

**T.C.
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI**

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
T752 NUMARADA KAYITLI MECMUA'NIN
TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ
SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE
TASNİFİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALİ POLAT

OSMANİYE / 2019

T.C.
OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T 752
NUMARADA KAYITLI MECMUA’NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE
ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ’NE (MESTAP)
GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

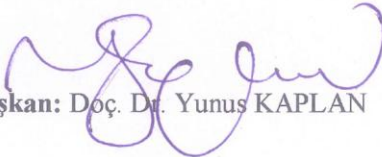
Ali POLAT

Danışman: Doç. Dr. Yunus KAPLAN
Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yakup POYRAZ
Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Lütüf ALICI

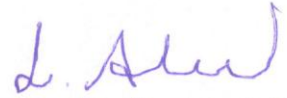
OSMANİYE / 2019

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Yunus KAPLAN
(Danışman)

Üye: Doç. Dr. Yakup POYRAZ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Lütfi ALICI

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

.../.../2019

Doç. Dr. Müjdat AVCI

Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 11/07/2019

ALİ POLAT

ÖZET

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T 752 NUMARADA KAYITLI MECMUA'NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

Ali POLAT

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Yunus KAPLAN

Temmuz 2019, 495 sayfa

Mecmua Arapça cem' kökünden türemiş olup "toplanılıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş her şeyin tümü" olarak tanımlanmıştır. "Mecâmî, mecma', câmi'" gibi cem' kökünden türetilmiş kelimeler ve Osmanlı Türkçesinde "cüzân, defter, cerîde" kelimeleri de mecmua anlamında kullanılmıştır.

Sahip oldukları zengin muhtevalarıyla kırkambar özelliği gösteren mecmualar, Türk edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Manzum ve mensur şekilde kaleme alınan bu eserler meraklılarınca her zaman rağbet görmüştür. Büyük çoğunluğunun mürettibi ve tertip tarihi bilinmeyen bu eserler mürettibinin tercihiine göre muhteva bakımından farklılık gösterirler. Yazıldıkları dönemin şiir anlayışını ve edebi zevkini yansıtmaları bakımından önemli olan mecmualar, bir edebiyat araştırmacısı için önemli bir kaynak olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu kaynaklar ile ilgili yapılmış çalışmalar da edebiyatımıza önemli katkılarda bulunmuş ve bulunmaya devam edecektir.

Edebiyatımızın farklı dönemlerini aydınlatan, bilinen şairlerin duyulmamış şiirlerini ortaya koyan, az tanınan veya hiç bilinmeyen şairleri gün yüzüne çıkartan mecmualar adeta günümüzün antolojileridir.

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde T 752 numarada kayıtlı şiir mecmuasının tanıtımı amaçlanmıştır. İlk olarak mecmualar hakkında genel bilgiler verilmiş olup bu eserlerin edebiyatımızdaki yerinden,

öneminden ve sınıflandırılmasından bahsedilmiştir. Daha sonra 107 varaktan oluşan mecmuanın tanıtımı, transkripsiyonlu metni ve MESTAP'a göre tasnifi yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı, Mecmua, Şiir, MESTAP.

ABSTRACT

ISTANBUL UNIVERSITY NADİR ESERLER LIBRARY THE CLASSIFICATION OF “THE POEM JOURNALS ACCORDING TO THEIR SYSTEMATICAL CLASSIFICATION PROJECT” (MESTAP) REGISTERED TO THE JOURNAL NUMBERED T 752

Ali POLAT

Master Thesis, Departman of Turkish Language and Literature

Supervisor: Doç. Dr. Yunus KAPLAN

July 2019, 495 pages

Mecmua (Journal) is derives from Arabic word Cem which is defined “collected, all things that are classified. Ottoman Turkish words like “cecâmî, mecma’ câmi” are derived from cem (collection) and in Ottoman Turkish vocabularies like “cüzdan, defter, ceride” are used as the meaning of mecmua (journal).

Journals shows fertility with the help of their rich contents have an importance in Turkish literature. Most of these journals whose typesetter, arrangement date are unknown differ from their contents. The journals (Mecmualar) have importance because of their reflection age’s poem understanding literal pleasure are also important sources for a literature research.

The Works about these sources have much contributed our literature and they will continue to contribute.

Journals (Mecmualar), enlighten our literatures dark period present known poet’s unheard poems and reveal little known poet are nowadays anthology.

Therefor the the poem journal registered in Istanbul Library numbered T 752 is aimed to introduce. Firstly, general information about journal (mecmua) in Turkish Literature was given, then this work’s importance and its classification in our literature is mentioned. After that the journal’s (mecmua’s) which consist of 107 fails and 532 poems introduced transcribed text classification was done.

Key words: Classical Turkish Literature, Poem, MESTAP.

ÖN SÖZ

Mecmua; kelime anlamı olarak toplanmış, bir araya getirilmiş demek olup içerisinde çeşitli nazım şekillerini ve türlerini barındıran eserlerdir. Bu eserler, özellikle klasik Türk edebiyatına kaynaklık etmesi bakımından çok önemli bir yere sahiptir. Divanı yayımlanmış şairlerin bilinmeyen şiirleri, az bilinen şairlerin duyulmamış şiirleri ve eserleri elde olmayan şairlerin şiirlerini ihtiva etmeleri yönüyle kıymetli olan bu eserler, üzerine yapılan çalışmalar devam ettiği sürece edebiyat tarihimize katkı sağlayacak yeni bilgiler ortaya çıkacaktır.

Yazma eser kütüphanelerimiz bu türden binlerce mecmuaya ev sahipliği yapmaktadır. Son yıllarda bu eserler üzerinde yapılan çalışmaların sayısında önemli bir artış olsa da hâlâ üzerinde çalışılmayı bekleyen sayısız mecmua bulunmaktadır. Biz de bu çalışmamızda İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde T 752 numarada kayıtlı şiir mecmuasının şekil ve muhteva bakımından incelenmesini esas aldık. Mecmua, 107 varak ve 532 şiirden oluşan bir şiir mecmuasıdır. Mecmuada 129 şaire ait 515 manzume bulunmaktadır. Mahlassız ve kime ait oldukları tespit edilemeyen 17 şiirle birlikte toplam 532 şiir sayısına ulaşılmıştır.

Üzerinde durduğumuz mecmua çalışmasını beş bölümde inceledik. Birinci bölümde üzerinde çalıştığımız şiir mecmuasının şekil ve muhteva olarak sahip olduğu özellikler hakkında bilgilere yer verdik. Mecmuanın tanımı, önemi, tasnifi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) değindik. Daha sonra şiir mecmuasının nüsha tavsifi, tertip hususiyetleri, şair ve şiir sayıları, şairlerin yaşadıkları yüzyıllar, nazım şekilleri, aruz kalıpları, muhteva özellikleri ve derleyicinin kimliği gibi bilgilere yer verilmiştir.

Çalışmamızın üçüncü bölümü transkripsiyonlu metin dördüncü bölümü ise MESTAP tablosundan oluşur. Sekiz sütundan oluşan tabloda her bir satır bir şiire ayrılmıştır. Bu tablo; sayfa numarası, şairin mahlası, matla beyiti ya da bendi, makta beyiti ya da bendi, nazım şekli/birimi, nazım türü, vezin ve açıklamalar şeklinde oluşturulmuştur. Mecmuada yer alan şiirler, yayınlanan divanlarla karşılaştırılarak farklılıklar gösterilmiş ve divanlarda yer almayan şiirler dipnotlarda belirtilmiştir. Çalışmamızın sonunda ise istifade edilen çalışmaların kaynakçasına yer verilmiştir.

Çalışmalarım boyunca benden yardımlarını esirgemeyen aileme, arkadaşlarıma ve değerli hocam Doç. Dr. Yunus Kaplan'a teşekkürlerimi borç bilirim.

Osmaniye, 2019

Ali POLAT

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
ÖN SÖZ.....	vii
KISALTMALAR.....	ix
I . BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ (MESTAP).....	5
II. BÖLÜM.....	7
T 752 NUMARALI MECMUA’NIN TANITIMI.....	7
2.1. T 752 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI.....	7
2.1.1. Nüsha Tavsifi	7
2.1.2. Tertip Hususiyetleri.....	8
2.1.3. Mecmuada Bulunan Şairler, Yaşadığı Yüzyıl ve Şiir Sayıları.....	8
2.1.4. Mecmuada Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı	14
2.1.5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri	14
2.1.6. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları	15
2.1.7. Muhteva Özellikleri	16
2.1.8. Mecmuanın Mürettibi ve Tertip Tarihi	16
2.2. METNİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM.....	16
III.BÖLÜM	19
T 752 NUMARALI MECMUA’NIN METNİ	19
IV. BÖLÜM	415
T 752 NUMARALI MECMUANIN MESTAP’A GÖRE DÖKÜMÜ.....	415
V. BÖLÜM.....	474
SONUÇ.....	474
KAYNAKÇA.....	476
ŞAİRLER DİZİNİ.....	482
EKLER.....	487
ÖZ GEÇMİŞ	494

KISALTMALAR

bk. : Bakınız

D. : Divan

MESTAP: Şiir Mecmualarının Sistematiik Tasnifi Projesi

No: Numara

s. : Sayfa

S. : Sayı

TDK: Türk Dil Kurumu

vb. : ve benzeri

vs. : ve saire

Yay. : Yayınları

yp: Yaprak

yy. : Yüzyıl

Yz.: Yazma

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Mecmuada bulunan şairler, yaşadığı yüzyıl ve bu şairlere ait nazım şekli sayıları	8
Tablo 2. Mecmuadaki şairlerin yüzyıllara göre dağılımı.....	11
Tablo 3. Mecmuadaki nazım şekillerinin dağılımı.....	11
Tablo 4. Mecmuadaki aruz kalıplarının dağılımı	12
Tablo 5. Metin çevirisinde kullanılan özel işaretler	15

I. BÖLÜM

GİRİŞ

“Mecmua” köken itibariyle Arapça “cem” kelimesinden türemiş olup, “toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi” olarak tanımlanmıştır. Ayrıca seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitaplara da mecmua denilmiştir (Devellioğlu, 2007, s. 596).

Klasik Türk edebiyatında mecmualar antoloji niteliği taşıyan eserlerdir. Genel olarak şiir mecmularına bakıldığında çeşitli şairler ve şiirleri içermesi bakımından önem arz etmektedir.

Şiir mecmualarının unutulmaya yüz tutmuş şair ve şiirleri hatırlatma görevi vardır. Mecmualarda derleyicisinin zevk ve anlayışına göre seçilmiş şiirlere yer verilir.

Şiir mecmualarına ilgi son zamanlarda yoğunluk kazanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmaların sayısı gittikçe artmaktadır.

Köksal, mecmuaların önemini on bir maddede aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.

Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.

Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edilebilir.

Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.

Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bent yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmualarda karşılaşabiliriz.

Mecmualarda, zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır.

Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyeninin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmalarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.

Mecmualar -bir kısmı kendisi de şair olan- şiirsever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o

şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları yakalamak mümkündür.

Şiir mecmualarında genel olarak dönemin zevklerini, edebî tercihlerini vs. anlamak kabil olduğu gibi ferdî temayüllerin izini sürmek mümkündür.

Mecmualar dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapraklarında zaman zaman rastlamak mümkünse de özellikle mecmualarda çok sık rastladığımız edebiyat dışı kimi konular da ele alınması gereken önemli noktalardır. Şöyle ki hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında, fevâyid ve vikâye yapraklarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi bazı gizli ilimler, havas denilen bazı itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla ve müfretler bulunur. Bunlar asıl mecmua konusuyla ilgisi olmayan kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar sosyoloji, tarih, antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarının alanına giren çok önemli bilgilerdir. Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyması bakımından, mecmuaların bir de bu gözle incelenmesi önemlidir.

Bütün bunlarla beraber, özelde şiir mecmualarının, genelde de bütün mecmuaların yukarıda sayılan fayda ve önemleri tek tek ve birbirinden bağımsız olarak incelendiğinde çok fazla bir anlam ifade etmezler. Ama aynı dönemde derlenmiş yüzlerce mecmuanın taranmasından ortaya çıkacak manzara devrin müşterek anlayış ve zevkini ortaya dökecektir. Tüm bunlar için başta şiir mecmuaları olmak üzere bütün mecmualar taranarak bir “bilgi bankası” oluşturmak zaruridir (Köksal, 2012, s. 88-91).

Mecmualar üzerine yapılan çalışmaların artması, adı duyulmamış şairlerin gün yüzüne çıkarılmasında etkili olduğu gibi divanı elde olan şairlerin bu divanlarında yer almayan şiirlerinin ortaya çıkarılmasında da etkilidir. Bir şiirin, şairin divanında olmadığı hâlde mecmualarda yer almasının bazı sebepleri vardır. Bu sebepleri Yaşar Aydemir şu şekilde açıklamıştır:

Divan neşirlerinde yer almadığı hâlde mecmualarda bulunan bir şiir, metin tenkiti yapılan çalışmalarda görülemeyen nüshalardan kaynaklanmış olabilir.

Şair, divanını tertip ettikten sonra şiir yazmış, yazdığı bu şiir tertip ettiği divan nüshasına girmemiş olabilir. Ömrü vefa etmediği ya da başka sebeplerle tekrar tertibe girişemediği için bu şiir dışarıda kalmıştır.

Divan şiiri büyük oranda meşk etme, egzersiz yapma üzerine kuruludur. Meşk edilen bu şiir bir anlamda karalamadır ve şair divanına girmesini istememiş olabilir.

Şair, meşk ettiği çalışmaların hepsini değil en güzelini divan tertibine almak istemiş olabilir. Bazı çift matlalı gazel örnekleri buna delil teşkil edebilir.

Şair, bazı şiirlerini estetik açıdan yetersiz gördüğü veya çalışmasını tamamlama noktasında eksik kaldığını düşündüğü için divan tertibine almamış olabilir.

Şair, divanını kendisi tertip etmemiş, divan sonradan bir başkası tarafından tertip edilmiş, böylelikle bazı şiirleri tertip dışında kalmış olabilir.

Bazı şairlerin müsveddeleri ölümünden sonra yayılmış olabilir.

Bazı şairlerin, özellikle çok okunan şiirlerinin dilden dile dolaşması sonucu, bir anlamda miri malı olarak görülen ve zamanla aslından uzaklaşan ikinci bir manzume olarak ortaya çıkmış olabilir.

Özellikle mesaj yüklü tasavvufi şiirler, çoğunlukla müridin eğitimi amaçlı kullanılmasından dolayı şifahi kültürde yer etmiş, arkasından yazıya geçirilmiş olabilir.

Kimi şiirler, bazı şairlerin, çoğunlukla mutasavvıf şairlerin şiirlerine ilaveler yapılması, hatta Ahmed Yesevî'nin hikmetlerinde olduğu gibi onun adına şiirler söylenmesi sonucu tertibe girmemiş olabilir.

Bir başka önemli husus da mecmua tertip eden kişiden kaynaklanabilir.

Mecmuayı tertip eden kişi profesyonel olabileceği gibi amatörce bu işle uğraşıyor olabilir. Bu durum beraberinde birtakım yanlışları da getirir: Örneğin; bir şaire ait şiiri başkasına ait göstermek gibi (Aydemir, 2007, s. 132-133).

Mecmualarda pek çok tür gibi tasnif edilebilir. Levend mecmuaları şu şekilde tasnif eder (Levend, 1973, s. 166-167) :

- a) Nazîreler mecmuaları,
- b) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları,
- c) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- d) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- e) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar.

Çalışmamıza konu olan mecmua, birinci grupta yer alan nazîreler mecmuaları kategorisine dâhil edilebilir.

Nazîre, edebiyatta bir şiirin (genellikle gazel) başka bir şâir tarafından aynı vezin ve kafiye ile yazılmış benzerlerine denir. Nazîre yazmaya tanzîr; bu tür şiirlerin derlendiği kitaplara da nazîre mecmuası denir. (Pala, 2015, s. 354).

Nazîrenin şiirimizde ortaya çıkışını, tarihî gelişmesini ve çıkış durumunu göz önüne alırsak, *Behcetü'l-Hada'ik*'tan öğrendiğimize göre Türk, Arap ve Fars

edebiyatlarında XIII. yüzyıldan önce, nazîrenin varlığı söz konusudur. Bu türün Anadolu'da başlayan Türk edebiyatında Yunus Emre (ö. 1320) ile ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Yunus'un nazîreleri Ahmed-i Yesevî'nin (ö. 1166) şiirlerine yazılmıştır. Ancak Yunus'tan önce bu türün ilk şairleri arasında yer vereceğimiz Türk şairi Hakîm Süleyman Ata'dır. Hakîm Süleyman Ata (ö. 1194) Ahmed-i Yesevî'nin hikmetlerine hikmetlerle karşılık vermiş, onun yolunu sadık bir öğrencisi olarak, devam ettirmiş ve şiirlerine nazîreler söylemiştir (Sertkaya, 2010, s. 177-187).

Sonuç olarak, araştırmacıların başucu kaynağı olan mecmualar sayesinde yeni bilgiler gün yüzne çıkacaktır.

1.1. MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ (MESTAP)

MESTAP ile kütüphanelerimizde bulunan çok sayıda mecmuanın bir araya getirilip derlenmesi amaçlanmıştır. Çünkü bu alanda yapılan çalışmalar; genellikle üzerinde çalışılan mecmuaların diğer mecmualarla ilişkisi olmadan, birbirlerinden kopuk ve belli bir sisteme dayanmayan çalışmalardır.

M. Fatih Köksal; MESTAP projesine neden ihtiyaç duyulduğunu şu şekilde ifade etmiştir: “Pek çok çalışmada şiir mecmualarından yararlanıldığı doğrudur ama bunlar kısmî ve sadece bir amaca yönelik çalışmalardır. Bazen bir şairin divanı hazırlanırken başka şiirleri olup olmadığı hususunda araştırma yapmak için, bazen de bir şairin yayımlanmış divanında yer almayan şiirlerini ortaya çıkarmak amacıyla mecmualara müracaat edildiğini görüyoruz. Bazı üniversitelerimizde lisansüstü tez çalışması olarak şiir mecmualarının ele alınması da bu hususta önemli ve kuşkusuz sevindirici adımlardır.” (Köksal, 2012, s. 91).

MESTAP çalışmaları hedeflendiği gibi gerçekleştirilirse edebiyat dünyasına büyük katkısı olacaktır. M. Fatih Köksal projenin “sonucu ve yararları” hakkında şunları belirtmiştir: “Proje hedeflendiği gibi yürürse dört yıl, azamî beş yıl gibi kısa denilebilecek bir sürede Türkiye kitaplıklarında bütün şiir mecmualarının, 10 yıl içinde de bütün -edebiyatla ilgili- mecmuaların ve cönklerin dökümü elimizde olacaktır. Proje sonunda tez çalışmalarının hülâsâsı demek olan tablolar bir ‘veri bankası’nda bir araya getirilecektir. Böylece; klasik bir örnek verecek olursak, Zâtî’nin divanında bulunmayan şiirlerini araştırarak biri, bilgisayarının başından ayrılmaksızın bunları tespit edebilecek, yer ve yaprak numaraları belli bu mecmualara yönelebilecektir. Normal olarak aylar, yıllar alacak bir araştırmayı çok kısa bir sürede halledebilecektir. En çok kullanılan aruz kalıpları, kafiye, redifler vb. kolaylıkla tespit edilebilecektir. Hatta mecmualardaki şiir dışında yer alan metinler dahi kültür tarihimizin kodlarının çözümü noktasında sosyoloji, tarih, halkbilim, teoloji, etnografya gibi çok farklı disiplinlere zengin bir malzeme sunacaktır.” (Köksal, 2012, s. 94).

Mecmualar üzerinde yapılan çalışmaların sistematik bir düzen içerisinde bilim dünyasına sunulması gerekir. Elde edilen ürünlerin gelişigüzel bilim dünyasına duyurulması sorunlar ve yanlışlıklar yaratabilir. MESTAP, bireysel veya bir üniversiteye bağlı olmayıp ülke çapında gerçekleştirilen projenin ortak adıdır. Projenin

hedefi mecmuaların sistematik ve ayrıntılı olarak dökümünü sağlamaktır. Böylece birbirinden habersiz, kopuk çalışmaların sayısı azalacaktır.

MESTAP'a göre bir mecmuayı ortaya koyarken bazı yollar izlenmelidir. Ele alınan mecmua hakkında genel bilgiler verildikten sonra şiirler veya mensur metinler tablolar şeklinde verilmelidir. Buna göre tabloda şu bilgilere yer verilmelidir:

1. sütunda: Sayfa / varak numarası
2. sütunda: Şairin mahlası
3. sütunda: Matla' beyti (Musammat ise ilk bend)
4. sütunda: Nazım şekli / birimi
5. sütunda: Nazım türü
6. sütunda: Vezni
7. sütunda: Açıklamalar

Yukarıdaki sıralama şiir mecmuası için geçerlidir. Ayrıca mensur olarak yazılan mecmualar şu bilgilere dikkat edilerek düzenlenmelidir:

1. sütunda: Sayfa / varak numarası
2. sütunda: Müellif adı (belliyse)
3. sütunda: Eser adı (varsa)
4. sütunda: Baş (Metni tanımaya imkân verecek kadar baştan bir veya birkaç satır)
5. sütunda: Son (Metnin son cümleleri)
6. sütunda: Konu (Metnin muhtevasını açıklayıcı ifadeler yazılmalıdır.)
7. sütunda: Açıklamalar (Metin hakkında vurgulanması gereken dikkat çekici hususlar varsa kaydedilmelidir.)

Divan çalışması yapacak bir araştırmacı bu proje sayesinde zamandan tasarruf edecek ve divanda olmayan şiirleri mecmuada bulabilecektir. Nitekim şiir mecmuları ortaya çıktıkça yayımlanan divanlarda olmayan şiirler gün yüzüne çıkmış oluyor. Mecmualarda en çok kullanılan nazım şekilleri ve türleri, aruz kalıpları tespit edilebilecektir. Derleyicinin kültür seviyesi, şiir zevk ve anlayışı hakkında tahminler, yorumlar yapılabilecektir.

II. BÖLÜM

T 752 NUMARALI MECMUA’NIN TANITIMI

2.1. T 752 NUMARALI MECMUANIN TANITILMASI

2.1.1. Nüsha Tavsifi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’nde “T 752” arşiv numarası ve “Mecmua-i Gazeliyyat” başlığıyla kayıtlı olan bu şiir mecmuasının nüsha tavsifi şöyledir:

Cilt: Kahverengi, meşin cilt.

Kâğıt: Abadi kâğıt.

Yazı: Şiirler siyah, başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Yaprak: 107.

Sütun: Çift sütun.

Satır: Muhtelif.

Ebad: 199x135 dış, iç ölçüler muhtelif.

Müstensih: Belli değildir.

İstinsah Tarihi: Belli değildir.

Başı:

Hele virürse âhumdan benüm bu sîne-i sūzân

Özin urmaz idi tağa çemende lâle-i nu‘ mân

Baňa bu derd ü ‘ışk içre ‘aceb hâlet durur hey cân

Eridüm nâr-ı şevküñle gözüm ağlar gönül hândân

Hemân ol şem‘e döndüm kim güler kendü ziyânına

Sonu:

Mütteķiyyüz sinede imānımız oldu taķī

Gice gündüz virdüm oldu bizüm

‘Askerīde bī-gümān iki cihānuñ revnaķı

Baş açuķ âl-i ‘Ālī ‘ışķına abdāl olmışuz

2.1.2. Tertip Hususiyetleri

107 varaktan oluşan mecmuada çeşitli nazım şekilleri ve türlerine yer verilmiştir. Bu nazım şekillerinden en çok kullanılan 511 adet ile gazeldir. Bu manzumeler belli bir düzen gözetilmeden verilmiştir. Ancak nazîre ilişkisi içinde olan bazı şiirler peşpeşe sıralanmıştır. Şiirlerin bazen divanlarda olduğu gibi rediflerine dikkat edilerek sıralanmıştır.

2.1.3. Mecmuada Bulunan Şairler, Yaşadığı Yüzyıl ve Şiir Sayıları

Mecmuada mahlası belli olan toplam 129 şair bulunmakta olup 2839 beyit, 83 bent ve 3 müfred tutarındaki şiirlerin nazım şekillerine göre dökümü tabloda verilmiştir.

Buna göre en fazla şiirin 45 gazel ve 2 kaside ile Necati'ye ait olduğu tespit edilmiştir. 2. sırada, 29 gazel ile Hayreti, 3.sırada ise 28 gazel ile İshak bulunmaktadır. Mahlası tespit edilemeyen 17 şiir bulunmuştur. Şairler, yaşadığı yüzyıl ve şiir sayısının gösterildiği tablo aşağıda verilmiştir:

Tablo 1

Mecmuada bulunan şâirler, yaşadığı yüzyıl ve bu şairlere ait şiir/nazım şekli sayıları

Sıra	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl	Şiir Sayısı ve Nazım Şekli
1	Âbî	17	1 gazel
2	‘Adlî	16	2 gazel
3	‘Adnî	15	1 gazel
4	Âhî	15	14 gazel
5	Ahmed Paşa	15	16 gazel, 1 müfred
6	‘Amrî	15	6 gazel
7	Ânî	?	1 gazel
8	Askerî	16	1 gazel, 3 murabba
9	‘Âşkî	16	2 gazel

10	‘Aṭā	?	3 gazel
11	Āzādī	15	1 gazel
12	Azīzī	16	1 gazel
13	Bākī	16	1 gazel
14	Başıri	16	4 gazel
15	Bedrī	16	2 gazel
16	Belīgī	16	8 gazel
17	Behiştī	16	2 gazel
18	Ca‘fer	15	6 gazel
19	Ca‘ferī	?	1 gazel
20	Cāmi‘ī	16	1 gazel
21	Celālī	16	2 gazel
22	Cem	15	1 gazel
23	Cemālī	16	1 gazel
24	Cenābī	16	1 gazel
25	Cūdī	16	1 gazel
26	Derūnī	16	4 gazel
27	Edhemī	15	1 gazel
28	Emānī	16	1 gazel
29	Emrī	16	3 gazel
30	Enverī	16	1 gazel
31	Esīrī	16	2 gazel
32	Fazlī	16	10 gazel
33	Fehmī	?	1 gazel, 1 tahmis
34	Fenāyī	17	1 gazel

35	Feyzî	?	1 gazel
36	Fiğânî	16	5 gazel
37	Firâkî	16	3 gazel
38	Ġınâyî	?	7 gazel
39	Ġubârî	16	2 gazel
40	Gülşenî	15	2 gazel
41	Günâhî	16	1 gazel
42	Ĥabîbî	?	1 muhammes
43	Ĥafî	15	8 gazel
44	Ĥâletî	?	1 gazel
45	Ĥalîlî	16	1 gazel
46	Ĥaţâyî	16	1 gazel
47	Ĥâverî	16	1 gazel
48	Ĥayâlî	16	18 gazel, 1 tahmis
49	Ĥayâtî	16	1 gazel
50	Ĥaydarî	16	1 gazel
51	Ĥayretî	16	29 gazel
52	Helâkî	16	1 gazel
53	Hevesî	16	1 gazel
54	Hilâlî	16	2 gazel
55	Ĥudâyî	16	1 gazel
56	Ĥüsrev	16	4 gazel
57	İşhâk	16	28 gazel
58	Ĥâdirî	16	1 gazel
59	Ĥadri	16	1 gazel

60	Kātibī	16	1 gazel
61	Kemāl	16	5 gazel
62	Kerīmī	?	2 gazel
63	Kıvāmī	16	1 gazel
64	La' lī	?	1 gazel
65	Lāmi'ī	16	2 gazel
66	Lem'ī	16	1 gazel
67	Laṭīfī	16	1 gazel
68	Lāyiḥī	16	1 gazel
69	Maḥvī	?	1 gazel
70	Me'ālī	16	1 gazel
71	Mesīḥī	15	9 gazel
72	Mihri	15	3 gazel, 1 tahmis
73	Mu' idī	16	19 gazel, 3 tahmis, 1 taşdır
74	Muḥibbī	16	6 gazel
75	Muḥlişī	?	1 gazel
76	Muşliḥī	16	2 gazel
77	Muṭī'ī	?	1 gazel
78	Müdāmī	16	1 gazel
79	Na' tī	?	1 gazel
80	Naḥīfī	17	1 gazel
81	Naẓmī	16	2 gazel
82	Necātī	15	45 gazel, 2 kaside
83	Nesīmī	15	1 gazel, 1 kaside
84	Nihālī	16	1 gazel

85	Niṣānī	16	1 gazel
86	Nizāmī	15	20 gazel
87	Pertevis	16	1 gazel
88	Pertev Ağā	?	1 gazel
89	Rāhī	16	2 gazel
90	Raḥīmī	16	1 gazel
91	Raḥmī	16	6 gazel
92	Remzī	16	1 gazel
93	Revānī	16	22 gazel, 1 müfred
94	Rūḥī	16	1 gazel
95	Şābirī	16	1 gazel
96	Şadri	?	1 gazel
97	Sā'atī	16	2 gazel
98	Sa'ī	16	1 gazel
99	Sebkī	17	1 gazel
100	Sebzī	16	1 gazel
101	Selīkī	16	1 gazel
102	Seḥābī	16	1 gazel
103	Seyfī	15	1 gazel
104	Sivāsī	17	1 gazel
105	Şun'ī	16	1 gazel
106	Sürürī	16	1 gazel
107	Su'ālī	16	1 muhammes
108	Şā'irī	16	1 gazel
109	Şāhidī	16	2 gazel

110	Şānī	17	1 gazel
111	Şem'ī	16	9 gazel
112	Şemsi	16	1 gazel
113	Şeyhī	17	2 gazel
114	Şuhūdī	?	2 gazel
115	Şūrī	?	1 gazel
116	Ṭālī'ī	15	11 gazel
117	Ṭavāfī	16	2 gazel
118	‘Ubeydī	16	1 gazel
119	Uşulī	16	7 gazel
120	Ünsī	16	1 gazel
121	Vaḥyī	17	4 gazel
122	Vānī	16	1 gazel
123	Vāsi'ī	16	1 gazel
124	Yaḥyā	16	14 gazel
125	Yetimī	16	3 gazel
126	Ẓā'ifī	16	2 gazel
127	Ẓā'fī	16	1 gazel
128	Zārī	16	1 gazel
129	Zātī	16	25 gazel, 1 müfred
130	Mahlassız		16 gazel ,1 tahmis
Toplam			532

2.1.4. Mecmuada Bulunan Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllara Göre Dağılımı

Mecmuada şiirleri bulunan şairler ağırlıklı olarak XVI. yüzyılda yaşamışlardır. En erken XV. yüzyıl, en geç XVII. yüzyıla ait şiirler bulunmaktadır. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllar ile ilgili bilgiler genel olarak Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nden¹ faydalanılmıştır.

Mecmuadaki şairlerin yaşadıkları yüzyıllara göre dağılımı şöyledir:

Tablo 2

Mecmuadaki şairlerin yüzyıllara göre dağılımı

Yüzyıl	Şair Sayısı
15.yüzyıl	17
16.yüzyıl	86
17.yüzyıl	9
Yaşadığı yüzyıl tespit edilemeyen	18

2.1.5. Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

“T 752” numaralı şiir mecmuası toplam 109 varaktan oluşmaktadır. Mecmuada birçok nazım şekli kullanılmış olmakla birlikte en çok tercih edileni gazeldir. Eserde 511 gazel, 7 tahmis, 4 kaside, 4 murabba, 3 müfred, 2 muhammes ve 1 taşdır vardır.

Mecmuada kullanılan nazım şekilleri ve sayısının dağılımı şöyledir:

Tablo 3

Mecmuadaki nazım şekilleri

Sıra	Nazım Şekli	Adet
1	Gazel	511
2	Tahmis	7
3	Kaside	4

¹ www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com

4	Murabba	4
5	Müfred	3
6	Muhammes	2
7	Taşdır	1
Toplam		532

2.1.6. Mecmuada Kullanılan Aruz Kalıpları

Mecmuada en fazla kullanılan aruz kalıbı “fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilâtün/fâ‘ilün”dür. Toplam 232 şiirde kullanılmıştır. Bu aruz kalıbını 108 adet ile “fe‘ilâtün/fe‘ilâtün/fe‘ilâtün” kalıbı takip etmektedir. 3. sırada ise 63 adet ile mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün/mefâ‘ilün” aruz kalıbı vardır. Aruz kalıbı ve adetlerinin gösterildiği tablo şöyledir:

Tablo 4

Mecmuadaki şiirlerde kullanılan aruz kalıplarının sayıca dağılımı.

Sıra	Kullanılan aruz kalıpları	Adet
1	<i>fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün</i>	232
2	<i>fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün</i>	108
3	<i>mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün</i>	63
4	<i>mef‘ülü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün</i>	53
5	<i>mef‘ülü mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ülün</i>	34
6	<i>mef‘ülü fâ‘ilâtün mef‘ülü fâ‘ilâtün</i>	15
7	<i>mefâ‘ilün mefâ‘ilün fe‘ülün</i>	14
8	<i>fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün</i>	9
9	<i>mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün</i>	3

10	<i>fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün</i>	1
Toplam		532

2.1.7. Muhteva Özellikleri

Mecmuada yoğun olarak 16. yüzyıl şairlerinin şiirlerine yer verilmekle birlikte 15. ve 17. yüzyıl şairlerinin şiirlerine de rastlamak mümkündür. Aynı zamanda yaşadığı yüzyıl tespit edilemeyen 19 şair bulunmaktadır.

Derleyicinin şiir zevk ve anlayışına göre düzenlediği mecmuada genellikle aşk, güzellik, sevgili konuları işlenmiştir. Toplamda 511 adet gazele yer verilmiştir. Mecmuada nazım şekli olarak gazele ağırlık verilmiştir.

2.1.8. Mecmuanın Mürettibi ve Tertip Tarihi

Mecmuanın mürettibi ve tertip tarihi belli değildir. Ancak mecmuada en geç 17. yüzyıl şairlerinin şiirlerinin olması münasebetiyle mecmuanın bu yüzyılda derlendiğini söylemek mümkündür.

2.2. METNİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM

1. Mecmuadaki sayfa sırasına göre şiir sıralaması yapıldı.
2. Mecmuadaki sıraya uyularak sıra numarası verildi, bendler Romen rakamlarıyla gösterildi.
3. Sayfanın nerede başladığı her varak üzerinde ayrıca gösterildi.
4. Başlığı olan şiirler orijinal başlıklarıyla eklendi. Başlığı olmayan şiirlere köşeli ayraç içinde şairin mahlası eklenildi.
5. Şiirlere başlıktan sonra düşülen yıldız dipnotuyla o şiirin nüshadaki sayfa numarası yazıldı. Divanı basılmış veya lisansüstü tez olarak çalışılan şairlerin divanlarındaki sayfa numarası da aynı yıldız dipnotu altında ve “D” harfiyle gösterildi.
6. Mecmua’da yer alan şairlerin yayımlanmış divanı varsa, mecmuadaki şiirler divanla karşılaştırıldı ve divandaki farklılıklar dipnotta gösterildi.
7. Metnin özgünlüğünü korumak için mecmuadaki imlâya sadık kalınmaya çalışıldı. Metinle ilgili düşünceler varsa dipnotta gösterildi.

8. Okunamayan bölümler yay ayraç içinde üç nokta ile (...) gösterildi.
9. Okunulan ancak doğruluğundan emin olunamayan veya anlam konusunda tereddütlerimizin olduğu kelimelerin yanına yay ayraç içinde (?) işareti konuldu.
10. Metinde köşeli ayraç içerisindeki “[]” ibareler, metin tamiri veya -varsa- o şairin divanından aldığımız eklemeleri ifade eder.
11. Farsça “vâv-ı ma’dûle” bulunan kelimeler “ ~ ” işaretiyle belirtildi.
12. Zihaf, med ve vasllarda “Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler” başlıklı makaledeki (Köksal 2009: 63-86) önerilere uyulmaya çalışıldı.
13. Metin tespitinde birlik ve istikrar sağlamak amacıyla Arapça veya Farsça kelime ve tamlamaların yazımı konusunda İsmail Ünver’in “Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler” (Ünver 1993: 51-90) adlı makalesindeki tekliflere uyulmaya çalışıldı.
14. Metnin çevirisinde özel işaretlerle gösterilen diğer harflerin transkripsiyon sistemindeki karşılıkları şöyledir:

Tablo 5

Metin Çevirisinde Kullanılan Özel İşaretler

Küçük harf	Büyük harf	Harf
É	É	ء
e, a, ā	E, A, Ā	آ
Å	Æ	ث
Ḥ	Ḥ	ح
Ḥ	Ḥ	خ
Ẓ	Ẓ	ذ
Ã	Ä	ص
ḍ,ẓ	Ḍ,Ẓ	ض
Ṭ	Ṭ	ط
Ẓ	Ẓ	ظ
È	È	ع
ā	Ā	غ
Ḳ	Ḳ	ق
k ,ñ,g	K,G	ك
v,ū,ü	V,Ū,Ü	و
h,e,a	H	ه
y,ī,i,i	Y,Ī,I,İ	ی

III.BÖLÜM

T 752 NUMARALI MECMUA'NIN METNİ

1

2b Tahmis-i Fehîm Ğazel-i Necâtî²

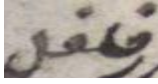
mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

Baş ortaya koyup söyler ne kim gelse zebânına

2. Hele virürse âhumdan benüm bu sîne-i sūzân
Özin urmaz idi tağa çemende lâle-i nu' mân
Baña bu derd ü 'ışk içre 'aceb hâlet durur hey cân
Eridüm nâr-ı şevküñle³ gözüm ağlar gönül handân
Hemân ol şem'e döndüm kim güler kendü ziyânına

3. Begüm gel sen bile şakın âhumdan evrâķuñ⁴
Hudâ-yı nâle-i âhum tutupdur gūşın âfâķuñ
Yine ağıyar yanına düşüp seyr eyler İshâķuñ
Alup yanına dil-dârı söger ardınca 'uşşâķuñ
Öğünsün düşmen öğünsün eger kalursa yanına

4. Zamānuñ dest-i cevrenden yaķasın çāk idüpdür gül
Anı bu hâl ile görüp taģıtdı kendüsin sūnbül

Ğamı desti firâķıyla

Gülün bu 'ârızı rengin görüp aldanma ey bülbül
Kim ol anca senün gibi ĝarîbüñ girdi ķanına

² Başta varak kopukluğundan dolayı tahmis metni eksiktir

³ Şevküñle: şevküñden D.

⁴ Vezin tutarsız.

5. Görüp her dil-beri Fehmî cihānda şaķın aldanma
 Anuñ hüsne meyl idüp görüp ahlākın aldanma
 Vefālî dil-beruñ olur cefası şaķın aldanma
 Yüzüne gülse birkaç gün Necâtî şaķın aldanma
 Ki gerçekler inanmadı bu dünyānuñ yalanına

2

Tahmîs-i Mihri Ğazel-i Necâtî⁵

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Bugün bir hüsñ şāhınuñ yüz urdum āsitānına
 İrişüp 'andelîb-i gül cemāl-i gülsitānına
 Şafalar viridi 'uşşāķuñ yine rûḥ-ı revānına
 Getürmiş ḥāl-i müşğîn hümāyûn zülfî yanına
 Ne hoş şeh-bāzdur gör kim beg ilter āşiyānına

3a

2. Yüri rind-i ḥarābāta iñen ṭa' n eyleme zāhid
 Sen öz başuñ ḳabir ḥalkuñ günāhın ağlama zāhid
 Günāhı kimsenüñ senden şorulmaz söyleme zāhid
 Şarāb-ı la' l-i dil-berden beni men' eyleme zāhid⁶
 Saña ne her kişi ne ider ise kendü cānına
3. Yüzüñ envār-ı şevķinden olupdur zīnet-i şem' üñ
 Ki her dem nār-ı nūr itmek olur mähîyet-i şem' üñ
 Dilini kesmek olmışdur anuñ çün 'âdet-i şem' üñ
 Yüzüne beñzerem dirmiş 'acebdür ḥāleti şem' üñ
 Baş ortaya koyup söyler ne kim gelse zebānına

⁵ Necâtî Dîvânı 522. gazel, s. 467, Mihri tarafından tahmis yapılmıştır.

⁶ Eyleme zāhid: itme ey nāsîh D.

4. Çü gördi nār-ı hicrūñle beni yakduğın her an
 Özi görindi dāğ urdı özine lāle-i nu‘ mān
 Görüp ağıyār yanında gülerem zāhirā ol an
 Hemān ol şem‘e döndüm kim güler kendü ziyānına
 Yanarum nār-ı şevķūñle gözüm ağılar gönül ħandān
5. Döşenmiş bāğ-ı ħüsnūñde ruķı üzre gül evrāķuñ
 Dimāğın ‘ anberin būy-ı mu‘ attar kıldı āfāķuñ
 Sürer yüzine göz raķīb-i[segün] sā‘ id-i sākın
 Alup yanına dil-dārı söger ardınca ‘ uşşāķuñ
 Ögünsün düşmen ögünsün eger ħalursa yanına
6. Leţāfet gülsitānında begüm ħaddūñ durur ter-gül
 Olupdur berg-i gül üzre çü ħālūñ dāne-i fülful
 Kaçan bir yüz ħarasıyla şaçuña öyküne sünbül
 Gülūñ bu ‘ ārızi rengin görüp aldanma ey bülbul
 Kim ol anca senūñ gibi ħarībūñ girdi ħanına
7. Görüp bir ħūb-ı zībāyı ey Mihrī şaķın aldanma⁷
 Görürsūñ günde biñ kerre anuñ aĥlāķın aldanma
 Olur her ħūbluğuñ lā-būd zevāli şaķın aldanma
 Yüzüne gülse birkaç gün Necātī şaķın aldanma
 Ki gerçekler inanmadı bu dünyānuñ yalanına

3

3b Muĥammes-i Su’ālī

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

1. Yine naķķāş-ı ezel naķş-ı ruķuñ sāde ķodı

⁷ Vezin tutarsız.

Yüzüne karşı gönül murğını feryâda kodı
 Beni gözyaşı gibi bir ulu deryâda kodı
 Sen[i] cân gülşenine servveş âzâde kodı
 Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda kodı
 Gül[i] ârâyiş idüp bülbülü gavgâda kodı

2. N'ola yolunda çekersem elem (ü) derd ü gamı

Dünyede kimse mi var çekmege işbu elemi
 Hele sen zevk ü şafâ ile süregör demi
 Kim ezel kâtibi bu resme çekipdür kalemi
 Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda kodı
 Gül[i] ârâyiş idüp bülbülü gavgâda kodı

3. Beni ' ışkũn şanemâ eyledi bülbül gibi zâr

Şaķına men ki eylemesün sen güle hâr
 Dehenũn fikri ile oldu cihân başuma țar
 Saña gülmek şanemâ ağlamak oldu baña kâr
 Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda kodı
 Gül[i] ârâyiş idüp bülbülü gavgâda kodı

4. N'ola ağlarsa gözüm gibi sen gül şanemâ

Yiridür bülbül-i dil eyleye gulğul şanemâ
 Ola bezmũnde gözüm sâğar-ı pür-mül şanemâ
 Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda kodı
 Gül[i] ârâyiş idüp bülbülü gavgâda kodı

4a

5. Göreli sen güli dîdem gibi kan oldu yürek

Göge serper dikilür âh-ı duhânuma direk
 Nazar it hâl-i Su'âlîye gül ey katı yürek

Beni ağlatma didüm didi o dil-ber gülerek
 Kimini sevdi Hudā kimini sevdāda ıodı
 Gül[i] ārāyış idüp bñlbñli ğavġāda ıodı

4

[Muḥammes-i Ḥabībī]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Tekye-i iḥsān[a] kim bir ḥoş ziyāretġāhdur
 Yüz sürer dā'im mücerredler ulu dergāhdur
 Ḥñn-ı vaşl-ı ḥāş u 'āma ḥasbeten li'llāhdur
 Ol saḥāvet menba'ı kim adı Sa' dī Şāhdur
2. Kim ki ḳalkup bāb-ı cūdına anuñ idḥāl ider
 Yıldırup naḳdi murādın isteyüp dñrler döker
 Giydürüp oldum aña iḥsān idüp bir tāc-ı zer
 Ol saḥāvet menba'ı kim adı Sa' dī Şāhdur
3. Ḳāmetin her kim ümmīd ü vaşl ile idüp kemān
 Tīr-i āhuñ menzilini itse burc-ı āsumān
 Tīr-i maḳşūdın nişāne irġürür ol pehlevān
 Ol saḥāvet menba'ı kim adı Sa' dī Şāhdur
4. Her gedā kim naḳd-i vaşlın isteyüp eġġān ider
 Luṭf idüp ol dem aña bir külçe sīm iḥsān ider
 Ol gedāyı ġarḳ idüp sīm ü zere sulṭān ider
 Ol saḥāvet menba'ı kim adı Sa' dī Şāhdur
5. Giydirüp iḥrām-ı in'āminı idüp iḥtirām
 Derdi her nā-maḥreme vuşlat ḥareminde maḳām

Ben faḳīre bilmezem yā Rab niçün kıldı ḥarām

Ol saḥāvet menba‘ı kim adı Sa‘dī Şāhdur

6. Hūn-ı vaşlından ḥabībūñ bir gice miḥmān olur

Taḥt-ı ‘āc üstine çıḳup ‘ālem-i sulṭān [olur]⁸

.....

[Ol saḥāvet menba‘ı kim adı Sa‘dī Şāhdur]

5

4b İshāk Çelebi⁹

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

1. Gerçi Yūsuf gibi mümtāz güzel nādīr olur

İki ‘ālemde nazīrūñ daḡı yok söz bir olur

2. Muṭribā uymaḳ ile kāmīl olur ‘ūd u rebāb

Her ki gūş eyleye üstād sözün māhir olur

3. Zülfūñe hey di ruḡuñda yine ser-keşlik ider

Ḳıbleden yüz çevüren göz göre ḥod kāfir olur

4. Şimdi dünyede ḥuzūr ol kişinūñdür cānā

Kim¹⁰ itūñ gibi ḳapuñda dün ü gün ḥāzır olur

5. Yalınuz cān ile cānān ele girmez İshāk

Devlet ol kişiye kim sīm ü zere ḳādir olur

6. Her güzelle şalınan kesb-i zarāfet idemez

⁸ Yazmada 3. mısra eksik verilmiştir.

⁹ İshāk Çelebi Dīvānı 55. gazel, s. 100.

¹⁰ Kim: ki D.

Her gülistân okıyan şanma ki hep şâ'ir olur

6

Necâtî Fermāyed¹¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Yār mā' il olıcağ mihr [ü] maḥabbet az olur
Anuñ içündür niyāz ehline dā'im nāz olur
2. Sāḳiyā şoḥbet emānet sırrumuz fāş olmasun¹²
Mey gibi bezm-i şafā-baḥşa şu kim hem-rāz [olur]
3. Būse luḫf idüp gözümün kanlu yaşın sildi dost
Rūm ili dil-berleri dā'im ḳadeḫ-perdāz olur
4. Ṭālib-i germiyyet-i 'ışḳ olduğum 'ayb eylemeñ
Kim faḳīr olan sevinür her ḳaçan kim yaz olur
5. Fitne-i āḫir zamān oldu Necātî sözleri
Her ḡazel kim diye bir maḥbūb-ı ḥōş-āvāz olur

7

'Aṭā Fermāyed

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Gerçi nāz ehli güzellerde vefā nādir olur
Çekerüm şimdi hele cevruñi uş bir bir olur
2. Gül ile hem-dem olup ötmege başlar bülbul
Ekşeri ḥāblara yār olanuñ şā'ir olur

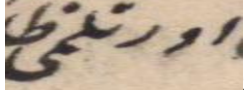
¹¹ Necātî Divanı 201. gazel, s.270.

¹² olmasun: itmesün D.

3. Merdüm-i çeşmümün eşki gibi bir hem-dem[i] yok

Ki gözüm yumup açınca nazara hâzır olur

4. Pertev-i mihrüni sînemde nice gizleyeyin

Bir avuç hâk ile gün zâhir olur

5a

5. Hâmdü lil'lâh ki dem-i 'ışk ile başum hoşdur

Dünyede az bulınur derdün ile şâkir olur

6. Cân vir yâr yolına yüzünü hâk eyle 'Aṭā

Niceler fâ'idesüz sîm ü zere kâdir olur

8

Şeyhî Fermâyed¹³

fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlâtün fe'îlün

1. Lâlenün çehresini gül yanağün hâk eyler

Goncenün zehresini la'l-i lebün çâk eyler

2. Kapuña gözyaşı ta'cîl ile gitdügi bu kim¹⁴

Ki şabâdan ilerü işigüni pâk eyler

3. Rüşen oldur ki bulunmaz yüzün âyine-mişâl

Hele 'aql âyinesi bu kadar idrâk eyler

4. Şaçun ef'îsi igen kılmamağa halkı helâk

Hâk bilün hoşkasını toptolu tiryâk eyler

¹³ Şeyhî Divânı, 57. gazel, s. 116.

¹⁴ Bu kim: budır D.

5. Şāḳiyā Şeyḫiye ğam raġmına bir cām getür
Kim anuñ cür‘ ası biñ cānı feraḥ-nāk eyler

9

Fiġānī Aḥmed Fermāyed¹⁵

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Şekerüñ zehresini şehd-i lebün¹⁶ çāk eyler
Māh-tābuñ yüzüñi şevķüñ eli¹⁷ ḥāk eyler
2. Lāyık olmaġa temāşā-yı cemālüne gözüm
Şubḥ-ı vaşlunda gül-āb ile yüzün pāk eyler
3. Dil uzatma¹⁸ dehenüñ yādına¹⁹ yüz riķkatle²⁰
Nükte-i ġaybdur ol sırrı kim idrāk eyler
4. Cān ḥayāl-i leb ü ḥaṭuñla bulur zevķ ü şafā
Sebze vü mey dil-i ġam-ġini feraḥ-nāk eyler
5. Aḥmed ol ķāmet-i dil-cūya hevādar olalı
Ķanda bir serv görür ise yüzini²¹ ḥāk eyler

10

Necātī Fermāyed²²

¹⁵ Aḥmed Paşa Dīvānı, 60.gazel, s.147.

¹⁶ Şubḥ-gāhuñ yaķasın mihrüñ eli: Şekerüñ zehresini şehd-i lebün D.

¹⁷ Odr: eli D.

¹⁸ uzatma: erişmez D.

¹⁹ yādına: rāzınā D.

²⁰ riķkatle: diķkat ile D.

²¹ yüzini: yaķasın D.

²² Necātī Dīvānı 180. gazel, s. 256.

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Mest olur murğ-ı çemen gül yağalar çāk eyler

‘Ārif-i vaḥdet olanlar bunu idrāk eyler

2. Kimi kim bād-ı fenādan şaķına pīr-i muğān

Bir iki cūr‘ a ile ḥākini nem-nāk eyler

5b

3. Yok dime ḥāşiyet-i bādeye kim luṭf-ı Kerīm

Gülde bũ ḥārda gül-i rif‘ ātde²³ tiryāk eyler

4. Dutamaz şūfī melāmet okına sīne siper

Yine bu şīveleri ‘āşık-ı bī-bāk eyler

5. Yā Rab ol ḥoḳka-i la‘lin ne müferriḥdür kim

Her nefes nice Necātiyi feraḥ-nāk eyler

11

Āzādī Fermāyed

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Yüzine ol dest-mālin meh-i nev kim niḳāb eyler²⁴

Cemāl-i mäh-tābaaḳ ebr-i ḥicāb eyler

2. Yüzine dest-mālin perde itmekden ğaraż bu kim

Yüzin göstermeyüp ‘uşşāka bu yüzden ‘itāb [eyler]

3. Yüzinden dest-mālin kaldırıp nūr-ı cemāl ile

Beni hep böyle Mecnūn ol meh-i ‘ālī-cenāb [eyler]

²³ bu ḥārda gül-i rif‘ ātde: bũ yaradur-u-ef‘ īde D.

²⁴ Vezin tutarsız.

4. Yüzine dest-mâlin tutsa n'ola ẖâb içre²⁵
Zebâb-ı merdüm-i 'âşıqdan ol meh ictinâb [eyler]
5. Yüzine dest-mâlin tutsa Āzādī n'ola ol meh
Kemâl-i rif' atinden ben faķırinden hicâb eyler

12

Fiğānī Fermāyed²⁶

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Dökmege ғанını ẖalkuñ [ki] müjeñ âl eyler
Bize geldükçe toķunmaz geķer ihmâl eyler
2. Ğam ğubārını elekden geķürüp kılmağa şâf
Tirũ ey ķaşı kemān s̱nemi ğirbâl eyler
3. H̱āne-i²⁷ ẖālũne meylũm tũyup İblīs raķīb
[Derģehũnden] beni Ādem gibi idlâl eyler
4. Toĝruluk itdũgũm içũn midũr ol serv-i revān
Sāyeveş yirlere ķalar beni pā-māl [eyler]
5. Merdũm-i ḏide kenār itmege ol serv-ķadi
Yitmiş iki dereden [şu] geķürũp âl eyler
6. Toldurup seng-i havādişle felek dāmenini
Kũhveş başı aķuķ bendesin ābdāl eyler

²⁵ Vezin tutarsız.

²⁶ Fiğānī Dīvānı 12. gazel, s. 39.

²⁷ H̱āne-ī: Dāne-ī D.

7. Gül yüzüñsüz idemez ʔab^ç -ı Fiğānī efgān
Gülşenüñ bülbulini faşl-ı hazān lāl eyler

13

6a Nizāmī Fermāyed²⁸

fe^ç ilātün fe^ç ilātün fe^ç ilātün fe^ç ilün

1. Ayağūñ altına her kim yüzini hāk eyler
Gün gibi kendüyi tāk-ı ser-i eflāk eyler
2. Zerrece bulmaduğundan dehenüñ sırrına rāh
Ġonca dil-teng oluban yaqasını çāk eyler
3. Leb ü dendānuña baqduqça gider ġussa vü ġam
Dürr ü yāqūta nazār cānı ferah-nāk eyler
4. ʔutuban elde gözüm merdümü cārüb-ı müje
Ġayrıdan gözlerümüñ ġüşesini pāk eyler
5. Zāhid ol ʔurre ü ruhsār Nizāmī ne bilür
Giceden gündüzi ama kaçan idrāk eyler

14

Ḥafī Fermāyed²⁹

fe^ç ilātün fe^ç ilātün fe^ç ilātün fe^ç ilün

1. Gül işitdükçe yüzüñ vaşfın özin hāk eyler
Ġonca añduqça dehānun yaqasın çāk eyler
2. Leb-i la^ç lüñ ne müferriḥ dūrür ey rüḥ-ı revān

²⁸ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 22.gazel, s. 59.

²⁹ Ḥafī Dīvānı 38. gazel, s. 62 .

Kim anuñ zıkrı dil ü cānı feraḥ-nāk eyler

3. Göñül āyīnesinüñ jengi[ni] şol k'itmedi pāk

Yüzi māhiyyetini nicesi idrāk eyler

4. Hāl-i ḥaddünde k'ider zülfini cārüb-ı cinān

Haremi şanki Bilāl-i Habeşī pāk eyler

5. Şaçı ef' īsi ne ğam zaḥm ura ger cān ü dile

Ağzı yarını³⁰ anuñ zehrine tiryāk eyler

6. Kişi ne deñlü za' īf olur ise 'ıışkuñ atı

Baş ü cān³¹ oynamaga çābük [ü] çālāk eyler

7. Meh-liḳālardan iden devr-i sitārem mi ola

'Acabā yoḥsa Ḥafī gerdiş-i eflāk eyler

15

Ḥayālī Güft³²

mef' ūlū fā' ilātü mefā' ilū fā' ilün

1. Başum diyār-ı ğamda belā kūh-sārıdur

İki gözüm bi-' aynihi anuñ pınarıdur

2. Dīvār çekdi ḥattı vü top oldı ğabğabı

Ruḥsār-ı yāri burc-ı melāḥat³³ ḥişārıdur

3. Zünnār-ı 'ıışkı biline kim bağladı dirseñ³⁴

³⁰ yarını: yār ile D.

³¹ Baş ü cān: Cān ü baş D.

³² Ḥayālī Dīvāmı 88. gazel, s. 119.

³³ Burc-ı melāḥat: mülk-i melāḥat D.

Deyr-i cihānda bir şanemüñ yādigāridur

6b

4. Mecnūn alalı başına murğ āşiyānını
Dīvānelik vilāyetinüñ tāt-dāridur
5. Beyti ocağına şu koyan cümle şā' irüñ
Cānā Ḥayālīnūñ ğazel-i āb-dāridur

16

[Nazmī]³⁵

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. 'Āşık-ı dil-ḥasteye hem-dem figān u zāridur
Dem-be-dem üstine ağlar dīde-i ḥūn-bāridur
2. Kānda kim bir meşrebi şafī şafā ehli ola
Şu gibi bir serv-ḳaddūn 'āşık-ı dīdāridur
3. Şevḳ ile bülbul gibi gūyā iden her dem beni
Gülşen-i kūyında ol servūñ gül-i ruḥsāridur
4. Ḥoş ider³⁶ elfāz ile nazmum durur bār [u] laṭīf
Dür dişūñ vaşfında cānā Nazminūñ eş' āridur

17

Başirī Fermāyed³⁷

mef' ulū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Gönlüm evine od şalan ol gül-' izārdur

³⁴ Dirseñ: deseñ D.

³⁵ Edirneli Nazmī Dīvānı 1899.gazel, s. 1103.

³⁶ İder: edā D.

³⁷ Başirī Dīvānı 22. gazel, s. 79.

Boynum buran benefşe haţınıñ bahârdur

2. Āhum harâreti nice yakmağa ‘âlemi
Bir oddur ol ki dūzaḡ anuñ bir şerâridur
3. Sīnem çemen dūrür aña serv-i revân oḡuñ
Ḳanlu dögünler ol çemenüñ lâlezârıdur
4. Ol mâh menzil-i felek olmış özi melek
Ḥūrşid ‘ârızı meh-i nev gūşvâridur
5. Her şehre³⁸ od şalan dil-i bî-çâre âhıdur
Her yañadan aḡan gözümüñ cūy-bâridur
6. Zer naḡdi gerçi yoḡdur elinde Başırinüñ
Eş‘âr naḡdinüñ hele şâhib-‘ayâridur

18

Necâtî Fermâyed³⁹

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Her kaçan kim ḡâlî ol yârüñ yañaḡın yaşdanur
Şanuram pervânedür düşmiş çerâḡın yaşdanur
2. Bezm-i ḡüsnünde lebüñ devrinde ḡamzeñ sâḡiyâ
Bir ḡadeḡden mest olup düşmiş ḡabaḡın yaşdanur

7a

3. Yaşdanursa çeşm-i ḡün-rizüñ ‘aceb olmaz göñül⁴⁰

³⁸ şehre: behre D.

³⁹ Necâtî Dīvânı 195. gazel, s.265.

⁴⁰ Göñül: müjeñ D.

Çāpūk uğrudur ki uyğuda bıçağın yaşıdanur

4. Müntehā kıadd üzre kim zülfün düşüpdür toğrısı

Sidre tāvūsıdırür Tūbā budağın [yaşıdanur]

5. Var ise devlet Necātī dünyede şol başdadur

H̄āba vardukça H̄abībīnūñ ayağın yaşıdanur

19

Necātī Fermāyed⁴¹

mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

1. Çınāruñ kıadd-i yāra nisbeti var

Eli yufka velī hoş himmeti var

2. Elūñ depret yürüt sākī ayağı

Ki devrānun be-ğāyet sür' ati var

3. Lebūñe beñzedügiçün mey-i nāb

El üstinde dutarlar hürmeti var

4. İki şişe gözüm izūñ kıumından

Dolısar bir gün ammā sā' ati var

5. Şunılur şola sāğar şağā tevbe

Belī her bir ilūñ bir 'ādeti var

6. Şarardur beñzini zāhid velīkiñ

Riyāzetle degüldür 'illeti var

⁴¹ Necātī Dīvānı 86. gazel, s.198.

7. Ayağıña yüzün sürer Necātī
Eyü varur başında devleti var

20

Kemāl Fermāyed⁴²

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

1. Didüm bir cām şun la' lünden ey yār
Didi yitmiş sinüñ saña yüri var

2. Didüm var mı lebünden derde dermān
Didi nice şorarsın hey kişi var

3. Didüm ' ışkâ mı düşeyüm ya oda
Didiler ' ışkâ düşme oda düşvar

4. Ne lü 'lū 'dür dişüñ kim ğayra tenden
Düşüp şuya boğuldu dürr-i şehvār

5. Kemāl eyle taḥammül ' ışk-ı yāre

7b Şıfātü'l-' ışk ente'l-kā ' ale'n-nār

21

İshāk Fermāyed⁴³

mef'ülü fā' ilātü mefā'īlū fā' ilün

1. Göñlüm ki anda bir güzelün taze dāğı var
Bir köhne ḥānedür yeñilenmiş ocağı var

⁴² Bu şiir İbn-i Kemāl Dīvânı'nda yoktur.

⁴³ İshāk Çelebi Dīvânı 30. gazel, s. 87.

2. Gūyā bizüm televvün-i hâṭırla göñlümüz
Bir pād-şāhdur ki münakkaş otağı var
3. Ey dīde ḥüsn-i yār ḥariminde özgeye
Zinhār bakma ḥākim-i ‘ıṣkuñ yasağı var
4. Gül bāğdan üzülmedi işitmedi gibi
Evşāf-ı ḥüsnüñ ne ‘aceb biñ kulağı var
5. İshāk mihr ü māh ile ma‘ müre-i cihān
Bir tekyedür öninde bir iki çerāğı var

22

[Necātī] Fermāyed⁴⁴

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Şol ‘āşkuñ ki dil-ber-i zībā cemāli var
Şād olsun ol hemīşe ki dünyāca mālī var
2. Luṭf eyile ey ṭabīb buyur zaḥmeti götür
Dil derd-mendinüñ bu gün ayruksı ḥālī var
3. Aḥşama dek maḥalleñi ṭolanur āfitāb
Her kim görürse dir ki şunuñ bir zevālī var
4. Dutalum öykine ḳad-i bālāña ney-şeker⁴⁵
Andan ne dadı var durur andan dadı var
5. Gün yüzün ile māh-ı felege ḳarşu şimdi⁴⁶

⁴⁴ Bu şiirde başlık Ḥayālī olarak verilmiştir. Necātī Dīvānı’nda 135. gazel, s. 228.

⁴⁵ Bu beyit divanda yoktur.

Eksikligin bilenlerüñ olsun kemâli var

6. Gâhî dehânuñ aldı dile geh miyânuñı
Yine Necâti uñmaduğñ ne hayâli var

23

Necâtî Fermâyed⁴⁷

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Gülşen-i hüsn ü cemâlün ki kış u yaz açılır
Şan İrem bâğı durur gülleri durmaz açılır
2. Bilmezem nice diyem şevk-i dehânuñ⁴⁸ haberin
Söylemezsem ölürem söyler isem râz açılır
3. Her kaçan kim iderem hüsnî kitâbına nazar
Her varakda nice biñ mes'ele-i nâz açılır

8a

4. Girih-i zülfini çözse dil ü cân almağ için
Şayd zülfinde⁴⁹ hezârân per-i şeh-bâz açılır
5. Ey Necâtî bu cihânda açılır çok gül-i ter
Rûh-ı dil-ber gibi gül lîkin inen az açılır

24

Revânî Fermâyed⁵⁰

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

⁴⁶ Gün yüzün ile mäh-ı felege karşı şimdi: Bedr-i münîr gün yüzüne karşı gelmedi D.

⁴⁷ Necâtî Dîvânı 173. gazel, s. 252.

⁴⁸ Şevk-i dehânuñ: vaşf-ı dehânun D.

⁴⁹ Şid-ı zülfinde: Şayd şeklinde D.

⁵⁰ Revânî Dîvânı 105.gazel, s. 137.

1. Bāğa vardukça kim ol serv-i gül-endām [açılır]
Yüzine⁵¹ kılsa nazar hep gül [ü] bādām açılır
2. Gül degüldür görinen eyle nazar ‘ibret ile
Yılda bir kerre gönül defter-i eyyām açılır
3. Zülf ü kıddüñle dehānuñı nice sevmeyeyin
Her kaçan muşhafa el ursam elif lām açılır
4. Naqd-i cānı n’ola yoluña nişār itse gönül
H̱āce ser-mest olıcağ kīse-i in‘ām açılır
5. Bülbül-i gülşen-i kıds olsa gönül murğı ne var
Bağ-ı tab‘umda Revāñi gül-i ilhām açılır

25

Uşulî Fermāyed⁵²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Çīn şehirde yine enfās-ı şabā hoş-bū gelür
Yine şahrā-yı Hotenden bir güzel āhū gelür
2. Bir dem ey Eyyüb-ı miḥnet-dīde kıldur başını
Derdüñe dārü’ş-şifā-yı ğaybdan dārū gelür
3. Tıoludur göñlüm gözüm mihrüñle māhum şanma kim
Kıalbüme ğaflet girer yā çeşmüme uyḥu gelür
4. Deyr-i dilde ey şanem zıkr olsa nāmuñ bir nefes

⁵¹ Yüzine: nereye D.

⁵² Uşulî Dīvānı 30.gazel, s. 50.

Derd ile her gūşeden biñ⁵³ na‘ra-i yā Hū gelür

5. Cān ü dilden hūsnūñ envārı görünse tañ mı kim

Ƙara yirden gül biter seng-i siyehden şu gelür

6. Ādem olan sırr-ı esmādan ħaber virse ne var

Kāndan gevher çıkar ‘ummāndan lü’lū’ gelür

7. Şoĥbet-i rindāna erenler edeb taĥşil ider

Ol ulu mey-ĥāneye varan kişi uşlu gelür

8b

8. Çün belā yazmış ezelde kātib-i Ĥaĥķe’l-ķalem

Ey Uşulī başa āĥir⁵⁴ yazılan yazu gelür

26

[Ĥafī]⁵⁵

mef‘ulū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn

1. Ma‘şūķdan ne deñlü ki cevır [ü] cefā gelür

Virür şafā vü ‘āşıķa luţf [u] vefā gelür

2. Yile virem diyü dil [ü] cān kendüden gider

Zülfı girihlerini ki çözer şabā gelür

3. Her ne başiret ol şanemüñ ĥaţţ ü ĥāline

Müşk-i Ĥıţā didükleri baña ĥaţā gelür

4. Ƙaddini gerçi Sidreye teşbīh ider gören

⁵³ Derdle her gūşeden biñ: Her bucakdan şevk ile bir D.

⁵⁴ Ey Uşulī başa āĥir: Başına āĥir Usulī D.

⁵⁵ Ĥafī Dīvānı 42.gazel, s. 65.

Ṭoğrusı baña Sidreden ol müntehâ gelür

5. Gerçi felekde neyyir-i a' zâmdur âfitâb
Yüzün görenlerün göz[ine] ol şehâ gelür
6. Ṭañ mı'şigüñde beni raķībün azarlasa
Kim it ürür kaçan ki kapuya gedâ gelür
7. Göñlüm tavâf-ı Ka' be-i vaşlına anuñ Ḥafî⁵⁶
Sa' y eyledügi mürde haķı çün şafâ gelür

27

[Mahlassız]

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Gülşen-i kūyuña bir daķı girem gibi gelür
Vaşluñuñ güllerini yine direm gibi gelür
2. Gerçi ayakdayum illâ kad-i bālâ ki senün
Dost el virür ise yine İrem gibi gelür
3. Yüze yüz şan olıcaķ 'ârızuñ âyinesi
Baķt-ı devlet yüzini anda görem gibi gelür
4. Ṭoğrı baķmadıgum âyine-i ḥüsnüñe bu kim
Göricek yüzüñi kendüm yitürem gibi gelür
5. Dâne-i vaşlı ki dil mezra' ına ekmişdür
Şu virüp gözyaşı ile bitürem gibi gelür

⁵⁶ Vezin tutarsız.

6. Giricek bir dağı mecmû‘a-yı hüsnüñ elüme

Aradan defter ü hicrân direm gibi gelür

28

9a ‘Aṭā Fermāyed

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Yine cānum sevinür ol ruḥ-ı zībā mı gelür

Yine gözüm segirür gözleri şehlâ mı gelür

2. Yine görem gice zülfini düşümde ‘acebâ

Dile ğamı bürünür başuma sevdâ mı gelür

3. Kāmetün fikri midür göñlüme her dem bu düşen

Dostum ya heves-i ‘ālem-i bālâ mı gelür

4. Ne gelürse beri şun nüş idelüm ṭālī‘ üme

Derde derdün mi arar cām-ı muşaffâ mı gelür

5. Gözleri yaşına ğarḳ oldu ‘Aṭānuñ tut elin

Nedür ey serv-i revân saña temâşâ mı gelür

29

Aḥmed Fermāyed⁵⁷

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Ruḥların ‘aksini cām içre bulam gibi gelür

Leblerün sırrını bâdeyle bilem gibi gelür

2. Ayağın tozına bir laḫza yüzüm sürmek için

⁵⁷ Ahmet Paşa Divānı 56. gazel, s. 145.

Nice yıl yel gibi yoluñda yelem gibi gelür

3. Dostuñ cev̄ ü cef̄ası dil ü cān⁵⁸ lezzetidür
L̄ik⁵⁹ düşmen gözüne derd ü elem gibi gelür

4. Fürkatüñ gicesi ağladuğuma güldi raķib
Bir gün anı kör idüp ben de gülem gibi gelür

5. Çok zamāndur⁶⁰ ki yoluñda⁶¹ iderüm āh ü figān
Şimdi gülmedim ise yine⁶² gülem gibi gelür

6. Korkarum özge ğamuñdan daħı nesne yemege
Ki ziyān ide baña nā-geh ölem gibi gelür

7. Defter-i ‘ışķa yazılmağā ger Aħmed okına
Gözleri yaşlı başı üzre ķalem gibi gelür

30

Ca‘fer Fermāyed⁶³

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Kātib-i eşķüm dizüp kirpüklerümden hāmeler
Şafha-i ruhsārūm üzre yazdı fürķat-nāmeler
2. Nev-‘arūs-ı hüsñüñe reşk eyleyüp gülşende
Ruħların güline⁶⁴ düzdi geydi rengin [cāmeler]

⁵⁸ Dil ü cān: cān ü dil D.

⁵⁹ L̄ik: Gerçi D.

⁶⁰ Çok zamandır: Bunca yıldır D.

⁶¹ Yoluñda: ğamuñda D.

⁶² Şimdi gülmedim ise yine: N’ola gülmedim ise şimdi D.

⁶³ Ca‘fer Dīvānı 52.gazel, s. 248.

⁶⁴ Güline: gülgüne D.

3. Leblerüñ sırrını ‘allāmu’l-ğuyūb olan bilür
Kim anı keşf itmede dil-tengdür ‘allāmeler

9b

4. Tañlama zülfüñ görüp diller perişān olduğın
‘Ādet oldur şeb irişe tağılur hengāmeler
5. Ca‘ ferā ol Hızr haṭṭuñ yazmağa vaşf-ı lebin
Āb-ı hayvāndan midād it şekerden hāmeler

31

Aḥmed Paşa⁶⁵

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Sīne ğamzeñ oqını cān [u] cigerden küniler
Dīde izüñ tozını nūr-ı başardan küniler
2. Cismüñi cāmeden ü cāmeñi cāndan şaķınur
Kemerüñ zerdeşü⁶⁶ bilüñi kemerden küniler
3. Arada kıan görünür ki ciger⁶⁷ hañçerüñi
Bu⁶⁸ ciger dīdeden ü dīde cigerden küniler
4. Dilemez gündüz [ü] dil sāyeñi⁶⁹ gösterdüğiçün
Gel⁷⁰ kıyās eyle ki ṭapuñu nelerden küniler

⁶⁵ Ahmed Paşa Dīvānı 69. gazel, s. 151.

⁶⁶ Zerdeşü: zerden ü D.

⁶⁷ Ki ciger: kim göricek D.

⁶⁸ Bu: Uş D.

⁶⁹ Sāyeñi: gölgeni D.

⁷⁰ gel: var D.

5. Bilmezem nice yazup⁷¹ bildürem ahvālūmi kim
Delü gön̄lüm seni mektüb [u] haberden küniler
6. Aḥmed umar ki ḥamā' il kıla boynuña qolın
Gerçi sen sīm ü teni⁷² heykel-i zerden küniler

32

Mu'îdî Güft⁷³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Lāle-ruḥlar donanup nāz ile giyse qaralar
Āl ider⁷⁴ ki döküp qanumı ḥāke qaralar
2. Fitne kopardı yine devr-i ruḥuñda ḥaṭ ü ḥāl
Şaldı Rum ilini ğavġāya bir iki qaralar
3. Cümle iḥrāmı yaqup nār-ı ğamuñ eyledi kül
Dūd-ı āhum acıyup geydi anuñçün qaralar
4. Dīde merdüm̄leri yaşum dökeli oldı 'ıyān
Görinür başladı gūyā ki deñizden qaralar
5. Çīn urup qaşlaruñı urma baña ğamzeñ oqın
Bir dil⁷⁵ almağa nedür çaķ bu qadar yayqaralar
6. Eksük olmaz ḥıred ü hūş ile ğavġālarumuz
Aralarsa bizi şemşīr-i ğam-ı 'ışķ aralar

⁷¹ Yazup: yazam D.

⁷² Sīm ü teni: sīm-teni D.

⁷³ Mu'îdî Dīvānı 146.gazel, s. 164.

⁷⁴ İder: iderler D.

⁷⁵ Bir dil: Dili D.

7. Vaşf idelden berü kıaddünle Mu'îdî haıuñı

10a Eline hâme alup defter ü dîvân kıaralar

33

Necâtî Güft⁷⁶

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Gülleri bād-ı şabâ kıanda bulursa yaıalar
Çāk olupdur şanemâ hicrūñ⁷⁷ elinden yaıalar

2. Cüş idüp kıanlı yaşı lâle gibi Ferhâduñ
Kızarpdur yine tğlar eteg ile yaıalar

3. Ne revâdur ki bu⁷⁸ ben hecr odına yanmış iken
Degme hayvân iledüp vaşl şuyına yııalar

4. Sevinür ellerini kıana boyadukça nigâr
şol güzeller gibi kim eline hınnâ yaıalar

5. Ey Necâtî hele ben gördüğü[mi] söyleyeyin
Nem⁷⁹ ola n'eyleyeler ğâyeti bu kim yaıalar

34

Ĥayâlî Güft⁸⁰

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. şinem üzre yâreler ey dil ağız bir itdiler

⁷⁶ Necâtî Dîvânı 168. gazel, s. 249.

⁷⁷ Hicrūñ: 'ışkuñ D.

⁷⁸ Ki bu: bu ki D.

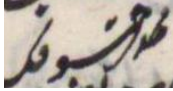
⁷⁹ Nem: Nice D.

⁸⁰ Bu şiir Ĥayâlî Dîvânı'nda yoktur.

Ḳatline ben derd-mendūñ ḥüsn-i tedbīr itdiler

2. Ḳurtulam dirdüm ölüp derd ü ğamından anlaruñ
Bilmezem yine ne māni' oldu te'ḥir itdiler

3. Āh kim sen sen iken bu kişt-i zār sīnemi
Lāle-ḥadler zulm ile yakup ḳara bir itdiler

4. Ey yüzi gün levḥ-i ḥehrem üzre geldi
Ḥāmeveş kirpüklerüm ser-ḥayla taḥrīr itdiler

5. Başdan ayağa Ḥayālīnūñ çeşmine zaḥm urmağa⁸¹
Oḳlaruñ ey ḳaşı ya tīgüñle el bir itdiler

35

Ṭālī'ī Fermāyed

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

1. Ḳorḳarın zülfüñe bir bend ile yüzi ḳaralar
Seni bir ağa düşürüp aña bir āl ḳaralar
2. Pād-şāh olsa n'ola ḥüsn iline ḥāl-i ruḥuñ
Şimdi mi oldu Mışır mülkine sulṭān ḳaralar
3. Şöyle şaldı bu gönül zevraḳuñ engine yaşum
Ki görünmez gözüme çevre yanumda ḳaralar
4. Ḥüsn-i ḥāt-ı leb-i yāḳūta ber-ā-ber oldu
Zülf-i reyḥānı görüñ daḥı mişālūñ ḳaralar

⁸¹ Vezin tutarsız.

10b

5. Tāli‘i iki cihānda yüzüñ ağı olur eger
Yār işigünde kara toprağa kanuñ qaralar

36

İshāk Güft⁸²*fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

1. Qaddūne hüsnūñ libāsı atlas-ı zībā yiter
‘Āleme pīrāye ol naḥl-i cihān-ārā yiter
2. Yāsemen evrākını miskiyle taḥrīr itmege
Kākül-i müşgīn yirine ḥaṭṭ-ı ‘anber-sā yiter
3. Vādi-i ḥayretde n’eyler Leyli-i⁸³ Mecnūn olan
Ġam beyābānında ki şol dāmeni şaḥrā yiter
4. Bu cihān büt-ḥānesi naqşına şūret virmege
Ṭapdıgum Tañrı ḥaḳıçūn ol büt-i ra‘ nā yiter
5. Yāre fūrkat-nāme gönderdükde İshāk adına
Yaz bu şi‘ri evveline şūret-i inşā yiter

37

Nizāmī Güft⁸⁴*fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

1. Dār-ı ğurbetde ḥayāl-i yārdur eglencemüz
Himmetūñde her cihetle vardur[ur] eglencemüz

⁸² İshāk Çelebî Dīvânı 35. gazel, s. 90.

⁸³ Leyli-i Mecnūn: münisi Mecnūn D.

⁸⁴ Bu şiir Karamanlı Nizāmī Dīvânı’nda yoktur.

2. Añlamaz bir vech ile zāhid bizi bāğ-ı behişt
‘ Āşık-ı şūrīdeyüz dīdārıdur eglencemüz
3. Mihr ile māh n’ola meyl eylemez isek rūz [u] şeb
Bir hilāl-ebrū kamer ruhsārıdur eglencemüz
4. Keş-i dilden naṭ‘-ı ‘ ālemde bize Leccāc-ı dehr
Baytaḳ-ı ḥāl-i ruḥ-ı dil-dārıdur eglencemüz
5. Bir zamān eglencemüz ḥaṭṭ-ı ruḥ-ı cānān idi
Ey Nizāmī şimdilik eş‘ arıdur eglencemüz

38

Uşūlī Güft⁸⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Xanı şol gün kim cemāl-i yār idi eglencemüz
Devletünde her cihetle var idi eglencemüz
2. Cān u dil Mūsāsı ğarḳ idi tecellī nūrını
Ṭūr idi seyrānumuz dīdār idi eglencemüz
3. Murğ-ı dil ‘ ışk āyetin okurdı bülbüller gibi
Hüsni bāğında güli gülzār idi eglencemüz

11a

4. Başlar idi tatlu dillerle dili ṭūṭī gibi
Mışr-ı cānda bir şeker-güftār idi eglencemüz

⁸⁵ Bu şiir Uşūlī Dīvānı’nda yoktur.

5. Şoĥbetinde yoĝ idi aĝyârdan hergiz melâl
Ey Uşûlî bir gül-i bî-ĥâr idi eglencemüz

39

İşhâk Güft⁸⁶

meʿûlû fâʿ ilâtü mefâʿ ilû fâʿ ilün

1. Var idi vaşl-ı yâr ile ĝâyet ĥuzûrumuz
Gitdi gönülde kalmadı aşlâ sürûrumuz
2. Bezm-i belâda şemʿ -şıfat yandurup bizi
Ayrıldı ol yürek yaĝı eksüldi nûrumuz
3. Zülfün hevâsı ile gönül murĝı hey dirîĝ
Dâm-ı belâya düşdi uçurdi ĥuzûrumuz
4. Kaşuñ ĝamı ki kâmetümüz eyledi hilâl
Günden güne ziyâde olısar zuhûrumuz
5. Şol bir ĥaķîr zerreden eksük degül misün
İşhâk şanma bilemeyüz biz kuşûrumuz

40

Muʿîdî Fermâyed⁸⁷

meʿûlû fâʿ ilâtü mefâʿ ilû fâʿ ilün

1. Evden çıkup gelinceye dek yâr-i cânumuz
Kalmadı tende ĥasret ile yâri cânumuz
2. Gül ruĥlarını kande görüp ĝurre olduĝum

⁸⁶ İşhâk Çelebî Dîvânı 92. gazel, s. 121.

⁸⁷ Muʿîdî Dîvânı 170. gazel, s. 182.

‘Uşşāka diñ gelür yine serv-i revānumuz

3. Oқınmaz oldu Leyli vü Mecnūn hikāyesi

Şimdi cihānı dutdı bizüm āsitānumuz⁸⁸

4. Boynuñ ısıрмаğ ile niçün kan ider ‘adū

Düşmez mi yoğsa boynuña öldükde kanumuz

5. Her bī-vefā cefālar idüp cāna göz diker

Bārī eccl Mu‘idī gelüp alsa cānumuz

41

[Şem‘ī] Güft⁸⁹

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Nice fark eyleyelüm biz giceden gündüzümüz

Māh-rūlar arasında yoğ imiş yıldızumuz

2. Yañılup ğaflet ile gün yüz[üñe] māh didük

Yār yanında bugün yirlere düşdi yüzümüz

11b

3. Nice elden kıyalum göz göre inşāf eyle

Zāhidā cām-ı şarāb ile açıldı gözümüz

4. Uydurup çengine zühre okur eş‘arımızı

Gün yüzüñ vaşfı ile göklere çıkdı sözümüz

5. Āteşi şevķüñ [ile] Şem‘i-yi āşüfte gibi

Göricek gün yüzüñi maḥv iderüz kend’özümüz

⁸⁸ āsitānumuz: dāstānumuz D.

⁸⁹ Bu şiirde başlık Āteşi olarak verilmiştir. Prizenli Şem‘ī Dīvānı 79. gazel, s. 483.

42

[Esîrî]

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. 'İşkuña bil bağladum yokdur bir inkârumuz
Tañrı haqqı dönmez ikrârdur ikrârumuz
2. Dönmezem zülfün hevâsından bugün Manşürveş
'İşk meydânında ger cânâ degülse dârumuz
3. Gül yüzünden ayru olsam her nefes ey gonca-leb
'Âlem bülbül gibi tutar bu âh u zârumuz
4. Bağlanupdur cânda bu 'ışk-ı maḥabbet tâ ezel
Anuñ için hûblara dil virmek oldu kârumuz
5. Ey Esîrî gevhher-i 'ışkuñ bugün şarrâfıyuz
Ehl-i 'ışk ile durur her dem bizüm bâzârumuz

43

Fiğânî Güft⁹⁰*mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün*

1. Yile virürse bād-ı ecel ḥāksârumuz⁹¹
Ḥācet-geh-i cihân⁹² ola seng-i mezârumuz
2. Bâğ-ı tenümde her bir elif bir nihâl-i serv
Bu kanlu kanlu tâze⁹³ döğün lâlezârumuz

⁹⁰ Fiğânî Dîvânı 35. gazel, s. 51.

⁹¹ ḥaksârumuz: gubârumuz D.

⁹² cihân: nişân D.

3. Eksem vişâli toḥmını yārũñ ümîdine⁹⁴
Fürkât dıraḥtını bitirür kiştzârumuz
4. Ḵomaz ayaḡa düşeni⁹⁵ tutar elin müdâm
Yokdur bizüm sebû gibi bir dest-i yârumuz
5. Bâḡ-ı cihânda toḡrısı bu kim Fiḡâniyâ
Ol serv-ḡaddi sevmeye yok ihtiyârumuz

44

Mihri Fermâyed⁹⁶*fe‘ilâtũn fe‘ilâtũn fe‘ilâtũn fe‘ilũn*

1. Gördi bir meh-liḡâyı yine sevdi gözümüz
Göz ucından göze göz odlara atduk özümüz

12a

2. Leb-i vaşfinda⁹⁷ anuñ şormaḡa cânlar⁹⁸ virürem
‘Arz-ı ḡâl itmeḡe lîkin aña döymez yüzümüz
3. Yapışup dâmen-i aḡyâra müdârâ iderüz⁹⁹
Nice kim¹⁰⁰ yalvarırurum bir çöpe geçmez sözümüz
4. Ruḡı devrinde virür zülfî bize ‘ömr-i dırâz
Fürkâtünden¹⁰¹ bir olupdur gicemüz gündüzümüz

⁹³ tâze: ḡara D.⁹⁴ yārĩñ ümîdine: bâd-ı ümid ile D.⁹⁵ düşeni: düşmeḡe D.⁹⁶ Mihri Dîvânı 64. gazel, s. 497.⁹⁷ vaşfinda: vaşfindan D.⁹⁸ cânlar:ben cân D.⁹⁹ iderüz: iderüm D.¹⁰⁰ Nice kim: Nitekim D.

5. Ruḥı şem'ine anuñ mihri çü pervānelerüz
Yanalum yaḳılalum bir pula dökmez¹⁰² yüzümüz

45

Ṭālī'ī Fermāyed

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Bize şol deñlü cefā eyledi sengin-dilümüz
Bir daḥı güzel adın anmağa varmaz dilümüz
2. Ğamdan āzād ideyin dimiş idüñ kullaruñı
Hāy efendüm daḥı yetmedi mi yoḥsa yılımuz
3. Bir bölük қаşı kemān ğamzesi tır-i ğam ile
Ṭoğrısın mı diyelüm iki büküldi bilümüz
4. Ka'be-i 'ışkı yolında қаtı Mecnūn oluruz
Nāqa-ı Leyli götürmezse bizüm maḥmilümüz
5. Ṭālī'ī ger şoralar ḥāne şafāsın yārüñ
Dād [u] feryād diyüben çağıra bir dem kılumuz

46

Āhī Güft¹⁰³

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Dāğ oldu lāle gibi dil-i bī-ḳarārumuz
Himmetle gör neler bitürür ḥāksārumuz

¹⁰¹ Fürḳatünden: Feraḥından D.

¹⁰² dökmez: almaz D.

¹⁰³ Āhī Divānı 39. gazel, s. 20.

2. Şeh-bāzıyuz bu mīşe-i ʿışkuñ ki her zamān
Şāhīn bakışlu bir balabandur şikārumuz

3. Deryālaruz ki gözler irişmez kıramuza
Her hār [u] hāsıla dolsa ʿaceb mi kenārumuz

4. Ābdāllaruz ki her tarafa yā ʿAlī diyü
Diller uzatdı sinedeki¹⁰⁴ zü'l-fikārumuz

5. Bir vakt ola ki ʿibret için halka Āhiyā
Tārīh ola illere seng-i mezārumuz

47

12b Raḥmī Fermāyed¹⁰⁵

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Bakmaz ol mäh dün [ü] gün yaş ağıdur bu¹⁰⁶ gözümüz
Ey felek nʿeyleyeyüm düşdi bizüm¹⁰⁷ yıldızumuz

2. Kañkı¹⁰⁸ ağıyar ile yārüm yine hem kāse gibi
Çekülüp¹⁰⁹ kulağımuz def gibi kızdı yüzümüz

3. Hey kıyāmet mey-i ʿışkuñı senüñ nüş ideli
Haşre dek bulmayavuz gibi gelür kendʾözümüz

4. Būse cer itse bu gönüm leb-i cān-bağşından

¹⁰⁴ sinedeki: sinemdeki D.

¹⁰⁵ Raḥmī Dīvānı 94. gazel, s. 356.

¹⁰⁶ Bakmaz ol mäh dün [ü] gün yaş ağıdur bu: Meh-liqālar yolına kan yaş ağıdur D.

¹⁰⁷ Ey felek neyleyem düşleri bizim: Şöyle beñzer ki bizüm Müşteridür D.

¹⁰⁸ Kañkı: Bu gün D.

¹⁰⁹ Çekülüp: Çınlayup D.

Bir adım¹¹⁰ cânı güzeldür iki itmez sözümüz

5. Zülf [ü] ruhsârını ol mähveşüñi görmeyeli
Raḥmiyâ oldu ber-â-ber gicemüz gündüzümüz

48

Âhî Fermâyed¹¹¹

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Zâhidâ içseñ eger sen de bizüm şerbetümüz
Gün gibi zâhir olurdı saña keyfıyyetümüz

2. Ey 'azîzüm nice bir 'âleme dellâl olalum
Yûsuf-ı Mışr bizüm bilmeyicek kıymetümüz

3. Sîne tablın dögüben âh livâsını çekerüz
Hem livâmuz çekilür hem dögülür nevbetümüz

4. Oğduḡ¹¹² da' vet idüp uğramadı dâ'ireye
Ol perî-çehre qabûl eylemedi da' vetümüz

5. İçerüz biz ayağı sâkiye biñ minnet ile
Elümüzze virür ol ikide bir hürmetümüz

6. Devr-i la' lûñde senüñ şöyle yasağ oldu yine
Ki şarâb ile haram oldu bizüm şöhetümüz

7. Göremez şîşeleri izi tozından pür olup¹¹³
' Aceb¹¹⁴ ol günlere Âhî ire mi sâ' atümüz

¹¹⁰ Adım: adem D.

¹¹¹ Âhî Dîvânı 38. gazel, s. 19.

¹¹² Oğduḡ: okuyup D.

¹¹³ pür olup: tolidir D.

49

Rāhī Fermāyed*fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1. İşigün taşı olaldan sened-i devletümüz
Birebirdür maraz-ı şirke bizüm şerbetümüz
2. Eklemek renc için mey içegör şūfī kim
Ayağün toprağıdur tāt-ı ser-i ‘izzetümüz
3. Sāḫiyā kāseyi sür şınmadan ayağı yürüt
‘Iyş ü nūş eyleyelüm elde iken fırsatumuz

13a

4. Gerçi bir cebeye ḳādir degülüz ey ḥāce
Gönlümüz līk ḡanīdür saña yok minnetümüz
5. Rāhiyā ‘arşa ḳadem başmak olurdu yārūñ
İşigünde yineler kelle-i bī-devletümüz

50

Yahyā Güft¹¹⁵*fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1. Yüzüne mihr ü ḳamer dimege döymez yüzümüz
Ey şeker-leb dehen-i tengüne yokdur sözümüz
2. İşigünde bizi ḥāk eyler iseñ ‘ömrüm¹¹⁶ eger
Tūtiyāveş ḳapışa ehl-i nazarlar tozumuz

¹¹⁴ ‘ Aceb: bizüm D.¹¹⁵ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı 141. gazel, s. 370.¹¹⁶ ‘ömrüm: ‘ömrin D.

3. Var iken k̄uyuñ eyā h̄ur-ı cinān bir laḫza
Yok durur ¹¹⁷ cenneti d̄unyāda görecek gözümüz
4. Yıldızı düşkün olur ʿāşık olanuñ her dem
Aḡla ey d̄ide düşüpdür çü bizüm yıldızumuz
5. Şiʿrimüz āb-ı ḫayāt oldu hemān ¹¹⁸ ey Yaḫyā
Cān bağışlarsa nʼola işlerine ¹¹⁹ her sözümüz

51

Derūnī Güft

feʿilātūn feʿilātūn feʿilātūn feʿilūn

1. Nʼola ger yoḡ ise mescidde bizüm raḡbetümüz
Gele mey-ḫāneye şūfī göresin ḫürmetümüz
2. Öykünelden leb-i cān-baḡşuñā ey ruḡ-ı revān
Geçdi cām-ı mey ile dōne dōne şoḡbetümüz
3. Māh-ı nev cismümde naʿli t̄āḡlardur encümen
Pīr-i çarḫı baş açuḡ ol şāhid ābdāl [eyledi]
4. Biñ dili ḫüşyārı mest itdi bugün bir ḫatresi
Bilmezem sākī ne ḫatdı anı ḫattāl eyledi
5. Ey Derūnī ḫālūmi şerḫ itdigümce tāmīye
Yüz çevirdi zūlf-i dil-ber gibi ihmāl eyledi

¹¹⁷ Yokdurur: Kalmadı D.

¹¹⁸ hemān: bizüm D.

¹¹⁹ Cān bağışlarsa nʼola işlerine :fezā oldu Mesīḫā gibi çün D.

52

Āhī Fermāyed¹²⁰*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Tağlar¹²¹ çün nālemi gūş itdi feryād eyledi
Didiler kim dehr bir Ferhād bünyād eyledi

2. Bir perī-taşvīridür dīvāne naqş iden beni
Baña naqşı o melek yüzlü¹²² perī-[zād eyledi]

13b

3. Çāh-ı ğam maḥbūsiyam ol şeh ḥalāş itmez beni
Bir levendüm¹²³ şan bugün zindāndan āzād eyledi
4. Göñlümi yıqduñ benüm¹²⁴ yapsañ n'ola kim bir zamān
Yıqdı bir şeh Ka' beyi tekrār bünyād eyledi
5. Adına düşmezdi gerçi ḳaddümüz dāl eylemek
Ol elif-ḳāmet bugün Āhī ' aceb ad eyledi

53

[Zātī]¹²⁵*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Āh kim emvāc-ı deryā-yı belā cūş eyledi
Rūzgār aña vüçūdum zevraḳın tūş eyledi

¹²⁰ Āhī Dīvānı 123. gazel, s. 57.

¹²¹ Tağlar: Dāğlar D.

¹²² o melek yüzlü: ol gün yüzlü D.

¹²³ levendüm: levendi D.

¹²⁴ benüm: bugün D.

¹²⁵ Zātī Dīvānı 1062. gazel, s. 384.

2. Āh idüp didüm gözün öldürdi ben dil-ḥasteyi¹²⁶
Ol ṭabīb-i cān u dil güldi didi hoş [eyledi]
3. Cübbe-i şabr-ı dili çāk itse tañ mı dest-i şevk
Sāḳiyā mihrün ayağı anı ser-ḥoş eyledi
4. Bilmezem¹²⁷ zehr-i ğam dil-berüm ḳatduñ bādeñe
Kendüsinden geçdi her kim ki anı nūş eyledi
5. Görmege sen bārī gel bi'llāhi Zātī ḥasteye
Şabr u şıḥḥat ey ecel anı ferāmūş eyledi

54

[Mu'īdī]¹²⁸*fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

1. Yārda [gerçi] degül himmet ü şefḳat bāḳī
Āh kim daḥı durur dilde maḥabbet bāḳī
2. Yiyelüm n'olsa gerek şimdi şeker yirine ğam
Ḥāliyā şükr idelüm soñra şikāyet bāḳī
3. Elde furşat var iken ḥācetimüz eyle revā
Ki ebed ḳalduğı yok kimseye furşat bāḳī
4. Devlet-i ḥüsne ṭayanmaḳ neden ey şāh-ı cihān
Kime ḳaldı ki saña ḳala bu devlet bāḳī

¹²⁶ dil-ḥasteyi: bīmāruñu D.¹²⁷ Bilmezem: Ey ecel D.¹²⁸ Mu'īdī Dīvānı 474. gazel, s. 414.

5. İrmedüm vaşla velî şükr añađur ki degül
Bende ne mihr ü ne ĥod sende melâĥat bâķī
6. Her ıaraf yıķdı göñül mülkini çün seyl-i belâ
Ne içün böyle yanar âteş-i hicrân bâķī
7. Ĥasb-i ĥâl eyle Mu‘îdî ģazeliyyâtuñı kim
- 14a Ĥâlet-i sūz gerek sözde [vü] şan‘ at bâķī

55

[Āĥi]¹²⁹*fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*

1. Derd ü ĥasret bu degül kim ola fūrķat bâķī
Derd odur kim ben ölem ĥala bu ĥasret bâķī
2. Cân çıķınca hele ben ĥizmete¹³⁰ eksük ĥomadum
Eger ölmezsem efendüm¹³¹ yine ĥizmet bâķī
3. Bî-vefâdur bu felek ‘ışk [u] maĥabbet çok olur
Ne ĥüsün sende ne ĥod bende maĥabbet bâķī
4. Şoĥbeti var mey-i nâb ile bugün yârânuñ
Yüri ey Āhi senüñle yine şoĥbet bâķī

56

[Mesîĥi]¹³²*fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün*¹²⁹ Āĥi Dîvânı 130. gazel, s. 60.¹³⁰ Ĥizmete: ĥıdmetde D.¹³¹ efendüm: efendi D.¹³² Bu şiir Mesîĥî Dîvânı’nda yoktur.

1. Cānda rāḥat nic'ola dilde cerāḥat bākī
Korkaram bir gün ölem kala bu ḥasret bākī
2. Beni aḡyār ile çünkim görüp ol şūḥ-ı cihān
Geçdi 'ömrüm didi yine şoḥbet bākī¹³³
3. Şūfiyā terk-i riyyā kıl der-i mey-ḥāneye var
Feth-i bāb olmaz ise gūşe-i ḥalvet bākī
4. Bugün ol serv-i sehī başımuza sāye şalup
Dil-i ḡam dīde didi sāye-i devlet bākī
5. Gel Mesīḥī ṭama' uñ var şu'ādan ḡat' eyle
'İzzet olmazsa ne ḡam gūşe-i zillet bākī

57

[Lāmi' ī]¹³⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Āh kim cāy-ı ḥarābum¹³⁵ bir dem ābād olmadı
Bir nefes 'ālemde bu ḡam-gīn dilüm şād olmadı
2. Sūsen-i zūlfine sen servüñ hevā-dār olalı
Dil-berā cāndur eger dil ḡamdan āzād olmadı
3. Bir şadādur 'ışķ-ı Şīrinden hemīn fehmi itdügi
Ḥüsrevā kūh-ı belāda şol ki Ferhād olmadı

¹³³ Vezin tutarsız.

¹³⁴ Lāmi' ī Dīvānı 508.gazel, s. 336.

¹³⁵ cāy-ı ḥarābum: cān-ı ḥarābum D.

4. Dār-ı dünye içre bî-seng-i ğam[u] derd ey dirîğ
‘İşret için bir maḥabbet-ḥāne bünyād olmadı
5. Rūz u şeb pîr-i muġānuñ ḥürmetin kıl¹³⁶ iḥtiyār¹³⁷
Kimse şākird olmadın ‘ālemde üstād olmadı

14b

6. Kaçdı benden yār-i cānlar virdüğümce gerçi kim
Āşinālar didiler varın viren yād olmadı
7. Bî-vefālîk resmidür i‘ rāzı yārūñ Lāmi‘î
Şanma kim yanında derd ü miḥnetūñ yād olmadı

58

[Mu‘îdî]¹³⁸

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Gerçi yıl toḳınmadın zülfūñ perişān olmadı
Bu perişān olmadın ol ‘anber-efşān olmadı
2. Zaḥm-ı dendānuñ görüp la‘ lūñde çîn itme kaşuñ
Hey begüm incinme n’oldı arada kan olmadı
3. Gözlerüm yaşını bārān itmedin ol serv-i nāz
Ġonçe gibi açılup gül gibi ḥandān olmadı
4. Çekmişem yıllarla derdin ol ṭabīb-i cān velî
Ḥāṭırum bir gün gelüp şormaġa dermān [olmadı]

¹³⁶ ḥürmetin kıl: ḥızmetin kıl D.

¹³⁷ iḥtiyār: ey gönül

¹³⁸ Mu‘îdî Dīvānı 475. gazel, s. 415.

5. Hattı geldükde vefâ-dâr ola dirdüm âh kim
Gitdügince âfet-i cân oldu cânân olmadı
6. Ben gedâya âşinâlık eyler ol bî-gâneveş
Şanasın hergiz gönül tahtında sultân olmadı
7. Cânı çıkınca neler çekdi Mu‘îdî derd-mend
Baş ile cân oynamak müşkildür âsân olmadı

59

[Belîğî]

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Dilimüz anlayamaz şûfî bizüm kâl ehli
Bî-zebân söyleşelüm var ise bir hâl ehli
2. Saltanat fakr ile fahr itmiş iken ‘âlemde
Ne bilür kadrin anuñ memleket ü mâl ehli
3. Vazgel ‘aql ile sen yâr olımazsın ey dil
Ehl-i dâr başka anuñ be hey âbdâl ehli
4. Cân cânân yolına virmede ihmâl itme
İremez menzil-i maqşûdına ihmâl ehli
5. Her dem âl ile Belîğî öper ol serv ayağın
Görmedüm hûn-ı sirişküm gibi bir âl ehli

60

15a [Tâli‘î]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

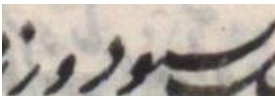
1. 'Işık yolında gerekmez şanemā'ār ehli
Ehli vardur her işün mā-ḥaşal ey yār ehli
2. Gülşen-i kūyuñı sensüz dilemez 'āşıklar
Ḳābil olmaz bilünüz cennete dīdār ehli
3. Şatalar iki gözüm ger ayağūñ toprağını
Tūtiyā gibi kapardı anı yārān ehli
4. Ḥasteler işigüne gelse n'ola dirlik için
Varsa beglerbegi ḳapusına tīmār ehli
5. Ṭālī'ī ṭūṭī-i ṭab' uñ söze āgāz idicek
Āferīnler getüre hep aña güftār ehli

61

[Şadrī]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Göñlümün ḳaşuñ gözündür her zamān eglencesi
Kim olur ṭıfl olanuñ tīr ü kemān eglencesi
2. Kūyuña varup ḳarār itmez cemālünşüz göñül
Şol ki dīdār isteye olmaz cinān eglencesi
3. Ḳo kim geçsün benüm fīkr-i vişāl-i diyārla¹³⁹

Çünkü olur ḥācenün zamān[eglencesi]

¹³⁹ Vezin tutarsız.

4. N'ola dil eglencesi ola o göz ü kaşuñā
Yay çeküp ok atanuñ olur nişān eglencesi
5. Şol kimesne kim senüñ bir kerre dīdāruñ göre
Olmaz ey ārām-ı cān iki cihān eglencesi
6. Şadriye uyup üleşdi kıomaz ağızından rakīb
Çāre ne kelbūñ olurmuş üstüñ~ān eglencesi

62

[Ünsi]¹⁴⁰

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Gitmege 'azmūm gel ey āşūfte cān eglencesi
Olmasa vaşluñ hayāli her zamān eglencesi
2. Dostum cevruñe kıılmazdı taħammūl bu göñül
Bu şikeste göñlümūñ sensin hemān eglencesi
3. Tīğ-i ğamzeñ cān u dilden mesken eylerse n'ola
Çünkü alçaķ yir olur āb-ı revān eglencesi
4. Gülşen-i kūyuñda ayrılmaz göñül ey gül-‘ izār
Būlbūl olur her gül ile her zamān eglencesi

15b

5. Ünsiyi men' eyleme zāhid şarāb-ı nābdan
Kim olur rindūñ şarāb-ı ergavān eglencesi

¹⁴⁰ Bu şiir Ünsi Hasan Dīvāmı'nda yoktur.

63

[İshāk]¹⁴¹*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1. Bu çeşm-i çeşme-sārīnūñ 'aceb hūnīn aķar yaşı
Meger var ise ol 'aynuñ ciger dāğındadur başı
2. Qarārum¹⁴² ravza-ı cennet civārı ola öldükde
Dikilse başum üstüne nigāruñ işigi taşı
3. Müjeñ tiri firāķından cigerde ķan yudar zaķmum
Nelerden ayru düşmüşdür görüñ ol¹⁴³ oñmaduk başı
4. Anadan bile doğmışdır ğam-ı Şirīn ile Ferhād
Severse n'ola cāndan yig kişi süd bir ķarındaşı
5. Kemāl-i luţf-ı ṭab' uñla senüñ şî' rin¹⁴⁴ gören İshāk
Hemān bî-iḥtiyār eyler saña taḥsīn ü sābāşı

64

[Şāhidī]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hāk-i pāyine adımız bende ḥarīdārlığı
Gelmesün dünyede ķul başına el darlığı
2. Hüsni-bāzāruma bugün germ dūrur ol şanemüñ
Ey dil al cānı yūri gör berü bāzārlığı

¹⁴¹ İshāk Çelebi Dīvānı 291. gazel, s. 231.

¹⁴² Qarārum: Mezārūm D.

¹⁴³ ol: bu D.

¹⁴⁴ şî' rin: nazmuñ D.

3. Cāna kıymet yoğ ise dīn ü īmān götürür
Harc kıl iki cihānda her ne ki var darlığı
4. Hūmre ğamzeñ göre mihr ile geçer hañçerine
‘Ömre vü ‘ömrinde kaçan gördi bu ‘ayyārlığı
5. Yara yara yüregüm yarar isem yaramazam
Yā Rab ol yār ile ben nice kılam yārlığı
6. Şāhidiye dehenūnden vire bir buse didüm
Didi var āhī kıya yok yire cerrārlığı

65

[Mu‘īdī]¹⁴⁵

mef‘ulū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn

1. Ğamzeñ kıya kıya nazar eyler baña gibi
Ben mübtelāya göz göre āhir kıya gibi
2. Gül ‘andelībe karşı güler¹⁴⁶ açılur velī
İden şovukluk ortada bād-ı şabā gibi

16a

3. Bi’llāh ne vechi var bizi bir dem añmayup
Bī-gānelerle ‘ıyş idesin āšnā gibi
4. Cān muşhafında sūre-i *ve’l-leylidür* haţuñ
Altında berķ uran yanağı *ve’q-duḥā* gibi
5. Ögüp Mu‘īdi sevdüğünü göge çıkarur

¹⁴⁵ Mu‘īdī Dīvānı 453. gazel, s. 399.

¹⁴⁶ Güler: gül D.

Yā Rab kim ola ol şanem-i meh-liḳā gibi

66

[Necātī]¹⁴⁷

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Kākül-i müşgini birdür ‘arız-ı gül-fām iki
Nitekim ‘ādetdür olur ḳadr bir bayram iki
2. Sīnede hem cev̄r ü yār ü hem cefā-yı rüzgār
Bir niyām içinde olmaz tīg-i ḥūn-āşām iki
3. Āh kim iki ‘adem ortasıdur bağ-ı vücūd
Bir ḥarāb-ābāda geldük şubḥ birdür şām iki
4. Ṭālīb-i cānāneyi dünya vü ‘uḳbā eglemez
Kūy-ı yārūñ yolu birdür menzil-i ārām iki
5. Bādedür la‘li lebüñ mestānedür nergislerüñ
Bezm-i ḥüsnüñ zīnet itmiş piste bir bādām [iki]
6. Geh şanavber didiler ḳaddüñe ey rūḥ-ı revān
Nāz ile şalıñduñ oldu serv bir bādām iki
7. Düşde ‘ışḳuñ ḥāletin Mecnūna şordum didi kim
Saña hem-demdür Necātī bāde birdür cām iki

67

[Mu‘idī]¹⁴⁸

¹⁴⁷ Necātī Dīvānı 622. gazel, s. 537.

mef'ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Yokdur şeb-i firâka nihâyet didükleri
Oldur meger ki rûz-ı kıyâmet didükleri
 2. Söz yok bu kaç u ğamzeye kaçkı güzelde var
Hatm oldu sende hüsn ü melâhat didükleri
 3. Bu deñlü tâze [ü] ter iken yüzüne göre
Yokdur gül-i semende leţâfet didükleri
 4. Yüzüm şuyunı cür' a gibi hâke dökmedin
Bilsem neyiki bâri melâhat didükleri
 5. Hâlüm ne resme şerh ideyin ey Mu'îdi kim
- 16b Gelmez beyâna vü cedelet hâlet didükleri

68

[Nizâmî]¹⁴⁹

mef'ülü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. 'Işkuñ olalı cânuma hem-dem didükleri
Derd oldu dil harîmine mahrem didükleri
2. Bezm-i fenâda 'ışk ile¹⁵⁰ cân mey-perest iken
Öğrenmiş¹⁵¹ idi câm adını Cem didükleri
3. Bu naşş-ı kıdd u zülf ü dehân ile ey şanem¹⁵²

¹⁴⁸ Mu'îdi Dîvânı 434. gazel, s. 385.

¹⁴⁹ Karamanlı Nizâmî Dîvânı 111. gazel.

¹⁵⁰ Bezm-i fenâda 'ışk ile : Bezm-i 'ınâk-ı 'ışkda D.

¹⁵¹ Öğrenmiş: örgenmiş D.

¹⁵² şanem: perî

Sensin cihānda var ise ādem didükleri

4. Görmez olalı çeşm ü kad ü zülf ü ağzuñı
Görünmez oldı gözüme ‘ālem didükleri

5. Demler gelür Nizāmi başa ‘ışk içinde kim
Biñ yılca görünür göze bir dem didükleri

69

[Necātī]¹⁵³

mef’ülü mefā’ilü mefā’ilü fe’ülün

1. Gülşende re’īs olmağa ezhāra benefşe
Demdür ki kadem-rence kıla vara benefşe
2. Hindü-beçe-i micmere-gerdün-ı çemendür
Rağbet kıomadı tabla-yı ‘atğara benefşe
3. Bu lutf ile kim kıldı çemen şahını çinī
Ta‘n itse n’ola nāfe-i Tātāra benefşe
4. Āhı tütünü yer yüzini göge boyadı
Alındı meger bir yüzi gül-nāra benefşe
5. Gel ‘ayş idelüm leyli ü nehārla ki döndi
Rūza semen ü tāze şeb-i tāra benefşe
6. Cem’ eyledi bāğ-ı felege¹⁵⁴ benzedügi çün
Ma’ şūka gül ü ‘āşık-ı gam-ğāra benefşe

¹⁵³ Necātī Dīvānı 22. kaside, s. 87.

¹⁵⁴ Cem’ eyledi bāğ-ı felege: Vaşl itmedi gül-zār-ı cihān D.

7. Dem geldi ki gül şevkine her hâr ayağına
Yüzün süre boynın çeke yalvara benefşe

8. Pervâne gibi bâl ü peri kapkara yanmış
Dīvâne gibi pîreheni pâre benefşe

9. ‘İsâ nitekim sūzen ile çıkdı semāya
Ol resme çıkar kulle-i kûh-sâra benefşe

10. Tâ maḥşer-i gülşende şunıldı kara defter
Maḥzûn oluban döndi güneh-kâra benefşe

17a

11. Niçün gögerüp boynın eger serv dibinde
Aşmadı ise kendözine dâra benefşe

12. Gömmiş biline deñlü yere k’ide siyâset
N’eyledi ‘aceb çarḥ-ı sitem-kâra benefşe

13. Deste işüdü lîkin ucuz olmamağ için
Bir kez gelür eyyâm ile¹⁵⁵ bâzâra benefşe

14. Ḥargûş gibi gözi açuk uyḥuya varmış
İrmezse ne tañ devlet-i bî-dâra benefşe

15. Ditrer eli bir ḥarf elifi toğrı çekemez
Uğradı [meger] gûşe-i ḥammâra¹⁵⁶ benefşe

16. Mestâne şorup¹⁵⁷ şevk ile eyle yaḫasın¹⁵⁸ çāk

¹⁵⁵ eyyâm ile: eyyâmda

¹⁵⁶ gûşe-i ḥammâra: kûçe-i ḥammâra

İşbu ğazel-i hūb u güher-bāra benefşe

17. Āşüfte olup sünbül-i dil-dāra benefşe

Yüz yire kodı derd ile bî-çāre benefşe

18. Eli¹⁵⁹ saçunuñ ‘ışk-ı ile dağlara düşmiş

Mecnūn gibi āşüfte vü āvāre benefşe

19. Zülf ile haṭa ‘āşık olan gülşene gelsün

Tā gönlin aça ara çemen-ārā benefşe

20. Gülzāra varup gönümüz eglense olurdu

Sünbüllerüñe beñzese bir pāre benefşe

21. Bir ummaduğūñ¹⁶⁰ yirde biter kopmayasıdur

Ḳara saçuñā Ḳorḳarın el Ḳara benefşe

22. Bî-dillere¹⁶¹ cevı itmek içün tābî‘ olupdur

Zülf-i siyeh ü çarḥ-ı nigūn-sāra benefşe

23. Āh eyleyecek çıkdı düşüñi¹⁶² depesinden

Yāḳup cigerin bencileyin nāra benefşe

24. Dün ḥüzn ile olmışdı Ḳara yire ber-ā-ber

Bir¹⁶³ gün neden irişdi bu miḳdāra benefşe

¹⁵⁷ sorup: durup D.

¹⁵⁸ Şevḳ ile yaḳasın: kürte-i nilisin ider D.

¹⁵⁹ Eli: leyli D.

¹⁶⁰ ummaduğūñ: ekmedüğüñ D.

¹⁶¹ bî-dillere: bî-dille D.

¹⁶² eyleyecek çıkdı düşüñi: eyledi kim çıkdı dütüni D.

¹⁶³ Bir: Bu D.

25. K̄adr ile şeref buldı yitişdi göge başı

Şāh işigine sürelî ruhsāra benefşe

26. Maḥmūd-ı cevān u cihān baḥş kim¹⁶⁴ anuñ

Hulķı ile virür ḥār gül ü ḥāre benefşe

17b

27. Düşmen ‘alemi gibi gelür şāh işigine

Başı aşığa münkesir ü kara benefşe

28. Top eyleyüp eflākuñ¹⁶⁵ öñinde ḳodı taḳrīr¹⁶⁶

Şol resm ile kim yār şunar yāra benefşe

29. Her yaprağı bir göz bebegi gibi olupdur

K̄adri [güline] itmege nezzāre benefşe

30. ‘Āhdüñde ḥacil oldı yüzi yirlere düşdi

Girdügi içün keşret ü küffāra¹⁶⁷ benefşe

31. Gülzāra güzzer eyler ise şarşar-ı ḳahruñ

Āteş ola gül dūd ola hemvāre benefşe

32. Egmezdi boyun olmasa ḥükmüñ yili çavuş

Ol şancaḳ-ı jengārı vü nigāra¹⁶⁸ benefşe

33. Senden uşanup¹⁶⁹ ḳalduruban başını baḳmaz

¹⁶⁴ cevān u cihān baḥş kim: cevān beht ü cihān baḥş ki D.

¹⁶⁵ eflākuñ: eflāki D.

¹⁶⁶ Taḳrīr: taḳdīr D.

¹⁶⁷ kesret ü küffāra: ḳısmet-i küffāra D.

¹⁶⁸ jengārı vü nigāra: jengārı-i zer ḳāra D.

Gülzâr hârimindeki ebkâra benefşe

34. Uğrı gibi bağı getürürler nazaruña

Yire geçüb¹⁷⁰ geydigiün kara benefşe

35. Erkâma nazar eylese inşâfa şehen-şâh¹⁷¹

Dünyâya gele bir dağı¹⁷² bî-çâre benefşe

36. Gülzâr-ı sarâyunda zihî dâr-ı sa' âdet

Kim oldu lağab çarh-ı perestâra benefşe

37. Şol vech iledür kaşr-ı refî' üñ kim ider fahr

Öykündüğine sāye-i divâra benefşe

38. Rif' atde kaçan kapuña mânend ola gerdün

Hem-ser ola mı günbed-i devvâra benefşe

39. Bir hâme ile kâğad-ı rengin ider ihzâr

Evşâfuñ ile nazm olan eş' âra benefşe

40. Vaşfunla çemende¹⁷³ yaraşur vâle¹⁷⁴ yirine

Müstağrak ola lü' lü' -i şehvâra benefşe

41. Bu şi'r-i dil-âvizi Necâtî yaraşur kim

Hal ile yaza şafha-i jengâra benefşe

¹⁶⁹ Uşanup: uşanur D.

¹⁷⁰ geçüb¹⁷⁰: baquban D.

¹⁷¹ Erkâma nazar eylese inşâfa şeh-i şah: Erhâma nazar eylese kej togamaya hergiz D.

¹⁷² Dünyâya gele bir dağı: Âlemde meger derd ile D.

¹⁷³ Vaşfunla: vaşfuñ çemeninde D.

¹⁷⁴ vâle: jâle D.

42. Şāhā bu siyeh-baht kuluña nazar eyle¹⁷⁵

Bakmaqla cilālar vire gūlzāra¹⁷⁶ benefşe

43. Nazm itmege sūsen gibi¹⁷⁷ dilüm dolaşurken

Vaşfuñla getürdi beni güftāra benefşe

18a

44. Hāqdan dilerem devlet ü ‘ömrüñ ola cāvid

Nite kim olur¹⁷⁸ piş-rev-i ezhāra benefşe

70

[Necātī]¹⁷⁹

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Yılda bir kez gösterür ‘āşıqlara¹⁸⁰ dīdār gül

Şanasun kim oldu¹⁸¹ nūr-ı Aḥmed-i Muḥtār gül

2. Oldı mānend-i Medīne hoş münevver gülsitān

Devḥa-i güldür menāra pertev-i envār gül

3. Bāğa gel kim eyledi peydā Yed-i Beyzā çemen¹⁸²

Gözün aç kim gösterür aḥdār şecerde nār gül

4. El şalar eṭrāfa ṭurmuş sebze şāhında çinār

Gel ki ‘işret ni‘ metini eyledi ‘īşār gül

¹⁷⁵ eyle: it kim D.

¹⁷⁶ gül-zāra: ebşāra D.

¹⁷⁷ Nazm itmege sūsen gibi: Sūsen gibi nazm itmege D.

¹⁷⁸ olur: ola D.

¹⁷⁹ Necātī Dīvānı 15. kaside, s. 60.

¹⁸⁰ kez gösterür ‘āşıqlara: kerre menār ı şāḥdan D.

¹⁸¹ Şanasun kim oldu: Gösterür nite ki D.

¹⁸² çemen: semen D.

5. Çün güzellik bōstānının¹⁸³ bir aylık ʿömri var¹⁸⁴
Kendüyi zīnet iderse tañ mıdur şehvār¹⁸⁵ gül
6. Başdan ayağa zer ü yāķūt ile pīrūzedēn
Donanur diler kim ola şāhid-i bāzār gül
7. Ğonca gibi ğam dikenlerinde bülbül ķan yutar
Karşusunda bād-ı şubh ile güler oynar gül
8. Bāde-i ħamrāyla çeng ü neye virdiler¹⁸⁶ ʿamel
Tevbe vü zühed ü şalāhı eyledi bī-kār gül
9. Cām-ı nev-rūzı içüp mestāne yüz biñ ħāne¹⁸⁷
Yazmış ol mecmūʿ aya vaşf-ı ruķuñ ey yār gül
10. Dā ʿimā mecmūʿ ası düşmez elinden rūz u şeb
Beñzer ider ruķlarıñ vaşfını istiķzār gül
11. Umaram senden vefā ey serv-i bōstān-ı cemāl
Gerçi bostānı¹⁸⁸ cihānda virdügi yok bār gül
12. Var iken yüzüñ güle meyl eylemez dil bülbüli
ʿĀrife bir gül yiter lāzım degül tekrār gül

¹⁸³ Çün güzellik bostanının: Bunca nāz-ü-bunca şive ile D.

¹⁸⁴ Vezin tutarsız.

¹⁸⁵ mıdur şehvār: mı şehri-var D.

¹⁸⁶ virdiler: virdi D.

¹⁸⁷ ħāne: nāz ile

¹⁸⁸ bostānı: gül-zār-ı D.

13. Terk it ol ağyār¹⁸⁹ kim dillerde maqbūl olasın

Başlar üzre yiri vardur itse terk-i hār gül

14. Āh ‘ aşıkdur seni hüsünüde āgāh eyleyen

Na‘ra-i bülbülden olur her seher bī-dār gül

15. Şāh-ı ‘ ādil devridür var gūş-māl it ey şabā

Bülbüle cevri eylemekden itsün istiğfār gül

18b

16. Pādşāh-ı dād-ger deryā dil ü vālā güher

Kim anuñ¹⁹⁰ hulkından eyler sebzeler izhār gül

17. Āsumān-ı salṭanat Bāyezid ol kim anuñ

Ḳadri bağında nice Ḥūrşīd gibi var gül

18. Āb-ı luṭfi olmasa¹⁹¹ ter-sebze¹⁹² olmaya cihān¹⁹³

Bād-ı luṭfi¹⁹⁴ esmese bitürmeye gülzār gül

19. Nev-bahār-ı ‘ adl-ı bezl itse¹⁹⁵ kerem ni‘ metlerin

Saṭḥ-ı sebze şahın-ı çini ola hūn-sālār gül

20. Āb-ı cūd irse seḫāb-ı himmetinden sebzeye

Bī-tekellūf serv yemiş vire isfidār gül

21. Atı na‘ linden cihān miḥrāb gibi secdegāh

¹⁸⁹ Terk it ol ağyār: Eyle redd ağyārı D.

¹⁹⁰ kim anuñ: kim nem-i D.

¹⁹¹ olmasa: irmese D.

¹⁹² ter-sebze: ser-sebz D.

¹⁹³ cihān: çinār D.

¹⁹⁴ luṭfi: hulkı D.

¹⁹⁵ ‘ adl-ı bezl itse: lutf bez irse D.

İti izinden olupdur yir yüzi hemvâr gül

22. Şemse-i şems-i ziyâ efrûz-ı ʿâlem Husrevâ

Şafha-i tiğ-i cihân-gîründe bir zer-gâr gül

23. Meclisün[de] bâğ bir maḥbûb ḥidmet-kârdur

Çeşm nergis kaç şanevber ḥad çemen ruḥsâr gül

24. Pâyuna îşâr için ey serv-i bâğ-ı salṭanat

Eylemiş laʿlîn tabaqlar üzre zer iḥzâr gül

25. Goncalar ʿarz itmeyince tapuḥna hemyân u zer

Naşib olmadı¹⁹⁶ çemen iḳlîmine ser-dâr gül

26. Tâc-ı yâḳûtı giyer pîrûzeden bağlar kemer

Gülsitân bezmüne olalı ḥidmet-kâr gül

27. Tûṭi-i gülzâr-ı bezmün olmağ için eyledi

Ḥârî nâḥun berg-i şeh-per goncayı minḳâr gül

28. Bâb-ı ʿadlünden¹⁹⁷ ḥumârını ider ıslâḥ mül

Bûy-ı ḥulḳuḥndan şudâʿını ider¹⁹⁸ tîmâr gül

29. Mevḳiʿünde itdügünçün lûṭf u ḳahr¹⁹⁹ olur ğazâb

ʿAhd-i ʿadlünde meger kim bağladı zünnâr gül

30. Bâd-ı ḥulḳuḥ itmeyince taʿn ile bağrını ḳan

¹⁹⁶ Naşib olmadı: naşb olunmadı D.

¹⁹⁷ Bâb-ı ʿadlünden: Âb-ı ʿadlünden D.

¹⁹⁸ ider: kılar

¹⁹⁹ lûṭf u ḳahr: lûṭf-ı maḥz D.

Virmedi gülşende bûy-ı nâfe-i Tâtâr gül

31. Himmet²⁰⁰-i hulkunı koğusundan ire diyü naşib
Dâmenin açup gedâlar gibi turur zâr gül

32. Bâd-ı şubh ol deñlü hulkunı tabını pür itdi kim
Çâk [çâk] olmuş görür dâmânını her bâr gül

19a

33. Şehriyârâ himmetün maḥbûb-ı hâş ü ‘âmdur
Hîç meclis var mıdur kim anda ola ḥîr²⁰¹ gül

34. Serv urur gögsine kef-dest-i tehî ‘âşık mişâl
Ucına zer taldırat gülşende²⁰² koçar ḥâr gül

35. Yandı²⁰³ zillet nârına ben ḥâk-i ṭab‘-ı âb-dâr
Nitekim her dem gül-âb için yanar nâ-çâr gül

36. Cân ile meddâḥuñam dil-teng koma beni kim
‘Andelîbinden cihânda olmadı bîzâr gül

37. Gülşen-i vaşfuñda her beyti Necâtî çâkerün
Beñzer ol mevzûn nihâle kim ucında var [gül]

38. Zînet-i eyyâmıdur ḥaṭṭı vü şî‘ri²⁰⁴ söyle kim
Reng [ü] bûy ile olur ârâyiş-i gülzâr gül

²⁰⁰ Himmet: ni‘met D.

²⁰¹ ḥîr: ağıâr D.

²⁰² Ucına zer taldırat gülşende: Goncanun zer kisesin açmaqla D.

²⁰³ Yandı: yağıdı D.

²⁰⁴ ḥaṭṭı vü şî‘ri: ḥaṭṭ ile şî‘rin D.

39. Bezmüne bir naḥl-i rengin bağladı kim yaraşur
Andan itse luṭf yollarını istifsâr [gül]

40. Tâc-verler üzre şāhā şehriyâr ol şehriyâr
Nite kim²⁰⁵ her nev-bahâr olur şeh-i ezhâr gül

71

Necâtî Fermāyed²⁰⁶

fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün

1. La' l-i şîrînün²⁰⁷ añup n'ola atarsam²⁰⁸ cân aña
Kim göricek kendü ḳanum²⁰⁹ gibi ḳaynar ḳan aña
2. Açılır genc-i cemālünde gülidür²¹⁰ zülfünün
Güyyā efsün okur urur şabā pinhân aña
3. Şem' -i ruḥsāruñ getürmek olur idi ortaya²¹¹
Zülf-i ḳālem²¹² nisbet idüp virmeyeydi²¹³ yan [aña]
4. Hüsni eyvânın güneşden yüce yapmışdır o māh
Āh kim irmez kemend-i nāle vü efgān aña
5. Ğamze-i ḥün-rizine dil virme²¹⁴ cân bāzārıdur
Ey Necâtî dil-ber oğlandur gelür āsān aña

²⁰⁵ Nite kim: Nice kim D.

²⁰⁶ Necâtî Dīvānı 5. gazel, s. 147.

²⁰⁷ La' l-i şîrînün: Dil leb-i şîrînün D.

²⁰⁸ atarsam: atsa D.

²⁰⁹ ḳanum: cânım D.

²¹⁰ gülidir: tılısım D.

²¹¹ Şem' -i ruḥsāruñ getürmek olur idi ortaya: Ne idi cânā şem' -i ruḥsāruñ getürmek araya D.

²¹² Zülf-i ḳālem: Zülf-i zālīm

²¹³ virmeyeydi: başmaşa idi: D.

²¹⁴ virme: vir ki D.

72

[Yahyā]²¹⁵*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Şol cefā taşsı ki senden irişür kat kat baña
La' lden kıymetlidür ey ẖāce-i behçet baña
2. Ben kimem kim vuşlatuñ ihsânına lâyıķ olam
İtleruñ âvâzın işitmek yiter vuşlat baña
3. Hâtırüm şormağ içün evvelâ cānānum gele
Ey ecel gāyetde bīmār eyle vir zahmet baña

19b

4. Ayru düşdüm düşler[e]²¹⁶ ayruksı hālüm var benüm
Bilmezem yā Rab ne virdi alımaḫ fūrkat baña
5. Menzil-i maḫşūda ey Yahyā irerdüm gün gibi
Zerrece olsa erenlerden eger himmet baña

73

[Yahya]²¹⁷*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Yaraşur²¹⁸ gāyetde ey āhū baķışlı dil-rübā
Bu kara çullar baña ol miski kemhālar saña
2. Leyletü'l-Ḳadrüñ sevādıdur libāsuñ fi'l-meşel
Şubḫ-ı şādıḫdur cemālüñ şanki ey şems-i duḫā

²¹⁵ Taşlıcalı Yahya Dīvānı 11. gazel, s. 286.²¹⁶ Düşler[e]: yārdan D.²¹⁷ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı 5. gazel, s. 282.²¹⁸ Yāraşur: Hūbdur D.

3. Her ʔarafdan Ka‘be-i ehl-i niyāz olduñ begüm
Cāmeñi ben Ka‘be örtüsine beñzetsem n’ola
4. Ol libās ile görinsen halka ey bedr-i tamām
Āşık-ı dīvānelerden ʔāk olur yüz bin [kabā]
5. Dest-i kudretle yazılmış bir elifdür şanasın
Cāme-i şeb-gün ile Yaḥyā o serv-i dil-[güşā]

74

[Necātī]²¹⁹*fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

1. Āfet-i dīn olan ol gīsū-yı ‘anber-bū gibi
Ġāret iden göñlüñi ben mübtelānuñ bu gibi
2. Oldı ben dīvāneye mūnis ḥayāl-i ʔeşm-i yār
Ġam beyābānında şol Mecnūn ile āhū gibi
3. Buncadan ḥūn-ı cigerle besledigüm gözyaşı
Dem-be-dem şıçrar yüzüme yapışur kanlu gibi
4. Ben mu‘allimden daḥı bir ʔoğrı ḥarf²²⁰ öğrenmedin
Serv-i ʔaddūñ vaşfını ezber okurdum şu gibi
5. Olmaduñ hergiz²²¹ Necātī tīr-i miḥnetden ḥalāş
Ol kemān-ebrū cefāsı alnuña yazu gibi

²¹⁹ Necātī Dīvānı 560. gazel, s. 494.

²²⁰ bir ʔoğrı ḥarf: doğru elif D.

²²¹ hergiz: gitdūñ D.

75

[Necâtî]²²²*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Şol ki yâri hoş görüp kımaz bu günü yarına
Cenneti dîdâra şatar ' ışk ola dîdârına
2. Dâr-ı dünye bir müsâfir-hânedür kim her gelen
Âh şâhum yazdı gitdi şafha-ı dîvârına

20a

3. On sekiz biñ ' âlemi şâhid getürdüm ' ışkuña
Çâre bulmadum rakîb-i münkirün inkârına
4. Biz ezelden ' ışkuñı²²³ cân ile alup şatmışuz
Şimdi geldi²²⁴ şanma bizi ' ışkuñuñ bâzârına
5. Ey Necâtî ol şeker-leb gülmeyince gül gibi
Muṭṭalî' olmadı kimse ağzıñuñ esrârına

76

[Necâtî]²²⁵*mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün*

1. Şevküñle yanan dillere pervâne disünler
Sen şem' olıcağ ' aşkuña yâ ne disünler
2. Hoş²²⁶ cân vireyin sen delü kanlunuñ öñinde

²²² Necâtî Dîvânı 504. gazel, s. 455.

²²³ ' ışkıñı: derdüñi D.

²²⁴ geldi: geldük D.

²²⁵ Necâtî Dîvânı 136. gazel, s. 228.

²²⁶ Hoş: Uş D.

Ölmiş²²⁷ yine şol bir delü dīvāne disünler

3. Zülf-i siyehūn taķmaz iseñ boynuma ey dost²²⁸

‘Āķıl dimesünler ne ki dīvāne²²⁹ disünler

4. Kānumı iķer cūr‘ a diyü ğamze-i sākī

Şihhatler ola hey gözi mestāne disünler

5. Ey bād-ı şabā var yūri yārāna ħaber vir

Ṭarz-ı ğazeli şöylece rindāne disünler

6. Bir vech ile şūret virelüm şī‘ re Necātī

Kim ħalk be baķ ma‘ ni-i Selmāna disünler

77

[Necātī]²³⁰

fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilūn

1. Atılır çarķ oķı gibi tīr-i āhum göklere

Ey hilāl-ebrū şaķın kim atdıgum düşmez yire

2. Ben beni yirden yire ursam yiridür sāye var

Alınur mı düşmeyince ellere ayaķlara

3. Sākīyā ol sāk id-i sīmīn elinden bir ayağ

Kim şalınur dem-be-dem yanuñca bir yüzi ķara

4. Açdı gör kim²³¹ defteri²³² ħüsn ile ol begler begi

²²⁷ Ölmiş: Öldi D.

²²⁸ taķmaz iseñ boynuma ey dost: gönlümüz almamağ iderse D.

²²⁹ ‘Āķıl dimesünler nake: Zencīrūne çek ola ki uşlana D.

²³⁰ Necātī Dīvānı 449. gazel, s. 418.

Sen de tīmār ister iseñ ey gönül geç deftere

5. Er degül misin Necâtî olma dünyāya muṭî^ç
 ‘Avret iken ol şu şüretle muṭî^ç olmaz ere

78

20b [Necâtî]²³³

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Sen hilâl-ebrû ğamından çıkdı nâlem göklere
 Tîr-i âhumdan şakın kim atduğum düşmez yire
2. Āftâb-ı ‘âlem-ārâyı cemâlün var iken²³⁴
 Hüsñ bāzârında almaz kimse fûls-i aḥmere
3. ‘Işkı koyup ‘aqla uymak bir belâdur ey ḥakīm
 Bu belâyı virmesün Ḥaḥ dîni yok kâfirlere²³⁵
4. ‘Ālemün ma‘mûresinde kalmadı taş üzre taş
 Döneli bağruñ kara taşı yeni²³⁶ ak mermere
5. Düşür emek diyüben ḥâk olmağa cāñlar virem²³⁷
 Şalınur sāyeñ gibi yanuñca her yüzi kara
6. Didüm ey bülbül nihâl-i gülden incinmek neden
 Didi ğamdan bî-ḥabersin serçeye çubuk bere

²³¹ kim: ki D.

²³² defteri: defterün D.

²³³ Necâtî Dîvânı 499. gazel, s. 452.

²³⁴ Bu beyit divanda 499.gazelde yoktur.

²³⁵ yok kâfirlere: ayruḳ kâfere D.

²³⁶ taşı yeni: taşā tenün D.

²³⁷ Bu beyit divanda 499.gazelde yoktur.

7. Ey Necâtî ‘izzet-i dünyâya bakma merd iseñ
Bir vefâsuz kâhbedür dünya ki hîç varmaz ere

79

[Necâtî]²³⁸

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Unutuldı saña cânlar virdügüm yâd olmadı
Gerçi dirler dostlar²³⁹ varın viren yâd olmadı
2. Bu ıtlısm-ı bî-naẓîri hey di ğamzeñ yıķmasun
Ka‘be-i dil hūblaruñ cevır içün âbâd olmadı
3. Serv gibi çekmeyen bâr-ı ta‘alluķdan elin
Bōstan-ı dehr içinde ğamdan âzâd olmadı
4. Yalıñuz ben degülin derd-i yâre mübtelâ²⁴⁰
Kūy-ı ħasret yapılalı bir gönül şâd olmadı
5. Şefkat it²⁴¹ yap yap Necâtî gönlini didüm didi
Hey bizüm maħallede bir²⁴² ħâne âbâd²⁴³ olmadı

80

[Kerîmî]

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

²³⁸ Necâtî Dīvânı 565. gazel, s. 498.

²³⁹ dostlar: dostum D.

²⁴⁰ Yalıñuz ben degülin derd-i yâre mübtelâ: Sen degülsin yalıñuz ey dil ğam-ı ‘ışķa esîr D.

²⁴¹ it: ile D.

²⁴² bir: bu D.

²⁴³ âbâd: bünyâd D.

1. Bir gice ol mäh ile şöhet müyesser olmadı
Şevkine anuñ içün ‘ışret müyesser olmadı
2. Kātı isterdüm senüñ taş işigüñi yaşıdanam
Oñmaduğ başuma bu devlet müyesser olmadı
3. Vuşlatuñ darü’ş-şifāsında bu ben dil-ḥasteye
Ey ṭabīb-i cān u dil şerbet müyesser olmadı
4. Bu cihānda fūrḳatiyle geldi geçdi ğam-ı nār
Āh ki dil-dār ile vuşlat müyesser olmadı

21a

5. Ey Kerīmī bilmezem kim kime yanam ḥālūmi
Bir gice ol şem‘ ile şöhet müyesser olmadı

81

[Necātī]²⁴⁴

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Şol ki ḥasret oqlarıyla yüregi ḳan²⁴⁵ olmadı
Er midür meydān-ı ğamda adı yoldaş olmadı
2. Dem-be-dem ḳan yutduğum budur ki ḥūnī oqlaruñ
Ḳan yalaşmayınca kimseyle ḳarındaş olmadı
3. Gözlerüm ḳan ağlamayınca tıyulmadı ğamuñ
İki dolu gelmeyince sırrımız²⁴⁶ fāş olmadı

²⁴⁴ Necātī Dīvānı 608. gazel, s. 527.

²⁴⁵ ḳan: baş D.

²⁴⁶ sırrımız: rāzımız D.

4. Başa çıkmayınca sākī bir nice tolu ayag
Ey nice başlar ayak olup ayak baş olmadı
5. Hey ne bilsün şive-i reftārı serv-i hām-dest
Bir qadem [serv-i hīrāmāna] ayaktaş olmadı
6. Şakınuñ devletlüler mey-hāne yolından qatı²⁴⁷
Ugramayınca Necātī böyle qallāş olmadı

82

[Necātī]²⁴⁸*mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün*

1. Sünbül şaçuñla hātırımız 'atır olmadı
Gün²⁴⁹ ruhlaruñ bizümle iki gün bir olmadı
2. Bāzār-ı gāmda dil midür ol kim mezād olup
Dellāl-ı 'ışk elinde iken āhır olmadı
3. Tīg-i maḥabbet ile kim oldı şehīd kim
Rūḥu'l-Ḳudūs cenāzesine hāzır olmadı
4. Bayram ola gül açıla içemeyen kişi
Şabr ide bile mi tūtalum şā'ir olmadı
5. Yağma cahīm-i hecre müebbed Necātīyi
Bī-çāre 'āşık oldı ise kāfir olmadı

²⁴⁷ qatı: ki aña D.²⁴⁸ Necātī Dīvānı 600. gazel, s. 521.²⁴⁹ Gün: Gül D.

83

[Necâtî]²⁵⁰*fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün*

1. Aldum ağzuñ ölçüsini zerre deñlü yok vefâ
Pür-cefâsın hey güneş yüzlü habībüm Muştafâ
2. Tîğ-i ğam boynum muharref çalup eylerse kalem
Yaza ağan kanum işigüñde âyât-ı vefâ

21b

3. Luṭfuña idüp binâ yapdum maḥabbet ḥānesin
Rence kılursañ kadem ehleñ ve sehleñ merḥabâ
4. Gide mi ey seng-dil zülfün ḥayālî sīneden
Çün bilürsin muḥkem olur kâfir itdügi binâ
5. Nāme ye sığmaz Necâtinün oransuz kışşası
Göz yaşıyla kapuña ‘ arz ola bâkî mācerâ

84

[Ḥayretî]²⁵¹*fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün*

1. Gün yüzüne *ve’ḍ-ḍuḥâ* eyler delâlet²⁵² Muştafâ
Hem kılur *ve’l-leyli* zülfüne delâlet Muştafâ
2. Dest-i kudretle yazılmış *sûre-i Ve’s-Şemsdür*
Muşḥaf-ı ḥüsnündeki âyât-ı rahmet Muştafâ

²⁵⁰ Necâtî Dīvânı 1.gazel, s. 145.

²⁵¹ Ḥayretî Dīvânı 3.gazel, s. 88.

²⁵² delâlet: ‘ işaret D.

3. Sende bilmem ne kerâmet var durur kim [kul] olur

Bir nazar görse yüzün ehl-i velâyet Muştafâ

4. Dâl-i devletdür dile her bendi müşkîn kâkülün²⁵³

Hışm-ı çeşmüñdür bana ‘ayn-ı ‘inâyet Muştafâ

5. Hayretî yanar cehennemden beter hecr odına

İtmedün bir dem şefâ‘at hey kıyâmet Muştafâ

85

[Pertevî]²⁵⁴

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Âftâb-ı tal‘atun nûr-ı Hudâdur Muştafâ

Rastî ‘uşşâka şem‘-i reh-nümâdur Muştafâ

2. Âsitânun Ka‘bedür nûr-ı Muhammed hakkiçün

Anun için kıble-i ehl-i şafâdur Muştafâ

3. Gevher-i ‘ışkum nedür kim itmeyem anı ser

Ayağun toprağına cânlar revâdur Muştafâ

4. Rastî kaddün belâdur bu dil-i üftâdeye

Kâkülün ammâ belâ üzre belâdur Muştafâ

5. Yansa şem‘ tañ degül her şeb firâkuñ nârına

Pertevî nûr-ı cemâlünden cüdâdur Muştafâ

86

²⁵³ kâkülün: zülfünün D.

²⁵⁴ Bu şiir Muvakkit-zâde Pertev ve Mehmet Said Pertev Paşa Divânı’nda yoktur.

[Bedrî]

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. İşidelden sözün ol la' l-i cân baḥşla helâküm ben
Göreldeñ ğamzesi tîġin o çeşmüñ sîne çâküm ben

22a

2. Geçerken sāyesi üstüme düşsün diyü ol servüñ
Yolında bu hevâ ile nice demdür ki ḥâküm ben
3. Ḥalâş itdi beni ḳanlu yaşum[a] ḳayd-ı laḳlâḳdan
Bugün âlâyış-i ğamda dem-i 'ıṣṣuñda pâküm ben
4. Gerekmez baña bâlîn-i şafâ vü pister-i râḥat
Ferâşe derd ü miḥnetde yatar bir derd-nâküm ben
5. İştüdüm mürde iḥyâ eylemiş Bedrî ol 'îsî-leb
Ten-i bî-câna döndüm ğam-ı reşkümdeñ helâküm ben

87

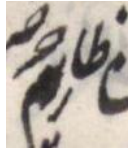
[Şürî]

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

1. Maḥabbet naḳdini hergiz gedâ nādâna virmezler
O dürr-i bî-bahâ degme[ye] bir ḥayvâna virmezler
2. Şuhûd-ı şâhid-i kūyına irmez müdde'î zîrâ
Anı kendü özinden geçmeyen ḥayrâna virmezler
3. Metâ' -ı vaşl-ı dil-berdür egerçi gevher-i maḳşûd

Velî ol gevheri ey bî- nādâna virmezler

4. Çeküp erbāb-ı himmet rāḥat ü baḥtın çarḥa
Kānā' at gūşesini menzil-i ḥākana virmezler

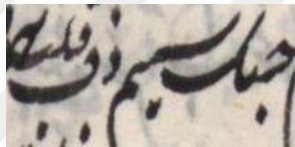
5. Libāsın faḳr ile ey Şūri ṭāñ mı iftiḥār itsem
Melāmet şalını her bī-nevā 'uryāna virmezler

88

[Kadri]

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Gel ey deşt-i belādan görmeyen taşvīr-i Mecnūnı
Gör ol Leyliveşün hicründe ben bī-çār u maḥzūnı

2. Fiğānum nāy-ı ḳaddüm ḳılup her dem
Bu bezm-i firḳatün sāḳī bu mıdur yoḥsa ḳānūnı

3. Turıncı ğabğab-ı sīb-i zenāḥdānuñ firāḳından
Yüzimün rengi oldı ey leb-i 'unnāb²⁵⁵

4. Limōnī ikisi bir yire gelmiş benüm için ağlaşurlardı
Gice seyr eyledüm rü 'yā demde Ferhād ile Mecnūnı²⁵⁶

5. Görelden muşḥaf-ı ḥüsnünde Kādri şekl-i ebrūñı
Gidermez hıçbir laḥza dilinden *sūre-i Nūnı*

89

²⁵⁵ Vezin tutarsız.

²⁵⁶ Vezin tutarsız.

22b [Nizāmī]²⁵⁷

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Ey sebīlî ‘ışkuñuñ *innā hedeynāhü’s-sebīl*
La‘l-i nābuñ çeşmesi ‘aynen tüsemmā selsebīl
2. Luṭf ile²⁵⁸ irmek diler ḳaddüñe²⁵⁹ serv-i būsān
Doğrı dirler bī-naşīb olmaz ḥamāḳatdan ṭavīl
3. Leblerüñden şerm-sār olalı Mışruñ şekkeri
Gözlerümün çeşme-sāzından ḥaceldür cüy-ı Nīl
4. Selsebīl vaşl içün olmaz şebīḥ ey teşne-dil
Cān sebil it ger bisāṭ-ı ḳurba isterseñ sebīl
5. Ger metā‘ı çoğ olan vaşla irerse²⁶⁰ dāmeni²⁶¹
‘Āşıḳuñ cāndur metā‘ı inneḥü şey’in ḳalīl
6. Ey Nizāmī ‘ārif iseñ her бүti bir ḳıble bil
Ḳıbletü’l-‘uşşāḳ fi’l-āfāḳ min-hāze’l-ḳabīl

90

[Celālī]

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Beni gördi niḳābın yüze ol nā-mihr-i māḥ tıtdı
Bir āḥ itdüm güneş gizlendi āfāḳı duḡān tıtdı

²⁵⁷ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 69.gazel, s. 96.

²⁵⁸ Luṭf ile: Ḳaddüñe D..

²⁵⁹ ḳaddüñe: luṭf ile D.

²⁶⁰ vaşla irerse: irerse vaşla D.

²⁶¹ dāmeni: vā beni D.

2. Güneşden şakınup zībā cemālūñ ey kamer-ṭal‘at
Hıaṭ u zülfüñ yüzüñe nāluñ ile sāyebān tıtdı
3. Ne sihr itdük saña rām oldı ‘ālem ey Selmān baht
Zekānuñ hātemin görmeden emrūñ ins ü cān tıtdı
4. Lebūñi öpüp alurmuş ki bir kimseyi bāde
Dutar meclisde şems ayağı beñzer ki kan tıtdı
5. Celālī var ise kan eylemişdür ol gözi maḥmūr
Bugün hep şöbet ehlini şarāb-ı ergavān tıtdı

91

[Aḥmed Paşa]²⁶²

mef‘ūlü fā‘ilātūñ mef‘ūlü fā‘ilātūñ

1. Sāyem ziyā vereydi gün gibi gökde aya
Bir dem²⁶³ muşāhib²⁶⁴ olsam sen serv-i meh-likāya
2. Cān gülşeninde zülfüñ berg açdı fitne-engīz
Dil mezra‘ında hālūñ tohm ekdi her belāya
3. Kaşuñ çatup cihānı peyveste ağladursın
Bārān ziyān degül mi şol misk tozlu yaya
4. Şatılduğında Yūsuf tırtıldı gerçi miske
Sen cāna tırtılursın el yaqsın ol bahāya

23a

²⁶² Aḥmed Paşa Dīvānı 263. gazel, s. 245.

²⁶³ dem: gün D.

²⁶⁴ muşāhib: mukārin D.

5. Ḵomaz raḵīb-i m̱unkir dilde řafā-yı ẖātır
Virdi ẖalel bu ḵāfir cām-ı cihān-nümāya
6. Ẕülf̱ūñ güninde²⁶⁵ virḏüm dil ẕülf̱ūñe²⁶⁶ gören dir
Mağribde bir ḵalender āyīne şunmaz aya
7. Fikṟüm bu idi evvel²⁶⁷ s̱āyeñde hoş geçeyḏüm
Bu ṟūřen oldu āẖir olmaz²⁶⁸ güneřde s̱āye
8. Dil ṟūřen olmaz Aḥmed cev̱r okı delmeyince
Bī-revzen olsa ẖāne muḥtāc olur ẕiyāya

92

[Nazmī]²⁶⁹*fā' ilāṯūn fā' ilāṯūn fā' ilāṯūn fā' iḻūn*

1. Eylesem ṭañ mı kilāb-ı ḵūy-ı cānān ile baḥş
şimdi itḏügi var yārān yārān ile baḥş²⁷⁰
2. Vař ider ḥ̱üsṉūñ bahāristānını ey ğonca-leb
G̱ülsitānda eylerem murğ-ı hoş-elḥān ile baḥş
3. Ne y̱ürekle öyḵüṉür lāle ruḥına dil-beṟūñ
Ġonca ne başıyla eyler la' l-i ḥāndān ile baḥş
4. Ṭolařup odlar yaḥarlar cānına pervāneler

²⁶⁵ gününde: dününde D.²⁶⁶ ẕülf̱ūñe: ḥaddiñe D.²⁶⁷ Fikrim bu idi evvel: Evvel umar idim kim D.²⁶⁸ Olmaz: k'olmaz D.²⁶⁹ Bu řiir Edirneli Nazmī Dīvānı'nda yoktur.²⁷⁰ Vezin tutarsız.

Dil uzadup meclisin kılmasa cānān ile [baḥş]

5. Ḥaḳ budur şimdi selef eş‘ârına demek cevāb
Eylemekdür Nazmiyā ma‘nāda Selmān ile baḥş

93

[Mihri]²⁷¹

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. ‘İşk bābından benümle eyledi ol yār baḥş
Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥş
2. Müşkölüm ḥallolmaz idi gūşe-i ders-ḥānede
İtmesem ḥüsnün kitābından şehā her bār baḥş
3. Ey müderris çünkü sen taḥşīl-i cānān itmedün
Kāl ü kāl içre ḳalup sen eyleme nā-ḳār baḥş
4. Muşḥaf-ı ḥüsnüñi zülfünden su’āl itmiş raḳīb
Eylemek cā’iz midür Ḳur’āndan küffār baḥş
5. ‘İlm-i ‘ışkı bizi²⁷² Mihri şöyle taḥşīl eyledük
Şimdi her ‘āşık bizümle itmege ḳorḳar baḥş

94

23b [Muḥibbi]²⁷³

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Hem-demün heremde²⁷⁴ bir gün yüzlü cānān oldu tut

²⁷¹ Mihri Hatun Dīvānı 11. gazel, s. 456.

²⁷² Biz ey: Bizi D.

²⁷³ Muḥibbi Dīvānı 184. gazel, s. 93.

Maḥremüñ dün gün meh ü hürşid-i raḥşān oldı tūt

2. Çünki degmez raḥmına ey dil²⁷⁵ şānavber-ḳadlerüñ
Her elif sīneñde²⁷⁶ bir serv-i ḥirāmān oldı [tūt]

3. Tāc u taḥt u salṭanat berbād olur çün ‘āḳıbet
Kendüñi ‘ālem seririne Süleymān oldı tūt

4. Çün getirürsin ayağı bezm-i keşretten²⁷⁷ gönül
İçdigün cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı tūt

5. Dehr bāğınun Muḥibbī yok gülinden būy-ı luṭf²⁷⁸
Dāğlar cismüñde yir yir verd-i ḥandān oldı tūt

95

[Ḥayreti]²⁷⁹

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Cihān ḥalḳını hep bendeñ bu fānī mülki yurduñ tūt
Geçüp ‘izzet seririnde sa‘ādetle oturduñ tūt
2. İdüp ḳavs-i ḳuzāḥ gibi dü-tā ḳaddini a‘dānuñ
Başup²⁸⁰ Rüstem kemānını bugün şirāne ḳurduñ [tūt]
3. Düşüp ḥayret fezāsına idüp bī-hüde nālişler
Bülend āvāz ile yazıda şeh-bāzuñ oḳurduñ tūt

²⁷⁴ Heremde: dünyede D.

²⁷⁵ Raḥmine ey dil: hicrine vaşlı D.

²⁷⁶ Sīneñde: sīnemde D.

²⁷⁷ Keşinden: dünyeden D.

²⁷⁸ Luṭf: vefā D.

²⁷⁹ Ḥayreti Dīvānı 22.gazel, s. 96.

²⁸⁰ Başup: çeküp D.

4. Elinden rūzgār-ı rūzgāruñ kırtuluş yokdur
Hezārān pençe-i pūlādı bir lu‘b ile burduñ [tut]
5. Boğılup ser-nigūn²⁸¹ āhır dōkilūr cūr‘aveş kanun
Ne aşşı defterūn²⁸² dā‘im şafā bezminde sūrdūñ [tut]
6. Vūcūduñ meskenet yolına gel ey Ḥayretī ḥāk it
Hevā ile nice yıl yıl gibi yeldūñ yōpūrdūñ tut

96

[Zā‘fī]²⁸³*mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn*

1. Ser-ā-ser gülşen-i dehrūñ dilā zevķini sūrdūñ tut
Temāşāgāh-ı ‘ālemde [bu] kim var ise gördūñ tut
2. Olup ḥırmən-i berk maḥlūk-ı ‘ālem Kāf-ı kudretde
Sūleymān bārgāhını hevā üstinde kırdūñ tut
3. Bu ‘ālem kıştzārın ḥiçe şay bir ḥabbeye alma
Ne ḥāşıl ser-te-ser şahrā-yı ‘ālem cümle yurduñ [tut]
4. Kemān-ı ‘ışkı meydān-ı maḥabbetde çeküp ey dil
Murāduñ tiri ile ṭabla-yı maḥşūdı urduñ tut

24a

5. Zebūn ider seni ḥāke şalar merd-i ecel Zā‘fī
Maḥabbet ‘arşasında niceyi Mecnūn bu derdūñ tut

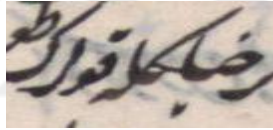
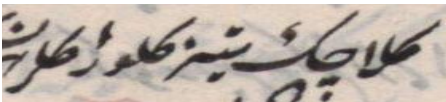
²⁸¹ Boğılup sernigün: şunıp peymānen D.

²⁸² defterūn: devrūñi

²⁸³ Bu şiir Zā‘fī Dīvānı’nda yoktur.

97

[Naḥîfî]²⁸⁴*mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün*

1. Göñül bu ‘âlemüñ biñ biñ temâşasını gördüñ tüt
Şafâ vü zevküñi her dem murâduñ üzre sürdüñ tüt
2. Yumar dest-i fenâ cevır ile açsam çeşm-i binâñı
Cihâna şâh olup her dem nice emir buyurduñ tüt
3. Girüp zîr-i zemîne ḥâkla yeksân ola cism ile
Ser-â-serler giyüp ‘izzet serîrinde oturduñ tüt
4. Süleymañ gibi taḥtuñı gör[ür]se bâd-ı emrûñle
 tüt
Cihân şahrâsı üzre ḥaymeler
5. İrüp peyk-i ecel bir gün şunarsa nâme-yi mirkât
 hemân elde okırdıñ tüt
6. İdinmez ‘âkıl ü dâna fenâ iklîmini mesken
Ma‘ârif kesb idüp her dem beḳâ mülkinde yurduñ [tüt]
7. Kana şol sürdüğüñ zevk ü şafâ vü ‘ıyş u ‘işretler
Ḥayâl imiş te‘ayyün aña bu ‘âlemde uyurduñ tüt
8. Bıraḳ bu darlığı elden ḳarâr itme bu dâr içre

²⁸⁴ Bu şiir Naḥîfî Dîvânı’nda yoktur.

Ṭağılur meclisüñ âhir hezārān sāl sürdüñ ṭut

9. Naḥīfī her nefes ḥūnı ma‘ārif-i bezeldür қаşduñ ²⁸⁵

Bu gence ḥad nihāyet yok cihān ḥalkı toyurduñ ṭut

98

[Selīkī]²⁸⁶

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Bir gedāsın ey gönül kendüñi sulṭān oldı ṭut

Ġam belāsın egnüñe şāhāne қаftan oldı ṭut

2. ‘Ākıbet berbād ider anı bu durur rūzgār

Taḥtuñı yil götürüp [kendüñ] Süleymān oldı ṭut

3. La‘l-i mercān ise itme ḥāce-i dehrüñ ḥased

Қанлу yaşlar kim dökersin la‘l-i mercān oldı ṭut

4. Çün gelen geçdi қonan göçdi bu mihmān-ḥānede

Bir iki gün daḥı kendüñ anda mihmān oldı ṭut

5. Ey Selīkī pādşāh olduñ tecerrüd mülkine

24b Cismüñüñ zerd olduğın altunlu қаftan oldı ṭut

99

[Firākī]

mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn

1. Cihāna şāh olup şehā cihān ṭurduḳça ṭurduñ ṭut

²⁸⁵ Vezin tutarsız.

²⁸⁶ Selīkī Dīvānı 9.gazel, s. 209.

Cihân mülkinde şeddâyı yine bünyâdın urduñ tut

2. Göçersin kūs-ı rihlet çalınur bir gün bu menzilden

Otağūñ pādşāhum lāleveş her yirde kırdūñ [tut]

3. Vücūd iqliminūñ farzā ki olmışsun Süleymānı

‘ Adem deryāsına ol saltanat mührūñ düşürdūñ [tut]

4. Murāduñca bu ‘ālem murğzārunda şikār alup

Şehā bāzū-yı devletden nice şeh-bāz uçurduñ tut

5. Olursın cür‘aveş yārin ya bir gün hāl ile yeksān

Bugün Cem bezmüne irdin şafā cāmını sürdūñ tut

6. Götürür bezm-i keşretten ayağı her kişi āhır

Firākī bir el öñdin ‘ālem-i vahdetde yurduñ tut

100

[Belīgi]

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. İçün ser-çeşme-i Hızır cihân turdukça turduñ tut

Yaşaduñ rüzgār ile ber-ā-ber ‘ömri sürdūñ tut

2. Bu meclis şeh olur āhır şınar peymāne-i ‘ömrüñ

Elüñden ayağı ser-mest olup hāke düşürdūñ [tut]

3. Ğaraż bir iki gün seyrān idi ancağ bu ‘ilelden

Temāşā eyledūñ gördūñ uşanduñ terkin urduñ tut

4. Yirũñ zĩr ü zemĩn olmak muḳarrerse tefāhurĩn
Çıḳup ‘İsĩ gibi çarḫ-ı mu‘allāda oturduñ tũt
5. Ḳopar bād-ı fenā āḫir miyānuñ efser-i serden
‘Ömürũni benũm şāhum nice bildũñ buyurduñ tũt
6. Bu fānĩ ‘ālemi terk eyle vir cānān içũn cānı
Belĩḡĩ bir hũmā şaydına şeh-bāzuñ oḳuduñ [tũt]
7. Buyur buyur ditrek it dirlerse çekme ğam hergiz²⁸⁷
Bu menzilden gezer ḥoşdur ‘adem mũlkũnde yurduñ tũt

101

[Ṭavāfĩ]

mefā‘ĩlũn mefā‘ĩlũn mefā‘ĩlũn mefā‘ĩlũn

1. Şaçuñ Leylāya ey Ḥüsrev lebũñ Şĩrĩne beñzetsũm
Dili Mecnũna cānı Kũh-ken-i miskĩne beñzetsũm

25a

2. Ḳara beñler ruḥuñda nāfedũr dũşmiş yatur birer
Yüzũni ey gözi āhũ fezā-yı Çĩne beñzetsũm
3. Görũp kũyuñda şekl-i kebkebũñle na‘lçeñ ‘aksĩn
Felekde māh-ı nevre ben anı pervĩne beñzetsũm
4. Cemāli muşḫafĩn maḥv eylemiş zũlf-i ‘izārĩndan
Müselmānlar anı bir kāfĩr-i bĩ-dĩne beñzetsũm
5. Ṭavāfĩ rũy-ı cānāna muḳābil olmiş āyĩne

²⁸⁷ Vezin tutarsız.

Ben anı bir nazarda zâhid-i hod-bîne beñzeldüm

102

[Ṭavāfī]

fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

1. Kâmetüm ‘ışkuñ ile yâ itdüm

Oğ gibi toğrıyam ḥaṭā itdüm

2. Baña yitmez mi bu sa‘ âdet kim

Göñülüm ‘ışkla aşnâ itdüm

3. Gözlerüm nûrı ṭañ mı artar ise

Ḥâk-i pâyine ṭütîyâ itdüm

4. Başuma biñ belâ şatun aldum

Kâmet ü zülfine du‘ â itdüm

5. Ey Ṭavāfī beni ṭavâf içün

Cümle maḥbûba hep şalâ itdüm

103

[Lâyiḥī]

mefā‘ ilün fe‘ ilātün mefā‘ ilün fe‘ ilün

1. Gözüme ḥâk-i rehün ṭütîyâ imiş bildüm

Bu ḥaste göñlüme derdün devâ imiş bildüm

2. Ḥuzûruña ireli ḥâliş oldu bu dil ü ḳalb

Bu bendeñe nazaruñ kîmya imiş bildüm

3. Koyup lebũndeki hāl-i misk-ārāyu²⁸⁸
Höten diyārına gitmek haṭā imiş bildüm
4. Ğamuñ beriye şu içre kalana Merve haḫı
Ṭavāf-ı Kaʿbe-i kūyuñ şafā imiş bildüm
5. Teraḫhum eyle nazār eyle Lāyiḫī kuluña
Ki medḫũñ itmede bir hoş-edā imiş bildüm

104

25b [Belīġi]

mefʿulü fāʿilātün mefʿulü fāʿilātün

1. Şāhum ḫapuñda benden kem-ter gedā mı vardur
Derdũñ esīri olmış bir mübtelā mı vardur
2. Ol hāl-i ʿanberīne dil murġı mey ider līk
Bilmez o dāne bendũñ altında dāmı vardur
3. Zaḫm-ı ḫadeng-i ğamzeñ gül gibi göñlüm açdı
Ey ğonca aña beñzer bir dil-ġüşā mı vardur
4. İḫlīm-i ʿıṣḫa ey dil ʿazm-i sefer iderseñ
Derd-i raġıyla git kim yolda ḫarāmi vardur
5. Vaşf-ı lebũnde şıʿrũñ rengīn şarāba beñzer
Yokḫdur Belīġi mişlũñ var ise cāmı vardur

105

²⁸⁸ Vezin tutarsız.

[Belîgî]

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Câm-ı la‘lün şevkı kıldı cânımı ey yâr mest
Bir nefes ayılmayup olsam n’ola her-bâr mest
2. Bâde-i ‘ışkuñ baña şol deñlü gül hâlet virdi
Kendüyi bilmez yatur tâ haşra dek o kâr mest
3. Cür‘a-yı câm-ı maḥabbetden henüz ayılmadan
Eyledi mey-gün lebün şevkı beni tekrâr mest
4. Kânum için gözlerün inkârdan gelse n’ola
Çün bilürsin eylemez keyfiyyetin ikrâr mest
5. Naḳd-i cânı cür‘aveş sâķī döküp şaçsam ne ğam
Şâd olur bezmünde varın idecek îşâr-ı mest
6. Hañçer-i ğamzeyle dökmezdi dem-â-dem kânumı
Ey Belîgî olmasa cellâd-ı çeşm-i bâr mest

106

[Ḥayretî]²⁸⁹

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Ben senün sâdık kuluñam şâh ḥaķı için begüm
İşigün terk itmezem Allâh ḥaķı için begüm
2. Âsitân-ı devletünden sürme ben dervîşüñi
İtme maḥrûm ol ulu dergâh ḥaķı için begüm

²⁸⁹ Ḥayretî Dīvânı 268.gazel, s. 212.

3. Nev-cüvânsın alma âhın ben faķırũn her seher
Ehl-i derd itdũgi âh [u] vâh hâķı içũn begũm

4. Zerrece yolsuzluğum yokdur ıarık-i 'ıřķda
Bâb-ı Hâķķa toğru varan râh hâķı içũn begũm

26a

5. Cevr eliyle yıķma gũnlin Hâyetĩ bĩ-ķârenũn
Ka'bedũr va'llâhi Beytu'llâh hâķı içũn begũm

107

[Hâyetĩ]²⁹⁰

fe'ılâtũn fe'ılâtũn fe'ılâtũn fe'ilũn

1. şanma her sille ki urduñ ben añı let bilũrem
Dostum bařuñ içũn cānuma ğâret²⁹¹ bilũrem

2. Geh gehunutma du'âdan ķuluñı ķıl dũřnām
Ki hāmā'il hâķı ben anı 'azimet bilũrem

3. Oķ atarsañ gũzũme sehm-i sa'âdet gũrũrem
Taş urursañ dũřũme mĩve-i cennet bilũrem

4. Yâr destinden olan yâreleri başumda
Deste deste gũl-i gũlzâr-ı maķabbet bilũrem

5. Baş virũp hâķ-i reh [olmağı] kũyında²⁹² anuñ
Hâyetĩ Ka'be hâķı pāye-i rif'at bilũrem

²⁹⁰ Hâyetĩ Dīvânı 279.gazel. s. 217.

²⁹¹ cānuma ğâret: efser-i devlet D.

²⁹² ķuyında: ser-i ķuyında D.

108

[Za'îfî]²⁹³*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Rāh-ı ı²⁹⁴ içinde ben kul hātem²⁹⁵ a²⁹⁶ a²⁹⁶ a²⁹⁶
Leblerin yād eyleyüp ol cānum²⁹⁶ a²⁹⁶ a²⁹⁶
2. Ğam beyābānında bī-kes zār²⁹⁷ ü ser-gird-āb olup
Hem-ni²⁹⁸ hem-demüm yārānum a²⁹⁹ a²⁹⁹
3. Düşdi gönlüm şehrine hicr odı ya³⁰⁰ varumu
Cān metā' ın yād idüp dükkānum a³⁰¹ a³⁰¹
4. Uğradum bir derde kim dermān rüz-ı va³⁰² imiş
Künc-i hāsetde ge³⁰³ dermānum a³⁰⁴ a³⁰⁴
5. Kānlar a³⁰⁵ Zā'îfî gözlerümden³⁰⁶ çün kalem
Ben kārā yazılıca³⁰⁷ dīvānum a³⁰⁸ a³⁰⁸

109

[Necātî]³⁰²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Bir müsāfir kişiyem ba³⁰⁹ vātāndur her diyār

²⁹³ Zā'îfî Dīvānı 223.gazel, s. 176.

²⁹⁴ ı: ışık: hicr D.

²⁹⁵ hātem: hārum D.

²⁹⁶ Leblerin yād eyleyüp ol canum: La' l-i cān-ba³⁰⁰ a³⁰⁰ cānānum D.

²⁹⁷ zār: dār D.

²⁹⁸ Va³⁰¹: vi³⁰¹ D.

²⁹⁹ ge³⁰²: gice D.

³⁰⁰ gözlerimden: gözlerinden D.

³⁰¹ yazılıca: yazılı çün D.

³⁰² Bu şiir Necātî Dīvānı'nda yoktur.

5. Türkide nazm-ı Tâli' ide şi'ri kimsenün
Öykünemez meger ki Necâtî gazelleri

111

[Sivâsî]³⁰⁶

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Gülşen içre görelî sen yüzi gül sîm-beri
Eylemez bülbül-i cân gayrıya şâhum nazarı
2. Sünbülünden haber almağ için ey hürî behişt
Gözlerüm şubha degin her gice bād-ı seheri
3. Görelî lâlê-ruhuñ rengini ey gonca-dehen
Tutuşup bencileyin odlara yandı kemeri
4. Burka' uñ ref' idecek nâz ile ey mâh-cebîn
Mat ider gün yüzüñüñ pertevi şems [ü] kameri
5. Ey Sivâsî sürer ol zevk [ü] şafâ mürde haķı
İşigi Ka' besine her ki kılursa seferi

112

[Hayretî]³⁰⁷

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Nice bir virmeye el vuşlatı cânân nice bir
Nice bir yana firâķ âteşine cân nice bir

³⁰⁵ Vezin tutarsız.

³⁰⁶ Bu şiir Süzî-i Sivâsî Dîvânı'nda yoktur.

³⁰⁷ Hayretî Dîvânı 89.gazel, s. 129.

27a

2. Nice bir an yuda derd ile firuda gnl
Nice bir ya dke bu dde-i giryn nice bir
3. Nice bir bulmaya cem' iyyet-i htr dil  cn
Nice bir ola au gibi pern nice bir
4. Nice bir od urasn cn u gnl hrmenine
Nice bir yaa beni te-i hrmn nice bir
5. Nice bir ben ten-i b-cn gibi pejmrde olam
Eyleye kendyi ol cn gibi pinhn nice bir
6. Nice bir tmaya ' lemde murdum necmi
Baa gstermeye gn ol meh-i tbn nice bir
7. Nice bir vdi-i hicrna dp ser-gerdn
Gezesin Hyretiy b-ser  smn nice bir
8. Yr in kim omaz mihr  vef destnn
Nice bir yazla bu defter  dvn nice bir

113

[Mu' d]³⁰⁸*f' iltn f' iltn f' iltn f' iln*

1. nki yrm³⁰⁹ b-vefdur vzgeldm sevmezin³¹⁰
B-vef sevmek hdur vzgeldm sevmezin³¹¹

³⁰⁸ Mu' d Dvn 313. gazel, s. 292.³⁰⁹ nki yrm: Ol anemn D.³¹⁰ Sevmezin: sevmezem D.

2. Meyl ider her gördüğine bir aķar şudur hemān
Şīvesi ancak bañadur vāzgeldüm sevmezin³¹²
3. Düşmene uyup çün ol hercā'i 'ahdin gözlemez³¹³
Terkini urmaķ revādur vāzgeldüm sevmezin³¹⁴
4. Gāh girye gāh nāle³¹⁵ gāh maħabbet³¹⁶ gāh ğam
Baña buñlar ne belādur vāzgeldüm sevmezin³¹⁷
5. Bu gönül meh-pāreler mihrinde yüz ağardamaz
Ṭālī'üm ğāyet ķaradur vāzgeldüm sevmezin³¹⁸
6. Ey Mu'īdī bī-bedeldür mişli yok yārūñ velī
Bī-vefā sevmek ħaṭādur vāzgeldüm sevmezin³¹⁹

114

[Mu'īdī]³²⁰*fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn*

1. Dimezem ki 'āleme sulṭān olayduñ kāşki
İşiginde rūz u şeb derbān olayduñ kāşki

27b

2. Kimseler yāri görüp ṭa'ñ eylemezdi ħāline

³¹¹ Sevmezin: sevmezem D.³¹² Sevmezin: sevmezem D.³¹³ Düşmene uyup çün ol hercāyi 'ahdin gözlemez: Çünki ol hercāyi 'ahdinbozdı uyup düşmene D.³¹⁴ Sevmezin: sevmezem D.³¹⁵ Gāhgiryeğāhnāle: Gāh nāle gāh girye D.³¹⁶ Maħabbet: miħnet-i D.³¹⁷ Sevmezin: sevmezem D.³¹⁸ Sevmezin: sevmezem D.³¹⁹ Sevmezin: sevmezem D.³²⁰ Bu şiir Mu'īdī Dīvānı'nda yoktur.

İl gözinden za‘f ile pinhân olayduñ ola mı

3. Seyre bindükçe semendüñ sümmine yüz sürmege

Yollar üzre hâk ile yeksân olayduñ [ola mı]

4. Gerçi bir dīvāne-i zencîre çekseñ uşlanur

Kalmadı ‘âkıl ki olmaya şaçuñ dīvānesi

5. Şevk-i la‘lünle harâbâtî olupdur şöyle kim

Bâdeden geçmez Mu‘îdî tölidin peymānesi

115

[Mu‘îdî]³²¹

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Gördüğün maḥbûba ey dil müşteri³²² olmak neden

Ben ġarībün başuna dā’im belâ olmak neden

2. Miḥnet-i ‘ışkuñladur ‘âlemde çünkim dirligüm

Derdine ben zār u bīmāruñ devâ olmak neden

3. Bu meşeldür her kişi n’eylerse bulur dirligin³²³

Cevr idüp ‘âşıklaruna bî-vefâ olmak neden

4. Çün ḥaṭâdur ḥüsnüñ evrâkında ḥaṭtuñ ey şanem

Gel tırâş it anı muşḥafda ḥaṭâ olmak neden

5. Hâne-i dilde ‘aceb n’eyler ḥayâl-i zülf-i yâr

³²¹ Mu‘îdî Dīvânı 330. gazel, s. 304.

³²² müşteri: mübtelâ: D.

³²³ dir likin: dir iken D.

Bir qarıncanuñ ininde ejdehā olmaḵ neden

6. Umma ol şāhuñ Mu‘îdî ḵapusı der-bānlığın
Kimseye bu devlet olmayup saña olmaḵ neden

116

[Mu‘îdî]³²⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Tāb-ı mülden [ey perî] ḵaṭuñı³²⁵ āl itmek neden
Ben belālu bülbüle bu yüzden āl itmek neden
2. Çün vişālün yüzini görmez gönül pervānesi
Nāra yaḵup cevır ile bî-perr ü bāl itmek neden
3. Ağzuma şunmazsañ āḫır la‘l-i nābuñdan şeker
Ṭab‘-ı pāküm ṭuṭı-i şîrîn-maḵāl itmek neden
4. Hāke şalma zülf-i miskîñüñ kesüp raḥm it bize
Bir bölük āşüfte ‘ömrin pāy-māl itmek neden
5. Ağladup cān bülbülin ğam gülşeninde zār ü zār
Hāre qarşu gül gibi ‘arz-ı cemāl itmek neden

28a

6. Dime ey zāhid ğam-ı hecr ile ‘āşık cān virür
Ḥayr-ı ḥod gelmez dilüñden böyle ḥāk itmek neden
7. Ger miyānın ol seḫî-ḵaddüñ kenāra çekmeseñ
Şi‘r-i mevzūnuñ Mu‘îdî pür-ḥayāl itmek neden

³²⁴ Mu‘îdî Dīvānı 368. gazel, s. 334.

³²⁵ Tāb-ı mülden ḵaṭuñı: Tāb-ı mülden [iy perî ruḫlarıñ] D.

117

[Mu^cîdî]³²⁶*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Zâlim ancak bilmezem ol ğamze-i cādüyı ben
Boynuma alsam olur ammâ ki bu ğîsüyı ben
2. Bûlbûl-i âşüfteyem gülzârı sensüz n'ideyüm
Virmezem iki cihâna bir gül-i ğod-rüyı ben
3. Şaçunı alup gözüme sürmişem ol deñlü kim
Târ-ı müjgân eyledüm her mûy-ı 'anber-büyı ben
4. Kaçduğına bakmayup âhir düşürdüm dāmuma
Avladum vahşî iken ol gözleri âhüyı ben
5. Ey Mu^cîdî ğam degül cevır okına olsam hedef
Çün kara bağruma çekdüm ol kemân-ebrüyı ben

118

[Mu^cîdî]³²⁷*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Çün bugün bil bağladum bu zülf-i müşğ-efşâna³²⁸ ben
Kıomazam top itmeyince başum ol çevgâna ben
2. Şem^c gibi odlara yanmak nedür ölsem gerek
Başum ortaya koyup geldüm bugün meydâna ben

³²⁶ Mu^cîdî Dîvânı 370. gazel, s. 335.

³²⁷ Mu^cîdî Dîvânı 371. gazel, s. 336.

³²⁸ efşâna: efşâne D.

3. Kuluñam dilden gerek taşa gerekse oğa dik
Ger ölürsem kalmayam bu yolda baş u cāna ben
4. Kanda ise bir meh-i nā-mihre tuş eyler beni
Bilmezem kim n'eyledüm bu çarh-ı ser-gerdāna ben
5. Ey Mu'īdī gamze-i dil-ber beni gözler müdām
Ber-nişānam gūyiyā ol tīr ile peykāna ben

119

[Necātī]³²⁹*mef'ulū fā'ilātū mefā'ilū fā'ilūn*

1. Ey kaşı yay olan beni inletme kıl hāzer
Kim āhum okı na' l-i hilāle ider gūzer

28b

2. Ben saña hālüm ağladuğum zaḥmet olmasun
Bir ḥaste kim ṭabībe gele derdini döker
3. Şıçrar yüzüme yapışur andaḳ gözüm yaşı
Sen māhı koyup eyler isem mihre [bir] naẓar
4. Varup ḥarīm-i kūyuña yüzüñi görmeyen
Sa'y ile nūr göremedük ol ḥacıya döner
5. Toğruldıcaḳ Necātiden ayruğa tīrūñi
Allāh bilür ki ḥaste gönülden neler geçer

³²⁹ Necātī Divānı 58. gazel, s. 180.

120

[Ḥayretî]³³⁰*mef' ulü fâ' ilätü mefâ' ilü fâ' ilün*

1. Dīvāne dil ki zülf ü zenāḥdan esīridür
Gel gör bugün ki bend ile zindān esīridür
2. Devrān içinde bend ü belādan³³¹ mı kırtulur
Şol mübtelā ki āfet-i devrān esīridür
3. ' Işkuña kul olalı gönül ğamdan ağlamaz
Kimden ne derdi var şu ki sulṭān esīridür
4. Mūr-ı za' īf ise daḥı ' işkuña kul olan
Bir pādşāh durur ki Süleymān esīridür
5. Dil bağlamadı pīre-zen-i dehre Ḥayretî
Kocadı gitdi daḥı bir oĝlan esīridür

121

[Lāmi' ī]³³²*fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilätün fâ' ilün*

1. Ey cemālün bezmgāhı ravza-ı dārü's-selām
Şerbet-i şīrīn lebün³³³ sübhāne men yuḥyi'l- ' izām
2. Ḥaymeler çekmiş kaşuñ eṭrāf-ı bāĝ-ı ḥüsnüñe³³⁴
Gözlerün çün kâşırātü't-ṭarfeti fī taḥte'l-ḥıyām

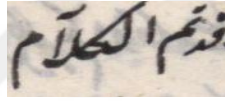
³³⁰ Ḥayretî Dīvānı 91.gazel, s. 130.³³¹ bend ü belādan: bend-i belādan D.³³² Lāmi' ī Dīvānı 348. gazel, s. 292.³³³ Şerbet-ī şīrīn lebün: Sel-sebīl leblerün D.³³⁴ ḥüsnüñe: ḥüsn D.

3. Ğam beyābānında āḥir teşne-diller cān virür
Ger müdām irmese la' lüñden bi-ke'sin min müdām
4. Gülşen-i eṭrāf-ı kūyuñ şaḥn-ı cennātü'n-na'īm
Bülbül-i temcīd-i ḥānuñ nağmesi fīhā selām
5. Sāḳiyā peymāne şun va'llāhü zü'l-faḍli'l-azīm
Muṭribā çal nağmeñi nağmeñi yağfur leküm yevme'l kıyām

29a

6. Kıblem dīdār-ı tū 'işket şırāṭe'l-müstakīm
Şeyḥ-i mā pīr-i muğān u ḥāneeş beytü'l ḥarām
7. Lāmi'ī ḥüsni kelāmuñ göre çün ervāḥ-ı ḳuds

Didiler fevḳi's semādan feyk-i k

kelām

122

[Sā'atī]

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Kim diye cānā şeker şīrīn lebūñden aldı dad
Ḥüsrev-i 'ālem olursa itmeme adını yād
2. Aç cemālūñ bī-ğam olsun cānları 'ışḳ ehlūñ
Fātiḥ ile ehli imānuñ olur rūḥı şād
3. Fazl-ı Ḥaḳ ancaḳ cemālūñ her ṭarafdan oḳıdum
Lām-ı bīnūñ fā-binā gūşuñ gözüñdür 'ayn-ı sād

4. Ber-murād olanlara diñ itmesün da‘vâ-yı ‘ışk
Bir nişânı ‘âşıkuñ oldur ki ola nâ-murād
5. Çekdirüp baş ağrısın âhır key urup başına
Her kime kim dir felek Key-ğüsrev [ü] yâ Key-ğubād
6. Çekse tañ mı Sâ‘atı çün nâfe-i hicrân bugün
Ka‘be-i vaşluñ yolunda ħâr-ı ħamdur aña zād

123

[Nizāmî]³³⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Ol³³⁶ perî-peyker ki dil zülf-i perîşânındadır
Âyet-i ħüsni melâhat ol perîşânındadır
2. Selsebîlün lutf-ı Âb-ı Ħayātuñ lezzeti
Kevşerün ħâşiyeti la‘l-i dūr-efşânındadır
3. ‘Anberün ħâlün leb-i la‘lünde ey sîmîn-beden
Dâğ-ı ħasretdür ki ben dil-ħastenün cânındadır
4. Gevherî eyler ħacîl yâķütü kılar şerm-sâr
Ol leţâfet kim anuñ la‘liyle dendânındadır
5. Zülfüñün çevgânına başını top itmek gerek
Her kişi k’ol şeh-süvâruñ ‘ışkı meydânındadır
6. Cennete girmese kâfirler nigârâ zülfüñün

³³⁵ Karamanlı Nizāmî Dîvânı 21.gazel, s. 58.

³³⁶ Ol: Şol D.

Bes ne yüzden meskeni hüsniñ gülistânındadır

7. Hey di bî-dîn turreñe kim³³⁷ Nizami hastenüñ
 29b Cânını zulm ile aldı kaçdı imânındadır

124

[Zâtî]³³⁸

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Her kaçan³³⁹ kim cânımı bir tîrden cânân aña
 Cân atar karşı durur³⁴⁰ bir ok atım yir cân aña
2. Şol kadar hışm ile geldi kim okuñ cân kaçdına
 Kaldı zaḥmum ağzına barmaḳ koyup ḥayrân aña
3. Hücre-i ḳalbüm şeb-i ğamda niçün târîk ola
 Şem' dür tîrûñ nigârâ şu' ledür peykân aña
4. Çeşmidür çarḥuñ güneş hüsniñ temâşâ ḳılmağa
 Çevresinde şa' şa' a ey mâh-rû müjgân aña
5. Ger şatarsañ ağırı altuna ḥâk-i pâyuñı
 Gözlerüm bi'llâhi eyle keffe-i mîzân aña
6. Görinen Zâtî hilâl üzre şafaḳdur şanma çarḥ
 Na' l kesmiş 'ışḳına yâruñ bulaşmış ḳan aña

125

³³⁷ turreñe kim: tûrûma şâhâ D.

³³⁸ Zâtî Divânı 47. gazel, s. 47.

³³⁹ Kaçan: ne dem D.

³⁴⁰ durur: çıkar D.

[Nizāmī]³⁴¹

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Ol serv-i gül-³⁴² izāruña cānındadur³⁴² daḥı
Cān cilvegāhı ʔal³ at-ı bāğındadur daḥı
2. Zūlfūn çemende beñlerüñe beñzemez degül
Tıfl-ı Habeş ki dāye kucāğındadur daḥı
3. Zūlm ile ʔanum içdügine ol perī-şıfat
Şāhid yiter ki rengi duʔağındadur daḥı
4. Zūlfūn ucında la³ lūñi gördükçe şanuram
Bir tāze goncedür ki budağındadur daḥı
5. Haṭṭuñ ʔam ile ʔaddi büküldi benefşenüñ
Görmez misin ki başı ayağındadur daḥı
6. Hüsünüñ ʔapanca urdı meh-i bedre kim yine
Ol pençenüñ nişanı yañağındadur daḥı
7. Ğamdan hilāle döndi vücūdı Nizāminüñ
Lū³ lū³ dişüñ hevāsı dimāğındadur daḥı

126

30a [Nizāmī]³⁴³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilūn

1. Vaḫt-i güldür³⁴⁴ ʔaleb-i bāde-i gül-reng idelüm

³⁴¹ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 108.gazel, s. 127.

³⁴² Gül-³ izāruña canındadur: gül-³ izār çağındadur D.

³⁴³ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 79.gazel, s. 104.

Nağme-i çeng ile ʿıyş itmege kânûn³⁴⁵ idelüm

2. İçelüm cām-ı muşaffā virelüm cāna şafā
Nice bir cehl ile ʿaql āyinesin jeng idelüm
3. Muṭribā tūt ney ü kânûn ile ʿışret kılalum³⁴⁶
Hâsidüñ yüzini def kâmetini çeng id[elüm]
4. Hâṭıruñ bülbul ü gül şöhetin eylerse heves
Şubḥ-dem gülşene gel bir sen ü bir ben gidelüm³⁴⁷
5. Ağzuña nisbet iderse özine teng-şeker³⁴⁸
ʿĀlemi başuñ teng-şekerüñ ʿar³⁴⁹ idelüm
6. Çün ḥadengine anuñ māniʿ olan cevşen imiş
Bâri çün ceng iderüz cevşen ile ceng idelüm
7. Bezm-i ʿışkuñda Nizâmî ger ura lâf-ı ḥired
Alalum ʿaqlını bir cürʿa ile hoş³⁵⁰ idelüm

127

[Zâtî]³⁵¹

fāʿ ilâtün fāʿ ilâtün fāʿ ilâtün fāʿ ilün

1. Şevk ile bir gün eger kim ol kamer-ṭalʿat baña

³⁴⁴ Vakt-i güldür: Faşl-ı güldür D.

³⁴⁵ kânûn: âheng D.

³⁴⁶ kılalum: sürelim D.

³⁴⁷ gidelüm: idelüm D.

³⁴⁸ teng-i şeker: reng-i şeker D.

³⁴⁹ ʿar: teng D.

³⁵⁰ hoş: deng D.

³⁵¹ Zâtî Divânı 15. gazel, s. 15.

Gösterürse yüzini yüz gösterür devlet baña

2. Şöyle mest itdi şarāb-ı mihri ol māhuñ beni

Maḥşeri tıyurmaya [gibi] bu keyfiyet baña

3. Derd ile āh itdügümce inleşürler tağlar

Dostum³⁵² ʿışkuñ şarābı virdi bir hālet baña

4. Tākatüm yokdur turam bir dem ayağum üstine³⁵³

Sāḳiyā³⁵⁴ derdün içirdi bir³⁵⁵ ʿaceb şerbet baña

5. ʿAyn-ı vaşlı çāre yok göstermege ben teşneye

Bilmezem Zātī ne virdi alımarz fūrkat baña

128

[Zātī]³⁵⁶

fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün

1. Yaşuma bak şal beni şu gibi vuşlat bāğına

Nev-bahārum raḥm kıl döndüm ḥazān yaprağına

2. Ben kara yazıluyı yanuñda yād itsün diyü

Nāmenüñ ey dost iplik bağladum barmağına

3. Başuma bir cāmdan çıkdı şarāb-ı ʿışk kim

Cām-ı Cem şu koymağa degmez anuñ ayağına

30b

³⁵² Dostum: Sāḳiyā D.

³⁵³ yokdur turam bir dem ayağum üstine : yok turmağa bir dem ayağum üstine D.

³⁵⁴ Sāḳiyā: Sāḳī-i D.

³⁵⁵ İçirdi bir: içürmişdür D.

³⁵⁶ Zātī Dīvānı 1273. gazel, s. 171.

4. Dil бүkin görsün İlähî şâne miskîn zülfüñi
Vây ki ildi çekdi ‘ömrüm tolayup barmağına
5. Kaydefâ mülki gibi Zâti cihânı ğarķ ider
Mühr-i sedd itmezse ol meh yaşumuñ ırmağına

129

Zâti Fermāyed³⁵⁷

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Leblerüñ buse revân eylese ölmüş dirilür
Hey meded derd ile bî-çāre[de] ölmüş dirilür
2. Öldürür iseñ lebüñ esrārını fāş eylemezin
Keñezin şanma ki ‘ālemde revân cān [virilür]
3. Çevresinde gözümün kanlu yaşum gördi o mäh³⁵⁸
Didi bu sırça serāy içine kıandan girilür
4. Eli üstine çenāruñ güzelüm el yoğ iken
Dimedi kıaddine sen serv-i revānuñ irilür
5. Öldürür iseñ nice kez Zātiyi Circīs-şıfat
Kıomaz elden şanemā ‘ışķuñı ölür dirilür

130

Zâti Fermāyed³⁵⁹

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

³⁵⁷ Zâti Dīvānı 198. gazel, s. 198.

³⁵⁸ mäh: şāh D.

³⁵⁹ Zâti Dīvānı 1050. gazel, s. 30.

1. Bir şanurdum ölmegi ey mäh-rû ‘ âlemde ben
Gün olur fûrkatde biñ kez ölürem bir demde ben
2. Sen benüm ey mäh bir gün şaqlamazsın hâtırum
Nice³⁶⁰ yıldur rāz-ı mihrün şaklaram sīnemde ben
3. Ey sabā yārān şorarsa saña aḥvālüm benüm
Pādişeh-i bī-naẓīrem şimdi şehr-i ğamda ben
4. ‘ Ālemünde ol seni incitmezem ben ey raḳīb
Kimsenün yatar itin kaldurmazam ‘ âlemde ben
5. Qanlara ğarḳ eyle gel luṭf eyle Zātī ḥasteye³⁶¹
Ola kim görem cemālün ol mübārek demde ben

131

Zātī Güft³⁶²

mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün mefā‘ ilün

1. Binā-yı devlet-i ḥüsne dayanmaz şol ki dānādur
Begüm nice ‘ imāretler ḥarāb oldu bu dünyādur
2. Mürekkeb olsa deryālar yazılmaz yaşumuñ vaşfi
Benüm iki gözüm kābil degüldür vaşfa³⁶³ deryādur

31a

3. Ḥalīl[üm] ni‘ metün ḥaḳḳı ğam-ı ‘ ıṣḳuñ³⁶⁴ yimek her dem
Eger kim illere müşkil gelürse baña ḥalvādur

³⁶⁰ Nice: Bunca D.

³⁶¹ ḥasteye: mücrimi D.

³⁶² Zātī Dīvānı 257. gazel, s. 257.

³⁶³ Vaşfa: şerḥa D.

³⁶⁴ ‘ ıṣḳuñ: la‘ lün D.

4. N'ola 'aynuñla ẓaddūñ zūlfūñ aǧzuñ gözlesem dā'im
Benüm çok sevdüğüm men' eyleme 'ālem temāşādur
5. 'Aceb mi adı çıksa ḥalk içinde³⁶⁵ Zātiyā anuñ
Senūñ eş'āruñuñ her beyti bir ġarrā mu'ammādur

132

[Ḥayretī]³⁶⁶

fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

1. Ehl-i 'irfān ile düşdükçe ne var³⁶⁷ baḥş eylesem
Vaqt olur mūr-ı za'if eyler Süleymān ile baḥş
2. Başuna alduñ belā ġavġāya uğraduñ beni³⁶⁸
'Ārif iseñ eyleme bi'llāh nādān ile baḥş
3. Ehl-i 'ışķa fāriğ ol ulaşma gel ey müdde'ī
İdemez zāğ u zağan murğ-ı hoş-elḥān ile baḥş
4. Yola biz de kā'ilüz kim incinürdi ey faḫīḥ
Eyleseñ fi'l-cümle ger yol ile erkān ile baḥş
5. İtleriyle ey gönül ḥaddūñ degüldür ẓo cedel
İtme bir dīvānesin erbāb-ı dīvān ile baḥş
6. Ehl-i 'irfān ile yokdur baḥşimüz ey Ḥayretī
Ḳaṭreyüz biz itmezüz deryā-yı 'ummān ile baḥş

³⁶⁵ Adı çıksa ḥalk içinde: ḥalk içinde adı çıksa D.

³⁶⁶ Ḥayretī Dīvānı 30.gazel, s. 101.

³⁶⁷ Ne var: N'ola D.

³⁶⁸ beni: hemān D.

133

Şem‘î Fermāyed³⁶⁹*fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1. İtmesün meh-pāreler gün gibi cānān ile baḥş
Kevkebe lāyık degül ḥūrşīd-i raḥşān ile baḥş
 2. Āftābum gün gibi rūşen delīlūñ var iken
Ḥüsñ içinde kim ider sen māh-ı tābān ile baḥş
 3. Ol³⁷⁰şeker-leb Ḥaḳ bilür kim cān u şīrinden [leẓīz]
Nükte-i la‘lünden itmek ehl-i ‘irfān ile baḥş
 4. Derd-i ‘ışkuñ ‘ilmini şol resme taḥsīl itdi kim
‘Ār ider dil itmege ḥikmetde Loḳmān ile baḥş
 5. Zerreysi Ḥūrşīd-i enver ḳaṭreyi ‘ummān ider
‘İşḳdur bu itdürür mūrı Süleymān ile baḥş
 6. Āyet-i ḥüsñüñ gibi rūşen delīlüm var iken
- 31b Şem‘iyem kimdür iden yanumda burhān ile baḥş

134

Şem‘î Fermāyed³⁷¹*fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1. Ben gedā itsem n’ola sen şāh-ı ḥübān ile baḥş
‘İşḳdur bu itdürür mūrı Süleymān ile baḥş

³⁶⁹ Şem‘î Dīvānı 19. gazel, s. 51.³⁷⁰ Ol: Ey D.³⁷¹ Şem‘î Dīvānı 22. gazel, s. 52.

2. Gülsitân-ı hüsnüñ itdi bülbül-i gūyâ beni
N'ola itsem tūṭi-i ṭab' -ı hoş-elḥân ile baḥş
3. Ḥâlümi şormaz benüm virmez su'âlümnden cevâb
Baña ne itsün lebüñ ḥikmetde Loḡmân ile baḥş
4. Âftâb olmaz muḡâbil saña ey Yūsuf-cemâl
İdemez hergiz³⁷² bî-sitâre mâh-ı Ken'ânla [baḥş]³⁷³
5. Kâmil oldı her güzel nâz ile fenn-i şîvede
Şem'iyem n'ola idersem ben de Selmân ile baḥş

135

Remzî Fermâyed

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Dem-be-dem ben nâ-tüvân itdükçe cānân ile baḥş
Gūyiyâ bir mürdur eyler Süleymânla baḥş
2. Dil maḥalleñ itleri ğavġâlarından ğam yimez
Eylemek âsân olur her kişi akrân ile [baḥş]
3. Derdüme la' lünden em şordum baña virmez cevâb
Görmeyenler görsin itdüm ben bugün cān ile baḥş
4. Kākül-i vaşfuñ ğazelde şerḥ iderken mû-be-mû
Eyledüm çok şan'at-ı şî'r içre Selmân ile [baḥş]

³⁷² hergiz: her bir D.

³⁷³ Vezin tutarsız.

5. Remziyā açma ruḥ-ı vaşfuñdan aḡyāra kelām
İtmemiş Ẹur’āndan aşla kimse sultān ile [baḡş]

136

Aḡmed Paşa³⁷⁴

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. İtmesin ḡurşīd-i tābān³⁷⁵ rūy-ı cānān ile baḡş
Bendeye lāyık degüldür ki ide sultānla baḡş
2. Bir deñizdür ḡüsnü yārūñ ḡaṭresidür āfitāb
ḡaṭrenūñ ne ḡadri vardur ki ide ‘ummānla [baḡş]
3. Ḳanḡı ḡül-ruḡdur yüzüñle da‘vi-i ḡüsn eyleyen
Nice kevkebdür iden ḡurşīd-i tābān ile baḡş
4. Şol Sikender isteyip bulmadıḡı Āb-ı Ḥayāt
Ḥassiyette idemez bu la‘l-i ḡandān ile baḡş

32a

5. Şāḡ ayaḡı tozına hem-ser dirilüp³⁷⁶ la‘l-i yār
Ḡüyyiā ‘İsādur itmiş Āb-ı Ḥayvān ile baḡş
6. Kimse Aḡmed gibi naḡş itmez kitābın ḡüsnüñi³⁷⁷
Ne ḡadar naḡḡāş olursa idemez Māñiyle baḡş

137

Revāñi Fermāyed³⁷⁸

³⁷⁴ Aḡmed Paşa Dīvānı 22. gazel, s. 129.

³⁷⁵ ḡurşīd-i tābān: ḡurşīd-i raḡşān D.

³⁷⁶ Dirilüp: dirilmiş D.

³⁷⁷ ḡüsnüñi: ḡüsnüñüñ D.

³⁷⁸ Bu şiir Revāñi Dīvānı’nda yoktur.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Kānkı dil-berdür iden hüsñ içre cānān ile bahs
Nice kıldur eyleyen 'ālemde sulṭān ile bahs

138

Revānī Fermāyed³⁷⁹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Lebi üzre tılısm ancak görinen ḥaṭṭ-ı cānāna
Yazılmış ism-i a'zamdur meger mühr-i Süleymāna
2. N'ola qurbān olurlarsa senün yolunda 'āşıklar
Bu üslüb üzre gelmişdür gelenler³⁸⁰ hep bu meydāna
3. Görinen mäh-ı nev şanma kamer kūyın tolanmağa
O zerrīn şeb-külāhını kıvırmışdur levendāna
4. Benümçün geh şarāb içre gehī oğlan sever dirsın
Ne virdün alımazsın sen be şūfī bir müselmāna
5. Dil-i 'āşıq ceres gibi fiğān itse 'aceb olmaz
Güzel şüretler ile çün müzeyyendür bu büt-ḥāna
6. Ne devletdür bu yā Rab kim gedā-yı kūy-ı 'ışık olan
Maḥabbet taḥtgāhına geçüpdür pādşāhāna
7. Revānī kūy-ı dil-berdür temāşāgāhı 'uşşākuñ
Bahār oldukça 'ārifler varurlar bāğa seyrāna

³⁷⁹ Revānī Dīvānı 369. gazel, s. 233.

³⁸⁰ gelenler: erenler D.

139

Revānī Fermāyed³⁸¹*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1. Bahār oldı yine lāle ele cām aldı rindāne
Benefşe şeb-külāhını kıvırmışdur levendāne
2. Hābāb-ı mey gibi zāhid şarāba vireli tācın
İçüp³⁸² rind-i cihān olmuş gezer mey-hāne mey-hāne
3. Tūtop meclisde dil-dārı güç ile būsesin almış³⁸³
Kosun bi'llāhi ey sākī harāmiliği peymāne
4. Murabba' lar giyüp şūfī müşelleş nūş ider dā'im
Geçüp mey-hāne şadrında oturmuşdur emīrāne

32b

5. Revānī 'ārif ol elden komağıl³⁸⁴ hātem-i cāmı
Bilürsin bākī kalmadı³⁸⁵ cihān mülki Süleymāna

140

Zātī Fermāyed³⁸⁶*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Bir maḳāmuñ mestiyem görenler ol mey-hāneyi
Şatdılar bir cūr' aya biñ sübhā-i şad-dāneyi
2. Sīne-i şad-pāre gibi pāre pāre eyledi

³⁸¹ Revānī Divānı 370. gazel, s. 234.³⁸² içüp: içer D.³⁸³ almış: alır D.³⁸⁴ komağıl: düşürme D.³⁸⁵ bākī kalmadı: kalmamışdur çün D.³⁸⁶ Zātī Divānı 1568. gazel, s. 364.

Kūh-ı fūrkatde peleng-i ğam dil-i dīvāneyi

3. Hācetüm bu kim³⁸⁷ seni Hāḡ ṭoġrı yoldan ırmasun

Gösterürseñ baña ey zāhid reh-i mey-ḡāneyi

4. Gördi kim ṭoġrıldı geldi sīneme sulṭān-ı ʿıṣḡ

Cānuma didi ecel çık ḡalvet eyle ḡāneyi

5. Mihrin ol māhuñ bu³⁸⁸ göñülünden eksük eyleme

Genc ile Zātī müşerref eyle bu vīrāneyi

141

Zātī Fermāyed³⁸⁹

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1. Eyleme vaḡti degül bi'llāhi ğitmek niyyetin

Ben faḡırūñ hey begüm yas itme sūr-ı şoḡbetin

2. Dānesi dükenmedin dānā odur kim ʿayş ide

Bir degirmendür cihān her kimse bekler nevbetin

3. Gün gibi bi'llāh niçün bir yılda devr eyler ḡadeḡ

Sāḡiyā görmez misin devr-i zemānuñ sūrʿatin

4. Yār [ile] ḡaşr olmış ıduḡ geldi düşmān ḡışm ile

Ben bu gün gördüm ḡıyāmetde cehennem heybetin

5. Bir müselmān olsa şol pīr-muġānuñ oġlına

Vay yetişdürse beni Zātī iderdüm ḡızmetin

³⁸⁷ bu kim: budur D.

³⁸⁸ māhuñ bu: mäh-ı nevüñ D.

³⁸⁹ Zātī Dīvānı 1130.gazel, s.79.

142

Zâtî Fermāyed³⁹⁰*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Görmedüm 'ālemde bir serv ol qad-i dil-cū gibi
Kim ayağına aqa dā'im revān dil cū gibi
2. Tūr-ı Mūsā 'ışığına göster baña dīdāruñı
'Āşık-ı dīdāruñam dīdār haqqı şu gibi

33a

3. Hey meded öldüm baña bir buse vir didüm didi
Sözünü azıtduñ ancak ölecek şayru gibi
4. Āh u qaddüm görse vahşet eyler ol hūb-ı Hıtā
Āh kim tır ü kemāndan hayf ider āhū gibi
5. Yüzüne kim baksa çeşminden toğar seyyāreler
Ey güneş yakduñ cihānı sen de ol meh-rū gibi
6. Dādını alsam gerek şīrīn lebūñden şekkerūñ
Husrevā anı şorup emsem gerek kanlu gibi
7. Āsumān üzre yiri var āsitānı yārda
Kim ki bil bağlarsa Zâtî hıdmete cārū gibi

143

Zâtî Fermāyed³⁹¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*³⁹⁰ Zâtî Dīvānı 1540.gazel, s.346.³⁹¹ Zâtî Dīvānı 1520.gazel, s.332.

1. Zaḥm-ı sīnem tīrūñ ucından yine ḳan ağladı
Ey perī-peyker benümçün cümle insān ağladı
2. Dest-māl-i ebri tutup yüzine ey māh-rū
Fūrḳatūñden³⁹² ḥālūme ḥūrṣīd-i raḥṣān ağladı
3. Germ olup bir sille urdı berḳ-i āhum ra‘ de kim
Od çıkup çeşminden idüp āh u efḡān [ağladı]
4. Fūrḳatūñden³⁹³ dīde-i giryānuma raḥm eyleyüp
Acıyup yaşlar döker deryā-yı ‘ummān ağladı
5. ‘Işḳ elinden³⁹⁴ Zātinün küynüklerine dün gice
Şubḥa dek diñlenmedi şem‘ -i şebistān ağladı

144

Zāti Fermāyed³⁹⁵

mefā‘īlūn mefā‘īlūn fe‘ūlūn

1. Raḳībi hoş kişi dirler vay añı
Düşinde görüben ḥayra yoranı
2. Yigitlikde beni pīr itdi ‘ışḳuñ³⁹⁶
İlāhī eyle pīr ol nev-cüvānı
3. Eger kim ‘ilm-i iḥfā bilmeyeydi
Naẓardan ḡā‘ib olmazdı dehānı

³⁹² fūrḳatūñden: fūrḳatūñde D.

³⁹³ fūrḳatūñden: fūrḳatūñde D.

³⁹⁴ elinden: odından D.

³⁹⁵ Zāti Dīvānı 1673.gazel, s.428.

³⁹⁶ ‘ışḳuñ: ‘ışḳı D.

4. Anuñla қоқısurdum³⁹⁷ қоқа қоқа

Görinse gözüme [kılca] miyānı

5. Saña çok söz gelür Zātī andan

33b Dimişsin āl-i tūtīdür zebānı

145

Zātī Fermāyed³⁹⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ağlayup didüm ki diş ursam leb-i ḥandānuña

Didi çeşmden ḥazer kıl yüri kıyma cānuña

2. Ağlamakdan 'ālemi ğarķ eylerem raḥm it didüm

Didi ğarķ eyler seni gözyaşı girme ḵanuña³⁹⁹

3. Didüm oldı bir ciger biryān gele bir yanuma

Didi bir tīg ururam şimdi geçirür yanuña

4. Didüm āzād eylerüm kūyuñda cān murğın bugün

Didi yatduğñ yir uçmak ola raḥmet cānuña

5. Bir ğazel didüm oķur 'uşşāk ḥazḗ eyler bugün⁴⁰⁰

Didi ey Zātī yazılsun ol senüñ dīvānuña

146

³⁹⁷ қоқısurdum: görışürdüm D.

³⁹⁸ Zātī Dīvānı 1299.gazel, s.188.

³⁹⁹ Didi ğarķ eyler seni gözinyası girme ḵanuña: Didi çeşmden ḥazer kıl yüri kıyma cānuña D.

⁴⁰⁰ bugün: didüm D.

Revānī Fermāyed⁴⁰¹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Güne gösterme gönül şaķın ol mähveşi
Kerem it sözüm işit odlara yakma yaşı
2. Beni oñarmaya beñzer⁴⁰² kadehün gözi yaşı
Gice şöhetde komadum ki öpe yār elini
3. Leb- i mey-günı hayālını gönül şaklaymaz
Şanasın sırça kadehdür görünür içi taş
4. Beni meclisde şürāhī gibi ağladuğı çün
Kadehün içi açar şem' ün akar gözyaşı
5. Haṭṭı var diyü Revānī koma gönlünde ğubār
Sen terāş irtesi bir kerre gör ol mähveşi

147

Zātī Fermāyed⁴⁰³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Āteş-i hicrān benüm kār itdüğini cānuma
Yana yana derd ile ' arz eylesem cānānuma
2. Hem-demüm sāyem dūrür aḥşām olıcaķ ol daḥı
Oķumazsam ol daḥı mūm ile⁴⁰⁴ gelmez yanuma
3. La' lūni emsem didüm içürdi tığ-i āb-dār

⁴⁰¹ Revānī Dīvānı 435. gazel, s. 257.

⁴⁰² beñzer: gibi D.

⁴⁰³ Zātī Dīvānı 1261. gazel, s. 163.

⁴⁰⁴ ol daḥı mūm ile: mūm ile ey mäh D.

Ey gönül ben teşne görince şuşadum⁴⁰⁵ kıanuma

4. Bu dilün bir yanı biryân oldu bir yanı kebâb
 ‘İşk odından yanayın saña gele biryânuma

34a

5. Eşk-i çeşminden ter eyler cismini yanam diyü
 Kim nazar eylerse Zâtî defter [ü] divânuma

148

Revânî Fermâyed⁴⁰⁶

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Gönülden gitmedi şevkı nigârûn zevkı şahbânûn
 Mey [ü] maḥbûbı olmasa nesi var idi dünyânûn
2. Teferrücgâh idinsünler cemâlünü kıo ‘âşıklar
 Benüm çok sevdüğüm yokdur ziyânı çün temâşânûn
3. Elâ gözlüler aldılar benüm gönlümü virmezler
 ‘Acâ ‘ib memleket ancak olupdur alan alanûn
4. Şarâb-ı nâzdan mest ü ğurûr⁴⁰⁷ olsa ‘aceb mi yâr
 Cihân ḥayrânı olmuşdur o ḥüsn-i ‘âlem-ârânûn
5. Revânî gözleri yârûn gönül mülkin ider târâc⁴⁰⁸
 Ḥarâmîler bilür kıadrin cihân içinde yağmânûn

149

⁴⁰⁵ görince şuşadum: nice şuşadum gör D.

⁴⁰⁶ Revânî Dīvânı 208. gazel, s. 174.

⁴⁰⁷ mest u ğurûr: mest-i ğurûr D.

⁴⁰⁸ yârûn gönül mülkin ider târâc: ider dil mülkini târâc D.

Revānī Fermāyed⁴⁰⁹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Kanda vārum sāye-i⁴¹⁰ serv-i bülendüm var iken
Kime kıl olam senün gibi efendüm var iken
2. Nice at şalmayayın ğam ' askerine⁴¹¹ sâkiyâ
Devletünde mey gibi gül-gün semendüm var iken
3. Eylemiş dil-ber şalâ vaşlına cānlar virmege⁴¹²
Kime diyem ey gönül ben bunu kendüm var iken
4. Hep gözi āhūları bir bir⁴¹³ şikār itsem gerek
Dūd-ı pīç-ā-pīç-i āhumdan kemendüm var iken
5. Yanuma alsam Revānī n'ola ol⁴¹⁴ sīmīn-beri
Oñmaduk āvāre dil gibi levendüm var iken

150

Revānī Fermāyed⁴¹⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Görmedüm mey-hānenün hergiz harāb ābādını
Ne mübārek günde urmuşlar anuñ bünyādını
2. Sāki-i şirīn-kelām ile içerdün sen şarāb
Bilsen ey şūfī eger ' ālemde ağzuñ dadını

⁴⁰⁹ Revānī Dīvānı 277. gazel, s. 199.

⁴¹⁰ Kanda vārum sāye-i: Bakmazam gül-ruhlara D.

⁴¹¹ ' askerine: leşkerine D.

⁴¹² Bu beyit Revānī Dīvānı'nda 277.gazelde yoktur.

⁴¹³ bir bir: ey dil D.

⁴¹⁴ ol: her D.

⁴¹⁵ Revānī Dīvānı 408. gazel, s. 248.

3. Hāy hānum⁴¹⁶ çin-i zülfünden haṭuñ leşker çeküp
Gözlerüñ Tātârı yıkdı göñlümün dādını⁴¹⁷

34b

4. Şan' at-ı ıřķ içre dil Ferhādı hıç aındurmadı
Qābil-i şākird olan üstād olur⁴¹⁸ üstād[ını]
5. Dil mey ü maḥbūbsuz hergiz Revānī olımaz
Ḥayli müşkildür kişi terk eylemek mu' tādını

151

Revānī Fermāyed⁴¹⁹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Diş bilersin ey göñül yārūñ leb-i ḥandānına
Kim görüpdür kim kişi qaşdı ide kendü cānına
2. Yāri benden tañ degül ayırmaķ isterse raķīb
Qaşdı ider şeytān veli⁴²⁰ her mü 'minün imānına
3. Va' de-i vaşl-ı nigāra ey göñül aldanma kim
Ḥūblar tırılmaz bilürsin ' ahdüñe peymānına
4. Şanuram kim desti dil-dāruñ gümüşden şānedür
Nāz ile dest urduğınca zülf-i müşg-efşānına
5. Rūy-ı dil-dāruñ⁴²¹ ḥayāliyle Revānī bu göñül

⁴¹⁶ hānum: zālīm D.

⁴¹⁷ dādını: Bağdādını D.

⁴¹⁸ üstād olur: unutturur D.

⁴¹⁹ Revānī Dīvānı 332. gazel, s. 220.

⁴²⁰ veli: belī D.

Döndi şol mir 'âtı çok âyineci dükkânına

152

Revânî Güft⁴²²

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Dostum gel kaçma lutf it ' âşık-ı ğam-nâkden
Âftâbı gör ki hergiz yüz çevürmez hâkdan
2. Çār-sū-yı ğamda⁴²³ tîr-endâz âhumdur bugün
Şan' at ile ok geçürür⁴²⁴ sine-i eflâkden⁴²⁵
3. Ejdehâ gibi ağız açdı yine meclisde çeng
Hey meded sâķî bize ol⁴²⁶ mey diyen tiryâkden
4. Al bayrak diken sancağına sultân-ı ğamuñ⁴²⁷
Şekl-i zâhir olalı bu âh-ı âteş-nâkden
5. Şoĥbet-i maĥbûb u meyden kimse⁴²⁸ men' itmezdi hîç
Nâşihûñ ' aķlı Revânî ħalmasa idrâkden

153

35a Revânî Fermâyed⁴²⁹

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

1. Yanında⁴³⁰ kimüñ sencileyin bir şanemi var⁴³¹

⁴²¹ Dil-dâruñ: dil-berler D.

⁴²² Revânî Dîvânı 265. gazel, s. 195.

⁴²³ Çārşu-yı ğamda: Işķ bāzârında D.

⁴²⁴ Geçürür: geçüren D.

⁴²⁵ sine-i eflâkden: şîşe-i eflâkden D.

⁴²⁶ ol: şol D.

⁴²⁷ Bu beyit Revânî Dîvânı'nda yoktur.

⁴²⁸ Kimse: ħalkı D.

⁴²⁹ Revânî Dîvânı 63. gazel, s. 122.

Kāfirdür eger zerrece gönlinde ğamı var

154

[Mahlassız]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Künc-i 'uzlet meskenümdür taht-ı sulṭān istemem
Mülk-i 'ıṣṣkuñ şāhıyam Īrān u Tūrān istemem
2. Rūşen itmışdür derd [ü] ğam pertevi envār-ı 'ıṣṣ⁴³²
Dā' iremdem itmesün hūrşid-i raḥşān istemem
3. Gülşen-i miḥnetde ben bülbül-i şūrīdeyüm
Seyr ü bāğ u rāğ idüp geşt-i gülistān [istemem]
4. Nūş idelden sāḳi-yi devrān elünden cām-ı 'ıṣṣ
Zulmet-i ğamda olursam āb-ı ḥayvān istemem

155

Ḥayretī Fermāyed⁴³³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ğam degüldür 'āşık-ı ser-mest olanlar ağlamak
Bezm-i ğam içinde gülmekdendür [ey] yār ağlamak
2. Zerre deñlü ğam kıomadı bende deyyār ağlamak
Bend-i miḥnetden mezīd olsun beni kıldı ḥalāş
3. Ey yüzi gülşen nedür gülmek şen olmak bilmezem

⁴³⁰ Yanında: Yanınca D.

⁴³¹ Bu beyit dışında diğer beyitler yazmada silinmiştir.

⁴³² Vezin tutarsız.

⁴³³ Ḥayretī Dīvānı 186.gazel, s. 101.

Gönlümi egler hele geh gāh nā-çār ağlamak

4. Şan‘ atıdur gönlümüñ bār-ı belā çekmek müdām

‘Ādetidür çeşmümüñ ey dost her-bār ağlamak

5. Künc-i miḥnetde nic’olurdi ‘aceb ḥālüm benüm

Olmayaydı baña luṭfindan eger yār ağlamak

6. Bildiler ağladuğumdan kime ḥayrān olduğum

Göreyin ḵan olsun itdi keşf-i esrār ağlamak

35b

7. Şādlıḵdan gerçi kim yoḵdur⁴³⁴ vüçüduñda⁴³⁵ eşer

Her ne deñlü dir iseñ ey Ḥayretī var ağlamak

156

Ḳaşıde-i Nesīmī⁴³⁶

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Yī yüzüñ māhiyetidür ‘āleme nūr-ı necāt⁴³⁷

Lām elif lā-raybe illā vecchēhū aña cihāt

2. Hī hilālün ḵāb-ı ḵavseyn ḵaşlaruñ mi‘rācdur

Vāv-ı vaḥdet nūr-ı yüzüñ ḵaşlaruñ⁴³⁸ ve’l-mürselāt

3. Nūn ne mu‘cizdür ḵıyāmet ḵāmetüñden keşf olur⁴³⁹

[Mī] muvaḥḥidler didiler yüzüñe ve’n-nāzi‘āt

⁴³⁴ gerçekim yoḵdur: yoḵ durur gerçi D.

⁴³⁵ vüçüduñda: derūnumda D.

⁴³⁶ Nesīmī Dīvānı 27. kaside, s. 36.

⁴³⁷ nūr-ı necāt: envār-ı zāt D.

⁴³⁸ ḵaşlaruñ: şaşlaruñ D.

⁴³⁹ olur: olan D.

4. [Lām]-ı la‘ lüñ cür‘ asından ‘ālemi mest eyledüñ
[Kāfi] gördüm Hıẓr-ı ‘İsādan içen buldı hayāt
5. [Kāf]-ı Kır’āndur cemālüñ bu kelām⁴⁴⁰ Hāk didi⁴⁴¹
[Fī] felek devründe buldı Ka‘benüñ içinde Lāt
6. [Ġayn-ı] ġayrı semme vechu’llāhi yok⁴⁴² ey müdde‘ī⁴⁴³
[‘Āyn-ı] ‘ilm-i fazl-ı Hākdan keşf olur⁴⁴⁴ her müşkilāt
7. [Zī] zuhūr oldı çü ‘İsā mazhar-ı şāhib-zamān
[Tı] tanıkdır nuṭk-ı Hātem kandasın gitdi memāt
8. [Zād] zalālet mülkini nūruyla ma‘mūr eyledüñ
[Şād] şafā kesb itdi andan ehl-i Hāk buldı necāt
9. [Şīn]-i şemsüñ āfitābum cāvidānam⁴⁴⁵ lem-yezel
[Sīn] sa‘ādet vācib oldı nuṭk-ı Hākdan mümkināt
10. [Zī] zülālüñ⁴⁴⁶ şerh iderken ‘āleme şīrīn lebüñ
[Rī] revān oldı bu nuṭkuñ⁴⁴⁷ ma‘nisi hem çü Fırāt
11. [Zāl]-ı zıkrümdür cemālüñi derem dün [ü] gün⁴⁴⁸
[Dāl]-ı da‘vīsi yalancı şūfilerüñ oldı māt

⁴⁴⁰ bu kelām: kim bu söze D.

⁴⁴¹ Didi: dimez D.

⁴⁴² yok: durur

⁴⁴³ Müdde‘ī: müṭṭekī D.

⁴⁴⁴ Keşf olur: ḥalleder D.

⁴⁴⁵ cāvidānam: cāvidānī D.

⁴⁴⁶ zülālīñ: zülālī D.

⁴⁴⁷ nuṭkuñ: luṭfuñ D.

⁴⁴⁸ iderem dün ü gün: āyeti şubḥ u şām D.

12. [Hı] hayālüm düşeliden zülfünün sevdāsına⁴⁴⁹

[Hı] hayātum kapdı şevküñ leşkeri ve'l-‘ādiyāt

13. [Cim] cemāliyle cemālün ma‘nisi bir nūrdur

[Sı] Süreyyā-yı semādan gösterür envār-ı zāt

14. [Tı] Te‘ālā’llāh ki mişlün görmemişdür⁴⁵⁰ her felek⁴⁵¹

[Bı]-beķā mülki senūndür ey Nesīmī şeş cihāt

15. Elif Allāhdur ki olmaz nuṭṭ-ı zātından cüdā

36a Uş kitāb-ı vahy-i muṭlaḳ uş Mesīhī mu‘cizāt

157

Nesīmī Fermāyed⁴⁵²

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Gel ey dil-ber ki ḳan oldı ciger⁴⁵³ ıışḳuñ belāsından

Kerem ḳıl vaşl ile ḳurtar beni hicrūñ [cefāsından]

2. Te‘ālā’llāh ne şūretsin bu ḥüsn ile ba⁴⁵⁴ ḥulk ile

Ki dīdāruñ nice görsem gözüm doymaz liķāsından

3. Baña sürme gibi gözde ayaḡuñ tozu yaraşur

Ki yegrekdür anuñ tozu ḥakīmūñ tūtiyāsından

⁴⁴⁹ sevdāsına: sevdāları

⁴⁵⁰ görmemişdür: görmedi D.

⁴⁵¹ Devr-i felek: her felek D.

⁴⁵² Nesīmī Dīvānı 324. gazel, s. 230.

⁴⁵³ ciger: gönül D.

⁴⁵⁴ ne şūretsin bu ḥüsn ile ba : ne şorsın bu ḥüsnle D.

4. Bu gönlüm derdine yâ Rab ne dermân eyleyem çünkim
Kıatı hayrân olur her dem tabîb anuñ devâsından
5. Beni ‘ışık odına yağan⁴⁵⁵ göñüldür ey nigâr ammâ
Yanar bağrum aķar yaşum gözümüñ mâcerâsından
6. Leb-i la‘lün firâķından benüm gönlüm⁴⁵⁶ gören eydür⁴⁵⁷
Nazar kııl yüzüne gör kim ‘ıyândur keh-rübâsından
7. Cefâdan her ne kim gönlün rızâsıdur baña eyle
Ki ‘âşık cevır ile dönmez dil-ârâmuñ rızâsından⁴⁵⁸
8. Nesîmînüñ tenin toprak şu gün kim⁴⁵⁹ eyleye ‘ışķuñ
Teninden⁴⁶⁰ geç niyâz işit hezârân merķabâsından

158

Necâtî Fermâyed⁴⁶¹

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Bûseñe cân virelüm⁴⁶² dime dil-ârâmlara
Ki güzeller döyemezler iñen ibrâmlara
2. Şöyle çok ol şanemün ħüsni temâşâcısı kim⁴⁶³
Yir bulımaz çıkar ay ile güneş damlara

⁴⁵⁵ yağan: atan D.

⁴⁵⁶ gönlüm: ħâlim D.

⁴⁵⁷ Eydür: aydur D.

⁴⁵⁸ rızâsından: cefâsından D.

⁴⁵⁹ toprak şu gün kim: şol gün ki toprak D.

⁴⁶⁰ Teninden: Sisinden D.

⁴⁶¹ Necâtî Dîvânı 464. gazel, s. 428.

⁴⁶² virelüm: vireyin D.

⁴⁶³ temâşâcısı kim: temâşâcıları D.

3. Olduğı çün kad ü zülfüne müşābih şanemā⁴⁶⁴
Muşhaf açup sürerem yüzüm Elif-Lāmlara

4. Kaçma bizden şanemā kaçma ki ‘ārifler ile
Durup oturma gerek serv-i gül-endāmlara

5. Yine vaşf⁴⁶⁵ itdi Necātī senüñ āhū gözüñi
Gör ne luţf ile şeker kapladı bādāmlara

159

36b Şeyhī Fermāyed⁴⁶⁶

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Dil-berā bu şehrüne ben gelmeyeydüm kâşki
Ağ yüzünde kara beñler görmeyeydüm kâşki

2. Nālişümden her seher ağlar felekde her melek
Derd-i ‘ışkunla āşnālık bulmayaydum kâşki⁴⁶⁷

3. Sevdigümi bileliden katı cevre başladıñ
Şabr ideydüm sevdigümi dimeyidüm kâşki

4. Kendü hālümde yürürken ben perīye dil virüp
Āteş-i hicrüne her dem yanmayaydum kâşki

5. Nazm iderken hālümü Şeyhī budur zıkr itdügi
Kim görüp sen dil-rübāyı sevmeyeydüm kâşki

160

⁴⁶⁴ şanema: āyet

⁴⁶⁵ vaşf: medh D.

⁴⁶⁶ Bu şiir Şeyhī Dīvānı’nda yoktur.

⁴⁶⁷ Vezin tutarsız.

Gülşenî Fermāyed⁴⁶⁸

mefā'īlün mefā'īlün fe'ūlün

1. Gel ey Mısr-ı dilüñ sultān-ı dil-ber
‘Azîz cānumuñ cānānı dil-ber
2. Güneş gibi naẓîrūñ yok cihānda
Melek-sîmā güzeller hānı dil-ber
3. Cihān hūblarınūñ tende revānı
Bilindi sende imiş cānı dil-ber
4. Ma‘āza’llāh ki idem senden ayru
Devāsuz derdūme dermānı dil-ber
5. Yitüben ḥasretüñden aķıduram
Gözümdeñ yaş yirine ķan dil-ber
6. Dilā’dem kim şayam ḥüsnüñ ḥisābın
Ḥisābsuz gördüm andan şay dil-ber
7. Cihānda rūşeniden özge digil
Baña sen ey Gülşenî ķanı dil-ber⁴⁶⁹

161

[Mahlassız]

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

1. Yine terk-i vaṭan ķılup diyār-ı ğurbete düşdüm
Dilā rāmumdan ayrılup dirîġā fūrķate düşdüm

⁴⁶⁸ Bu şiir Gülşenî Saruhānî Dīvānı’nda yoktur.

⁴⁶⁹ Vezin tutarsız.

2. Nice gündür ki yārümden beni ‘ālemde varmadın
Cüdā düşdüm ḥabībümden firāk-ı ḥasrete düşdüm

3. Xanı diñ ol yüzi māhum irişdi göklere āhum
Meded senden hey Allāhum ne dürlü āfete düşdüm

37a

4. İrişdi göge feryādum xanı ol serv-i āzādum
Ne muḥkem derde uğradum ne müşkil ḥālete düşdüm

5. Xanı ol ‘ālemi ‘işret xanı ya ol dem-i vuşlat
Yanumda yār iken devlet meded hey zillete düşdüm

162

Kātibî Fermāyed

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Ḥamdüli’llāh kim beni xul itdi Allāhum saña
Bendeñe raḥm eylemek lâzım durur şāhum saña
2. Xapuña gün yok durur kim gözyaşın ‘arz itmeyem
Nice ağladum sitāremden eyā māhum saña
3. ‘Āqıbet ney gibi bilürdün kim ḥikāyet neydüğün⁴⁷⁰
Söylese derd-i derūnum kışşa-yı āhum [saña]
4. Hırmen-i ‘ışkuñda āḥir kendümi virdüm yile
Bilmedüm ki āh ol ire bād ile kāhum saña

⁴⁷⁰ Vezin tutarsız.

5. Kātibī n'eyler cihānda mülki mālī ni' meti
Aña bu devlet yiter kim bendedür şāhum saña

163

Mesīhī Fermāyed⁴⁷¹

mef'ulū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilün

1. Eglence kim olurdu dil-i nā-tüvānuma
Oturmayaydı⁴⁷² ğuşşa vü ğam iki yanuma
2. Ben ölicecek kapuñda cenāzem götürmege
Cem' olup itlerüñ yapışa üstüñ'ānuma
3. Bir adım itdüm iki cihānuñ mesāfesin
Taḥsīn kim ki vara bilürse nişānuma
4. Ḥatt-ı nigārı göñlüme [hüccet] koyup didi
Ayruķ tolaşma tırta-i ' anber-feşānuma
5. Ol gül-' izārı gördi Mesīhī sözün didi
Aḥsen-i ṭab' -ı bülbul-i kuds-āşiyānuma

164

Necātī Fermāyed⁴⁷³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ḥamdüli'llāh okur ol ğonca-dehānum gizlüce
Gül gibi mecmū' asından dāsitanum gizlüce

⁴⁷¹ Mesīhī Dīvānı 239. gazel, s. 271.

⁴⁷² Oturmayaydı: oturmasaydı D.

⁴⁷³ Necātī Dīvānı 476. gazel, s. 436.

2. Ata ana bilmez iken daḥı yārũñ⁴⁷⁴ içdügin
 ẖana ẖana mey gibi nũş itdi ẖanum gizlüce

37b

3. Bezmümüz [bir] ten gibidür ẖanı mey cānı güzel
 Cān gibi otursun ol nāzük-miyānuñ gizlüce
4. Ben ẖarañu gicelerde ẗurmayup āh itdigüm
 Bu ki gökler yüzine ire⁴⁷⁵ duḥānum gizlüce
5. Bezm-i cānānı Necātī itme zinhār āşıkār
 Gizlüce ḥōşdur benüm bāğ-ı cinānum gizlüce

165

[Ṭālī'ī]

fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün

1. ẗurmadın ġamzeñ oḳı sīne yarar
 Bu yoğ işler anuñ nesine yarar
2. İşigüñ 'āşıḳa yiter cennet
 Kime Mekke kime Medīne yarar
3. Zülf-i kāfir revā mı örte ruḥuñ
 Bu ne īmāna [vü] ne dīne yarar
4. Şaçlaruñdan baña ruḥuñ yegdür
 Kime gül kime 'anberīne yarar
5. Ṭālī'īnũñ dilin diler ġamzeñ

⁴⁷⁴ bilmez iken daḥı yārũñ: daḥı yārũñ bilmez iken D.

⁴⁷⁵ İre: vara D.

Uğrı kim yüz ile hazine yarar

166

[Cemālī]⁴⁷⁶

meʿūlū fāʿilātū mefāʿilū fāʿilūn

1. Şabr itmesem belāya vü itsem şikāyeti
Mecnūn iderdi ʿālemi derdüm hikāyeti
2. Başum giderse ʿışk yolında kabirimüz
Boynum belā yükünden emīn ola gāyeti
3. Sen şeh yüzinde ben kula mihr eglenür velī
Cellād gamzeñ itmedi bir dem himāyeti
4. Erbāb-ı mülk-i ʿışka niyāz it ki zāhidā
Uğrar belāya anuniçün ehli vilāyeti⁴⁷⁷
5. Bir bāğ imiş nihāli nigāruñ Cemālī kim
Cennet gibi yemişlerinūñ yok nihāyeti

167

[Belīgī]

feʿilātūn feʿilātūn feʿilātūn feʿilūn

1. Şol gedā hātem-i ʿışk ile ki sulṭānlıg ider
N'ola ol mūr-ı zaʿīfe Süleymānlıg ider

38a

2. Ta'na taşların urursa n'ola zāhid her dem
Aña qalmaz dil-i divānemüz oğlanlıg ider

⁴⁷⁶ Bu şiir Cemālī Dīvāmı'nda yoktur.

⁴⁷⁷ Vezin tutarsız.

3. Dâne-i hâline mey itdügümi tıydu raķīb
Korkarum yâre yavuzlarını şeytânlığ ıder
4. Âh kim kat ile kaçd eyledügince müjesi
Yan başar turreleri gözleri fettânlığ ıder
5. Ey Belîğî göreyin âhuñı Hâķ ide ziyâd
Bezm-i miñnetde bize şem^ç -i şebistânlığ ıder

168

[İshāk]⁴⁷⁸*fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilün*

1. Ğam beyâbânında Mecnûn gibi ser-gerdân iden
Vâlih ü şeydâ vü ^ç uryân⁴⁷⁹ eyleyen sensin beni
2. Ey hıķûķ-ı ni^ç meti⁴⁸⁰ cümle ferâmüş eyleyen
Her nefes ney gibi nâlân eyleyen sensin beni
3. Hâme-i lıtfuñla İshāk adını evvel yazup
Defter-i ^ç uşşâķa ^ç unvân eyleyen sensin beni

169

[İshāk]⁴⁸¹*fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilātün fā^ç ilün*

1. Görmedüm sen⁴⁸² şem^ç -i cem⁴⁸³ -ārâyı bir gün bir gice

⁴⁷⁸ İshāk Dīvânı 291. gazel, s. 308.

⁴⁷⁹ ^ç uryân: hayrân D.

⁴⁸⁰ Ni^ç meti: şöħbeti D.

⁴⁸¹ İshāk Dīvânı 241. gazel, s. 275.

⁴⁸² Sen: ol D.

Āh u yaşum gitdiler arayı bir gün bir gice

170

[İshāk]⁴⁸⁴

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Devr-i hüsnünde haṭuñ zulm ile cān u dil alur
Bir sipāhī gibi kim yılda iki hāşıl alur
2. Yine cān kaşdına ‘asker çeker ol haṭṭ-ı siyāh
Yine cāsūs-ı müjeñ⁴⁸⁵ sīneme geldi dil [alur]
3. Māh u māhiye irerse n’ola āhumla yaşum
Sefer ehli ki seher-hiz ola çok menzil alur
4. Kādrüni bilmeyen irerse n’ola vuşlatuña
Bir zamān oldı⁴⁸⁶ begüm manşıbı hep cāhil alur
5. Derd ü hasretle geçer ehl olan İshāk gibi
Hūblar şöhetinüñ haṭṭını nā-kābil alur

171

38b [İshāk]⁴⁸⁷

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Yoğ idi bu vech ile hergiz perişān olduğum
Bilmezem⁴⁸⁸ kendüm bilelden böyle hayrān olduğum

⁴⁸³ Cem‘: Bezm

⁴⁸⁴ İshāk Dīvānı 42.gazel, s. 94.

⁴⁸⁵ müjeñ: merğ D.

⁴⁸⁶ zamānoldı: zamandur ki D.

⁴⁸⁷ İshāk Dīvānı 164.gazel, s. 160.

⁴⁸⁸ Bilmezem: Bilmezin D.

2. Āteş-i ğamla göyünmüşdür derūnum şem‘ veş
Şādlıkdan şanmañuz zāhirde ḥandān olduğum
3. Bu müsāfir-ḥāneden tīz rıḥlet eylerdi ḥasūd
Görse devlet-ḥāneñe bir gice mihmān olduğum
4. Cān cemālūñ ‘ıydınuñ müştākıdur göster yüzüñ
Hāy kıblem hāy Ka‘bem⁴⁸⁹ hāy ḳurbān olduğum
5. Bir şacı Leylā nigāruñ ḳışsa-i hicriyledür
‘Āleme Mecnūn gibi İshāk dāstān olduğum

172

[İshāk]⁴⁹⁰

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Ey ecel bi’llāhi gel luṭf eyle girme zahmete
Ölmek ise didüğüñ cān virürüz⁴⁹¹ ol devlete
2. Gitmesün derd ü ğamuñ yoksa helāk oldum helā[k]
Olımaz tenhā bilürsin öğrenen cem‘ iyyete
3. Öliceḳ ayrılmayam⁴⁹² ğamdan benümçün diyeler
Bir güzel sevdi alup gitdi diyār-ı ğurbete
4. Mekteb-i ‘ışķuñda Mecnūn benden almışdur sebāk
Şan‘ at isterse eger Ferhād gelsün ḥıdmete

⁴⁸⁹ hāyḳıblem hāy Ka‘bem: hāy Ka‘bem hāy kıblem D.

⁴⁹⁰ İshāk Dīvānı 271. gazel, s. 219.

⁴⁹¹ virürüz: virür D.

⁴⁹² Ayrılmayan: yılmayam D.

5. Şîve vü nâz u ' itâb⁴⁹³ öğretmek⁴⁹⁴ içün hûblar
Ey cefâ-pîşe saña gelmek gerekdür şan' ata
6. Mihrini izhâr iderse saña tañ mı âfitâb
Ey meh-i hûrşîd-i tal' at kâ'il ol germiyyete
7. Bî-bekâ nakşına aldanma gel İshâk dünyenün⁴⁹⁵
Ehl-i ma' nî nâzır olmaz çün bilürsin⁴⁹⁶ şûrete

173

[Ânî]

mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün

1. Sevdüm yine dil-beri ra' nâca begenicek
Sîmâsı güzel kâmeti bâlâca begenicek
2. Maşşûdum idi vuşlatı taşşîl idebilsem
Misbahına yazmış haatı zîbâca begenicek
3. Haatı semen [ü] kâküli sünbül beni fülful
Gül yüzini kim görse dir a' lâca begenicek

39a

4. Şanur ki güzelliği kıla kendüye bākî
Hüsne gürür eyler o garrâca begenicek
5. Zerrîn kemer ü sîm ü ten ü gönca-dehendür
Ol yüzi güneş mäh-ı mücellâca begenicek

⁴⁹³ Şîve vü nâz ' itab: ' İşve vü nâz u' itâb D.⁴⁹⁴ Öğrenmek:öğretmek D.⁴⁹⁵ Bî-bekâ nakşına aldanma gel İshâk dünyenün: Deyr-i fâni nakşına İshâk aldanma kim D.⁴⁹⁶ ma' nî nâzır olmaz çün bilürsin: ma' niçün bilür biñ nâzır olmaz D.

6. Göñlini bu Ānīnūñ alup eyledi yağmā
Şabrını alur zülfi muṭarrāca begenicek

174

[Revānī]⁴⁹⁷

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

1. Nev-bahār oldı nice evde qarār eyleyelüm
Şu gibi bāğa varup seyr-i kenār eyleyelüm
2. Lāleveş kalķup ayak ṭolularını iṭelüm⁴⁹⁸
Gül gibi ‘īş idelüm bezm-i bahār eyleyelüm
3. Cehd idüp Rūmili dil-berlerini şayd idelüm
Bizde begler gibi ‘ālemde şikār eyleyelüm
4. Aldı ğam çünki Sitānbulda göñül kal‘asını
Varalum biz de Qalātāyı ḥişār eyleyelüm
5. Çünki bu yirde Revānī bize yokdur raġbet
Gel qalender olalum terk-i diyār eyleyelüm

175

[Sā‘ātī]

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Mışr-ı cāmī‘dür cemālūñ her cemīl andan çıkar
‘Ālemūñ ‘ummānı ‘aynuñdur ki Nīl andan çıkar

⁴⁹⁷ Revānī Dīvānı 247. gazel, s. 188.

⁴⁹⁸ ṭolularını iṭelüm: nūş idelüm D.

2. Q̄āmetūñ Ṭūbī cemālūñ Cennet'ül-Firdevsdür
3. Āb-ı Kevşerdür tudağūñ Selsebīl andan çıkar

4. Cīm-i zūlfūñ rā qaşuñdur iki turreñ iki lām
Oğudum ol nüshā-yı ism-i Celīl andan çıkar

5. Zūlf ü ḥālūñ ḥaṭṭuñ olmışdur meger Hindistān
Dārçīn ü dār-ı fūlfül zencefīl andan çıkar

6. Maḥbes-i çāh-ı zenaḥdānuñda ḥabs olan gönül
Kendü cānın nefsine virür kefīl andan çıkar

7. Vahşet ü seyü döneñ yoḥdur dīdār-ı yār
Bil ḥisābını qalīl eyle keşīr andan çıkar

8. Sā' atī gel nefsini ḥūr eyle kim her bir 'azīz

39b Bārgāh-ı 'izzete otur zelīl andan çıkar

176

[Ḥayālī]⁴⁹⁹

fā' ilātūñ fā' ilātūñ fā' ilātūñ fā' ilūñ

1. Kākül-i müşgīn-i cānānuñ perīşān-ḥāliyüz
Ğuşşanuñ ser-geştesi derd-i ğamuñ pā-māliyüz
2. İhtiyār itdük ğamı Ferhād bizi⁵⁰⁰ Mecnūn ile
Tekye-i 'ışkuñ bir iki üç nefer ābdāliyuz

⁴⁹⁹ Ḥayālī Dīvānı 191. gazel, s.155.

⁵⁰⁰ bizi: ile D.

3. Kaddimüz yay itmek ile menzil aldık ok gibi
Tığveş uryānlarız lîkin cihān kattāliyuz
4. Uğde-i çarhuñ ser-ā-ser anladık eşkālîni
Her ne kim gā'ibdür anuñ⁵⁰¹ bilmenüñ remmāliyüz
5. Hâce-i cāna metā'-ı guşşayı almağdayuz
Biz Hayālî bu fenā bāzārınuñ dellāliyuz

177

[Hayālî]⁵⁰²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. Her kaçan nāz eylese şol⁵⁰³ serv-i āzādum benüm
Sînenen çıkmak⁵⁰⁴ diler ruḥ-ı feraḥşādum benüm
2. Bunca gündür⁵⁰⁵ kūh-ı ğamda lâleveş kan ağılaram
Dimez ol Şîrîn-dehen ḥālūñ ne Ferhādum benüm
3. Ben nice Mecnūn ile Ferhāda teslîm olmayam⁵⁰⁶
Kılmađuñ bir gün nezāre ey perî-zādum benüm
4. Gül gibi olayduñ 'ālemde⁵⁰⁷ Hayālî nām-dār
Bir gün ol ğonca-dehen yād eylese adum benüm

178

⁵⁰¹ anıñ: anı D.

⁵⁰² Hayālî Dîvânı 331. gazel, s.204.

⁵⁰³ şol: ol D.

⁵⁰⁴ çıkmak: kaçmak D.

⁵⁰⁵ gündür: demler D.

⁵⁰⁶ Ben nice Mecnūn ile Ferhāda teslim olmayam: Ben kula rahm it dimekten ağızım egildi saña D.

⁵⁰⁷ olayduñ 'ālemde: 'ālemde olaydum D.

[‘Adnî]⁵⁰⁸

mef‘ulü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ulün

1. Zülfün nice ‘aşıkları⁵⁰⁹ dīvāne kılup āh
Şimdi baña tolaşdı tevekeltü ‘ale’llāh
 2. Ey mihr-i cebīn seni tevekeltü⁵¹⁰ gören dir
Tāc ile kabā geydi yire gökden inüp māh
 3. Sultān-ı dü-‘ālem durur ol bende ki yanūñ
Hem-demlige kūyında bulur iti ile rāh
 4. Cānā görelî yüzünüñ dīl vird idinüpdür
Zülf ü ruḥuñuñ zikrini her şām ü seḥergāh
 5. ‘Adnî yoluña cān u seri virdügi bu kim
- 40a El-‘abdu ve mā-yemlikühü kâne li-mevlāh

179

[Nizāmî]⁵¹¹

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. İtmedin [seyl-i] fenā ‘ömr-i diyārını ḥarāb
Ḥūz mine’l-‘iş naşīben ve mine’l-‘ömri nişāb
2. Fetḥ-i bāb-ı ḥarem-i ‘ayş-ı zi-mey-ḥāne taleb
Raḥime’llāhu limen ‘allemenî fetḥa’l-bāb
3. ‘İş it ey ‘aşık-ışeydā ki bahār olur⁵¹² yine

⁵⁰⁸ ‘Adnî Dīvānı 74. gazel, s. 101.

⁵⁰⁹ ‘aşıkları: ‘ākilleri D.

⁵¹⁰ Seni tevekeltü: Sîni bu vech ile D.

⁵¹¹ Karamanlı Nizāmî Dīvānı 2. gazel, s. 42.

Züyyine'r-ravzatü k'el-Cenneti bi'l-verdi ve t̃āb

4. Göñlüñi bencileyin bir büte vir kim diyeler
Yessera'llāhü limen 'uṣṣāḳa⁵¹³ ḥüsne me'āb
5. Serv-i nāzı ki zi-ruḥsāre-i u rüz şevved
Lev tecellā leke fi'z-zulmeti min ğayri ḥicāb
6. Ez-ġameş ança çü⁵¹⁴ cān-ı men-i dil-sūḥteest
Lev veda' nā eṣerān minhü 'ale's-şahrü'l-kezzāb
7. Dile⁵¹⁵ senden ğam [u] endüh [u] 'inā⁵¹⁶ oldı naşīb
Kısmetī minke belā'ün ve 'inā'ün ve 'azāb
8. Genc-i sevdā-yı tü der-künc-i dilem mu' tekifest
Meskenü'l-kenzīve me'vāhü ḥarābun ve yebāb
9. Miḥnet-i hecre Nizāmī nice bir eyleye şabr
Şādık-ı ihtirāḳe'l-ḳalbü bi-şevḳi'l-aşḥāb

180

[Nizāmī]⁵¹⁷

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

1. Şādum⁵¹⁸ bu dem ki ölmüş iken cāna irmişem
Hicrān⁵¹⁹ içinde vuşlat-ı cānāna irmişem

⁵¹² olur: ile D.

⁵¹³ 'uṣṣāḳa: 'allemeni D.

⁵¹⁴ çü: be D.

⁵¹⁵ Dile: Baña D.

⁵¹⁶ 'inā: cefā D.

⁵¹⁷ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 79. gazel, s. 104.

⁵¹⁸ Şādum: Hurrem D.

2. Eflāke irse qadr ile başum ‘aceb mi kim
Burc-ı şerefde sen meh-i tābāna irmişem
3. Dirler ki vuřlatuña iren cāna irişür
Ben vuřlatuñdan ayrılalı cāna irmişem
4. Bir zerreyem ki cehd ile hūrřide yetmiřem
Bir qatreym ki şa‘y ile ‘ummāna irmişem
5. Ben ol Nizāmiyem ki kemālinde vařfuñuñ
Hüsn-i nizām-ı nazm ile Selmāna irmişem

181

40b [Nizāmi]⁵²⁰*mef‘ulü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün*

1. Qanum dökerse ğamzelerüñ ey perī-şıfat
řirīñ lebüñden eyle mu‘ayyen añā diyet
2. Ğamzeñ gelürse qaşduma ehleñ ve merħabā
La‘lün içerse qanımı saħbā vü ‘āfiyet
3. Ten qaldı ğāret itmedügi gözlerüñ hemīñ
Gör nice qara çölde qodı beni ‘āqıbet
4. İrmez bisāt-ı qurba göñül kimse şa‘y ile
Devlet anuñ ki tālī‘i eyler mu‘āvenet

⁵¹⁹ Hicrān: Kim hecr D.⁵²⁰ Karamanlı Nizāmi Dīvānı 4. gazel, s. 44.

5. Eflāke irdi āhı Nizāmīnūñ ey ‘ aceb
Niçün işitmez ol meh-i hūrşid-i menzilet

182

[Nizāmī]⁵²¹

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Tolaşup dil zülfüne çāh-ı zenaḥdāndan kaçır
Rismān bulan kişi elbette zindāndan kaçır
2. Görse yüzün muşhafın zāhid qarār itmez gider
Ġālībā şeytāndur ol kāfir ki Qur’āndan kaçır
3. Tığ alup gelür güneş senüñle ceng-i hüsne lîk
Korkusından ditrer endāmı vü meydāndan [kaçır]
4. Ol leb [ü] kând⁵²² ile kaçsa eşk ü āhumdan ne tañ
Ka‘beye varmaz şu kim hār-ı muğaylāndan⁵²³ kaçır
5. ‘ Aql-ı kūy-ı ıışqdan niçün kaçır didüm didi
Rüstāya şehir içi zindān gelür andan kaçır
6. Ey Nizāmī ol şanemden kaçsa zāhid tañ degül
N’eylesün huffāşdur hūrşid-i tābāndan kaçır

183

[Nizāmī]⁵²⁴

⁵²¹ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 26. gazel, s. 62.

⁵²² kând: ḥad D.

⁵²³ Ka‘beye varmaz şu kim hār-ı muğaylāndan: Kimde kim var şem‘ ü şeker bād u bārāndan

⁵²⁴ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 19. gazel, s. 56.

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Dil ki hicrānuñ ile haste vü dermānda yatur
Derd ile hem-dem olup hasret-i dermānda yatur
2. Künc-i kalbümde vaṭan tutdı hayāl-i dehenüñ
Bildi kim genc-i nihān gūşe-i virānda yatur
3. Āferīn hāl-i siyeh-kār-ı cefā-pīşeñe kim
Berg-i nesrīn döşenüp şahın-ı gülistānda [yatur]
4. Şöyle mecrūh durur ğamzeñ oqından ki çeker⁵²⁵
Kana müstağrak olup fehm idemez kanda yatur

41a

5. Dil şaçuña irdügi yirlerde⁵²⁶ karar itdügi bu
Gice her kanda kim irürse ğarīb anda yatur
6. ‘Ārızuñ üzre yatur turra-i zülf-i siyehüñ
Şan Bilāl-i Habeşī ravzā-i Rıdvānda yatur
7. Vuşlatuñ nūrına irişmedügi hasretine⁵²⁷
Bu Nizāmī şanemā âteş-i hicrānda yatur

184

[‘Askerī]⁵²⁸

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Mihr-i şāhib-i zamāna ilticāmuz var bizüm
Öldürürken ğayr-ı derdden ne recāmuz var bizüm

⁵²⁵ çeker: gönül D.

⁵²⁶ irdügi yirlerde: irüben dahıkarār D.

⁵²⁷ hasretine: hasret ile D.

⁵²⁸ Bu şiir ‘Askerī Muḥammed Dīvānı’nda yoktur.

Kimseye ‘abd olmazuz elde rızâmuz var bizüm
Baş açuk âl-i ‘Alî ‘ışkına âbdâl olmuşuz

2. ‘Askerî âl-i abâya biz ki cāndan bendeyüz
Çārda ma‘şūm pāke yüz sürüp efgendeyüz
Şanmasun bizi havāric fikr-i cān u tendeyüz
Baş açuk âl-i ‘Alî ‘ışkına âbdâl olmuşuz

185

[Hayretî]⁵²⁹

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Oldı çün cān bülbulinūn menzili gülzār-ı ‘ışk
Cümleten eczāmı yandurdı kül itdi nār-ı ‘ışk
2. Bî-tekellūf dil aķup şu gibi gitdi kendüden
Gördi çün mir’āt-ı hüsn-i yārda dīdār-ı ‘ışk
3. Eylemezdi ‘ālemi rūşen çerāğ-ı āfitāb
Mihr ile bir zerre pertev şalmasa envār-ı ‘ışk
4. Üstüne dönmezdi dā’im devr ider⁵³⁰ gerdūn-ı dūn
Levh-i mevcūdâtı dā’im⁵³¹ olmasa pergār-ı ‘ışk
5. Pîşekārı olımaz bu şan‘atūn her nā-bekār
Zāhidā bî-kār olanlar pîşesidür kār-ı ‘ışk
6. Viremez her ķuş dilin bilen Süleymāndan nişān

⁵²⁹ Hayretî Dīvānı 7. kaside, s. 11.

⁵³⁰ İder: idüp D.

⁵³¹ dā’im: dāyir D.

Olımaz her Mantıku't-Tayr okıyan 'Attâr-ı 'ışk

7. Varlığı nağdin virüp yokluk metâ' in almayan

Sûdı yok sevdâdadur bilmez nedür bâzâr-ı 'ışk

8. Ey nihâl-i kâmeti bād-ı elemle⁵³² hām olan

Ġam yime sensin bu bâğ içinde ber-ğur-dâr-ı 'ışk

9. Baş çeküp serdâr-ı iklîm-i Ene'l-Haḵk olmadı

Baş virüp meydânda Hâllâc olmadın berdâr-ı 'ışk

41b

10. Cümleten cismini bî-pervâ yakup nûr itmedin

Rûşen olmadı ten-i pervânede âşâr-ı 'ışk

11. Merdüm-i bî-ğayretem gözyaşı gibi ben revân

Eylemezsem ger hayâtum nağdini âşâr-ı 'ışk

12. Mülk-i şüretde özüñden bî-ğaber ol bî-ğaber

'Âlem-i ma'nîden almak isteseñ aḥbâr-ı 'ışk

13. Tâcı terk it hırkayı hark [it] 'aşâyı oda ur

Zâhidâ bilmek dilerseñ n'idüğün eṭvâr-ı 'ışk

14. Hey nice zühd ü nice takvâ nice 'ilm ü 'amel

Cümleden geçdüm olup divâne-i nâ-çâr-ı 'ışk

15. Oñmaduḳ başum ṭolu sevdâ vü cismüm ġark-ı hûn

'Âşıḳam yitmez mi baña cübbe vü destâr-ı 'ışk

⁵³² bād-ı elemle: bār-ı elemle D.

16. Küfr-i zülfüñ rişte-i îmānum olmışdur benüm
Deyr-i ğamda kuşanaldan bilüme zünnâr-ı ʿışk
17. Toludur hâlûñ hayâliyle derûnum tâze dâğ
Devletünde kiseden hâlî degül dînâr-ı ʿışk
18. Ğam yiyüp ʿuşşâka kan içmek ğidâ-yı rûhdur
Kısmet itdi çün ezelden bezmünde çün sâlâr-ı ʿışk
19. Çok müferrihdür fezâ-yı gülşen-i Firdevsden
ʿĀşık-ı dîdâr isem ben müstemende ʿâr-ı ʿışk
20. Cānuma kaşr-ı İremdür seng-i hârâ-yı elem
Cismüme ey ğonca-leb gül-berg-i terdür hâr-ı ʿışk
21. Nûr-ı vahdetdür göñül gözine cānâ nâr-ı ğam
ʿAyn-ı rāhatdur belâkeş cānuma āzâr-ı ʿışk
22. Gelmesün ʿākıller eydün bezmüne ʿâşıkıların
Yârdan ğayrı bu meclisde olur ağyâr-ı ʿışk
23. Hayli ʿunvândur eger dīvâneler dīvârına
Adumuz ʿâşık diyü yazdıysa defter-dâr-ı ʿışk
24. ʿĀlemün var ʿâlemün sulţânısın sen ey gedâ
Cân ile dilden eger olduñsa hıdmetkâr-ı ʿışk

25. Her gönülde hükmi var⁵³³ olsa tañ mı şāhvār
Oldı ‘āşıklar işigünde şu kim cerrār-ı ‘ışk

26. Şan‘at-ı miḥnetde şorsañ başka bir üstāddur
Çār-sū-yı ğamda her bir oñmaduk bāzār-ı ‘ışk⁵³⁴

42a

27. Her nefes bir⁵³⁵ dūd-ı āh-ı pūr-şirārumdan benüm
Tutar āfākuñ yüzün bir ebr-i āteş-bār-ı ‘ışk

28. Yüzüme şu sepdı merdümlükler itdi gözlerüm
Eyledi bī-dār ḥ‘ābından⁵³⁶ beni bī-dār-ı ‘ışk

186

[Necātī Güft]⁵³⁷

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Māh-ı ḥaddūñ ḥasretiyle sīnesine çekdi dāğ⁵³⁸
Lāle dahı mihr ü māh⁵³⁹ efrūzdan yaqar çerāğ

2. Bezm-i ḥüsnüñe ırakdan bakar iken mihr ü māh⁵⁴⁰
Kendüyi bilmezlik ile ortaya atar çerāğ

3. Ğabğabuñda ḥāl-i ‘anber-bāruñı görüp didüm
‘Āşıkuña şunmağ içün eylemiş sīb üzre dāğ

⁵³³ var: cārī D.

⁵³⁴ bāzār-ı ‘ışk: bī-kār-ı ‘ışk D.

⁵³⁵ Bir: bu D.

⁵³⁶ ḥ‘ābından: ḥākünden D.

⁵³⁷ Necātī Dīvānı 265. gazel, s. 307.

⁵³⁸ Māh-ı ḥaddūñ ḥasretiyle sīnesine çekdi dāğ: Māh çekmiş sīnesine gün yüzüñ şevkı ile dāğ D.

⁵³⁹ mihr ü māh: māh-ı mihr D.

⁵⁴⁰ mihr ü māh: āfitāb D.

4. Dil-berā vuşlat güninde eyleme buseñ dirîğ
Dostum bayram olıcağ bādeye olmaz yasağ
5. Tîr ü ğamzeñ hañçerin çekme⁵⁴¹ Necâtî kaşdına
Bir qarınca katline lâzım degül bunca yarağ

187

Ḥayretî Fermāyed⁵⁴²

mef'ulü fā'ilâtü mefā'ilü fā'ilün

1. Cānumda nice yakmayayın ben hezār dāğ
Nāzük tenine yakmış işitdüm nigār dāğ
2. Şevk ile çāk idüp yaqasın 'aşıkāne şubḥ
Mihrünle yaqdı gögsine bir yādigār dāğ
3. Yir yir yapışdurur tenine penbeler seḥāb
Nār-ı ğamuñla yaqdı meger kūh-sār dāğ
4. Ben bir peleng-i bîşe-i 'ışkam nişān baña
Yitmez mi bu tenümde olan bî-şümār dāğ
5. Ey Ḥayretî delîl-i maḥabbet degül midür
Cism-i felekde şol görinen tāb-dār dāğ

188

Ḥayretî Fermāyed⁵⁴³

fā'ilâtün fā'ilâtün fā'ilâtün fā'ilün

⁵⁴¹ ğamzeñ hañçerin çekme : hañçer çekme ğamzeñden D.

⁵⁴² Ḥayretî Dīvânı 169. gazel, s. 167.

⁵⁴³ Ḥayretî Dīvânı 171. gazel, s. 168.

1. Nār-ı ğayretle nice yakmayayın ben cāna dāğ
Ġayrılar bezminde yakmış mest olup cānāna dāğ
2. Bir düğündür her kara günlüye olmaz ol naşīb
Meclisünde germ olup yakmak senüñ mestāne dāğ

42b

3. Bī-ḥisāb ise ne var ey ḥāce dīnāruñ senüñ
Bizde de eksük degül fi'l-cümle dervīṣāne dāğ
4. Virmezem biñ ḥāliṣ altuna erenler cānı çün
Bir elif çekdüm yakup sīnemde dün üç dāne dāğ
5. Ḥayretī nūr-ı⁵⁴⁴ tecellī pertev-i dīdār-ı yār
Ṭūr-ı Mūsā gibi ānīde qarara yana dāğ

189

Ḥayretī Fermāyed⁵⁴⁵

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Yakdum gönülde mihr-i ruḥuñla⁵⁴⁶ hezār dāğ
Her biri oldu gül gibi bir yādigār dāğ
2. Yandı yakıldı acıdı ḥaylī bu gün baña
Hicründe gördi dāgumi⁵⁴⁷ ey ṣīve-kār dāğ
3. Bir māhiyem gözüm yaşı baḥrinde gūyiyā
Pullar durur tenümdeki bu bī-şümār dāğ

⁵⁴⁴ nūr-ı: kılsa D.

⁵⁴⁵ Ḥayretī Dīvānı 170. gazel, s. 167.

⁵⁴⁶ mihr-i ruḥuñla: mihr-i rubuñla D.

⁵⁴⁷ dāgımı: ḥālümü D.

4. Cismümde penbedür görinen kef degül durur
Nār-ı maḥabbetünle yakupdur bî-ḥār dāğ

5. Yārūñ yanında bir pula⁵⁴⁸ geçmez gerekse sen
Yağ Ḥayretî tenüñde hezārān hezār dāğ

190

Ḥayretî Güft⁵⁴⁹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Yağdı dil nār-ı ğam-ı dil-berle birkaç päre dāğ
Her biri oldı fezā-yı sīnede bir kara dāğ
2. Bendüñi qahr odına yakup yakışma düşmene
Yağma luṭf it dāğumuñ üstine ey meh-päre dāğ
3. Od degüldür giceler yir yir görinen dāğlar⁵⁵⁰
Āteş-i 'ışkuñ qomışdur sīne-i kūh-sāra dāğ
4. Her biri gün gibi bir rüşen delīl olup yine
Yana yana ḥālūmi 'arz⁵⁵¹ itdi bir bir yāra dāğ
5. Her biri ey Ḥayretî ma' nīde bir āyīnedür
Şüret-i ḥālüm bu yüzden gösterür dil-dāra dāğ

191

Ġınāyî Fermāyed

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

⁵⁴⁸ Pula: pulād D.

⁵⁴⁹ Ḥayretî Dīvānı 172. gazel, s. 168.

⁵⁵⁰ dāğlar: tağda D.

⁵⁵¹ 'arz: i' lām D.

1. Dostlar yaqdum yine s̄inede ben āvāre dāğ
Açdı derd ile baña ey dil-i bī-çāre dāğ

43a

2. S̄inede revzenler açdum görmek için h̄üsnüñi
H̄āne-i ğamda sen anı şanma ey meh-pāre dāğ
3. Şimdi baña dostlar hāmūn-ı ‘ālem reşk iden
Bir ‘aceb z̄inet virüpdür s̄ine-i kūh-sāra dāğ
4. Ğuşşa-ı zülfi hevāsından nigāruñ dā’imā
Yükledürler üstüme gūyā hemān bir kıara dāğ
5. Derd-i ‘ışkından nigāruñ ben olürüm şübhesiz
Sākin itdi ey Ğināyī derdümi bir pāre dāğ

192

Ḥayālī Fermāyed⁵⁵²

fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilūn

1. H̄ūn-ı dil bāde ḥayālī dost hem-dem⁵⁵³ āh şem‘
Göñl[ümi] gāhī şarāb ü şāhid egler gāh şem‘
2. Her ḥabāb-ı mey virür ālem fenāsından ḥaber
Gösterür her gice ‘ömrüñ olduĝın kūtāh şem‘
3. Qalur idi perde-i çāh-ı ǧalāletde cihān⁵⁵⁴
Nūr-ı şer‘ üñ olmasaydı⁵⁵⁵ yā Resūlu’llāh şem‘

⁵⁵² Ḥayālī Dīvānı 232. gazel, s. 169.

⁵⁵³ Hem-dem: hemden D.

⁵⁵⁴ çāh-ı ǧalāletde cihān: şāmi ādemde kā‘ ināt D.

⁵⁵⁵ Nūr-ı şer‘ üñ olmasaydı: olmasan maḥlūka cümle D.

4. Tâli' ümden âh idersem kôrķum oldur ħaşre dek⁵⁵⁶

Yakmaya fânûs-ı gerdün içre mihr ü mâh şem'

5. Ey Ħayâlî kılma âhı luţf-ı Ħaķ mebzûldur

Rûz-ı rûşende erenler yakmadı bî-râh şem'

193

Uşulî Fermâyed⁵⁵⁷

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Be bu bâzâr-ı cihānuñ kuru dükkânına yûf
Çenber-i çarĥına vü günbed-i gerdânına yûf
2. Dürülür çün kâmu defterleri tûmâr gibi
Dehr sulţânlarınuñ defter [ü] dîvânına yûf
3. Olısar seyl-i fenâdan çü ĥarâb âĥir-i kâr
Günbet-i çarĥına vü kaşr ile eyvânına yûf
4. Çünkü mihmânına her loķmada biñ zehr virür
Felegün kâse-i çînîsine vü ĥânına yûf
5. Bu cihân beglerinüñ ehl-i kemâle dâ'im
Kuru taĥşînine vü itdügi iĥsânına yûf
6. Olımaz çünkü şebîĥûn-ı ecelden mâni'
Ħây ile ĥûyına vü leşker-i tûmârına yûf

43b

7. Derd ü miĥnetle helâk oldu Uşulî miskîn
Şimdiden girü taĥîbüñ daĥı dermânına yûf

⁵⁵⁶ Bu beyit divanda 235. gazel, s. 170, 3.beyit olarak verilmiştir.

⁵⁵⁷ Uşulî Dîvânı 57. gazel, s. 60.

194

Revānī Fermāyed⁵⁵⁸*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. 'Āşık olmışdur meger kim saña ey dil-dâr def
Dest-i cevrüñden kılur mey saña⁵⁵⁹ her dem zâr def
2. Bezm-i ğamda nâlişin ğuş itmek için 'āşıkun
Başdan ayağa kulağ olmışdur ey dil-dâr def
3. Yiridür muṭrib elinden yise dâ'im silleler
Sırr-ı 'ışkı eylemişdür halka çün izhâr def
4. Sîm ile sen dil-beri râm itmek için kendüye
Dostum yüz berk idüp olmuş yine cerrâr def
5. Zühre germ olup felek üzre Revānī raqş urur
Ṭutsa ğün gibi kaçan kim ol kamer-ruḥsâr def

195

Mesîhî Fermāyed⁵⁶⁰*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*

1. Ne dil-ber kim vefādan ola ecvef
Göreyin qaddini olsun muzā' af
2. Nice faḥr itmeyem dāğumla ben kim
Bir iki pul ile göğsin gerer def

⁵⁵⁸ Revānī Dīvānı 182. gazel, s. 165.⁵⁵⁹ mey saña: meclisde D.⁵⁶⁰ Mesîhî Dīvānı 121. gazel, s. 195.

3. Baña nuşhı tekellüf itme vâ' iz
Ki dīvāne olan olmaz mükellef
4. Raķībūñ şüretini ehremenler
Görürse Qāf dağında geçe kef
5. Yüzi zülf-i dütāsında Mesīhī
Yaraşmış nitekim raḥleyle muşhaf

196

Enverī Fermāyed⁵⁶¹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. N'ideyin şahn-ı çemen seyrini cānānum yok
Bir yanumca şalınur serv-i ḥirāmānum yok
2. Emdürür gerçi [lebūñ] vaşlına cānlar virene
Leb-i cān-baḥşını emsem dimege cānum yok
3. Nice da' vet ideyin ol periyi dā' ireye
Ḥātem-i la' li gibi mühr-i Süleymānum yok

44a

4. Bağrumuñ başına dāğ-ı ğamuñ odlar yaqalı
Qaldum ayakda kara başuma dermānum yok
5. Enverī gülşen-i kūyında fiğānlar eyler
Dime ey ğonca-dehen murğ-ı ḥoş-elḥānum⁵⁶² yok

⁵⁶¹ Enverī Dīvānı 143. gazel, s. 61

⁵⁶² murğ-ı ḥoş-elḥānum: bülbul-i nālānum D.

197

Żā'ifî Fermāyed⁵⁶³*fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

1. Nice kıan ağlamayam bir leb-i mercānum yok
Nice zār olmayayın bir gül-i ħandānum yok
2. Nice āzād oluban ğamdan idem seyr-i ħemen
Bir ser-efrāz-ı cihān serv-i ħırāmānum yok
3. N'ola Ya' kıub gibi ħūzn ile geđer ise ' ömrüm
Mışr-ı dil pādışeh-i Yūsuf-ı Ken' ānum yok
4. Ey řabīb-i dil ü cān baña devā eyle didüm
Didi kim saña devā itmege dermānum yok
5. Her gice derdüñ ile Żā'ifî ider āh-ı hezār
Ey gül-i tāze dime murğ-ı ħoř-elĥānum yok

198

Mesîĥî Fermāyed⁵⁶⁴*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1. Leb-i la' lüñ gibi bir řuťi-i řekker-feřānum yok
Ser-i zülf-i siyāhuñ gibi ' ömr-i cāvidānum yok
2. Ta' accüb eylerem nice bulur beni ğam u miĥnet
Benüm ĥod za' fdan mülk-i vücūd iře niřānum yok
3. Nicesi şerm-sār olmayayın ben itlerüñden kim

⁵⁶³ Bu řiir Żā'ifî Dīvāmı'nda yoktur.⁵⁶⁴ Mesîĥî Dīvāmı 123. gazel, s. 197.

Ölürsem anlara lâyıķ tenümde üstüh˘ānum yok

4. Nice kez ğayret itdüm ben⁵⁶⁵ firāķuñla geķe ˘ömrüm

Yine bir dem lebün̄den ayru dirilmege cānum yok

5. Mesīḥī bir gün olısar senün yoluñda⁵⁶⁶ gerķekden

İnan va'llāhi bi'llāhi [ve ta'llāhi] yalanum yok

199

Revānī Fermāyed⁵⁶⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Her kimün̄ bir lāle-ruḥ ğonca-dehen dil-dārı yok

Bir belālu bülbül-i şūr̄idedür gülzār yok

2. Ey gönül şol kimsenün̄ yok yirde gökde yıldızuñ⁵⁶⁸

Kim yanında bir ķamer⁵⁶⁹-ṭal˘ at güneş⁵⁷⁰ ruḥsār yok

44b

3. Ḥ˘āce-i Ğīnün̄ metā˘ ın almazam bir ḥabbeye

Kim anuñ ḥāl̄i gibi bir nāfe-i Tātār yok

4. Gön̄li açılmaz yüzi gülmez perişāndur şu kim

Bir lebi ğonca yüzi gül zülf-i ˘anber⁵⁷¹-bār yok

5. Bāĝ u bostān seyrini ķılmaz Revānī ārzū

Her kimün̄ bir lāle-ruḥ ğonca-dehen dil-dārı yok

⁵⁶⁵ Ben: kim D.

⁵⁶⁶ Olısar senün̄ yoluñda: ey dilber ölür yoluñda D.

⁵⁶⁷ Revānī Dīvānı 193. gazel, s. 168.

⁵⁶⁸ yıldızıñ: yıldızı D.

⁵⁶⁹ ķamer: güneş D.

⁵⁷⁰ Güneş: ķamer D.

⁵⁷¹ zülf-i ˘anber: zülfi sünbül D.

200

Ahmed Fermāyed⁵⁷²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Haddünün cennet gibi yüz gülşen-i handānı var
Cennetün haddün gibi bir lāle-i hamrāsı yok
2. Her kimün kim bir kamer-ruhsār u mihr-efzāsı yok
Güyyā hār-ı siyehdür kim gül-i ra' nāsı yok
3. Serv-i dil-cūdur boyuñ⁵⁷³ ey piste-leb servün velī
Sükkerin 'unnāb ile şirīn ter ü hurmāsı yok
4. Çeşm-i şūr-engīzi pūr-āşūb idelden 'ālemi
Gūşe mi vardır ki anda⁵⁷⁴ fitne vü gavgāsı yok
5. Cān u dil yakşam n'ola cānā cemālün⁵⁷⁵ şem' ine
Bāl ü perden 'āşık-ı pervānenün pervāsı [yok]
6. 'Anber-i sārā gibi olsun siyeh-rū ey şanem
Şol gönül ki anda⁵⁷⁶ ser-i zülfinün sevdāsı [yok]
7. Bülbülün çokdur senün ey gül velī bu Ahmedün
Senden özge lāle-ruhsār u semen-simāsı yok

201

⁵⁷² Ahmed Paşa Dīvānı 143. gazel, s. 187.

⁵⁷³ Serv-i dil-cūdur boyuñ: Serv-i ra' nādur kıaddün D.

⁵⁷⁴ Ki anda: kim anuñ D.

⁵⁷⁵ cānā cemālün: cānā yüzün D.

⁵⁷⁶ Şol gönül ki anda: Her gönülde kim D.

Ḥayālī Fermāyed⁵⁷⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Serv-kaḍ maḥbūblar içre cefāsuz yār yok
Dehr gülzār içre⁵⁷⁸ bir şāh-ı gül-i bī-ḥār yok
 2. Yūsufa beñzetme yāri Mısr-ı ḥüsn içre bugün
Ey 'azīzüm sen didigün şāhid-i bāzār [yok]
 3. Ortada gerçi miyān-ı dil-rübānuñ adı var
Ol daḥı līkin dehān-ı tengi gibi var yok
 4. Eyledi hengāmesin Ferhād ü Mecnūn ber-ṭaraf
'İşk meydānında benden özge şīrīn-kār yok
 5. Ey Ḥayālī şāhid-i ma' nāyı şayd itdün velī
- 45a Her ṭarafdan saña şanma şāhid-i bāzār⁵⁷⁹ yok

202

Zātī Fermāyed⁵⁸⁰

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Āh kim şāhān-ı ḥüsnüñ 'ahdinüñ bünyādı yok
Defterinde bunlaruñ hergiz vefānuñ adı yok
2. Ṭatlu ṭatlu söyleşürler dā'imā aḡyār ile
Acı acı 'āşıkā diller virürler dadı yok

⁵⁷⁷ Ḥayālī Dīvānı 244. gazel, s. 173.

⁵⁷⁸ Gül-zār içre : gül-zārında D.

⁵⁷⁹ şanma şāhid-i bāzār: şanm ata' ne-i aḡyār D.

⁵⁸⁰ Zātī Dīvānı 648. gazel, s. 152.

3. Hūbları cev̄r ü cefā ‘ ilminde kāmildür velī
Bunların mihr [ü] vefā ‘ ilminde⁵⁸¹ bir üstādı yok
4. ‘ Işık işin pervāneden öğren yūri ey ‘ andelīb
Kül ider eczāsını ‘ ışık āteşi feryādı [yok]
5. Ādeme āh̄ir h̄arām olur h̄arīmi ‘ ālemūñ
Çün bilürsin⁵⁸² k̄aşr-ı ‘ ömrūñ Zātīyā bünyādı yok

203

Yahyā Fermāyed⁵⁸³

fe‘ ilātūn fe‘ ilātūn fe‘ ilātūn fe‘ ilūn

1. Tāğ ile⁵⁸⁴ t̄oldı tenūm vuşlata imkānum yok
Kaldum ayakda k̄ara başuma dermānum yok
2. Beni bī-cān idūben gitdi raķīb ile nigār⁵⁸⁵
Hey meded kūyını seyr eylemege cānum yok
3. Ağladuğum bu durur gülşen-i ‘ ālemde benüm
Gönlümü eglemege bir gül-i h̄andānum yok
4. ‘ Āşık olanları k̄ulluğa k̄abūl itmeyici
Ben de bildüm ki o beg-zāde gibi h̄ānum [yok]
5. Baña bayram yirini añma şakın ey Yahyā
Bile şalınmağa bir serv-i h̄ırāmānum yok

⁵⁸¹ ilminde: fenninde D.

⁵⁸² Çün bilürsen: Ġāfil olma D.

⁵⁸³ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı 206. gazel, s. 411.

⁵⁸⁴ Tāğ ile: Dāğlar D.

⁵⁸⁵ nigār: h̄abīb D.

204

Uşulî Fermāyed⁵⁸⁶*mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün*

1. Diyār-ı ğurbete düşdüm bu yād ellerde yārüm yok
Beni ğam hāksār itdi ki bir dem⁵⁸⁷ ğam-güsārum yok
2. Bu mātemlerde üstüme gözümdür ağlayan ancak
Ölürsem nār-ı hicrānuñdan artuğ bir yanarum [yok]
3. Begüm zībā cemālüne gönülden 'āşık[um 'āşık]
Gerek öldür gerek dirgir severem ihtiyārum [yok]

45b

4. Hemīşe sāye gibi pāyuña düşmek diler gönlüm
Niceydüm sensüz ey serv-i revānum hiç kararum yok
5. Beni bir görme ey Leylî-hırāmum ğayrilerle tek
Ġam ile ğussadan ğayrı benüm bir hoşça yārüm yok⁵⁸⁸
6. Ne işüm var benüm takvā ile zühd ile ey zāhid
Uşulīyem benüm bî-kārlıqdan özge kārüm yok

205

Ġınāyî Fermāyed*mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün*

1. Diyār-ı ğurbete gitdüm benüm bir ğam-güsārum yok
Beni bir kimse yād itmez bu yād illerde yārüm yok

⁵⁸⁶ Uşulî Dīvānı 63. gazel, s. 62.⁵⁸⁷ ki bir dem: meded bir D.⁵⁸⁸ ğayrı benüm bir hoşça yārüm yok: artık dahı hîş u tebārum yok D.

2. Sūvār olup semend-i nāza yil gibi yilüp dā'im
Bugün bu 'arşa-yı meydānda bir çāpük-sūvārum [yok]
3. Ḥayāl-i kāmēt-i dil-ber gibi ey bāğ-bān-ı dehr ammā⁵⁸⁹
Göñül şahnında bir nevres nihāl-i şāḥ-sārum [yok]
4. Baña kār eylemez pend ü naṣīḥat bilgil ey vā'iz
Ki ben rüsvā-yı 'ām oldum benüm nām ü niṣānum yok
5. Ğināyī bir ġarīb bī-kes ü āvāreyüm ben kim
Beni bir kimse yād itmez bu yād illerde yārüm yok

206

Şem'î Fermāyed⁵⁹⁰

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

1. Benüm 'ālemde ey meh-rū senüñ gibi nigārum yok
Ayağüñ toprağı ḥaqqı tapuñdan özge varum yok
2. Ser-i kūyuñ diyārumdur maḥalleñ⁵⁹¹ iti varumdur⁵⁹²
Ġarībem dostum artuḵ⁵⁹³ benüm yār u diyārum yok
3. Beni maḥrūm idüp itdüñ raḳībi kendüñe maḥrem
Diriḡā āsitānuñda bir itçe i' tibārum yok
4. Benüm cānān ile çün kim bütündür 'ahd ü peymānum

⁵⁸⁹ Vezin tutarsız.

⁵⁹⁰ Şem'î Dīvānı 98. gazel, s. 87.

⁵⁹¹ maḥalleñ: işigüñ D.

⁵⁹² varumdur: yarumdur D.

⁵⁹³ artuḵ: ayruḵ D.

Şınursa kâsesi ‘ömrüm⁵⁹⁴ kıo şınsun inkisârum [yok]

5. Şarâb-ı ‘ışk ile mestem gidüpdür ihtiyâr elden
Güzeller sevmeye şûfî anuñcün ihtiyârum yok
6. Ezelden Şem‘iyem sâķî şarâb u şem‘e yâr oldum
Cihânda⁵⁹⁵ ‘ışk ile geldüm benüm zühd ile kârum yok

207

46a [‘Amrî] Fermâyed⁵⁹⁶

mef‘ülü fâ‘ilâtün mef‘ülü fâ‘ilâtün

1. ‘Uşşâķ-ı mey-perestün gelmezse meclisine
Zâhid selâmet olsun bunlar melâmet ancak
2. Hercâ’iler seversin gel tevbe eyle ey dil
Her işlenen günâhuñ şonı nedâmet ancak
3. Şîşe şikeste olsa tırmaz içinde çün âb
Gönlüm şınıķluđına yaşum ‘alâmet ancak
4. Biñ kez ölü dirilür fırķat güninde⁵⁹⁷ ‘uşşâķ
Dil-ber firâķı ‘Amrî rûz-ı kıyâmet ancak

208

Ĥayâlî Fermâyed⁵⁹⁸

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

⁵⁹⁴ ‘ömrüm: çarķun D.

⁵⁹⁵ Cihânda: cihâna D.

⁵⁹⁶ ‘Amrî Divanı 53. gazel, s. 89.

⁵⁹⁷ güninde: şebinde D.

⁵⁹⁸ Ĥayâlî Divanı 270. gazel, s. 182.

1. Kāse kāse nice zehrin içelüm gerdūnuñ
Bize tiryākini şun sākı mey-i gül-gūnuñ
2. Leylinūñ yoluna hāk olduğı için ‘ izzet
Götürür başda ğubārını şabā Mecnūnuñ
3. Müdde‘ iler gözümüñ yaşına hā’ il olımaz
Hār u haslar yolını bağıyamaz Ceyhūnuñ
4. Sīm-i eşküm neme yarar nazar itmez aña yār
Yire geçsün tūtalum genci imiş Kārūnuñ
5. İltifātını Hayālī kuluñuñ eyle ziyād
Aña çekdürme şehā ta‘ nını her bir dūnuñ

209

Helākī Fermāyed⁵⁹⁹

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Göreli Leyli-i zülfin o gözi āhūnuñ
Dil-i dīvāne unutturdı adın Mecnūnuñ
2. Gözden ırmağ ideli seyl-i sirişki müjgān
Hār u haslar⁶⁰⁰ yolını bağıyamaz⁶⁰¹ Ceyhūnuñ
3. Zehr-i kahrın içeli⁶⁰² her kişi tas-ı çarhuñ
Dürd-i derdin çekemez kimse ğum-ı gerdūnuñ

⁵⁹⁹ Helākī Dīvānı 91.gazel, s. 131.

⁶⁰⁰ haslar: has D.

⁶⁰¹ yolını bağlamaz: bağlaya mı yollarını D.

⁶⁰² içeli: içemez D.

4. Nergis ü lâle degül dâğ ile deşt içre biten
Gözi nûrî vü ciger gûşesidür hāmūnuñ
5. Devletūñ var ise başuñda Helākî gözūñ aç
Koma elden ayağın cām-ı mey-i gül-gūnuñ

210

46b **Sebzî Fermāyed**⁶⁰³

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

1. Döne döne nice cevrin çekelüm gerdūnuñ
Sürelüm zevkîni [sür] sâki mey-i gül-gūnuñ
2. Leylinūñ ‘ışkı ile öldübine şād olmuş
Düşde gördüm gice ben hāletini Mecnūnuñ
3. Künc-i fūrkatde⁶⁰⁴ ölem derdūñ ile Loḳmān
Sen şifa itmeyesin böyle midür Ḳānūnuñ
4. Kūh-sār içre biten lâle degüldür cānā
Pāre pāre cigeri ḳanı durur Hāmūnuñ
5. Sebzîyā hil‘at-i şāl ile geçinmek yegdür
Giymeden minnet ile atlasını her dūnuñ

211

Behiştî Fermāyed⁶⁰⁵

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

⁶⁰³ Sebzî Dīvānı 395. gazel, s. 466.

⁶⁰⁴ fūrkatde: miḥnetde D.

⁶⁰⁵ Behiştî Dīvānı 294. gazel, s. 267.

1. Kān iden ta' na degül yaşını ben maḥzūnuñ
Ki bulanmaz şuyı taş atmağ ile Ceyḥūnuñ
2. Leyliye kūh-ı belāda görinen berg-i dıraḥt
Yüregın delmege peykānlar imiş Mecnūnuñ
3. Sāḳiyā bülbul-i vaḳt itmede ehl-i bezmi
Bir ayağını çeker var mı mey-i gül-gūnuñ
4. Deldigün dilleri her demde şifāsuz ḳor iseñ
Bildün ey şāh-ı cihān⁶⁰⁶ n'eydüğini ḳānūnuñ
5. Kebkebün naḳşı ile rūy-ı Behiştīyi gören
Dir ki sermāyesi bir sikke imiş altu[nuñ]

212

Na'ti Fermāyed

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Mācerāsın başınuñ diñle bu ben maḥzūnuñ
Dem olur gözlerini seyle virür Ceyḥūnuñ
2. Gerdenin tiğ-i ğam-ı leylete? tutduğı için
Şurbdārı oluban ḳalmalıdur Mecnūnuñ
3. ' Ūdveş göñlüm[i] yaḳ ney gibi inletme beni
Şāh-ı ḥüsnūñ eger ' adl ile alursañ ḳānūnuñ
4. Hele ey ḥüsn ilinūñ Ḥüsrev ü Şir'in süḥanı

⁶⁰⁶ cihān: zamān D.

Haṭ-1 şeb-dîz ki baş koşdı ruḥ-1 gül-gūnuñ

5. Dāḡ-1 ser-ḥayla görüp sînemi Na‘ tî didi yâr

47a Ne ‘ aceb sikkesi var hey bu kızıl altunuñ

213

[Şuhûdî]⁶⁰⁷

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Gözlerüñdür yine eglencesi ben maḥzūnuñ

Mūnis ü hem-demi āhū yaraşur Mecnūnuñ

2. ‘Ūdveş āteş-i hicrāna yakup ‘uşşākı

Ney gibi nāleler itdürmek içün ḳānūnuñ

3. Çehre-i zerdümi hicrūñde ḡubār eyleseler

Şûretini bozar ey sîm-beden altunuñ

4. Nice ferzāneyi bu naṭ‘ -ı felekde ide māt

Şeh-süvārum ḥaṭ-1 şeb-dîz ruḥ-1 gül-gūnuñ

5. Ruḥlarıñ şevḳine gül çāk-i giribān olmış

Serv-i āşüftesi olmış o ḳad-i mevzūnuñ

6. Baḥtı açılmadı zülfüñ gibi sevdā-zededür

Bu Şuhûdî şanemā olalıdan meftūnuñ

214

⁶⁰⁷ Bu şiir Şuhûdî Dîvānçesi’nde yoktur.

Maḥvī Fermāyed

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Ḥasretinden o boyı serv ruḥı gül-gūnuñ
Yine kan oldu yaşın ben cigeri pür-ḥūnuñ
2. Ol lebi goncaya cān bülbüli zār ise n’ola
Zārlıkdur işi her kanda ise maḥzūnuñ
3. Ḥasteyem ḥāne-i ḡam içre beni miḥnet ile
İñleden döne döne gerdiş-i gerdūnuñ⁶⁰⁸
4. Vaşl içün dil-berümün yolına ḥarc eylerdüm
Mālı destümde ola idi eger Kārūnuñ
5. Seyl olup fūrkat ile revānum Maḥvī⁶⁰⁹
‘Aynıdur Nīl ü Fırāt u var ise Ceyḥūnuñ

215

Ḥayretī Fermāyed⁶¹⁰

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Eşk-i çeşm içre ten-i lāğarı ben maḥzūnuñ
Mürdur şanki düşüpdür içine Ceyḥūnuñ
2. Efser idindi sifāl-i seg-i Leylāyı bulup
Āşiyān şanma başında görinen Mecnūnuñ
3. ‘Işk-ı rāzını baña söyledi bir bir ne ise

⁶⁰⁸ Vezin tutarsız.

⁶⁰⁹ Vezin tutarsız.

⁶¹⁰ Ḥayretī Dīvānı 214. gazel,

‘Örf idüp burdum idi kulağını⁶¹¹ kânunuñ

47b

4. Şuya konmış şanasın bir gül-i terdür cānān
Eşk-i çeşmümde senün ‘aks-i ruḥ-ı gül-gūnuñ
5. Şāhsın Ḥayretiyā mülk-i kanā‘ atde bugün
Māh ile mihr iki sikkesi yok altunuñ

216

Feyzī Fermāyed⁶¹²

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. N’eydügin bilmedi hiç kimse bu ben maḥzūnuñ
‘Ākıl olan ne bilür ḥāl-i dilin Mecnūnuñ
2. Yüz sürüp ḥāk-i rehine nice ağlamayayın
Bükdi bilümi benüm bār-ı ğam-ı gerdūnuñ
3. Nūr-ı ḥurşīd-cemālin baña göster yā Rab
Görmeyelden nice ay oldu ben ol meh-rūnuñ
4. ‘Āşık olan ğam-ı ışkıyla iver gibi hemān
Bilmezem şādlığı yok mı ki bu kayḡunuñ
5. Dehr-i seḥḥāresi Feyzīye ‘aceb siḥr itdi
Def -i siḥrine ne çāre ola ol efsūnuñ

217

Muṭī‘ī Fermāyed

⁶¹¹ burdum idi kulağını: kulağını burdum idi D.

⁶¹² Bu şiir Hüsam-zāde Feyzī Dīvānı, Topkapılı Feyzi Dīvānı’nda yoktur.

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Halk-ı ‘âlem göricek yaşına ben Mecnûnuñ
Bir kuru adı var imiş didiler ol Ceyhûnuñ
2. Kâmetüm def kadümi çeng işümi zâr itdün
Ney gibi inledesin böyle midür kânûnuñ
3. Leyli-i zülfün ucından diyü ölsem ne ‘aceb
Şimdi yitişdi baña silsilesi Mecnûnuñ
4. Pâyin alup iledür tağdıgıçün ağıyarı
Yâr bezminde ayağın öpeyin tolunuñ
5. Ey Muṭî‘î yüzünü zâr ideli⁶¹³ fūrkat-i yâr
Kıymeti kalmadı dilde dirler altunuñ⁶¹⁴

218

Aḥmed Paşa Fermāyed⁶¹⁵

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Çekmeyen yâr-i ğamın döne döne gerdûnuñ
Ne bilür lezzetini cām-ı mey-i gül-gûnuñ
2. Ey ṭabībüm baña hıkmət ne şifâ virmeyesin
Ney gibi ‘âşık iniletme midür kânûnuñ

48a

3. Beni ayaklara düşürdi helāk ile āh
Çeşm-i mestünle şehâ la‘l-i leb-i mey-gûnuñ

⁶¹³ Yazma nüshada eyleyli kelimesi yerine vezin gereği ideli yazılmıştır.

⁶¹⁴ Vezin tutarsız.

⁶¹⁵ Bu şiir Aḥmed Paşa Dīvânı’nda yoktur.

4. Düşeli başuma sevdâ-yı ser-i zülf-i nigâr
Göremez oldu gönül kırasını uyğunun

5. Zârlıklar[1] ide dâde-i ʿışkuñda şehâ
Adın unutturayın olmaz isem Mecnûnun

219

Rahmî Fermâyed⁶¹⁶

feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

1. Mâniʿ olmaz müjeler yaşına ben maḥzûnun
Ḥâr u ḥaslar yolını bağliyamaz Ceyḥûnun

2. Sînemi defʿ idüben kâmetümi çeng itdün
Muṭribâ biz daḥı bildün ney imiş kânûnun⁶¹⁷

3. Ḥüsn meydânı içinde yalıñuz yügrük idün⁶¹⁸
Ḥaṭṭı şeb-dîzün ile şimdi ruḥ-ı gül-gûnun⁶¹⁹

4. Rahmi kim şevḳün ile sînesine dâğ urdı
Sikke ḳodı güzelüm üstine şan altunun

220

Sâbirî Fermâyed

feʿilâtün feʿilâtün feʿilâtün feʿilün

1. Virme ġisû-yı dil-âvîzûne dil cânânun
Göz göre ağzuna atlama bir ejderhânun

⁶¹⁶ Bursalı Rahmî Dîvânı 118.gazel, s. 371.

⁶¹⁷ Muṭribâ biz daḥı bildün ney imiş kânûnun: Ḥüblar içre efendi bu mıdır kânûnunD.

⁶¹⁸ yügrük idün: yügrükdür D.

⁶¹⁹ ruḥ-ı gül-gûnun: ḥad-i gül-gûnun D.

2. Boynuña kolın uzatmış el uzunlığın idüp
Yedi kaç' olsa n'ola zülf-i 'abîr âsânuñ
3. Müjeñ oğlarını gönder bize gel ey yüzi gül
Ki gönülden çıkara hâr-ı gamın a' dânuñ
4. Ğonca gülşende virelden leb-i la' lûñ haberin
Toldurur güher ile ağzını şebnem anuñ
5. Şâbirî şanma şafağ ol yüzi meh hicrinden
Eşk-i hūnîñ durur mihr-i cihân-ārânuñ

221

Emrî Fermāyed⁶²⁰

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Pây-māl eyleme gīsü-yı 'abîr-efşânuñ
Kuyruğın başma nigāra uyur ejderhānuñ
2. Añmaduñ hîç günāhın yine yuduñ taraduñ
Yazuğın⁶²¹ boynuña bu zülf-i⁶²² 'abîr âsânuñ

48b

3. Sūzen itdi müjesin bülbül-i şeydā tā kim
Ayağından çıkara hârı gül-i ra' nānuñ
4. Ğonca tıflını belinletdi şadā-yı bülbül
Ağzın açıp tükürürse n'ola şebnem anuñ

⁶²⁰ Emrî Dīvānı 269.gazel, s. 148.

⁶²¹ Yazuğın: yazuğı D.

⁶²² Bu zülf-i: ol hattı D.

5. Emriyâ şanma şafaķ sille-i āhumla seķer
Yüzini ķana yudum mihr-i cihān-ārānuñ

222

Cāmi'î Fermāyed

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

1. Dilersen kim cihān mülki ola hūkmūñde fermānuñ
Gel ey dil cān ile ķul ol ķapusında Süleymānuñ
2. Leb-i la' lūñ firāķından yitişdi aғzuma cānum
Yitiş çok sevdigüm eyle eger var ise dermānuñ
3. Çıķarma la' lūñ aғzından çıķar cānum didi güldi
Tuķağın aғzuma virüp didi ya çıķmasun cānuñ
4. Didüm cān ķorķmaz ölümdeñ düşer tiğ-i müjeñ üzre
Didi şuç kendi boynuña olursañ yār-i ģam ķanuñ
5. Lebūñden Cāmi'î buse diler incinme cā'izdür
Öperler dostum ta' zīm içün mührin Süleymānuñ

223

[Ĥayreti]⁶²³

fe'îlātün fe'îlātün fe'îlātün fe'îlün

1. Yine ey Leyli-hırāmum beni Mecnūn itdūñ
Başdan tazeledūñ derdini⁶²⁴ mağbūn itdūñ

⁶²³ Ĥayreti Dīvānı 223. gazel, s. 192.

⁶²⁴ derdini: derdümi D.

2. Baña ey⁶²⁵ âyet-i Hâk yine ne efsûn itdûñ⁶²⁶

Ân-ı vâhidde elif kâmetümi nûn itdûñ

3. Bir elif çekmiş idûñ⁶²⁷ yanına bir dâğ urduñ

Yine dil derdini cānā bir iken on itdûñ

4. Çeng-i ‘ışkuña düşen cānı hālāş eyleyimez

Neyiki kendüñe kıan itmegi kıânûn itdûñ

5. Hûn-ı vaşluñı nevāle idüben gayrılara

Hayretinûñ yine başlu cigerin hûn itdûñ

224

Başıri Fermāyed⁶²⁸

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Lebüñi tāb-ı mey-i nāb ile gül-gün itdûñ

Yine ey gonca-dehen yüregümi hûn itdûñ

49a

2. Uyarup nergisüñi h̃ābumı gözden alduñ

Gösterüp rā-kaşuñı kâmetümi nûn itdûñ

3. Leb-i Şirīn ile ‘aşıklar[ı] itdûñ Ferhād

Leyli-i zülf ile ‘ākilleri Mecnûn itdûñ

4. Çeşm-i ser-mestüñi biñ nāz u kırışmeyle yine

Fitne h̃ābından uyarduñ beni mağbûn⁶²⁹ itdûñ

⁶²⁵ Baña ey: Ey yüzi D.

⁶²⁶ İtdûñ: okıduñ D.

⁶²⁷ idûñ: idüm D.

⁶²⁸ Başiri Divanı 38. gazel, s. 95.

⁶²⁹ mağbuñ: meftûn D.

5. Şalduñ od hırmen-i şabrına Başîrîñüñ âh
Ey yüzi lâle libâsuñı çü gül-gün itdün

225

Âbî Fermâyed

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Bağrumı seng-i cefâñ ile tolu kan itdün
Derd[ü] dahı ğam ile çeşümü giriyan itdün
2. Kanlu peykânlar[ı] eyler kirpigün okın tîz at
Gönlümün hânesini mahzen-i peykân [itdün]
3. Şimdiden girü vefâ itmege tedbîr idegör
Çekmez oldı bu dil-i cevri firāvân [itdün]
4. Nazaruñ var ola bildüm baña merdümligüñi
Çeşm-i gerd-i rehüñi kuhl-ı Şıfâhân itdün
5. Böyle lutf eyledügün yoğ idi Âbî kılma
Pâdşahum ğamuñı gönlüme mihmân [itdün]

226

Bedrî Fermâyed

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Menzil-i şöbete dün ğayr ile seyrân itdün
Dâr-ı dünyâyı bugün başuma zindân itdün
2. Seni yâd ile görüp reşk ile cânım çıkdı

Cân virüp ğayra ħasteñi bî-cân itdün

3. Āşnâlık idüben her ħas ü ħâşâke şehâ
Gözümün yaşını bu derd ile ‘ummân itdün

4. Duymadı zerrece esrâr-ı dehânuñ kimse
Ey yüzi mest-i cihân ħalkını ħayrân [itdün]

5. Eyleyüp ħâr-ı raķîbi gel vaşluña ħarîb⁶³⁰
Bedri-yi bûlbülüñi hier ile nâlân itdün

227

49b [Revânî] Fermâyed⁶³¹

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. ‘Āşķa seyr itmege bir ķâmet-i bâlâ gerek
Şûfiyâ dervîş olanuñ himmeti a‘lâ gerek
2. Gördüğün her bir ķamer-ruĥsâra meyl itme gönül
Vâlîĥ ü âşüfte vü şûride vü şeydâ gerek
3. ‘İşķa uyma ey gönül kim‘ işķa teşviş getirür⁶³²
Gün gibi dil-ber güzeller içre müsteşnâ gerek
4. Cânum ağzuma gelür bir bûse alınca didüm
Güldi dil-ber didi kim ħâzır saña ħelvâ gerek
5. Sîm ü zer ister Revânî şimdiki maĥbûblar

⁶³⁰ Vezin tutarsız.

⁶³¹ Bu şiirde başlık Usûlî olarak verilmiştir. Revânî Dîvânı 209. gazel, s. 174.

^{632c} işķa teşviş getirür: ‘işķ yolında kişi D.

Hâtır-ı ‘âşık gerekmez anlara dünyâ gerek

228

Muhibbî⁶³³

fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

1. Delinüpdür ğam-ı müjeñle yürek

Biraz ey kaşı yâ oķuñ çekerek

2. Hâyfdur kıllaruñı çignetme

Şeh-süvârum atuñ baş çekerek

3. Seyr-i böstân ider benümle o mäh

Felege dimesem ‘aceb mi kelek

4. Redd ider kıpusından ağlasam

İğitlige daķı sitâre gerek

5. Ey Muhibbî daķıķ-i nazmumdan

‘İķd-ı pervîne tab‘um aşdı elek

229

Fazlî Ahmed Paşa-zâde⁶³⁴

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Mest-i ‘ışķuñ güzelüm meskeni mey-ķâne gerek

Yaşı mül baĝrı kebâb [u] gözi peymâne gerek

2. Kim bu meydâna kıdem başdı ise başını ol

Derd-i çevĝânına tób itmege merdâne gerek

⁶³³ Muhibbî Dīvânı 1568.gazel, s. 476.

⁶³⁴ Bu şiir Kara Fazlî Dīvânı’nda yoktur.

3. ‘Āşık iseñ ruḥı şem‘ine yan ey dil zîrâ
 Kûl olan hıẓmet-i Mevlâsına pervâne gerek

4. Çünkü pervâne gibi şem‘-i vişâle yanduñ
 Fazlıyâ saña cihân içre daḥı yana gerek

5. Ey ecel cānumı al tek beni vaşl it yâre

50a Cānı ben n’eyleyin kim baña cānāna gerek

230

Ḥayretî Fermāyed⁶³⁵

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Didüm güzellerüñ nesi ğāyet güzel gerek
 Bir pîr işitdi didi güzelde göz el gerek

2. ‘Arz eyleme mesā’il-i fıkḥı bize faḫîh
 Rindâne ter terâne vü rengîn ğazel gerek

3. Şi‘r ol durur ki ‘arz-ı ḥuşûl-i vişâl ola
 Sözinde ḥâşılı kişinüñ mâ-ḥaşal gerek

4. Bu şimdiki güzeller ile hem-dem olmağa
 Bir oñmaduḫ ḥaḳîḳati yok mübtezel gerek

5. Didüm ecelsüz öldi kuluñ Ḥayretî şehā⁶³⁶
 Bir dirliginde ölmüşe de ne ecel gerek

⁶³⁵ Ḥayretî Dīvânı 205. gazel, s. 184.

⁶³⁶ şehā: didi D.

231

İshāk Çelebî Fermāyed⁶³⁷*mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn*

1. Yolında ölmege kişi gāyet güzel gerek
Gülmege⁶³⁸ cān yirine bedel bī-bedel gerek
2. Aşla rakībi sürmege yalvarmazuz ele
Bir püşt-i pā yiter aña dahı ne el gerek
3. Şi' rūn⁶³⁹ dilerseñ okına maqbūl-ı halk ola
Şāfī Necāti şi' ri gibi pūr-meşel gerek
4. Fenn-i uşul-i şi' ri bilür her⁶⁴⁰ kişi velī
Taşnīf ü naqşı gibidür anda 'amel gerek
5. Bu şimdiki güzelleri İshāk koçmağa
Ya sīm ü zer ya nuql-ı şeker ya ğazel gerek

232

Hayretî Fermāyed⁶⁴¹*mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn mefā' ilūn*

1. Gönül virme bu Zāl-i dehre ey dil erkek ol erkek
Tek ü tenhā yüri bir kâhbeye cüft olma şāhum tek
2. Yalancı kaplamışdur gerçi gerçek şimdi dünyāmı
Velī meydān bizümdür gerçegüm sen gerçek ol gerçek

⁶³⁷ İshāk Çelebî Dīvānı 135. gazel, s. 144.⁶³⁸ Gülmege: Kendünde D.⁶³⁹ Şi' rūn: Nazmuñ D.⁶⁴⁰ her: çok D.⁶⁴¹ Hayretî Dīvānı 200. gazel, s. 182.

3. Gel ey başum emîn olsun diyen fi'l-cümle gavgâdan
Ferâğat dâmenine al ayağũ cümleden el çek
4. Hayât âbın içüp 'ömr-i ebed bulmak nedür ey dil
Düşüp 'ışk u maḥabbet tîğine ölmek dūrūr ölmek

50b

5. Bile şalınsa şemşîrũn gibi yanũca olmaz mı
Kuluñdur Hayretî meydānda şāfî-dil kuşağı pek

233

Hayretî Fermāyed⁶⁴²

mefā' ilũn mefā' ilũn mefā' ilũn mefā' ilũn

1. Bu gün bu bezm-i fānide gözetmez şol ki tuz ekmek
Bir ednā dāneye degmez anı ekmek gerek ekmek
2. Kişi bir deste gül de olsa ger bu bāğ-ı fānide
Perişānlık muḥarrerdür kuşağı olıcaḡ gevşek
3. Alışmadı mizācum şādliḡ ile gitdi ey ḡam gel
Ḳadīmî hem-demümsin olma benden bir nefes münfek
4. Du' âlar eyleyüp sık sık Hudādan cennet istersin
Sözũn giçerdi⁶⁴³ olmasa şaḡaluñ şūfiyā seyrek
5. Maḥabbet tekyesinũn Hayretî bir ihtiyārıdur
Hayāl-i dil-beri yanınca ra' nā bir güzel köçek

⁶⁴² Hayretî Dīvānı 201. gazel, s. 182.

⁶⁴³ geçirdi: geçdiydi D.

234

Ḥayretî Fermāyed⁶⁴⁴*mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün*

1. Yiter saña müdām ey dil belā bezminde kan içmek
Şaķın degmez ĥumārına şarāb-ı nābdan el çek
2. Getürmeñ meclis-i 'ışķa mey ile bengi 'āşıķlar
Ki mey bir kıpkızıl dīvānedür beng ise bir meḍhāk
3. Şarābuñ anladum keyfiyyetin bir ḳadeḥ-i yārdür⁶⁴⁵
Ġam u şādīde yār oldur ki senden olmaya münfek
4. Olaydı duḡter-i rez bākire böyle müdām ey dil
Ḳoçar mıydı anı fūcı gibi bir ḳuşağı gevşek
5. Geçer ey Ḥayretî bir gün melāmet taḡtına⁶⁴⁶ başuñ
Sürünme gel berü mey-ḡāneler yolında cārū tek

235

Necātî Fermāyed⁶⁴⁷*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. 'Āşıķ irdi 'īd-i vaşla zāhid eyler daḡı şek
Kimine yemek naşīb olur kimisine emek
2. Dostum la' lüñ temennāsı göñülde gitmeye
Gide gülden reng-i mülde şevķ-i deryādan emek

⁶⁴⁴ Ḥayretî Dīvānı 202. gazel, s. 183.⁶⁴⁵ ḳadeḥ-i yāridür: zevķ-i yāridür D.⁶⁴⁶ taḡtına: rumḡına D.⁶⁴⁷ Necātî Dīvānı 316. gazel, s. 338.

3. Dil hadeng-i ğamzeñ ile pārelensün ğāyeti
Sīnede bir kanlu peykānuñ koyam adın yürek

51a

4. Şem⁶⁴⁸ -i meclis lāf-ı hüsn itmezdi āhum⁶⁴⁸ bu şabāḥ
Öliceğ haste gibi azıtdı sözün giderek
5. Gün yüzüñden ayda bir muşḥaf⁶⁴⁹ yazar māḥ-ı münīr
Girü her bir şafḥasında⁶⁵⁰ var iki üç yirde Ḥaḳ
6. Çok zamāndur⁶⁵¹ tīr-i āhı düşmen içün şaḳlaram
Kim dimişler dostum biñ yıl yaraḳ bir gün gerek
7. Ayruḡuñ ḳodı Necātī zülfüñ ider⁶⁵² ārzü⁶⁵³
Baḡlamalu oldı bī-çāre⁶⁵⁴ imād ipini çek

236

Revānī Fermāyed⁶⁵⁴

fe⁶⁵⁵ ilātün fe⁶⁵⁵ ilātün fe⁶⁵⁵ ilātün fe⁶⁵⁵ ilün

1. Didüm ey meh beni hicründe çoğ ağlatdı felek
Yaḡmuruñ geçmesine didi ki⁶⁵⁵ tutma kepenek
2. Didüm ey gonca-dehen leblerüñ emmek ola mı⁶⁵⁶
Didi biñ nāz ile yoḳ yire şaḳın çekme emek

⁶⁴⁸ āhum: ammā D.

⁶⁴⁹ Muşḥaf: şoḥfe D.

⁶⁵⁰ şafḥasında: şoḥfesinde D.

⁶⁵¹ Çok zamāndur: Bunca yıldur D.

⁶⁵² İder: eyler D.

⁶⁵³ Bu beyit Necātī Dīvānı 323. gazel, s. 343. 6.beyittedir.

⁶⁵⁴ Revānī Dīvānı 196. gazel, s. 170.

⁶⁵⁵ Yaḡmuruñ geçmesine didi ki: Didi nāz ile geçen yaḡmura D.

⁶⁵⁶ Bu beyit Revānī Dīvānı'nda yoktur.

3. Görmeyen tâze bahârî⁶⁵⁷ gül-i nesrînler ile
Görsün ol şûhî kaçan kim giyer altunlu benek
4. Xanuma ğamzelerüñ göz göre etmek toĝrar
Yokdur arada meger anuñ ile haqq-ı nemek
5. Gel begüm cân virelüm buseñe didüğüm için
Baña ol ğonce-dehen gitdi Revânî söĝerek

237

‘Amrî Fermāyed⁶⁵⁸

mef‘ulü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Geçdi serîr-i ĥaddüñe şāhāne beñlerüñ
Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ
2. Zîr-i külāhda zülf-i duzaĝuñ nihān idüp
Şayd itdi murĝ-ı cānı saçup dāne beñlerüñ
3. Göñlümde muĥkem itdi şehā mihrüñi senüñ
Mühr urdı ĥüsn⁶⁵⁹ ĥazîne-i sulţāna beñlerüñ
4. Çāh-ı zekānda aşılı Hārūt zülfüñ
Bābil füsünüñ eyledi efsāne beñlerüñ
5. Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘Amrîñüñ
Şem‘-i ruĥuñda olmasa pervāne beñlerüñ

⁶⁵⁷ bahârî: nihâli D.

⁶⁵⁸ ‘Amrî Dîvânı 62.gazel, s. 98.

⁶⁵⁹ ĥüsn: şan D.

238

51b Ca' fer Fermāyed⁶⁶⁰*fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

1. Çok zamāndur ki gönül hastasıdur sen şanemün
Ne revādur ki göre gelmez anı cev̄ ü sitemün
2. Dostum düşdi yaķam fūrķat eline demidür
Dest-ḡir olsa baña dāmen-i luṭf u keremün
3. Şabr idem miḥnet-i hecre dir idüm bilmez idüm
Böyle kār idecegin cānuma bu derd ü elemün
4. ' Işķ-ı⁶⁶¹ sevdāsı n'ola ṭāķatümi eylese ṭaķ
Kimse yayın çekemez çünkü ol ebrū-yı ḥamuñ
5. Başın aşāğa idüp şevķümi yazmaķdan aña
Ca' ferā indi gözüñe kara şular ḳalemün

239

Zātī Fermāyed⁶⁶²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Dil döküp ağızın müdām arar şūrāḫi sāğaruñ
Eylemez iķrār-ı ağızın öpdügin ol dil-berün
2. Şöyle kızdı cism-i sīmīnün görüp ḥammāmda
Başına ḳaynar şular ḳoyuldı cānā mermerün

⁶⁶⁰ Ca' fer Dīvānı 93.gazel, s. 291.⁶⁶¹ Işķ-ı sevdāsı: Ḳaşı sevdāsı D.⁶⁶² Zātī Divānı 682.gazel, s. 186.

3. Şol ḥalâvetle gelür şâfî ezilür la‘ lüñe
Ağzı dadın virseñe yok mı dehânuñ şekkerüñ
4. Ben faķırüñ kanın alup çalduğı içün yüzine
Kıpķızıl oldı şehâ utanduğından ḥançerüñ
5. Naẓm-ı gevher-bâruña Zâtî kulağın tutmayan
Bed-güherdür kıymetin bilmez cihânda gevherüñ⁶⁶³

240

Aḥmed Paşa Fermāyed⁶⁶⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Gülşen-i cennetde bitmiş bir gülüñ vardur senüñ
Ol gül ucından hezārān bülbülüñ vardur senüñ
2. Luṭf ile reyḥānları gülşende ḥayrān itmege
Yāsemīne sāye şalmış sünbülüñ vardur senüñ
3. Çīn-i zülfüñden ne Hindūdur bu kim dir⁶⁶⁵ gören
Milk-i Hindūstān deger bir fülfulüñ vardur [senüñ]
4. ‘Anberine olmağ için nev-‘arūs-ı ḥüsnüñe
Serv-i nāz üstünde bitmiş kākülüñ vardur [senüñ]
5. Aḥmedi unutduñ ey şeh işigüñe⁶⁶⁶ yüz sürüp⁶⁶⁷

⁶⁶³ Gevherüñ: cevherüñ D.

⁶⁶⁴ Aḥmed Paşa Dīvānı 161. gazel, s. 195.

⁶⁶⁵ Bu kim dir: beñin kim dir D.

⁶⁶⁶ İşigüñe: kim kapuña D.

⁶⁶⁷ kapuña yüz sürüp: kapuñda yüz senüñ D.

52a Karşuñā el kavşurur biñ biñ kuluñ vardur senüñ

241

Belîgî Fermāyed

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Dilde beñzer kim süveydā 'aks-i hālünüñdür senüñ
Yā meger kim nokta-yı cīm-i cemālünüñdür senüñ
2. H̱ābda gördüm dimişsin ol nigāruñ yüzini
Dağı ey şūfī uyursun ol hayālünüñdür senüñ
3. Kāle gelmez ehl-i hālün zevkī zāhid urmadum
Cehlüne burhān ü hüccet kıl vefālünüñdür senüñ
4. Ey gönül murğı ser-i kūyında pervāz itmege
Oğları koluñ kanaduñ perr ü bālünüñdür senüñ
5. Dil-i virān ol saçı Leylāya oldur dāsītān
Kışsa-yı Mecnūn Belîgî hasb-i hālünüñdür senüñ

242

Hayālî Fermāyed⁶⁶⁸

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Tîr-i cefālar eyledi bağrum delik delik
Ġam oğlarıyla toptoludur⁶⁶⁹ nitekim yelik
2. Bennā-yı 'ışk⁶⁷⁰ bir ulu bünyāda şaldı⁶⁷¹ tarh

⁶⁶⁸ Hayālî Dīvānı 263. gazel, s. 180.

⁶⁶⁹ toptoludur: toptoluyam D.

⁶⁷⁰ Bennā-yı 'aşk: Bennā-yı çarh D.

Kim ol bināya kelle-i ‘uṣṣāḳdur helik

3. Öpmek dilerken ol mehi āheng cev̄r idüp⁶⁷²

Şeh-nāza başladı şoñını itdi⁶⁷³ bûselik

4. Tāb-ı ruḥuñdan eyledi dil zülfini mekân

Gün germ [olunca] kendüye idindi gölgelik

5. ̖utlu ̖apu açıldı Ḥayāl̄inüñ üstine

Alçaḳ göñüllü olmaḡ ile⁶⁷⁴ nitekim eşik

243

Ḥüsrevī Fermāyed

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Ol ̖adar derdünle dil bīmār ü zār itsem gerek

İşigüñde ‘āḳıbet cānum nişār itsem gerek

2. Nice bir pinhān idem sīnemde ‘ışḳuñ şabr idüp

Baş açup gün gibi ḥalḳa āşikār itsem gerek

3. Ḥadd ü ḥālün yādına yir yir ̖oyup dāḡ-ı ḡamuñ

Ḥançer-i ‘ışḳuñla sīnem lālezār itsem gerek

4. Sen gözi āḥūyı cānānı raḳībün raḡmına

Cān u dil naḳdini şarf idüp şikār itsem gerek

52b

5. Gül yüzüñüñ şevḳ ile şeb bülbuli tā şubḥ-dem

⁶⁷¹ şaldı: urdu D.

⁶⁷² idüp: ider D.

⁶⁷³ itdi: kıldı D.

⁶⁷⁴ olmaḡ ile: olalıdan D.

Nāle-i dil-sūzum ile şerm-sār itsem gerek

6. Bezm-i ğamda la‘l-i nābuñ yādına mey-nūş idüp

Cān u dil endişesini tār-mār itsem gerek

7. Hüsrevā dil-ḥasteyem kim işigüñde cān virüp

Mürde cismüm seglerüñe yādigār itsem gerek

244

Ḥafī Fermāyed⁶⁷⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Nev-bahār oldukda ‘azm-i gül-sitān itmek gerek

Serv-ḳaddler birle seyr-i būsān itmek gerek

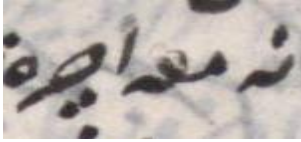
2. Tīz geṣer gül vaḳti ṡünkim yār ile mül şoḥbetin

Ḳūt rāḥat itmeyüp pīr ü civān itmek [gerek]

3. ‘Ömr-i naḳdi gitmedi elden ayaġa ḥarc idüp

Yār ile ‘īş-i müdām-ı cāvidān itmek gerek

4. Āşikār itmege ḳorḳarsañ müdāmī ‘āmdan

Şūfiyā ne

iḡre nihān itmek gerek

5. İder iseñ dil-berüñ mūy-ı miyānuñ ārzū

Ortaya ḳoyup başuñı der-miyān itmek gerek

6. Zülf-i zünnārın ḳuşanduñsa bilüñe ‘ıḣḳ ile

⁶⁷⁵ Bu şiir Ḥafī Dīvānı’nda yoktur.

Büt-perest olduñ deyr-i muğān itmek gerek⁶⁷⁶

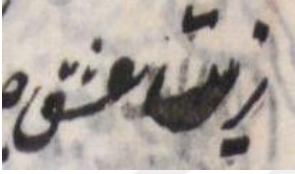
7. Ey göñül çün ol hümāyūn ṭālī' i kılduñ şikār
Şāh-ı yār olduñ ışığın āşiyān itmek gerek
8. Yüzüne sürüp Ḥafī ol serv-ḳaddūñ yolına
Aḳıdup gözün yaşın āb-ı revān itmek gerek

245

Ġināyī Fermāyed

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Dem-be-dem kūyuñda bülbülveş fiğān itsem gerek

Ziyān-ı ' ışḳ cihāna dāstān itsem gerek

2. Ḳaşlaruñ yādına eyleyüp cān u dili⁶⁷⁷
'İd-i vaşla ırmegı varum revān itsem gerek
3. Ḳanda kim bir serv-ḳad nev-reste ḥaṭ dil-ber görem
'Ahdüm oldur pāyine başum revān itsem gerek
4. Sīne ta' līm-ḥānesinde penbe-yi dāğum benüm
Oḳlaruña ey kemān-ebrū nişān itsem gerek

53a

5. Ey Ġināyī varumı cümle erenler cān için
Ehl-i ma' nī arasında der-miyān itsem gerek

⁶⁷⁶ Vezin tutarsız.

⁶⁷⁷ Vezin tutarsız.

246

[Mahlassız]

mef'ulü mefā'īlū mefā'īlū fe'ulün

1. Kār itdi baña ğamze-i mekkār[1] Meminüñ
Öldürdi beni çeşm-i sitem-kârı Meminüñ
2. Aldı beni ruhsâr-ı hayâli şacı fikri
Dilden dün ü gün gitmedi efkârı Meminüñ
3. Günden güne açılsa güzellense n'ola kim
Cennet gülüdür şafha-yı ruhsârı Meminüñ
4. Çün gerçi nihân oldu perivâr görünmez
Gözinde uçar şive-yi reftârı Meminüñ
5. Yitmez mi bu kim iki cihânda olur âzâd
İşk ile olan kişi giriftârı Meminüñ

247

Cenâbî Fermâyed⁶⁷⁸*mef'ulü mefā'īlū mefā'īlū fe'ulün*

1. Bir hoşça müferrih leb ü handânı Meminüñ
Oldum göricek şevk ile hayrânı Meminüñ
2. Bir cân imiş ancak bu fenâ dünyede varlık
Bulınsa fedâ eyleyelüm anı Meminüñ

⁶⁷⁸ Bu şiir Cenâbî Dîvânı'nda yoktur.

3. Hışm ile helāk eyledi ‘uřřākı ser-ā-ser
Raħm eylemedi ġamze-yi fettānı Meminüñ
4. Cān-pāresidür lebleri ol şūħ-ı cihānuñ
Bir būsına cihān ele erzānı Meminüñ
5. Yıl gibi yilür mūr-ı źa‘ ĩf oldu ħayāli
Vaşlına virür milket-i Süleyma Meminüñ

248

Ĥayretī Fermāyed⁶⁷⁹

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Gözi āşüftelere āfet-i cāndur Meminüñ
Sözi dil-ħastelere rūħ-ı revāndur Meminüñ
2. Derdüme şerbet-i řāfī gibi emdür tudağı
Söylese tatlu dili [cānuma] cāndur Meminüñ
3. Bilini diķķat ile fehmi idemez mūy-řikāf
Kimse bilmez deheni rāz-ı nihāndur Meminüñ

53b

4. Yayķara ile [şıdı] ķalbini üftādelerüñ
Ķařları gör nice fettān-ı cihāndur Meminüñ
5. Ĥayretī gerçi [kim] ‘āřıķ dirilüp urma ķo lāf⁶⁸⁰
Ölmeyen da‘vi-i ‘ıřkuñda yalandur Meminüñ

249

⁶⁷⁹ Ĥayretī Dīvānı 234. gazel, s. 197.

⁶⁸⁰ Ĥayretī gerçi [kim] ‘āřıķ dirilüp urma ķo lāf: Gerçi kim Ĥayretī ‘āřıķ dirilüp urmada lāf D.

Hāverī Fermāyed

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. İllere mihr-i vefā bize şehā derd ü ğamuñ
Bāreka'llāh begüm arta kemāl ü keremüñ
2. Ser-i varak[ı] kim anladıl ruḥuñı iderüm
Berge şaymaz gül-i ra' nāsını bāğ-ı İremüñ
3. Cevherī olmayana virme ayaḡuñ tozını
Bī-başıret ne bilür ḥāk-i ḳademüñ⁶⁸¹
4. Tatlu tatlu leb-i şīrīnūñı yaraşur medḥ idel⁶⁸²
Lezzetüñden iki şaḳ oldı zebānı ḳalemüñ
5. Gözyaşuñ döke döke var yüri kūy-ı yāre
Ka' be farz oldı saña Hāveri çokdur dermān

250

Yaḥyā Çelebī Fermāyed⁶⁸³

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Şubḥ-ı şādık gibi ey ğāfil ağardı şaḳaluñ
Ḥaberüñ yok seni penbeyle boğazlar ecelüñ
2. Kākül-i yārda gönüñ ḳad-i dil-berde gözüñ
Seni maḡbūn ider el-ḳışsa bu tül-ı emelüñ

⁶⁸¹ Vezin tutarsız.

⁶⁸² Vezin tutarsız.

⁶⁸³ Taşlıcalı Yaḥyā Dīvānı 220.gazel, s. 421.

3. Üstüne geçse ne ğam her kıara cāhil zīrā
Yücedür mertebesi şems ü kıamerden Zühālūñ
4. Fakır ile Kıāf-ı kıanā‘ atde yūri ‘ Ankıā ol
Hı‘ānına düşme mekesler gibi her mübtezelūñ
5. Ne vücūduñ var ola dā‘ire-i ‘ ālemde
Yok kıisābında olan nokıtaya beñzer meşelūñ
6. Seni yaşıñ gibi başdan çıkarur āķır-i kār
Zāhidā oldu riyā ile riyāzet ‘ amelūn
7. Hıřmet it sālİK-i meczūba ki anuñ gibiler
Mest ü ğayrānlarıdır ‘ ālem-i Bezm-i Ezelūñ
8. Giceyi gündüze kıatup ecelūñ geldi seniñ
Ya‘ ni ey pīr-i siyāh iken āğardı şaķaluñ

54a

9. Sözlerūñ mürşid-i kāmİl sözİdür ey Yaĥyā
Hāşılı ğayli fenā virdi bize bu ğazelūñ

251

Aĥmed Paşa Fermāyed⁶⁸⁴

mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn mefā‘īlūn

1. Çerāĝ-ı meclis-i cāndur ruĥ-ı zībāsı İşĥāķuñ
Gümüş serv-i ğırāmāndur kıad-i bālāsı İşĥāķuñ
2. Gözüñüñ kıudreti yokdur kim idrāk eyleye ğüsnin

⁶⁸⁴ Aĥmed Paşa Dīvānı 155. ğazel, s. 192.

Žiyā⁶⁸⁵ virmezse nūrından ruḥ-ı zībāsı İshākuñ

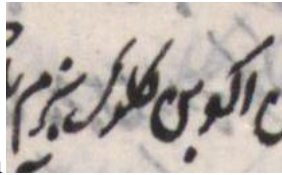
3. Felek tākında peyveste siyeh-baḥt olsun ol dil kim
Anuñ alnına dāğ urmaz kaşı sevdāsı İshākuñ
4. Bu ne şūrīde tāli‘ dūr kim öldüm zehr-i ḳahr ile
Şeker dutarken ağızında lebi ḥurmāsı İshākuñ
5. Gül olmış nār-ı ruḥsārı yatar gördüm gül üstinde
Şan İbrāhīmidür gīsū-yı ‘anbersāsı İshākuñ
6. Ne ḡam zencīr-i zūlfūnde dil ü cān bağlasa Aḥmed
Çü her bir ḥalḳada biñ [biñ] yatar şeydāsı [İshākuñ]

252

Muṣliḥī Çelebī Fermāyed

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Her maḳāmātı ser-ā-ser ider āvāre çeng

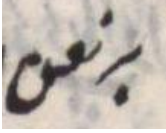
Rāsti boynın egüben bezm-i yāre çeng

2. Çalmaḡa her dem-be-dem taṣnīf ile ‘uṣṣāḳa çeng
Şīveler gösterdi yine meclis-i dil-dāra çeng
3. Şīvede ḳānūn neye muṭribā ‘uṣṣāḳa ḳıl
Kim anı nāziklik ilen zār ide alvāra çeng

⁶⁸⁵ Žiyā: Meded D.

4. Būseligūñ vaşfını meclisler içre yād idüp
Başladı rengin telāffuzla yine güftāra çeng

5. Gitmesün bir dem kıoca ğamuñdan anı pehlūya cek⁶⁸⁶
Muṭribā baş egüb[en] tā kim saña yalvara çeng

6. yürüp tamarların girelden ey ṭabīb
Bezm içinde derde düşüp inler ol bī-çāre çeng

7. Yüzine bir sile çaldılar defūñ sāzendeler
Anı görüp Muşliḥī meclisde geldi zāra çeng

253

54b Muşliḥī Fermāyed

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Rāzını fāş itmek için şāhib-i 'irfāna çeng
Muṭribā baş egdi geldi meclis-i cānāna çeng
2. Kaddi serv iken elifveş ğam büküp dāl eyledi
Rāsti başladı anuñ çün kim efgāna çeng
3. Bezm içinde sūz-ı āhum derdini zār eyleyüp
Güfte geldükçe ḥarāretler virür yārāna çeng
4. Būseligine nice virmesün 'uşşāk dil
Şīve birle söylese cānlar bağışlar cāna [çeng]
5. Muşliḥī 'uşşāk geçüp nakşına aldanma şaķın

⁶⁸⁶ Vezin tutarsız.

Kim girüpdür bezm içinde nice nice kana çeng

254

Zâtî Fermāyed⁶⁸⁷

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Nālān olup döğünmek işi dā'imā defūñ
Kılmadı mı ki dil-beri yā Rab vefā defūñ
2. Dīnār gösterüp saña her dem göğüs kaķar
Bi'llāh gör uşūlini ey dil-rübā defūñ
3. Hercā'i dil-rübā gibi her meclisi gezer
Muṭrib çekerse yüzini dā'im revā defūñ
4. Şığmayuban deriye göğüs gerdügi bu kim
Yanında birki manķırı vardur şehā defūñ
5. Bir pōst geymiş egnine her şoḥbete varur
‘Ālemde ‘ayş ü ‘işret [ü] zevķ [ü] şafā defūñ
6. Üstāddan ṭabanca yimişdür şehā⁶⁸⁸ meger
Çalup çağırıldığına bulunmaz ḥaṭā [defūñ]
7. Pul mı virürdi avcına ol muṭribūñ ‘aceb
Kızdurmaya iñen yüzini⁶⁸⁹ Zātiyā defūñ

255

⁶⁸⁷ Zātî Dīvānı 697.gazel, s. 201.

⁶⁸⁸ şehā: dilā D.

⁶⁸⁹ iñen yüzünü: eger ki yüzün D.

Ḥayretī Fermāyed⁶⁹⁰

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Şāh-ı 'ālem olmağ isterseñ gedā ol ey gönül
 Kıo riyāset fikrini gel ḥāk-i pā ol ey gönül
2. Fakr ile faḥr it ğinā isterseñ ey dil dünyede
 Geç kanā' at küncine bir pādşāh ol [ey gönül]
3. Ğıll u ğışdan şaykal-ı 'ışık ile pāk it gönülün⁶⁹¹
 Açılup āyīne-i ğitī-nümā ol ey gönül

55a

4. Gördi mi kimse fenā dehrün beḳāsın bir beḳā
 Ṭālib-i mülk-i beḳā iseñ fenā ol ey gönül
5. Ḥayretinün derdine dermān olayın dir iseñ
 Dem-be-dem derd ü belāya mübtelā ol ey gönül

256

[Ḥafī] Fermāyed⁶⁹²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Çeşme-i la' lün şuyından kuvvet-i cān ister gönül⁶⁹³
 Hızırveş 'ālemde 'ömr-i cāvidān ister gönül
2. Hışm idüp çekdükçe ğamzeñ tıgini cān kaşdına
 Yüz urup cellād-ı çeşmünden amān ister [gönül]
3. Bāde ışmarlar gezer kalduḳça izün tozını⁶⁹⁴

⁶⁹⁰ Ḥayretī Dīvānı 259. gazel, s. 208.

⁶⁹¹ Gönülün: kendün

⁶⁹² Bu şiirde başlık Ḥayretī olarak verilmiştir. Ḥafī Dīvānı 72. gazel, s. 87.

⁶⁹³ Vezin tutarsız.

Rūšenā-yı çeşme kuhl-ı Işfahān ister gönül

4. Hāk-i pāyūne bahā şanma şehā cān virdügin
Bir bahāneyle⁶⁹⁵ anı senden rāygān ister gönül
5. Şāfī⁶⁹⁶-i gül-ruḥ elinden şāfi nūş itmege mül
Sebze vü āb-ı revān u gül-sitān ister gönül
6. Nev-bahār irdi⁶⁹⁷ Hāfī sebz oldu eṭrāfı çemen
Serv-ḳadler birle seyr-i bōstān ister gönül

257

Mu‘īdī Fermāyed⁶⁹⁸

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. ‘Ālem-i ‘ışḳuñ baña ğam gösterür ‘ālem degül
Çünkü budur ‘ālemüñ ḫālī ḳayurmaz ğam degül
2. Ben yoluñda ‘āḳıbet ḫāk olmak umardum velī
Seyl-i eşkümden binā-yı ‘ömr iñen muḫkem degül
3. ‘Āşıḳuñ gülmez yüzi ḫaṭ gelmedin ruḥsāruña
Bāğ-ı ser-sebz olmayınca bāğ-bān ḫurrem degül
4. Ben niçün mecrūḥ olam şām-ı la‘l-i yāre kim⁶⁹⁹
Bu dil-i bīmāruma merhemdür ol dirhem de[gül]

⁶⁹⁴ Bu beyit divanda 72.gazelde yoktur.

⁶⁹⁵ Bir bahāneyle: bu bahā bile D.

⁶⁹⁶ Şāfī: şāḳi D.

⁶⁹⁷ irdi: oldı D.

⁶⁹⁸ Mu‘īdī Dīvānı 261. gazel, s. 251.

⁶⁹⁹ Bu beyit divanda 261.gazelde yoktur.

5. Lâle-ḥaddūñ giderüp degdi şabâdan gül ‘arâḡ⁷⁰⁰

Gözinin üstinde yir yir kaṭre-i şebnem degül

6. Egri söyler kaşuñı cāy-ı kemāna beñzedem

Māh-nevdür diseler bir pâre beñzer kem degül

7. Ey Mu‘îdî ḡam sözün aña ḡired bî-gānedür

55b Āşnâlar sırrına her bir kişi maḡrem degül

258

İşḡāk Çelebi⁷⁰¹

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Ḥüsrevâ aldanma sen efsâne-i Ferhâda gel

Şan‘ at öğrenmek dilerseñ ey gül⁷⁰² üstâda gel

2. Dest-i cevruñle bu göñlüm ḡānesin vîrân idüp

Gel ṭayanma dostum bu ḡüsn-i bî-bünyâda gel

3. Var mısun gül gibi dirseñ ḡüsnüñ evrākı bilem⁷⁰³

Serv-i ra‘ nâ gibi şaḡn-ı ḡülşene âzâde gel

4. Ehl-i dilden yüz çevirme müdde‘ âdan incinüp

Cānumı şükrâne al göster yüzüñ tenhâda [gel]

5. Öldürüp ben muḡbilin ḡamdan âzâd eyledi

Vaḡtidür ey ḡāṭırum şoran mübârek-bâda gel

⁷⁰⁰ Bu beyit divanda 261.gazelde yoktur.

⁷⁰¹ İşḡāk Dîvânı 150. gazel, s. 151.

⁷⁰² ey gül: қо anı D.

⁷⁰³ Bilem: ile D.

6. Zerrece kalmadı ol gün yüzlü vaşlından ümîd
Ağla ey İshâk bî-dil derd ile feryâda gel

259

Ca' fer Fermâyed⁷⁰⁴

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Sırr-ı 'ışkı tuymak istersen gönül üstâda gel
Hüsrev ü Şîrîn okursañ hıdmet-i Ferhâda gel
2. Mevsim-i gül irdi ey dil cûşa gel bülbül gibi
Hûb-ı gâfletden uyanup nâle vü feryâda gel
3. Dest-i 'âşıkdan şarâb-ı 'ışkı nûş it zâhidâ
Var riya vü zerķi terk it mürşid-i irşâda gel
4. 'Asker-i ğam kılmasun cân mülkini şâhum harâb
Kıl kadem-rence gönül tahtına 'adl ü dâda gel
5. Ca' ferâ sen yâr ışigine düşüp yaşdanıgör
Raħm idüp şâyed diye kim derd-mend üftâda gel

260

Tâli'î Fermâyed

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Leyli-i Mecnûn okursañ ey gönül üstâda gel
Hüsrevâ Şîrîn gerekse hıdmet-i Ferhâda gel

⁷⁰⁴ Ca' fer Dîvânı 126. gazel, s. 329.

2. Ey benüm hâlüm şoran âzâde oldum guşşadan
Bir iki Hindûya kıl oldum mübârek-bâda gel
3. Nice aķar göreyin dirseñ bu yaşum Diclesin
Bir kez ey Mışr-ı melâhat seyr ide Bağdâda gel

56a

4. Hüsñ esâs-ı bir kı̇l üzredür aña yok i' timâd
Dostum tayanma ol bûy-ı bünyâda gel

5. Bunca yıldur âsitânuñda kuluñdur Tâli'î
Dimedûñ bir kerrecik gel derd-mend üftâda gel

261

Rûhî Fermâyed

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Hâmmâma girdi nâz ile bir sîm-ten güzel
Hûr u periye beñzemez âfet iñen güzel
2. Noķşanı yok münâsib a' zâ kemâl ile
Pehlû-yı sâķ ü sâ'id ü hep cümleten güzel
3. Hâmmâm[ı] rûşen eyledi gün gibi tal'atı
Yokdur cihânda ol büt-i meh-pâreden [güzel]
4. Ey sâķi bezm içinde beni sen degül misün
Bir gamzesiyle mest-i harâb eyleyen güzel
5. Câm oldu tâb-ı hüsñ-i temâşâsını gözüm
Hiç ihtiyâr kalmadı gördüm iñen [güzel]

6. Bir serv-ḳadd nigāra gönül virdi Rūḥi kim
Ḥaṭ fitne çehre gül gibi ra' nā dehen güzel

262

Nihālī Fermāyed

mef'ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Ḥammāma girdi nāz ile bir sīm-ten güzel
Şu şöyle diyecek yiri yok cümleten güzel
2. Kim sā' idini kimisi sāḳın güzel didi
Ben bildigüm o bir peridür cümleden güzel
3. Gül-çehresine fūtasını pūr-ḥicāb idi
Ol gün bunarken açalı düşdi iñen [güzel]
4. Şoyındı lāle kimse çıkup sūz-ı cāmeden
Bir sūseni fūtayla gül-i pirehen güzel
5. Kõçmaz güzel Nihālī kocaldı dimek neden
İñen güzelsin ey iki gözüm iñen güzel

263

İshāk Çelebi⁷⁰⁵

mef'ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Ḥammāma girdi nāz ile bir sīm-ten güzel
Leb āb-dār u zūlf-i muṭarrā beden güzel

56b

⁷⁰⁵ İshāk Dīvānı 158. gazel, s. 157.

2. Bālā bülend ü şāh-ı levend ü saçı kemend
Pāk⁷⁰⁶ u laṭīf ü nāzūk ü şīrīn-dehen güzel
3. Ḥammām ḥalvet idi hemān ol perī idi
Nāzūklığıyle sīneye çekdüm iñen güzel
4. Sen var iken bu ṭal‘ at-ı zībādan utanur
Varmaz dilüm ki diyebilem ğayra ben güzel
5. Baḳma bahār-ı ‘āleme⁷⁰⁷ İshāk merd iseñ
Zīnetle hergiz olmaya bir pīre-zen güzel

264

Niṣānī Fermāyed

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. İki gözüm baña raġmı belā ṭāġı durur yaşum
Anuñ çün rüz [u] şeb diñmez aḳar ırmağ olup yaşum
2. Kitāb-ı ‘ıṣṣā Mecnūn ile böyle başladıḳ ammā
Hemān dāl ile dek oldu ol daḥı bāġdaşum⁷⁰⁸
3. Şeb-i fūrḳatde sāyem olmasa tenhā kılurdum ger
Oḳımazsam anı mūm ile olmaz oldu yoldaşum
4. Derūn-ı dilde ey ḳaşı kemānum tīr-i ğamzeñden
‘Acā’ib ḳanlar aġladı benüm bu zaḥm-ı ḥūn-pāşum

⁷⁰⁶ Pāk: Ḥūb D.

⁷⁰⁷ bahār-ı ‘āleme: bahār-ı dehre D.

⁷⁰⁸ Vezin tutarsız.

5. Ele cām-ı belâ alsam Nişânî bezm-i miḥnetde
Kimesne olımaz devr içre bir laḥza ayakdaşum

265

Emrî Fermāyed⁷⁰⁹

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Maḥabbet şāh-bāzınuñ yuvasıdur benüm başum
Görinür âşiyânında⁷¹⁰ kınadı ucıdur kaçum
2. Beyābān-ı ğam-ı ‘ışkında sen ḥurşîd-i ruḥsāruñ
Bulınmadı benüm⁷¹¹ sāyemden özge bir ayakdaşum
3. İzi tozına yüz sürdüm gözüm gel aḡlama luṭf it
Ġubār-ı rāh-ı cānānı yüzümden yumasun yaşum
4. Anuñ ‘aynına sen bir kaçrece gelmezsin ey deryā
Dilüñ uzatma ġāfil çağlama çeşm-i güher-pāşum
5. Şafaḡ şanma daḡınur pāyına yāḡūtdan ḡalḡāl
Diler kim ola ey Emrî ‘arūs-ı dehr oynaşum

266

57a Kıvāmî Fermāyed

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Gözlerümden dem-be-dem ḡunîn aḡar yaşum benüm
‘Āḡıbet bu ḡanlu şudur alçaḡ başum benüm⁷¹²

⁷⁰⁹ Emrî Dīvānı 338. gazel, s. 182.

⁷¹⁰ âşiyânında: âşiyânından D.

⁷¹¹ Benüm: baña D.

⁷¹² Vezin tutarsız.

2. Ğam beyābānında ben āvāre-i ser-geşte
Olmaya sāyemden özge hîç ayakdaşum benüm
3. Baħr-ı dil ‘ıṣkuñ hevāsıyla şu resme kıldı cūş
Seyle ğarķ itdi vüçūdum zevraķın yaşum [benüm]
4. Devr içinde ben nice çāk-i girībān itmeyem
Mihr ü māh içre felek olmışdur oynaşum benüm
5. Bir ğazel didüm Kıvāmī şevķ-i yār ile bugün
Mekteb-i ħüsnünde yārūñ yok sebāk-dāşum benüm

267

Şem‘î Fermāyed⁷¹³

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. ‘Ār idermiş beni öldürmege ol sîm-tenüm
Varayın yalvarayın boynuma taşup kefenüm
2. Hulle-i cennet olursa çekeyin çāk ideyin
Dem-i vuşlatda baña ħā’ıl olur pîrehenüm
3. Tek beni zülf-i dil-āvîzüñe ber-dār eyle
Çekeyin pâdişehüm kendü elümle resenüm
4. Duymaya girsem eger mūr-ı za‘îfūñ⁷¹⁴ gözine
Ey Süleymān-ı zamān şöyle ħayāl oldı tenüm
5. Şem‘iyem künc-i ğamuñ virmezem ey şeh felege

⁷¹³ Şem‘î Dīvānı 116. gazel, s. 96.

⁷¹⁴ mūr za‘îfūñ: zerrece mûrun D.

Meclis-i⁷¹⁵ bāğ-ı cināndan baña yigdür vaṭanum

268

Raḥmī Fermāyed⁷¹⁶

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Ğam-ı hicrân ile şol deñlü za'îf oldı tenüm
Üstühvāna şarılı rişteye döndi bedenüm
2. Ger ölem cennet-i kūyuñda ğam-ı zülfüñ ile
Hūrlar hulle [vü] süñdüsden iderler kefenüm
3. Beni Mecnūn ideli Leyli-i zülfüñ şanemā⁷¹⁷
Penbe-i dāğum olupdur şanasın pīrehenüm
4. Şöyle üns oldı ḥayālūñ baña ey mūnis-i [cān]
Ġayrı söz söyleyemem vaşf-ı lebūñdür süḥanum
5. Raḥmiyā nazm-ı Nizāmiye müşābihdür idi

57b Gūş-ı Selmāna irmedi⁷¹⁸ kelimāt-ı ḥasenüm

269

Āhī Fermāyed⁷¹⁹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Şol kadar lāle gibi ḳanlara ğarḳ oldı tenüm
Ḳabrüm üzre açılan lāleye döndi kefenüm

⁷¹⁵ Meclis-i: Gülşen-i D.

⁷¹⁶ Bursalı Raḥmī Dīvānı 136. gazel, s. 382.

⁷¹⁷ leyli-i zülfüñ şanemā: ṭurra-i leylüñ cānā D.

⁷¹⁸ Irmedi: irişse D.

⁷¹⁹ Āhī Dīvānı 68. gazel, s. 33.

2. Vaşlaldur ki ciger zaḥmını bend itmek için
Yaralı sīnemüñ üstinde benüm pīrehenüm
3. Çekmeyem⁷²⁰ ḥārını ol gülşen-i ‘ömrüñ⁷²¹ gülinüñ
Kendü bağum çemenidür yine kendü dikenüm
4. Ḥaṇçerinden⁷²² dikilen kanlu yürekler gibidür
Her söğütte duran elmañ⁷²³ ser-i kabrümde benüm
5. Yırde pehlûlarumuñ naḳşı Āhî seni yârüñ⁷²⁴
Bir ḥâşıra şarılı mürdeye döndi bedenüm

270

Ḥayālî Fermāyed⁷²⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. ‘Ayn-ı dilden cüş idüp durmaz⁷²⁶ aḳar yaşum benüm
Şu terāzûsı olupdur ġālibā başum⁷²⁷ benüm
2. [Lām-ı] Leylî zülfüñ[ü] tıfl-ı dil⁷²⁸ yād ideli
Mekteb-i ‘ışk içre Mecnûndur sebâḳ-dāşum benüm
3. Nev-bahâr-ı ḥüsnüñe dil vireli ey ğonca-leb
Yüzüme berg-i ḥazān naḳş itdi naḳḳāşum benüm

⁷²⁰ çekmeyem: çekeyin D.

⁷²¹ ‘ömrüñ: ‘ömrüm D.

⁷²² Ḥaṇçerinden: ḥaṇçerinde D.

⁷²³ almañ: elma D.

⁷²⁴ Seni yârüñ: hemân ile D.

⁷²⁵ Ḥayālî Dīvānı 328. gazel, s. 203.

⁷²⁶ durmaz: gözden D.

⁷²⁷ başım: ḳaşım D.

⁷²⁸ dil: göñül d.

4. Şāh-ı ʿışk itdi beni bir fitne-i Rūmun ğamı
Tende yir yir zahm-ı tîridür kızıl başum benüm
5. Ey Hayālî kând-i laʿl-i medhîni⁷²⁹ yâr işidüp
Didi kim tûṭî misin ey rind-i qallâşum benüm

271

Uşulî Fermāyed⁷³⁰

fāʿ ilâtün fāʿ ilâtün fāʿ ilâtün fāʿ ilün

1. ʿİşk odından şemʿ [gibi] dökmedi yaşum benüm
Âh kim oñulmadı bağrumdaki başum benüm
2. Zehr-i kahr ile felek taşî tölular içmege
Bezm-i miñnetde bulunmadı ayakdaşum benüm
3. Künc-i ğamda yâr-i cânun göñlümün eglencesi
Derd ü miñnet yoldaşum ğamdur qarındaşum benüm
4. Baş⁷³¹ ölüp hâk olıcağ erbâb-ı ʿışkuñ bezmine
Kâse olmazsa ʿacebdür bu şınığ başum benüm

58a

5. Niʿ met-i dünyāya bakmadum belâ Uşulî dünyede^{732 733}
Künc-i miñnet meskenüm derd ü belâ aşum benüm

272

Uşulî Fermāyed⁷³⁴

⁷²⁹ kând-i laʿl-i medhîni: medh-i kând-i laʿlini D.

⁷³⁰ Uşulî Divânı 89. gazel, s. 72.

⁷³¹ Baş: Ben D.

⁷³² dünyâda: olalı D.

⁷³³ Vezin tutarsız.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hîç düşer mi ben esîr-i derd-i bî-dermân olam
Gayriler rif atde bendeñ hâk ile yeksân olam
2. Dest ura dāmānuña ey gül senüñ her hâr raķīb⁷³⁵
Gonceveş kanlar yudam bülbul gibi nālân olam
3. Sen hārîm-i vaşluñı ' arz idesin nā-maḥreme
Ġam beyābānında ben maḥrûm u ser-gerdân olam
4. Şerbet-i vaşluñ senüñ her bî-ḥalāvet nûş ider
Ḥasret ile ben ıraklardan bakup ḥayrân olam
5. Vaşlı devrinde bugün bayrama irdi her kişi
Ey Uşulî ben gedâ varam meger kurbân olam

273

'Amrî Fermāyed⁷³⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Bu ne 'îd olsun cihân ḥandân u ben giryân olam
İl terennüm ide ben gögsüm dögüp⁷³⁷ nālân olam
2. Yâri ağıyar ile görüp ḥasret ile cân virem
Derd ile yüz yire koyup hâk ile yeksân olam

274

[Āhî]⁷³⁸

⁷³⁴ Uşulî Dīvânı 78. gazel, s. 68.

⁷³⁵ raķīb: u ben D.

⁷³⁶ 'Amrî Dīvânı 69. gazel, s. 105.

⁷³⁷ dögüp: dögem D.

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Cemālün şem' -i tâbıyla yanan dillerde dâğ olmaz
Gözün bīmārı olan dil ölür derd ile sağ olmaz
2. Yüzün meh-tâb-ı şevkinden ne tañ olsa gice gündüz
Cemālün şem' -i rüşendür aña beñzer çerâğ olmaz
3. Didüm cānā ' izāruñda neden yok zülf-i hüs-n-ārā
Didi gülzār-ı cennetdür cemālüm anda bâğ⁷³⁹ olmaz
4. Görüp ārayış-i hüs-nün inen cev-r itme ' uşşāka⁷⁴⁰
Kaçan kim şehri tonansa mey içmege yasağ olmaz
5. Be Āhī üstüne bir gün toğar gün gibi ol meh-rū
Yigitsin çünkü başuñdan senün devlet ırağ olmaz

275

[Yahyā] Güft⁷⁴¹

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Dilā rāh-ı miḥnetde⁷⁴² belādan ictināb olmaz
Cefādan incinüp ' özr eylemek hergiz cevāb olmaz

58b

2. Güneş yüz-lü kâmer-sîmā güzeller çok durur ammā
Benüm serv-i bülendüm gibi bir ' ālî-cenāb olmaz
3. Sevüp bir tâze maḥbûbı vişāli gencine irmez

⁷³⁸ Āhī Dīvānı 41.gazel, s. 21.

⁷³⁹ bâğ: zâğ D.

⁷⁴⁰ cev-r itme ' uşşāka: al-i la' lüne sögmeye D.

⁷⁴¹ Bu şiirde başlık Āhī olarak verilmiştir. Taşlıcalı Yahyā Dīvānı 144. gazel, s. 372.

⁷⁴² Miḥnetde: maḥabbetde D.

Yıkılup cām-ı ʿışk ile şu kim mest ü harāb olmaz

4. Belānı çekmek için haşre dek sağ olmak isterdüm
Dirîgâ Kaʿbe kapuñda duʿāmuz müstecāb olmaz
5. Vişāl isterseñ ey Yaḥyā vücūduñ perdesin çāk it
Bilürsin⁷⁴³ ʿāşık u maʿşūk arasında hicāb olmaz

276

Kemāl Fermāyed

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

1. Beni yā Rab yine sen mülket-i cānāna ilet
Mūr-ı mazlūm güzergāh-ı Süleymāna ilet
2. Cān-ı zülfinde dili çāh-ı zenaḥdānda bulup
Didi kim birini aş birini zindāna ilet
3. Ola kim raḥm ide bu ben bî-çāresine⁷⁴⁴
Cigerüm yāresin ol nergis-i mestāna ilet
4. Ben bu ğurbetde eger ölür isem ḥasret ile
Ey şabā ḥāk-i ğubārum der-i cānāna ilet
5. Şād olsun dir iseñ ruḥ-ı Nizāmîyi eger
Bu Kemālūñ yūri şiʿrin Karamana ilet

277

Ḥayālî Fermāyed⁷⁴⁵

⁷⁴³ bilürsin: Hemîşe D.

⁷⁴⁴ Vezin tutarsız.

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Tekebbürden berī gerd-i riyādan pākdur gönlüm
Yoluñda pāy-māl olmuş bir avuç hākdur gönlüm
2. ‘İnāyet nūrnuñ pertevlerinden lem‘ adur cānum
Cemālūñ görmege āyīne-i idrākdur gönlüm
3. Dem olur ğonca-i dem-beste-i gülzārı miḥnetdür
Dem olur lāle[ler] gibi giribān çākdur gönlüm
4. Yaşum cūyī elüm⁷⁴⁶ alup n’ola⁷⁴⁷ ‘ummāna irgörse
Cihān gülzārınuñ terkin uran hāşākdur gönlüm
5. Ḥayālī hecr-i dil-berde vişāl ümmīdine ḥandān
Vişāle irse⁷⁴⁸ bīm-i hecr ile ğam-nākdur gönlüm
6. Tōludur bāde-i ‘iṣyān ile bezm-i mecāz içre

59a Ferīdūn cāmıdur ya sāğar-ı Ḍaḥḥākdur gönlüm

278

Āhī Fermāyed⁷⁴⁹

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilün

1. Ey nesīm-i kudretūñ nefḥinde ādem bir nefes
Vey⁷⁵⁰ ḥarīm-i gülşen-i luṭfuñda ‘ālem ḥār u ḥas

⁷⁴⁵ Ḥayālī Divānı 335. gazel, s. 205.

⁷⁴⁶ Elüm: elin D.

⁷⁴⁷ nola: ne var D.

⁷⁴⁸ irse: ire D.

⁷⁴⁹ Āhī Dīvānı 1. kaside, s. 2.

⁷⁵⁰ Vey: Dey D.

2. Z̤ikr-i ḥamdüñdür ki her milletden oldı āşikār
Ka‘ beden āvāz-ı [hū] büt-ḥāneden bāng-i ceres
3. Nār-ı Mūṣīdūr celālūñ ṣemmesinden bir eṣer
Nūr-ı Aḥmeddür cemālūñ pertevinden bir ḳabes
4. Ḳanḳı nākesdür kese senden kim ümīdini kese⁷⁵¹
Ni‘ met-i luṭfuñla ḳün maḥrūm ḳalmaz hiç kes
5. Ravza-ı ‘ıṣḳuñda cān murğını ta‘ līm itmege
Bu toḳuz çarḫı aña ḳılduñ müṣebbek bir ḳafes
6. Ḳo ṣenā vü medḫi gel Āhī du‘ āyı ḥazır it
Kim bu varlıḳdan ḳamu ol bir du‘ ādur saña bes
7. Dā‘im el üstinde tut devlet du‘ āsın Āhi kim⁷⁵²
Ṣükr-i ni‘ met⁷⁵³ Rāzıḳa el yüze sürmekdür meges

279

Necātī Beg Fermāyed⁷⁵⁴

fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilātūn fā‘ ilūn

1. Dil kesülmez ‘ıṣḳ-ı dil-berden ḳo nāṣıḫ sözi kes
Veh ki bu ḥāb-ı eceldür olımaḫ māni‘ mekes
2. ‘Āṣıḳ olmayınca itmez kimsene dilden fiğān
Yola girmeyince ḳılmaz nāle vü zārı ceres

⁷⁵¹ kim ümīdini kese: ümīdin ḳaḫr ile D.

⁷⁵² Āhi kim: Āhi’yā D.

⁷⁵³ Ṣükr-i ni‘ met: Ṣükr ü minnet D.

⁷⁵⁴ Necātī Dīvānı 246. gazel, s. 295.

3. Aḥşamın [gel] dünle gel itme raķībũnden ḥazer
Gice gitdũñ⁷⁵⁵ diyebilmez mäh-ı tãbãna ‘ases
4. Ḥüsn gülzârında cân bûlbûllerin aşmağ için
Kara tellerden düzetmiş zûlf-i müşgînũñ kafes
5. Luṭfı meydânında sen burduñ çinãruñ ellerin⁷⁵⁶
Didi el arķası yirde ey boyı şimşãd pes
6. Nicesi yanmaya ğayret odına pervãne kim⁷⁵⁷
Kârşusunda şerbet-i vaşl ile ‘îş eyler mekes
7. Yıllar oldu yollar üstine düşüp ḥãk oldum âh⁷⁵⁸
Bulmadum ol zûlf-i ser-keş dâmenine dest-res
8. Ey Necâtî ‘âşık olanlarda neyler ârzũ

59b Kendũñi tağıtma cem‘ olmaz hevã ile heves

280

Firākî Fermāyed

fã‘ilâtũn fã‘ilâtũn fã‘ilâtũn fã‘ilũn

1. Gülşen-i ‘ãlemde bu sırra irişmez hiç kes
Zãğlar âzãde [vũ] bûlbûller giriftâr-ı kafes
2. Geñ yaķadan nãledür ancaķ naşîbi bûlbûlũñ
Dâmenin her ser degül ruḥsãruñ almış ḥãr ü ḥas

⁷⁵⁵ gitdũñ: gezdũñ D.

⁷⁵⁶ ellerin: pençesin D.

⁷⁵⁷ Bu beyit Necâtî Dîvânı 245. gazel, s. 295, 5.beyittedir.

⁷⁵⁸ Bu beyit Necâtî Dîvânı 245. gazel, s. 295, 2.beyittedir.

3. Yeltenürsem ey perî tañ mı hevâ-yı kûyuña
Vaqt olur kim âdemi Bağdâda iltür bu heves
4. Beddu‘ â bilmem İlâhî kesmesün ‘ âlemde hiç
Kûyuña vardıkça ‘ âşık seg rakîb eylerse ses
5. Gül cemâlün muşhafın göster Firâkî bendeñe
Bârî imân ile Qur‘ân ile gitsün şöñ nefes

281

Bâkî Fermâyed⁷⁵⁹

fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

1. Sîneñe ‘ ışık ile elifler kes
Bilsün ol servi sevdigün herkes
2. N’ola dilden figân u zâr itsem
Dili ucından inlemez mi ceres
3. Hâkümi kûy-ı yâre irgürdün
Turma ey bād-ı şubh esen ol es⁷⁶⁰
4. Oda yandı hezâruñ âhından
Şanma zeyn oldu güller ile kafes
5. ‘ Işık yolında baş gide Bâkî
Başdan gitmeye hevâ vü heves

282

⁷⁵⁹ Bâkî Dīvânı 210. gazel, s. 168.

⁷⁶⁰ esen ol es: olup esen es D.

Ḥayretî Fermāyed⁷⁶¹

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Añlasa derd-i derūnum baña bir yār olsa
Bilse keyfiyyetümi vākıf-ı esrār olsa
2. Nükte-dān olsa söz añlasa żarîf olsa⁷⁶² güzel
Cān u dilden⁷⁶³ hele fi'l-cümle haberdār olsa
3. Düşse pāyına sürinse yürise sāye gibi
İttiḥād itse oñat yāri vefā-dār olsa
4. Ara yirden ikilik perdelerin ref' idüben
İttiḥād itse oñat yār-i vefā-dār olsa

60a

5. Añlasa bu dil-i dīvānemüzi Ḥayretiyā
Ġuşşa vaķtinde bize mūnis ü ġam-ḥ'ār olsa

283

Āḥî Fermāyed⁷⁶⁴

mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Güzellik nev-bahārında cihān bāġı bahār olsa
Baña ol yüzi gülşensüz gerekmez ger hezār olsa
2. Lebi ġonca bili ince güzel[ler] çok durur ammā
Öpülse⁷⁶⁵ der-miyān olsa kucalsa der-kenar⁷⁶⁶ olsa

⁷⁶¹ Ḥayretî Dīvānı 400. gazel, s. 274.

⁷⁶² söz añlasa żarîf olsa: żarîf olsa söz añlasa D.

⁷⁶³ Cān u dilden: Ḥāl-i dilden D.

⁷⁶⁴ Āḥî Dīvānı 97. gazel, s. 46.

⁷⁶⁵ Öpülse: Kucalsa D.

⁷⁶⁶ Kucalsa der-kenār: öpülse der-kinār D.

3. Ne zībā aşrdur ancak⁷⁶⁷ zümürriḍ-rengi eflākuñ
Bināsı pāy-dār olsa esāsı üstüvār olsa
4. amer gibi yüzi⁷⁶⁸ beñlü güzeller pādşāhıdur
Benüm māh-ı siyeh-erdem  acerb mi ḥāl-dār olsa
5. Başum alup giderdüm ben adem mülkine dek Āhī
Öte yanında dünyānuñ eger bir reh-güzār olsa

284

[Nizāmī]⁷⁶⁹

feilātün feilātün feilātün feilün

1. Sen zer ü sīm ile şayd olduḡuñı işideli
Gözlerüm gümüşe döndi yüzüm altun gibidür
2. Ey Nizāmī ruḥı⁷⁷⁰ üstindeki ḥālī⁷⁷¹ şanemüñ
uşşadan  aşıkı gönlindeki⁷⁷² düḡün gibidür

285

Başirī Güft⁷⁷³

mefāilün mefāilün feülün

1. Başum hierüñde cūy-ı āba beñzer
Gözüm ol ābda gird-āba beñzer

⁷⁶⁷ Dur ancak: idi El-a D.

⁷⁶⁸ Yüzi: yüzlü D.

⁷⁶⁹ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 10. gazel, s. 49.

⁷⁷⁰ ruḥı: lebi D.

⁷⁷¹ ḥālī: ḥāl ol D.

⁷⁷² gönlindeki: cānındaḡı D.

⁷⁷³ Başirī ve Türke Şiirleri adlı eserde yoktur.

2. Cihānā i‘timād itmese igende
Ki bu ‘ālem ḥayāl ü ḥāba beñzer
3. Sücūd itdüm çü gördüm yolda izin
Ki ayağı izi miḥrāba beñzer
4. Қауһ Mısr-ı melāḥat serveridür
O yüzden ḥācibü’l ḥicāba beñzer
5. Başıri k̄anlu yaş didüm içinde
Kadeḥ içre şarāb-ı nāba beñzer

286

60b Aḥmed Paşa Fermāyed⁷⁷⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Āh kim ‘ömrüm cihān mülküñde cānānsuz geçer
Ben cihān mülkin n’iderem çünkü cān ansuz geçer
2. Dil cemālūñsüz cüdādur nev-bahār-ı ḥüsnden
Bāğ-ı cennet bülbulin gör kim gülistānsuz geçer
3. Mezḥeb-i ‘ışkuñ ḥabībūñ kankı bī-dīn terk ider
Küfr-i zülfinden nigāruñ nice imānsuz geçer
4. Dostum kalmayalı mihrūñ gibi şabrum benüm
Cevr ḥadden aşdı⁷⁷⁵ ammā ḥasret oransuz [geçer]
5. Aḥmed-i dil-ḥasteden ḥüsnūñ zekātın yığma kim

⁷⁷⁴ Aḥmed Paşa Dīvānı 53. gazel, s. 143.

⁷⁷⁵ aşdı: geçdi D.

Ėam bucağında yatup derdüñle dermānsuz geçer

287

Hüsrev Fermāyed

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Naḥl-i bendān cihān ḳaddüñe taḥsīn itdiler
Ḳāmetin servüñ duta gögi ġam-ġīn itdiler
2. Rū-be-rū āyīneye zülf ü ruḥuñ yüzdürdiler
Ol ḥayāsuz saḥt-ı rūyıda ki ḥodbīn itdiler
3. Dostum cā'iz degül nisbet cemālün bāğına
Ḥūrlar cenneti 'adnī gerçi tezyīn itdiler
4. Devlet-i 'ıḣḳuñda bu mı gözlerüñ in'ām idüp
Ben belā-keḣ 'āḣıḳa biñ cevır ta'yīn itdiler
5. Hüsrevüñ nazmı durur bārī Nizāmīyi görüñ
Şā' irān her beytini tazmīn itdiler⁷⁷⁶

288

Hüsrev Fermāyed

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Sen gözi āḥū içün cān u gönül bir itdiler
Dām-ı sīmi ḣayduñ içün ḥūb tedbīr itdiler
2. Levḫ-i zerrīn üstine da'vet-i füsüs naḣḣ idüp
Sen perī-peyker melek-sīmāyı teşḫīr itdüler

⁷⁷⁶ Vezin tutarsız.

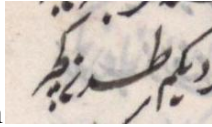
3. 'İşkuña can virmegi dil-ber muḳarrer kıldılar
Nā-geh dil dībāsına sen cūyı taşvīr itdiler
4. Göz sīneden şafḥa-yı ruḥsāra cedveller çeküp
Kışsa-ı pūr-ḡuşsa-yı hicrānı taḥrīr itdüler
5. Hüsrevī şūrīdeyi sevdā-yı zülfüñle görüp
Ehl-i diller raḥm idüp tedbīr-i zencīr itdüler

289

61a Tāli'ī Fermāyed

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Meclisinde ḥüsnüñ pervāneler şebden geçer
Ağlamaḳdan şem' veş dīvāneler şebden geçer
2. Sen perī içün gözüm yaşına ḡarḳ olsam n'ola
Ādemīlikdür bu anca nesneler şebden geçer
3. Ḥatt-ı menşūrı eşer ḳalmadı ol sengīn-dile

Gerçi ḥükm-i şāhiyi dirlerdi kim geçer

4. Hūbı sevmeñ diyü zāhid bize şūretler ḳurar
Ādemī olan ḳaçan ol naḳş-ı dil-keşden [geçer]
5. Olurın biñ başa bir taş yoluñ virmez
Tāli'ī ḳuluñ daḥı yolında yoldaşdan geçer

290

Latîfî Fermâyed⁷⁷⁷*fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün*

1. Ol şanem kim hüsn ile gün gibi bî-hem-tâ geçer
Zerreye saymaz cihân meh-rûların ğarrâ geçer
2. Ne kerâmetdür şabâda bulsa ey zâhid bu kim
Bir nefesde deheni ter olmadın deryâ geçer
3. Bu tokuz çarḡ-ı serden kim ider âhum güzer
Güyyâ tîr-i kazâ ola ki bî-pervâ geçer
4. Vâ' iz-i şehre diñüz minberde monlalanmasun
Bu cihânda her kişi zâğınca Mevlânâ geçer
5. Her kişi bende vü dâver kâküli
Saña ol pendî Latîfî zülf-i ' anbersâ geçer

291

Necâtî Fermâyed⁷⁷⁸*mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün*

1. Cedvelden iñen çıkma ki pergâra çekerler
Ṭoğrı yolına gitmeyeni dâra çekerler
2. Ğâfil yürüme ayağı tozında gözün aç
Ki ol sürme⁷⁷⁹ şol dîde-i bî-dâra çekerler
3. Şimşâdî şalınmağda elüm var dimesün kim

⁷⁷⁷ Bu şiir Latîfî Dîvânı'nda yoktur.⁷⁷⁸ Necâtî Dîvânı 95. gazel, s. 203.⁷⁷⁹ Sürme: sürmeyi D.

Güzeller anı şīve-i reftāra çekerler

4. Gül Yūsufi devründe güzellik şatamaz hīç
Gün başına bir gerçi [ki] bāzāra çekerler

5. Gül devri dūrūr ser-ḥoş ol utanma Necātī

61b Hacılet raḡamuñ cebhe-i ruḡsāra⁷⁸⁰ çekerler

292

[Hevesī]

fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilātūn fe' ilūn

1. Sīneme tīr-i müjeñ fīne vü āl ile geçer
Şadra lā-būd kişi fend ile kemāl ile geçer
2. Tağıdup zūlfini ḡamz eyler ela gözler ile
Yine 'uṣṣāḡa görüñ bendi ne āl ile geçer
3. Māh-rūlar seni gördükçe ḡacīl olsa ne ṭañ
Güneşi gör işigünden zevāl ile geçer
4. N'ola zūlfünde gönül fīkr ider ise bilüñi
'Ömri sevdāyilerüñ fīkr-i muḡāl ile geçer
5. Hevesī ḡālını hicründe ne bilür şanemā
Şu kimesne ki şeb [ü] rüz-ı vişāl ile geçer

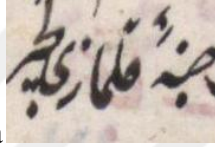
293

Ḥayātī Fermāyed

⁷⁸⁰ ruḡsāra: ḡüṣ-yāra D.

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Yār cev̄r eylese ' uşşāka n'ola nāzı gēçer
Bu cihān gülşeninüñ serv-i ser-efrāzı gēçer
2. Yine bir āfet-i devrāna muhib oldu gönül
Şimdi hūsn ikliminüñ dil-ber-i mümtāzı gēçer
3. O gör ey şāhına dil murgını kapdırmayı gör
Ġāfil olma gözün aç Rūmili şeh-bāzı [gēçer]
4. N'ola cān oynasa meydān-ı maḥabbetde gönli

Resen-i zūlf-i nigāruñ cāna kılmazı gēçer

5. Ey Ḥayātī n'ola dil-ber bize cev̄r eyler ise
Ayağı toprağıyuz bendesiyüz nāzı gēçer

294

Yahyā Fermāyed⁷⁸¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Her kaçan ' aşıkларуñ ' ömri gibi cānān gēçer
Ḥayrete varur hemān ten ' āleminde⁷⁸² cān gēçer
2. Ben nice şād olmayam vardukça Mecnūn olmadın⁷⁸³
Görse ben dīvānesini ol perī ḥandān [gēçer]

⁷⁸¹ Taşlıcalı Yahyā Dīvānı 72. gazel, s. 326.

⁷⁸² ' āleminde: ' āleminden D.

⁷⁸³ Olmadın: olmadan D.

3. Kuluñ olmağa begüm lāyık degüldür her biri
Hüblara şimdi velī hüsñ iline sultān geçer

4. Ağlayup senden saña nice şikāyet itmeyem
Bendeñe şāhum görünmezsın nice dīvān geçer

62a

5. Yol gibi boynın burup ‘ālemde ey Yaḥyā müdām
‘Işk yolında kim geçenler bī-ser ü sāmān geçer

295

Ḥafī Fermāyed⁷⁸⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Kūyuñı mesken iden Firdevs-i a‘lādan geçer
Kim⁷⁸⁵ yitişe menzil-i a‘lāya ednādan geçer

2. Muşḥaf-ı ḥaddüñde reyḥān ḥaṭṭuña nūr sermege
Dest-res bulan qalem gibi ser ü pādan [geçer]

3. Zāhid [ü] ‘ābid lebüñ devrinde olup⁷⁸⁶ mey-perest
Terk idüp şavm u şalātın⁷⁸⁷ zühd [ü] taqvādan geçer

4. Düşse tañ mı ‘aks-i ruḥsāruñ gözümden göñlüme
K’āfitābuñ pertevi cām-ı mücellādan geçer

5. Levḥ-i dilden naqş diyü naqqāşı bulduñsa Ḥafī
Kim dil-i Mecnūn gāh yirde⁷⁸⁸ Mevlāyā Leylādan geçer⁷⁸⁹

⁷⁸⁴ Ḥafī Dīvāmı 29. gazel, s. 55.

⁷⁸⁵ Kim: Bes D.

⁷⁸⁶ Olup: oldı D.

⁷⁸⁷ şalātın: şalāti D.

⁷⁸⁸ gāh yerde: ki ire D.

296

Ṭālī'ī Fermāyed*fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

1. Gül yüzün kim şanemā ḥüsn ü bahā ḥırmenidür
Bülbül-i ḥasteye ol berg ü nevā ḥırmenidür
2. Dest dest olsa 'aceb mi şanemā sünbüller
Murğ-ı sebz-i ruḥuñ[a] ḥüsn ü bahā ḥırmenidür
3. Ḥālūñi görmeyicek yitirürem kendümü ben
Gerçi cān murğına ol dāne belā ḥırmenidür
4. Göricek yüzüñi ḥacet dilerem el götürüp
Dilegüm n'ola ḳabül olsa du'ā ḥırmenidür
5. Bişmedin 'ömr ekin Ṭālī'ī dās-ı meh-i nev
Bāğa gel 'iş idelüm zevḳ [ü] şafā ḥırmenidür

297

Ḥayretī Fermāyed⁷⁹⁰*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*

1. Meminün dil 'aceb āvāresidür
Ölümlü ḥastesi bī-çāresidür
2. Oñulmasun ḳo gitsün dilde ğamzeñ⁷⁹¹
K'anuñ şemşīr-i 'ışḳı yarasıdur

⁷⁸⁹ Vezin tutarsız.⁷⁹⁰ Ḥayretī Dīvāmı 101. gazel, s. 135.⁷⁹¹ ğamzeñ: zaḥmum D.

3. Cihānda abza-i avs-i murādum
Meminūñ iki aşı arasıdur

62b

4. Nice sevmeyeyin cān u gön lden
Y rekler vaşlası cān pāresid r
5. Ağarmışdur şaalı ayret n ñ
Tari ñ eski y zi arasıdur

298

ayret  Fermāyed⁷⁹²

mefā' l n mefā' l n fe' l n

1. Memin ñ dil 'aceb āvāresid r⁷⁹³
Ayada almışı efgendesid r
2. Beni vir n iden d z-d de geh g h
Baup bir g z ucıyla andesid r
3. Bu g nl m  nesini r şen iden
er ğ-ı 'arız-ı t bendesid r
4. ızarsa aň mı [beňzi] āfit buň
Cem li ayınuň şermendesid r
5. S r r-ı 'ıřı diňleň ayretiden
Bu bezm ñ ol da bir g yendesid r

⁷⁹² ayret  D v mı 102. gazel, s. 136.

⁷⁹³ 'aceb āvāresid r: ad m  bendesid r D.

299

Ḥayretî Fermāyed⁷⁹⁴*mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ülün*

1. Meminüñ dil qadīmī çākeridür
İşgi kelbidür ḥāk-i deridür
2. Düşelden bend-i zülfine Meminüñ
Cihān dil-berlerinden dil-beridür
3. Naẓīrin görmemişdür dahı gözler
Begüm ādem degüldür ol perīdür
4. Kaçan söz söylese biñ şīve ile
Eridür yüregüm yağın eridür
5. Hemān bu ğurbet ilde yādigārı
Kulağumda sözi gevherleridür
6. Yürise⁷⁹⁵ nāz ile şeh-bāz-ı vahşī
Otursa⁷⁹⁶ luṭf ile kebk-i derīdür
7. Ṭarīḳ-i ‘ışk içinde Ḥayretīyi
Delüler haylinüñ ser-defteridür

⁷⁹⁴ Ḥayretî Dīvānı 100. gazel, s. 134.⁷⁹⁵ Yürise: Otursa D.⁷⁹⁶ Otursa: Yürise D.

300

63a H̄ayretī Güft⁷⁹⁷*mefā' ilün mefā' ilün fe' ulün*

1. Maḥabbet bezminün dil menzilidür
Mey-i 'ışkuñ hıred lā-ya' kılidür
2. Ṭarīḳ-i ğamda başum bir ceresdür
Dehānumda dilüm gūyā dilidür
3. Dökülsün dāne dāne eşk-i çeşmüm
Maḥabbet mezra'ınun ḥāşılıdur
4. Raḳībün ne çalar bezm-i belāda
Gerekse biñ kez ötsün çük kılıdur
5. Ölüm āsān olupdur H̄ayretiye
Bu ḥalkuñ gerçi ğāyet müşkilidür

301

Kerīmī Fermāyed

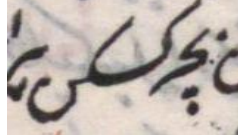
mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Ğarībüm şām-ı miḥnetde belā künc-i ṭarağumdur
Ḥayāl-i mäh-ı tābānum yanar bir şeb-çerāğumdur
2. şevr ğam derd ile bāzī kıлмаğa dā'im
Seyirler dāğlar yir yir elifler maṭrağumdur⁷⁹⁸

⁷⁹⁷ H̄ayretī Dīvānı 50. gazel, s. 111.⁷⁹⁸ Vezin tutarsız.

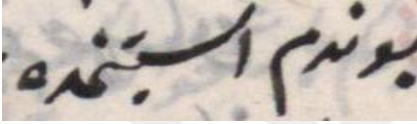
3. Çeh-i sîb-i zenaḥdānuñla mey-gūn leblerüñ fikri
Tolular içmege bezm-i maḥabbetde çanağumdur

4. Der-āgūş itmege ol mū-miyānı hîç olan sâ' id

‘Adūnuñ ḥāşılların nice keskin? yarağumdur⁷⁹⁹

5. Kerīmī sâ' idüm özden görinen her elif şekli

nihân itdüm bıçağumdur⁸⁰⁰

302

Derūnī Fermāyed

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Kākül-i dil-ber ki eṭrāf-ı ‘araḫ-ç̄inden çıkar
Sünbül-i ḥoş-būdur ol kim Ç̄in [ü] Maç̄inden [çık̄ar]
2. N’ola çık̄sa s̄ineden ğamzeñ ḥadengi āhuma
Rūbeh-i çeşmüm ğazālī derd ile inden çık̄ar
3. Doğ̄sa ger ḥūrş̄id-i maşrık cānibinden her seḫer
Bu ‘aceb kim āfītāb ḥāne-i ebrinden çık̄ar
4. Ey şanem zūlfūñ ucından zāhir kim mezheb ü d̄inden⁸⁰¹
Zūlm göricek ādem-i nā-çār olup d̄inden [çık̄ar]

⁷⁹⁹ Vezin tutarsız.

⁸⁰⁰ Vezin tutarsız.

⁸⁰¹ Vezin tutarsız.

5. Ārzū-yı la‘l-i şekker-bāruñ ile Hüsrevā

63b Bu Derūnī haste bir gün cān u şīrinden [çıkar]

303

Ḥayālī Fermāyed⁸⁰²

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Şol gönül kim şām-ı ğamda derdūñi [tehnā çeker]

‘Ayn-ı cānā⁸⁰³ kuḥl-i sübhānellezī esrā çeker

2. Yār ile ‘āşık ikilik perdesini kıldı çāk

Vaḥdete irdi daḥı zāhid ğam-ı ferdā çeker

3. Mūrçe bir kaṭre mā içinde olur nā-bedīd⁸⁰⁴

Teşne-diller var ki bir demde yedi deryā çeker

4. ‘Āşiyān-ı bülbüli sāgar idüp gülzārda

Ġonca la‘lūñ yādına ey lāle-ruḥ şaḥbā çeker

5. Dergehūñde her ne kim emr eylese sultān-ı ‘ışk

Nice yıllardur Ḥayālī ḥükmine tuġrā çeker

304

Yahyā Fermāyed⁸⁰⁵

mef‘ulū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn

1. Ağyārdan görüp [yine] ḥālī cihānı ben

Pehlūya çekdüm ol şanem-i mihribānı ben

⁸⁰² Ḥayālī Dīvānı 79. gazel, s.116.

^{803c} Āyn-ı cānā: Cān gözüñe D.

⁸⁰⁴ mā içinde olur nā-bedīd: şu içre vücūdūñ ğarḳ ider D.

⁸⁰⁵ Yahyā Dīvānı 304. gazel, s. 470.

2. Ebrûsı gibi egri hayâl itmeñüz baña⁸⁰⁶
Toğruluk ile sevdüm o serv-i revânı ben
3. Nâzıklük ile öpmiş idüm düşde leblerin
Havf ile cānum ağızuma geldi uyanuban
4. İrdüm Hümā-yı himmet ile āsitānına
Yapdum felekler üzre yine āşiyānı ben
5. Yaḥyā nigārsuz neme yarar benüm cihān
Bir daḥı görsem iki olur bu cihānı ben

305

Fiğānī Fermāyed⁸⁰⁷

mef'ulū fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

1. Virdüm dehān-ı dil-bere dil ḡā'ibāne ben
Miḡdār-ı zerre görmedüm⁸⁰⁸ andan nişāne ben
2. Meclisde la'l-i dil-beri öpmek dilerse cām
Kānını şu yirine içem kana kana ben
3. Bezm-i belāda şem'ün özi görünür baña
Sūz-ı derūnum aḡlar isem yana yana ben
4. Şaçdum⁸⁰⁹ ümīd-i ḡākinē toḡm-ı sirişkūmi
Ḥāl-i 'izār-ı yāri görüp dāne dāne ben

⁸⁰⁶ baña: beni D.

⁸⁰⁷ Fiğānī Dīvānı 60. gazel, s. 63.

⁸⁰⁸ Görmedüm: görmedin D.

⁸⁰⁹ Şaçdum: Ekdüm D.

64a

5. ‘Avn-i İlâh reh-ber olursa Fiğāniyâ
Mülk-i sühânda beglük idem Hüsrevâne ben

306

Hayālî Fermâyed⁸¹⁰*mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün*

1. Egerçi şüretâ ednâdan ednâ hâk-i râhum ben
Haķîķat ‘âleminde nûr-ı çeşm-i mihr ü mâhum ben
2. Felek farkına çıķmağa yolum var ey Mesîhâ-dem
Elifle tığ ile başdan ayağa âh vâhum ben
3. Külâhum güşesi hürşid-i ‘âlem-tâba baş egmez
Kamer şekker-keşümdür Hüsrevâ⁸¹¹ encüm-sipâhum ben

307

[Mahlassız]*fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*

1. Şol vefâsuz cevri çok hercâ’i dil-berden meded
Fürķati zindânına mehbûs olan çıķmaz ebed
2. Âh kim bunca zamândur bulmadum bir toğrı yây
Günde biñ kez ger ölem aḫvâlümi bilmez eḫâd
3. Zâ‘f-ı hicrânuñla âḫir geldi cânum ağızuma
Ey ṭabībüm vaķtidür bir çâre kıl öldüm meded

⁸¹⁰ Hayālî Dîvânı 436. gazel, s. 240.

⁸¹¹ Kamer şekker-keşümdür Hüsrevâ: Bi-ḫamdi’llâh gulâm-ı Âsaf-ı D.

4. Eşklere müdde‘î gördüm ki men‘ eyler beni
Âşinâ olup seg-i kūyuñı idündüm sened
5. Ğıll ü ğışdan göñlün āyīnesini pāk eyleyüp
Lāubāli bir mücerred ‘āşıkam giydüm nemed

308

Fazlî Fermāyed⁸¹²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Rāh-ı ğamda şanmañuz kim yār-i ğam-ḥ̣ār isterüz
Şādiden mustağni ğamdan ‘āri bir yār isterüz
2. Almazuz ey ḥ̣āce biz dünyā metā‘ın bir pula
Gicesüz sūd u ziyāndan özge bāzār isterüz
3. Tekye-i ‘ışk içre olduk baş açuk ābdāl
Hırka ḥark eyledük şanmañ ki dāstān isterüz
4. Bülbül-i gülzār-ı istignāda tutduk āşiyān
Ne şafā-yı gül gerek ne zaḥmet-i ḥār isterüz
5. Fazliyā keyfiyyet-i dāmenden olduk hūş-yār
Mest-i ‘ışk olsun bugün şanmañ bir yār isterüz⁸¹³

309

64b Yaḥyā Çelebî Fermāyed⁸¹⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

⁸¹² Bu şiir Kara Fazlî Dīvān’ında yoktur.

⁸¹³ Vezin tutarsız.

⁸¹⁴ Yaḥyā Dīvānı 152. gazel, s. 377.

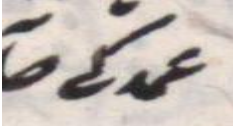
1. ‘Āşık-ı rind [ü] levend [ü] mest ü evgār isterüz
Lâ ’ubâli meşreb ü âşüfte-destâr isterüz
2. Nâr-ı ‘ışık-ı yâr ile kâl olmak ister kalbümüz
Derdi bî-pâyân u maḥbûb-ı cefâ-kâr isterüz
3. Şûret-i eşyâda biz genc-i ma‘ânî gözlerüz
Bu tılısm-ı cism-i âdemden ḥaber-dâr isterüz
4. Ehl-i ḥâle [kâ’ilüz] kâl ehline aldanmazuz
Ḥâneḳâh-ı ma‘rifet pîrinden esrâr isterüz
5. Mürşidi mülk-i ‘ademde yoklaruz Yaḥyâ gibi
Âdemi ikrâm-ı irşâda sezâ-var isterüz

310

Belîḡî Fermâyed

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Āftâbum işigüñde yüzümüz ḥâk isterüz
Yirimüz sāyeñde bir gün gibi eflâk isterüz
2. Lâle gibi cismimiz çâk olduḡın ‘ayb eylemeñ
‘Āşık-ı dîvāneyüz pîrâheni çâk isterüz
3. Dil-berâ biñ başlu bir ejder ider zülfüñ ġamı
Leblerüñden biz anuñ zehrine tiryâk isterüz
4. Biz ṭarîḳ-i ‘ışık-ı eşkle revân olsaḡ n’ola
‘Āşık-ı didâr-ı yâruz yolumuz pâk isterüz

5. ḥālī Belīgī şādlıkda bulmadum

Anuñ için bu dil-i nā-şād-ı gām-nāk isterüz

311

Esirī Güft

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

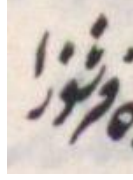
1. Zülfi gibi bir kıad ü bālāya düşdi gönlümüz
Hey meded uzun uzak sevdāya düşdi gönlümüz
 2. Bir gözi āhū saçı Leylī nigāruñ şevkine
‘Işık ile Mecnūn gibi şahrāya düşdi gönlümüz
 3. Misk tozlı bir kemān-ebrū nigāruñ ‘ışkuña
Tıflveş şimdi oқа vü yaya düşdi gönlümüz
 4. Tañ degüldür eşk-i çeşmüm cūş iderse dā’imā
Kulzüm-i ‘ışık içre bir deryāya düşdi gönlümüz
 5. Ey Esirī dil-rübālar seyrine vardum bugün
- 65a Añsızın bir dil-ber-i ra’ nāya düşdi gönlümüz

312

Belīgī Fermāyed

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. ‘Ālem-i ıtlākda ḥān olmak ister gönlümüz
Lā-mekān tahtında sulṭān olmağ ister gönlümüz

2. 'İşk-ı cāmın nūş idüp dīdāra karşıvüzā
Vālih ü ser-mest ü hayrān olmağ ister gönlümüz
3. Cān ü ser terkin urup 'īd-i vişāl-i yār için
Ka'be-i kūyuñda qurbān olmağ ister gönlümüz
4. Bāl ü per açmış qadīmī āşiyānından baña
Terk idüp me'vā-yı perrān olmağ ister gönlümüz
5. Ey Belīğī 'azm-i deryā eylemiş cūlar gibi
Qatredür illā ki 'ummān olmağ ister gönlümüz

313

İshāk Fermāyed⁸¹⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. 'īd-i hūsnin gördi bir dil-dāra düşdi gönlümüz
Bayram olaldan 'aceb āvāre düşdi gönlümüz
2. Dest-i hasretle çeküp cān cūbbesin çāk eyledi⁸¹⁶
Baş açuq yalın ayak⁸¹⁷ bāzāra düşdi gönlümüz
3. Eksük olmaz başuma mevc-i belā şimden girü
Baħr-ı gamda lücce-i efkāra düşdi gönlümüz
4. Sözleri cānlar bağışlar gözleri kanlar döker

⁸¹⁵ İshāk Dīvānı 94. gazel, s. 122.

⁸¹⁶ Eyledi: eyledük D.

⁸¹⁷ yalın ayak: ābdāl olup D.

Gör nemün gibi büt-i ‘ağyāra düşdi gönlümüz

5. Sen daḥı dil derdine İshāk dermān isteme⁸¹⁸

Çünkü şol bir gözleri mekkāra düşdi gönlümüz

314

Ḥayālī Fermāyed⁸¹⁹

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Rūz-ı rüşenden n’ola enver olursa şāmumuz

Mihr-i ‘ālem-tābdan yaḳar çerāḡı cāmumuz

2. Biz ne ‘ālemde uçar murḡız göreydün zāhidā

Gülşen-i ‘ālemde olmasa ṭa‘alluḳ dāmumuz

3. Dil⁸²⁰ ḡubār olup dutar⁸²¹ āvāre-i kūh-ı belā

Gird-bād-ı rāh-ı ‘ışḳuz yok durur aramız

4. Vaşl ile yār olmazuz hecrün ḳulı ḳurbānıyuz

Biz melāmet ehliyüz nā-kāmlıḳdur kāmumuz

65b

5. Ey Ḥayālī ‘ālem-i [naḫma] Süleymānuz bugün

Ḥātem-i ‘ışḳuñ nigīninde yazıldı nāmumuz

315

Fazlī Güft⁸²²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

⁸¹⁸ isteme: umma kim D.

⁸¹⁹ Ḥayālī Dīvānı 200. gazel, s. 158.

⁸²⁰ Dil: Ten D.

⁸²¹ olup dutar: ālūde dil D.

⁸²² Bu şiir Kara Fazlī Dīvān’ında yoktur.

1. Va‘de itmişdür bizi öldürmege cānānumuz
Ey ecel sende tekāzā ile alma cānumuz
2. Eyle tîr-endāz olduk ‘ışk meydânında kim
Kavse irdi yine eflākı geçüp peykānumuz
3. Dökme kanın ehl-i ‘ışkuñ zulm ile nā-ḥaḳ yire
Çün bilürsin pādşāhum yirde kıalmaz kanumuz
4. Sen tenûr-ı ‘ışkda büryān olaldan ey gönül
Ḥaḳ bilür kim bezm-i ğamda yok durur büryānımız
5. Fazliyā biz Ḥüsrev-i iklîm-i ma‘ nā olmuşuz
Ḥaşr olunca dünyede tırur bizüm dīvānumuz

316

Āhî Fermāyed⁸²³*fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün*

1. Bir ḥaṣîr⁸²⁴ yoğ iken külbe-i aḥzānumda
Būriyā naḳşı görünür ten-i ‘uryānumda
2. Merdüm-i dîde ciger gûşelerini nice bir
Götürem kendü yetîmüm gibi dāmānumda
3. Sāyemi başuma ben gün toğacağın gördüm⁸²⁵
Başa ol gün mi toğar sāye görem yanumda

⁸²³ Āhî Dīvānı 96. gazel, s. 45.⁸²⁴ ḥaṣîr: ḥaṣîrüm D.⁸²⁵ gördim: bilürin D.

4. Yidügüm ayru giderken seg-i kūyuñla benüm
Görmedüm nān u nemek haqqını yārānumda

5. Baña ol nāme-i a‘ māl yiter Āhī kim
Yār haṭṭıyla ğazeller ola divānumda

317

Fazlī Fermāyed⁸²⁶

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Gel ey ārām-ı cān oldum za‘īf ü nā-tüvān sensüz
Yitiş kim bir dem ārām eylemez cismümde cān sensüz
2. Fiğān itdükçe ben āheng urur her biri yanumca
Belā bezminde bir neydür baña her üstüḥ‘ān sensüz
3. Ḥarīmī mey-fürūşa varmayam beytü’l-ḥarām olsa
Ḥarām olsun baña sāḳī şarāb-ı ergavān sensüz

66a

4. Lebünsüz içmeyem ey Hızr ölürsem āb-ı hayvānı
Eşeddür mevtden baña ḥayāt-ı cāvidān [sensüz]
5. Geçüp tır sipihri ‘arşa irdi ‘arşa-yı ğamda
Ḥadeng āheni Fazlīnün eyā kaşı kemān sensüz

318

Ġınāyī Fermāyed

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Bu ‘ālem būstānında eyā serv-i revān sensüz

⁸²⁶ Bu şiir Kara Fazlī Dīvān’ında yoktur.

Ser-â-ser hâr olupdur baña her bir gülsitân sensüz

2. Dükendi şabr u ârāmum mükedder oldı aḥvālüm
Beni pîr eyledi devrân bugün ey nev-civân sensüz

3. Tapuñdandur olalı kâmetüm yay oldı hicr ile
Olupdur her belānuñ tîrine sînem nişân sensüz

4. Cemālūne senūñ cānâ gerekmez cennet-i Me'vâ
Cehennem gibidür gūyâ baña bâğ-ı cinân sensüz

5. Ğınâyîñüñ dem-â-dem içdügi niş oldı hicrūñle
Bugün künc-i belâ bezmünde ey şîrîñ-dehân sensüz

319

Muḥibbî Fermāyed⁸²⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hasteyüz kūyuñda yıllardur ki şöḥbet beklerüz
Ey ṭabīb-i dil lebūñden ya' ni şerbet beklerüz
2. Vādi-i deşt-i ğamuñ âvâre biz Mecnūnıyuz
Tâ ölünce anda biz rāh-ı maḥabbet beklerüz
3. Göreli zülfüñde ḥüsnüñ şemsini pervānevār⁸²⁸
Cân ü dilden yanmağa ey dost⁸²⁹ nevbet beklerüz
4. Āteş-i hicre yanar dil qorqaram āh itmege

⁸²⁷ Muḥibbî Dīvânı 1199. gazel, s. 379.

⁸²⁸ Şemsini pervānevār: şem'ini pervāneveş D.

⁸²⁹ Dost: mäh D.

Āşikār ola diyü ‘ ışkuñı gāyet beklerüz

5. Bezm-i ğamda ey Muhibbî Vāmık u Ferhād u Kays
Geçdi anlar mest olup biz dağı şöhet beklerüz

320

Haydarî Fermāyed

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Vādi-yi fūrkatde dā’im künc-i miḥnet beklerüz
Gülşen-i ruḥsāruñı görmekde ğayret beklerüz

66b

2. Özlerüz Mecnūn gibi her dem melāmet deştini
Şanma ey Leylî-şifat kūy-ı selāmet beklerüz
3. Bezm-i ğamda hem-dem olduḡ Vāmık u Ferhād ile
Geçdi anlar mest olup bir dağı şöhet beklerüz
4. Gice şem‘-i ḥüsnüñe karşı dil ile cān ile
Yanmağa pervāneveş ey māh nevbet beklerüz
5. Āşinā olsuñ ‘ aceb midür seg-i dil-dār ile
Haydarî peyveste çün bāb-ı sa‘ ādet beklerüz

321

Anaṭolı Begler Begi Güft⁸³⁰

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. ‘ Āşıkuz dervāze-i şehir-i melāmet beklerüz
Zāhidā sen⁸³¹ şanma kim kūy-ı selāmet beklerüz

⁸³⁰ Hayālî Divānı 201. gazel, s. 158.

2. Bî-sütûn-ı ʿışkda ʿçalındı ʿtabl-ı sînemüz
Biz dağı Ferhâdveş derbend-i miḥnet beklerüz
3. Hûn-ı dil nûş itmege peymânesinde dâğumuñ
Meclis-i ʿuṣṣâkda aşḥâb-ı şoḥbet beklerüz
4. H̱âce-i ʿışkuz bugün bâzâr-ı mihr-i yârda
Nağd-i cânla almağa kâlâ-yı vuşlat beklerüz
5. Ey Ḥayâlî şâh-ı gerdün dergehinde zerrevâr
Âftâb-ı ʿâlem-ârâ gibi şöhret beklerüz

322

Pertev Ağâ⁸³²

fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün

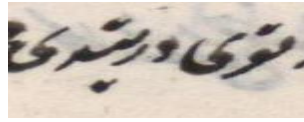
1. Şanma ey zâhid bizi râh-ı selâmet beklerüz
Bir belâ-keş ʿâşıkuz kûy-ı melâmet beklerüz
2. Bende-i pîr-i muğân olmak nice demler durur
ʿÂlemüñ sultânıyuz bâb-ı saʿâdet beklerüz
3. Bulmuşuz gice ʿanâʿ atda nice künc-i nihân
Nağd-i ʿömri şarf idüp ey ḥ̱âce nevbet beklerüz
4. Almağa vaşluñ metâʿını virüp cânı revân
Tâc ü taḥtı terk idüp kûy-ı ferâgat beklerüz

⁸³¹ Zâhidâ sen: Zâhid-âsâ D.

⁸³² Bu şiir Muvakkit-zâde Pertev ve Mehmet Said Pertev Paşa Dîvânı'nda yoktur.

5. Biz belâ Ferhâdıyuz yâd-ı leb-i şîrîn ile

Nice demdür

miḥnet beklerüz

323

67a Ḥayālî Fermāyed⁸³³

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ḵayddan āzādeyüz kūy-ı ferāğat beklerüz
Nağd-i şabruñ gencyüz künc-i ferāğat⁸³⁴ beklerüz
2. Sâkin-i çâh-ı tabî' at ideli devrân bizi
Ey kâmer-ruḥ pertev-i necm-i hidâyet beklerüz
3. Ḥayliden pîr-i muğānuñ sâkin-i dergâhıyuz
Kāmran-ı 'âlemüz bâb-ı sa' âdet beklerüz
4. 'Işk ili sulţānuñ[uñ] serdâriyuz Mecnûn gibi
Ġam sipâhın cem' idüp şâhum vilâyet beklerüz
5. Çün Ḥayālî nām-ı bir şeydāya itdün⁸³⁵ ey refîk
Sen selâmet ol ki biz kūy-ı melâmet beklerüz

324

Ḥüsrev Fermāyed

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Görelî zülfüñi dil sünbül-i terden geçmez
Şoralı ser-i lebün şîr ü şekerden geçmez

⁸³³ Ḥayālî Dīvânı 202. gazel, s. 158.

⁸³⁴ künc-ü ferāğat: künc-ü kânâ' at D.

⁸³⁵ itdün: uyduñ D.

2. Nicesi ‘āşık-ı şâdık geçer ey şüh-ı cihân
Râh-ı ‘ışkuñda şu kim cân ile serden geçmez
3. Kârañu ola cihân çeşmine ol bî-başaruñ
Ki diye gerd-i rehûñ kuhl-ı başardan geçmez
4. Gözüm ağla ki demidür şu zamân irdi dirîğ
Ki güher kıymet ile seng ü demürden geçmez
5. Dil-i ğam dîde-i Hüsrev vaţana meyl itdi
Nazar-ı himmet ideñ fikr-i seferden geçmez

325

Ahmed Paşa⁸³⁶

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Dil⁸³⁷ cihândan geçer ol zülf-i düta-dan geçmez
Derd ü ğam reh-güzeri dâm-ı belâdan geçmez
2. Dil kaşuñ yâsına⁸³⁸ meyl itdügi peyveste bu dil
Geçdi her nesneden illâki buradan geçmez
3. Rağş uram ħasret-i⁸³⁹ mihrüñle görenler diye kim⁸⁴⁰
Miskîn ölür dirilür dağı hevâdan geçmez
4. ‘Arızuñdan geçemez ħaddüñe zülf-i siyehün⁸⁴¹

⁸³⁶ Ahmed Paşa Divânı 110. gazel, s. 171.

⁸³⁷ Dil: Cân D.

⁸³⁸ yâsına: râsına D.

⁸³⁹ ħasret: ħaşrde D.

⁸⁴⁰ diye kim: diyeler D.

Şan ki Hindü-beçe gül dirmege mādān geçmez

5. Ne yüz ağardasın Aḥmed reh-i 'ıṣṣuñda anuñ

67b Ki raḳıbe uyar ol yüzi ḳaradan geçmez

326

Me'ālī Güft⁸⁴²

mef'ülü mefā'īlū mefā'īlū fe'ülün

1. Öyküne şānavber ḳadd-i yāre 'aceb olmaz

Zīrā ki başı ṭaşra olanda edeb olmaz

2. Didüklerüñe ḥalk saña serv yā şimşād

İncinme kim ola kim aña bir laḳab olmaz

3. Dirler delü alaca sever ey gözi ala

Seccādesini şūfi severse 'aceb olmaz

4. Dil virme ger olmaya ḥayāl-i lebüñ anda

Hīḳ memleket olur mı ki mā'ül-'ineb olmaz

5. Şanma ki Me'ālī meye tevbe ola āsān

Derd ü elem ü ruḥda kim dir ta'ab olmaz

327

Nizāmī Fermāyed⁸⁴³

mef'ülü mefā'īlū mefā'īlū fe'ülün

1. Gül 'arızıña olsa mu'arız 'aceb olmaz

⁸⁴¹ zülf-i siyehüñ: ḥāl-i siyehüñ D.

⁸⁴² Me'ālī Dīvānı 282.gazel, s.71.

⁸⁴³ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 47. gazel,

Kim yüzi açılmışda hayā vü edeb olmaz

2. Göñlümde gözüñ fikri ile zevk ü şafā yok

Bir evde ki bīmār ola ‘ayş ü tarab olmaz

3. Añılsa gözüñ⁸⁴⁴ cān u göñül cenge düşerler

Mey meclisi bī-fitne vü şūr u şağāb olmaz

4. Yüz sürmege irmez eli sen serv ayağına

Her kim şu gibi dīde ter ü teşne-leb olmaz

5. Gelmez yüzi şevkiyle Nizāmī yüze⁸⁴⁵ zūlfı

Her gūşede kim pertev-i şems olsa şeb olmaz

328

‘Adlī Fermāyed⁸⁴⁶

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. Her şubḥ güneş gelse kapuña ‘aceb olmaz

Ma‘zūr ola ey şeh ki gedāda edeb olmaz

2. ‘Uşşākuña⁸⁴⁷ müjeñ tīrini yine⁸⁴⁸ çekersin

Ey rūḥ-ı revān çünki melekde gāzab olmaz

3. Cān āfeti çeşmüñ gibi hūn-riz bulunmaz

Dil uğrısı hālūñ gibi düzd-i ‘Arab olmaz

⁸⁴⁴ göziñ: lebüñ D.

⁸⁴⁵ yüze: göze D.

⁸⁴⁶ ‘Adlī Dīvānı 33. gazel, s. 34.

⁸⁴⁷ ‘uşşākuña: ‘uşşāka D.

⁸⁴⁸ yine: her dem ne D.

4. Göñlüm evini yıkalı cānumda⁸⁴⁹ şafā yok
Bir hāne ki vīrān ola ‘ayş u ʔarāb olmaz

68a

5. Kūyından anuñ sür ki raķībi göre ‘Adlī
Cennetde ‘ıyān⁸⁵⁰ itse mekān Bū-Leheb olmaz

329

Aḥmed Paşa⁸⁵¹

mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün

1. Zülf-i siyeh olmasa yüzünde ‘aceb olmaz
Kim⁸⁵² cennet-i Firdevs durur anda şeb olmaz
2. Oķ çekdi⁸⁵³ ki ceng ide gözün şaḥn-ı Haremde
Hürşid ü kamer lāle-ruḥ u ḡonca-leb olmaz

330

[Mesīḥī]⁸⁵⁴

mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

1. Ne ḡuşşa cāna Nemrūd ḡamuñda ʔunki olmışdur
Dil İbrāhīmine şevķ-i ruḥuñla ḡülsitān āteş
2. Eger bir lem‘a düşerse cihāna nār-ı sīnemden
Deñizler maḥv olup ʔola zemīn ü āsumān āteş
3. Eger ḡammāz olmasa Mesīḥī āhumuñ dūdı

⁸⁴⁹ cānumda: ‘ālemde D.

⁸⁵⁰ ‘ıyan: eger D.

⁸⁵¹ Aḥmed Paşa Dīvānı 115. gazel, s. 174.

⁸⁵² Kim: k’ol D.

⁸⁵³ Çekdi: döktü D.

⁸⁵⁴ Mesīḥī Dīvānı 108. gazel, s. 187.

Ḳalurdı sīneñ içünde ebed şöyle nihān āteş

331

Vānī Fermāyed

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Zihī ‘ışķuñ ger olursa nigār anı girān-ı āteş
Ne ğamçün şevķ ü vaşluñla görünür gülsitān āteş
2. İrerse lem‘a ḥaddinden virür her seng-i ḥāra gül
Şaçarsañ cür‘a la‘lünden olur nūş-i revān [āteş]
3. ‘İzāruñ ‘aksi ey sāķī dil-i ‘uşşāķa düşdükçe
Ur[ur] ki gülşeni cennet urur ki cāvidān āteş
4. Çü yakduñ nār-ı ‘ışķuñla gönül vīrānesin cānā
Ḳoparma dūd-ı āhdan ki olmaz bī-duḥān āteş
5. Söyınse āteş-i şevķüñ ḳalırdum baḥr-i eşķümde
İrişmese yaşum seyli dolardı bu cihān āteş
6. Cemālūñ pertevi irse ölür isek irem dūzaḥ
Celālūñ mazḥarı olsa dolar bāğ-ı cinān āteş
7. Ger od şu içre gizlenmek degül mümkün neden Vānī
Ḳurı deryā-yı cismümde ruḥ-ı dil-ber nihān āteş

332

Āhī Fermāyed⁸⁵⁵

⁸⁵⁵ Āhī Dīvānı 43. gazel, s. 21.

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. İřitdüm bir cefā-kāra o meh-rū mübtelā olmış
Bi-ḥamdi’llāh benüm gibi o daḥı pür-belā⁸⁵⁶ olmış

68b

2. Dimişler kim vefāsuzdur [‘adūlar] yār için yāra
Meded hey ol semen-sāya yazuklar iftirā olmış
3. Gezerken nāz ile gördüm efendiyle efendisin
Birisi Sidre-ḳad olmış birisi Müntehā olmış
4. ‘Aceb mi ol güneş ṭal‘at ḳamerle iḳtirān olsa
Perīdūr kendü cinsinden biriyle āşinā olmış
5. Nigāruñ çeşmini Āhī münevver itmiş ol gül-ruh
Çerāğ-ı çeşm-i maḳşūdı o mihrūñ rūšenā olmış

333

Behiřtī Fermāyed⁸⁵⁷

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Yine gülşende bugün bülbüle bir ḥāl olmış
Güli ḥār ile görüp münkesirü’l-bāl olmış
2. Devletünde irişüp zaḥm-ı müjeñ pādişehüm
Merdüm-i dīdelere dīde-i ḳattāl olmış
3. Şehre od şaldı diyü āhuma ḳılmağa ‘azāb
Māh bu küngüre-i çarḥda çengāl olmış

⁸⁵⁶ pir belā: mübtelā D.

⁸⁵⁷ Behiřtī Dīvānı 230. gazel, s. 231.

4. Gezdirür şevk ile bâzâr-ı gülistânda müdâm
Bâd-ı gül Yūsufını şatmağa dellâl olmuş
5. Tekye-i ʿışka girüp şâl-ı melâmet giymiş
Göre bi'llâhi Behiştî nice âbdâl olmuş

334

Necâtî Fermâyed⁸⁵⁸

mefʿülü fâʿilâtü mefâʿilü fâʿilün

1. Kamlara döndi gözyaşı ey dil-rübâ⁸⁵⁹ yetiş
Bir dürlü dahı oldu geçen⁸⁶⁰ mâcerâ yetiş
 2. Zülmetde kaldı t̄alib-i Âb⁸⁶¹-ı Hayât-ı ʿışk
Ey Hızr-ı dil-nevâz ü Sikender-liķâ yetiş
 3. Derdüm katıdur âfet-i hicrân-ı yâr ile
Dermân it ey ecel demidür gel baña yetiş
 4. Pend-i refîķ ü t̄aʿñ-ı raķīb aldı araya
Ortada z̄âyiʿ oldu dil-i mübtelâ yetiş
 5. Ben derd-mende [itmiş] idüñ vaʿde-i vefâ
Luţf eyle vaʿde irmedin ey bî-vefâ yetiş
 6. Hep ümmet-i Muḥammed olanlar esirgedi
- 69a Vaḳti durur Necâtîye gel Muştafâ yetiş

⁸⁵⁸ Necâtî Dīvânı 253. gazel, s. 300.

⁸⁵⁹ Dil-rübâ: bî-vefâ D.

⁸⁶⁰ geçen: begüm D.

⁸⁶¹ Âb: Mâʿül D.

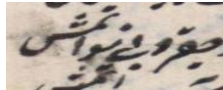
335

[Firākī]*fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1. Şol benüm cān virdigüm bir bī-vefā cānān imiş
‘Ahdini gercek şanurdum ben añı yalan imiş
2. Görmedüm anı toyınca baña hayf oldu baña
Ey dirīgā müddet-i vuşlat hemān bir an imiş
3. Nā-bedīd itdi vüçüdüm zevrağın gird-āb-ı ğam
Şimdi bildüm ‘ışk deryāsı ‘aceb ‘ummān imiş
4. Bilmedüm ben reng-i ruhsārına aldandum anuñ
Nice bülbül kanına girmiş handān imiş⁸⁶²
5. Āteş-i hicrāndan yanup yaqılma kimseye
Ey Firākī her vişālūñ çün şoñı hicrān imiş

336

Şā‘irī Fermāyed*mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün*

1. Seni ey sīm-ten ol kim şehi zerrīn kabā itmiş
Beni kūyuñ gedāsı eyleyüp ehl-i ‘anā itmiş
2. ‘Azīz idüp saña devlet viren ey nāz-perverüm
Beni zeyl idüp beni cevr ü ... itmiş

⁸⁶² Vezin tutarsız.

3. Kābā-yı ʿizzeti yegdür saña zer-beft-i atłasdan
Gedālar kisvetin şāhum belāsın būriyā itmiş
4. Nice derd ile zulm ider idüñ ey dil-i pādşāh
Hudāya şükr kıll kim sen faķiri bir gedā itmiş
5. Çü bildük devlet ü zillet Hudādan eyle niʿ metdür
Hemān ey Şāʿ iri şükr it saña birin ʿ aķa kılmış

337

Necātī Fermāyed⁸⁶³

mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün mefāʿ ilün

1. Benüm serv-i hırāmānum cemālün taze bağ olmuş
Ruḥuñ gül renginün⁸⁶⁴ [kızılı] kızıl ağı ağ olmuş
2. Maḥabbet sebzezārında biter çün⁸⁶⁵ lāleler ammā
Bulunmaya benüm gibi cefādan bağı taş⁸⁶⁶ olmuş
3. Ruḥuñ derdünde menʿ ider lebünnden cānumı zülfün⁸⁶⁷
Diriğā mevsim-i gülde mey-i nāba yasağ olmuş
4. Egilmesün diyü āhum yilinden şaķınup her dem
Raķīb-i kelb ol servün nihāline ıayağ [olmuş]

69b

5. Kāpuñvār āşināsında Necātī ḥaste yaturken⁸⁶⁸

⁸⁶³ Necātī Dīvānı 247. gazel, s. 296.

⁸⁶⁴ gül renginün: güllerinün D.

⁸⁶⁵ Çün: çok D.

⁸⁶⁶ taş: dāğ D.

⁸⁶⁷ Ruḥuñ derdünde menʿ ider lebünnden cānumı zülfün: Yüzünü gösterüp gizler leb-i laʿ lini cānāne D.

⁸⁶⁸ Kāpuñ var āşināsında Necātī ḥasta yaturken: Necātī derd-mend iken kāpuñ dārüʿş-şifāsından D.

‘İnāyet şerbetin içüp o dem ol şayr u şağ⁸⁶⁹ olmuş

338

Muhibbî Fermāyed⁸⁷⁰

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Baş çatup ebrûlar el bir eylemiş
Kıtlüme beñzer ki tedbîr eylemiş
2. Sihr ile cādū gözün ey dil-firîb
‘Ālemi kendüye teşhîr eylemiş
3. Yüzünü kim görüben⁸⁷¹ dil virmeye
Dest-i kudret çünkü taşvîr eylemiş
4. Metn-i hüsne haţuñ olmuş hâşiye
Okuyup dil anı tefsîr eylemiş
5. Çîn-i zülfün⁸⁷² bu dil-i dîvānenün⁸⁷³
Bend idüp boynına⁸⁷⁴ zencîr eylemiş
6. Ey Muhibbî olalı bu dil nişân
Kâşların yâ gamzesin tîr eylemiş

339

Emrî Fermāyed⁸⁷⁵

⁸⁶⁹ içüp o dem ol şabr u şağ: nûş eyleyüp fi’l-hâl şağ D.

⁸⁷⁰ Bu şiir Muhibbî Dîvânı’nda yoktur.

⁸⁷¹ Kim görüben: kidür görüp D.

⁸⁷² Çîn-i zülfün: Leyl-i zülfün D.

⁸⁷³ dîvānenün: vîrānenün

⁸⁷⁴ Boynına: boynuma

⁸⁷⁵ Emrî Dîvânı 225.gazel, s. 125.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Yaşımı ol la' l bir reng ile⁸⁷⁶ hūnīn eylemiş
Reng geçmiş aña ger[çi] līk rengīn eylemiş
2. Ğabğab-ı cānāneye beñzetmemiş gerçi felek
Bir bih-i zerrīn ile bir sīb-i sīmīn eylemiş
3. Dūd-ı sīnem kim müzeyyendür şerār-ı āh ile
Bir güzeldür zülfin altun telle tezyīn eylemiş
4. Zülfi altında ruḥ üzre ḥaṭ degül ḥallāc-ı şun'
Pisterin sulṭān-ı Hindūn 'anber-āgīn eylemiş
5. Āh-ı āteş-bāruñı kaşırında eflāk Emriyā
Ṭop-ı sīmīn-i mehe zencīr-i zerrīn eylemiş

340

[Sa' ī]

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. 'Älemden çeküp yüzüñ ey dil türāba baş⁸⁷⁷
Himmetle pāyüñi felek-i nüh-ķībāba baş
2. Kāyd-ı zamāneden yūri tecrīd ol 'İsiveş
'İzzet serīri dergeh-i 'ālī-cenāba bās

70a

3. Ol künc-i ḥüsne dilerseñ ki mesken olasın⁸⁷⁸
Vīrān olup gönül ḳademüñ gel ḥarāba baş

⁸⁷⁶ ol la' l bir reng ile: bir rengle ol la' l D.

⁸⁷⁷ Vezin tutarsız.

⁸⁷⁸ Vezin tutrsız, kusurlu.

4. Sîm-semend ile nice cânlar revân olur
Ey şâh-ı hüsn ayağını tek-i rikâba baş
5. Sa'îyle ey gönül harem-i yâre mahrem ol
İllet şebinde yüz sür bu câme-hûba baş⁸⁷⁹

341

[Revânî]⁸⁸⁰*mef'ulü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ulün*

1. Ayağı tozu gözlerüme⁸⁸¹ kuhl-ı cevâhîr
Ol serv-i revânun ne mübârek kademi var
2. Ağzuma söger bûsesin alsam deheninden
Ol Hüsrev-i şîrîn-dehenün gibi germi var
3. Görünmeyeli kâmet-i zülfünle dehânun⁸⁸²
Âşıklarunun hâlini gör kim eli var⁸⁸³
4. Bir tâze güzel sevdi bu dehr⁸⁸⁴ içre Revânî
Kim servi boyı lâle ruhı gönca femi var

342

Revânî Fermâyed⁸⁸⁵*mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*⁸⁷⁹ Vezin tutrsız, kusurlu.⁸⁸⁰ Revânî Dîvânı 63. gazel, s. 122.⁸⁸¹ Gözlerüme: gözleredür D.⁸⁸² Bu beyit divanda 63.gazelde yoktur.⁸⁸³ Vezin tutrsız, kusurlu.⁸⁸⁴ Bu dehr: cihân D.⁸⁸⁵ Revânî Dîvânı 126. gazel, s. 144.

1. Göñül şād ol ki ‘īd irdi şafā vü zevk çağıdır
Ele cām aldı mäh-ı nev yine şöhet yarağıdır
2. Ne ‘ālī-menzilet hürşīd-zīnet⁸⁸⁶ şāh olur bu ‘īd
Ki gerdūn sāyebānıdır hilāl anuñ otağıdır
3. Hilāl ile Şüreyyā kim felek bāgını zeyn itmiş
Egilmiş aq güllerle şanasın gül budağıdır⁸⁸⁷
4. Revānī hoş sipāhīdür bugün meydān-ı ‘işretde
Ki dā’im içdügi aşkar gözi ya at kulağıdır

343

Şem‘ī Fermāyed⁸⁸⁸

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Şabā hüsnuñ bahārından haber virdi⁸⁸⁹ gülistāna
Yağalar çāk idüp güller gelür bülbüller efgānına
2. Şanurdum āteş-i fūrkatden özge bir belā yokdur
Seni ağıyar ile gördüm ışındum nār-ı hicrāna
3. Yağalar çāk idüp yir yir⁸⁹⁰ iderler āh u efgānı
Şarāb-ı nāz içüp dil-ber yürür mestāne mestāne
4. ‘Alemler āhlar yir yir dögilür sīneler güm güm
Işıklar gibi [‘aşıklar] baş açdı girdi meydāna

⁸⁸⁶ Zīnet: atābet D.

⁸⁸⁷ Vezin tutarsız.

⁸⁸⁸ Şem‘ī Dīvānı 143.gazel, s. 109.

⁸⁸⁹ virdi: virse D.

⁸⁹⁰ yir yir: ‘uşşāk D.

70b

5. Saña bu çāh-ı miḥnetde⁸⁹¹ ḥalāş olmak ne mümkindür
Yapışmazsañ eger ey dil kemend-i āh u efġāna
6. Şarinsa şems-i dülbendin güneş gibi güzel Aḥmed
Gören dir āfitāb inmiş gümiş serv-i ḥırāmāna
7. Uyup her rind-i ḳallāşa⁸⁹² ne ister bilmezem Şem‘î
Düşüp kūy-ı ḥarābāta gezer mey-ḥāne mey-ḥāne

344

‘Amrî Fermāyed⁸⁹³*fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün*

1. Ḳoma bülbul ḳoma fiġān eyle
‘İşkî ‘ālemde dāstān eyle
2. Alçaḳ uçma bülend-pervāz ol
‘Arşa çık anda āşiyān eyle
3. Cilvegāhuñ fezā-yı ḳuds olsun
‘Azm-i şahrā-yı lā-mekān eyle
4. Ḳaçma bizden senüñle dilleşelüm
Neyedür nālişüñ bize beyān eyle
5. Kim bilür ḳankı ‘āşıḳuñ dilisin
Söz bilenden yiter nihān eyle

⁸⁹¹ Saña bu çāh-ı miḥnetde: Belā zindān-ı çāhından D.⁸⁹² rind-i ḳallāşa: serv-i reftāra D.⁸⁹³ ‘Amrî Dīvānı 95. gazel, s. 131.

6. Götürüp perdeyi gül açdı niķāb

Sen [de] aç rāzuñı ‘ıyān eyle

7. Dem-be-dem hār-ı ‘ıřķ içinde benüm

Bağrumı ğonca gibi ķan eyle

8. Sevdigüm⁸⁹⁴ serv-i lāle-ruhsārı

Bāğ-ı hūsn içre şādmān eyle

9. Yā İlāhī benide bülbulvār

‘Amriyem zār u nā-tüvān eyle

345

‘Amrī Fermāyed⁸⁹⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Gitduñ ey rūh-ı revān ben ğasteyi cānsız ķoduñ

Bu dil-i pür-derd ile ğurbetde dermānsız ķoduñ

2. Rūşen eylerken cemālūñ her ğice cān bezmini

Şoğbeti bozduñ bizi şem‘-i şebistānsız ķoduñ

3. ‘Āşık-ı bī-çāreyi cānāne[süz] ķıldıñ dirīğ

Bülbul-i āvāreyi ğülsüz ğülistānsız ķoduñ

71a

4. ‘Ārızuñ envārını ‘āşıkıların dan dūr idüp

Veh ki İslām ehlini hey dīnsüz ĩmānsız ķoduñ

⁸⁹⁴ Sevdigüm: Sevelüm D.

⁸⁹⁵ ‘Āmri Dīvānı 56. gazel, s. 92.

5. ‘Āmriyi biñ zār ile hār-ı ğamda öldürüp
Bu cihān gülzārını murğ-ı hoş-elhānsız kōduñ

346

Yetimī Fermāyed⁸⁹⁶

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. İnlerüm her gice ben derd ile Eyyüb mıyam
Dökerem göz yaşını h̄asret ile Ya‘ k̄üb mıyam
2. Ana rahmine düşelden beni terk itmedi ğamum
Bilmezem ney ki ğamuñ gözine merġüb mıyam
3. Birbirinden günler oldı beni derd ü belā
Anı bilsem ki ‘ aceb bunlara maḥbūb mıyam
4. Ey baña ṭālib olan derd ü belā bir sâ‘ at
Beni terk eyleñ aḥī ben size maṭlūb mıyam
5. Ey leb-i ğonca Yetimī nice kan ağlamasun
Dest-i cev̄ ile buña sen beni mektūb mıyam

347

Zātī Fermāyed⁸⁹⁷

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Rūḥları pür-nūr iderdi göñlüm⁸⁹⁸ ol rüşen kanı
Tire oldı baḥtumuñ ḥayfā⁸⁹⁹ ki rüz-ı rüşeni

⁸⁹⁶ Bu şiir Yetimī Dīvānı’nda yoktur.

⁸⁹⁷ Zātī Dīvānı 1510.gazel, s.326.

⁸⁹⁸ göñlüm: kalbüm D.

⁸⁹⁹ ḥayfā: derdā D.

2. Gösterürdi ‘ayn-ı kâlbe şûret-i şıdk⁹⁰⁰ u şafâ
Kanı ol gün ol mehûn mir’ât-ı hüsni-rûşeni
3. Şîşe-i hecr olsa yirüm n’ola mânend-i gül-âb
Ey felek bir tâze ter gülden çıkardun sen beni
4. Şem‘-i bezm olsa o meh çarhun toktuz fânusını
Pâsbânı kâdrimün pinhân iderdi dâmeni
5. Döne döne ey felek inletme yoḥsa Zâtiyi⁹⁰¹
Bâd-ı âhî hâk ile yeksân ider bir gün seni

348

Aḥmed Paşa Fermâyed⁹⁰²

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. N’oldun ey dil seni ğark eyledi bu baḥr-ı melâl
Kurtarur kimse ümmidüñi Hudâyı müte‘âl
2. Dûnı himmet olañun kadri yine zilletle olur
Eli luṭflarda olur himmet ile âl-i ricâl

71b

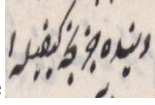
3. Bu cihân dâr-ı fenâdur yûri aldanmayıgör
Menzilünde ḥâlî kor seni şaḳın cüz’-i ḥayâl
4. Neṣr ü nazm ile kişi kesb-i kemâl eylemez
Yalıñuz kâl ile olmaz kişide olmasa ḥâl

⁹⁰⁰ şıdk: zevk D.

⁹⁰¹ ey felek inletme yoḥsa Zâtiyi: Zâtiyi inletme yoḥsa ey felek D.

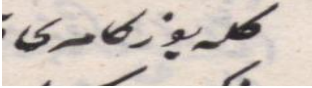
⁹⁰² Bu şiir Ahmed Paşa Divânı’nda yoktur.

5. Tūtalum kim anad aup olasin gge revān
Bir mekesde daı ŗāhum bulunur ol per ü bāl

6. D nyede c z nice keyf ile itme g r r
Bu me eld r ki arıncaya anad oldu zevāl

7. Geri alā-ı hāmide vir ser-i h sn   cemāl

oyup idel m fikr-i vi āl

8. Meskenetle bulunur c mle ma   rifle kemāl
Anu  i n iki b kildi ba ın egdi hilāl

9.    rif oldur ki anu  her h ccet-i kāmil ola
Her aan ŗuya dinil r mi g re  b-ı z lāl

349

Ca  fer Fermāyed⁹⁰³

fe  ilāt n fe  ilāt n fe  ilāt n fe  il n

1. Ni n⁹⁰⁴ ol z lf uzanup h dd-i dil-efr za gele
Kim g r pd r ŗeb-i yeldāyı ki Nevr za gele
2. Dizil p⁹⁰⁵    r zu a s ye-i z lf nde   ara
  Ik d-ı Perv n gibi kim m h-ı ŗeb-efr za gele
3. Giceler oumaa ŗem  yiter ŗu  le-i  h
Dostdan n me ki ben    ŗı-ı dils za gele

⁹⁰³ Ca  fer D v nı198. gazel, s. 406.

⁹⁰⁴ Ni n: Neden D.

⁹⁰⁵ Dizil p: dizil r D.

4. Kana kana şu gibi kanımı iç görmeyeyin
Tek nigārā řunu kim ağzuñ öpe göze gele
5. Rūz-ı fırkatde ne tañ vařluñ añarsa Ca' fer
Özenür 'ārif olan 'īde kaçan rūze gele

350

Sūrūrī Fermāyed⁹⁰⁶

mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

1. Koçarken düşde dil-dārı n'olaydı
Uyaña kişi koynında bulaydı
2. Maḥabbet olmaz idi sīnede zā'ıl
Güzellik sende gör bākī kalaydı
3. Yaşam yārūñ dikedüm dāmenine
Benüm ger çekdigüm derdi bileydi⁹⁰⁷

72a

4. Teraḥḥum eyler idi ol ṭabībüm
Benüm ger çekdigüm derdi bileydi
5. Raḳīb ol yāra cānumdur dir imiş
Sūrūrī cānını anuñ alaydı

351

[Emānī]

fe'īlātūn mefā'īlūn fe'īlūn

⁹⁰⁶ Sūrūrī Divānı 473. gazel, s. 579.

⁹⁰⁷ Benüm ger çekdügüm derdi bileydi: eger bir kez elüm aña ileydi D.

1. Āhumuñ himmeti bülend oldu
Göglere çıkmāğa kemend oldu
2. Yirde gökde seni arar bulmaz
Dil-i bī-çāre levend oldu
3. Nice olmasun ehl-i dil müflīs
Sīm-tenlerde zīle bend oldu
4. Zehr-i hicr-i nigāra meylüm bu aldı⁹⁰⁸
Vaşl ümīdi bir ile kıand oldu
5. N'eyler ey cān Emāni dermānı
Derd-i ʿışkuñla derd-mend oldu

352

Zārī Fermāyed

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

1. Elümde cām-ı muşaffā dilümde vaşf-ı cemāl
Gözümde eşk-i firāvān gönülde fikr ü vişāl
2. Şarardı berg raḥm ey nihāl-i tāze yitiş
Kıurudı gözyaşı kalmadı hiç şabr [u] mecāl
3. Firākıla ölmek ise vaʿ demüz tamām oldu
Vişāl yüzini göster gül ey hūceste-i ḥişāl
4. Elif gibi reh-i ʿışkuñda toğrıyam ey sürür⁹⁰⁹

⁹⁰⁸ Vezin tutarsız.

Raķīb-i kec sözine ‘ayb itme ķaddümi dāl

5. Ne bir ķarāra gönül var ne bir ķarāra güzel
Zamān yosmadur Zārīyā haķikat-i hāl

353

Raķīmī Fermāyed⁹¹⁰

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Ruķuñ gülzār-ı cennet sebzedür haṭṭ-ı ğubār anda
Açılmış iki nergisdür dü-çeşm-i pür-ḥumār anda
2. Ruḥ u zülfüñ ḥayāl itmez kılan fıkır ü dehānuñda
‘Adem iķlīmidür olmaz şehā leyl ü nehār anda
3. Şıma mir’āt-ı ķalbüm tā ki kılmayam nazar ğayra
Ki şüret bir görüñmez tā ki olsa inkār anda⁹¹¹

72b

4. Cemālün gülşeninde ķoma zāhir olmasun ḥaṭuñ
Ruķuñ gülzār-ı cennetdür yaraşmaz k’ola hār anda
5. Nezāketle dehānuñda n’ola bir buseñ aldumsa
Begüm yok yire incinme Raķīmīye var anda

354

‘Amrī Fermāyed⁹¹²

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

⁹⁰⁹ Vezin tutarsız.

⁹¹⁰ Bu şiir Kütahyalı Raķīmī Dīvānı’nda yoktur.

⁹¹¹ Vezin tutarsız.

⁹¹² ‘Amrī Dīvānı 74. gazel, s. 110.

1. Dīde ẓān oldı ay⁹¹³ efendicüğüm
ẖāndasın ẓānda hāy efendicüğüm
2. Ayağũ izidür yüzümde gözüm
Olmışam hāk-i pāy efendicüğüm
3. Sen güneşden ırāḡ yaşum gibi
Yılduzum düşdi ay efendicüğüm
4. Sīneme dāğ-ı ḡasret⁹¹⁴ ise murād
Cānum üzre ẓolay efendicüğüm
5. ‘Amriyem derd ile delindi dilüm
İñlerem⁹¹⁵ bunca nāy efendicüğüm

355

Ġubārī Fermāyed

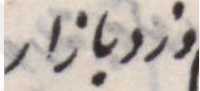
fā‘ilātũn fā‘ilātũn fā‘ilātũn fā‘ilũn

1. Bir ġubār-ı pāy-mālũm tāk-ı sulṭān istemem
Bir gedā-yı hāk-sārum tūr-ı ḡāḡān istemem
2. Āsitān-ı tekyegāh-ı miḡnet itdũm iḡtiyār
Bārgāh-ı ‘izzet ü dergāh-ı sulṭān istemem
3. Dũd-ı āh bir şerārũm sāyesinde dem-be-dem
Sāyebān zer-i nigār u ṭāḡ-ı eyvān istemem

⁹¹³ ay: vay D.

⁹¹⁴ dāğ-ı ḡasret: dāğ-ı miḡnet D.

⁹¹⁵ İñlerem: İñlemez D.

4. Gerçi bir mūr çıkaram meskenüm ider zîr-i hâk
Bâliş-i âgende bir taht-ı Süleymân istemem
5. Nokta-yı bergâr-ı gerdün-ı ser-i nigârum velî
Dâ 'irem devr itmesün diñ şems-i tâbân [istemem]
6. Bûlbül-i gülzâr-ı didârum nigârum mâ-ḥaşâl
Cennete meyl eylemem seyr-i gülistân istemem
7. Kaṭreyem ḳalbümde ammâ heft deryâ mevc urur
Derd-i rü 'yâ-yı şafâyam baḥr-ı 'ummân istemem
8. Şeb ü şehr-i derûnum bâzâr berûñ
Kesb ü kâr u şan' at u tertîb-i dükkân istemem

73a

9. Maṭla' -ı mihr-i me' ânîyem egerçi zerreyem
Ey Ğubârî minnet-i hürşîd-i raḥşân istemem

356

İshâk Çelebî Fermâyed⁹¹⁶

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Âh kim bir ' âşık-ı şūrîde-ḥâl oldum yine
Gönlümü elden yitürdüm pây-mâl oldum yine
2. Tāk-ı ebrūsın görelden gitdi ārāmum benüm
Tākatüm tāk oldu bî-şabr u mecâl oldum yine
3. Gönlümüñ ma' müresi⁹¹⁷ vîrân idelden hecr ile

⁹¹⁶ İshâk Dîvânı 246. gazel, s. 206.

Künc-i ğamda t̤alib-i genc-i vişāl oldum yine

4. H̤asret-i la' lünle yandı ğam beyābānında dil

Şun lebün kim teşne-i āb-ı zülāl oldum yine

5. Bī-vefālar şüretin İshāk dilde naķş idüp

Yanaram bir şem' -i fānūs-ı hayāl oldum yine

357

H̤ayretī Fermāyed⁹¹⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Kaçma benden cānuma cān ol benüm kardaşcuğum

Gel meded derdüme dermān ol benüm kardaşcuğum

2. Ne dilersin⁹¹⁹ şoĥbet-i nā-cinsiden hey gel berü

Hem-dem-i erbāb-ı ' irfān ol benüm kardaşcuğum

3. Ben belā küncinde giryān olayın Ya' kūbvār

Sen şafā Mışırında sultān ol benüm kardaşcuğum

4. Ğam degül ben sāyeveş ĥāk ile yeksān olayın

Sen şalın serv-i ĥırāmān ol benüm kardaşcuğum

5. H̤ār-ı ğamda ben қо nālān olayın bülbul gibi

Sen açıl gül gibi ĥandān ol benüm [kardaşcuğum]

6. Sen şafā bezminde ĥandān ol beni pervānevār

⁹¹⁷ Ma' müresi: ma' müresin D.

⁹¹⁸ H̤ayretī Dīvām 321. gazel, s. 235.

⁹¹⁹ Dilersin: umarsın D.

Oda yak şem^ç -i şebistân ol benüm kardaşcuğum

7. İstimâ^ç idüp sözün luţf eyle her bed-gevherüñ
Kulağuña koyma ^çummân ol benüm kardaşcuğum
8. Hayretî gibi dilerseñ olasın ğamdan ħalâş⁹²⁰
Gâh mest ü gâh hayrân ol benüm kardaşcuğum

358

73b Hayretî Fermâyed⁹²¹

mef^ç ulü fâ^ç ilâtün mef^ç ulü fâ^ç ilâtün

1. Bî-cân-ı cisme döndüm cânâncuğum yitürdüm
Bir ħaste derd-mendüm dermâncuğum yitürdüm
2. Kullar başına begler gelmeye bu muşîbet
Ben bende-i kemîne sulţâncuğum yitürdüm
3. Ya^ç kûbveş gözümde kan akmasun mı her dem
Ken^ç ân-ı miĥnet içre oğlancuğum yitürdüm
4. Dîvâne gönlümi âh eylerdi bâri geh gâh
Şol kâra yazılıca dîvâncuğum yitürdüm
5. Ey Hayretî çıkardum şabr u karârı elden
Güyâ ki bir ğarîbem yârâncuğum yitürdüm

359

Ĥaţâyî Fermâyed

⁹²⁰ ħalâş: emîn D.

⁹²¹ Hayretî Dîvânı 316. gazel, s. 233.

mef' ūlū fā' ilātūn mef' ūlū fā' ilātūn

1. Bir iki gündür elden cānāncuğum yitürdüm
Derd aña derde düşdüm dermañcuğum yitürdüm
2. Bir hoşça hoşça erler dil-ḥaste göñül inler
Bülbül gibice söyler fettāncuğum yitürdüm
3. Bir kimse görmeyicek bir kimse bilmeyicek
Bir gözi bağılu ğara cānāncuğum yitürdüm
4. Anuñla eglenürdük bir hoşça diñlenürdük
Ağla Ḥaṭāyi ağla sulṭāncuğum yitürdüm

360

Vaḥyī Fermāyed⁹²²

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Göñlümi bir ben ile zülfüñ ' aceb zībā şatar
Şanasın Mecnūnı zencire urup Leylā şatar
2. Olmaya bāzār-ı ' ışık içinde senden müşteri
Baña göstermez metā' -ı ḥüsnin istiğnā şatar
3. Ben ṭavāf itdükçe kūyuñ gösterür la' lūñi ḥāl
Şol ' Arabdur beglerüñ kim lu' bda ḥurmā şatar
4. Gözlerüñ bādāmdur dükkān-ı ḥüsn içre bugün
Leblerüñ baldadur ya sükkeri ḥelvā şatar⁹²³

⁹²² Bu şiir Vaḥyī Dīvānı'nda yoktur.

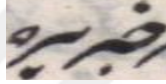
⁹²³ Vezin tutarsız.

5. H̄asret-i ūeftālũn itdi beñzümi cānā turunç
Nār-ı fūrkatde bu Vahyĩ derd-mend ayva ūatar

361

74a Vahyĩ Fermāyed⁹²⁴

mef'ũlũ fā' ilātũn mef'ũlũ fā' ilātũn

1. Derdũnle pĩr-i çarħuñ çũn kām̄et-i dũ-tād̄ur
Destinde dũd-ı āhum gũyā ki bir 'aūād̄ur
2. Bir kōhne āsumān-i ħırķa giyer felek kim
Yüzinde aūdarında ay u güneū yamadur
3. Çeūm-i siriūkũm iķre ūan bir der kim
Etrāf aķdeñizdũr orta yiri ķaradur
4. Baħr-ı muħĩt-i eūkũm emvāci baūdan aūdı
Deryā-yı eūkũm iķre baūum benũm 'aťād̄ur
5. Pehlũmda ūstũħ'ānum cānā degũl ğorinen
'Iūķuñ yolında Vahyĩ giydũği bu dibād̄ur

362

Vahyĩ Fermāyed⁹²⁵

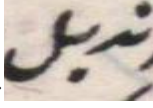
mefā'ĩlũn mefā'ĩlũn mefā'ĩlũn mefā'ĩlũn

1. T̄olıdur cevher-i 'ıūķuñ bũsına bir def̄ĩnemdũr
Dũkenmez la' l [ũ] yāķũtı iki ğözũm ħazĩnemdũr
2. Gerekmez Mıūr ile ūāmı gerek Ķuds-i ūerĩf olmasun

⁹²⁴ Bu ūiir Vahyĩ Dĩvānı'nda yoktur.

⁹²⁵ Bu ūiir Vahyĩ Dĩvānı'nda yoktur..

İşigün Ka‘be haqqıçün benüm kıblem Medīnemdür

3. Ser dağı ulaşırsam Hindü-yı hālünle
Ğamuñ fīllerini seyr it diyār-ı Hindūstānumdur
4. Nigāruñ ‘aks-i ebrūsı şanasın eşk-i çeşmümde
Düşüp gird-āba ğark olmuş yatur iki sefinemdür
5. Terahhüm eyleyüp dimiş efendüm serv-i āzādum
Kulumdur vaḳ‘a-yı Vaḥyī benüm eski kemīnemdür

363

Vaḥyī Fermāyed⁹²⁶

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Benüm bu rāh-ı miḥnetde belā künci yatağumdur
Şerār-ı āteş-i āhum şeb-i ğamda çerāğumdur
2. Sütünü dūd-ı āhum şemmesi mihr-i cihān-ārā
Şeh-i ‘ışka felek ey meh kurulmuş otağumdur
3. Gözümdür kim kızardı ağlamakdan derd-i yār ile
Görinen sīne-i şad-pārem üzre şanma dāğumdur
4. Ne dūdum var reh-i miḥnetde cānā rehzen-i ğamda
Elümde şu‘le-i āhum benüm yaluñ yarağumdur

74b

5. Vücūdum mūya döndi Vaḥyiyā fikr-i miyān ile
Dehānına virelden dil ‘adem mülki turağumdur

⁹²⁶ Bu şiir Vaḥyī Dīvānı’nda yoktur.

364

Necâtî Fermāyed⁹²⁷*fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilâtün fe‘ ilün*

1. Yaraşur kim seni ser-defter-i hûbân yazalar
Nâme-i hüsniñ içün bir yeñi ‘ unvân yazalar
2. N’ola gelse haţ-ı sebzün ne haţası ola kim
Ka‘benün çevresine âyet-i Qur’ân yazalar
3. Korkaram kim lebünün örneğın alup şanemâ
Çin muşavvirleri bir şûret ile cân yazalar
4. Diñ eţibbâya ki Qânûn u Şifâ yazmağdan
Hüner oldur ki ğam-ı dil-bere dermân yazalar
5. Baña dirlik yiter ol kim öliceğ derdüñle
Meşhedüm mermerine küşte-i cânân yazalar
6. Beni ser-defter-i ‘ ışk iden erenler umarum
Sen şehi pâdişeh-i milket-i ‘ Oşmân yazalar
7. Şi‘r-i dil-süz-ı Necâtî var iken hayf ola kim
Halka yazup yañılup defter ü divân yazalar

365

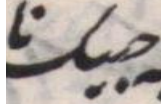
[Mahlassız]*mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün mefâ‘ ilün*

1. Dilâ seyl-âb-ı hün-ı dîde-i Mecnûna benden şor

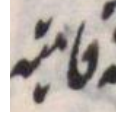
⁹²⁷ Necâtî Divânı 206. gazel, s. 272.

O rengin mâcerâdur añı başından geçenden şor

2. Esîr-i bend-i ‘ışk oldum n’ola âh eylesem cânâ
Giriftâr-ı kemend-i miḥnetin derdin çekenden şor

3. Dil-i ğam gibi fehm eyle nâ-tüvānumdan
Ġam-ı Ya‘kûb-ı maḥzûnı yûri beytü’l-ḥazenden [şor]

4. Neler ḳonmıṣdur ey ‘âşık maḥabbet-ḥâne
Felekden al ḥaber-i esrâr ol pîr-i kühendin [şor]

5. Cefâsın çarḥ-ı bed-mihrûn çeken bilür eyâ Mecnûn
Raḳîb-i seng-i dil ḳahrın hemân sen Kûh-kenden şor

366

Yahyâ Fermâyed⁹²⁸

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Dâr-ı dünyâ delü gönüm gibi vîrân olsa
Ne cihân olsa ne cân olsa ne hicrân olsa

75a

2. Kâşki ben sevdigümi sevse ḳamu ḥalk-ı cihân⁹²⁹
Sözümüz cümle hemân ḳışsa-ı cânân olsa

3. Bir demür dağı delüp boynına almak gibidür
Her kişi ‘âşık olurdu eger âsân olsa

4. Şâd-mānam ğam-ı yâr ile sevinmez yokdur

⁹²⁸ Yahyâ Dîvânı 386. gazel, s. 519.

⁹²⁹ ḥalk-ı cihân: ehl-i cihân D.

Bir gedā cümle cihān mülkine sulṭān olsa

5. Cān atar karşı çıkar ʿizzet iderdi⁹³⁰ Yahyā
Hançer-i dil-ber ile bir çıkışur cān olsa

367

Nizāmī Fermāyed⁹³¹

fāʿilātūn fāʿilātūn fāʿilātūn fāʿilūn

1. Āhır ey dil-ber cefā itmekden⁹³² uşanmaz mısın
Müddet-i hüsniñ nihāyet bula sen şanmaz mısın
2. Tatalum öldüresin bugün kamu ʿāşıkıların
Ey cefā-ı yār yarın Hāḳdan utanmaz mısın⁹³³
3. Şubḥ-dem yaturken ol meh üstüme geldi didi
Üstüne geldi⁹³⁴ güneş sen daḥı uyanmaz mısın
4. Zülfüñün zincirini bend it baña didüm didi
Şaḳaluñ ağardı miskīn daḥı uşlanmaz mısın
5. İdemez dirsın raḳīb ile Nizāmī beni şayd
Çünkü āhūsın ya sen it ile avlanmaz mısın

368

Necātī Fermāyed⁹³⁵

⁹³⁰ İderdi: ider ey D.

⁹³¹ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 83. gazel, s. 106.

⁹³² itmekden: kılmakdan D.

⁹³³ ḥaḳdan utanmaz mısın: n'idesin şanmaz mısın D.

⁹³⁴ geldi: gelmiş D.

⁹³⁵ Necātī Dīvānı 400. gazel, s. 388.

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Diler iseñ ki dil-i haste yarasın göresin
Öliceğ sīnemi hañçerle yarasın göresin
2. Zāhid[ā] ger saña biz ehl-i riyā⁹³⁶ didigüme
Eger inanmaz iseñ uşta varasın göresin
3. Dün gice dağmış idüñ zülfüñi boynuma didüm
Didi düşüñdür ola umma karasın göresin
4. Ey gönül cevır ü cefādan bu kadar şād olduğ⁹³⁷
Vay eger zerre kadar mihr ü vefāsın göresin
5. Ger Necātī kuluñı⁹³⁸ kahr ile düşnām⁹³⁹ idesin
Şevk ile şām ü seher medh ü şenāsın⁹⁴⁰ göresin

369

75b ‘Āşķī Fermāyed⁹⁴¹

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Melek-sīmā perī-peyker şehā sīmīn-bedensin sen
Güzeller içre hercā’i ‘aceb bilsem nedensin sen
2. Beni hayrān idüp⁹⁴² her gün⁹⁴³ budur esrār-ı hüsn içre
Müferrih-leb güler yüzlü ne hoş hoşka-dehensin sen

⁹³⁶ ger saña biz ehl-i riyā: ehl-i riyā dūzahīdūr D.

⁹³⁷ olduğ: olduñ D.

⁹³⁸ Kuluñı: kuluña D.

⁹³⁹ düşnām: düşman D.

⁹⁴⁰ medh ü şenāsın: luţf u du‘āsın D.

⁹⁴¹ ‘Āşķī Dīvānı 376. gazel, s. 536.

⁹⁴² idüp: iden D.

⁹⁴³ gün: dem D.

3. Dilā senden kerem gelmez yūri bu⁹⁴⁴ dār-ı miḥnetde
Belā vü zecr ü hecr ile⁹⁴⁵ beni koyup gidensin sen
4. Üşüp başına yılduzlar gülüşüp aya dirler kim
Özüñi ol güneş yüzlü nigāra beñzedensin sen
5. Ḥayıflar saña ey ‘Āşķī reh-i ‘ışkında dil-dāruñ
Cefā vü cevri-i gerdūnı dōne dōne çekensin sen

370

Ḥayālī Fermāyed⁹⁴⁶

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Nigārā bezm-i ḥüsnünde dil ü dīvānemüz⁹⁴⁷ qaldı
Cemālūñ şem‘ine yakmış perin⁹⁴⁸ pervānemüz qaldı
2. Anı hoş tut ġarībūñdür efendi [işte] biz öldük⁹⁴⁹
Göñül derler ser-i kūyuñda bir dīvānemüz qaldı
3. Başumdan ‘aql ise gitdi yoluña⁹⁵⁰ cān revān oldı
Ten-i bī-i‘tibār adlı quru vīrānemüz qaldı
4. Ḥayālī devlet-i bī-i‘tibāra baķmaduñ hergiz⁹⁵¹
Bize besdür bu kim dillerde bir efsānemüz [qaldı]

⁹⁴⁴ bu: ol D.

⁹⁴⁵ ile: içinde D.

⁹⁴⁶ Ḥayālī Dīvānı 631. gazel, s. 308.

⁹⁴⁷ dīvānemüz: mestānemiz D.

⁹⁴⁸ Cemālīñ şem‘ine yakmış perin: Perin yakmış cemālīñ şem‘ine D.

⁹⁴⁹ Öldük: gitdük D.

⁹⁵⁰ yoluña: dil ile D.

⁹⁵¹ hergiz: gitdin D.

371

Necâtî Fermāyed⁹⁵²*fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün*

1. Āh kim raḥm itmedi her dem cefādur işlerün
Bilmezem n'eyler beni āḥir senün cünbişlerün
2. Yollara bakmağ ile pür-ḥün olupdur gözlerüm
Āh senün geç geç gelüp tez tez ṭurup gidişlerün
3. İt raḳībüne uyup⁹⁵³ gözden ırağ itme beni
Dostum cehd eyle kim yād olmasun bilişlerün
4. Ḥaste gönüm zülfüne vardukça yüz döndürme kim⁹⁵⁴
Zīra kim ḥālin bilür şol ayağ düşmişlerün
5. Ey Necâtî dünyede sağ ol yūri şimden girü⁹⁵⁵
Çün murāduñ ḥaşıl oldı⁹⁵⁶ ḥayra döndi işlerün

372

76a [Aḥmed Paşa]⁹⁵⁷*mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün*

1. Ne vech ile beñzer yüzüne mihr ile meh⁹⁵⁸ kim
Merdüm ki iñen mest ola anda edep olmaz
2. Ditrerse n'ola şevk ile ḥürşid-i cihān-tāb

⁹⁵² Necâtî Dīvānı 292. gazel, s. 323.⁹⁵³ İt raḳībüne uyup: Sen raḳībe uyuben D.⁹⁵⁴ Bu beyit divanda 292. gazelde yoktur.⁹⁵⁵ dünyāda sağ ol yūri şimden girü: yārün ile dünyāda sürdün şafā D.⁹⁵⁶ Çün murāduñ ḥaşıl oldı: Ḥāk saña virdi murāduñ D.⁹⁵⁷ Aḥmed Paşa Dīvānı 115.gazel, s. 174.⁹⁵⁸ mihr ile meh: ay ü güneş D.

Dem var mı ki mihrüñde aña tâb u teb olmaz

3. Ağyâr kapuñ Ka‘ besini beklemesin kim
Aḥmed var iken ḥafız aña Bū-Leheb olmaz

373

Ṭālī‘ī Fermāyed

mef‘ulü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ulün

1. Şol cān ki ğam-ı ‘ışkuñ ile mübtezel olmaz
Biñ yıla eger vaşluña hergiz maḥāl olmaz
2. Zāhidle İrem mi var ola kūyuña zāhid
Bilmez anı kim mūcib-i Cennet ‘amel olmaz
3. Yıl gibi yoluñda yilebildükçe ıo yilsün
‘Ālemde meşeldür bu ki ebleh kehel olmaz
4. Ḥaṭ şanma ‘izārında dilā sāye-i zülfin
Kim Cennet-i Firdevsdür anda şaḫal olmaz
5. Reşk itse n’ola Ṭālī‘i nazmuñı Nizāmī
Şi‘rūñ gibi mecmū‘ada rengin ğazel olmaz

374

Ḥafī Fermāyed⁹⁵⁹

mef‘ulü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ulün

1. Ḥāk eyledi la‘lūñ güheri⁹⁶⁰ kim demek olmaz
Māt itdi sözüñ gül-şekeri kim demek olmaz

⁹⁵⁹ Ḥafī Dīvānı 54. gazel, s. 73.

⁹⁶⁰ Güheri: gevheri D.

2. Şordı dehenüñ sırrını remz ile lebüñden
Dil aldı yine bir haberi kim demek olmaz
3. Pervâne gibi şem‘ -i ruḥuñ şevḳine cānā
Yağdı bu gönül bāl u peri kim demek olmaz
4. Ğamzeñ seḫeri yārelerinden bu Ḥafñüñ
Ḳanıyla ṭolupdur cigeri kim demek olmaz

375

Celālī Fermāyed

mef‘ulü fā‘ilātün mef‘ulü fā‘ilātün

1. Ḥaddüñ gibi gül-i ter bir gülsitānda bitmez
Ḳaddüñ mişāli ‘ar ‘ar bāğ-ı cihānda bitmez
2. Didüm ki geldi ḫaṭuñ şeftālūlar ‘aṭā ḳıl
Güldi didi ki mīve faşl-ı ḫazānda bitmez

76b

3. Kökin kesem dimişsin kūyumda ḳullarumuñ
Ey tāze gül nihāli cān bōstānda bitmez
4. Sünbül şaḫuñ iñende elden ele düşürme
Şaḳla ṭağıtma anı ‘ömrüm yabanda bitmez
5. Dil-dāra ser-güzeştüm nice aña Celālī
Taḳrīre başlar isem iki cihānda bitmez

376

Zātī Fermāyed⁹⁶¹*mef' ūlū fā' ilātūn mef' ūlū fā' ilātūn*

1. Zūlfūñ mişālī sūnbül Hindūstānda bitmez
Tağıtma ey perī-şān anı yabanda bitmez
2. Cānum acıtdı ƣaldı ğam zaħmı cānda bitmez
Cān acıdan kimesne oñmaz cihānda bitmez
3. Kūyında cān virür dil şeftālusına yārūñ
Bunı bilür egerçi cān būstānda bitmez
4. Didüm ki baña servüm şeftālular revān it
Nāz ile didi mīve serv-i revānda bitmez
5. Toħm-ı ūmīd ekersin sebz-i vefālar içre⁹⁶²
Ol şūh-ı seng-dildür Zātī ol anda bitmez

377

Ġınāyī Fermāyed*mef' ūlū fā' ilātūn mef' ūlū fā' ilātūn*

1. Nālem ruħuñ yanında gören ta' accüb itmez
Zīrā bilür ki bülbul gül görmeyince ötmez
2. Gül ruħlarıñ ğamile fūrƣat şebinde māhum
Halk-ı cihānı nālem yıllar durur uyutmaz
3. Ƙaddūñ mişāl-i 'ar 'ar bir būstānda olmaz

⁹⁶¹ Zātī Dīvānı'nda 563. gazel, s. 67.⁹⁶² içre: için D.

Bergi ruḥuñ gibi gül bir gülsitānda bitmez

4. Gör ḥālūmi diyüben biñ kerre söyler isem
Dönüp yüzüme bakmaz bir dem sözüm işitmez
5. Çünkü şarāb-ı bezmüñ añañ ğınāyi gitmez
Laʿlinden anuñ içün çeşmüm Ğınāyi gitmez

378

Şānī Fermāyed

mefʿülü fāʿilātün mefʿülü fāʿilātün

1. Tennūr-ı sīnem içre bağrum kebāba beñzer
Bezm-i ğamuñda eşküm rengīn şarāba beñzer

77a

2. Deşt-i bālāda cānā āhum yiliyle bu çarḥ
Bād ile dūd-ı āhı bir āsiyāba beñzer
3. Derdā ki oḡlaruñla vīrāne sīnem ey yār
Yir yir sūtūnı ḡalmıṣ şehir-i ḥarāba beñzer
4. Meydān-ı ʿışḡ içünde ḡanına şuşayanuñ
Şemşīr-i āb-dāruñ bir içüm āba beñzer
5. Devr-i ḡamere Şānī ruḡsār-ı mihrüñ ile
Gün gibi yaḡdı ḡalkı bir āfītāba beñzer

379

ʿAṭā Fermāyed

mefʿülü fāʿilātün mefʿülü fāʿilātün

1. Bağrum firāk odıyla yanmış kebāba beñzer
Keyfiyyet ile şî' rüm rengîn şarāba beñzer
2. Derdā bu eski eski göynükler ile sīnem
Yir yir ocağı kalmış şehir-i harāba beñzer
3. Şîrīn lebūnde cānā şol kara kara beñler
Teng-şekerde konmuş müşgīn zübāba beñzer
4. Destine aldığı çün şemşîr-i āb-dāruñ
Bir deste gül içinde bir kaṭre āba beñzer
5. Bu bî-vefā cihānuñ yokdur ' Aṭā şebātı
Āb üzredür yanası bir āsiyāba beñzer

380

Ṭālî'î Güft

mefā'îlün mefā'îlün fe'ûlün

1. Vefāsızlıkda dil-ber dehre beñzer
Cefāsı acılıkda zehre beñzer
2. Gönül mülki sipāh-ı ğam elünden
Harāb olmuş yatur bir şehre beñzer
3. ' Aceb mi baḥr olursa eşk-i çeşmüm
Ki her bir çeşmesi bir nehre beñzer
4. Senūñ cevruñ vefādur baña ey dost
Raķībūñ luṭfı baña kahra beñzer

77b

5. Güzelden Tâli' inüñ yok naşîbi
Ezelden ğālibā bî-behre beñzer

381

Aḥmed Paşa Fermāyed⁹⁶³*fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün*

1. El urursam ser-i zülfüne dil ü cān dökülür
Nice merdüm⁹⁶⁴ ayāğuna perîşān dökülür
2. Çözse⁹⁶⁵ zülfüne şabā āb-ı ' izāruñ yüzine
Ter benefşe saçılır sünbül ü reyḥān dökülür
3. Tîr-i bārān ideli cāna ḥayāl-i ğamzeñ
Çeşmimüñ revzenesinden dile peykān [dö]külür
4. Şem' baş virse kadeḥ ḥün-ı ciger saçsa ne ğam
' Işk yolında nice başlar kesilür kan dökülür
5. Şöyle şîrîn över Aḥmed lebin ol Hızır-ḥaṭuñ
Ki dilinden kalemüñ çeşme-i ḥayvān dökülür

382

[Nizāmî]⁹⁶⁶*fe' ilātün fe' ilātün fe' i lātün fe' ilün*

1. Zülfüñi bād-ı şabā depredicek cān dökülür
Söze geldükçe lebüñ çeşme-i ḥayvān dökülür

⁹⁶³ Aḥmed Paşa Dīvānı 72. gazel, s. 153.

⁹⁶⁴ merdüm⁹⁶⁴: mişkīnler D.

⁹⁶⁵ Çözse: erse D.

⁹⁶⁶ Karamanlı Nizāmî Dīvānı 31. gazel, s. 66.

2. İşiden āhum[ı] ağlar yañađuñ devrinde
Mevsim-i gülde çü yıl deprene bārān dökülür
3. Dökülürse ne ‘aceb hevl-i kıyāmetde nücūm
Ki⁹⁶⁷ gözüm yaşı firākuñda firāvān dökülür
4. Tađıdur zūlfini ruḥsārına bād-ı seḫerī
Şanki gül ḫırmenine sūnbül ü reyḫān dökülür
5. Leb [ü] zūlfün şıfatın yazsa Nizāmī şanemā
Nāfe-i Çīn saçılur la‘l-i Bedeḫşān dökülür

383

Nizāmī Fermāyed⁹⁶⁸

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Gün yüzüñ görmeyeliden ki günüm dün gibidür
Baña biñ yılca gelür gerçi saña dün gibidür
2. Rūz [u] şeb zūlf-i ruḥuñ fikri enīsüm olalı
Ne gicem giceye beñzer ne günüm gün gibidür
3. Şād [u] mātem ki firākuñ baña maḫşūs degül
Ki dimişler ḫara gün il ile düğün gibidür

384

78a Zātī⁹⁶⁹

⁹⁶⁷ Ki: Çü D.

⁹⁶⁸ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 10. gazel, s. 48.

⁹⁶⁹ Bu şiir Zātī Dīvānı’nda yoktur.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Kālb-i Zātī 'ārızuñ it şafā kesb eyleyüp⁹⁷⁰

Hey meded maḥrūr olan bīmāre eyler çāre şor

385

'Āşķī Fermāyed⁹⁷¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Şevķ-i ḥüsninden gözüm aķıtdı kūy-ı yāre şu

Şanasın⁹⁷² ebr-i bahārīdür döker gülzāra şu

2. Çīn-i zūlfüñe⁹⁷³ ḥaṭā ırgürmesün yaşum şaķın

Çok ziyān eyler doķınsa nāfe-i Tātāra şu

3. Ruḥlarıñ vaşfın dile alsam zebānum tīz olur

Keskin olmaz mı virilse tiğ-i cevher-dāra [şu]

4. 'Ārızuñ 'aksın başupdur bağrına āyīnevār

Vechi vardur diseler irmiş durur dīdāra [şu]

5. Āhum artar sīneme urduķça tiğ-i āb-dār

Dūdlar peydā olur toķınuğınca nāra şu

6. Zūlfüñ ile la' lūñi⁹⁷⁴ şunma raķībe zehr olur

Ebr-i nīsāndan kaçan düşse dehān-ı mārā [şu]

7. Cām-ı la' lūñden eyā ser-çeşme-i Āb-ı Ḥayāt

⁹⁷⁰ Vezin tutarsız.

⁹⁷¹ 'Āşķī Dīvanı 387.gazel, s. 543.

⁹⁷² Şanasın: Güyyiā D.

⁹⁷³ Çīn-i zūlfüñe: Zūlf-i pūr-çīne D.

⁹⁷⁴ Zūlfüñ ile la' lūñi: Zūlfüñ ucıyla lebūñ D.

Teşnelikden cān virür ʿĀşķī meded bir pāre [şu]

386

Seyfī Fermāyed

mefʿūlū mefāʿilū mefāʿilū feʿulūn

1. Dāʾim ruḥ [u] zūlfūnde doker dīde-i ter şu
Zīrā ki qarār itmez aḡar şām [u] seher şu
2. Gözümlē başum kapuña varsa ʿaceb mi şu
Dirler ki terāzū ile yüksege çıkar şu
3. Ben aḡladığımca nʾola cūş eylese gönüm
Elbette [ki] bārān yaḡar olsa taşar şu
4. Dāʾim baña ger ʿārīzuñ eyleyse nʾola meyl
Bilmez misin ey dost ki alçaḡa aḡar şu
5. Gördükçe yaşum Seyfi nʾola gönüm açılır
Ġam-gīn olan dilleri dirler ki açar [şu]

387

Muʿīdī Fermāyed⁹⁷⁵

mefʿūlū fāʿilātūn mefʿūlū fāʿilātūn

1. Aḡlarsa tañ mı çeşmüm ol gül-ʿizāre qarşu
Bārān olur bilürsin evvel bahāra qarşu

78b

2. Bir cūrʿañ ile sāķī mest olup şūrāḡi
Boyn çeker dem-ā-dem sen ḡamze-kāre qarşu

⁹⁷⁵ Muʿīdī Dīvānı 381. gazel, s. 343.

3. Yazuk degül mi bülbül kılup fiğân u ğulğul
‘Arz ide ‘arızın gül her lahza hâra karşı
4. Bir boynı bağılu kulam merdūd eger qabūlüm
Kul olanuñ ne sözi var şehriyâra karşı
5. Ey dil nişân dilerseñ meydân-ı ‘ışk içinde
Sineñ siper gerekdür peykân-ı yâre karşı
6. Vaşl istemez Mu‘îdî miskîne bu yiter kim
Ayruqdan işigüne eyler nezâre karşı

388

Necâtî Fermâyed⁹⁷⁶

mef‘ulü fâ‘ilâtün mef‘ulü fâ‘ilâtün

1. Gün yüzünüñ hayâli peyveste cân içinde
‘Aks-i kamer gibidür âb-ı revân içinde
2. Öldür beni disünler kulların öldürici
Bir pâdşâh var imiş devr-i zamân içinde
3. Bir elde la‘l-i dil-ber bir elde dahı sâğar
İki elüm ber-â-ber bulındı kıan içinde
4. Biñ mürde biñ sözüñden bulur hayât-ı sermed
Bir kez dilüñi depret ben nâ-tüvân içinde

⁹⁷⁶ Necâtî Dîvânı 520. gazel, s. 466.

5. Şöyle işitdüm ey mäh urup taş atmış ele⁹⁷⁷
La‘ lüñe öykünürken yâķūt kân içinde
6. El urdı⁹⁷⁸ zülf-i ser-keş ayağına kodum baş
Ben⁹⁷⁹ secde âyetin hoş buldum zamân⁹⁸⁰ içinde
7. Sen gül gibi efendi elden ele revân ol
Bülbül gibi Necâtî kalsun figân içinde

389

Mu‘îdî Fermāyed⁹⁸¹

mef‘ülü fâ‘ilātün mef‘ülü fâ‘ilātün

1. Bir yâre ‘âşık oldum iki cihân içinde
Mîhr ile künc-i mîhri bir tutdı kân içinde
2. Ebrû-yı dil-sitānuñ altunda der ki ğamzeñ
Bir toĝrı tîre beñzer egri kemân içinde
3. Ğonca lebün ğamından mecrûh olup durur kim
Yatur şikeste lāle her lahza kan içinde

390

79a Necâtî Fermāyed⁹⁸²

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Dime kim yârda yok cevır ü cefâdan ğayrı

⁹⁷⁷ Bu beyit divanda 520. gazelde yoktur.

⁹⁷⁸ urdı: virdi D.

⁹⁷⁹ Ben: Siz D.

⁹⁸⁰ buldum zamāñ: oķuñ duhân D.

⁹⁸¹ Bu şiir Mu‘îdî Dîvânı’nda yoktur.

⁹⁸² Necâtî Dîvânı 599.gazel, s. 520.

Ne dilerseñ bulınur mihr ü vefâdan ğayrı

2. Beni ağlañ beni kim üstüme gelmez ölice

Bir avuç toprak atar bād-ı şabādan ğayrı

3. Dūd-ı āhum ne ‘aceb göklere dutsa yüzini

‘Āşıkuñ kimisi var ola Hūdādan ğayrı

4. Ne ğaraž eyleye ‘uşşāk vişālūñ var iken

Ne murād eyleye bīmār devādan ğayrı

5. Elif ü kâmetūñ ile kaşuñā rā didiler⁹⁸³

Göñlümi egleyimez kimse bu rādan ğayrı

6. Yüzine tutsa Necātī ne ‘aceb haclet elin

Nesi var yüze gelür dest-i du‘ādan ğayrı

391

Hayretī Fermāyed⁹⁸⁴

mefā‘īlūñ mefā‘īlūñ mefā‘īlūñ mefā‘īlūñ

1. Lebünden buse almadı kimesne cāndan ğayrı

Şoyup koyınā komadı seni hāmmāmdan ğayrı

2. Sen ol sulţān-ı ‘ālemünle oldur⁹⁸⁵ [kullaruñā hergiz]

Elūñ öpmek müyesser olmadı bayramdan ğayrı

3. Elünden yimedüm bir loğma ni‘met silleden özge

⁹⁸³ Didiler: diyeli D.

⁹⁸⁴ Hayretī Dīvānı 431. gazel, s. 288.

⁹⁸⁵ ‘ālemünle oldur: hūbānsın ki öz D.

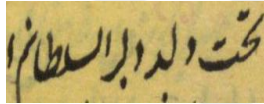
Lebünden tatlu dil gūş itmedüm düşnāmdan [ğayrı]

4. Cihānda bulmadum bir yār-ı şādık⁹⁸⁶ ğamdan özge⁹⁸⁷ ben
Göñül eglencesi bilmem mey-i gül-fāmdan ğayrı
5. Bi-ḥamdi'llāh hele ey Ḥayretī bed-nām-ı 'ālemsin
Nesi qalır şöında kişinüñ bir nāmdan ğayrı

392

Şemsī Fermāyed⁹⁸⁸

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1. olayduñ ola mı
Külbe-i aḫzānuma mihmān olayduñ ola mı
2. Gördüğüñ naḫş-ı nigāra aldanursın ey göñül
Dem-be-dem pīr olduğıñca oğlan olayduñ [ola mı]⁹⁸⁹
3. Ğamzeler tīrine ey cānum sipersin dā'imā
Her kemān-ebrūlara ḳurbān olayduñ ola mı

79b

4. Cevr-i nāzuñ başdan aşdı ağıladuḳça ey gözüm
'Ālemi ğarḳ itmege 'ummān olayduñ ola mı
5. Sākin olmaz gözyaşı yandık hevā-yı 'ışḳ ile
Şemsiyā ḥāk-i reh-i cānān olayduñ ola mı

⁹⁸⁶ bir yār-ı şādık: yār-ı muvāfık D.

⁹⁸⁷ özge: artuḳ D.

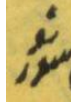
⁹⁸⁸ Bu şiir Şemsī Paşa Divānı'nda yoktur.

⁹⁸⁹ Vezin tutarsız.

393

Muhibbî Fermāyed⁹⁹⁰*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Cān vir ey dil maḥrem-i cānān olayduñ ola mı
Derde düş nā-lāyık-ı dermān olayduñ ola mı

2. Şu gibidür bir yüce serde yüzersin
Yaşadukça ey gönül oğlan olayduñ ola mı

3. Cennet-i kūyından beni eylersin men' ey raḳīb⁹⁹¹
Hīle vü telbīs ile şeytān olayduñ ola mı

4. Göz kararup her saçı Leylāya tolaşduñ gönül
' Āleme Mecnūn-leyin dāstān olayduñ ola mı

5. Kimyā kılmak dilerseñ Muhibbî cevherüñ
Sa' y kıl ḥāk-i reh-i cānān olayduñ ola mı

394

Necātî Fermāyed⁹⁹²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Ey gönül genc-i ğama vīrān olayduñ ola mı
Bir gözi ḥūn-rīz⁹⁹³ elinde ḳan olayduñ [ola mı]

2. Didüm ey şeh işigüñde ḳulluğa eyle ḳabūl
Güldi didi ey gedā sultān olayduñ ola mı

⁹⁹⁰ Bu şiir Muhibbî Dīvānı'nda yoktur.

⁹⁹¹ Vezin tutarsız.

⁹⁹² Necātî Dīvānı 567. gazel, s. 499.

⁹⁹³ Rīz: ḥār D.

3. Pîr oldukça harîş olduñ güzeller ‘ışkına
Varduğınca ey gönül oğlan olayduñ ola mı
4. Cevrũni haddeden aşurduñ yâr ışiginde raķib⁹⁹⁴
İblise yir kıomadũñ şeytân olayduñ ola mı
5. ‘Ömr-i sermed ister iseñ ey Necâtî ölmedin
İşiginde bir gice mihmân olayduñ ola mı

395

Derũnî Fermāyed*fā‘ilātũn fā‘ilātũn fā‘ilātũn fā‘ilũn*

1. Ruħlaruñ naṭ‘ -ı felekde dehre çok âl eyledi
Kaşlaruñ fikri hilâlũñ kıaddini dâl eyledi
2. Bir kıuyumcı mäh-rũ sîmîñ-beden dil-ber beni
Pûte-i ‘ışkında nâr-ı hecr ile kıal eyledi

396

80a Zâtî Fermāyed⁹⁹⁵*fā‘ilātũn fā‘ilātũn fā‘ilātũn fā‘ilũn*

1. Dem-be-dem seyl-âbveş eşk-i revānum çağlar
Dögünüp taşlarla ağlar hâlũme ırmağlar
2. Görinen taşlar başında ebr ü bārân şanmañuz
Tağlar saçın çözüp ben haste içün ağlar

⁹⁹⁴ Bu beyit 567.gazelde yoktur.⁹⁹⁵ Zâtî Dîvânı 163. gazel, s. 163.

3. Cān çıkardı maḥbes-i tenden kemend-i hecr ile
Līk zencīri ümīz-i vaşl-ı dil-ber bağlar
4. Sīne ta'lim-ḥānesine ata ḡamzeñ⁹⁹⁶ tīrini
Ey kemān-ebrū senūñçün ṭablalardur ṭağlar
5. Zātiyā Ferhād içün ṭağlarda feryād itdigüm⁹⁹⁷
İşidüp feryādumı göğsin geçürdi ṭağlar

397

Kemāl Paşa-zāde⁹⁹⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Bağına ṭaşlar başup ben ḥaste içün ağlar
Ḳabrüm üzre saçların çözmüş bulutlar ağlar
2. Şöyle germ olmuş cünün-ı nev-bahār-ı ḥüsn dürüst
Deşt ile şahrāda zencirin sürür ırmağlar
3. Nice bir қоçsun seni altun beneklü cāmlar
Nice bir yaқsun beni bu қanlu қanlu ṭağlar
4. Ben bu ḡurbet-ḥāne-i miḥnetde қalmazdum velī
Yaşlarum қanlu şular gibi yolumı bağlar
5. Şu gibi çağlar geçer 'ömrüm güzellik çağıdur
Şanma ancak sen benüm eşk-i revānum çağlar

⁹⁹⁶ ata ḡamzeñ: at gel D.

⁹⁹⁷ itdigüm: eyledüm D.

⁹⁹⁸ Bu şiir İbn-i Kemāl Dīvānı'nda yoktur.

398

Ca' ferī Fermāyed*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Dāğ-ı dilde dem-be-dem Ceyhūn olan ırmağlar
Kān bulanık gözlerüm ' aynından aķup çağlar
2. Şayd için dil murğına hālūñ şaçaldan dāneler
' Ārīzuñ bāğına şaldı zūlf-i miskīn ağlar
3. Düşeli hūsnūñ bahārından cūdāyī lāle-ruḥ
Āteş-i ḥasretle yaķdum dilde yir yir tığlar
4. Hār elinden yürürem ben zār ile bülbul gibi
Saña lāyık mı yūzi gül hem-dem ola zāğlar

80b

5. Ca' ferī çün boynına aldıysa zūlfūñ bendini
Dem-be-dem bu zūlfūñi boynına daķup ağlar

399

[Mahlassız]*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

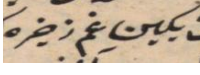
1. Egnüme ' ışķuñ belāsı ḥil' at-ı zībā yiter
Başuma dūzaḥ maḥabbet tāk-ı istiğnā yiter
2. Berr ü baḥrūñ şāhlığı bir kılca gelmez ' aynuma
Eşk-i ḥasret āb-ı miḥnet bāde ḥuşk-i mā yiter
3. Zem-i ağıyāra siper sīnem zebānum tığ yiter

Luṭf-ı Yezdān cevşen-i āhum yiter ḳaddüm yāyına⁹⁹⁹

4. Bezm-i ‘ ıṣṣā nāle nāyum ceng-i ḳaddüm def yüzüm

Kāse çeşmüm derd enīsüm hūn-ı dil şaḥbā yiter

5. Rāh-ı vaşla dil sefīne şabr-ı lenger āh yıl

Şevḳ gözlerüm deryā yiter

400

Ḥafī Fermāyed¹⁰⁰⁰

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Gözümün ḳanlu yaşından ser-ā-ser bu cihān nemdür

Baṇa bāğ-ı behiştī bu cihānuñ şan cehennemdür

2. Boyanmışdur göge gökler yine āhum duḡānından

İçümde hīç bilmedüm ki dutuşup yanan nemdür

3. Ciger mecrūḥ-ı dil-ḥaste yaturken künc-i fürḳatde

Dün ü gün içdigüm hūn u cigerdür yidigüm ḡamdur

4. Budur ḳānūn-ı ḥikmet kim şifā ire eṭibbādan

Baṇa niçün ṭabībümnden devādur oldı emsemdür

5. Yanaram şem‘ veş ‘ ıṣṣuñ odına girü şevḳüm yok

Anuñ içün bu gönlümde gözümde rūşenā kimdür

6. Belā yükinün altunda buñalmışdur ḳadüm bilmem

⁹⁹⁹ Vezin tutarsız.

¹⁰⁰⁰ Bu şiir Ḥafī Dīvān’ında yoktur.

Nazar kıl bār-ı ğamdan gör nice püşt-i felek hāmdur

7. Ğubār olup bu bād öñince tozı hāki¹⁰⁰¹

Kimi Kistrā kimi Qayşer kimi İskender ü Cemdür

8. Ecel-i cāmın içer dernegüm var yirde [vü] gökde

Eger Mūsī bin ‘Umrānu ger ‘İsā bin Meryemdür

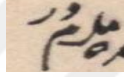
9. Qara giyüp felek mātem dutar her şeb zemīn üzre

Düşen bu encümün gözi şebidür şanma şebnemdür

81a

10. Cihānda çarḡ-ı lu‘ bet-bāz oyunlar oynamışdur kim

Hezārān Bū‘ Alī Sinā anuñ öninde

11. Günāhuñ defterün açup nazar kıldukça her laḡza

Gözünüñ yaşı ile ter kıl kurutmağıl anı nemdür¹⁰⁰²

12. Cihān bir pīre-zendür ey civān maḥrem idinme anı

Ki Ḥaḡ dīdārına maḥrūm olur ol k’aña maḥremdür

13. Ḥafī şanma ki çarḡ ancak seni inletdi ‘ālemde

Cihānın inleyü gitdi şular kim nesl-i ādemdür

401

Āhī Çelebi¹⁰⁰³

mef‘ulü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ulün

¹⁰⁰¹ Vezin tutarsız.

¹⁰⁰² Vezin tutarsız.

¹⁰⁰³ Āhī Dīvānı 104.gazel, s. 49.

1. Andan berü kim başduñ ayağuß yüzüm üzre
Naķş oldı na‘ lçeñ yiri iki gözüm üzre
2. Tâ haşre degin sebz-i maḥabbet vire ḥāküm
Şaçın çözüp ağılarsa bulutlar tozum üzre
3. ‘Aynumda degül kuḥl-ı Şıfāhān benüm ammā
İzüñ tozınuñ minneti iki gözüm üzre
4. Kānlu yaşumı deftere yazmak diledükçe
Kānlar şačilur şevk-i kalemnden cüzüm üzre
5. Ben bir baş açuk Rūm ili ābdālyam Āhī
Yokdur dönüşüm cān virürem bu sözüm üzre

402

Fazlī Fermāyed¹⁰⁰⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Birbirine urdı āhum ‘ālemi şarşar mıdur
Göñlüne kār itmedi yārüñ ‘aceb mermer midür
2. Mülk-i ‘ışķuñ serverisin yāre ser vir ey göñül
Yār yolında çün fedā olmasa bu serser midür
3. Bir tarāvet virmiş ey gül ruḥ ḥad-i ruḥsāruña
Gülşen-i ‘ālemde ya‘ni kim gül-i ter ter midür
4. Bāğ-ı ‘ālemde efendi serv anuñ āzādıdur

¹⁰⁰⁴ Kara Fazlī Dīvān’nda yoktur.

Ḳāmetüññ bendesı ancaḳ hemān ‘ar ‘ar mıdur

5. Eksük olmaz tîḡ-i derd ü ḡam şebinden Fazlinüñ
Sevduḡı yâ Rab anuñ şol bir güzel berber midür

403

81b **Āhî Fermāyed**¹⁰⁰⁵

mef‘ülü mefā‘îlü mefā‘îlü fe‘ülün

1. Andan berü kim başduñ ayaḡuñ yüzüm üzre
Naḳş oldı na‘lçeñ yiri iki gözüüm üzre
2. Şaçın çözüp aḡlarsa bulutlar tozum üzre
Tâ ḡaşre deḡin sebz-i maḡabbet vire ḡāküm
3. ‘Aynumda degül kuḡl-ı Şıfāḡān benüm amma
İzüñ tozuñ minneti iki gözüüm üzre
4. Ḳanlu yaşımı deftere yazmaḳ diledükçe
Ḳanlar şačilur şevḳ-i ḳalemnden cüzüm üzre
5. Ben bir baş açuḳ Rūmili ābdāḡyam Āhî
Yoḳdur dönüşüm cān virürem bu sözüüm üzre

404

Zātî Fermāyed¹⁰⁰⁶

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Āb u deryā eşk-i çeşmünden¹⁰⁰⁷ vāfir midür

¹⁰⁰⁵ Āhî Dīvānı 104. gazel, s. 49.

¹⁰⁰⁶ Zātî Dīvānı 174. gazel, s. 174.

¹⁰⁰⁷ Āb u deryā eşk-i çeşmünden: Yaşuma baksa benüm bārān-ı dey D.

Şu gibi¹⁰⁰⁸ cümle cihānı dutmağa kâdir midür

2. İl cemālūñ seyr ider cānā görünmezsın baña
Yohsa pür-ḥūn gözlerümüñ aqçesi bakır mıdur

3. Dilberā¹⁰⁰⁹ bir pādşāh-ı mülk-i devletsin ki sen
Kādrūñ ordusunda ya' ni āsumān çadır mıdur

4. Tîḡ-i cev̄ ile alursın cānını ' aşıkıların
Ey şanem yohsa senūñ bendeñ olan kāfir midür

5. Bir ğazel didüm gözūñ ḥaqqında ey Mūsī-kelām
Dir gören sihr eylemiş Zātī ' aceb sāḥir midür

405

Nizāmī Fermāyed¹⁰¹⁰

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Ḥaṭuñ ol pīrūzedür kim la' l-i nāb üstindedür
Leblerūñ şol la' l kim dürr-i hoş-āb üstindedür
2. Ḥāk ol ey dil pertev-i ḥüsninden isterseñ [naşīb]
Āftābuñ tábına menzil türāb üstindedür
3. Yüzūñ üstinde vaṭan tutsa güzel¹⁰¹¹ olmaz ' aceb
Menzil-i Mirriḥ dirler k'āfitāb üstindedür
4. Kāmetüm şol¹⁰¹² dāle dönmişdür ki derd altındadır

¹⁰⁰⁸ şu gibi: ser-be-ser D.

¹⁰⁰⁹ Dilberā: Serverā D.

¹⁰¹⁰ Karamanlı Nizāmī Divanı 23. gazel, s. 60.

¹⁰¹¹ güzel: gözūñ D.

Gözlerüm ol¹⁰¹³ ‘ayna beñzer kim ‘azāb üstindedür

82a

5. Ey Nizāmī vaşla şād olma vü hicrāna melūl
Kā’inātuñ hāl[i] çünkim inkılab üstindedür

406

Necātī Fermāyed¹⁰¹⁴

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Zülf-i miskīnūñ ki hadd-i¹⁰¹⁵ dil-rübā üstindedür
Sûre-i *ve’l-leylü* dür kim *ve’d-Duḥā* üstindedür
2. Gün yüzinde zülf-i ‘anber-bār-ı misk-āsā-yı dost
Ebr gibidür ki cism-i Muştafā üstindedür
3. Zerre gibi ben mezellet toprağında pāy-māl
Çünkü Şāmuñ bağ-ı huld altında yā üstindedür
4. Zülfüne nisbet ya alnuñ cennet olur yā ruḥuñ
Gün gibi dil-ber sipihr-i kibriyā üstindedür
5. Diller alır kirpügüñ cānlar bağışlar leblerüñ
Lā-cerem ‘āşıkларуñ ḥavf ü recā üstindedür
6. Nice bir olsun¹⁰¹⁶ Necātī ‘ışk-ı dil-berden ki dil¹⁰¹⁷
Bir Hümādur k’āşiyānı ol hevā üstindedür

¹⁰¹² Şol: ol D.

¹⁰¹³ ol: şol D.

¹⁰¹⁴ Necātī Dīvānı 121. gazel, s. 219.

¹⁰¹⁵ Zülf-i miskīnūñ ki hadd-i: Zülf-i dil-ber kim ‘izār-ı D.

¹⁰¹⁶ bir olsun: ayrılusun D.

¹⁰¹⁷ ki dil: kim ol D.

407

Ġubārī Fermāyed*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Ol mehün qaşı hilāli k'āfitāb üstindedür
 'Anberin sünbüllerinün pīçtāb üstindedür
 2. 'Aks-i ruhsarı yüzüm üzre düşerse tañ mıdur
 K'āfitābuñ pertevi dā'im türāb üstindedür
 3. Nisbet itme āb-ı hayāta lebleri yārın anuñ¹⁰¹⁸
 K'ol türāb altında diyü la' l-i nāb [üstindedür]
 4. Şuffe-yi Firdevsi n'itsün ħod ra' nāy n'eylesün
 Yār ile şol kimseler kim cāme-ħ'āb üstindedür
 5. Baħr olupdur ħün-ı dil her dem gözümde mevc urur
 Yaşumuñ her qaşresi ħünin ħabāb üstindedür
 6. Ĥāne-i çeşmüme ħayāli gelmege ħavf ider¹⁰¹⁹
 Pāy-dār olmaz bilür bünyādı āb üstindedür
 7. 'Uğde-i zülfi şümārında tağıtsa 'aqlını
 Dil 'aceb midür ħafī müşkil ħisāb üstindedür
 8. İşiginde ħāk olanlaruñ Ġubārī zerreveş
- 82b Mihri şevķinden 'urūc eyledi bāb üstindedür

¹⁰¹⁸ Vezin tutarsız.

¹⁰¹⁹ Vezin tutarsız.

408

Fazlî¹⁰²⁰*fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün*

1. Hâller kim çehre-yi sünbül niķâb üstindedür
Noķtaldur gūiyā kim āfitāb üstindedür
2. Ruķlaruñ üzre ḥaṭuñ şan âteş üstinde yatur
Lebleruñ üzre dişuñ şan la' l-i nāb üstindedür
3. Külbeme geldükçe ol cān gitmek isterse revān
‘Ömrdür ‘ayb eyleme ey dil şitāb üstindedür
4. Āteş-i fūrķatde yansun ķo raķībūñ ey melek
Çün ebed kāfir cehennemde ‘azāb üstindedür
5. ‘Ārızında ol elif-ķad dil-beruñ ebrūları
Gūiyā bir mürdedür ey dil ki āb üstindedür
6. Gāh mescidde gehī mey-ḥānededür Fazlî-i bî-dil¹⁰²¹
Ber-ķarār olmadı hergiz inķılāb üstindedür

409

Gınāyî Fermāyed*fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün*

1. Gözlerüm dā'im benüm ol la' l-i nāb üstindedür
Gūiyā kim bādenūñ iki ḥabāb üstindedür
2. Kākülūñ ol ḥaymedür gūyā cemāl üstindedür

¹⁰²⁰ Bu şiir Kara Fazlî Dîvânı'nda yoktur.

¹⁰²¹ Vezin tutarsız.

Gözlerüñ ol ‘aynıdur ‘ālī-cenāb üstindedür

3. Zülfüñüñ bir dāne tārı ‘ārızuñ gūyiyā
Bir elifdür ol ḥabībüm āfītāb üstindedür
4. Hindu-vāne beñlerüñ üstinde mūy-ı kākülüñ
Nāfedür gūyā nigār-ı misk-i nāb üstindedür
5. Bu dil-i pūr-sūzda ḥaṭṭı ḥayālī dil-berüñ
Ey Ğmāyī sebzedür gūyā kebāb üstindedür

410

[Sebkī] Fermāyed¹⁰²²

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Mey-fürüşuñ desti kim dā’im ayağ üstindedür
Gūyiyā bir pīr mürşiddür ṭayağ üstindedür
2. Dil ki dil-dāruñ siyeh zülfine bağlamış durur
Şayd olmuş murğdur gūyā ki ağ üstindedür
3. Sen ayak seyrānıñ eylersin diyü bāğa bugün
Serv ile şimşādlar cümle ayağ üstindedür

83a

4. Kāmet-i bālāsı üzre kākül-i ṭarrār-ı yār
Gūyiyā serv-i revānuñ bir kelāğ üstindedür
5. N’ola Sebkī cān virürse kākül-i mār üstindedür
Merd olanuñ ola mı ekser yarağ üstindedür

¹⁰²² Bu şiir Sa‘ī başlığı olmasına rağmen Sebkī mahlasıyla verilmiştir.

411

[Fazlî]¹⁰²³*fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün*

1. Hâller kim çehre-i sünbül niķāb üstindedür
Noktalar dur gūyiyā kim āfitāb üstindedür

412

‘Askerî Fermāyed¹⁰²⁴*fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün*

1. Halka-yı tevḥīd erenler Muṣṭafā meydānıdır
Şuffe-i ehl-i şafā ya‘ni Vefā meydānıdır
2. Tekye-i miḥnetde nūş eyle ḥüsn çün zehr-i ğam
Ma‘ni-yi ḳālū belā ehl-i belā meydānıdır
3. Pā-bürehne baş açuḳ ‘uryān-ı giryān ol göñül
Şāh Ḥüseynüñ menzil-i dergeh belā meydānıdır
4. Rūz [u] şeb diñletme aĝla şād olma bir nefes
Ḥātem-i āl-i ‘abā zeyn’el-‘abā meydānıdır
5. Ey göñül bâḳır temennāsında ḥarc it ‘ömrüñ
Zer gibi şafā-dil ol bu kimyā meydānıdır
6. Şādık iseñ ḳul Ca‘ferde sa‘ādet ehline
Mezheb-i işnā ‘aşer āl-i ‘abā meydānıdır
7. Her belā-yı cāndan kezım eyle kāzım göñül ‘ışḳına¹⁰²⁵

¹⁰²³ Bu beyit 82b sahifesinde Fazlî’nin gazelini ilk beyitinin mükerreridir.

¹⁰²⁴ Bu şiir ‘Askerî Dīvānı’nda yoktur.

Ḥubb-ı evlād-ı ‘alī şāhum ‘anā meydānıdur

8. Her ne gelse meskenet rāhında teslīm ol gönül

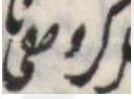
Gördüğün sultān ‘Alī Mūsā Rızā meydānıdur

9. Pāk ol zeng-i riyādan bil taqiyy-i muttakī

Ehl-i diller mecma‘ıdur etkiyā meydānıdur

10. Ey gönül nuṭṭ [u] naḳī-yi dilde nefis eyle müdām

Ḥubb-ı dīnārı gider dilden fenā meydānıdur

11. ‘Askeriye bende olanlar vaşfı? tācıdur

Baş virüp cān evine bu yolda şafā meydānıdur

12. Mehdi-yi Hādī Muḥammed pīşvādur ehl-i dīn

Uş zuhūr-ı mü‘minān şīr-i Ḥudā meydānıdur

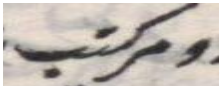
83b

13. Geldi ol gün kim ola mü‘min ḥavāricden Ḥudā

Şād ol ey dil ehl-i inkāra cezā meydānıdur

14. Bu tarīḳ-i faḳra faḳra şüret-i ābdāl olan

Bunda erkān istenür bu evliyā meydānıdur

15. K’āline gitme ne hem gel otur

Bunda red yok kimseye şāhum rızā meydānıdur

16. Ġāfil olma bu erenler meclisidür aç gözün

Gördüğün ey ‘Askerī şıdk u şafā meydānıdur

413

Lem‘î Fermâyed*fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün*

1. ‘Arz idüp ol meh metâ‘-ı hüsni zîbâ şatar
Hâk budur dil-berler içre kendüyi ra‘nâ şatar
2. Şoḥbete gitdükçe aḡyâr ile merdüm ol ḥabîb
‘Âşık-ı şeydâların bir bend ile ḡarrâ şatar
3. ‘Ârız-ı rengînün üzre ḥâlünî gören didi
Ḥâce-yi Hindû durur ḥalka ṭurup kâlâ şatar
4. Gördi ‘âlem ḥalkı[nı] kendüye kızgın müşteri
Anuñ içün mermer-i ruḥ ḥalka istignâ şatar
5. Yüz sürelden ey yüzi âhû ayaḡuñ tozına
İşigünde misk-i ‘anber kendüyi a‘lâ şatar
6. Derdümüñ nazmında Lem‘î ey şeh-i gevher nişâr
Beñzer ol gevher-fürûşa lü‘lû‘-i lâlâ şatar

414

[Ḥayālî]¹⁰²⁶*fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün*

1. Ḥaṭ-ı müşḡinün¹⁰²⁷ lebünde ‘anber-i sârâ şatar
Ruḥlaruñ mihr [ü] maḥabbet beñleruñ sevdâ şatar
2. ‘İd-gehde sen dükân açduñ şulu şeftâluya

¹⁰²⁶ Ḥayālî Dīvânı 69. gazel, s. 113.

¹⁰²⁷ müşḡinün : miskinün D.

Nār-ı Һasretle yakup¹⁰²⁸ ʿ aşıklarun ayva şatar

3. Çarh-ı gerdün mäh-ı nev nāʿ liyle ol[dı] müşteri

Leblerün bāzār-ı hüsni içre görüp helvā şatar

4. Gūşe-i bî-tūşe-i fakr içre bir kemter gedā

Vaqt olur kim pādşāh-ı dehr istiğnā şatar

5. Dilde peykānından ayrılmaz Hayālî hālünün

84a Gūyiyā tıfl-ı Hābeşdür Kaʿbede hürmā şatar

415

Zātî Fermāyed¹⁰²⁹

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

1. N’oldun inlersin felek hercāʾi cānānuñ mı var

Her maḳāmı seyr ider¹⁰³⁰ bir mäh-ı tābānuñ mı var

2. Benzüni ey büstān faşl-ı hāzān mı itdi zerd

Yohsa başı taşra bir serv-i hırāmānuñ mı var

3. Dem-be-dem zārî kılarısin dem-be-dem¹⁰³¹ ey ʿ andelîb

Hār ile hem-sāye olmuş verd-i handānuñ mı var

4. Yoluña cānum revān itsem gerek cānā didüm

Yüzüme biñ hışm ile baqdı didi cānuñ mı var

5. Zülf-i dil-ber gibi ey Zātî perişānsın yine

¹⁰²⁸ yakup: yanıp D.

¹⁰²⁹ Zātî Dīvānı 406. gazel, s. 406.

¹⁰³⁰ Her maḳāmı seyr ider: Seyr ider her menzili D.

¹⁰³¹ Dem-be-dem zārî kılarısin dem-be-dem: Ağlayub feryād idersi her nefes D.

Cevri [bî]-had yohsa bir yâr-ı perî-şānuñ mı var

416

Ḥalîlî Fermāyed

fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün

1. Ey gözüm her dem cigerden irişür kanuñ mı var
Yohsa başuñ la' l ider hürşîd-i tâbānuñ mı var
2. Gördüğine açılır bir gonca mı sevdün gönül
Arduñ ile şalınur serv-i hırāmānuñ mı var
3. Gözlerüm taşını zeyn itmege ey sakķā-yı eşk
Kaķre kaķre hūn-ı dilden la' l-i mercānuñ mı var
4. Ne dögersin gögsini meclisde ey def tırmadan
' Āşık-ı şūrîdeveş karşıunda cānānuñ mı var
5. Gerçi bu perçemli yaluñ yüzlüsin ey şem' sen
Ortaya gelme ki ol meh-rūyla cānānuñ mı var
6. Şafķa-yı haddinde yārūñ tâze haķ gördüm didüm
Ḥaķķ-ı reyķān ile yazılmış gülistānuñ mı var
7. Bu Ḥalîlî bülbülüñle ey yüzi gül bir daķı
Kuş diline söyleşür murġ-ı hoş-elķānuñ mı var

417

Şem'î Fermāyed¹⁰³²

¹⁰³² Şem'î Dîvānı 41. gazel, s. 61.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Cān bağışlar ğonca-leb gün yüzlü cānānuñ mı var
Zāhidā ya' nī senüñ de dünyede cānuñ mı var
2. Yirde gökde mişli yok bir āfitābum var benüm
Ey felek ya' nī senüñ de māh-tābānuñ mı var

84b

3. Hātem-i la' lūñle nerm itdün cihānı ey perī
' Ālemi mūm eyledün mühr-i Süleymānuñ mı var
4. Yār ışiginde bizi ednā görürsin zāhidā
Bir melek-ruḥsār ile göklerde seyrānuñ mı var
5. Sidreye baş egmeyüp Tūbāya virmezsin selām
Ey gönül yanuñda¹⁰³³ bir serv-i ḥırāmānuñ mı var
6. Başıña odlar yakup feryād idersin Şem' iyā
Cevri çok dünyā gibi zulm issi sulṭānuñ mı var

418

Mūdāmī Fermāyed¹⁰³⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Gül yüzünde ey perī zülf-i perīşānuñ mı var
' Ārız-ı yāre mu' ārız olmağa cānuñ mı var
2. Yār ile ağyārı gördüm oturur bir gün didüm
Ey melek nedür yanuñda yoḥsa şeyṭānuñ mı var

¹⁰³³ yanuñda: yanuñca D.

¹⁰³⁴ Bu şiir Mūdāmī Dīvānı'nda yoktur.

3. Öldürürsin ‘âşıkı rahm eylemezsin ey şanem
Hey ne kâfirsın senüñ sîneñde imānuñ mı var
4. Gel inende kendüñe germ olma ey bâğ-ı behişt
Kâmet-i dil-dâr gibi serv-i hırāmānuñ mı var
5. Bu Müdāmî bendeñi öldürmek istersin şehāne¹⁰³⁵
Tekye-i küyuñda yoğsa yine kurbānuñ mı var

419

Edhemî Fermāyed¹⁰³⁶

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Bi-ḥamdi’llāh güzār itdüm kamu ğamdan sürūrum var
İki ‘ālem cefāsından elüm çekdüm huzūrum var
2. Ferāğat bādesin nüş itmiş ara diyem hergiz¹⁰³⁷

hevāsı ne dimāğ u ne ğurūrum var

3. Ne hây u hüy ne sevdā ne fūrkat ne ğam-ı ferdā
Ne da‘ vā içre pür-ğavğā ne keşret birle şūrum [var]
4. Ḥaḳīkat mülkine mālîk degülsin gün gibi zāhid
Göñülde ol ziyādan zerre deñlü dime nūrum var
5. Bugün ol Edhemîyem kim maḥabbet ihtiyār itdüm
Benümde ehl-i ‘ışık içre bu nev‘ ile zuhūrum var

¹⁰³⁵ Vezin tutarsız.

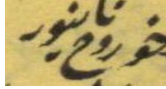
¹⁰³⁶ Bu şiir Edhemî Dīvānı’nda yoktur.

¹⁰³⁷ Vezin tutarsız.

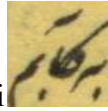
420

85a **Ḥudāyī Fermāyed**¹⁰³⁸*mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün*

1. Felek mihrine baş egmez benüm bir āfitābum var
Kul oldum āsitānında yine devlet-me'ābum var

2. Perī-peyker melek-tal' at muşavver

Serīr-i ḥüsne serverdür benüm bir meh-i var

3. Kaşı vü kirpügi zülfi ḥurūf muḥakemāt ancak
Yazılmış dest-i kudretle mu'ayyen bir kitābum var
4. Leb-i yādına ḥün-ı dil içersem hoş-güvār olsun
Ciger kan ile dolmuşdur iki şişe şarābum var
5. Ġarīb ü ger gedā isem Ḥudāyī ğam degül çünkim
Vefāyī gibi 'ālemde şeh-i 'ālī-cenābum var

421

[Necātī]¹⁰³⁹*mef'ülü mefā'īlū mefā'īlū fe'ülün*

1. Şevküñle yanan dillere pervāne disünler
Sen şem' olıcağ 'āşıkuña yā ne disünler
2. Uş cān vireyin sen delü kanlunuñ öñinde
Ölmiş¹⁰⁴⁰ yine şol bir delü dīvāne disünler

¹⁰³⁸ Bu şiir Ḥudāyī Dīvānı'nda yoktur.¹⁰³⁹ Necātī Dīvānı 136. gazel, s. 228.

3. Zülf-i siyehûn gönlümüz almamağ iderse
Zencîre çekilmiş yine dîvâne¹⁰⁴¹ disünler
4. Kūyuñda baña itlerüñ ürürse kayırmaz
Ulularumuz hâlūmi sulṭāna disünler
5. Ey bād-ı şabā var yūri yārāna haber vir
Şi'ri diyecek¹⁰⁴² şöylece rindāne disünler
6. Bir vech ile şūret virelüm şi' re Necātī
Kim halk be baḡ mā' ni-i Selmāna disünler

422

Şāhidī Fermāyed

mef' ulū mefā' ilū mefā' ilū fe' ulūn

1. Cānum vireyüm yoluña merdāne disünler
Merdāne imiş ḡalmadı bir cāna disünler
2. Öldür beni çün ḡamze-i ḡammāzuña uyduñ
Miskīni göreñ uğradı bühtāna disünler
3. Ḳanlu cigerüm eylediler lāle[ye] teşbīh
Yandı yüregüm lāle gibi yana disünler
4. İtdüm yine boynuma şaçuñ bendini zencīr
Be n'olsa gerek n'eyleye dîvāne disünler

¹⁰⁴⁰ Ölmiş: Öldi D.

¹⁰⁴¹ çekilmiş yine dîvāne: çek ola ki uşlana D.

¹⁰⁴² Şi'ri diyecek: Tarz-ı ḡazeli D.

85b

5. Nazm ehline eydũn ki qurı lāf qosınlar
Şi'ri diyecek şöylece rindāne disünler
6. Şimden girü ol Şāhidiye şūfi diyenler
Şāfī mey içer yār [ile] rindāne disünler

423

Revānī Fermāyed¹⁰⁴³*mef'ulū mefā'ilū mefā'ilū fe'ulūn*

1. Şem'-i ruḥuṇa gönlümi pervāne disünler
Yandurdu per ü bālini pes yana disünler
2. Zencir-i saçuñ daqmaz isem boynuma ey dost
'Āqıl dimesünler baña dīvāne disünler
3. Āşüfte gören gönlümi dostlara¹⁰⁴⁴ ayduñ
Yiter delülük eyledũn uşlana [disünler]
4. Öldükde benüm ḥālūmi bi'llāhi görenler
Cān virdügümi 'ışk ile cānāna disünler
5. Sen ḥüsün-i¹⁰⁴⁵ ḥübānı öger çünki Revānī
İrişdi bugün nazm ile Selmāna disünler

424

Revānī Güft¹⁰⁴⁶¹⁰⁴³ Revānī Dīvānı 143. gazel, s. 150.¹⁰⁴⁴ gönlümidostlara: dostlaragönlümi D.¹⁰⁴⁵ Ḥüsün-i: Ḥusrev-i D.

mef' ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe' ūlūn

1. anlu yařumuñ la' lini cānāna disünler
 ' Ālemde řatařdı¹⁰⁴⁷ yine bir kāna disünler
2. Bakmađa gözüm āyinedür hūsnūne çünkim
 Kırpüklerüme zūlfüñ ile řāne disünler
3. Çün kim¹⁰⁴⁸ řanemüñ şureti naķř ile oludur
 şimden girü bu göñlüme büt-hāne disünler
4. Cān virdüğüm oldur görüp ol ğonce-dehānı
 Cānlar virür ol gördüğü oğlana disünler
5. Kūyuñda budur gözyařın akıtdüğüm ey dost
 Zencire çekilmiş yine dīvāne disünler
6. řā' ırleri Rūm ilinüñ öğmede nigārın¹⁰⁴⁹
 Her şi' ri Revānī gibi rindāne disünler

425

Aḥmed Fermāyed¹⁰⁵⁰

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Bād ışıgüñ pāk iderken çeşmüme yaş añdırur
 Her dem āb-efřānlıđı saķķāya ferrāř añdırur

86a

2. Göñlüme ul-i emel virüp hevāsı zūlfüñüñ

¹⁰⁴⁶ Revānī Dīvānı 59. gazel, s. 120.

¹⁰⁴⁷ şataşdı: řatařduķ D.

¹⁰⁴⁸ kim: her D.

¹⁰⁴⁹ řā' ırleri Rūm ilinüñ öğmede nigārın: Her bir güzelün hāl ü ḥaṭın öğmede ey dil D.

¹⁰⁵⁰ Aḥmed Paşa Dīvānı 82. gazel, s. 158.

Gözlerüme kâmetin fikri uzun yaş aındırur

3. Atmadı¹⁰⁵¹ miñnet kemânından maħabbet tîrini

Dil hedef kılmağa cāna ol gözi kaç aındırur

4. Dil kıılır¹⁰⁵² zülfün t̄ariķinde ğamuñ fikrin refīķ

Gicede k̄orkulı yil yolcuya yoldaş aındırur

5. K̄atı gönlünden şikāyetler kılar dil ğamzeñe

Gör nice dīvānedür kim uğruya taş aındırur

6. Dīde-i Aħmed cemālünde görür nūr-ı İlāh¹⁰⁵³

Naķş-ı dil-keş merdüm-i bīnāya naķķāş aındırur

426

Nizāmī Fermāyed¹⁰⁵⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Gözlerüne fitne-i āşūbı ol kaç aındırur

Şūh [u] fettān merdümi ser-meste savaş aındırur

2. Gönlüme cān k̄atı gönlünden şikāyetler kıılır

Gör nice bī-¹⁰⁵⁵ aıldur kim veliye taş aındırur

3. H̄üsn-i Leylīdür viren Mecnūna Mevlādan ħaber

Naķş-ı dil-keş ma' rifet ehline naķķāş aındırur

¹⁰⁵¹ Atmadı: Atmadan D.

¹⁰⁵² Kıılır: diler D.

¹⁰⁵³ cemālünde görür nūr-ı İlāh: görür nūr-ı cemālünde İlāh D.

¹⁰⁵⁴ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 24. gazel, s. 61.

¹⁰⁵⁵ bī-¹⁰⁵⁵ aıldur kim veliye: bī-¹⁰⁵⁵ aıldur dīvāneye D.

4. Gözlerüm hālını ‘arz it ey şabā ol māha¹⁰⁵⁶ kim
Hālını saḳālaruñ sulṭāna ferrāş aındırur

5. Āferīn eyler Nizāmī gördügince hüsünü
Şûret-i mevzûn nazar ehline sâbâş aındırur

427

Ḥafî Fermāyed¹⁰⁵⁷

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

1. Leyletü’l-ḳadri bize bu zülf-i evbâş aındırur
Kābe Ḳavseynüñ rumûzı sırrın ol ḳaş aındırur
2. Rişte-i dil âteş-i şevḳinde yanup şem‘ veş¹⁰⁵⁸
Sırrımı her dem ider nâ-maḥreme fâş aındırur
3. Zülfini ol meh ḳamer devründe çevgân eylemiş¹⁰⁵⁹
Yine ‘aşıklarına tûb itmege baş aındırur
4. Ra‘d ü berḳa âteş-efşānlığı āhum ögredür
Ebre bārān dökmeği gözümdeki yaş aındırur
5. Diş biler la‘lüne ḳılmaz düzd-i ğamzeñden ḥazer
Bu dil-i dīvāneyi gör ki uğrıya taş aındırur¹⁰⁶⁰

86b

6. Görmedin dil tāk-ı ebrūsın ḳaçan bayram ider
Kim hilāl-i ‘îdi şavm ehline ol ḳaş aındırur

¹⁰⁵⁶ ol māha: şāha D.

¹⁰⁵⁷ Ḥafî Dīvānı 44. gazel, s. 66.

¹⁰⁵⁸ Bu beyit divanda 44.gazelde yoktur.

¹⁰⁵⁹ Bu beyit divanda 44.gazelde yoktur.

¹⁰⁶⁰ Vezin tutarsız.

7. Vaşl-ı ẖânından cüdâ kıılır¹⁰⁶¹ H̱afî bî-çāreyi
Fūrkat ü ğam maṭbaḥından dem-be-dem aş aındırur

428

[Necātî]¹⁰⁶²

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Didüm ol şūḥ-ı cefâ-pîşe iñen nâzlanur
Nâz ile güldi didi nâzûk olan nâzlanur
2. Tōğradı ḥār-ı cefâ bağrını bülbüllerinüñ
Bir ağız söylemez ol ğonca-dehen nâzlanur
3. Gözümün iki kıabağı ṭoludur kıan[lu] yaşıdan¹⁰⁶³
Bir ṭolu içmege ol baña neden nâzlanur
4. Rûzgāra ne içün baş ege ol serv-i¹⁰⁶⁴ bülend
Nev-bahāra bilürüz serv-i çemen¹⁰⁶⁵ nâzlanur
5. Ben Necātî iderem kendümi yolında şehîd
Ol baña bir kıanlı kefen sarmağa¹⁰⁶⁶ nâzlanur

429

[Muḥlişî]

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

¹⁰⁶¹ kıılır: kıılup D.

¹⁰⁶² Necātî Dīvānı 109. gazel, s. 212.

¹⁰⁶³ Gözümün iki kıabağı ṭoludurkıanlı yaşıdan: Kıanlı yaşıdan gözümün iki kıabağı ṭoludur D.

¹⁰⁶⁴ servi: kıaddi D.

¹⁰⁶⁵ çemen: semen D.

¹⁰⁶⁶ bir kıanlı kefen şarmağa: şarmağa bir kıanlı kefen D.

1. Gördüğince bize ol şūḥ-ı püser nāzlanur
Bilür āşüftesiyüz nāzı geçer nāzlanur
2. Nāzı ḥadden geçirüp gel beni ağlatma didüm
Güler ağladuğuma daḥı beter nāzlanur
3. Öldürür ğamzesini bir nāz ile biñ ‘āşık āh
Beni öldür disem ol şūḥ güler nāzlanur
4. Her cefāsını vefā añladı dil dil-ber olan
Gāh idüp mihr-i vefā gāh küser nāzlanur
5. Anuñ içün dimedüm Muḥlişimi kim bilicek
Oқımaz şi‘ rümü ol şūḥ küser nāzlanur

430

Yaḥyā Beg Fermāyed¹⁰⁶⁷*fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*

1. Gel vücūduñ perdesin qaldur cemāl-i yāri gör
Cān gözinden sil ğubārı çehre-i dil-dārı gör
2. Oyalanma aldanup ārāyişine ‘ālemüñ
Menzil-i maqşūduña bir gün öñürdi varıgör

87a

3. Mā-taқaddemden ḥaber vir [‘ayn-ı] ḥādişdür cihān
Maḥşer-i evvelde manzūr-ı ülü’l-ebsārı gör
4. Çeşmüñe kuḥl-ı başar men kāne fi’d-dünyā yiter

¹⁰⁶⁷ Yaḥyā Dīvānı 124. gazel, s. 360.

Gözi açuqlardan ol her lahza bu esrârı gör

5. Beyt-i ma‘ mûr oldu Yahyânuñ bu şi‘ r-i dil-keşi
‘ Ayn-ı ‘ ibretle yine ma‘ mûra bak mi‘ mârı gör

431

[Cûdî]

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. H̱âb-ı ğafletden gözüñ aç gel gönül o yâri gör
Bağ cemâl-i yâre her dem ‘ ışk ile dil-dârı gör
2. Gülşen-i küyuñda cânâ bülbül-i şūrīdeveş
Giceler tâ-şubha dek feryād iden bî-dârı gör
3. H̱asret ü zülf-i ruhuñla künc-i ğamda dostum
Rûz [u] şeb kan ağlayan bu dīde-i ẖün-bârı gör
4. Pây-bûsına dilâ irmek dilerseñ ol şehūñ
Düş ayağına ser-i zülf gibi yalvarı gör
5. Bu Cudî-yi bî-beķādan bes ‘ adem durur murād
Gel nazar kııl bu fenâ mülkine yokdan varı gör

432

Uşûlî Fermāyed¹⁰⁶⁸

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Ey başīretsüz göz aç aġyāra bakma yâri gör
Māsivādan gözünü yum ıal‘ at-ı dīdârı gör

¹⁰⁶⁸ Uşûlî Dīvânı 28. gazel, s. 49.

2. Bakmağıl bu kâ'inātuñ cāme vü destārıma
Bu dü-rengin perdenün içindeki settarı gör
3. Varma gelme yok durur Hakkā eyā t̄alib hemān
Geç enāniyyet t̄arīķinde bu remze varıgör
4. Ejdehā-yı heft-serdür nefsi-i ḥod gām ey ḡulām
Ceddüñi cennetden ihraç eyleyen şol¹⁰⁶⁹ mārı gör
5. Ey Uşulī perde-i pīndārda maḥbūb iken¹⁰⁷⁰
Saña sırrı keşf iden¹⁰⁷¹ ol kâşif-i esrārı gör

433

Başıri Fermāyed¹⁰⁷²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ey gönül ger Leyliyi görmek dilerseñ yāri gör
Ger dilerseñ görmege Mecnūnı gel ben zārı gör

87b

2. Serv-i ra' nā gerçi çok gördün veli¹⁰⁷³ sen ey şabā
Nāz-ı gülzār itmiş¹⁰⁷⁴ ol ḡad ü reftār[ı] gör
3. Gözlerün bīmārıdur la' lūnden umar dil şifā
Ey Mesīḥüm bir nefes luṭf eyle gel bīmārı gör

¹⁰⁶⁹ şol: ol D.

¹⁰⁷⁰ iken: iden D.

¹⁰⁷¹ keşf iden: bildiren D.

¹⁰⁷² Başiri Divanı 19. gazel, s. 76.

¹⁰⁷³ veli: gel D.

¹⁰⁷⁴ gül-zār itmiş: gül-zārında bitmiş

4. Hār u gül görmek dilerseñ bir arada ey şabā
Hiç varma gülşene gel yār ile ağıyārı gör
5. İstemezseñ ey gönül kim çāk ola ten cübbesi
Yaқанı hicrān elünden vaşl ile kırtarıgör
6. Sürme-i ‘ayne’l-yaķından zāhidā çek gözüñe
Nūr-ı Hāķķı görmek isterseñ gel ol dīdārı gör
7. Dost dīdārın Başırī görmek isterseñ eger
Ḥāb-ı ğafletden başiret gözini¹⁰⁷⁵ uyarıgör

434

İshāk Çelebi¹⁰⁷⁶

mef'ūlü mefā'ilü mefā'ilü fe'ūlün

1. Cām-ı meyi tūtmañ leb-i cānāna ber-ā-ber
Lâyık mı bir iş eyleyesin¹⁰⁷⁷ kıana ber-ā-ber
2. Çekdüm nice meh-rûları mîzân-ı hayâle
Sensin görinen Yûsuf-ı Ken'âna ber-ā-ber
3. Mecnûn gibi tolu içelüm cāmını 'ışkuñ¹⁰⁷⁸
Şoñbetde gerek içile bîmâra¹⁰⁷⁹ ber-ā-ber
4. Ey hûâce gele Mışra kıyâs eyleme Rûmı
Kuloğlı olur Rûmda sultâna ber-ā-ber

1075 gözini: çeşmini D.

¹⁰⁷⁶ İshāk Dīvānı 33. gazel, s. 89.

¹⁰⁷⁷ eyleyesin: işleyesiz D.

¹⁰⁷⁸ cāmını ‘ışkuñ: ‘ışk şarābuñ D.

1079 bīmāre: ^cummāne D.

5. Bildüm sözünü n'idigün İshâk budur bu
Bir tâze¹⁰⁸⁰ ğazel var ise dīvāna ber-â-ber

435

Ahmed Paşa Fermāyed¹⁰⁸¹

mef'ulü mefā'ilü mefā'ilü fe'ulün

1. La'lüni görüp didi gönül cāna ber-â-ber
Olmaya Mesihā dahı cānāna ber-â-ber

436

[Şun'î]¹⁰⁸²

mef'ulü mefā'ilü mefā'ilü fe'ulün

1. Bir cām ile kıldı beni sākî yine Mecnün
Beñzer ki dilā itdi şarāba o gül efsün
2. Ey Husrev-i hūbān seni arayı arayı
Kān derleyūben çıkıdı ayakdan mey-i gül-gün
3. Hātın eyleyen ey h'āce benüm muşhaf-ı ışkı
Ve'l-leyliye dek okudı¹⁰⁸³ ancak anı Mecnün

88a

4. Seyr itmege ol mähı melekler gice gündüz
Revzenler açar ay ile günden yine gerdün
5. Hūbān-ı kelām içre bugün ehli yanında
Ey Şun'î kanı Yūsuf-ı nazmum gibi mevzün

¹⁰⁸⁰ tâze: hūb D.

¹⁰⁸¹ Bu şiir Ahmed Paşa Dīvānı'nda yoktur.

¹⁰⁸² Şun'î Dīvānı 131. gazel, s. 526.

¹⁰⁸³ okıdı: okımış D.

437

[Mahlassız]*fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün*

1. Maraž-ı ʿışkı gör şifâ yirine
Alıgör derdini devâ yirine
2. Baña sevdâ-yı zülfüñ âhır-i kâr
Nağd-i çul giydürür ʿabâ yirine
3. Müft mesken şanur cihânı kişi
Nağd-i ʿömrin virür kirâ yirine
4. Sînemüñ sırrı fâş olur yoğsa
Çâk iderdüm tenüm kabâ yirine
5. Bağmadın yüzüme geçüp gitse
Sög begüm bâri merhabâ yirine
6. Çıkar ey dil gözümi görmezse
Hâk-i pâyuñı tütüyâ yirine

438

Râhî Fermâyed*meʿ ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün*

1. egerçi gül gibi serv-i bülendisin
Mihr varuñ efendi bugün şeh-levendisin
2. Nâleñ irişdi göklere yirlerdedür yüzüñ
Beñzer dilâ ki bir güzelüñ derd-mendisın

3. Kullāb-ı dil egerçi ki zencîr-i dil çeker
Ey nâle sende haste gönüller kemendisin
4. Bendeñ olup kapuñda n'ola kulluk eylesem
Hiç sen bilür isen sen nasıl efendisin¹⁰⁸⁴
5. Şi' rûñ tutarsa 'âlemi Râhî 'aceb degül
Şâ' irler içre şimdi Kemâl-i hucendesin

439

'Ubeydî Fermāyed¹⁰⁸⁵

mef'ûlû fâ' ilâtün mef'ûlû fâ' ilâtün

1. Bu tāk-ı lāciverdi zer-beft otağūñ olsun
Mihr ile meh öñüñce¹⁰⁸⁶ iki şolağūñ olsun

88b

2. Sulṭān-ı baḥr u bersin¹⁰⁸⁷ devlet-i serîr üzre
Her dem nesîm-i himmet çâpük ulağūñ olsun
3. Çarḥ-ı berîne hem serv olup livā-yı 'adlūñ
Ser menzil-i sa' âdet dā'im konağūñ [olsun]
4. A' dā-yı bed nihāda dā'im¹⁰⁸⁸ sefer kılıcağ
Tîğ-i zafer yanuñca¹⁰⁸⁹ yaluñ yarağūñ olsun

¹⁰⁸⁴ Vezin tutarsız.

¹⁰⁸⁵ 'Ubeydî Dīvānı 232. gazel, s. 463.

¹⁰⁸⁶ öñüñce: yanuñca D.

¹⁰⁸⁷ baḥr u bersin: kāmrañsın D.

¹⁰⁸⁸ dā'im sefer: 'azm-i sefer D.

¹⁰⁸⁹ yanuñca: elüñde D.

5. Luṭf it ‘Ubeydinüñ gel uyar murād-ı şem‘ in
Bu tekye-i cihāndur yanar çerāguñ olsun

440

Yahyā Fermāyed¹⁰⁹⁰

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. Dülbendüñi nāz ile zarīfāne şararsın
Meydān-ı maḥabbetde gezüp ‘āşık ararsın
2. Sen ğonca gibi gāh yeşil gāh kızıl giy
Üftādelerüñ berg-i ḥazān gibi şararsın
3. Ağlamak ile sevdügümi yāre tıyurduñ
Ey dīde-i ğam-dīde baña ‘ayn-ı zararsın
4. Yazup ele al ḥāme gibi gönlümi ey dost
Düşmenlerimüñ nāme gibi ḳalbi ḳararsın
5. Yahyā yüri var sālīk-i ‘ışık ol gice gündüz¹⁰⁹¹
Gide gide sen menzil-i maḳsūda irersin¹⁰⁹²

441

Yahyā Fermāyed¹⁰⁹³

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

1. ‘Azm-i sefer itdüm yine cānān ile gitdüm
Bir mūr-ı za‘īfem ki Süleymān ile gitdüm

¹⁰⁹⁰ Yahyā Dīvānı 321. gazel, s. 481.

¹⁰⁹¹ Yahyā yüri var salik ‘aşık ol gice gündüz: Yahyā n’ola olursa sözüñ inceden ince D.

¹⁰⁹² Gide gide sen menzil-i maḳsuda irersin: Yāruñ beli vaşında kılı kırk yararsın D.

¹⁰⁹³ Yahyā Dīvānı 260. gazel, s. 444.

2. Şâdam aña kim oldı gicem qadr ü günüm ‘îd
Şark illerine bir meh-i tâbân ile gitdüm
3. Bî-hoş-ı ğam-ı fûrkat iken kendüme geldüm
Ya‘kûb gibi Yûsuf-ı Ken‘ân ile gitdüm
4. Âsânlıĝ ile menzil-i maqşûda irişdüm
Şûfî bu yola himmet-i merdân ile gitdüm
5. Cânân ile Yahyâ gibi terk-i vaţan itdüm
Ölüp dirilüp şon nefes îmân ile gitdüm

442

89a [Vâsi‘î]

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Çâk olan dest-i cefâ ile girîbânumdur
İlişen hâr u ğam u miñnete dâmânumdur
2. Tîĝ-i müjgânına cân virmek igen kolaydı
Ol cefâ-pîşe bıraĝur dise hırmânumdur
3. Eşk-i çeşm ile hadengini şorsam n’ola kim
Bâĝ-ı sînemde biten serv-i hırâmânumdur
4. Görse âşüfteligüm meydân şanmañ
Beni ser-hoş iden ol gözleri mestânumdur
5. Kışsa-yı Leyli vü Mecnûn unuduldu Vâsi‘î

Söylenen dilde bugün yâr ile destânumdur

443

Kemâl Fermāyed¹⁰⁹⁴

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Ebrûlaruñ kemânlarını yine kırdılar
Beñzer yataklarunda yatur âhu gördiler
2. Kõomadılar şanavberi yanuñca şalına
Ol derd-mendüñ ayağına balta urdılar
3. Mey-gün lebün hayâline pinhân u âşikâr
Hergiz şürâhi dimedi nice ki şavdılar
4. Sen cevrinüñ gamıyla olan mübtelâlaruñ
Tâbûtını melekler el üzre götürdiler
5. Gözüm yaşı Kemâl giran-māye derd idi

anı da geh ayağa düşürdiler

444

[Gülşenî] Fermāyed¹⁰⁹⁵

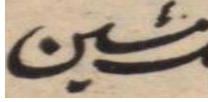
fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Şûretin dizmeg ile kişi Selmân olımaz
Hâtem urınmağ ile diyü Süleymân olımaz

¹⁰⁹⁴ Bu şiir İbn-i Kemâl Dîvânı'nda yoktur.

¹⁰⁹⁵ Bu şiir Hayretî başlığı olarak verilmiştir. Gülşenî'ye ait bir gazeldir. Gülşenî Saruhânî Dîvânı'nda yoktur.

2. Gevher-i pāk gerek kim ola kâbil feyz
Yohsa her taş u kesenk lü'lü-i mercân olamaz
3. Da'vi-yi 'ışk ider iseñ geç özinden zâhid
Terk-i cân eylemeyen vâsıl-ı cânân olamaz
4. Küfr-i zülfüne senüñ eylemeyenler ikrâr

Biñ dögerse şâhib-i imân olamaz

89b

5. Olmayan Gülşeniye cân u gönülden bende
Mısr-ı 'ışk içre bu Yūsuf gibi sulţân [olamaz]

445

Ḳādirī Çelebi

mefā'îlün mefā'îlün fe'ûlün

1. Benüm 'ışk ehline 'âlemde üstâd
Ne Mecnûndur benüm yanumda Ferhâd
2. Yüri şūfî ki bir dem şöhetüñden
Bu yıkık gönlümüz olmadı âbâd
3. Bu fūrkatde ben oldum ey mu'allim
Dağı kılmaz mısın ol serde lerzâd
4. Beḳâ-yı 'ömrüñ içün her seher gül
Açup eczâ okur bülbülle o zâd
5. Biter cevrum dimişsin Ḳādirīye

Elüñden hey vefāsuz dād [u] feryād

446

Şuhūdī Fermāyed¹⁰⁹⁶

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Ol perī-peyker nigāra cān u dīl tuş oldılar
Cām-ı ‘ışkın nūş idüp ānı da medhūş oldılar
2. Gūşvār oldı nigāruñ gūşına her dem sözüm
Gūyiyā dürr ü cevāhir şāha mengūş oldılar
3. Ol ruḥı gül lebleri mül ḥasretinden lāleler
Bāde-nūş olup çemen bezminde ser-ḥōş oldılar
4. Bāğ-ı ḥüsnin seyr idüp rengin sözüm gūş itmege
Nergis ü gönca çemende dīde vü gūş oldılar
5. Cām-ı ‘ışkın nūş idenler ey Şuhūdī dem-be-dem
Kaynayup her dem ḥum-ı mey gibi pür-cūş oldılar

447

Sultān Bāyezid¹⁰⁹⁷

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

1. Bi-ḥamdi’llāh yine yanuñda birkaç gün mekān buldum
Belā vü guşşa vü gamda ḥalāş olup amān buldum
2. Çekerken guşşa-yı hicri vişālūñ zevḳine irdüm
Bi-ḥamdi’llāh ki olmışken ḥabībüm tāze cān buldum

¹⁰⁹⁶ Bu şiir Şuhūdī Dīvānı’nda yoktur.

¹⁰⁹⁷ Bu şiir Sultān Bāyezid (‘Adlī) Divanı’nda yoktur.

3. Öürken derd-i hasretle şehâ fûrkat diyârında
İrişdüm hâk-i payüñe hayât-ı câvidân [buldum]

90a

4. Dehân-ı cân-baḥşuñda irişdüm âb-ı Ḥayvâna
Ümidüm bu ki ‘ âlemde ecelden ben amân buldum
5. Egerçi bezm-i vaşluñda bu şâhı ‘ iş ider ammâ
Ki vaşluñ korkısından ben anuñ ḥâlin yaman buldum

448

[İshâk]¹⁰⁹⁸

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Ölmez ol serv-i ḳabâ-pûşı der-âgûş eyleyen
Tâze cân bulur çeküp cām-ı lebûñ nûş eyleyen
2. Sen degül misün efendi¹⁰⁹⁹ sen degül misün begüm
Dün bizümle ‘ ahd idüp bugün ferâmûş [eyleyen]
3. Ḥâtır-ı mecrûḥuma merhem gerekmez dostum
Merḥametle bir nazardur göñlümi ḥûş eyleyen
4. Kimler ile¹¹⁰⁰ içdügüñ bir bir didiler dostum¹¹⁰¹
Cānumı ol bâdedür añduḳça bî-hûş eyleyen
5. Derd-mend İshâk ol vaḳtin göreydüñ ḥâlüñi
Kim saña raḥm itmeyeydi nāleni gûş eyleyen

¹⁰⁹⁸ İshâk Dīvânı 201. gazel, s. 180.

¹⁰⁹⁹ Efendi: efendüm D.

¹¹⁰⁰ Kimler ile: kimlerinle D.

¹¹⁰¹ dostum: baña D.

449

Mesîhî Fermāyed¹¹⁰²*mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün*

1. Sürsem müjemi n'ola itüñ izine sensüz
Gülzâr-ı cihân içre gül olmaz çü dikensüz
2. Baqsun tenüñe şoyınıcağ pîrehenüñden
Şol kimse ki görmek dileye cân bedensüz
3. Dil hâl ü haţuñ memleketin gezdi ser-â-ser
Bir gûşe bulımadı k'ola mekr ü fitensüz
4. Bî-çâre Mesîhîyi şehîd itdi güzeller
Miskîn kişiyi qodılar eñ soñra kefensüz

450

Şehâbî Fermāyed¹¹⁰³*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Hûn-ı dil nüş eyleyüp¹¹⁰⁴ yâd-ı leb-i cânân ile
Gül gibi 'îş eyledük bir ğonce-i handân ile
2. Ğonce öykinmiş dehân-ı yâre gûyâ kim şehir¹¹⁰⁵
Üşdi şeb-nemler ışırdılar lebin dendân ile
3. Şol ki nesh oldu haţuñla muşhaf-ı hüsnüñ¹¹⁰⁶ didi
Gör ne¹¹⁰⁷ hüküm itdi haţuñ kim âyet-i Qur'ân ile

¹¹⁰² Mesîhî Dîvânı 98. gazel, s. 180.¹¹⁰³ Şehâbî Dîvânı 355. gazel, s. 150.¹¹⁰⁴ eyleyüp: eyledük D.¹¹⁰⁵ Ğonce öykinmiş dehân-ı yâre gûyâ kim şehir: Ğonceyi beñzetdiler gûyâ dehân-ı yâra kim D.¹¹⁰⁶ Şol ki nesh oldu haţuñla muşhaf hüsnüñ: Muşhaf-ı hüsnüñ haţuñla şol ki nesh olmuş D.

90b

4. Gel dem-i vuşlatda yâr anımı d kebilir sin¹¹⁰⁸

                     -i hicr n ile

5. K   i cism mde y   bi  c num olsaydı ben m

T  sa a her la  a olsayd m fed  bi  c n ile

6. Seyl-i e  iyle¹¹⁰⁹ Se           kıldı  ar b¹¹¹⁰

Ba a       m    l anca  d   -i giry n ile

451

           ¹¹¹¹

f  il t n f  il t n f  il t n f  il n

1. G rmed m sen¹¹¹²       -i bezm- r y  bir g n bir gice

   u ya  m gitdiler  r y  bir g n bir gice

2. Bilmed m kend m unutt m sens   ey  r  m-  c n

      ol dem g rmed m¹¹¹³ d ny y  bir g n bir gice

3. Neydi b     dost m c nsuz       m y  g r  

      u        v       y  bir g n bir gice

4. R   -  hicr na    -i f r      la  l   y   na

       ¹¹¹⁴ elden mey-i    r y  bir g n bir gice

¹¹⁰⁷ G r ne: k    ne D.

¹¹⁰⁸ Gel dem-i vu  atda y r anımı d kebilir   n: D  k yire vu  at deminde anımı kim bil rem D.

¹¹⁰⁹ Seyl e     : Virdi seyl- ba D.

¹¹¹⁰       kıldı  ar b: h n    n merd      D.

¹¹¹¹       D      235.gazel, s. 200.

¹¹¹² Sen: ol D.

¹¹¹³ G rmed m: g rmedin D.

¹¹¹⁴        :         D.

5. Dünyede âdem misin İshâk eger kaçmaz iseñ
Ol perî-şûret melek-sîmâyı bir gün bir gice

452

Necâtî Fermâyed¹¹¹⁵

fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1. Deldi ğamzeñ okı geçdi cigeri cāndan öte
Delsün ey şūh-ı sitem-ger nic'ola cāndan¹¹¹⁶ öte
2. Çemen-i hüsne gelüp nāz ile sen seyr idicek
Nice bülbül ola kim serv-i hırāmāndan öte
3. Leb-i renginüñe [fi'l-cümle] olur idi şebîh
Nesne yaratsa Hudā la' l-i Bedāhşāndan öte
4. Virürem zülf ü zenaḥdānuña cānum nice bir¹¹¹⁷
N'eyleyeler baña zencîr ile zindāndan öte
5. Cām-ı mey oldu nigîn ḥalkā-ı meclis-i ḥātem
Bezmümüz buldı şeref mühr-i Süleymāndan öte
6. Bülbül-i ṭab' -ı Necâtî söze āġāz idicek
Kimse yokdur ki önünde gele ' irfāndan öte

453

91a [Mahlassız]

¹¹¹⁵ Necâtî Dīvânı 488. gazel, s. 445.

¹¹¹⁶ cāndan: andan D.

¹¹¹⁷ cānum nice bir: gönlüm nice ola D.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Bir vefāsuz yār imişsin böyle bilmezdük seni
Cevr[i] çok dil-dār imişsin böyle bilmezdük seni
2. Turreñüñ her bir kılı biñ baş keser her gūşede
Hey nice tarrār imişsin böyle bilmezdük seni
3. Ğāret itdi cān ü dil mülkini¹¹¹⁸
Yağmacı Tātār imişsin böyle bilmezdük seni
4. Yār şanurdum seni ağıyār imişsin dostum
İki yüz yār imişsin böyle bilmezdük seni
5. Göñlin alınca gülersin yüzine 'āşıkluñ
Gördüğün aldar imişsin böyle bilmezdük seni
6. Bi-vefālıķda seni dil bī-bedeldür dir idi
Didigüñce var imişsin böyle bilmezdük seni

454

Kemāl Paşa-zāde¹¹¹⁹

mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fe' ulün

1. Ey ğamzeñ oķına dil-i 'uşşāk nişāne
Kāşuñ hevesi kıaddümi döndürdi kemāne
2. Efsün-ı dil efsāne-i 'ışķuñ durur ancaķ
Bāķī ne ki vardur kıru efsün fesāne

¹¹¹⁸ Vezin tutarsız.

¹¹¹⁹ Bu şiir İbn-i Kemāl Dīvānı'nda yoktur.

3. Geh mu‘tekif-i deyrüm ü geh sâkin-i mescid

Ya‘ni ki seni isterem uş hâne-be-hâne

4. Naķş-ı dü-cihân oldı ‘ıyân gün gibi cāna

‘İşķuñla cilā vireli āyīne-yi cāna

5. Cān u dil[i] terk itmede ‘ışķuñda ne vardur

Cānānı yolında kişi kılmaz dil ü cāna

6. Aşluñ durur ey dost murādum dü-cihānda

Maķşūd aradasın sen ü ayruğı bahāne

455

Mu‘īdī Fermāyed¹¹²⁰

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Tāli‘üm naķs olduğı çarķ-ı sitem-gerden midür

Başuma bunca belā dilden mi dil-berden midür

2. ‘İşķ mıdur ya gül midür bülbülli nālān iden

Nālesi¹¹²¹ bezm ehlinüñ meyden mi sāğardan mıdur

3. Daķı durur lezzeti buseñ dimāğumda benüm

Āb-ı hayvānum benüm¹¹²² ya ķand ü şekkerden midür

91b

4. İstedigüm gibi gördün¹¹²³ hālūme raķm itmedün

Bilmezem āhen mi gönölün yohsa mermerden midür

¹¹²⁰ Mu‘īdī Dīvānı 116. gazel, s. 140.

¹¹²¹ Nālesi: na‘resi D.

¹¹²² Āb-ı hayvānım benüm: Āb-ı hayvān mı lebün D.

¹¹²³ gördün: gördüm D.

5. Düşmene uyma didüğümçün beni düşmen şanur
Dostlar bi'llâh suç benden mi dil-berden midür
6. Bî-vefâ sevdüm yañıldum oda atdum 'âlemi¹¹²⁴
Bu günâh benden midür ya dîde-i terden midür
7. Ey Mu'îdî gice gündüz durmayup kıan ağlamak
Kendü kendüñden midür yoḥsa güzellerden midür

456

Mihri Fermāyed¹¹²⁵

mef'ulü mef'îlū mef'îlū fe'ulün

1. Bilsem ki melek¹¹²⁶ misin iy cân yoḥsa firîşte
Biñ cân ile sevdüm seni bir kerre görüşte
2. Gerçi ki müjeñ ḥançer ile sînemi deldi
Dil dahı senüñdür diler iseñ meh al işte
3. Terk eyledüm ey cân¹¹²⁷ senüñ 'ârı yoluñda
Rüsvâ-yı cihānum bugün 'ışķuñda¹¹²⁸ bil işte
4. Kūyuñda gedā olalı ey şāh-ı cihānum
Meyl eylemezem zerrece Firdevs-i behişte
5. Dil-ber didi bir bûse virem cân virür iseñ

¹¹²⁴ 'âlemi: cânımı D.

¹¹²⁵ Mihri Dīvānı 147. gazel, s. 565.

¹¹²⁶ melek: perî D.

¹¹²⁷ cân: yâr D.

¹¹²⁸ 'ışķunda: 'ışķunla D.

Mihri didi bir cāna ne minnet meh al işte

457

Mu‘îdî Fermāyed¹¹²⁹

mef‘ulü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Ğamzeñ kıya kıya nazar eyler baña gibi
Ben mübtelāya göz göre âhir kıya gibi
2. Gül ‘andelîbe karşı güler açılır velî
İden şovukluk ortada bād-ı şabā gibi
3. Haṭṭuñ belürdigine ḥazîn olma sevdigüm
Gāh elde gāh başda yirüñ var du‘ā gibi
4. Ehl-i niyāza nāzuñı az ider olduñ āh
Bu nāz u şîveler yine şāhum baña gibi
5. Cān muşḥafında sūre-i *Ve’lleyledür* haṭṭuñ
Altında berķ uran yanağı *Ve’d-duḥā* gibi
6. Ögüp Mu‘îdi sevdüğini göge çıkarur

92a Yā Rab kim ola ol şanem-i meh-liķā gibi

458

Necātî Fermāyed¹¹³⁰

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Nice bir ḥün dökeyin bu dil-i biryānumdan
Nice bir besleyeyin ğamzelerüñ yanumdan

¹¹²⁹ Mu‘îdî Dīvānı 453. gazel, s. 399.

¹¹³⁰ Necātî Dīvānı 424. gazel, s. 403.

2. Nice bir ğayr ile sen buseye bazar idesin¹¹³¹
Beni bi-zer diyü bizar idesin canumdan
3. Furkatüm dostlara bildirecek¹¹³² nesne degül
Haberüm alduñ ola nâle vü efgānumdan
4. Pistenüñ ağızını şöhetde bıcaqlar açamaz
Bir söz açılsa benüm gonca-i handānumdan
5. Yine sen baña Necatî yatacak yir komaduñ¹¹³³
K'uyumaz halk-ı cihān nâle vü¹¹³⁴ efgānumdan

459

Hilālî Fermāyed¹¹³⁵

mef'ulü mefā'îlū mefā'îlū fe'ulün

1. 'Işkuña esir oldum ise n'ola hey âfet
Öldüre gamuñ cevır ü cefāñ ile hey âfet
2. Hāk-i kademüñ baña yiter 'anber-i sārā
Sürem yüzümi var ise başumda sa'âdet
3. Oldı görüben gūşe-i ğamda beni cānā
Çeşm-i siyehüñ haste dile 'ayn-ı 'ibādāt
4. Derdā vü dirîğā ki hañuñ şekeri ey dost

¹¹³¹ idesin: tutup D.

¹¹³² Bildirecek: bitecek D.

¹¹³³ Yine sen baña Necatî yatacak yir komaduñ: Yatacak yir komaduñ sen saña divne gönül D.

¹¹³⁴ nâle vü: giceler D.

¹¹³⁵ Bu şiir Hilālî Dīvānı'nda yoktur.

Zulm ile idüpdür dil ü cān mülkini ğāret

5. Ol sīm-tenüñ vaşfını yazmağa kaçduñ
Şi' ründe Hilālī yaraşur k'ola nezāket

460

Hilālī Fermāyed¹¹³⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hüsrevā sen la' l-i şīrīne düşelden bu dilüm
Kūh-ı ğamdur meskenüm deşt-i belādur menzilüm
2. Ya vücūdı ben 'adem mülkinde 'ışkuñla müdām
Dem-be-dem dağı taḥammür olmadın āb u gilüm
3. Ey yüzi gül bir nefes senden cüdā olsam gerek
Hār-ı ğamdur şanasın bir bir tenümde her kılum
4. Dāne-yi eşküm ekelden kiştār-ı 'āleme
Miḥnet ü derd ü belā kendüme ğamdur ḥāşılum

92b

5. Ey Hilālī cennet almadı olurdı meskenüñ
Gūy içre her kaçan itse şehīd ol kātılüm

461

Yetīmī Fermāyed¹¹³⁷

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Geçmişem seyr-i cihānda bir temāşāda seni
Çün seni görmek durur cānā temāşāda seni

¹¹³⁶ Bu şiir Hilālī Dīvānı'nda yoktur.

¹¹³⁷ Bu şiir Yetīmī Dīvānı'nda yoktur.

2. Ümmet-i Mūsīde buldum āfet olan çağūñı
Didi bir reh-bān baña Teverāt-ı Mūsāda seni
3. Ādemi dīnden çıkarırsın Süleymān Üvesī
Ne beni ra' nā yaratmış Hāḡ Te' ālā da seni
4. Nice dīnsüz ola kim sen kāfire meyl itmeye
Ḳanḡı ĩmānsuz ola sevmeye dünyede seni
5. Ka' be ḡaḡḡı ey şanem tā bulmayınca ḡomayam
Bilürem elbette isteyem kilīsāda seni
6. Hey şaḡın cevır itdügüñ aluşmasun Lāt u Menāt
Diyü virürler döker ālāt-ı ḡarrāda seni
7. Ben Yetīmī devletüñ mi ya senüñ baḡtuñ mıdur
Tañrı tūş itdi beni saña vü baña seni

462

Mu'īdī Fermāyed¹¹³⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hāḡān terkin urup geḡsem yiridür ḡandān
Bir delü dīvāne oldum ḡıḡmazam vīrāneden
2. Mest olup cām-ı lebūñden bir söz açdum nā-gehān
Na' ralar eflāke ḡıḡdı ḡūşe-i mey-ḡāneden

¹¹³⁸ Bu şiir Mu'īdī Dīvānı'nda yoktur.

3. Şem‘-i hüsnuñ şevķine yandum oda ol deñlü kim
Yanmağı pervâne benden gördi il pervāneden

4. Tende iken cāna ‘arz it ‘izār-ı hālūñi
Bu kafes murğını maħrūm itme āb u dāneden

5. ‘Ālem-i hūsne ṭayanma kim bu ‘ālem fānidür

bir ḥaber derdūñle ben dīvāneden

6. Sözüne inanma bi’llāh ‘āşıkum dirse raķīb
Āşnālīķ resme umma dostum bī-gāneden

7. Cevr döndi Mu‘îdī cānuma geçdi velī¹¹³⁹

93a Biñ kez ölsem geçmişem cām-ı leb-i cānāneden

463

[Ca‘ fer]¹¹⁴⁰

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Dest-būse nite kim¹¹⁴¹ sa‘y iderem irmez elüm
Dostum bāri icāzet vir ayağūñ öpelüm

2. Oldı ‘ālemde ḥarīfūm ğam u endūh u ‘anā¹¹⁴²
Kafes [ü] bülbul ü zāğ oldı hemānā meşelüm

3. Ḥaṭ getürmiş beni öldürmege ḥaṭuñ şanemā

¹¹³⁹ Vezin tutarsız.

¹¹⁴⁰ Ca‘ fer Dīvānı 128. gazel, s. 331.

¹¹⁴¹ nite kim: nice kim D.

¹¹⁴² ‘anā: belā D.

Āh kim saña elüm irmedin irdi ecelüm

4. ‘İşkuñ ey hūr beni eyledi kūyuñda muķīm
‘Āķıbet cennete iletı bu gökçek ‘amelüm
5. Ca‘ferem şem‘ gibi sözlerümüñ sūzından
Dili odlara yanar her kim okursa ğazelüm

464

Şem‘î Fermāyed¹¹⁴³

mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ūlün

1. Kōçam dirdüm nigārı pīrehensüz
Çürütdüm varumı kaldum kefensüz
2. Öürsem kimse itmez baña tīmār
Ne dirlik pādşāhum baña sensüz
3. Cihānı birbirine urdı ğamzeñ
Güzellik mülki olmazmış fitensüz
4. Benüm rūḫ-ı revānum sīneye gel
Bilürsin çünkü cān olmaz bedensüz
5. Eritdüñ cānuñı¹¹⁴⁴ ḫasretle Şem‘î
Şararduñ¹¹⁴⁵ zer gibi bir sīm-tensüz

¹¹⁴³ Şem‘î Dīvānı 77. gazel, s. 482.

¹¹⁴⁴ Eritdüñ cānuñıḫasretle: Şarardun âteş-i ḫasretle D.

¹¹⁴⁵ Şarardıñ: Erirsıñ

465

[Ca' fer]¹¹⁴⁶*fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün*

1. Vaşluñı virme cāna begcügezüm
Şatma cānı cihāna begcügezüm
2. Gerek öldür [beni] gerek dirgür
Kul senüñdür baña ne begcügezüm
3. Geyüp al itme cānum almağa al
Sen sen ol girme kıana begcügezüm
4. Kuluñuz devletünde hoş geçelüm
Böyle kıalmaz zamāne begcügezüm

93b

5. Ca' ferüñ kıaşdı vaşf-ı hüsnüñdür
Şi' r arada bahāne begcügezüm

466

Fehmî Fermāyed*mef' ulü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ulün*

1. Bir gün yüzüne kııkmaya ol māh ne müşkil
Hışm eyleye ben bendesine şāh ne müşkil
2. Añmaya vefā adını bî-raħm ola yārüñ
Durmaya cefā eyleye her gāh ne müşkil
3. Gerçi yolına cānumı virmek iken āsān

¹¹⁴⁶ Ca' fer Dīvānı 129. gazel, s. 332.

Ayrılığa şabr idememek āh ne müşkil

4. ‘Āşık ola sen yüzüne bağa ya ḥabībūñ

Qullar virmesün ele ne müşkil

5. Miḥnet iline gider iken bir kişi Fehmī
Ġam ḳāfilesin idene hem-rāh ne müşkil

467

[Şem‘ī]¹¹⁴⁷

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Vefāya¹¹⁴⁸ çünkü yok meylün¹¹⁴⁹ düşürme gönlümü bende
Yüri var ey cefā-pîşe senün sende benüm bende
2. Vefāsuz yār derdinden benüm ḥod baña yetmişdür
Raḳībā cevrlar itme baña bir yañadan sen de
3. Şu gibi¹¹⁵⁰ pây-ı buseñle düşüp yollarda ḥāk oldum
Bulınmaz ‘ışk yolında benüm gibi bir efgende
4. Elifler sīnede servüm olupdur dāğlar güller
Dil-i āşüfte bülbüldür öter her dem bu gülşende
5. Müşebbek micmer-i bezm-i belādur Şem‘iyā cismün
Duḥān-ı āteş-i dildür görinen müylar tende

¹¹⁴⁷ Şem‘ī Dīvānı 158. gazel, s. 533.

¹¹⁴⁸ Vefāya: Vefādan D.

¹¹⁴⁹ Yok meylün: ḥazzuñ yok D.

¹¹⁵⁰ Şu gibi: Hevā-yı D.

468

[Āhī]¹¹⁵¹*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Virmesün Hâk kimseye ğurbetde yārân acısın
Yollarında öleyin ben baña yārân acısın
2. Tatlu tatlu ol¹¹⁵² güler ben acı acı ağlaram
Ol yolında öldüğüm tatlu şanur cān [acısın]
3. Ölür ise üstine şol hastenün ağlar[1] yok
Yār u aġyār ağlasun kâfir müselmān acısın

94a

4. Baħr olursa 'ilm ile terk idem olmaz dīnde
Tatlu şu kıatmak gidermez baħr-ı 'ummān acısın
5. Kendüyi bilmezlerün ğuş itme ta' nın Āhiyā
Tab' -ı pāke ħayfdur çekdürme nā-dān acısın

469

Āhī Fermāyed¹¹⁵³*mefā' ilün fe' ilātün mefā' ilün fe' ilün*

1. Ne nakş ider bizüm ile nigārı gördün mi
Ne fitneler kıparur rüzgārı gördün mi
2. Bu kıanlı kıanlı yaşumdan revān olup göz göz
Bu çeşme çeşme akan cūy-bārı gördün mi

¹¹⁵¹ Āhī Dīvānı 4. gazel, s. 67.¹¹⁵² ol: o D.¹¹⁵³ Āhī Dīvānı 125. gazel, s. 58.

3. Direk direk dikilürken kapuñda dūd-ı dilüm
‘ Alem ‘ alem göge ağan şerârı gördüñ mi
4. Kaçup kaçup da ırağdan dönüp dönüp yüzüme
Kıya kıya bağan ol ğamze-kârı gördüñ mi
5. Bu pâre pâre ciger kıanlar¹¹⁵⁴ ile s̄nemde
Bölük bölük açılan lâlezârı gördüñ mi
6. Kabā-yı âl geyüp gül gibi çemenlerde
Güzel güzel şalınan kıadd-i yârı gördüñ mi
7. Şorar irişdüğine Âhi gözyaşını döküp
Kabā-yı sürh ile ol gül-‘ izârı gördüñ mi

470

İshāk Çelebi¹¹⁵⁵

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Yolına sen şanemüñ cânı fedâ eyleyelüm
Turalum kıavlümüze ‘ ahde vefâ eyleyelüm
2. Sen cefâ-kâra Hudâ mihr ü vefâ rûzı kıla
Gele bu niyete şıdk ile du‘ â eyleyelüm
3. Gel begüm gel dil ü cân naqdini teslîm idelüm
Ölmedin borcumuzı saña edâ eyleyelüm
4. Görmeyelden iki ay oldu kıaşuñ mihrâbın

¹¹⁵⁴ kıanlar: kıanı D.

¹¹⁵⁵ İshāk Dīvânı 179. gazel, s. 168.

Ol geçen vaqt namâzını edâ ¹¹⁵⁶ eyleyelüm

5. Kim bıkar ni‘ mete pâyânı mı var ẖân-ı ğamuñ

Cümle ‘ışk ehline İshâk şalâ eyleyelüm

471

94b İshâk Çelebi¹¹⁵⁷

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Va‘de-i vaşla dilinden dil-berün lâ gelmedi

Çok vefâ şüretlerin gösterdi illâ gelmedi

2. Gelmege ‘ahd itdi gerçi zâhirâ ol bî-vefâ

Göñline ammâ ki gelmek fikri aşla gelmedi

3. Cân göndersek¹¹⁵⁸ olurdu da‘vet-i dil-dâr için

Ol dağı göñlüm gibi alvara qorqa¹¹⁵⁹ gelmedi

4. Şûfiyi gör kim¹¹⁶⁰ kaçar dil-ber temâşâ itmeden

Bundan¹¹⁶¹ özge baña dünyâda temâşâ gelmedi

5. Devr-i Âdemden berü İshâka beñzer ‘âleme

Bir belâ-keş ‘âşık-ı şeydâ-yı rüsvâ¹¹⁶² gelmedi

472

İshâk Çelebi¹¹⁶³

¹¹⁵⁶ edâ: kazâ D.

¹¹⁵⁷ İshâk Dîvânı 278. gazel, s. 224.

¹¹⁵⁸ göndersek: göndermek D.

¹¹⁵⁹ alvara qorqa: alvardı farzâ D.

¹¹⁶⁰ Gör kim: gördüm D.

¹¹⁶¹ Bundan: Andan D.

¹¹⁶² şeydâ-yı rüsvâ: rüsvâ vü şeydâ D.

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Günde biñ [kez] ölmeg ile geçdi eyyāmum benüm
Biñde birin dimedüm çokdur ser-encāmum benüm
2. Sāḳi-i bezm-i belā durmaz şunar cām-ı ğamı
Ben dahı nūş itmedin bu eldeki cāmum benüm
3. Naḳd-i vaḳtünden elümde bād-ı āhum var hemān
Hep hevāya münḳalibdür şubḥ ile şāmum benüm
4. Baña göster ḳandadır kim¹¹⁶⁴ menzil-i kūy-ı ʿadem
Ey ecel ma' zūr tut bi'llāhi İbrāmum benüm
5. Göñlümün ḳabründen özge Ka'be-i maḳşūdı yok
Öldüğüm vaḳtın kefen yitmez mi iḥrāmum benüm
6. Şöyle bed-nāmuz cihānda şimdi biz İṣḫāk kim
ʿĀleme bed-nām olur yād eyleyen nāmum benüm

473

[İṣḫāk]¹¹⁶⁵

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hātır[um] maḥzūn u bağrum ḥūn [u] baḥtum ser-nigūn
Şabra tāḳat ḳalmadı ğāyet zebūn oldum zebūn
2. Bir nazarda her nefes yüz dürlü şūret gösterür
Bir¹¹⁶⁶ ʿaceb āyīnedür bu āsumān-ı nıl-gūn

¹¹⁶³ İṣḫāk Dīvānı 165. gazel, s. 160.

¹¹⁶⁴ kim: ser D.

¹¹⁶⁵ İṣḫāk Dīvānı 208. gazel, s. 184.

3. Zıkr-i zülfün¹¹⁶⁷ ‘āşıka vird-i zebāndur nitekim
Elde bir tesbîhdür Mecnûna zencîr-i cünûn

4. Pây-mâl itdi beni ğam dest-gîrüm kalmadı
Şun elüme sâkiyâ câm-ı sürûr-encâmı [şun]

95a

5. Sevdigüm kimdür dimez İshâk ammâ gün gibi
Zâhirâ kâf ola evvel harfi âhir harfi nûn

474

[İshâk]¹¹⁶⁸

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Senün¹¹⁶⁹ içün götürür sînede âdem cânı
Ehl-i dilden ne kaçarsın be hey âdem cânı
2. Gele bir bûseñi luṭf eyle ki¹¹⁷⁰ biñ cân virelüm
Dağı ser-ber virelüm memleket-i ‘Oşmânı
3. Derdle¹¹⁷¹ hecrüñle didüm toṭtoludur ḳan¹¹⁷² cigerüm
Nâz ile geldi didi görmek olur mı kânı
4. Nice tîmâr ide ğamzeñ okı zaḥmına yürek
Kendü başına doḳınmaz yüregüñ dermânı

¹¹⁶⁶ Bir: Bü’l D.

¹¹⁶⁷ Zülfün: la‘lün D.

¹¹⁶⁸ İshâk Dîvânı 274.gazel, s. 222.

¹¹⁶⁹ Senün: Sîneñ D.

¹¹⁷⁰ eyle ki: eyleye D.

¹¹⁷¹ Derdle: Derd-i D.

¹¹⁷² ṭoludur ḳan: ṭolu ḳandur D.

5. Çıkarur rızkını taşdan bilürüz uç eridür
Yer olur¹¹⁷³ kıanda ise ğamzeñ okı peykānı
6. ‘Āşıkın öldürici bir büt-i ra‘nā var imiş
Şanemā var ise sensin o mürüvvet kıanı
7. Göre İshāk göre Üskübi virmez felege
Mülke [bir] yir kıomadı şehrimüzün oĝlanı

475

[İshāk]¹¹⁷⁴

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

1. Yolına sen şanemün cânı fedā eyleyelüm
Turalum kıavlimüze ‘ahde vefā eyleyelüm
2. Sen cefā-kāra Hudā mihr ü vefā rüzı kııla
Gele bu niyete şıdk ile du‘ā eyleyelüm
3. Gel begüm gel dil ü cân naqdini teslīm idelüm
Ölmedin borcumuzı saña edā eyleyelüm
4. Görmeyelden iki ay oldu kıaşuñ mihrābın
Ol geçen vakt namāzını edā¹¹⁷⁵ eyleyelüm
5. Kim bıķar ni‘mete pāyānı mı var ħān-ı ğamuñ
Cümle ‘ışk ehline İshāk şalā eyleyelüm

¹¹⁷³ olur: bulur D.

¹¹⁷⁴ İshāk Dīvānı 179.gazel, s. 168.

¹¹⁷⁵ edā: kıazā D.

476

[İshāk]¹¹⁷⁶*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

1. Āh kim gözden bıraḳdı ol gözi fettān beni
Vādi-i hicrāna şaldı itdi ser-gerdān beni

95b

2. Dostum öldürmedin gitdüm diyü ḫayf eyleme¹¹⁷⁷
Sen gidelden günde biñ kez öldürür hicrān beni
3. 'Işḳa düşdüm başuma üşdi belā vü derd [ü] ḡam
Ḥaste oldum görmege geldi ḳamu¹¹⁷⁸ yārān beni
4. Raḥm idüp ben mübtelāya ol ḳadar luṭf itdi kim
Boynı baḡlu ḳul idindi kendüye zindān beni
5. Şimdi derd-i yār ile ḡāyet ḫuzūrum var benüm
Hey ma' āza'llāh gerekmez añmasun dermān beni
6. Tevbe itdüm¹¹⁷⁹ bādeye ḳanuma girdüm göñlümün
Ḳorḳaram kim nā-gehān¹¹⁸⁰ bir gün tutar ol ḳan beni
7. Ben ol İshāḳam ki şimdi yād idüp her ḡuşede
Bir nefes elden¹¹⁸¹ düşürmez defter ü dīvān beni

¹¹⁷⁶ İshāk Dīvānı 296. gazel, s. 234.

¹¹⁷⁷ Eyleme: itme kim D.

¹¹⁷⁸ Ḳamu: yine D.

¹¹⁷⁹ idüp: itdüm D.

¹¹⁸⁰ Kim nā-gehān: öldürür 'āḳıbet D.

¹¹⁸¹ Elden: dilden D.

477

[Mahlassız]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Mübtelâ-yı derd-i hicrân eyleyen sensin beni
 'Âşık-ı bî-şabr u sāmân eyleyen sensin beni
2. Raht-ı bahtum nâr-ı 'ışka yandurup pervâne vār
 Şem' veş 'uryân u giryân eyleyen sensin beni

478

[Derûnî]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Yâreler urduķça tîġin sîne-çāk üstine
 Bir zülâl-i pâkdür gūyâ aķar hâk üstine
2. Râh-ı kûyında bilürdüm yıl gibi yârüñ velî
 Korķaram toz ķondıram ol dâmen-i pâk üstine
3. Kâmetüñ servini añmış bād-ı âh eyler raķîb
 Râsti düşmez idi bu ol ķadd-i çâlâk [üstine]
4. Ey Derûnî ķarşular yaşum getürdükçe şabâ
 Tûtiyâ-yı hâk-i pâyin çeşm-i nem-nâk üstine

479

[Fazlî]¹¹⁸²*fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün*

¹¹⁸² Bu şiir Kara Fazlî Dîvânı'nda yoktur.

1. Gün degüldür şubḥ-dem pertev şalan ḥāk üstine
‘ Aks-i envār-ı ruḥuñdur düşmiş eflāk üstine
2. ‘ Işık ile her birisi toğrı güvāhumdur benüm
Her elif kim çekmişem bu cism-i şad-çāk üstine
3. Ben faķīre eylemiş miḥnet belāsını libās
Nāzdan ḥil‘ at biçen ol kıdd-i çālāk [üstine]

96a

4. Ol mehūñ māhiyeti yüz gösterürdi zāhide
Reng-i ḥayret konmasa mir ‘āt-ı idrāk [üstine]
5. Sāye-i seng-i mezārın şanma Fazlī görinen
Geldi Leylī meşhedī Mecnūn ğam-nāk üstine

480

[İşhāk]¹¹⁸³

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Her ki naẓmum görse ol la‘ l-i şeker-bār¹¹⁸⁴ üstine
Cān nişār ide diyüp taḥsīn ü sâbâş üstine
2. Gül ki leşker çekdi şahrâ-yı cemende lâleye
Rûm şāhıdur ki ‘ azm itdi kızılbaş [üstine]
3. Tevbe itmek ‘ aşıkā düşmez mey [ü] maḥbûbdan
Cāme-i taḫvâ yaraşmaz rind-i ḳallâş üstine
4. La‘ lüne beñzer diyü cām-ı şarābı dostum

¹¹⁸³ İşhāk Dīvānı 234.gazel, s. 200.

¹¹⁸⁴ Şeker-bār: güher-pâş D.

Meclis-i meydür¹¹⁸⁵ şürāhī götürür baş üstine

5. Derd-mend İshāka ağlañ kim ğarīb üftâdedür
Kimsesi yokdur dike öldükde bir taş üstine

481

[Necâtî]¹¹⁸⁶

fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilâtün fā' ilün

1. Her ğazel kim nazm ola¹¹⁸⁷ ol göz ile kaç üstine
Götürür¹¹⁸⁸ erbâb-ı ma' nî şevk ile¹¹⁸⁹ baş üstine
2. Ölürem¹¹⁹⁰ derd ü ğamuñı virmez in nâ-ehle ben
Şimdi mi oldu begüm yoldaş yoldaş üstine
3. Yazamaz bir serv kim ola müşâbih kaddüñe
Gerçi kuşlar kondurur yazmakda nakķāş [üstine]
4. Geh kemend-i zülfüñi şal geh tîĝ-i ğamzeñi
Boynumuz kılca ne hükmüñ var ise baş üstine
5. Kātı göñlüñden vefâ gelmedi cânâ gerçi kim
Yağmurından yaşumuñ otlar biter taş üstine
6. Nakş ider ihlâşuñı dilde Necâtî gūyiyâ
Ķul hüve'llāhu yazar bir dâne haşhâş üstine

¹¹⁸⁵ Meydür: meyde D.

¹¹⁸⁶ Necâtî Dīvānı 550. gazel, s. 487.

¹¹⁸⁷ ola: olur D.

¹¹⁸⁸ götürür: şevk ile D.

¹¹⁸⁹ şevk ile: götürür

¹¹⁹⁰ ölürem: ölürin D.

482

[Ġmāyī]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Bir ğazel didüm bugün ben ol iki kaç üstine
Ehl-i diller götürürler şî' rümi baş üstine

96b

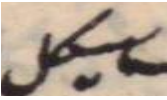
2. Yüregüme kâr ider derd ü ğam-ı dil-dârımız
Şan Süleymân 'askerin çekdi kızılbaş [üstine]
3. Ne 'acebdür ruhlarının fikri çeşmümde benüm
Çünkü bir demde tırılmaz dem-be-dem baş üstine
4. Bu kemend-i zülfüni taşmak dilerseñ boynuma
Her ne hükümün var ise dostum baş üstine
5. Bu Ġnāyīye şehā 'ışkuñda kim dahl eyleye
Kimseler fırsat bulmaz rind-i qallāş üstine

483

[La' lî]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Ca' d-ı zülfün kim aşılmış sen dil-ārām üstine

Misk dağdı bir serv-i gül-endām üstine

2. Hüsni hil' atdür biçilmiş kadüne ey serv-i nāz
Ol kabā kim yaraşur key sen dil-ārām üstine

3. Cām-ı la'li yārdan şūfī neden perhīz ider
Kim bıçaqda cān virür bir cür'adan cām [üstine]
4. Hoş yaraşmış haṭ-ı reyḥānuṇda müşgīn beñlerüñ
Gerçi kim haṭṭatlar nokṭa kıomaz lām üstine
5. İstedüm La'lı şeker-bārından ol yārüñ şeker
Luṭf ile finduḳ kıodı fı'l-ḥāl bādām üstine

484

[Nizāmī]¹¹⁹¹

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Haṭṭ-ı müşgīn kim yazılmış levḥ-i sīmīn üstine
Sünbül-i terdür dökülmüş berg-i nesrīn üstine
2. 'Arızuṇda haṭṭuñı gören şanur kim mūrçe
Pāy-ı müşk-ālūde başmış berg-i nesrīn üstine
3. Da'vi-i İslām idersin zülfüñi yüzden [götür]
Mü'min olan küfri terciḥ eylemez dīn üstine
4. Çeşm-i pür-eşkümdede ey dil-ber ḥayālī ḥaddüñüñ
Şanki ḥürşīd-i felekdür geldi Pervīn üstine
5. Her yañadan ol leb-i şīrīne diller cem' olur
Nitekim üşer meges ḥelvā-yı şīrīn¹¹⁹² üstine
6. Reşk ider ṭāvūs-ı kıudsiler megesler ḥāline

¹¹⁹¹ Karamanlı Nizāmī Dīvānı 97. gazel, s. 117.

¹¹⁹² şīrīn: rengīn D.

Kim tekellefsüz konarlar la‘l-i şîrîn üstine

97a

7. Yıllar oldu kim firâkıñda Nizâmî hastedür
Şem‘ gibi gelmedün bir gice bālîn üstine

485

[Mesîhî]¹¹⁹³

fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün

1. Cem‘ olur her gice encüm mäh-ı tábân üstine
Şan üşer pervâneler şem‘ -i şebistân üstine
2. Sen ruğuñ mülkin kıra zülfüne mensûb eyledün
Ġalib idi gerçi Rûm evvel Kıramân [üstine]
3. Âyet ile küfrine hüküm itse haıuñ vechi var
Çünkü zülfün ayağın uzatdı Kıur‘ân [üstine]
4. Başuma üşer beni gördükçe küyuñ itleri
Şol gedâlar gibi kim cem‘ ola kıurbân üstine
5. Kıapuña vardı fiğân ile Mesîhî güyiyâ
Nâleye yapışdı çıkıdı çarh-ı gerdân üstine

486

[Necâtî]¹¹⁹⁴

fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün

1. Haıı belürmiş leb-i yâkııt-ı handân üstine¹¹⁹⁵

¹¹⁹³ Mesîhî Dîvânı 226. gazel, s. 261.

¹¹⁹⁴ Necâtî Dîvânı 535. gazel, s. 476.

¹¹⁹⁵ leb-i yâkııt-ı handân: la‘l-i nâbuñ çevresinde dostum D.

Hızr gibi çıka geldi¹¹⁹⁶ āb-ı hayvān üstine

2. Geh kemend-i zülfüñi şal gāh tır-i ğamzeñi

Her ne hükümün var ise baş üstine cân üstine

3. Ruḥlarıñda ḥāl-i ‘anber-bār gibi gören didi¹¹⁹⁷

Kim geçüp bu veche bağdaş kurdı Qur’ān üstine

4. Bāğ-bānā gönlümi men‘ itme kıdd-i yārdan

Konsa bir bülbül n’ola serv-i ḥurāmān üstine

5. Ruḥları vaşfin Necātī şöyle rengin itdi kim¹¹⁹⁸

Āftāb altun kalemle yaza devrān üstine

487

[Sultān Cem]

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Dil helāk idüp gözüñ hançer çeker cân üstine

Nice hūnīdür ki kan itmek diler kan üstine

2. Gel getir ḥaṭṭuñ ḥayālın ko bu yanmış sīneme

Sebze ‘ādetdür konar çün tāze biryān üstine

3. Didüm ey meh çin lebün cāndur baña bir buse vir

Gül gibi kıldı tebessüm didi kim cân üstine

97b

4. Dilde ğamzeñ okı var iken ğamuñ gönderme kim

¹¹⁹⁶ Hızr gibi çıka geldi: Çıka gelmiş güyiyā Hızr D.

¹¹⁹⁷ ḥāl-i ‘anber-bār gibi gören didi: kim bile zülfün ne cāduluğ ider D.

¹¹⁹⁸ İtdi kim: eyle kim D.

Çonmak olmaz ey řanem mihmān mihmān űstine

5. Sűnbűl-i haṭṭuñ ğamından řoyle ħayrān oldu kim
Bāĝ-bānlar řu seperler řimdi reyĥān űstine
6. Didűm ey meh kaçma Cemden ĥācıdur ğűldi didi
Gerçi ĥācıdur velī cān virűr oĝlan űstine

488

[Mahlassız]

fā' ilātűn fā' ilātűn fā' ilātűn fā' ilűn

1. Naķř iden encűm [ű] hilāli řalāķ mīnā űstine¹¹⁹⁹
Ĥoř ĥomıřdur beñler ol ebrű-yı ĝarrā űstine
2. Ėrdi řeřműñ űzre řařuñ[a] ata sābāřı
Rāy-ı ĝarrāña yazılmıř ' ayn-ı ra' nā űstine
3. Egri řoyley kim ki ĝordűm dir hilālī řařuñı
Ėn yűzűñde berķ ururken nűr-ı zībā űstine
4. Ol hilāl-ebrűlaruñ altında cānā beñlerűñ
Dir ĝoren řavs-i řazaĥ ĝelmiř řűreyyā űstine
5. Şaşları yayına ey dil nice ĥurbān olayım
Kimseler yay ařmadı dűnyede ol yā űstine

489

[Mahlassız]

¹¹⁹⁹ Vezin tutarsız.

mef'ülü fâ' ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Biçdüm kabâ-yı medhi çü dil-dârum üstine
Zehre terâne başladı eş'arum üstine
2. Şundı elüm gamāmuma şadmeñi dest ü dest
Bir deste taze gül kodı destârum üstine
3. Cânâ gözüne hey dike ser-mest-i nâz olup
Ġavġalar itmesün dil-i bîmârum üstine
4. Ol serve karşı âh idemez bağbân-ı dil
Yavuz yıl esdüġin dilemez yârüm üstine
5. Raġm it baña ki zülfün ucından daġı¹²⁰⁰
Ġan ağladum bu baġt-ı nigû[n]-sârüm üstine

490

[Mahlassız]

mef'ülü fâ' ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Nergis ki mest olup düşer ol yârüm üstine
Toz konduram bir gün ol yârüm üstine¹²⁰¹

98a

2. Ĥâk olmışam yolında beni ammâ nesîm-i dost¹²⁰²
Şankim güneş toġrıdur diyü İrem üstine¹²⁰³
3. Gelse ġayâl göñüle pür-nûr olur gözüm
Ĥoş vaġt olup yatur gül-i gülzârüm üstine

¹²⁰⁰ Vezin tutarsız.

¹²⁰¹ Vezin tutarsız.

¹²⁰² Vezin tutarsız.

¹²⁰³ Vezin tutarsız.

4. Her ger kabā-yı hüsne güzeller alunmasun
Bir cāme zer biçilmiş o dil-dārum üstine
5. ‘ Ayb olmasun şehā haṭ ü hālūñ cefāların
Göz kararıyla yazmışam eş‘ ārum üstine
6. İzūñ tozıyla bir görüp ey pādşāh-ı hüsñ
Başsañ kadem n’ola zer-i ruhsārum üstine
7. Şāfī firāk-ı yār ile dil-ḥaste kıldı āh
Gelmez tabīb-i cāñ dil-i bīmārum üstine

491

İshāk Çelebi¹²⁰⁴

fe‘ilātūñ fe‘ilātūñ fe‘ilātūñ fe‘ilūñ

1. Harābdur¹²⁰⁵ bedenüm penbe-i dāğ-ı tenüme
[Giymege¹²⁰⁶ zerrece yir kalmadı pīrāhenüme]
2. Şoyunup ‘ ışk ile Mecnūñ gibi ‘ uryāñ oldum
Ki gelüp kimse yapışmaya benüm dāmenüme
3. Kanda bir bār-ı girāñ-ı ğam u miḥnet varsa
Yār-ı cānum gibi muḥkem ṭolanur¹²⁰⁷ gerdenüme
4. Hālūmi¹²⁰⁸ dīde-i giryānuma ḥayrāñ itme

¹²⁰⁴ İshāk Dīvānı 251.gazel, s. 208.

¹²⁰⁵ Harābdur: Şarılupdur D.

¹²⁰⁶ Giymege: Kim ki D.

¹²⁰⁷ Ṭolanur: şarılur D.

¹²⁰⁸ hālūmi: ‘ ālemi D.

[Gel gülünç itme beni dostuma düşmenüme]

5. Şabrumuñ hırmenidür sinede cânım¹²⁰⁹ İshāk

Âh kim sūz-ı dil âteş bırağur hırmenüme

492

[Muhibbî]¹²¹⁰

fe' ilātün fe' ilātün fe' ilātün fe' ilün

1. Nār-ı ğamda nazār iden kişi tāb-ı tenüme
Didi fānūs-ı belā perdesi pīrāhenüme
 2. Bülbül-i cān iremez gülşen-i şādīye velī
Kānde kim hār-ı ğam olsa ulaşur dāmenüme
 3. Haşre dek raqş uram ey dil-ber leb yaşum ele¹²¹¹
Tīg-i cān-baḥşuñ eger ire benüm dāmenüme
 4. Ser-i kūyında kılam kaddümi yā āhumı tīr
Tā ki her zāğ u zağān uğramaya gülşenüme
 5. Ey Muhibbî dime ağıyāra seg-i yār şaḳın
- 98b Hey niçün beñzedesin dostumı düşmenüme

493

[Azîzî]¹²¹²

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Cām-ı mey nūş eyledüm la' l-i nābuñ yādına

¹²⁰⁹ cânım: dāğum D.

¹²¹⁰ Bu şiir Muhibbî Dīvānı'nda yoktur.

¹²¹¹ Vezin tutarsız.

¹²¹² Bu şiir Azîzî Dīvānı'nda yoktur.

Od ururlarsa ğamum yok    alem  n  b dına

2.  ub  olunca yanmağı p r-dil neden aldum seba 

Zerrece g   eylemem ben b lb l  n fery dına

3. Seng-i diller  albini nerm itme   n  st d yam

 ltif tum yok bel  k hs r n  n Ferh dına

4. Deyr-i dilde bir b t-i ters  beni mest eyledi

 fer n olsun an n ta s nler  st dına

5.  urre olma bu cih n n  adına ey dil y ri

Kim fen  dirler   Az z  bu mek n n adına

494

[Nec t ]¹²¹³

f   il t n f   il t n f   il t n f   il n

1. K h-ken Ferh dl klar itdi   r n adına

Sikkeyi mermerde  azdı  fer n  st dına

2. C r  a-i c m-ı ma abbet h n¹²¹⁴ bah muzdur biz m

  el m  ol  amzesi h n-r z olan n y dına

3.   ig  nde  ub  olunca uludum itler gibi

Bir kimesne irmedi¹²¹⁵ b -  ren  n fery dına

4. H lk  ile t tl  dirils n kimseyi acıtmasun

¹²¹³ Nec t  D v n  533. gazel, s. 474.

¹²¹⁴ h n:  an D.

¹²¹⁵ Bir kimsene irmedi:  rmedi bir kimsene D.

İşlesün şîrîn lebün her ne şığarsa dadına

5. Şûfi çünkîm¹²¹⁶ tevbeden yuduñ Necâtî gibi el
Gülşenün bir kez kadem başsañ behişt-âbâdına

495

[Fenâyî]¹²¹⁷

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Ol nihâl-i tâze girdi 'îş ü 'îşret çağına
Döndi şem' -i meclisün beñzi hâzân yaprağına
2. Şoḡbetümüz telḡ olupdur bir'ki gün mey Aḡmedün
Sâkinün şu koymalu olduḡ turup ayağına
3. Perde-i 'uşşâḡdan âheng uğurladuñ diyü
Dutdılar ḡamış yürütdiler neyün barmağına
4. Mâh-ı nev ḡanı sitârem diyü ol gün yüzlünün
Reşk ider na' l olmaduğı çün atı dırnağına

99a

5. Mâ'il olsa göñlüñe tañ mı Fenâyî tîḡ-i yâr
Meyl ider 'âdet bu kim şu yirün alçağına

496

[Fiḡânî]¹²¹⁸

mef' ulü fâ' ilâtü mefâ' ilü fâ' ilün

1. Burc-ı şerefde gün gibi ḡüsnün bula¹²¹⁹ kemâl

¹²¹⁶ çünkîm: andaḡ D.

¹²¹⁷ Bu şiir Fenâyî Dîvânı'nda yoktur.

¹²¹⁸ Fiḡânî Dîvânı 46.gazel, s. 56.

Eksüklüğünü görmeyelüm ey kaşı hilâl

2. Ğam pisterinde cân virüben cân alur göñül

Ey cân tabîbi gel yetiş ayruksı oldu [hâl]

3. Bildüm fenâya varacağın çâr ‘unşurum

Ğadd-i hamîdem ey kaşı yâ aña oldu¹²²⁰ dâl

4. Ğam pütesi durur bedenüm varsa¹²²¹ nağd-i cân

Sûzum şerârı ahker-i ‘ışk ile oldu kâl

5. Fâl açdum idi ey yüzi muşhaf añup kadûn

Geldi elif Figâniye oldu huçeste fâl

497

[Figâni]¹²²²

me‘ulü fâ‘ilâtü mefâ‘ilü fâ‘ilün

1. Âbdâl-ı dil ki kendüyi zeyn itdi dâğ ile

Bâzâr-ı ‘ışka cerre gelüpdür çerâğ ile

2. Feryâdı nâlemün göge çıkmazdı¹²²³ dün gice

Âhum yolına varmasa yalın yarağ ile

3. Ferhâd lâle görse idi bî-sütûnda

Şîrîni seyre çıkdı şanurdı otağ ile

¹²¹⁹ ħüsniñ bula: bul ħüsn ile D.

¹²²⁰ aña oldu: oldiaña D.

¹²²¹ anda: anda D.

¹²²² Figâni Dîvânı 75. gazel, s. 71.

¹²²³ çıkmazdı: ağmazdı D.

4. Bezm-i cihānda şu‘le-i āhumla āsumān
Raḳḳāşa döndi kim döne yalın bıçağ ile
5. El virmedi bu sākī-i devrān Fiğāniyā
Bezm-i cihānda¹²²⁴ yıkdı beni bir ayağ ile

498

[Raḥmī]¹²²⁵*mef‘ülū fā‘ilātū mefā‘ilū fā‘ilūn*

1. Zeyn oldı şanma vādi-i [‘ışk] tāze dāğ ile
Seyrāna çıkdı şāh-ı ğamuñ sürḥ otağ ile
2. Boyandı¹²²⁶ hāle ṭavḳ-ı zeri māh ışıḳ-şifat
Kūyuña geldi cerr ide altun çerāğ ile
3. Ser-keş olanı bezm-i cihānda ḥabābveş
Sākī yıkar elindeki la‘lin ayağ ile

99b

4. ‘Aks-i lebünle ḳanlu yaşum dil şarāb idüp
Ḳanda giderse götürür iki ḳabağ ile
5. Raḥmī elifle ki sīnede dāğ-ı siyāhlar¹²²⁷
Bir servdür ki zeyn olur ol nice zāğ ile

499

[Ḥāletī]¹²²⁸¹²²⁴ cihānda: belāda D.¹²²⁵ Raḥmī Dīvānı 187.gazel, s. 250.¹²²⁶ Boyandı: boynında D.¹²²⁷ Vezin tutarsız.¹²²⁸ Bu şiir Azmī-zāde Ḥāletī Dīvānı’nda yoktur.

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Yandum tutuşdum âteş-i âh-ı derûn ile
Efsâne oldum ' âlem içinde cünûn ile
2. La' l-i lebûne almadı bir kimse cāmveş
Bezm-i belâda tolmayacak bağı¹²²⁹ hûn ile
3. Kânûn imiş cihânda çü ' uşşâk inlemek
Koñ ağlaşalum inleşelüm ergânûn ile
4. Fırkatler ile mûnis ol ' âlemde Hâletî
Bir lahza şöbet eyleme zinhâr dūn ile

500

[Zâtî]¹²³⁰

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Aramızda ger bizüm fırkat düşerse yâr ile
Derd ile bir âh idem yir yir felekler yarıla
2. Beni bîmâr eyledi bir lahza söyleşmez gelüp
Şağ olursam söyleşem ol gözleri bîmâr ile
3. Germ olup bahş itdigiçün ol ruḥ-ı gül-nâr ile
Şem' gibi dün gice muḥkem tutuşdum¹²³¹ nâr ile
4. Ölmesün bugün ben anı yarın öldürem dimiş
Yarına kaldı işüm âh ol kıyâmet yâr ile

¹²²⁹ Yazmada yer alan ' amâ kelimesi vezin gereği mısradan çıkarılmıştır.

¹²³⁰ Zâtî Dīvânı 1296. gazel, s. 186.

¹²³¹ Şem' gibi dün gice muḥkem tutuşdum: Şem' i gördüm od gibi tırdı tırtırdı D.

5. Z̤ātiyā h̤iç acımazdum öldüğüm¹²³² dünyede
Hem-dem olsam bir nefes ben¹²³³ ol şeker-güftār ile

501

[Yetīmī]¹²³⁴

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hem-dem olmadın ölürsem bir nefes ol yār ile
Çabrüm içünde bir āh idem ki yir gök yarıla

2. Ben nice bülbul gibi feryād u efgān itmem
Hem-dem olmuşdur raķīb ol ruḥları gül-nār ile

3. Ṭa' n-ı düşmen bir baña bir saña yārūñ fūrķati
Örtme yirde qalmışuz yā Rab bu āh u zār ile

100a

4. Ṭut elüm didükçe aldı ben ġarībūñ ayağın
Varmamış başa kimesne ol gözi mekkār ile

5. Ey Yetīmī dil virüp hercā' i diller sevme kim
Sen çekersin cevri ni ol seyr ider ağıyār ile

502

[Günāhī]

mef' ulü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Yüz yirde ur bıcağ ile tek sen bu çağ ile
Şalınma her dili çalar alçağ nacağ ile

¹²³² acımazdum öldüğüm: öldüğüm acımazdum D.

¹²³³ ben: ger D.

¹²³⁴ Bu şiir Yetīmī Dīvānı'nda yoktur.

2. Çün her kim er kucagına alur miyānuñı
Meydān-ı hüsne gelme begüm bu kuşağ ile
3. Sen Mısrda tūṭi-yi şirīn-zebān iken¹²³⁵
Lāyık mı lāğ idüp yürümek her kelāğ ile
4. Yüzün kameran ağ iken ey gül ne vechi var
Her yüzi kara şayd ide sen kebki ağ ile
5. Dönme Günāhī emre boyun vir kalem gibi
Dilse dilim dilim seni dil-ber nacağ ile

503

[Mahlassız]

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Beñzedürken yār ışigin ehl-i diller Ka' beye
Başlamamış idi İbrāhīm-i Āzer Ka' beye
2. Kıo ışigüne süreyin dostum yüzüm gözüm
Çün bilürsin çok sürilür sīm ile zer Ka' beye
3. Ben saña varmak ba' id ü sen baña gelmek muḥāl
Kim Hümā inmez yire konmaz kebūter Ka' beye
4. Taş ışigün secdegāh itmez ise yārümün
Taş atanlardan olayın ey birāder Ka' beye

¹²³⁵ Vezin tutarsız.

5. Kūyuña varmağla ‘āşık durulmasun raķīb
Hācı olmaz bellidür varmağ ile ħar Ka‘beye

504

[Mesīhī]¹²³⁶

fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilātün fā‘ ilün

1. Başladuğı vaktin İbrāhīm-i Āzer Ka‘beye
Kār-nāme yār ışigin kıldı beñzer Ka‘beye

2. Kūyuña gelmiş iken hecrün ne ħoş yaķar beni
Çünkü oda yanmayısardur varanlar Ka‘beye

100b

3. Āsitānında oturup¹²³⁷ ol meh[ün] cismüm sefid
Hüsñ¹²³⁸ Ĥalīlu’llāh durur kim ķodı mermer Ka‘beye

4. Hāķ bilür şūret-perest olurdı her ħacī [eger]
Naķş-ı ruĥsārını taşvīr itse dil-ber Ka‘beye

5. Gözi yaşıyla varur her dem Mesīhī kūyuña
Kendü ħālinde yüzi şuyıyla gider Ka‘beye

505

[Yahyā]¹²³⁹

fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilātün fe‘ ilün

1. Nice bir vādi-i ğamda dil-i maĥzūn yirine
Bağlamaz ol şacı Leylī beni Mecnūn yirine

¹²³⁶ Mesīhī Dīvānı 233. gazel, s. 226.

¹²³⁷ oturup: olupdur D.

¹²³⁸ Hüsñ: Şan D.

¹²³⁹ Yahyā Dīvānı 418. gazel, s. 537.

2. Tende cānā dehenūñ zikri durur rūḥ-ı revān
Cānda ḳaddūñle ḳaşundur elif ü nūn yirine
3. Öldüğüm ağlamazın ḳorḳum odur kim öliceḳ
Seni kimler seve ben ʿāşık-ı maḥzūn yirine
4. Allar giy yaraşur saña yiter baña hemān
Dem-be-dem ḳanlu yaşum cāme-i gül-gūn yirine
5. ʿAḳl u fikrüm gider oynar yüregüm ey Yaḥyā
Nev-cüvānum [ki] gele nāz ile oyun yirine

506

Revānī¹²⁴⁰

feʿilātūn feʿilātūn feʿilātūn feʿilūn

1. Ḥūblar ḳünkü görür ʿāşıkı dil-ber¹²⁴¹ yirine
ʿĀrif ol sen de ṭaḳın bir güzeli gül yirine
2. Ḥüsn-i mecmūʿ ası zeyn olmaz idi ḳaḳ bu kadar
Arada kākūli ger düşmese sünbül yirine
3. Ruḥ-ı gül-gūnı ile ḳoşdı çü Şeb-diz saçın
Virelüm¹²⁴² cān u dili ben daḥı öndül yirine
4. Pādşāhum güzelüm ḥizmete ṭurmuşdur dil
Şatun almalu degül ḳullan anı ḳul yirine

¹²⁴⁰ Revānī Dīvānı 367. gazel, s. 233.

¹²⁴¹ dilber: bülbül D.

¹²⁴² Virelüm: Vireyin D.

5. Yazalum yine Revānī nice rengīn ğazeli
Tāze güller şunalum yāre қaranfūl yirine

507

101a Necātī Fermāyed¹²⁴³

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Ey şöhet eyledüm diyen ol dil-sitān ile
Yalanı şöyle söyle ki bir az inanıla
2. Aşmağdan artuğa yürümez şu gönül ol¹²⁴⁴
Dā'im ıolaşa ıurre-i¹²⁴⁵ anber-feşān ile
3. Zūlfūñ қоһusı ile olur mu' teber nesīm
Mergūb olur müsāfir olan armağan ile
4. Öldürme beni bir yaña sen bir yaña zenān¹²⁴⁶
Şāyed ola ki bir gün añasın zemān ile
5. Qan ağlayup günehde bulunduğsa dostum¹²⁴⁷
Öldürme ben қuluñı yuma қanı қan ile
6. İrse elüm ayağuña yüz sürmege bu kez¹²⁴⁸
İzüñ tozını ıartar idüm za' ferān ile
7. Nām u nişānı ' ışķ erinüñ yanmağ olmağın¹²⁴⁹

¹²⁴³ Necātī Dīvānı 448.gazel, s. 417.

¹²⁴⁴ Bu mısra 448.gazelde yoktur.

¹²⁴⁵ Dā'im ıolaşa ıurre-i: görse yüzüñi sünbül-i D.

¹²⁴⁶ zenān: zemān D.

¹²⁴⁷ bulunduğsa dostum: bulundumsa ey perī D.

¹²⁴⁸ İrse elüm ayağuña yüz sürmege bu kez: Bir kez yüzüm ayağuña sürmege irse el D.

¹²⁴⁹ Bu beyit 448.beyitte yoktur.

Tutdı Necâti ‘âlemi nâm u nişân ile

508

[Raḥmî]¹²⁵⁰

fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilâtün fā‘ilün

1. Şâh-ı ‘ışķam üstüme çetr-i siyehdür dūd-ı âh
Âteş-i dil şu‘lesi başumda zerrîn bir külâh
2. ‘İşķ baḥrinde bu çarḥ-ı nîl-gün bir kaçredür
Anuñ üstinde iki dâne ḥabâbı mihr ü mâh
3. Da‘vi-i ‘ışķuñda şâdıķ olmağa ey lâle-ḥad
Dâğ ile sînemdeki yir yir eliflerdür güvâh
4. Ḥârdan dâ‘ire çekdüm gözüm eṭrâfına
Yârdan ğayrıya tâ bir laḥza atmayam¹²⁵¹ nigâh
5. Meyl ider her ‘âşık-ı şūrîde-dil bî-iḥtiyâr
Rûy-ı dil-berde ‘acâ‘ib câzibe kıoymış İlâh
6. Lâle bir âbdâldur devr-i ruhuñda dil-ber[â]
Sînesine nâr-ı ‘ışķuñla kıomış dâğ-ı siyâh
7. Ğamzesi cellâdı öldürse dil-i pür-ḥūnumı
Şekl-i ḥançer ola Raḥmî kıabrüm üzre her giyâh

509

¹²⁵⁰ Bursalı Raḥmî Dîvânı 178. gazel, s. 408.

¹²⁵¹ Atmayam: itmeye D.

[Mahlassız]

mef' ūlū mefā' īlū mefā' īlū fe' ūlūn

1. Ditrer yüzüni görse güneş şubḥ u seḥergāh
Her gice ruḥuñ mihr ile taña kılur māh

101b

2. Vaşfuñda beşer ' âciz ü ḥayretde melekler
Bu ḥüsn ile bu luṭfi ki virmiş saña āh
3. Zencir-i şaçuñ eyledi ' âķilleri Mecnūn
Siḥr ile gözün nice zāhid-i güm-rāh
4. Derdün dil ü cān içre budur şakladığum kim
Bu derd ide derdüm beni dermān ide nāgāh
5. Ey ḥüsn ilinün mihr[i] ' aceb nicesi cānun
Ḳapuñda yüzün görmek için bende olur şāh

510**[Ḥayālī]¹²⁵²**

mefā' īlūn mefā' īlūn mefā' īlūn mefā' īlūn

1. Güneş gibi beni altuna ğark itseñ ḳabūlüm yok
Ḳapusında¹²⁵³ ḳul olduğum¹²⁵⁴ esir-i pür-günāham ben
2. Ḳo yüzüm süreyin ey serv-i ser-keş çekme dāmānın
Senünçün āb ü ḥāki ihtiyār itmiş giyāham ben
3. Ḥayālī dāne-i ḥāl-i nigārumsuz ḳarārüm yok

¹²⁵² Ḥayālī Divānı 436. gazel, s. 240.

¹²⁵³ ḳapısında: ḳapında D.

¹²⁵⁴ ḳul olduğum: çün ḳuluñ oldum D.

Maḥabbet hırmeninde yele varmış berg-i rāham¹²⁵⁵ ben

511

[Necātī]¹²⁵⁶

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Hem-dem olan ğamze-i ḥün-rizūne başdan çıkar
Gizlü rāzı 'āşıkuñ ol türk-i ser-ḥōşdan [çıkar]
2. Her ne siḥr olursa şol¹²⁵⁷ ebrū-yı sāḥirden gelür
Her ne fitne var ise bu zülf-i ser-keşden çıkar
3. Tolanur āşüfte diller künc-i ruḥsāruñ senüñ
Bir gün ol bī-çāreler zülfüñ gibi başdan çıkar
4. Göñlini nerm idegör ḥüsni bahārı geçmeden
Ey Necātī lāle gibi rızkuñı taşdan çıkar

512

[Revānī]¹²⁵⁸

fā' ilātün fā' ilātün fā' ilātün fā' ilün

1. Nāzenünüñ nāzı çok ammā vefāsı az olur
A benüm çok sevdüğüm bu ne dükenmez nāz olur
2. Bu hevāyī göñlümi bir dil-ber içün şakların
Rind-i şāhid-bāz olan ekşer kebūter-bāz olur

¹²⁵⁵ rāhem: kāhem D.

¹²⁵⁶ Necātī Dīvānı 197. gazel, s. 267.

¹²⁵⁷ şol: ol D.

¹²⁵⁸ Revānī Dīvānı 130. gazel, s. 146.

3. Uçsa bir tûbî-ıhırâmuñ dil hevâsında n'ola
Gördüğüm tâvûs-ı kıdsîdür Hümâ-pervâz olur
4. Bildiler mest idüğüm 'ışkuñ şarâbından beni
Sâkiyâ şol mey diyen kâfir 'aceb ğammâz olur

102a

5. Devr-i hüsnünde Revânî leblerüñ terk idemez
Rûmdur bunda şarâb içmez kimesne az olur

513

[Zâtî]¹²⁵⁹

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. 'Âşıkun âhı felekde Zöhreye dem-sâz olur
Kaddi çeng ü cismi kıldan ince beñzi saz olur
2. Âşikâre eylemezdüm mihrüñ ey meh-rû¹²⁶⁰ velî
'Âşıkun âh-ı derûnı âh kim ğammâz olur
3. Az dil-ber görmedüm çok memleket seyr eyledüm
Sen kadar çok cevır ider cânâ cihânda az olur
4. 'Âdeti 'âşıklarun cevre taḥammül eylemek
Şan' atı dil-berlerun cevır ü cefâ vü nâz olur
5. Döne döne oynadur dil-ber hevâyî gönlümü
Dil-rübâlar Zâtiyâ ekşer kebüter-bâz olur

514

¹²⁵⁹ Zâtî Dîvânı 387. gazel, s. 387.

¹²⁶⁰ Meh-rû: meh D.

[Ṭālī'î]

mef' ūlū fā' ilātū mefā' ilū fā' ilūn

1. Vaşluñ şebinde şādlık ey cān 'azīz olur
Lā-būd şerīf gicede mihmān 'azīz olur
2. 'Ālem kıl oldı Mısr-ı melāḥatda ḥüsnüñe
Şāhum hemīşe Yūsuf-ı Ken' ān 'azīz olur
3. Gül görünür gözüme maḥalleñ dikenleri
Ka' be yolında ḥār-ı muḡaylan 'azīz olur
4. 'Āşıkları boḡazla ṭolanduḡça kūyuñı
Zīrā ṭavāf-ı Ka' bedde ḡurbān 'azīz olur
5. Ehil ḡatında Ṭālī' i merḡūb sözlerüñ
Cāhil ḡatında nite nādān 'azīz olur¹²⁶¹

515

[Mu' idī]¹²⁶²

fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilātūn fā' ilūn

1. Cān gibi la' lūñ ḡaçan kim dīde[den] pinhān olur
Her ḡadeḡ kim nūş idem ḡamdan içinde ḡan olur
2. Āşnālḡlar virür her gördüḡi bī-ḡāneye
Allāḡ Allāḡ ol perī-peyker ne ḡoş insān [olur]
3. Çekme ḡamzeñ ḡançerin ikide bir cān üstine
Kim düşer dīvāne ḡöñlüm ara yirde ḡan olur

¹²⁶¹ Vezin kusurlu, tutarsız.

¹²⁶² Mu' idī Dīvānı 79. gazel, s. 113.

102b

4. Çün sa'âdet sehmidür tîrûn naşîb olur diyü
Kaşlaruñ yayın görüp cân ile dil kurbân olur
5. Ey Mu'îdî bilmezem hâlüm kime vaşf eyleyem
Söylesem esrâr-ı ışkum diñleyen hayrân olur

516

[Raḥmî]¹²⁶³*mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün*

1. Bahâr irdi¹²⁶⁴ açıldı gonca-lebler şahın-ı gülzâra
Güle yir yok meger yapışduram penbeyle dîvâra
2. Senüñ gibi toğurmaz tıfl-ı nûrânî zen-i eyyâm
Kamer dâye olup şandûka dehr olursa¹²⁶⁵ [gehvâre]
3. Görinen şah-ı güldür nâ-şüküfte goncalar şanmañ
Dil-i pür-hûn-ı bülbüldür ki şaңılmış durur hâra
4. Gerekmez hil'at-ı şahî cihânda¹²⁶⁶ penbe-i dâğum
Ser-â-ser püşiş olmağa yiter bu cism-i efgâra
5. Qarâr it Raḥmiyâ 'Ankâ şıfat Qâf-ı kanâ'atda
Meges vâre olma mâ'il hûân-ı dünyâ gibi murdâra

517

[Fazîlî]¹²⁶⁷¹²⁶³ Raḥmî Dîvânı 206. gazel, s. 425.¹²⁶⁴ irdi: oldı D.¹²⁶⁵ Dehr olursa: çarḥ olsa D.¹²⁶⁶ cihânda: baña bu D.

mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Ol meh bizümle dün gice kim şöhet eyledi
Şem' ayağ üzre şehir iken hıdmet eyledi
2. Olsa harāb mülket-i diller 'aceb midür
'Aşıklarına zulmi o şeh 'âdet eyledi
3. Haṭṭın görüp hadinde o Yūsuf-cemālün
Şandum ki Mısrı şāh-ı Habeş gâret eyledi
4. Çekdi olunca bārūnı gönül senün¹²⁶⁸
Haḫḫā budur ki haste eyü gayret eyledi
5. Vardumca çıkdı gitdigümi göricek anı
Gör ol ululı Fazlī saña 'izzet eyledi

518

[Mesihī]¹²⁶⁹

mef'ülü fā' ilātü mefā' ilü fā' ilün

1. Ğamzeñ egerçi katlûme çok niyyet eyledi
Lākin gözüñ oñardup¹²⁷⁰ anı 'illet eyledi
2. Gönlümi qarşudan göricek ol kaşı kemān
Tirini qarşu gönderüben 'izzet eyledi

103a

3. Mermerde kazdı sikkeyi Ferhād ma' nide
Şirini taşda yazmağı bir şüret eyledi

¹²⁶⁷ Bu şiir Kara Fazlī Dīvānı'nda yoktur.

¹²⁶⁸ Vezin tutarsız.

¹²⁶⁹ Mesihī Dīvānı 275. gazel, s. 294.

¹²⁷⁰ Oñardup: öñürdup D.

4. Gülşende jāle gördi çü bülbül ḥarâretin

La‘ lin ṭabaḳlar içre aña şerbet eyledi

5. Gördügi gibi karşıña çıkdı şarâb ile

Pîr-i muḡān Mesîḥi saña ḥizmet¹²⁷¹ eyledi

519

[Revânî]¹²⁷²

mef‘ulü fā‘ilâtü mefā‘ilü fā‘ilün

1. Hem-dem geçer gönül yine bir dil-rübâ ile¹²⁷³

Bir nâzenîn nigârla bir bî-vefâ ile

2. Kān ağladuḳça inledigüm dem-be-dem bu kim¹²⁷⁴

Ḥoşdur şarâb-ı şoḥbeti ey dost nây ile

3. Her gün güneş kapuñdadur ey meh ḳuluñ gibi

Ḥizmet için yanaşdı saña beñzer ay ile

4. Gördükçe sögse o meh-rû ‘aceb olmaz^{1275 1276}

Kim yıldızı barışmadı ben mübtelâ ile

5. Uḡurlayın gelür gider ey dost kūyuña

Bir gün [ne] toz ḳopar göresin sen şabâ ile

¹²⁷¹ ḥizmet: ḥürmet D.

¹²⁷² Revânî Dīvānı 398. gazel, s. 245.

¹²⁷³ Bu beyit divanda 398.gazelde yoktur.

¹²⁷⁴ ağladuḳça inledüğim dem-be-dem bu kim: ağlasam kapuñda n’ola âh u vâý ile D.

¹²⁷⁵ Gördükçe sögse o meh-rû ‘aceb olmaz: Gördükçe baña sögse o meh hiç ‘aceb lemen D.

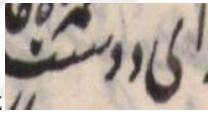
¹²⁷⁶ Vezin tutarsız.

6. Biñ kerre sögdi ağzuma bir demde ol nigār
Bir bûsesini alımadum bin belâ ile
7. Tâ'n eyleme Revâniye her gün içer diyü
Nâzûkdür ol ki 'ömri geçürür şafâ ile

520

[Mahlassız]

mef'ulü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Dutdı cihânı âteş-i âhum şerâresi
Kim der ki 'âşık olanuñ olmaz sitâresi
2. Meyl eylemeye mest gözüñ dil kebâbına
Tennûr-ı ğamda manķıra olursa pâresi
3. Oranı birin añmaz ğamzeñüñ
Yürekde yalıñuz biñ ola başlu yâresi
4. Miskîn şaça ki öyküneli 'anber ey şanem
Yunmaz idi deñizler ile yüzi kırası

103b

5. Dirler cihânda nesne bulur ehl-i 'ışık içün
Ol nesne ile yaşına olurdı çâresi

521

[Necâtî]¹²⁷⁷

mef'ulü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

1. Câm-ı şarâb-ı 'ışkuñ ile Cem degül miyüz

¹²⁷⁷ Necâtî Divânı 220. gazel, s. 280.

Bezm-i ğamuñ şafāsına ħurrem degül miyüz

2. Bâġ-ı ruĥuñda dāne-i ĥālũne ey perĩ
Meyl eylesek ‘aceb midür ādem degül miyüz
3. Ger zerrevār itmesek ol āftāba meyl
Çeng-i ğamuñda nāyla¹²⁷⁸ daĥı kem degül miyüz
4. Bezm-i neşāta niçün iletmez bizi raĥīb
Çeng-i ğamuñda nāy ile hem-dem degül miyüz
5. Dil-ber cemāli vaşfın idelden Necātiyā
Üslüb-ı nazm içinde müselleme degül miyüz

522

[Zātĩ]¹²⁷⁹

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Bu gün meclisde bir ġonca yaķasın çekdi çāk itdi
Ser-ā-ser bũy-ı ĥulķıyle ķamu ĥalkı helāk itdi
2. Dutuşdu berķ-i şevķinden ser-ā-ser¹²⁸⁰ ĥırmen-i meclis
O meh-rũ yıldırım gibi bir āh-ı sũz-nāk itdi
3. Çıķardı germ olup başdan külāhın sũnbũlin çözdi
Ser-ā-ser ayaġa şaldı nice miskĩni ĥāk itdi
4. Bizũm¹²⁸¹ şũfĩ şafā ile elũme bir ayaķ şundı

¹²⁷⁸ Çeng-i ğamuñda nāyla: Bir zerreden bu yolda D.

¹²⁷⁹ Zātĩ Dīvānı 1695.gazel, s.441.

¹²⁸⁰ ser-ā-ser: ser-ā-pā D.

Ḳüdüretden bizüm mir 'ât-i ḳalbüm sildi pāk [itdi]

5. Elifler çekdi ey Zātī benüm serv-i revānumdan¹²⁸²

Feraḥden cebe-yi cismi yine cān çekdi çāk [itdi]

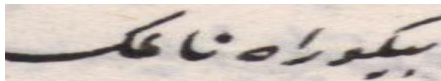
523

[Fazlī]¹²⁸³

meḥ'ulū fā'ilātū meḥ'ilū fā'ilūn

1. Ey sāḳi meclis içre fiḡānum çü diñledi
Bī-iḥtiyār baḡrı delindi ney inledi
2. Taḡlar degül görinen işidüp fiḡānumı
Gögsin geçirdi ḳorḡu ile yir melekleri
3. Muṭrib defūñ o şehe göḡüs ḳaḳduḡın görüp
Bir sille urdı yüzine ḳulaḡı çıñladı

104a

4. Kimse yüzine baḳmadı raḥm itmedi raḳīb
Seg gibi geldi meclise sek sek ki begledi
5. Ey Fazlī neydüğini
Bülbül fiḡānını şu ki gülşende diñledi

524

[İshāk]¹²⁸⁴

fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

1. Yine ben miskinüñe cevri firāvān eyledüñ

¹²⁸¹ bizüm: eyā D.

¹²⁸² ey Zātī benüm serv-i revānumdan: ol serv-i revān sīneme ey Zātī D.

¹²⁸³ Bu şiir Kara Fazlī Dīvānı'nda yoktur.

¹²⁸⁴ Üsküplü İshāk Dīvānı 5. musammat, s. 80.

Yine ben dil-ḥasteye dünyâyı zindân eyledüñ
 Yoluma ölmez diyü yok yire bühtân eyledüñ
 Hây zâlim hây kâfir n'eyledüñ kan eyledüñ

2. Zülmüñi ḥadden geçürdüñ cevri-bî-pâyân ile
 'Âkıbet öldürmeyince komaduñ [hicrân ile]
 Çeşm-i [ser]-mestüñdeki ol ḥançer-i bürrân ile
 Hây zâlim hây kâfir n'eyledüñ kan eyledüñ

3. Gûşe-i Beytü'l-ḥazen dârü'l-maḳâm oldu baña¹²⁸⁵
 Zehr-i ḡam nûş eylemek 'ayş-ı müdâm oldu baña

4. Ḥasretâ derdâ dirîgâ ḳalmadı dilde mecâl
 Bir nefes ârâm idüp şabr eylemek oldu muḥâl
 Ölmedin gel göreyin ḳanum ḥelâl olsun ḥelâl
 Hây zâlim hây kâfir n'eyledüñ kan eyledüñ

5. Şimdi İshâḳ uğradı bir derde kim dermânı yok
 Hâlini 'arz itmege cânânesine cânı yok
 Şol Mesîḥâ mi durur ol dîni yok îmânı [yok]
 Hây zâlim hây kâfir n'eyledüñ kan eyledüñ

525

[Taḥmîs-i Ḥayālî Ğazel-i Zâtî]¹²⁸⁶

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1. Cānuña âteş urur bir mihr-i raḥşānuñ mı var
 Sînde dâğ-ı ḡamından nâr-ı sūzānuñ mı var
 Şubḥ-dem¹²⁸⁷ şebnem urur¹²⁸⁸ bir çeşm-i raḥşānuñ¹²⁸⁹ mı var

¹²⁸⁵ İshâḳ Dîvânı'nda yer almasına rağmen yazmada 2 mısra eksik verilmiştir.

¹²⁸⁶ Ḥayālî, *Taḥmîs-i Ğazel-i Zâtî*, s. 82.

Sînede dâğ-ı ğamından nâr-ı sūzānuñ mı var¹²⁹⁰

Her maķāmı seyr ider bir māh-ı tābānuñ mı var

2. Esmez iken āb u hākūñ üzre hergiz bād-ı serd

Çekmez iken bülbulūñ ğonca ile gül yüzlü derd¹²⁹¹

104b Zînet eylerken seni geh lāle gibi sürh verd

Beñzüñi ey bŭstān faẓl-ı ħazān mı itdi zerd

Yoksa başı taşra bir serv-i ħırāmānuñ mı var

3. Güldi gül¹²⁹² gülşende saña ağlamak oldı¹²⁹³ naşīb

Ġoncaña yoĥsa rakīb-i ħār mı oldı qarīb

Derde mi düşdüñ ki dermān idemez saña¹²⁹⁴ tabīb

Ġoncaña yoĥsa rakīb-i ħār mı oldı qarīb¹²⁹⁵

Ĥār ile hem-sāye olmış verd-i ħandānuñ mı var

4. Mürde iĥyā kıldıĥıyçün yāre ben ‘İsā didüm

Yoķdur ey Ĥıẓr-ı Sikender-leb saña hem-tā didüm

Yoluma cān terkin itmezsın didi ĥāşā didüm

Yoluña cānum revān itsem gerek cāna didüm

Yüzüme biñ ĥışmla bakup didi¹²⁹⁶ cānuñ mı var

5. Ey Ĥayālī ‘ışķa ķul olalı sulţānsın yine

Ya‘ni bir ĥŭrīveşŭñ ĥŭsnine ĥayrānsın yine

¹²⁸⁷ dem: dek D.

¹²⁸⁸ urur: döker D.

¹²⁸⁹ raĥşānuñ: giryānuñ D.

¹²⁹⁰ Sînede dâğ-ı ğamından nâr-ı sūzānıñ mı var: N’olduñ inlersin felek hercāyi canānıñ mı var D.

¹²⁹¹ ğonca ile gül yüzlü derd: ğoncandan ālām ile derd D.

¹²⁹² Güldi gül : gül güler D.

¹²⁹³ oldı: olmış D.

¹²⁹⁴ saña: oña D.

¹²⁹⁵ Ġoncaña yoĥsa rakīb-i ħār mı oldu qarīb: Ağlayıp feryād edersin her nefes ey ‘andelīb D.

¹²⁹⁶ Yüzüme biñ ĥışmla bakup didi: Ĥışm ile baķtı yüzüme didi kim D.

Bir melek-şüretlinüñ derdiyle nālânsın yine
 Zülf-i dil-ber gibi ey Zâtî perişânsın yine
 Cevri bî-ḥad yoksa bir yâr-i perişânuñ mı var

526

[Taḥmîs-i Mu‘îdî Be-Ġazel-i Necâtî]¹²⁹⁷

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

1. Cilve itdi yine birkaç büt-i meh-rû begler
 Nice büt her biri bir serv ü semen-bû begler
 Şalınup nâz ile ‘âşıklara karşı begler
 Bir alay oldı perî şîvelü âhû begler
 Gözi âhûlaruñ alayına yâhû begler
2. İrişüp yine dimâğuma nesîm-i seḥerî
 Lâleveş tâzeledi her yaña dâğ-ı cigeri
 Dökülürse yiridür toprağa eşküm güheri
 Bir perî içün aḳar iki gözüm çeşmeleri

105a Şaḳınuñ bilmiş oluñ ılıdur ol şu begler

3. Murğ-ı cân kim öter eski vaṭanın unutmaz
 Bizi feryâd ile uzun giceler uyutmaz
 Ṭursa yüz yıl bu cihân içre nişîn ṭutmaz
 Raḥt-ı baḥtum götüri dūda urursañ dutamaz¹²⁹⁸
 Bir iki gün beni bu dünyada maḥbûb egler¹²⁹⁹
4. ‘Āşık-ı ḥaste-dilem bir gül-i nâzûk-bedene

¹²⁹⁷ Mu‘îdî Dīvânı 2. tahmis, s. 425.

¹²⁹⁸ Raḥt-ı baḥtum götüri dūda urursañ dutamaz: Kimseye uymasun ulaşmasun Allâh Allâh D.

¹²⁹⁹ Bir iki gün beni bu dünyada maḥbûb egler: Zülf-i bî-dîn ile ol ğamze-i cādū begler D.

Bağmazam bülbül-i şeydâ gibi şahın-ı çemene
 Âh kim hasret ile döndi yüzüm nesterene
 Bî-vefâlıklar ider yolına cânlar virene
 ‘ Acebâ böyle m’olur dünyede hep bu begler

5. Ey Mu‘îdî yiter olduñ bu hevâ yolında peyk
 Nice bir il sözine ola cevâbuñ lebbeyk
 Hâk ‘ inâyet kıla bir gün diyesin tevbe ‘ aleyk
 Ne Necâtî ne güzeller ne selâmün ne ‘ aleyk
 Fârîgüz idemezüz kimseye tapu begler

527

[Taştîr-i Mu‘îdî Be-Ġazel-i Necâtî]¹³⁰⁰

mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün mefâ‘îlün

1. Lebûñ ‘ aksiyle yaşumı görenler dir ki kâdur [bu]
 Ne kân olsun ki hecrûñde helâk oldum nişândur bu
 Cihândan el yuyan ehl-i dile âşûb-ı cândur bu
 Hevâ deryâsını pür-cûş iden seyl-i revândur bu
 Yahûd câm-ı maḥabbetde şarâb-ı ergavândur bu
2. N’ola¹³⁰¹ olduñ ise dil-berkayurmaz bildüğün itme
 Beni zülf-i siyâhuñsuz perîşân-ḥâl idüp gitme
 Bugün sâyeñde âsûde yaturken [âḥir inçitme]
 Güzeller pâdşâhısın yaraşmaz şöyle zulm itme
 Benüm ‘ ömrüm benüm cânım cihândur bu cihândur bu
3. Getürdiler ṭabîbi kim bile derdüm kıla dermân
 Bu müşkil ‘ uḳdemi dermân eliyle ḥall ide âsân

¹³⁰⁰ Mu‘îdî Dîvânı 1. taştîr, s. 430.

¹³⁰¹ N’ola: Ne var D.

105b Görüp anı revân düşdüm yire bî-‘ aql [ü ser-gerdân]

Benüm hâlât-ı vecdümnden olup âşüfteler¹³⁰² hayrân

El urdı nabzuma didi ğam-ı ‘ ışk-ı fülândur bu

4. ‘ Abîr-i Ka‘ be-i kūyuñ baña ‘ ıtr-ı kefen eyleñ

Bürehne ‘ âşık-ı zârem kefenden pîrehen eyleñ

Şehîd oldum benüm na‘ şum nihâl-i Sidreden [eyleñ]

Mezârum toprağın himmet kılup müşg-i Hıten eyleñ

Kim anda hûr u rıdvâna be-ğâyet armağandur bu

5. Necâtî cânını dostdan¹³⁰³ dirîğ eyler dimiş [düşmen]

Zihî düşmen ki düşmendür bizümle mâ-tekaddümnden

Mu‘îdî hâliş ü muhliş kuluñdur mâ-tekaddümnden¹³⁰⁴

Bu sözler ğayrı vaktur inanma ey yüzi gülşen

Yolında öldüğüm va’llâhi bi’llâhi yalandur bu

528

[Tahmis-i Mu‘îdî Be-Ġazel-i Necâtî]¹³⁰⁵

fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilâtün fâ‘ ilün

1. Ebr-i haţ kim baş çeküp ruhsâr-ı mehveşden çıkar

Dûd-ı âfetdür beni ağladup âteşden çıkar

Rûzgâruñ fitnesi bu zülf-i ser-keşden [çıkâr]

Hem-dem olan ğamze-i hûn-rizûne başdan çıkar

Gizlü râzı ‘ âşık[un] ol türk-i ser-höşdan çıkar

2. Kâtlüme kaşd eyleyelden ğamze-i hûn-ẖâr-ı dost

Olmışam yüz cân u dilden ‘ âşık-ı bîmâr-ı dost

¹³⁰² Olup âşufteler: kalup âşufte vü D.

¹³⁰³ cânını dostdan: dostdan cânın D.

¹³⁰⁴ mâ-tekaddümnden: ğod bilürsin sen D.

¹³⁰⁵ Mu‘îdî Dîvânı 1. tahmis, s. 424.

Şunsa şerbet vaq̃tidür la^ç l-i şeker-güftâr-ı dost
 ˆ Arız-ı ruhsâr içinde haṭṭ-ı ˆ anber-[bâr-ı dost]
 Dûd-ı miskâsâ durur kim âb u âteşden çıkar

3. Nîk ü bed gerçi kazâ-yı Hayy ü Qâdirden gelür
 Evvelin def^ç itmek âsân olsa âhirden gelür
 Hışm ile dil naḡdin almak çeşm-i kâfirden gelür
 Her ne sihr olursa ol ebrû-yı sâhirden gelür
 Her ne fitne var ise bu zülf-i ser-ḡoşdan¹³⁰⁶ çıkar

106a

4. Harf atup serv-i revâna ḡusn-i reftârûn senûn
 Haste eyler nergisi çeşm-i sitem-kârûn senûn
 Gül yüzüñi gören¹³⁰⁷ olur bülbül-i zârûn [senûn]
 Dolanup âşüfte diller genc-i ruhsârûn [senûn]
 Birgün ol bî-çâreler zülfûn gibi başdan çıkar
5. Yâr ile ˆ iş it Mu^ç idî gizlü râzuñ [açmadın]
 Cân şafâsın sür göñül naḡdini [döküp saçmadın]
 Yâ gibi çek baḡruña oḡ gibi senden kaçmadın
 Göñlini nerm idegör ḡusni bahârı [geçmedin]
 Ey Necâtî lâle gibi rızḡuñı taşdan çıkar

529

[Tahmis-i Mu^ç idî Be-Ġazel-i Aḡmed]¹³⁰⁸

fâ^ç ilâtün fâ^ç ilâtün fâ^ç ilâtün fâ^ç ilün

1. Ben ki bir meh-rû içün biñ âh ü zâr itsem gerek
 Cümle varum yoḡ idüp âhîr nişâr itsem gerek

¹³⁰⁶ ser-ḡoşdan: ser-keşden D.

¹³⁰⁷ yüzüñi gören: yüzüñ seyr iden D.

¹³⁰⁸ Mu^ç idî Dîvânı 3. tahmis, s. 427.

Baht-ı yâr olmadı ğurbet ihtiyâr itsem gerek
 Bir gice sevdâ-yı bûy-ı zülf-i yâr itsem gerek
 Müşg gibi kan yudup terk-i diyâr itsem gerek

2. Olalı âşüfte gönlüm bülbül-i gülzâr-ı ‘ışk
 Söylenür haqqumda her gün tâze bir güftâr-ı ‘ışk
 Âh kim bâğ-ı zamânda bulmadum bir yâr-ı ‘ışk
 Tekye-i rûzî degüldür maḥrem-i esrâr-ı ‘ışk
 Ben şeb-i târik-i yâri râz-dâr itsem gerek

3. Bir güle bak yüzüme âhumla ‘âlem ṭolmasun
 Tâzedür ḥüsnün güli ol bâdeden [kim] ṣolmasun
 Yoluña cân virmeyen ‘âşık murâdın bulmasun
 Şem‘ baş oynarsa bezmünde inen germ [olmasun]
 Ben ayağın tozına cānum nişâr itsem gerek

4. Cān ümîd-i bûse eyler âḥir ol şeydâyı gör
 Ḥāk-i pâyün kuḥlın umar çeşm-i nâ-binâyı gör

- 106b** İrmek ister dil kaşuñ râyına ḥüsn-ârâyı gör
 El uzadup zülfüne yalvaruram sevdâyı gör
 Mûr iken efsûn okıyup şayd-ı yâr¹³⁰⁹ itsem gerek

5. Göz görüp gönül sevüpdür bir büt-i gonçe-dehen
 Eksük olmaz lâleveş dâğ-ı firâkı sîneden
 Âh u yaşımdan oda cān şalayum deryâya ten
 Tîr-i âhumdan inen ğâfil yürür beñzer ki ben
 Bir gün ol kebk-i ḥırâmânı şikâr itsem gerek

¹³⁰⁹ yâr: mâr D.

6. Tāze tāze dāğ urup gögsüme berg-i gül gibi
 Acıyı kan ağılaram bezm-i belāda mül gibi
 Bu perīşānlıkda miskīn olmuşam sünbül gibi
 Gül yüzün çün nāle vü feryād idüp bülbül gibi
 Merğzār içre sehergeh murğzār itsem gerek
7. Söyledüp tūtī gibi bu ṭab‘ -ı şekker-bārumı
 Rūz u şeb medḥ eylerem ben dil-ber-i mekkārumı
 Öñde meşhūr itmeg içün defter ü tūmārumı
 Ḥaṭ-ı la‘l ü verd-i ruḥsāruñ görüp [eş‘ ārumı]
 Ḥüb-ı rengīn ü laṭīf āb-dār itsem gerek
8. Göreliden bir naẓar sen gözleri mestāneyi
 Eyledüm kuḥl-ı başār ḥāk-i der-i mey-ḥāneyi
 Bulmadum ‘ālemde cāndan geçmedin cānāneyi
 Sāḫiyā peymāne şun kim tevbe-i peymāneyi
 Şūfīler dülbendi gibi tār-mār itsem gerek
9. Gerçi kim fikr eylerem her ḥalḳada ol māhı ben
 Ḥalvet olmuşdur Mu‘īdī fikrüm ile encümen
 ‘Ālem-i cāna irişdüm ḳalmadı fikr-i beden
 Zıkr-i fikr isterseñ Aḥmed uşta ḥalvet [uşta sen]
 Ḳo beni kim fikr-i ruḥsār-ı nigār itsem gerek

530

107a [Mahlassız]

mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

1. Gözüm yollarda ḳalmışdur görün ol dil-rübā gelmez
 Bugün bu ḳalb-i nā-şāda anuñ çün hiç şafā gelmez

Helāk oldum firākundan ṭabībüm gör baña gelmez
 Cefā vü cevri arturdu bize ol bî-[vefā gelmez]
 Güzelden her ne dirsek hep gelür illā vefā gelmez

2. Helāk itmek muḳarrerdür beni bu derd ile miḥnet
 Eger kim böyle ḳalursa benümle şiddet ü ḥasret
 Dirīgā çāresüz ḳaldum geçirür cānuma fūrḳat
 Sitāremde temāşā bu ki ol ḥūrşid-i [meh]-ṭalˆ at
 Çıḳar her bir yaña seyrān ider benden yaña gelmez

3. Ne şuç itdüm dilā bilmem yine ol āfet-i devrān
 Çevirmiş yüzini benden nedendür ḳalmışam¹³¹⁰
 Ne deñlü daˆ vet itdüm ol birisi olmadı¹³¹¹
 Bizüm ile ḳaçar aḥşamlamaḳdan ol meh-i tābān
 Seḫer vaḳtinde gün gibi niçün bir gün çıḳa gelmez

4. Esirī bend-i ˆ āşık oldur dirīgā¹³¹²
 Anuñçün şehre olmışdur cihān içre yürür süferā¹³¹³
 Oturdum bezm-i miḥnetde ben ey ḥˆāce¹³¹⁴
 O yüzi muşḫafı varup oḳurdum şoḫbete ammā
 Sözüm geçmez Hümādur yüksek uçar oḳıya geçmez

5. Beni derd ü belā içün yaratmışdur meger ḥallāk
 Ki ḳısmet eylemiş ˆ ıḫḳı baña o ḳādir [ü] rezzāk
 Mutīˆ -i ḥoş nevā olsa ˆ aceb mi cemāle ˆ uşşāk
 Niğārum dūnki sözinden gele gibiydi İshāk

¹³¹⁰ Vezin tutarsız.

¹³¹¹ Vezin tutarsız.

¹³¹² Vezin tutarsız.

¹³¹³ Vezin tutarsız.

¹³¹⁴ Vezin tutarsız.

Şımazdı ‘ahd u peymânın unutmuşdur aña gelmez

531

[‘Askerî]¹³¹⁵

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

1. Kâr-ı ‘âlemden elüñ çek fâriğ’ül-bâl ol göñül
Aţlas u dünyeyi terk it ʔal‘at-ı şâl ol göñül
Muştafâya ümmet iseñ pîr-i vâlâ ol göñül
Tekyegâh-ı ‘ışka gel pāk-i âbdâl ol göñül

107b

2. Hıbb-ı ehl-i beyt ile ol la‘l-i cihân içinde fâş
Kıl ü kâli terk idüp pāk ol ʔalenderveş tırâş
Saña kimse dimesün vardur gözün üstinde ʔaş
Tekyegâh-ı ‘ışka gel bir pāk âbdâl ol göñül
3. Hı‘âb-ı ğafletden gözün aç yâre bak bî-dâr iseñ
Şuffe-yi ehl-i şafâ ʔavmine şâdık yâr iseñ
Sende ihvân-ı vefâ ol ‘âşık-ı dîdâr iseñ
Tekyegâh-ı ‘ışka gel bir pāk âbdâl ol göñül
4. İrmek isterseñ ʔarîʔat şâhınuñ dîdârına
Terk-i tecrîdi ʔabûl it bakma dünya varına
Çal neferi yûf di münkirün inkârına¹³¹⁶
Tekyegâh-ı ‘ışka gel bir pāk âbdâl ol göñül
5. Merd iseñ zâl-i cihândan eyle ey ‘âķil firâr
‘Âlemi terke ʔadem baş kıl mücerred ihtiyâr
Bî-beķâdur kimseye ʔalmaz bu fânî rûzgâr

¹³¹⁵ Bu şiir ‘Askerî Dîvânı’nda yoktur.

¹³¹⁶ Vezin tutarsız.

Tekyegāh-ı ‘ışķa gel bir pāk ābdāl ol göñül

6. Faķr-la faķr itdi peyem-ber boca tıtdı himmetüñ

‘Arş-ı ā‘lāden bülend oluşun der iseñ¹³¹⁷

Ĥora geķsün cehd kıl meydān öñinde ĥıdmetüñ

Tekyegāh-ı ‘ışķa gel bir pāk ābdāl ol göñül

7. Ehl-i ‘ırfān dehre dil virmez fenādur mülk ü māl

Ger taleb-kār-ı beķā iseñ yiter bir köhne şāl

Vaķıf-ı ĥāl ol tarīķat-ı ‘ışķa sığmaz kıl ü kāl

Tekyegāh-ı ‘ışķa gel bir pāk ābdāl ol göñül

8. Tālīb-i māl ü menāl olan ķeker yüz biñ belā

Ĥüb u dünye gitmeyince ķalbüme gelmez ģınā

İki ‘ālem serdarınuñ faķrıdur faķr ü fenā

Tekyegāh-ı ‘ışķa gel bir pāk ābdāl ol göñül

9. Reh-nümā iden hemīşe ‘Askerī güftārını

Görmek isterseñ Muĥammed mihrinüñ dīdārını

Ĥāricīyi ĥānegāhuñ kılma fāş esrārını

Tekyegāh-ı ‘ışķa gel bir pāk ābdāl ol göñül

10. Terk kıl nāmusı bir mūya yine vā-beste ol

Der-miyān-ı naķd-i cānı var miyān beste ol

108a Yārda ma‘şūma gel bir bende-i vā-beste ol

Tekyegāh-ı ‘ışķa gel bir pāk ābdāl ol göñül

11. ‘Askerī dünyede sen şāhid tevellā eylegil

¹³¹⁷ Vezin tutarsız.

Nesl-i Yūsuf-yāne bir lahza teberrā eylegil
 Kesdügi kavmi ẖavāricden müberrā eylegil
 Tekyegāh-ı ʿışka gel bir pāk ābdāl ol gönül

532

[ʿAskerī]¹³¹⁸

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

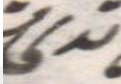
1. Hāmdüli'llāh Hākka minnet ehl-i iḳbāl olmuşuz

Muştafānuñ ümmetiyüz bend ü āl olmuşuz

Hırka-yı Nāciye uyduḳ ṭālib-i sāl olmuşuz

Baş açuḳ āl-i ʿAlī ʿışkına ābdāl olmuşuz

2. Bize luṭfindan ʿināyet eyledi ḥayrū'l-beşer

Şāh-ı merdān şefḳāt eyleyüp¹³¹⁹

Havfimiz yokdur ʿadüvv olursa ʿālem ser-ā-ser

Baş açuḳ āl-i ʿAlī ʿışkına ābdāl olmuşuz

3. Biz ki Sıbṭeyn ʿışkına bu cümle tenden¹³²⁰

Sīneden zeynü'l ʿabā mihr ile şeh-nāz¹³²¹

Cām-ı şevḳi ḥazret-i Bākır elünden¹³²²

Baş açuḳ āl-i ʿAlī ʿışkına ābdāl olmuşuz

4. Şādıkuñ şıdḳ ile uyduḳ çünki biz erkānına

Cān ile dilden başduḳ Kāzımuñ dāmānına¹³²³

Girmişüz şāhum rızā birle rızā meydānına

¹³¹⁸ Bu şiir ʿAskerī Dīvānı'nda yoktur.

¹³¹⁹ Vezin tutarsız.

¹³²⁰ Vezin tutarsız.

¹³²¹ Vezin tutarsız.

¹³²² Vezin tutarsız.

¹³²³ Vezin tutarsız.

Baş açuḳ āl-i ʿĀlī ʿışḳına ābdāl olmışuz

5. Müttekīyüz sīnede īmānımız oldu taḳī

Gice gündüz virdüm oldu bizüm¹³²⁴

ʿAskerīde bī-gümān iki cihānuñ revnaḳı

Baş açuḳ āl-i ʿĀlī ʿışḳına ābdāl olmışuz

¹³²⁴ Vezin tutarsız.

IV. BÖLÜM**T 752 NUMARALI MECMUANIN MESTAP'A GÖRE DÖKÜMÜ**

Yp no	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
2b	Fehmî	Hele virürse âhumdan benüm bu sîne-i sūzân Özin urmaz idi tağa çemende lâle-i nu' mân Baña bu derd ü 'ışk içre 'aceb hâlet durur hey cân Eridüm nâr-ı şevküñle gözüm ağlar gönül hândân Hemân ol şem'e döndüm kim güler kendü ziyânına	Görüp her dil-beri Fehmî cihânda şağın aldanma Anuñ hüsine meyl idüp görüp ahlâkın aldanma Vefâlî dil-berüñ olur cefâsı şağın aldanma Yüzüñe gülse birkaç gün Necâtî şağın aldanma Ki gerçekler inanmadı bu dünyânuñ yalanına	Tahmis/ 4 bent		mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün	
2b - 3a	Mihri	Bugün bir hüsn şâhınuñ yüz urdum âsitânına İrişüp 'andelîb-i gül cemâl-i gülsitânına Şafâlar virdi 'uşşâkuñ yine rûh-ı revânına Getürmiş hâl-i müşgîn hümâyün zülfî yanına Ne hoş şeh-bâzdur gör kim beg ilter âşiyânına	Görüp bir hûb-ı zîbâyı ey Mihri şağın aldanma Görürsün günde biñ kere anuñ ahlâkın aldanma Olur her hûbluğuñ lâ-büd zevâlî şağın aldanma Yüzüñe gülse birkaç gün Necâtî şağın aldanma Ki gerçekler inanmadı bu dünyânuñ yalanına	Tahmis/ 7 bent		mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün	
3b	Su'âlî	Yine nakkâş-ı ezel nakş-ı ruhuñ sâde kodi Yüzüñe karşı gönül murğın feryâda kodi Beni gözyaşı gibi bir ulu deryâda kodi Sen[i] cân gülşenine servveş âzâde kodi Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda kodi Gül[i] ârâyış idüp bûlbûli gavğâda kodi	Görelî sen gülî didem gibi kan oldu yürek Göge serper dikilür âh-ı duhânuma direk Nazar it hâl-i Su'âlîye gül ey katı yürek Beni ağlatma didüm didi o dil-ber gülerrek Kimini sevdi Hudâ kimini sevdâda kodi Gül[i] ârâyış idüp bûlbûli gavğâda kodi	Muhamme s/ 5 bent		fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
4a	Ĥabîbî	Tekye-i ihsân[a] kim bir hoş ziyâretgâhdur Yüz sürer dâ'im mücerredler ulu dergâhdur Ĥûn-ı vaşl-ı hâş u 'âma hasbeten li'llâhdur Ol şahâvet menba' ı kim adı Sa'dî Şâhdur	Ĥûn-ı vaşlından Ĥabîbûñ bir gice mihmân olur Taht-ı 'âc üstine çıkup 'âlem-i sulţân [olur] [Ol şahâvet menba' ı kim adı Sa'dî Şâhdur]	Muhamme s/ 6 bent		fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
4b	İshâk	Gerçi Yûsuf gibi mümtâz güzel nâdir olur İki 'âlemde naẓîrûñ dahı yok söz bir olur	Her güzelle şalınan kesb-i zarâfet idemez Her gülîstân okıyan şanma ki hep şâ'ir olur	Gazel 6 beyit		fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	İshâk Çelebî Dîvânı 55. gazel, s. 100.
4b	Necâtî	Yâr mâ'il olıcağ mihr [ü] maḥabbet az olur Anuñ içündür niyâz ehline dâ'im nâz olur	Fitne-i âḥîr zamân oldu Necâtî sözleri Her gazel kim diye bir maḥbûb-ı ḥoş-âvâz olur	Gazel 5 beyit		fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Divanı 201. gazel, s. 270.

4b - 5a	‘Aṭā	Gerçi nāz ehli güzellerde vefā nādir olur Çekerüm şimdi hele cevruñi uş bir bir olur	Cân vir yâr yolına yüzüñi hâk eyle ‘Aṭā Niceler fâ’idesüz sîm ü zere kâdir olur	Gazel 6 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	
5a	Şeyhî	Lâlenüñ çehresini gül yanağün hâk eyler Goncenüñ zehresini la‘l-i lebün çâk eyler	Şâkiyâ Şeyhiye gam rağmına bir cām getür Kim anuñ cür‘ası biñ cāmı feraḥ-nâk eyler	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Şeyhî Divanı, 57. gazel, s. 116.
5a	Aḥmed	Şekerüñ zehresini şehd-i lebün çâk eyler Mâh-tâbuñ yüzüñi şevkûñ eli hâk eyler	Aḥmed ol kâmet-i dil-cûya hevâdar olalı Kanda bir serv görür ise yüzini hâk eyler	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Aḥmed Paşa Dîvânı 60. gazel, s. 147.
5a-5b	Necâtî	Mest olur murğ-ı çemen gül yaqalar çâk eyler ‘Ârif-i vaḥdet olanlar bunı idrâk eyler	Yâ Rab ol hoşka-i la‘lin ne müferrihdür kim Her nefes nice Necâtiyi ferAḥ-nâk eyler	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Necâtî Dîvânı 180. gazel, s. 256.
5b	Âzādî	Yüzine ol dest-mâlin meh-i nev kim niḡâb eyler Cemâl-i mâh-tâba aḡ ebr-i hicâb eyler	Yüzine dest-mâlin tuṣsa Âzādî n’ola ol meh Kemâl-i rif’atinden ben faḡirinden hicâb eyler	Gazel 5 beyit	mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün	
5b	Fiğânî	Dökmege kanını ḡalkuñ [ki] müjeñ âl eyler Bize geldükçe ṭokunmaz geṭer ihmâl eyler	Gül yüzünsüz idemez ṭab‘-ı Fiğânî efğân Gülşenüñ bülbülünü faşl-ı ḡazân lâl eyler	Gazel 7 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Fiğânî Dîvânı 12. gazel, s. 39.
6a	Nizâmî	Ayağün altına her kim yüzini hâk eyler Gün gibi kendüyi tâc-ı ser-i eflâk eyler	Zâhid ol ṭurre ü ruḡsâr Nizâmî ne bilür Giceden gündüzi ama kaçan idrâk eyler	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 22. gazel, s.59.
6a	Ḥafî	Gül işitdükçe yüzüñ vaşfın özin hâk eyler Gonca aṇduḡça dehânun yaḡasın çâk eyler	Meh-liḡâlardan iden devr-i sitârem mi ola ‘Acabâ yoḡsa Ḥafî gerdiş-i eflâk eyler	Gazel 7 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Ḥafî Dîvânı 38. gazel, s. 62 .
6a-6b	Ḥayâlî	Başum diyâr-ı ḡamda belâ kûh-sârıdur İki gözüm bi-‘aynihi anuñ pınarıdur	Beyti ocağına şu koyan cümle şâ’irüñ Cânâ Ḥayâlinüñ ḡazel-i âb-dârıdur	Gazel 5 beyit	mef’ülü/ fâ’ ilâtü/ mefâ‘îlü/ fâ’ ilün	Ḥayâlî Dîvânı 88. gazel, s. 119.
6b	Nazmî	‘Âşık-ı dil-ḡasteye hem-dem fiğân u zârıdur Dem-be-dem üstüne aḡlar dîde-i ḡûn-bârıdur	Hoş ider elfâz ile nazmum durur bâr [u] laṭîf Dür dişüñ vaşfında cânâ Nazminüñ eş’ârıdur	Gazel 4 beyit	fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	Edirneli Nazmî Dîvânı 1899. gazel, s. 1103.

6b	Başıri	Gönlüm evine od şalan ol gül- ^ç izârdur Boynum buran benefşe haṭınuñ bahârdur	Zer naḳdi gerçi yoḳdur elinde Başırinüñ Eş ^ç âr-ı naḳdinüñ hele şâhib- ^ç ıyâridur	Gazel 6 beyit	mef ^ç ülü/ fâ ^ç ilätü/ mefâ ^ç ilü/ fâ ^ç ilün	Başıri Divanı 22. gazel, s. 79.
6b-7a	Necâti	Her kaçan kim hâli ol yârüñ yañağın yaşdanur Şanuram pervânedür düşmiş çerâğın yaşdanur	Var ise devlet Necâti dünyede şol başdadur H ^ç âba vardukça habîbinüñ ayağın yaşdanur	Gazel 5 beyit	fâ ^ç ilätün/ fâ ^ç ilätün/ fâ ^ç ilätün/ fâ ^ç ilün	Necâti Dîvânı 195. gazel, s.265.
7a	Necâti	Çınârüñ ḳadd-i yâra nisbeti var Eli yufḳa velî hoş himmeti var	Ayağüña yüzün sürer Necâti Eyü varur başında devleti var	Gazel 7 beyit	mefâ ^ç ilün/mefâ ^ç ilün/ fe ^ç ülün	Necâti Dîvânı 86. gazel, s.198.
7a-7b	Kemâl	Didüm bir cām şun la ^ç lünden ey yâr Didi yitmiş sinün saña yûri var	Kemâl cyle taḥammül ^ç ıṣḳ-ı yâre Şîfâtü'l- ^ç ıṣḳ ente'l-ḳâ ^ç ale'n-nâr	Gazel 5 beyit	mefâ ^ç ilün/mefâ ^ç ilün/ fe ^ç ülün	Bu şiir İbn-i Kemâl Dîvânı'nda yoktur.
7b	İşhâḳ	Gönlüm ki anda bir güzelün tâze dâğı var Bir köhne ḥânedür yeñilenmiş ocağı var	İşhâḳ mihr ü mâh ile ma ^ç mûre-i cihân Bir tekyedür öninde bir iki çerâğı var	Gazel 5 beyit	mef ^ç ülü / fâ ^ç ilätü/ mefâ ^ç ilü/ fâ ^ç ilün	İşhâḳ Çelebi Dîvânı 30. gazel, s. 87.
7b	Necâti	Şol ^ç âşıḳuñ ki dil-ber-i zîbâ cemâli var Şâd olsun ol hemîşe ki dünyâca mâlı var	Gâhî dehânuñ aldı dile geh miyânuñı Yine Necâti uñmaduğün ne ḥayâli var	Gazel 6 beyit	mef ^ç ülü/ fâ ^ç ilätü/ mefâ ^ç ilü/ fâ ^ç ilün	Bu şiirde başlık Ḥayâlî olarak verilmiştir. Necâti Dîvânı'nda 135. gazel, s.228.
7b-8a	Necâti	Gülşen-i ḥüsn ü cemâlün ki ḳış u yaz açılır Şan İrem bâğı durur gülleri durmaz açılır	Ey Necâti bu cihânda açılır çok gül-i ter Rûḥ-ı dil-ber gibi gül lîkin inen az açılır	Gazel 5 beyit	fe ^ç ilätün/ fe ^ç ilätün/ fe ^ç ilätün/ fe ^ç ilün	Necâti Dîvânı 173. gazel, s. 252.
8a	Revânî	Bâğa vardukça kim ol serv-i gül-endâm [açılır] Yüzine ḳılsa naḳar hep gül [ü] bâdâm açılır	Bülbül-i gülşen-i ḳuds olsa gönül murğı ne var Bağ-ı ṭab ^ç umda Revânî gül-i ilhâm açılır	Gazel 5 beyit	fe ^ç ilätün/ fe ^ç ilätün/ fe ^ç ilätün/ fe ^ç ilün	Revânî Dîvânı 105. gazel, s. 137.
8a-8b	Uşulî	Çîn seḥerden yine enfâs-ı şabâ hoş-bû gelür Yine şahrâ-yı Ḥotenden bir güzel âhü gelür	Çün belâ yazmış ezelde kâtib-i Ḥaḳḳe'l-ḳalem Ey Uşulî başa âḥir yazılan yazu gelür	Gazel 8 beyit	fâ ^ç ilätün/ fâ ^ç ilätün/ fâ ^ç ilätün/ fâ ^ç ilün	Uşulî Dîvânı 30. Gazel, s. 50.

8b	Ḥafī	Ma' şūḡdan ne deñlü ki cevır [ü] cefā gelür Virür şafā vü 'āşıḡa luṭf [u] vefā gelür	Göñlüm ṭavāf-ı Ka' be-i vaşlına anuñ Ḥafī Sa' y eyledüḡi mürde ḡaḡı çün şafā gelür	Gazel 7 beyit	mef' ülü/ fā' ilätü/ mefā' ilü/ fā' ilün	Ḥafī Dīvānı 42. gazel, s. 65.
8b	-	Gülşen-i kūyuña bir daḡı girem gibi gelür Vaşluñuñ güllerini yine direm gibi gelür	Giricek bir daḡı mecmū' a-yı ḡüsnüñ elüme Aradan defter ü hicrān direm gibi gelür	Gazel 6 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	
9a	'Aṭā	Yine cānum sevinür ol ruḡ-ı zibā mı gelür Yine gözüm segirür gözleri şehlā mı gelür	Gözleri yaşına ḡarḡ oldı 'Aṭānuñ ṭut elin Nedür ey serv-i revān saña temāşā mı gelür	Gazel 5 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	
9a	Aḡmed	Ruḡlaruñ 'aksini cām içre bulam gibi gelür Leblerüñ sırrını bâdeyle bilem gibi gelür	Defter-i 'ışḡa yazılmaḡa ger Aḡmed oḡına Gözleri yaşlı başı üzre ḡalem gibi gelür	Gazel 7 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	Aḡmed Paşa Dīvānı 56. gazel, s. 145.
9a - 9b	Ca' fer	Kātib-i eşküñ dizüp kirpüklerüñden ḡāmeler Şafḡa-i ruḡsārum üzre yazdı fūrḡat-nāmeler	Ca' ferā ol Hızır ḡaṭṭuñ yazmaḡa vaşf-ı lebin Āb-ı ḡayvāndan midād it şekerden ḡāmeler	Gazel 5 beyit	fā' ilätün/ fā' ilätün/ fā' ilätün/ fā' ilün	Ca' fer Dīvānı 52. gazel, s. 248.
9b	Aḡmed	Sīne ḡamzeñ oḡını cān [u] cigerden küniler Dīde izüñ tozını nūr-ı başardan küniler	Aḡmed umar ki ḡamā' il ḡıla boynuña ḡolın Gerḡi sen sīm ü teni heykel-i zerden küniler	Gazel 6 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	Aḡmed Paşa Dīvānı 69. gazel, s. 151.
9b-10a	Mu' idī	Lāle-ruḡlar donanup nāz ile giyse ḡaralar Āl ider ki döküp ḡanımı ḡāke ḡaralar	Vaşf idelden berü ḡaddüñle Mu' idī ḡaṭuñı Eline ḡāme alup defter ü dīvān ḡaralar	Gazel 7 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	Mu' idī Dīvānı 146. gazel, s. 164.
10a	Necātī	Gülleri bād-ı şabā ḡanda bulursa yaḡalar Çāk olupdur şanemā hicrūñ elinden yaḡalar	Ey Necātī hele ben gördüḡi[mi] söyleyeyin Nem ola n'eyleyeler ḡāyeti bu kim yaḡalar	Gazel 5 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	Necātī Dīvānı 168. gazel, s. 249.
10a	Ḥayālī	Sīnem üzre yāreler ey dil aḡız bir itdiler Ḳatline ben derd-mendüñ ḡüsn-i tedbīr itdiler	Başdan ayaḡa Ḥayālīñüñ çeşmine zaḡm urmaḡa Oḡlaruñ ey ḡaşı yā tīgüñle el bir itdiler	Gazel 5 beyit	fā' ilätün/ fa' ilätün/ fā' ilätün/ fa' ilün	Bu şiir Ḥayālī Dīvānı'nda yoktur.
10a-10b	Ṭālī' ī	Ḳorḡarın zülfüñe bir bend ile yüzi ḡaralar Seni bir aḡa düşürüp aña bir āl ḡaralar	Ṭālī' ī iki cihānda yüzüñ aḡ olur eger Yār işigünde ḡara ṭopraḡa ḡanuñ ḡaralar	Gazel 5 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	

10b	İşhāk	Qaddūne ḥüsnüñ libāsı atlas-ı zibā yiter ‘Āleme pīrāye ol naḥl-i cihān-ārā yiter	Yāre fūrkat-nāme gönderdükde İşhāk adına Yaz bu şi‘ri evveline şüret-i inşā yiter	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fa‘ ilün	İşhāk Çelebî Dīvānı 35. gazel, s. 90.
10b	Nizāmî	Dār-ı gurbetde ḥayāl-i yârdur eglencemüz Himmetünde her cihetle vardur[ur] eglencemüz	Bir zamān eglencemüz ḥaṭṭ-ı ruḥ-ı cānān idi Ey Nizāmî şimdilik eş‘ârıdur eglencemüz	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fa‘ ilün	Bu şiir Karamanlı Nizāmî Dīvānı’nda yoktur.
10b-11a	Uşulî	Kanı şol gün kim cemāl-i yâr idi eglencemüz Devletünde her cihetle var idi eglencemüz	Şoḥbetinde yoğ idi ağıyardan hergiz melāl Ey Uşulî bir gül-i bî-ḥār idi eglencemüz	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fa‘ ilün	Bu şiir Uşulî Dīvānı’nda yoktur.
11a	İşhāk	Var idi vaşl-ı yâr ile gâyet ḥuzûrumuz Gitdi gönülde qalmadı aşlâ sürûrumuz	Şol bir ḥaḳîr zerreden eksük degül misün İşhāk şanma bilemeyüz biz kuşûrumuz	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘ ilü/ fā‘ ilün	İşhāk Çelebî Dīvānı 92. gazel, s. 121.
11a	Mu‘îdî	Evden çıkup gelinceye dek yâr-i cānumuz Qalmadı tende ḥasret ile yâri cānumuz	Her bî-vefā cefālar idüp cāna göz diker Bārî ecel Mu‘îdî gelüp alsa cānumuz	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘ ilü/ fā‘ ilün	Mu‘îdî Dīvānı 170. gazel, s. 182.
11a-11b	Şem‘î	Nice fark eyleyelüm biz giceden gündüzümüz Māh-rûlar arasında yoğ imiş yıldızumuz	Āteşi şevküñ [ile] Şem‘i-yi âşüfte gibi Göricek gün yüzünü maḥv iderüz kendözümüz	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Bu şiirde başlık Āteşi olarak verilmiştir. Prizenli Şem‘î Dīvānı 79. gazel, s. 483.
11b	Esîrî	‘İşkuña bil bağladum yoğdur bir inkârumuz Teñri ḥaḳḳı dönmez ikrârdur ikrârumuz	Ey Esîrî gevher-i ‘ışkuñ bugün şarrāfiyuz Ehl-i ‘ışk ile durur her dem bizüm bāzârumuz	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
11b	Figānî	Yile virürse bād-ı ecel ḥāksârumuz Ḥācet-geh-i cihān ola seng-i mezârumuz	Bāğ-ı cihānda toğrısı bu kim Figāniyâ Ol serv-ḳaddi sevmede yoğ iḥtiyârumuz	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘ ilü/fā‘ ilün	Figānî Dīvānı 35. gazel, s. 51.

11b-12a	Mihri	Gördi bir meh-liqâyı yine sevdi gözümüz Göz ucından göze göz odlara atduķ özümüz	Ruḥ-ı şem' ine anuñ mihri çü pervânelerüz Yanalum yaḫılalum bir pula dökmez yüzümüz	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Mihri Dîvânı 64. gazel, s. 497.
12a	Tâli'î	Bize şol deñlü cefâ eyledi sengîn-dilümüz Bir daḫı güzel adın anmağa varmaz dilümüz	Tâli'î ger şoralar ḫâne şafâsın yârüñ Dâd [u] feryâd diyüben çağıra bir dem kılumuz	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
12a	Âhi	Dâğ oldu lâle gibi dil-i bi-ḫarârumuz Himmetle gör neler bitürür ḫâksârumuz	Bir vaķt ola ki ' ibret içün ḫalka Âhiyâ Târiḫ ola illere seng-i mezârumuz	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtü/ mefâ' ilü/ fâ' ilün	Âhi Dîvânı 39. gazel, s. 20.
12b	Raḫmî	Baḫmaz ol mâḫ dün [ü] gün yaş aḫıdur bu gözümüz Ey felek n'eyleyeyüm düşdi bizüm yıldızumuz	Zülf [ü] ruḫsârını ol mâḫveşüñi görmeyeli Raḫmiyâ oldu ber-â-ber gicemüz gündüzümüz	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Raḫmî Dîvânı 94. gazel, s. 356.
12b	Âhi	Zâhidâ içseñ eger sen de bizüm şerbetümüz Gün gibi zâhir olurdu saña keyfiyyetümüz	Göremez şîşeleri izi tozından pür olup ' Aceb ol günlere Âhi ire mi sâ' atümüz	Gazel 7 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Âhi Dîvânı 38. gazel, s. 19.
12b - 13a	Râhi	İşigün taş olaldan senedi devletümüz Birebirdür maraḫ-ı şirke bizüm şerbetümüz	Râhiyâ ' arşa kadem başmak olurdu yârüñ İşigünde yineler kelle-i bi-devletümüz	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
13a	Yaḫyâ	Yüzüñe mihr ü kamer dimege döymez yüzümüz Ey şeker-leb dehen-i tengüñe yoḫdur sözümüz	Şi' rimüz âb-ı ḫayât oldu hemân ey Yaḫyâ Cân bağışlarsa n'ola işlerine her sözümüz	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Taşlıcalı Yaḫyâ Dîvânı 141. gazel, s. 370.
13a	Derûnî	N'ola ger yoḫ ise mescidde bizüm raḫbetümüz Gele mey-ḫâneye şüfî göresin ḫürmetümüz	Ey Derûnî ḫâlûmi şerḫ itdigümce tâmiye Yüz çevirdi zülf-i dil-ber gibi ihmâl eyledi	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
13a - 13b	Âhi	Taḫlar çün nâlemi güş itdi feryâd eyledi Didiler kim dehr bir Ferḫâd bünyâd eyledi	Adına düşmezdi gerçi ḫaddümüz dâl eylemek Ol elif-ḫâmet bugün Âhi ' aceb ad eyledi	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Âhi Dîvânı 123. gazel, s. 57.
13b	Zâtî	Âḫ kim emvâc-ı deryâ belâ cüş eyledi Rüzgâr aña vücûdum zevraḫın ḫuş eyledi	Görmege sen bârî gel bi'llâhi Zâtî ḫasteye Şabr u şîḫḫat ey ecel anı ferâmüş eyledi	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Dîvânı 1062. gazel, s. 384.

13b - 14a	Mu‘îdî	Yârda [gerçi] degül himmet ü şefkat bâkî Âh kim dahı durur dilde maḥabbet bâkî	Ḥasb-i hâl eyle Mu‘îdî gazeliyyâtunı kim Ḥâlet-i süz gerek sözde [vü] şan‘ at bâkî	Gazel 7 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Mu‘îdî Dîvânı 474. gazel, s. 414.
14a	Âhî	Derd ü ḥasret bu degül kim ola fûrkat bâkî Derd odur kim ben ölem kıla bu ḥasret bâkî	Şoḥbeti var mey-i nâb ile bugün yârânun Yüri ey Âhi senünle yine şoḥbet bâkî	Gazel 4 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Âhî Dîvânı 130. gazel, s. 60.
14a	Mesîḥî	Cânda râḥat nic‘ola dilde cerâḥat bâkî Korkaram bir gün ölem kıla bu ḥasret bâkî	Gel Mesîḥî tama‘ un var şu‘âdan kat‘ eyle ‘İzzet olmazsa ne ğam ğuşe-i zillet bâkî	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bu şiir Mesîḥî Dîvânı’nda yoktur.
14a-14b	Lâmi‘î	Âh kim cây-ı ḥarâbum bir dem âbâd olmadı Bir nefes ‘âlemde bu ğam-ğın dilüm şâd olmadı	Bî-vefâlık resmidür i‘ râzı yârün Lâmi‘î Şanma kim yanında derd ü miḥnetün yâd olmadı	Gazel 7 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Lâmi‘î Dîvânı 508.gazel, s. 336.
14b	Mu‘îdî	Gerçi yıl toḳınmadın zülfüñ perişân olmadı Bu perişân olmadın ol ‘anber-efşân olmadı	Cânı çıkınca neler çekdi Mu‘îdî derd-mend Baş ile cân oynamak müşkıldür âsân olmadı	Gazel 7 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘îdî Dîvânı 475. gazel, s. 415.
14b	Belîğî	Dilimüz anlayamaz şûfî bizüm kâl ehli Bî-zebân söyleşelüm var ise bir hâl ehli	Her dem âl ile Belîğî öper ol serv ayağın Görmedüm hûn-ı sirişküm gibi bir âl ehli	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	
15a	Ṭâli‘î	‘Işk yolında gerekmez şanemâ ‘âr ehli Ehli vardur her işün mâ-ḥaşal ey yâr ehli	Ṭâli‘î tûṭî-i ṭab‘ un söze âğâz idicek Âferinler getüre hep aña güftâr ehli	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
15a	Şadri	Gönlümün kaşun gözündür her zamân eglencesi Kim olur tıfl olanun tîr ü kemân eglencesi	Şadriye uyup üleşdi kımaz ağzından rakîb Çâre ne kelbün olurmış üstüḥân eglencesi	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
15a - 15b	Ünsî	Gîtmege ‘azmüm gel ey âşûfte cân eglencesi Olmasa vaşlun ḥayâli her zamân eglencesi	Ünsiyi men‘ eyleme zâhid şarâb-ı nâbdan Kim olur rindün şarâb-ı erġavân eglencesi	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Ünsî Hasan Dîvânı’nda yoktur.

15b	İşhāk	Bu çeşm-i çeşme-sārīnūn ‘aceb hūnīn akar yaşı Meger var ise ol ‘aynuñ ciger dāğındadır başı	Kemāl-i luṭf-ı ṭab’ uñla senūñ şî’ rin gören İşhāk Hemān bî-iḥtiyār eyler saña ṭaḥsīn ü sâbâsı	Gazel 5 beyit	mefā‘îlün/ mefā‘îlün/ mefā‘îlün/ mefā‘îlün	İşhāk Çelebi Dīvānı 291. gazel, s. 231.
15b	Şāhidī	Hāk-pāyine adımız bende ḥarīdārlığı Gelmesün dünyede kıl başına el darlığı	Şāhidīye dehenūñden vire bir buse didüm Didi var āḥī kıya yok yire cerrārlığı	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
15b-16a	Mu‘îdī	Ġamzeñ kıya kıya nazar eyler baña gibi Ben mübtelāya göz göre āḥir kıya gibi	Ögüp Mu‘îdi sevdüğini göge çıkarur Yâ Rab kim ola ol şanem-i meh-likâ gibi	Gazel 5 beyit	mef’ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘îlü/ fā‘ ilün	Mu‘îdī Dīvānı 453. gazel, s. 399.
16a	Necātī	Kākül-i müşgīni birdür ‘arız-ı gül-fām iki Nitekim ‘âdetdür olur qadr bir bayram iki	Düşde ‘ışkuñ ḥāletin Mecnūna şordum didi kim Saña hem-demdür Necātī bāde birdür cām iki	Gazel 7 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Necātī Dīvānı 622. gazel, s. 537.
16a - 16b	Mu‘îdī	Yokdur şeb-i firāka nihāyet didükleri Oldur meger ki rüz-ı kıyāmet didükleri	Hālüm ne resme şerḥ ideyin ey Mu‘îdi kim Gelmez beyāna vü cedele ḥālet didükleri	Gazel 5 beyit	mef’ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘îlü/ fā‘ ilün	Mu‘îdī Dīvānı 434. gazel, s. 385.
16b	Nizāmī	‘İşkuñ olalı cānuma hem-dem didükleri Derd oldu dil ḥarimine maḥrem didükleri	Demler gelür Nizāmī başa ‘ışk içinde kim Biñ yılda görünür göze bir dem didükleri	Gazel 5 beyit	mef’ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘îlü/ fā‘ ilün	Karamanlı Nizāmī Dīvānı 111. gazel.
16b-18a	Necātī	Gülşende re’îs olmağa ezhāra benefşe Demdür ki qadem-rence kıla vara benefşe	Hākdan dilerem devlet ü ‘ömrün ola cāvid Nite kim olur pîş-rev-i ezhāra benefşe	Kaside 44 beyit	mef’ ülü/mefā‘îlü/ mefā‘îlü/ fe’ ülün	Necātī Dīvānı 22. kaside, s. 87.
18a-19a	Necātī	Yılta bir kez gösterür ‘āşıklaradīdār gül Şanasun kim oldu nūr-ı Aḥmed-i Muḥtār gül	Tācverler üzre şāhā şehriyār ol şehriyār Nite kim her nev-bahār olur şeh-i ezhār gül	Kaside 40 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Necātī Dīvānı 15. kaside, s. 60.
19a	Necātī	La‘l-i şīrīnūñ aṇup n’ola atarsam cān aña Kim göricek kendü qanum gibi kaynar qan aña	Ġamze-i hūn-rizine dil virme cān bāzārıdur Ey Necātī dil-ber oğlandıur gelür āsān aña	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Necātī Dīvānı 5. gazel, s. 147.
19a-19b	Yahyā	Şol cefā ṭaşı ki senden irişür qat qat baña La‘lden kıymetlidür ey ḥāce-i behçet baña	Menzil-i maqşūda ey Yahyā irerdüm gün gibi Zerrece olsa erenlerden eger himmet baña	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Taşlıcalı Yahya Dīvānı 11. gazel, s. 286.

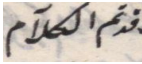
19b	Yahyā	Yaraşur gâyetde ey âhû bakışlı dil-rübâ Bu kâra çullar baña ol miski kemhâlar saña	Dest-i kudretle yazılmış bir elifdür şanasın Câme-i şeb-gün ile Yahyā o serv-i dil-[güşâ]	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Taşlıcalı Yahyā Dīvânı 5. gazel, s. 282.
19b	Necâtî	Âfet-i dîn olan ol gîsû-yı 'anber-bû gibi Gâret iden gönülünü ben mübtelânun bu gibi	Olmaduñ hergiz Necâtî tîr-i miñnetden hâlâş Ol kemân-ebur cefası alnuña yazı gibi	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 560. gazel, s. 494.
19b - 20a	Necâtî	Şol ki yâri hoş görüp kımaz bugünü yarına Cenneti dîdâra şatar 'ışık ola dîdârına	Ey Necâtî ol şeker-leb gülmeyince gül gibi Muhtâli' olmadı kimse ağzınun esrârına	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 504. gazel, s. 455.
20a	Necâtî	Şevküñle yanan dillere pervâne disünler Sen şem' olıcağ 'âşıkuna yâ ne disünler	Bir vech ile şüret virelüm şî're Necâtî Kim halk be bak ma' ni-i Selmâna disünler	Gazel 6 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	Necâtî Dīvânı 136. gazel, s. 228.
20a	Necâtî	Atılır çarh okı gibi tîr-i âhum göklere Ey hilâl-ebur şağın kim atduğum düşmez yire	Er degül misin Necâtî olma dünyâya muhtâ' 'Avret iken ol şu şüretle muhtâ' olmaz ere	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 449. gazel, s. 418.
20b	Necâtî	Sen hilâl-ebur gâmından çıkıdı nâlem göklere Tîr-i âhumdan şağın kim atduğum düşmez yire	Ey Necâtî 'izzet-i dünyâya bakma merd iseñ Bir vefâsuz kâhbedür dünye ki hiç varmaz ere	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 499. gazel, s. 452.
20b	Necâtî	Unuduldu saña cânlar virdüğüm yâd olmadı Gerçi dirler dostlar varın viren yâd olmadı	Şefkat it yap yap Necâtî gönlini didüm didi Hey bizüm mahallede bir hâne âbâd olmadı	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 565. gazel, s. 498.
20b - 21a	Kerîmî	Bir gice ol mâh ile şöbet müyesser olmadı Şevkine anuñ için 'ışret müyesser olmadı	Ey Kerîmî bilmezem kim kime yanam hâlümü Bir gice ol şem' ile şöbet müyesser olmadı	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
21a	Necâtî	Şol ki hasret oklarıyla yüregi kan olmadı Er midür meydân-ı gamda adı yoldaş olmadı	Şağınun devletlüler mey-hâne yolından kıatı Uğramayınca Necâtî böyle kıallâş olmadı	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fa' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 608. gazel, s. 527.
21a	Necâtî	Sünbül saçunuñla hâşırımız 'âtır olmadı Gün ruğların bizümle iki gün bir olmadı	Yakma cahîm-i hecre müebbed Necâtîyi Bî-çâre 'âşık oldu ise kâfir olmadı	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtü/ mefâ' ilü/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 600. gazel, s. 521.

21a - 21b	Necâtî	Aldum ağzuñ ölçüsini zerre deñlü yok vefâ Pür-cefâsın hey güneş yüzlü habîbüm Muştafâ	Nâmeye sığmaz Necâtîñün oransuz kışşası Göz yaşıyla kapuña ‘arz ola bâkî mâcerâ	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Necâtî Dîvânı 1.gazel, s. 145.
21b	Hayretî	Gün yüzüne <i>ve ‘d-duḥâ</i> eyler delâlet Muştafâ Hem kıılır <i>ve ‘l-leyli</i> zulfüne delâlet Muştafâ	Hayretî yanar cehennemden beter hecr odına İtmedün bir dem şefâ‘at hey kıyâmet Muştafâ	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Hayretî Dîvânı 3.gazel, s. 88.
21b	Pertevî	Âftâb-ı tal‘atun nûr-ı Hudâdur Muştafâ Rastî ‘uşşâka şem‘-i reh-nümâdur Muştafâ	Yansa şem‘ tañ degül her şeb firâkuñ nârına Pertevî nûr-ı cemâlünden cüdâdur Muştafâ	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Muvakkit- zâde Pertev ve Mehmet Said Pertev Paşa Dîvânı’nda yoktur.
21b - 22a	Bedrî	İşidelden sözün ol la‘l-i cân bahşla helâküm ben Göreliden gamzesi tîgin o çeşmün sine çäküm ben	İşitdüm mürde ihyâ eylemiş Bedrî ol ‘İsî-leb Ten-i bî-câna döndüm gam-ı reşkünden helâküm ben	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/	
22a	Şûrî	Maḥabbet naḳdini hergiz gedâ nâdâna virmezler O dürr-i bî-bahâ degme[ye] bir hayvâna virmezler	Libâsın fakr ile ey Şûrî tañ mı iftiḥâr itsem Melâmet şalını her bî-nevâ ‘uryâna virmezler	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/	
22a	Ḳadrî	Gel ey deşt-i belâdan görmeyen taṣvîr-i Mecnûnı Gör ol Leyliveşün hicründe ben bî-çâr u maḥzûnı	Göreliden muşḥaf-ı ḥüsnünde Ḳadrî şekl-i ebrûñı Gidermez hiç bir laḥza dilinden <i>sûre-i Nûm</i>	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/	
22b	Nizâmî	Ey sebîlî ‘ışkuñun <i>innâ hedeynâhü’s-sebîl</i> La‘l-i nâbuñ çeşmesi ‘aynen tüsem mâ selsebîl	Ey Nizâmî ‘ârif iseñ her büti bir kıble bil Ḳıbletü’l-‘uşşâk fi’l-âfâk min-hâze’l-ḳabîl	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fa‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 69.gazel, s. 96.
22b	Celâlî	Beni gördi niḳâbın yüze ol nâ-mihr-i mâḥ tıtdı Bir âh itdüm güneş gizlendi âfâkı duḥân tıtdı	Celâlî var ise ḳan eylemişdür ol gözi maḥmûr Bugün hep şoḫbet ehlini şarâb-ı ergavân tıtdı	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/	
22b - 23a	Aḥmed	Sâyem zîyâ vereydi gün gibi gökde aya Bir dem muşâḫib olsam sen serv-i meh-liḳâyâ	Dil rûşen olmaz Aḥmed cevri okı delmeyince Bî-revzen olsa ḥâne muḥtâc olur zîyâyâ	Gazel 8 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtün/ mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtün	Aḥmed Paşa Dîvânı 263. gazel, s. 245.

23a	Naẓmī	Eylesem tañ mı kilâb-ı kûy-ı cānān ile baḥş Şimdi itdügi var yārān yārān ile baḥş	Hāk budur şimdi selef eş‘ārına demek cevāb Eylemekdür Naẓmiyā ma‘ nāda Selmān ile baḥş	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Bu şiir Edirneli Naẓmi Dīvānı’nda yoktur.
23a	Mihri	‘İşk bābından benümle eyledi ol yār baḥş Cān ile virdüm cevābın itmedi tekrār baḥş	‘İlm-i ‘ışkı bizi Mihri şöyle taḥşil eyledük Şimdi her ‘āşık bizümle itmege qorqar baḥş	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Mihri Hatun Dīvānı 11.gazel, s. 456.
23b	Muḥibb ī	Hem-demün heremde bir gün yüzlü cānān oldu tüt Maḥremün dün gün meh ü hūrşid-i raḥşān oldu tüt	Dehr bāğının Muḥibbī yok gülinden bûy-ı luṭf Dāğlar cismünde yir yir verd-i ḥandān oldu tüt	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Muḥibbī Dīvānı 184. gazel, s. 93.
23b	Ḥayretī	Cihān ḥalkını hep bendeñ bu fānī mülki yurduñ tüt Geçüp ‘izzet seririnde sa‘ ādetle oturduñ tüt	Vücuduñ meskenet yolına gel ey Ḥayretī ḥāk it Hevā ile nice yıl yel gibi yeldüñ yöpürdüñ tüt	Gazel 6 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	Ḥayretī Dīvānı 22.gazel, s. 96.
23b-24a	Żā‘ fī	Ser-ā-ser gülşen-i dehrün dilā zevķini sürdüñ tüt Temāşāgāh-ı ‘ālemdə [bu] kim var ise gördüñ tüt	Zebün ider seni ḥāke şalar merd-i ecel Żā‘ fī Maḥabbet ‘arşasında niceyi Mecnün bu derdüñ tüt	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	Bu şiir Żā‘ fī Dīvānı’nda yoktur.
24a	Naḥīfī	Gönül bu ‘ālemün biñ biñ temāşāsını gördüñ tüt Şafā vü zevķüñi her dem murāduñ üzre sürdüñ tüt	Naḥīfī her nefes ḥūnı ma‘ ārif-i bezeldür kaşduñ Bu gence ḥad nihāyet yok cihān ḥalkı toyurduñ tüt	Gazel 9 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	Bu şiir Naḥīfī Dīvānı’nda yoktur.
24a - 24b	Selīķī	Bir gedāsın ey gönül kendüñi sultān oldu tüt Ġam belāsın egnüñe şāhāne kaftan oldu tüt	Ey Selīķī pādşāh olduñ tecerrüd mülkine Cismünüñ zerd olduğın altunlu kaftan oldu tüt	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fa‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Selīķī Dīvānı 9.gazel, s. 209.
24b	Firāķī	Cihāna şāh olup şehā cihān tırduķça tırduñ tüt Cihān mülkinde şeddāyı yine bünyādın urduñ tüt	Götürür bezm-i keşretten ayağı her kişi āḥir Firāķī bir el öñdin ‘ālem-i vaḥdetde yurduñ tüt	Gazel 6 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	
24b	Belīģī	İçün ser-çeşme-i Hızır cihān tırduķça tırduñ tüt Yaşaduñ rûzgār ile ber-ā-ber ‘ömri sürdüñ tüt	Buyur buyur ditrek it dirlerse çekme ġam hergiz Bu menzilden gezer hoşdur ‘adem mülküñde yurduñ tüt	Gazel 7 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	

24b - 25a	Ṭavāfī	Şaçuñ Leylāya ey Hüsrev lebūñ Şīrīne beñzetdüm Dili Mecnūna cāmı Kūh-ken-i miskīne beñzetdüm	Ṭavāfī rüy-ı cānāna muḳābil olmuş āyīne Ben anı bir nazarda zāhid-i ḥod-bīne beñzetdüm	Gazel 5 beyit	mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/	
25a	Ṭavāfī	Ḳāmetüm 'ıškuñ ile yā itdüm Oḡ gibi toḡrıyam ḥaṭā itdüm	Ey Ṭavāfī beni ṭavāf için Cümle maḥbūba hep şalā itdüm	Gazel 5 beyit	fe' ilātün/ mefā'īlün/ fe' ilün	
25a	Lāyiḥī	Gözüme ḥāk-i rehūñ tūtiyā imiş bildüm Bu ḥaste gönlüme derdūñ devā imiş bildüm	Terahḥüm eyle naẓar eyle Lāyiḥī kuluña Ki medḥūñ itmede bir ḥoş-edā imiş bildüm	Gazel 5 beyit	mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/ mefā'īlün/	
25b	Belīḡī	Şāhum kapuñda benden kem-ter gedā mı vardır Derdūñ esīri olmuş bir mübtelā mı vardır	Vaşf-ı lebūñde şī' rüñ rengīñ şarāba beñzer Yokdur Belīḡi mişlūñ var ise cāmı vardır	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fā' ilātün/ mef' ülü/ fā' ilātün	
25b	Belīḡī	Cām-ı la' lūñ şevḳi kıldı cānumı ey yār mest Bir nefes ayılmayup olsam n'ola her bār mest	Ḥançer-i ḡamzeyle dökmezdi dem-ā-dem ḳanumı Ey Belīḡi olmasa cellād-ı çeşm-i bār mest	Gazel 6 beyit	fā' ilātün/ fa' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	
25b - 26a	Ḥayretī	Ben senūñ sādıḳ ḳuluñam şāh ḥaḳı için begüm İşigūñ terk itmezem Allāh ḥaḳı için begüm	Cevr eliyle yıḳma göñlin Ḥayretī bī-çārenūñ Ka'bedür va'llāhi Beytu'llāh ḥaḳı için begüm	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fa' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Ḥayretī Dīvānı 268.gazel, s. 212.
26a	Ḥayretī	Şanma her sille ki urduñ ben añı let bilürem Dostum başuñ için cānuma ḡaret bilürem	Baş virüp ḥāk-i reh [olmaḡı] kūyında anuñ Ḥayretī Ka'be ḥaḳı pāye-i rif' at bilürem	Gazel 5 beyit	fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün	Ḥayretī Dīvānı 279.gazel, s. 217.
26a	Ẓā'ifī	Rāh-ı 'ıḡ içinde ben ḳul ḥātem añdum aḡladum Leblerin yād eyleyüp ol cānum añdum aḡladum	Ḳanlar akıtdı Ẓā'ifī gözlerümden çün ḳalem Ben ḳara yazılıca dīvānum añdum aḡladum	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fa' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Ẓā'ifī Dīvānı 223.gazel, s. 176.
26a - 26b	Necātī	Bir müsāfir ḳişiyem baña vaṭandur her diyār Rind olup ser itmeḡe 'ālemde kıldum iḥtiyār	Ey Necātī 'ārif iseñ eylegil terk-i vaṭan Güşe-ber-güşe cihānuñ seyr eyle yūri var	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fa' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Bu şiir Necātī Dīvānı'nda yoktur.
26b	Ṭālī'ī	Hercā'ı oldı şehrimüzin hep güzelleri Aḡyār ile mu'āmeleden degmez elleri	Türkide nazm-ı Ṭālī'ide şī'ri kimsenūñ Öykünemez meḡer ki Necātī ḡazelleri	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fā' ilātü/ mefā'īlū/ fā' ilün	

26b	Sivāsī	Gülşen içre görelî sen yüzi gül sîm-beri Eylemez bülbül-i cân gayrıya şâhum nazarı	Ey Sivāsī sürer ol zevk [ü] şafâ mürde haķı İşigi Ka‘ besine her ki kılsa seferi	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bu şiir Sûzî-i Sivāsī Dîvânı’nda yoktur.
26b - 27a	Hayretî	Nice bir vermeye el vuşlatı cânân nice bir Nice bir yana fırâķ âteşine cân nice bir	Yâr için kim okımaz mihr ü vefâ destânın Nice bir yazıla bu defter ü dîvân nice bir	Gazel 8 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Hayretî Dîvânı 89.gazel, s. 129.
27a	Mu‘ idî	Çünki yârüm bî-vefâdur vâzgeldüm sevmez Bî-vefâ sevmek haķâdur vâzgeldüm sevmez	Ey Mu‘ idî bî-bedeldür mişli yok yârün velî Bî-vefâ sevmek haķâdur vâzgeldüm sevmez	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘ idî Dîvânı 313. gazel, s. 292.
27a - 27b	Mu‘ idî	Dimezem ki ‘ âleme sultân olayduñ kâşki İşiginde rûz u şeb der-bân olayduñ kâşki	Şevk-i la‘ lûñle harâbâtî olupdur şöyle kim Bâdeden geçmez Mu‘ idî tûludın peymânesi	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Mu‘ idî Dîvânı’nda yoktur.
27b	Mu‘ idî	Gördüğün maḥbûba ey dil müşteri olmak neden Ben ġarîbün başuna dâ’im belâ olmak neden	Umma ol şâhuñ Mu‘ idî kâpusı der-bânlığın Kimseye bu devlet olmayup saña olmak neden	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘ idî Dîvânı 330.gazel, s. 304.
27b - 28a	Mu‘ idî	Tâb-ı müliden [ey perî] haķun âl itmek neden Ben belâlu bülbüle bu yüzden âl itmek neden	Ger miyânın ol seḥî-ķaddün kenâra çekmeseñ Şi‘ r-i mevzûnuñ Mu‘ idî pür-hayâl itmek neden	Gazel 7 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘ idî Dîvânı 368. gazel, s. 334.
28a	Mu‘ idî	Zâlim ancak bilmezem ol ġamze-i cādüyı ben Boynuma alsam olur ammâ ki bu ġisüyı ben	Ey Mu‘ idî ġam degül cevır okına olsam hedef Çün kâra baġruma çekdüm ol kemân-ebriyü ben	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘ idî Dîvânı 370. gazel, s. 335.
28a	Mu‘ idî	Çün bugün bil baġladum bu zülf-i müşğ-efsâna ben Ķomazam tûp itmeyince başum ol çevġâna ben	Ey Mu‘ idî ġamze-i dil-ber beni gözler müdâm Ber-nişânam ġuyiyâ ol tîr ile peykâna ben	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘ idî Dîvânı 371. gazel, s. 336.
28a - 28b	Necâtî	Ey kaşı yay olan beni inleteme kıl haķer Kim âhum okı na‘ l-i hilâle ider ġüzer	Ṭoġruldıcaķ Necâtiden ayruġa tîrünü Allâh bilür ki ġaste ġönüliden neler geçer	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	Necâtî Dîvânı 58. gazel, s. 180.
28b	Hayretî	Dîvâne dil ki zülf ü zenâḥdan esîridür Gel ġör bugün ki bend ile zindân esîridür	Dil baġlamadı pîre-zen-i dehre Hayretî Ķocadı ġitdi daḥı bir oġlan esîridür	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	Hayretî Dîvânı 91.gazel, s. 130.

28b - 29a	Lâmi'î	Ey cemâlûn bezmgâhı ravza-ı dârü's-selâm Şerbet-i şîrîn lebûn sübhâne men yuhyi'l-izâm	Lâmi'î hüsni kelâmuñ göre çün ervâh-ı kıuds Didiler fevki's semâdan feyk-i k kelâm	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Lâmi'î Dîvânı 348. gazel, s. 292.
29a	Sâ'atî	Kim diye cânâ şeker şîrîn lebûnden aldı dad Hüsrev-i 'âlem olursa itmam adını yâd	Çekse tañ mı Sâ'atî çün nâfe-i hicrân bugün Ka'be-i vaşluñ yolunda hâr-ı ğamdur aña zâd	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
29a - 29b	Nizâmî	Ol perî-peyker ki dil zülf-i perîşânındadır Âyet-i hüsn-i melâhat ol perîşânındadır	Hey di bî-dîn turreñe kim Nizâmî hastenüñ Cânını zulm ile aldı kaçdı imânındadır	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 21.gazel, s. 58.
29b	Zâtî	Her kaçan kim cânımı bir tîrden cânân aña Cân atar qarşu durur bir oğ atım yir cân aña	Görinen Zâtî hilâl üzre şafağdur şanma çarğ Na'l kesmiş 'ışkına yârûñ bulaşmış kan aña	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Divânı 47. gazel, s. 47.
29b	Nizâmî	Ol serv-i gül-izârûña cânındadır dağı Cân cilvegâhı tal'at-ı bâğındadır dağı	Ğamdan hilâle döndi vücûdî Nizâminüñ Lü'lü' dişüñ hevâsı dimâğındadır dağı	Gazel 8 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtü/ mefâ'ilü/ fâ' ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 108.gazel, 127
30a	Nizâmî	Vaqt-i güldür taleb-i bâde-i gül-reng idelüm Nağme-i çeng ile 'ıyş itmege kânün idelüm	Bezm-i 'ışkuñda Nizâmî ger ura lâf-ı hîred Alalum 'aqlını bir cür'a ile hoş idelüm	Gazel 7 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 79.gazel, s. 104.
30a	Zâtî	Şevk ile bir gün eger kim ol kamer-tal'at baña Gösterürse yüzini yüz gösterür devlet baña	'Ayn-ı vaşlı çäre yok göstermege ben teşneye Bilmezem Zâtî ne virdi alımar fûrkat baña	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Divânı 15. gazel, s. 15.
30a - 30b	Zâtî	Yaşuma bak şal beni şu gibi vuşlat bâğına Nev-bahârum rahm kıl döndüm hazân yaprağına	Kaydefâ mülki gibi Zâtî cihânı ğarğ ider Mühr-i sedd itmezse ol meh yaşumuñ ırmağına	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Dîvânı 1273. gazel, s. 171.
30b	Zâtî	Leblerüñ buse revân eylese ölmüş dirilür Hey meded derd ile bî-çäre [de] ölmüş dirilür	Öldürür iseñ nice kez Zâtiyi Circîs-şifat Çomaz elden şanemâ 'ışkuñ ölür dirilür	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Zâtî Dîvânı 198. gazel, s. 198.
30b	Zâtî	Bir şanurdum ölmegi ey mäh-rû 'âlemde ben Gün olur fûrkatde biñ kez ölüm bir demde ben	Çanlara ğarğ eyle gel lûtf eyle Zâtî hasteye Ola kim görem cemâlûn ol mübarek demde ben	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Dîvânı 1050. gazel, s. 30.

30b - 31a	Zātī	Binā-yı devlet-i hüsne dayanmaz şol ki dānādur Begüm nice ‘imāretler hārāb oldu bu dūnyādur	‘ Aceb mi adı çıksa hālk içinde Zātīyā anuñ Senüñ eş‘āruñ her beyti bir garrā mu‘ammādur	Gazel 5 beyit	mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/	Zātī Dīvānı 257. gazel, s. 257.
31a	Hayretī	Ehl-i ‘irfān ile düşdükçe ne var baḥş eylesem Vaḳt olur mūr-ı za‘īf eyler Süleymān ile baḥş	Ehl-i ‘irfān ile yokdur baḥşimüz ey Hayretī Ḳaṭreyüz biz itmezüz deryā-yı ‘ummān ile baḥş	Gazel 6 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Hayretī Dīvānı 30.gazel, s. 101.
31a - 31b	Şem‘ī	İtmesün meh-pāreler gün gibi cānān ile baḥş Kevkebe lāyık degül hūrşīd-i raḥşān ile baḥş	Āyet-i hüsnuñ gibi rüşen delīlüm var iken Şem‘iyem kimdür iden yanumda burhān ile baḥş	Gazel 6 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Şem‘ī Dīvānı 19. gazel, s. 51.
31b	Şem‘ī	Ben gedā itsem n’ola sen şāh-ı hūbān ile baḥş ‘Işkdur bu itdürür mūrī Süleymān ile baḥş	Kāmil oldu her güzel nāz ile fenn-i şīvede Şem‘iyem n’ola idersem ben de Selmān ile baḥş	Gazel 5 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Şem‘ī Dīvānı 22. gazel, s. 52.
31b	Remzī	Dem-be-dem ben nā-tüvān itdükçe cānān ile baḥş Güyyā bir mürdur eyler Süleymānla baḥş	Remziyā açma ruḥ-ı vaşfuñdan aḡyāra kelām İtmemiş Ḳur’āndan aşla kimse sulṭān ile [baḥş]	Gazel 5 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	
31b - 32a	Aḥmed	İtmesin hūrşīd-i tābān rūy-ı cānān ile baḥş Bendeye lāyık degüldür ki ide sulṭānla baḥş	Kimse Aḥmed gibi naḳş itmez kitābın hüsnuñi Ne ḳadar naḳḳāş olursa idemez Mānīyle baḥş	Gazel 6 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Aḥmed Paşa Dīvānı 22. gazel, s. 129.
32a	Revānī	Ḳanḳı dil-berdür iden ḥüsn içre cānān ile baḥş Nice ḳuldur eyleyen ‘ālemde sulṭān ile baḥş	-	Müfred	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Bu şiir Revānī Dīvānı’nda yoktur.
32a	Revānī	Lebi üzre tılısm ancak görinen ḥaṭṭ-ı cānāna Yazılmış ism-i a‘zamdur meger mühr-i Süleymāna	Revānī kūy-ı dil-berdür temāşāḡāhı ‘uşşāḳuñ Bahār olduḳça ‘ārifler varurlar bāḡa seyrāna	Gazel 5 beyit	mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün	Revānī Dīvānı 369. gazel, s. 233.
32a - 32b	Revānī	Bahār oldu yine lāle ele cām aldı rindāne Benefşe şeb-külāhını kıvırmışdur levendāne	Revānī ‘ārif ol elden ḳomaḡıl ḥātem-i cāmı Bilürsin bāḳi ḳalmadı cihān mülki Süleymāna	Gazel 5 beyit	mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün	Revānī Dīvānı 370. gazel, s. 234.

32b	Zātī	Bir maḳāmuñ mestiyem görenler ol mey-ḥāneyi Şatdılar bir cür‘aya biñ sübhā-i şad-dāneyi	Mihrin ol māhuñ bu gönülünden eksük eyleme Genc ile Zātī müşerref eyle bu vīrāneyi	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 1568. gazel, s. 364.
32b	Zātī	Eyleme vakti degül bi’llāhi gıtmek niyyetin Ben faḳīrūñ hey begüm yas itme sūr-ı şoḫbetin	Bir müselmān olsa şol pīr-muḡānuñ oḡlına Vay yetişdürse beni Zātī iderdüm ḫizmetin	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 1130.gazel, s.79.
32b - 33a	Zātī	Görmedüm ‘ālemde bir serv ol ḳad-i dil-cū gibi Kim ayaḡına aḳa dā’im revān dil cū gibi	Āsumān üzre yiri var āsitānı yārda Kim ki bil bağlarsa Zātī ḫıdmete cārū gibi	Gazel 7 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 1540.gazel, s.346.
33a	Zātī	Zaḥm-ı sīnem tūrūñ ucından yine ḳan aḡladı Ey perī-peyker benümçün cümle insān aḡladı	‘İşḳ elinden Zātinün küynüklerine dün gice Şubḫa dek diñlenmedi şem‘-i şebistān aḡladı	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 1520.gazel, s.332.
33a-33b	Zātī	Raḳībī ḫoş kişi dirler vay añı Düşinde görüben ḫayra yoranı	Sañā çok söz gelür Zātī andan Dimişsin āl-i ṭūṭidür zebānı	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ fe‘ ulün	Zātī Dīvānı 1673.gazel, s.428.
33b	Zātī	Aḡlayup didüm ki diş ursam leb-i ḫandānuña Didi çeşmden ḫazer ḳıl yūri ḳıyma cānuña	Bir ḡazel didüm okur ‘uşşāḳ ḫazz eyler bugün Didi ey Zātī yazılsun ol senūñ dīvānuña	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 1299.gazel, s.188.
33b	Revānī	Güne gösterme gönül şaḳın ol māhveşi Kerem it sözüm işit odlara yaḳma yaşı	Ḥaṭṭı var diyü Revānī ḳoma gönülünde ḡubār Sen terāş irtesi bir kerre gör ol māhveşi	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Revānī Dīvānı 435. gazel, s. 257.
33b - 34a	Zātī	Āteş-i hicrān benüm kār itdüğini cānuma Yana yana derd ile ‘arz eylesem cānānuma	Eşḳ-i çeşminden ter eyler cismini yanam diyü Kim nazar eylerse Zātī defter [ü] dīvānuma	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 1261.gazel, s.163.
34a	Revānī	Gönülde gitmedi şevḳi nigāruñ zevḳi şaḫbānuñ Mey [ü] maḫbūbı olmasa nesi var idi dūnyānuñ	Revānī gözleri yārūñ gönül mülkin ider tārāc Ḥarāmīler bilür ḳadrin cihān içinde yaḡmānuñ	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	Revānī Dīvānı 208. gazel, s. 174.
34a	Revānī	Ḳanda vārūm sāye-i serv-i bülendüm var iken Kime ḳul olam senūñ gibi efendüm var iken	Yanuma alsam Revānī n’ola ol sīmīn-beri Oñmaduḡ āvāre dil gibi levendüm var iken	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Revānī Dīvānı 277. gazel, s. 199.

34a - 34b	Revānī	Görmedüm mey-ḥānenüñ hergiz ḥarāb ābādını Ne mübārek günde urmuşlar anuñ bünyādını	Dil mey ü maḥbûbsuz hergiz Revānī olımaz Ḥayli müşkildür kişi terk eylemek mu‘tādını	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Revānī Dīvānı 408. gazel, s. 248.
34b	Revānī	Diş bilersin ey gönül yārūñ leb-i ḥandānına Kim görüpdür kim kişi ḳaşd ide kendü cānına	Rûy-ı dil-dāruñ ḥayāliyle Revānī bu gönül Döndi şol mir’atı çok āyīneci dükkānına	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Revānī Dīvānı 332. gazel, s. 220.
34b	Revānī	Dostum gel ḳaçma luṭf it ‘āşık-ı ḡam-nākden Āftābı gör ki hergiz yüz çevürmez ḥākdan	Şoḥbet-i maḥbûb u meyden kimse men‘ itmezdi hiç Nāşihūñ ‘aḳlı Revānī ḳalmasa idrākden	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Revānī Dīvānı 265. gazel, s. 195.
35a	Revānī	Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var Kāfirdür eger zerrece gönlinde ḡamı var	-	Gazel 1 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ilün	Revānī Dīvānı 63. gazel, s. 122.
35a	-	Künc-i ‘uzlet meskenümdür taḫt-ı sulṭān istemem Mülk-i ‘ışḳuñ şāhiyam Īrān u Tūrān istemem	Nûş idelden sāki-yi devrān elünden cām-ı ‘ışḳ Zulmet-i ḡamda olursam āb-ı ḥayvān istemem	Gazel 4 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
35a-35b	Ḥayretī	Ḡam degüldür ‘āşık-ı ser-mest olanlar ağlamak Bezm-i ḡam içinde gülmekdendür [ey] yār ağlamak	Şādlıḳdan gerçi kim yokdur vücūduñda eşer Her ne deñlü dir iseñ ey Ḥayretī var ağlamak	Gazel 7 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Ḥayretī Dīvānı 186. gazel, s. 101.
35b-36a	Nesīmī	Yī yüzüñ māhiyetidür ‘āleme nūr-ı necāt Lām elif lâ-raybe illā vecchēhū aña cihāt	Elif Allāhdur ki olmaz nuṭḳ-ı zātından cüdā Uş kitāb-ı vahy-i muṭḫaḳ uş Mesihī mu‘cizāt	Kaside 15 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Nesīmī Dīvānı 27. kaside, s. 36.
36a	Nesīmī	Gel ey dil-ber ki ḳan oldı ciger ‘ışḳuñ belāsından Kerem ḳıl vaşl ile ḳurtar beni hicrūñ [cefāsından]	Nesīmīnūñ tenin toprak şu gün kim eyleye ‘ışḳuñ Teninden geç niyāz işit hezārān merḥabāsından	Gazel 8 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Nesīmī Dīvānı 324. gazel, s. 230.
36a	Necātī	Büseñe cān virelüm dime dil-ārāmlara Ki güzeller döyemezler iñen ibrāmlara	Yine vaşf itdi Necātī senüñ āhū gözünü Gör ne luṭf ile şeker ḳapladı bādāmlara	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Necātī Dīvānı 464. gazel, s. 428.
36b	Şeyḫī	Dil-berā bu şehrūñe ben gelmeyeydüm ḳāşki Aḳ yüzünde ḳara beñler görmeyeydüm ḳāşki	Nazm iderken ḥālūmi Şeyḫī budur zıkr itdügi Kim görüp sen dil-rübāyı sevmeyeydüm ḳāşki	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Bu şiir Şeyḫī Dīvānı’nda yoktur.

36b	Gülşenî	Gel ey Mısr-ı dilüñ sulţân-ı dil-ber ‘Azîz cânumuñ cânânı dil-ber	Cihânda rûşenîden özge digil Baña sen ey Gülşenî şanı dil-ber	Gazel 7 beyit	mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ fe‘ülün	Bu şiir Gülşenî Saruhânî Dîvânı’nda yoktur.
36b-37a	-	Yine terk-i vaţan kı lup diyâr-ı gurbete düşdüm Dilâ râmumdan ayrılup dirîgâ fırqata düşdüm	Şanı ol ‘âlemi ‘işret şanı ya ol dem-i vuşlat Yanumda yâr iken devlet meded hey zillile düşdüm	Gazel 5 beyit	mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün	
37a	Kâtibî	Hamdüli’llâh kim beni kıl itdi Allâhum saña Bendeñe rahm eylemek lâzım durur şâhum saña	Kâtibî n’eyler cihânda mülki mâlı ni‘ meti Aña bu devlet yiter kim bendedür şâhum saña	Gazel 5 beyit	fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	
37a	Mesîhî	Eglence kim olurdu dil-i nâ-tüvânuma Oturmayaydı ğuşşa vü ğam iki yanuma	Ol gül-‘izârı gördi Mesîhî sözün didi Aşsen-i şab‘-ı bülbül-i kıuds-âşiyânuma	Gazel 5 beyit	mef‘ülü/ fâ‘ilâtü/ mefâ‘îlü/ fâ‘ilün	Mesîhî Dîvânı 239. gazel, s. 271.
37a-37b	Necâtî	Hamdüli’llâh okur ol ğonca-dehânum gizlüce Gül gibi mecmû‘ asından dâsitânum gizlüce	Bezm-i cânânı Necâtî itme zinhâr âşikâr Gizlüce hoşdur benüm bâğ-ı cinânum gizlüce	Gazel 5 beyit	fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	Necâtî Dîvânı 476. gazel, s. 436.
37b	Şâlî‘î	Şurmadın ğamzeñ okı şine yarar Bu yoğ işler anuñ nesine yarar	Şâlî‘înüñ dilin diler ğamzeñ Uğrı kim yüz ile ğazîne yarar	Gazel 5 beyit	fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün	
37b	Cemâlî	Şabr itmesem belâya vü itsem şikâyeti Mecnûn iderdi ‘âlemi derdüm hikâyeti	Bir bâğ imiş nihâli nigâruñ Cemâlî kim Cennet gibi yemişlerinüñ yok nihâyeti	Gazel 5 beyit	mef‘ülü/ fâ‘ilâtü/ mefâ‘îlü/ fâ‘ilün	Bu şiir Cemâlî Dîvânı’nda yoktur.
37b - 38a	Belîğî	Şol gedâ hâtem-i ‘ışk ile ki sulţanlığ ider N’ola ol mür-ı za‘îfe Süleymânlığ ider	Ey Belîğî göreyin âhuñı Hâk ide ziyâd Bezm-i miñnetde bize şem‘-i şebistânlığ ider	Gazel 5 beyit	fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilâtün/ fe‘ilün	
38a	İşhâk	Ġam beyâbânında Mecnûn gibi ser-gerdân iden Vâlîh ü şeydâ vü ‘uryân eyleyen sensin beni	Hâme-i luţfuñla İşhâk adını evvel yazup Defter-i ‘uşşâka ‘unvân eyleyen sensin beni	Gazel 3 beyit	fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	İşhâk Dîvânı 291. gazel, s. 308.
38a	İşhâk	Görmedüm sen şem‘-i cem -ârâyı bir gün bir gice Âh u yaşum gitdiler arayı bir gün bir gice	-	Gazel 1 beyit	fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilâtün/ fâ‘ilün	İşhâk Dîvânı 241. gazel, s. 275.

38a	İşhāk	Devr-i hüsnünde haṭuñ zulm ile cān u dil alur Bir sipāhī gibi kim yılda iki hāşıl alur	Derd ü hasretle geçer ehl olan İşhāk gibi Hūblar şöḥbetinüñ haṭṭını nā-ķābil alur	Gazel 5 beyit	fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün	İşhāk Dīvānı 42.gazel, s. 94.
38b	İşhāk	Yoğ idi bu vech ile hergiz perişān olduğum Bilmezem kendüm bilelden böyle hayrān olduğum	Bir saçı Leylā nigāruñ kışsa-i hicriyledür ‘Āleme Mecnūn gibi İşhāk dāstān olduğum	Gazel 5 beyit	fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün	İşhāk Dīvānı 164.gazel, s. 160.
38b	İşhāk	Ey ecel bi'llāhi gel luṭf eyle girme zaḥmete Ölmek ise didüğüñ cān virürüz ol devlete	Bī-beķā naķşına aldanma gel İşhāk dünyenüñ Ehl-i ma' nī nāẓır olmaz çün bilürsin şūrete	Gazel 7 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	İşhāk Dīvānı 271. gazel, s. 219.
38b-39a	Ānī	Sevdüm yine dil-beri ra' nāca begenicek Sīmāsı güzel ķāmeti bālāca begenicek	Göñlini bu Ānīnūñ alup eyledi yağmā Şabrını alur zülfi muṭarrāca begenicek	Gazel 6 beyit	mef' ūlū/ mefā' ilū/ mefā' ilū/ fe' ūlün	
39a	Revānī	Nev-bahār oldı nice evde ķarār eyleyelüm Şu gibi bāğa varup seyr-i kenār eyleyelüm	Çünkü bu yirde Revānī bize yokdur rağbet Gel ķalender olalum terk-i diyār eyleyelüm	Gazel 5 beyit	fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün	Revānī Dīvānı 247. gazel, s. 188.
39a - 39b	Sā' atī	Mışr-ı cāmī' dūr cemālūñ her cemīl andan çıkar ‘Ālemūñ ‘ummānı ‘aynuñdur ki Nīl andan çıkar	Sā' atī gel nefsinı hūr eyle kim her bir ‘azīz Bārgāh-ı ‘izzete otur zelīl andan çıkar	Gazel 7 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	
39b	Hayālī	Kākül-i müşgīn-i cānānuñ perişān-ḥāliyüz Ġuşşanuñ ser-geştesi derd-i ġamuñ pā-māliyüz	H̄āce-i cāna metā' -ı ġuşşayı almaķdayuz Biz Hayālī bu fenā bāzārınuñ dellāliyuz	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Hayālī Dīvānı 191. gazel s.155.
39b	Hayālī	Her kaçan nāz eylese şol serv-i āzādum benüm Sīneden çıkmaķ diler ruḥ-ı feraḥşādum benüm	Gül gibi olayduñ ‘ālemde Hayālī nām-dār Bir gün ol ġonca-dehen yād eylese adum benüm	Gazel 4 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Hayālī Dīvānı 331. gazel, s.204.
39b-40a	‘Adnī	Zülfüñ nice ‘āşıkları dīvāne ķılup āh Şimdi baña ṭolaşdı teveķeltü ‘ale'llāh	‘Adnī yoluña cān u seri virdügi bu kim El-‘abdu ve mā-yemlikühü kâne li-mevlāh	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ mefā' ilū/ mefā' ilū/ fe' ūlün	‘Adnī Dīvānı 74. gazel, s. 101.
40a	Nizāmī	İtmedin [seyl-i] fenā ‘ömr-i diyārını ḥarāb Hūz mine'l-‘īş naşīben ve mine'l-‘ömrü nişāb	Miḥnet-i hecre Nizāmī nice bir eyleye şabr Şādīķ-ı ihtiraķe'l-ķalbü bi-şevķi'l-aşḥāb	Gazel 9 beyit	fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün	Karamanlı Nizāmī Dīvānı 2. gazel, s. 42.

40a	Nizâmî	Şadum bu dem ki ölmüş iken cânâ irmişem Hicrân içinde vuşlat-ı cânâna irmişem	Ben ol Nizâmîyem ki kemâlinde vaşfuñuñ Hüsni nizâm-ı nazm ile Selmâna irmişem	Gazel 5 beyit	mef'ülü/ mefâ'ilü/ mefâ'ilü/ fe'ülün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 79. gazel, s. 104.
40b	Nizâmî	Qanum dökerse gamzelerüñ ey perî-şîfat Şîrîn lebünden eyle mu' ayyen aña diyet	Eflâke irdi âhı Nizâmîñüñ ey ' aceb Niçün işitmez ol meh-i hürşîd-i menzilet	Gazel 5 beyit	mef'ülü/ fâ'ilätü/ mefâ'ilü/ fâ'ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 4. gazel, s. 44.
40b	Nizâmî	Tolaşup dil zülfüne çâh-ı zenahtândan kaçır Rîsmân bulan kişi elbette zindândan kaçır	Ey Nizâmî ol şanemden kaçsa zâhid tañ degül N'eylesün huffaşdur hürşîd-i tâbândan kaçır	Gazel 6 beyit	fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 26. gazel, s. 62.
40b-41a	Nizâmî	Dil ki hicrânüñ ile haste vü dermânda yatur Derd ile hem-dem olup hasret-i dermânda yatur	Vuşlatuñ nûrına irişmedügi hasretine Bu Nizâmî şanemâ âteş-i hicrânda yatur	Gazel 7 beyit	fe'ilätün/ fe'ilätün/ fe'ilätün/ fe'ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 19. gazel, s. 56.
41a	'Askerî	Mîhr-i şâhib-i zamâna ilticâmuz var bizüm Öldürürken gayr-ı derdden ne recâmuz var bizüm Kimseye ' abd olmazuz elde rîzâmuz var bizüm Baş açuk âl-i ' Alî ' ışkına âbdâl olmuşuz	'Askerî âl-i abâya biz ki cândan bendeyüz Çârda ma' şüm pâke yüz sürüp efgendeyüz Şanmasun bizi havâric fikr-i cân u tendeyüz Baş açuk âl-i ' Alî ' ışkına âbdâl olmuşuz	Murabba' 2 Bent	fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilün	Bu şiir 'Askerî Muhammed Dîvânı'nda yoktur.
41a-42a	Hayretî	Oldı çün cân bûlbûlinüñ menzili gülzâr-ı ' ışk Cümleten eczâmı yandurdı kül itdi nâr-ı ' ışk	Yüzüme şu sepdî merdümlükler itdi gözlerüm Eyledi bî-dâr h-âbından beni bî-dâr-ı ' ışk	Kaside 28 beyit	fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilün	Hayretî Dîvânı 7. kaside, s. 11
42a	Necâtî	Mâh-ı haddüñ hasretiyle sinesine çekdi dâğ Lâle dağı mîhr ü mâh efrûzdan yaçar çerâğ	Tîr ü gamzeñ hançerin çekme Necâtî kaşdına Bir qarınca katline lâzım degül bunca yarağ	Gazel 5 beyit	fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilün	Necâtî Dîvânı 265. gazel, s. 307.
42a	Hayretî	Cânumda nice yakmayayın ben hezâr dâğ Nâzûk tenine yakmış işitdüm nigâr dâğ	Ey Hayretî delîl-i maḥabbet degül midür Cism-i felekde şol görinen tâb-dâr dâğ	Gazel 5 beyit	mef'ülü/ fâ'ilätü/ mefâ'ilü/ fâ'ilün	Hayretî Dîvânı 169. gazel, s. 167.
42a-42b	Hayretî	Nâr-ı gayretle nice yakmayayın ben cânâ dâğ Gayrılar bezminde yakmış mest olup cânâna dâğ	Hayretî nûr-ı tecellî pertev-i dîdâr-ı yâr Tûr-ı Mûsâ gibi ânide qarara yana dâğ	Gazel 5 beyit	fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilätün/ fâ'ilün	Hayretî Dîvânı 171. gazel, s. 168.

42b	Ḥayretî	Yağdum gönülde mihr-i ruḥuñla hezâr dâğ Her biri oldu gül gibi bir yâdigâr dâğ	Yârûñ yanında bir pula geçmez gerekse sen Yağ Ḥayretî tenünde hezârân hezâr dâğ	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilätü/ mefâ' ilü/ fâ' ilün	Ḥayretî Dîvânı 170. gazel, s. 167.
42b	Ḥayretî	Yağdı dil nâr-ı ğam-ı dil-berle birkaç pâre dâğ Her biri oldu fezâ-yı sînede bir kıra dâğ	Her biri ey Ḥayretî ma' nide bir âyinedür Şûret-i hâlüm bu yüzden gösterür dil-dâra dâğ	Gazel 5 beyit	fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilün	Ḥayretî Dîvânı 172. gazel, s. 168.
42b-43a	Ġinâyî	Dostlar yağdum yine sînede ben âvâre dâğ Açdı derd ile baña ey dil-i bî-çâre dâğ	Derd-i 'ışkından nigârûñ ben ölürüm şübhesiz Sâkin itdi ey Ġinâyî derdümü bir pâre dâğ	Gazel 5 beyit	fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilün	
43a	Ḥayâlî	Hün-ı dil bâde ḥayâlî dost hem-dem âh şem' Gön[ümi] gâhî şarâb ü şahid egler gâh şem'	Ey Ḥayâlî kılma âhı lutf-ı Hağ mebzûldur Rûz-ı rüşende erenler yağmadı bî-râh şem'	Gazel 5 beyit	fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilün	Ḥayâlî Dîvânı 232. gazel, s. 169.
43a - 43b	Uşulî	Be bu bâzâr-ı cihânûñ kuru dükkânına yûf Çenber-i çarḥına vü günbed-i gerdânına yûf	Derd ü miḥnetle helâk oldu Uşulî miskîn Şimdiden girü ṭabîbüñ daḥı dermânına yûf	Gazel 5 beyit	fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilün	Uşulî Dîvânı 57. gazel, s. 60.
43b	Revânî	'Âşık olmışdur meger kim saña ey dil-dâr def Dest-i cevruñden kılur mey saña her dem zâr def	Zühre germ olup felek üzre Revânî rakş urur Ṭutsa gün gibi kaçan kim ol kıamer-ruḥsâr def	Gazel 5 beyit	fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilätün/ fâ' ilün	Revânî Dîvânı 182.gazel, s. 165.
43b	Mesîḥî	Ne dil-ber kim vefâdan ola ecvef Göreyin kıaddini olsun muzâ'af	Yüzi zülf-i dütasında Mesîḥî Yaraşmış nitekim rahleyle muşḥaf	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ fe' ülün	Mesîḥî Dîvânı 121.gazel, s. 195.
43b-44a	Enverî	N'ideyin şahñ-ı çemen seyrini cânânım yok Bir yanumca şalınur serv-i ḥırâmânım yok	Enverî gülşen-i küyında figânlar eyler Dime ey ğonca-dehen murğ-ı hoş-elḥânım yok	Gazel 5 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	Enverî Dîvânı 143. gazel, s. 61.
44a	Žâ' ifî	Nice kıan ağlamayam bir leb-i mercânım yok Nice zâr olmayayın bir gül-i ḥandânım yok	Her gice derdüñle Žâ' ifî ider âh-ı hezâr Ey gül-i tâze dime murğ-ı hoş-elḥânım yok	Gazel 5 beyit	fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilätün/ fe' ilün	Bu şiir Žâ' ifî Dîvânı'nda yoktur.
44a	Mesîḥî	Leb-i la' lün gibi bir ṭuṭi-i şekker-feşânım yok Ser-i zülf-i siyâhuñ gibi 'ömr-i câvidânım yok	Mesîḥî bir gün olısar senüñ yoluñda gerçekden İnan va'llâhi bi'llâhi [ve ta'llâhi] yalanım yok	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Mesîḥî Dîvânı 123.gazel, s. 197.

44a-44b	Revānī	Her kimüñ bir lâle-ruḥ ḡonca-dehen dil-dârı yok Bir belâlu bülbül-i şûrîdedür gülzâr yok	Bâḡ u bostân seyrini kılmaz Revānī ârzü Her kimüñ bir lâle-ruḥ ḡonca-dehen dil-dâr yok	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Revānī Dîvânı 193.gazel, s. 168.
44b	Aḥmed	Ḥaddüñüñ cennet gibi yüz gülşen-i ḡandânı var Cennetüñ ḡaddüñ gibi bir lâle-i ḡamrâsı yok	Bülbülüñ çokdur senüñ ey gül velî bu Aḥmedüñ Senden özge lâle-ruḡsâr u semen-sîmâsı yok	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Aḥmed Paşa Dîvânı 143. gazel, s. 187.
44b - 45a	Ḥayālî	Serv-ḡad maḡbûblar içre cefâsuz yâr yok Dehr gülzâr içre bir şâh-i gül-i bî-ḡâr yok	Ey Ḥayālî şâhid-i ma' nâyı sayd itdün velî Her taraftan saña şanma şâhid-i bâzâr yok	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ḥayālî Dîvânı 244. gazel, s. 173.
45a	Zâtî	Âḡ kim şâḡhân-ı ḡüsñüñ 'ahdinüñ bünyâdı yok Defterinde bunlaruñ hergiz vefâñuñ adı yok	Âdeme âḡir ḡarâm olur ḡarîmi 'âlemüñ Çün bilürsin ḡaşr-ı 'ömrüñ Zâtîyâ bünyâdı yok	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Dîvânı 648. gazel, s. 152
45a	Yahyâ	Tâḡ ile ṭoldı tenüm vuşlata imkânım yok Ḳaldum ayaḡda ḡara başuma dermânım yok	Baḡa bayram yirini aḡma şaḡın ey Yahyâ Bile şalınmaḡa bir serv-i ḡurâmânım yok	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı 206. gazel, s. 411.
45a-45b	Uşûlî	Diyâr-ı ḡurbete düşdüm bu yâd ellerde yârüm yok Beni ḡam ḡâksâr itdi ki bir dem ḡam-ḡüsârım yok	Ne işüm var benüm taḡvâ ile zühd ile ey zâhid Uşûliyem benüm bî-kârlıḡdan özge kârım yok	Gazel 6 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Uşûlî Dîvânı 63. gazel, s. 62.
45b	Ġinâyî	Diyâr-ı ḡurbete gitdüm benüm bir ḡam-ḡüsârım yol Beni bir kimse yâd itmez bu yâd illerde yârüm yok	Ġinâyî bir ḡarîb bî-kes ü âvâreyüm ben kim Beni bir kimse yâd itmez bu yâd illerde yârüm yok	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
45b	Şem'î	Benüm 'âlemde ey meh-rü senüñ gibi nigârım yok Ayaḡuñ ṭopraḡı ḡaḡḡı ṭapuñdan özge varım yok	Ezelden Şem'iyem sâḡî şarâb u şem'e yâr oldum Cihânda 'ışḡ ile geldüm benüm zühd ile kârım yok	Gazel 6 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Şem'î Dîvânı 98. gazel, s. 87.
46a	'Amrî	'Uşşâḡ-ı mey-perestüñ gelmezse meclisine Zâhid selâmet olsun bunlar melâmet ancaḡ	Bîñ kez ölür dirilür fûrḡat ḡüninde 'uşşâḡ Dil-ber firâḡı 'Amrî rûz-ı ḡıyâmet ancaḡ	Gazel 4 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün	'Amrî Divanı 53. gazel, s. 89.
46a	Ḥayālî	Kâse kâse nice zehrin içelüm gerdüñüñ Bize tiryâkini şun sâḡi mey-i gül-ḡüñüñ	İltifâtını Ḥayālî ḡuluñuñ eyle ziyâd Aña çekdürme Şehâ ṭa' nını her bir dünüñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Ḥayālî Dîvânı 270. gazel, s. 182.

46a	Helākī	Görelî Leyli-i zülfin o gözi âhûnuñ Dil-i dîvâne unutturdu adın Mecnûnuñ	Devletûñ var ise başuñda Helākī gözûñ aç Koma elden ayağın cām-ı mey-i gül-gûnuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Helākī Dîvânı 91.gazel, s. 131.
46b	Sebzî	Döne döne nice cevrin çekelüm gerdûnuñ Sürelüm zevkîni [sür] sâki mey-i gül-gûnuñ	Sebzîyâ hil' at-i şâl ile geçinmek yegdür Giymeden minnet ile atlasını her dûnuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Sebzî Dîvânı 395. gazel, s. 466.
46b	Behiştî	Kan iden ta' na degül yaşını ben maḥzûnuñ Ki bulanmaz şuyı taş atmağ ile Ceyḥûnuñ	Kebkebûñ nakşî ile rûy-ı Behiştîyi gören Dir ki sermâyesi bir sikke imiş altu[nuñ]	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Behiştî Dîvânı 294. gazel, s. 267
46b-47a	Na' tî	Mâcerâsın başınuñ diñle bu ben maḥzûnuñ Dem olur gözlerini seyle virür Ceyḥûnuñ	Dâğ-ı ser-ḥayla görüp sînemi Na' tî didi yâr Ne 'aceb sikkesi var hey bu kıızıl altunuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
47a	Şuhûdî	Gözlerûñdür yine eglencesi ben maḥzûnuñ Mûnis ü hem-demi âhû yaraşur Mecnûnuñ	Baḥtî açılmadı zülfûñ gibi sevdâ-zededür Bu Şuhûdî şanemâ olalıdan meftûnuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Bu şiir Şuhûdî Dîvânçesi'nde yoktur.
47a	Maḥvî	Ḥasretinden o boyı serv ruḥı gül-gûnuñ Yine kan oldı yaşın ben cigeri pür-ḥûnuñ	Seyl olup fûrkat ile revānum Maḥvî 'Aynıdur Nîl ü Fırât u var ise Ceyḥûnuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
47a-47b	Ḥayretî	Eşk-i çeşm içre ten-i lâğarı ben maḥzûnuñ Mûrdur şanki düşüpdür içine Ceyḥûnuñ	Şâhsın Ḥayretiyâ mülk-i kanâ' atda bugün Mâh ile mihr iki sikkesi yok altunuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Behiştî Dîvânı 294. gazel, s. 342.
47b	Feyzî	N'eydügin bilmedi hiç kimse bu ben maḥzûnuñ 'Âkıl olan ne bilür ḥâl-i dilin Mecnûnuñ	Dehr-i şehḥâresi Feyzîye 'aceb siḥr itdi Def -i siḥrine ne çâre ola ol efsûnuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Bu şiir Hüsam- zâde Feyzî Dîvânı, Topkapılı Feyzî Dîvânı'nda yoktur.
47b	Muṭî'î	Ḥalk-ı 'âlem göricek yaşına ben Mecnûnuñ Bir qurı adı var imiş didiler ol Ceyḥûnuñ	Ey Muṭî'î yüzüñi zâr ideli fûrkat-i yâr Kıymeti kalmadı dilde dirler altunuñ	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	

47b-48a	Ahmed	Çekmeyen yâr-i gâmin döne döne gerdünüñ Ne bilür lezzetini cām-ı mey-i gül-günüñ	Zârlıklar[ı] ide dâde-i ‘ışkuñda şehâ Adın unutturayın olmaz isem Mecnünüñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bu şiir Ahmed Paşa Dîvânı’nda yoktur.
48a	Rahmî	Mâni‘ olmaz müjeler yaşına ben mahzünüñ Hâr u haslar yolını bağliyamaz Ceyhünüñ	Rahmi kim şevküñ ile sînesine dâğ urdı Sikke qodı güzelüm üstine şan altunuñ	Gazel 4 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bursalı Rahmi Dîvânı 118.gazel, s. 371.
48a	Şâbirî	Virme gîsü-yı dil-âvîzüñe dil cânânuñ Göz göre ağzuna atlama bir ejderhânuñ	Şâbirî şanma şafağ ol yüzi meh hicrinden Eşk-i hünün durur mihr-i cihân-ârânuñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	
48a-48b	Emrî	Pây-mâl eyleme gîsü-yı ‘abîr-efşânuñ Kuyruğın başma nigâra uyur ejderhânuñ	Emriyâ şanma şafağ sille-i âhumla şehir Yüzini kına yudum mihr-i cihân-ârânuñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Emrî Dîvânı 269.gazel, s. 148.
48b	Câmi‘î	Dilersen kim cihân mülki ola hükümüñde fermânuñ Gel ey dil cân ile kûl ol kıpusında Süleymânuñ	Lebüñden Câmi‘î büse diler incinme câ’izdür Öperler dostum ta‘zîm için mührin Süleymânuñ	Gazel 5 beyit	mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün	
48b	Hayretî	Yine ey Leyli-hırâmum beni Mecnün itdüñ Başdan tâzeledüñ derdini mağbün itdüñ	Hün-ı vaşluñı nevâle idüben ğayrılara Hayretîñüñ yine başlu cigerin hün itdüñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Hayretî Dîvânı 223. gazel, s. 192.
48b-49a	Başîrî	Lebüñi tâb-ı mey-i nâb ile gül-gün itdüñ Yine ey ğonca-dehen yüregümi hün itdüñ	Şalduñ od hırmen-i şabrına Başîrîñüñ âh Ey yüzi lâle libâsuñı çü gül-gün itdüñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Başîrî Divanı 38. gazel, s. 95.
49a	Âbî	Bağrumı seng-i cefâñ ile tolu kıan itdüñ Derd [ü] dağı ğam ile çeşümü giriyan itdüñ	Böyle lûtf eyledüğüñ yoğ idi Âbî kıulına Pâdşâhum ğamuñı ğöñlüme mihmân [itdüñ]	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	
49a	Bedrî	Menzil-i şöħbeti dün ğayr ile seyrân itdüñ Dâr-ı dünyâyı bugün başuma zindân itdüñ	Eyleyüp hâr-ı rakîbi gel vaşluña kıarîb Bedri-yi bûlbûlüñi hicr ile nâlân itdüñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	

49b	Revânî	‘Âşık seyr itmege bir kâmet-i bâlâ gerek Şûfiyâ dervîş olanuñ himmeti a‘lâ gerek	Şîm ü zer ister Revânî şimdiki maḥbûblar Ḥâtır-ı ‘âşık gerekmez anlara dünyâ gerek	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiirde başlık Usûlî olarak verilmiştir. Revânî Dîvânı 209. gazel, s. 174.
49b	Muḥibb î	Delinüpdür ğam-ı müjeñle yürek Biraz ey kaşı yâ okuñ çekerek	Ey Muḥibbî daḳîḳ-i nazmumdan ‘İkd-ı pervîne ṭab‘um aşdı elek	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ mefâ‘ ilün/ fe‘ ilün	Muḥibbî Dîvânı 1568.gazel, s. 476.
49b-50a	Fazlî	Mest-i ‘ışkuñ güzelüm meskeni mey-ḥâne gerek Yaşı mül bağı kebâb [u] gözi peymâne gerek	Ey ecel cânımı al tek beni vaşl it yâre Cânı ben n’eyleyin kim baña cânâne gerek	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bu şiir Kara Fazlî Dîvânı’nda yoktur.
50a	Ḥayretî	Didüm güzellerüñ nesi ğâyet güzel gerek Bir pîr işitdi didi güzelde göz el gerek	Didüm ecelsüz öldi kuluñ Ḥayretî şehâ Bir dirliginde ölmîşe de ne ecel gerek	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	Ḥayretî Dîvânı 205. gazel, s. 184.
50a	İşḫāk	Yolında ölmege kişi ğâyet güzel gerek Gülmege cân yirine bedel bî-bedel gerek	Bu şimdiki güzelleri İşḫāk çoçmağa Ya şîm ü zer ya nuḳl-ı şeker ya ğazel gerek	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	İşḫāk Çelebî Dîvânı 135.gazel, s. 144.
50a-50b	Ḥayretî	Göñül virme bu Zâl-i dehre ey dil erkek ol erkek Tek ü tenhâ yüri bir qahbeye cüft olma şâhum tek	Bile şalınsa şemşîrüñ gibi yanuçca olmaz mı Ḳuluñdur Ḥayretî meydânda şâfî-dil quşağı pek	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Ḥayretî Dîvânı 200. gazel, s. 182.
50b	Ḥayretî	Bu gün bu bezm-i fânide gözetmez şol ki tuz ekmek Bir ednâ dânege degmez anı ekmek gerek ekmek	Maḥabbet tekyesinüñ Ḥayretî bir ihtiyâridur Ḥayâl-i dil-beri yanınca ra‘nâ bir güzel köçek	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Ḥayretî Dîvânı 201. gazel, s. 182.
50b	Ḥayretî	Yiter saña müdâm ey dil belâ bezminde kan içmek Şaḳın degmez ḥumârına şarâb-ı nâbdan el çek	Geçer ey Ḥayretî bir gün melâmet tahtına başuñ Sürünme gel berü mey-ḥâneler yolında cârü tek	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Ḥayretî Dîvânı 202. gazel, s. 183.
50b - 51a	Necâtî	‘Âşık irdi ‘îd-i vaşla zâhid eyler daḳı şek Kimine yemek naşîb olur kimisine emek	Ayruğuñ qodı Necâtî zülfüñ ider ârzü Bağlamalı oldı bî-çâre ‘imâd ipini çek	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Necâtî Dîvânı 316. gazel, s. 338.

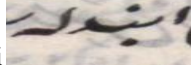
51a	Revānī	Didüm ey meh beni hicründe çoğ ağlatdı felek Yağmuruñ geçmesine didi ki tütma kepenek	Gel begüm cān virelüm buseñe didüğüm için Baña ol ğonce-dehen gitdi Revānī sögerek	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Revānī Dīvānı 196. gazel, s. 170.
51a	‘ Amrī	Geçdi serīr-i ĥaddüne šāhāne beñlerüñ Her ne dilerse kıldı dil ü cāna beñlerüñ	Göñli gibi yanar mıdı göynüklü ‘ Amrīnüñ Şem‘ -i ruĥuñda olmasa pervāne beñlerüñ	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā' ilātü/ mefā' ilü/ fā' ilün	‘ Amrī Dīvānı 62.gazel, s. 98.
51b	Ca‘ fer	Çok zamāndur ki gönül ĥastasıdur sen şanemüñ Ne revādur ki göre gelmez anı cevır ü sitemüñ	Başın aşığa idüp şevkümi yazmağdan aña Ca‘ ferā indı gözüne kara şular kalemüñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Ca‘ fer Dīvānı 93.gazel, s. 291.
51b	Zātī	Dil döküp ağzın müdām arar şürāhi sāğaruñ Eylemez ikrār-ı ağzın öpdüğün ol dil-berüñ	Naẓm-ı gevher-bāruña Zātī kulağın tıtmayan Bed-güherdür kıymetin bilmez cihānda gevherüñ	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Zātī Divānı 682.gazel, s. 186.
51b-52a	Aĥmed	Gülşen-i cennetde bitmiş bir gülün vardır senün Ol gül ucından hezārān bülbulün vardır senün	Aĥmedi unuttuñ ey şeh işigüne yüz sürüp Karşuña el kavşurur biñ biñ kuluñ vardır senün	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Aĥmed Paşa Dīvānı 161. gazel, s. 195.
52a	Belīġī	Dilde beñzer kim süveydā ‘ aks-i ĥālündür senün Yā meger kim nokta-yı cīm-i cemālündür senün	Dil-i vīrān ol şacı Leylāya oldur dās-tān Kıışa-yı Mecnūn Belīġī ĥasbi-ĥālündür senün	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	
52a	Ĥayālī	Tīr-i cefālar eyledi bağrum delik delik Ġam oklarıyla toptoludur nitekim yelik	Ėutlu kapu açıldı Ĥayālīnün üstine Alçağ göñüllü olmağ ile nitekim eşik	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā' ilātü/ mefā' ilü/ fā' ilün	Ĥayālī Dīvānı 263. gazel, s. 180.
52a-52b	Ĥüsrev	Ol kadar derdüñle dil bīmār ü zār itsem gerek İşigünde ‘ākıbet cānum nişār itsem gerek	Ĥüsrevā dil-ĥasteyem kim işigünde cān virüp Mürde cismüm seglerüne yādigār itsem gerek	Gazel 7 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	
52b	Ĥafī	Nev-bahār olduğda ‘azm-i gül-sitān itsem gerek Serv-ĥaddler birle seyr-i būstan itsem gerek	Yüzüne sürüp Ĥafī ol serv-ĥaddün yolına Ağıdup gözün yaşın āb-ı revān itmek gerek	Gazel 8 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Bu şiir Ĥafī Dīvānı’nda yoktur.
52b-53a	Ġınāyī	Dem-be-dem kūyuñda bülbulveş fiġān itsem gerek Ziyān-ı ‘ışk cihāna dāstān itsem gerek	Ey Ġınāyī varumı cümle erenler cān için Ehl-i ma‘ nī arasında der-miyān itsem gerek	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	

53a	-	Kâr itdi baña gamze-i mekâr[1] Meminüñ Öldürdi beni çeşm-i sitem-kârı Meminüñ	Yitmez mi bu kim iki cihānda olur āzād ‘İşk ile olan kişi giriftarı Meminüñ	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ilün	
53a	Cenābī	Bir hoşça müferrih leb ü hāndānı Meminüñ Oldum göricek şevk ile hayrānı Meminüñ	Yıl gibi yilür mūr-ı za‘īf oldu hayālī Vaşlına virür milket-i Süleyma Meminüñ	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ilün	Bu şiir Cenābī Paşa Dīvānı’nda yoktur.
53a-53b	Hayretī	Gözi āşüftelere āfet-i cāndur Meminüñ Sözi dil-ḥastelere rūḥ-ı revāndur Meminüñ	Hayretī gerçi [kim] ‘aşık dirilüp urma қо lāf Ölmeyen da‘vi-i ‘ıškuṇda yalandur Meminüñ	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Hayretī Dīvānı 234. gazel, s. 197.
53b	Hāverī	İllere mihr-i vefā bire şehā derd ü gamuñ Bāreka’llāh begüm arta kemāl ü keremüñ	Gözyaşuñ döke döke var yüri kūy-ı yāre Ka‘be farz oldu saña Hāveri çokdur dermān	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	
53b-54a	Yahyā	Şubḥ-ı şādık gibi ey gāfil ağardı şaḫaluñ Haberüñ yok seni penbeyle boğazlar ecelüñ	Sözlerüñ mürşid-i kāmīl sözidür ey Yahyā Hāşılı hayli fenā virdi bize bu ḡazelüñ	Gazel 9 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Taşlıcalı Yahyā Dīvānı 220.gazel, s. 421.
54a	Aḫmed	Çerāḡ-ı meclis-i cāndur ruḥ-ı zībāsı İshākuñ Gümiş serv-i ḥıramāndur ḫad-i bālāsı İshākuñ	Ne ḡam zencīr-i zülfünde dil ü cān bağlasa Aḫmed Çü her bir ḫalkada biñ [biñ] yatar şeydāsı [İshākuñ]	Gazel 6 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Aḫmed Paşa Dīvānı 155. gazel, s. 192.
54a	Muşliḫī	Her maḫāmātı ser-ā-ser ider avāre çeng Rāsti boynın egüben....bezm-i yāre çeng	Yüzine bir sile çaldılar defün sāzendeler Anı görüp Muşliḫī meclisde geldi zāra çeng	Gazel 7 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
54b	Muşliḫī	Rāzını fāş itmek için şāhib-i ‘irfāna çeng Muṭribā baş egdi geldi meclis-i cānāna çeng	Muşliḫī ‘uşşāk geçüp naḫşına aldanma şaḫın Kim girüpdür bezm içinde nice nice ḫana çeng	Gazel 6 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
54b	Zātī	Nālān olup dögünmek işi dā’imā defün Kılmadı mı ki dil-beri yā Rab vefā defün	Pul mı virürdi avcına ol muṭribüñ ‘aceb Kızdurmasa inen yüzini Zātīyā defün	Gazel 7 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘ ilü/ fā‘ ilün	Zātī Dīvānı 697.gazel, s. 201.

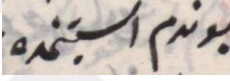
54b-55a	Hayretî	Şâh-ı ‘âlem olmağ isterseñ gedâ ol ey gönül Kıo riyâset fikrini gel hâk-i pâ ol ey gönül	Hayretînüñ derdine dermân olayın dir iseñ Dem-be-dem derd ü belâya mübtelâ ol ey gönül	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Hayretî Dîvânı 259. gazel, s. 208.
55a	Hafî	Çeşme-i la‘ lûñ şuyından kuvvet-i cân ister gönül Hızırveş ‘âlemde ‘ömr-i câvidân ister gönül	Nev-bahâr irdi Hafî sebz oldu eṭrâfı çemen Serv-ḳadler birle seyr-i böstân ister gönül	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiirde başlık Hayretî olarak verilmiştir. Hafî Dîvânı 72. gazel, s. 87.
55a-55b	Mu‘îdî	‘Âlem-i ‘ışkuñ baña ğam gösterür ‘âlem degül Çünkü budur ‘âlemün hâli ḳayurmaz ğam degül	Ey Mu‘îdî ğam sözün aña hıred bî-gânedür Âşnâlar sırrına her bir kişi mahrem degül	Gazel 7 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘îdî Dîvânı 261. gazel, s. 251.
55b	İşhâḳ	Hüsrevâ aldanma sen efsâne-i Ferhâda gel Şan‘ at öğrenmek dilerseñ ey gül üstâda gel	Zerrece ḳalmadı ol gün yüzlü vaşlından ümîd Ağla ey İşhâḳ bî-dil derd ile feryâda gel	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	İşhâḳ Dîvânı 150. gazel, s. 151.
55b	Ca‘fer	Sırr-ı ‘ışkı tuymağ isterseñ gönül üstâda gel Hüsrev ü Şîrîn okursañ hıdmet-i Ferhâda gel	Ca‘ferâ sen yâr işigine düşüp yaşdanıgör Raḥm idüp şâyed diye kim derd-mend üftâda gel	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ca‘fer Dîvânı 126. gazel, s. 329.
55b-56a	Ṭâli‘î	Leyli-i Mecnûn okursañ ey gönül üstâda gel Hüsrevâ Şîrîn gerekse hıdmet-i Ferhâda gel	Bunca yıldur âsitânuñda ḳuluñdur Ṭâli‘î Dimedün bir kerrecik gel derd-mend üftâda gel	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
56a	Rûḫî	Ḥammâma girdi nâz ile bir sîm-ten güzel Hûr u perîye beñzemez âfet inen güzel	Bir serv-ḳadd nigâra gönül virdi Rûḫî kim Ḥaṭ fitne çehre gül gibi ra‘ nâ dehen güzel	Gazel 6 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	
56a	Nihâlî	Ḥammâma girdi nâz ile bir sîm-ten güzel Şu şöyle diyecek yiri yok cümleten güzel	Ḳoçmaz güzel Nihâlî ḳocaldı dimek neden İnen güzelsin ey iki gözüm inen güzel	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	
56a-56b	İşhâḳ	Ḥammâma girdi nâz ile bir sîm-ten güzel Leb âb-dâr u zülf-i muṭarrâ beden güzel	Baḳma bahâr-ı ‘âleme İşhâḳ merd iseñ Zînetle hergiz olmaya bir pîre-zen güzel	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	İşhâḳ Dîvânı 158. gazel, s. 157.

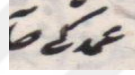
56b	Niṣānī	İki gözüm baña rağm-ı belâ tığı durur yaşum Anuñ çün rûz-ı şeb diñmez aķar ırmağ olup yaşum	Ele cām-ı belâ alsam Niṣānī bezm-i miḥnetde Kimesne olımaz devr içre bir laḥza ayağdaşum	Gazel 5 beyit	mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün	
56b	Emrī	Maḥabbet šāh-bāzinuñ yuvasıdur benüm başum Görinür āşiyânında kanadı ucıdur қаşum	Şafaқ şanma daқınur pâyına yâkûtdan ḥalḥāl Diler kim ola ey Emrī ‘arûs-ı dehr oynaşum	Gazel 5 beyit	mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün/ mefā‘ilün	Emrī Dīvānı 338. gazel, s. 182.
57a	Qıvāmī	Gözlerümden dem-be-dem ḥünin aķar yaşum benüm ‘Āķıbet bu қanlu şudur alçaқ başum benüm	Bir gazel didüm Qıvāmī şevқ-i yâr ile bugün Mekteb-i ḥüsnünde yârün yok sebāk-dāşum benüm	Gazel 5 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	
57a	Şem‘ī	‘Ār idermiş beni öldürmege ol sım-tenüm Varayın yalvarayın boynuma taқup kefenüm	Şem‘iyem künc-i gamuñ virmezem ey şeh felege Meclis-i bağ-ı cināndan baña yigdür vaṭanum	Gazel 5 beyit	fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün	Şem‘ī Dīvānı 116. gazel, s. 96.
57a-57b	Raḥmī	Ġam-ı hicrān ile şol deñlü za‘if oldı tenüm Üstüḥāna şarılı rişteye döndi bedenüm	Raḥmiyā nazm-ı Nizāmiye müşābihdür idi Güş-ı Selmāna irmedi kelimāt-ı ḥasenüm	Gazel 5 beyit	fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün	Bursalı Raḥmī Dīvānı 136. gazel, s. 382.
57b	Āḥī	Şol қadar lāle gibi қanlara ġarқ oldı tenüm Қabrüm üzre açılan lāleye döndi kefenüm	Yirde pehlûlarumuñ naқşı Āḥī seni yârün Bir ḥāşıra şarılı mürdeye döndi bedenüm	Gazel 5 beyit	fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilātün/ fe‘ilün	Āḥī Dīvānı 68. gazel, s. 33.
57b	Ḥayālī	‘Ayn-ı dilden cüş idüp durmaz aķar yaşum benüm Şu terāzûsu olupdur ġālibā başum benüm	Ey Ḥayālī қand-i la‘l-i medḥini yâr işidüp Didi kim tûṭi misin ey rind-i қallāşum benüm	Gazel 5 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Ḥayālī Dīvānı 328. gazel, s. 203.
57b-58a	Uşulī	‘Işқ odından şem‘[gibi] dökmedi yaşum benüm Āḥ kim oñulmadı bağrumdaki başum benüm	Ni‘met-i dünyāya baқmadum belâ Uşulī dünyede Künc-i miḥnet meskenüm derd ü belâ aşum benüm	Gazel 5 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Uşulī Dīvānı 89. gazel, s. 72.
58a	Uşulī	Hıç düşer mi ben esir-i derd-i bî-dermān olam Ġayriler rif atde bendeñ ḥāk ile yeksān olam	Vaşlı devrinde bugün bayrama irdi her kişi Ey Uşulī ben gedā varam meger қurbān olam	Gazel 5 beyit	fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilātün/ fā‘ilün	Uşulī Dīvānı 78. gazel, s. 68.

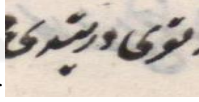
58a	‘Amrī	Bu ne ‘īd olsun cihān ḥandān u ben giryān olam İl terennüm ide ben gögsüm döğüp nālān olam	Yāri ağıyār ile görüp ḥasret ile cān virem Derd ile yüz yire koyup ḥāk ile yeksān olam	Gazel 2 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	‘Amrī Dīvānı 69.gazel, s. 105.
58a	Āhī	Cemālūn şem‘-i tābıyla yanan dillerde dāğ olmaz Gözün bīmārī olan dil ölür derd ile şağ olmaz	Be Āhī üstüne bir gün toğar gün gibi ol meh-rū Yigitsin çünkü başuñdan senūñ devlet ırağ olmaz	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Āhī Dīvānı 41.gazel, s. 21.
58a-58b	Yaḥyā	Dilā rāh-ı miḥnet belādan ictināb olmaz Cefādan incinüp ‘özü eylemek hergiz cevāb olmaz	Vişāl isterseñ ey Yaḥyā vücūduñ perdesin çāk it Bilürsin ‘aşık u ma‘ şūḳ arasında ḥicāb olmaz	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Bu şiirde başlık Āhī olarak verilmiştir. Taşlıcalı Yaḥyā Dīvānı 144. gazel, s. 372.
58b	Kemāl	Beni yā Rab yine sen mülket-i cānāna ilet Mūr-ı mazlūm güzergāh-ı Süleymāna ilet	Şād olsun dir isen rūḥı nizāmīyi eger Bu Kemālūn yūri şī‘ rin Ḳaramana ilet	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	
58b-59a	Ḥayālī	Tekebbürden berī gerd-i riyādan pākdur göñlüm Yoluñda pāy-māl olmuş bir avuç ḥākdur göñlüm	Ṭoludur bāde-i ‘iştān ile bezm-i mecāz içre Ferīdün cāmıdır ya sāğar-ı Ḍaḥḥākdur göñlüm	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Ḥayālī Divānı 335. gazel, s. 205.
59a	Āhī	Ey nesīm-i ḳudretūñ nefḥinde ādem bir nefes Vey ḥarīm-i gülşen-i luṭfuñda ‘ālem ḥār u ḥas	Dā’im el üstinde tut devlet du‘āsın Āhi kim Şükr-i ni‘met Rāzıḳa el yüze sürmekdür meges	Gazel 7 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Āhī Dīvānı 1. kaside, s. 2.
59a-59b	Necātī	Dil kesülmez ‘ışık-ı dil-berden ḳo nāsiḥ sözi kes Veh ki bu ḥāb-ı eceldür olamaz māni‘ mekes	Ey Necātī ‘aşık olanlarda neyler ārzū Kendūñi tağıtma cem‘ olmaz hevā ile heves	Gazel 8 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Necātī Dīvānı 246. gazel, s. 295.
59b	Firākī	Gülşen-i ‘ālemde bu sırra irişmez ḥiç kes Zāğlar āzāde [vü] bülbüller giriftār-ı ḳafes	Gül cemālūñ muşḥafın göster Firākī bendeñe Bārī imān ile Ḳur’ān ile gitsün soñ nefes	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
59b	Bāḳī	Sīnene ‘ışık ile elifler kes Bilsün ol servi sevdigūñ herkes	‘Işık yolında baş gide Bāḳī Başdan gitmeye hevā vü heves	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ mefā‘ ilün/ fe‘ ilün	Bāḳī Dīvānı 210. gazel, s. 168.

59b-60a	Ḥayretî	Añlasa derd-i derûnum baña bir yâr olsa Bilse keyfiyyetümi vâkıf-ı esrâr olsa	Añlasa bu dil-i dîvânemüzi Ḥayretiyâ Ġuşşa vaqtinde bize mûnis ü ğam-ġâr olsa	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Ḥayretî Dîvânı 400. gazel, s. 274.
60a	Âhî	Güzellik nev-bahârında cihân bâġı bahâr olsa Baña ol yüzi gülşensüz gerekmez ger hezâr olsa	Başum alup giderdüm ben 'adem mülkine dek Âhî Öte yanında dünyânun eger bir reh-güzâr olsa	Gazel 5 beyit	mefâ'îlün/mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ mefâ'îlün	Âhî Dîvânı 97. gazel, s. 46
60a	Nizâmî	Sen zer ü sîm ile şayd olduġunı işideli Gözlerüm gümüşe döndi yüzüm altun gibidür	Ey Nizâmî ruġı üstindeki ġâlî şanemün Ġuşşadan ' aşıkı gönlindeki düġün gibidür	Gazel 2 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 10. gazel, s. 49.
60a	Başîrî	Başum hicründe cüy-ı âba beñzer Gözüm ol âbda gird-âba beñzer	Başîrî kanlu yaş didüm içinde Ġadeġ içre şarâb-ı nâba beñzer	Gazel 5 beyit	mefâ'îlün/ mefâ'îlün/ fe' ülün	Başîrî ve Türkçe Şiirleri adlı eserde yoktur.
60b	Aḫmed	Âh kim 'ömrüm cihân mülkünde cânânsuz geçer Ben cihân mülkin n'iderem çünkü cân ansuz geçer	Aḫmed-i dil-ġasteden ḫüsnün zekâtın yığma kim Ġam bucaġında yatup derdünle dermânsuz geçer	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Aḫmed Paşa Dîvânı 53. gazel, s. 143.
60b	Ḥüsrev	Naḫl-i bendân cihân kıddüne taḫsîn itdiler Ġâmetin servün duta göġi ġam-ġîn itdiler	Ḥüsrevün nazmı durur bârî nizâmını görüñ Şâ' irân her beytini tazmîn itdiler	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
60b	Ḥüsrev	Sen gözi âhû için cân u gönül bir itdiler Dâm-ı sîmi şayduñ için ḫüb tedbîr itdiler	Ḥüsrevî şürîdeyi sevdâ-yı zülfünle görüp Ehl-i diller rahm idüp tedbîr-i zencîr itdiler	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
61a	Ṭâlî'î	Meclisinde ḫüsnünün pervâneler şebden geçer Aġlamaġdan şem' veş dîvâner şebden geçer	Olurın biñ başa bir taş yolunuñ virmez Ṭâlî'î kuluñ daġı yolında yoldaşdan geçer	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
61a	Laṭîfî	Ol şanem kim ḫüsn ile gün gibi bî-hem-tâ geçer Zerre şaymaz cihân meh-rûların ġarrâ geçer	Her kişi bende vü dâver kâküli Saña ol pendi Laṭîfî zülf-i ' anbersâ geçer	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Laṭîfî Dîvânı'nda yoktur.

61a-61b	Necâtî	Cedvelden inen çıkma ki pergâra çekerler Toğrı yolına gitmeyeni dâra çekerler	Gül devri dürür ser-hoş ol utanma Necâtî Haclet raķamuñ cebhe-i ruhsâra çekerler	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ilün	Necâtî Dîvânı 95. gazel, s. 203.
61b	Hevesî	Sîneme tîr-i müjeñ fitne vü âl ile geçer Şadra lâ-büd kişi fend ile kemâl ile geçer	Hevesî hâlini hicründe ne bilür şanemâ Şu kimesne ki şeb [ü] rûz-ı vîşâl ile geçer	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
61b	Hayâtî	Yâr cevri eylese 'uşşâķa n'ola nâzı geçer Bu cihân gülşeninün serv-i ser-efrâzı geçer	Ey Hayâtî n'ola dil-ber bize cevri eyler ise Ayağı toprağıyuz bendesiyüz nâzı geçer	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
61b-62a	Yahyâ	Her kaçan 'âşıkıların 'ömri gibi cānān geçer Hayrete varur hemān ten 'āleminde cān geçer	Yol gibi boynın burup 'ālemd e ey Yahyâ müdām 'İşk yolında kim geçenler bî-ser ü sāmān geçer	Gazel 5 beyit	fā' ilâtün/ fā' ilâtün/ fā' ilâtün/ fā' ilün	Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı 72. gazel, s. 326.
62a	Hafî	Kūyuñı mesken iden Firdevs-i a' lādan geçer Kim yitişe menzil-i a' lāya ednādan geçer	Levh-i dilden naķş diyü naķķāş bulduñsa Hafî Kim dil-i Mecnūn gāh yirde Mevlāyā Leylādan geçer	Gazel 5 beyit	fā' ilâtün/ fā' ilâtün/ fā' ilâtün/ fā' ilün	Hafî Dîvânı 29. gazel, s. 55.
62a	Ṭālî'î	Gül yüzün kim şanemâ hūsn ü bahā hırmenidür Bülbül-i hasteye ol berg ü nevā hırmenidür	Biçmedin 'ömr ekin Ṭālî'î dās-ı meh-i nev Bāģa gel 'İş idelüm zevķ [ü] şafā hırmenidür	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
62a-62b	Hayretî	Meminün dil 'aceb āvāresidür Ölümlü hastesi bî-çāresidür	Ağarmışdur şakalı Hayretinün Ṭarîķün eski yüzi karasidür	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ fe' ulün	Hayretî Dîvânı 101. gazel, s. 135.
62b	Hayretî	Meminün dil 'aceb āvāresidür Ayakda kalmış efgendesidür	Sürür-ı 'ışķı dînleñ Hayretiden Bu bezmün ol da bir güyendesidür	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ fe' ulün	Hayretî Dîvânı 102. gazel, 136.
62b	Hayretî	Meminün dil kadīmî çākeridür İşgi kelbidür hāk-i deridür	Ṭarîķ-i 'ışķ içinde Hayretiyi Delüler haylinün ser-defteridür	Gazel 7 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ fe' ulün	Hayretî Dîvânı 100. gazel, s. 134.
63a	Hayretî	Maħabbet bezminün dil menzolidür Mey-i 'ışķuñ hıred lâ-ya' kılidür	Ölüm āsān olupdur Hayretiye Bu halkuñ gerçi gāyet müşkilidür	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ fe' ulün	Hayretî Dîvânı 50. gazel, s. 111.

63a	Kerimî	Garîbüm şâm-ı miñnetde belâ künc-i tarağumdur Hayâl-i mâh-ı tâbânüm yanar bir şeb-çerâğumdur	Kerimî sâ'idüm özden görinen her elif şekli nihân itdüm bıçağumdur	Gazel 5 beyit	mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün	
63a-63b	Derûnî	Kâkül-i dil-ber ki etrâf-ı 'arağ-çinden çıkar Sünbül-i hoş-bûdur ol kim Çîn [ü] Maçinden [çıkır]	Ârzü-yı la'l-i şekker-bâruñ ile Hüsrevâ Bu Derûnî haste bir gün cân u şirinden [çıkır]	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	
63b	Hayâlî	Şol gönül kim şâm-ı gamda derdüñi [tehnâ çeker] 'Ayn-ı cânâ kuhl-i sübhânellezî esrâ çeker	Dergehünde her ne kim emr eylese sultân-ı 'ışk Nice yıllardur Hayâlî hükmine tuğrâ çeker	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	Hayâlî Dîvânı 79. gazel, s. 116.
63b	Yahyâ	Ağyardan görüp [yine] hâlî cihâmı ben Pehlûya çekdüm ol şanem-i mihribânı ben	Yahyâ nigârsuz neme yarar benüm cihân Bir dağı görsem iki olur bu cihânı ben	Gazel 5 beyit	mef'ülü/ fâ'ilâtü/ mefâ'ilü/ fâ'ilün	Yahyâ Dîvânı 304. gazel, s. 470.
63b-64a	Figânî	Virdüm dehân-ı dil-bere dil gâ'ibâne ben Miqdâr-ı zerre görmedüm andan nişâne ben	'Avn-i İlâh reh-ber olursa Figâniyâ Mülk-i sühânda beglük idem Hüsrevâne ben	Gazel 5 beyit	mef'ülü/ fâ'ilâtü/ mefâ'ilü/ fâ'ilün	Figânî Dîvânı 60. gazel, s. 63.
64a	Hayâlî	Egerçi şüretâ ednâdan ednâ hâk-i râhum ben Haķîkat 'âleminde nûr-ı çeşm-i mihr ü mâhum ben	Külâhum güşesi hürşid-i 'âlem-tâba baş egmez Kamer şekker-keşümdür Hüsrevâ encüm- sipâhum ben	Gazel 5 beyit	mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün	Hayâlî Dîvânı 436. gazel, s. 240.
64a	-	Şol vefâsuz cevri çok hercâ'i dil-berden meded Fırkati zindânına mehbûs olan çıkmaz ebed	Gıll ü gışdan gönülün âyînesini pâk eyleyüp Lâ'ubâli bir mücerred 'âşıkum giydüm nemed	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	
64a	Fazlî	Râh-ı gamda şanmañuz kim yâr-i gam-h'âr isterüz Şâdiden mustağni gamdan 'ârî bir yâr isterüz	Fazliyâ keyfiyyet-i dâmenenden olduğ hûş-yâr Mest-i 'ışk olsun bugün şanmañ bir yâr isterüz	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	Bu şiir Kara Fazlî Dîvânı'nda yoktur.
64b	Yahyâ	'Âşık-ı rind [ü] levend [ü] mest ü evgâr isterüz Lâ'ubâli meşreb ü âşifte-destâr isterüz	Mürşidi mülk-i 'ademde yoklaruz Yahyâ gibi Âdemi ikrâm-ı irşâda sezâ-var isterüz	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	Yahyâ Dîvânı 152. gazel, s. 377.

64b	Belîgî	Âftâbum işigünde yüzümüz hâk isterüz Birimüz sâyeñde bir gün gibi eflâk isterüz	 hâlî Belîgî şadlıkda bulmadum Anuñ içün bu dil-i nâ-şad-ı gâm-nâk isterüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
64b-65a	Esîrî	Zülfi gibi bir kad ü bâlâya düşdi gönlümüz Hey meded uzun uzak sevdâya düşdi gönlümüz	Ey Esîrî dil-rübâlar seyrine vardum bugün Añsızın bir dil-ber-i ra' nâya düşdi gönlümüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
65a	Belîgî	' Âlem-i ıtlâkda hân olmak ister gönlümüz Lâ-mekân tahtunda sultân olmağ ister gönlümüz	Ey Belîgî ' azm-i deryâ eylemiş cûlar gibi Kahtredür illâ ki ' ummân olmağ ister gönlümüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
65a	İşhâk	' İd-i hüsñin gördi bir dil-dâra düşdi gönlümüz Bayram olaldan ' aceb âvâre düşdi gönlümüz	Sen dağı dil derdine İşhâk dermân isteme Çünkü şol bir gözleri mekkâra düşdi gönlümüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	İşhâk Dîvânı 94. gazel, s. 122
65a-65b	Hayâlî	Rûz-ı rüşenden n'ola enver olursa şamumuz Mihr-i ' âlem-tâbdan yaçar çerâğı cāmumuz	Ey Hayâlî ' âlem-i [nazma] Süleymānuz bugün Hâtem-i ' işkuñ nig'inde yazıldı nāmumuz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Hayâlî Dîvânı 200. gazel, s. 158.
65b	Fazlî	Va' de itmişdür bizi öldürmege cānānumuz Ey ecel sende teķāzâ ile alma cānumuz	Fazlîyâ biz Hüsrev-i iklīm-i ma' nâ olmuşuz Haşr olunca dünyede tūrur bizüm dîvānumuz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Kara Fazlî Dîvân'ında yoktur.
65b	Âhî	Bir haşîr yoğ iken külbe-i aḫzānumda Būriyâ naḫşî görinür ten-i ' uryānumda	Baḫa ol nāme-i a' māl yiter Âhî kim Yār ḫaṭṭıyla ḡazeller ola dîvānumda	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Âhî Dîvânı 96. gazel, s. 45.
65b	Fazlî	Gel ey ārām-ı cān oldum za' if ü nā-tüvān sensüz Yitiş kim bir dem ārām eylemez cismümde cān sensüz	Geçüp tîr sipihri ' arşa irdi ' arşa-yı ḡamda Ḥadeng âheni Fazlînün eyâ ḫaşı kemān sensüz	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Bu şiir Kara Fazlî Dîvânı'nda yoktur.
65b-66a	Ġınâyî	Bu ' âlem bûstānında eyâ serv-i revān sensüz Ser-â-ser ḫâr olupdur baḫa her bir ḡulsitān sensüz	Ġınâyînün dem-â-dem içdüğü niş oldı hicrūñle Bugün künc-i belâ bezmünde ey şîrin-dehān sensüz	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
66a	Muḫibbî	Ḥasteyüz kūyuñda yıllardur ki şoḫbet beklerüz Ey ṭabîb-i dil lebünden ya' ni şerbet beklerüz	Bezmi-ḡamda ey Muḫibbî Vāmıḫ u Ferḫād u Ḳays Geçdi anlar mest olup biz dağı şoḫbet beklerüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Muḫibbî Dîvânı 1199. gazel, s. 379.

66a-66b	Haydar î	Vâdi-yi fûrkatde dâ'im künc-i miḥnet beklerüz Gülşen-i ruḥsârûnı görmekte ğayret beklerüz	Âşinâ olsun 'aceb midür seg-i dil-dâr ile Ḥaydarî peyveste çün bâb-ı sa' âdet beklerüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
66b	Ḥayālî	'Âşıkuz dervâze-i şeh-r-i melâmet beklerüz Zâhidâ sen şanma kim kûy-ı selâmet beklerüz	Ey Ḥayālî şâh-ı gerdün dergehinde zerrevâr Âftâb-ı 'âlem-ârâ gibi şöhet beklerüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ḥayālî Dîvânı 201. gazel, s. 158.
66b	Pertev Agâ	Şanma ey zâhid bizi râh-ı selâmet beklerüz Bir belâ-keş 'âşıkuz kûy-ı melâmet beklerüz	Biz belâ Ferhâdiyuz yâd-ı leb-i şîrîn ile Nice demdür miḥnet beklerüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Muvakkit- zâde Pertev ve Mehmet Said Pertev Paşa Dîvânı'nda yoktur.
67a	Ḥayālî	Ḳayddan âzâdeyüz kûy-ı ferâġat beklerüz Naġd-i şabruñ genci-yüz künc-i ferâġat beklerüz	Çün Ḥayālî nâm-ı bir şeydâya itdün ey refîġ Sen selâmet ol ki biz kûy-ı melâmet beklerüz	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ḥayālî Dîvânı 202. gazel, s. 158.
67a	Ḥüsrev	Görelî zülfünî dil sünbül-i terden geçmez Şoralı ser-i lebün şîr ü şekerden geçmez	Dil-i ġam dîde-i Ḥüsrev vaṭana meyl itdi Naẓar-ı himmet iden fîkr-i seferden geçmez	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
67a-67b	Aḥmed	Dil cihândan geçer ol zülf-i dü-tâdan geçmez Derd ü ġam reh-güzeri dâm-ı belâdan geçmez	Ne yüz âġardasın Aḥmed reh-i 'ışķuñda anuñ Ki raķîbe uyar ol yüzi ġaradan geçmez	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Aḥmed Paşa Dîvânı 110. gazel, s. 171.
67b	Me'âlî	Öyküne şanavber ġadd-i yâre 'aceb olmaz Zîrâ ki başı taşra olanda edeb olmaz	Şanma ki Me'âlî meye tevbe ola âsân Derd ü elem ü rûḥda kim dir ta' ab olmaz	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	Me'âlî Dîvânı 282.gazel, s.71.
67b	Nizâmî	Gül 'arîzuña olsa mu'arîz 'aceb olmaz Kim yüzi açılmışda ḥayâ vü edeb olmaz	Gelmez yüzi şevķiyle Nizâmî yüze zülfî Her ġuşede kim pertev-i şems olsa şeb olmaz	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 47. gazel,
67b-68a	'Adlî	Her şubḥ güneş gelse ġapuña 'aceb olmaz Ma' zûr ola ey şeh ki gedâda edeb olmaz	Kûyından anuñ sür ki raķîbi göre 'Adlî Cennetde 'ıyân itse mekân Bû-Leheb olmaz	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	'Adlî Dîvânı 33. gazel, s. 34.

68a	Ahmed	Zülf-i siyeh olmasa yüzünde ‘aceb olmaz Kim cennet-i Firdevs durur anda şeb olmaz	Oğ çekdi ki ceng ide gözüñ şahın-ı Haremde Hürşid ü kamer lāle-ruḥ u ḡonca-leb olmaz	Gazel 2 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ilün	Ahmed Paşa Dīvānı 115. gazel, s. 174.
68a	Mesîhî	Ne ḡuşşa cāna Nemrūd ḡamuñda çünki olmışdur Dil İbrāhîmine şevḳ-i ruḡuñla ḡülsitān āteş	Eger ḡammāz olmasa Mesîhî āhumuñ dūdı Ḳalurdı sîneñ içünde ebed şöyle nihān āteş	Gazel 3 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ilün	Mesîhî Dīvānı 108. gazel, s. 187.
68a	Vānî	Zihî ‘ışḳuñ ger olursa nigār anı girān-ı āteş Ne ḡam çün şevḳ ü vaşluñla ḡorinür ḡülsitān āteş	Ger od şu içre gizlenmek degül mümkün neden Vānî Ḳurı deryā-yı cismümde ruḡ-ı dil-ber nihān āteş	Gazel 7 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	
68a-68b	Āhî	İşitdüm bir cefā-kāra o meh-rū mübtelā olmuş Bi-ḡamdi’llāh benüm gibi o daḡı pür-belā olmuş	Nigāruñ çeşmini Āhî münevver itmiş ol gül-ruḡ Çerāḡ-ı çeşm-i maḳşūdı o mihrüñ rüşenā olmuş	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Āhî Dīvānı 43. gazel, s. 21.
68b	Behiştî	Yine ḡülşende bugün bülbüle bir hāl olmuş Ḡüli hār ile ḡörüp münkesirü’l-bāl olmuş	Tekye-i ‘ışḳa girüp şāl-ı melāmet giymiş Ḡöre bi’llāhi Behiştî nice ābdāl olmuş	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Behiştî Dīvānı 230. gazel, s. 231.
68b-69a	Necātî	Ḳanlara döndi ḡözyaşı ey dil-rübā yetiş Bir dürlü daḡı oldı ḡeçen mācerā yetiş	Hep ümmet-i Muḡammed olanlar esirgedi Vaḳtı durur Necātîye gel Muşṭafā yetiş	Gazel 6 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘ ilü/ fā‘ ilün	Necātî Dīvānı 253. gazel, s. 300.
69a	Firāḳî	Şol benüm cān virdigüm bir bî-vefā cānān imiş ‘Ahdini ḡerçek şanurdum ben aḡı yalan imiş	Āteş-i hicrāndan yanup yaḳılma kimseye Ey Firāḳî her vişālün çün soñı hicrān imiş	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	
69a	Şā‘ irî	Seni ey sîm-ten ol kim şehi zerrîn ḳabā itmiş Beni kūyuñ gedāsı eyleyüp ehl-i ‘anā itmiş	Çü bildük devlet ü zillet Ḥudādan eyle ni‘metdür Hemān ey Şā‘ irî şükr it saña birin ‘atā ḳılmış	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	
69a-69b	Necātî	Benüm serv-i ḡirāmānum cemālün tāze bāḡ olmuş Ruḡuñ ḡül renginün [kızılı] kızıl aḡı aḡ olmuş	Ḳapuñvār āşināsında Necātî ḡaste yaturken ‘İnāyet şerbetin içüp o dem ol şayr u saḡ olmuş	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Necātî Dīvānı 247. gazel, s. 296.
69b	Muḡibbî î	Baş çatup ebrûlar el bir eylemiş Ḳatlüme beñzer ki tedbîr eylemiş	Ey Muḡibbî olalı bu dil nişān Ḳaşların yā ḡamzesin tîr eylemiş	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Bu şiir Muḡibbî Dīvānı’nda yoktur.

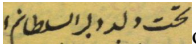
69b	Emrî	Yaşumı ol la‘l bir reng ile hûn’in eylemiş Reng geçmiş aña ger[çi] lîk rengin eylemiş	Âh-ı âteş-bâruñı kaşırında eflâk Emriyâ Top-ı sîmîn-i mehe zencîr-i zerrîn eylemiş	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Emrî Dîvânı 225.gazel, s. 125.
69b-70a	Sa‘î	‘ Âlemden çeküp yüzün ey dil türâba baş Himmetle pâyüñi felek-i nüh-kıbâba baş	Sa‘îyle ey gönül harem-i yâre maḥrem ol ‘ İllet şebinde yüz sür bu câme-ḥ̣āba baş	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
70a	Revânî	Ayağı tozı gözlerüme kuḥl-ı cevâhîr Ol serv-i revānuñ ne mübarek ḳademi var	Bir tâze güzel sevdi bu dehr içre Revânî Kim serv-i boyı lâle ruḥı ḡonca femi var	Gazel 4 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilü/ fâ‘ ilün	Revânî Dîvânı 63. gazel, s. 122.
70a	Revânî	Gönül şād ol ki ‘îd irdi şafâ vü zevḳ çağıdır Ele cām aldı mäh-ı nev yine şoḥbet yarağıdır	Revânî hoş sipāhîdür bugün meydân-ı ‘ işretde Ki dâ‘im içdügi aşḳar gözi ya at ḳulağıdır	Gazel 4 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Revânî Dîvânı 126. gazel, s. 144.
70a-70b	Şem‘î	Şabâ ḥüsnün bahârından ḥaber virdi gülistāna Yaḳalar çāk idüp güller gelür bûlbüller efgânına	Uyup her rind-i ḳallâşa ne ister bilmezem Şem‘î Düşüp küy-ı ḥarâbâta gezer mey-ḥāne mey-ḥāne	Gazel 7 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Şem‘î Dîvânı 143.gazel, s. 109.
70b	‘ Amrî	Ḳoma bûlbül ḳoma fiḡân eyle ‘ Işḳı ‘ âlemde dâstân eyle	Yâ İlâhî beni de bûlbülvar ‘ Âmriyem zâr u nâ-tüvân eyle	Gazel 9 beyit	fe‘ ilâtün/ mefâ‘ ilün/ fe‘ ilün	‘ Amrî Dîvânı 95. gazel, s. 131.
70b-71a	‘ Amrî	Gitdüñ ey rûḥ-ı revân ben ḥasteyi cânsız ḳoduñ Bu dil-i pür-derd ile ḡurbetde dermânsız ḳoduñ	‘ Amriyi biñ zâr ile ḥâr-ı ḡamda öldürüp Bu cihân gülzârını murḡ-ı hoş-elḥânsız ḳoduñ	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	‘ Âmri Dîvânı 56. gazel, s. 92.
71a	Yetimî	İñlerüm her gice ben derd ile Eyyûb mıyam Dökerem göz yaşını ḥasret ile Ya‘ ḳûb mıyam	Ey leb-i ḡonca Yetimî nice ḳan ağlamasun Dest-i cevri ile buña sen beni mektûb mıyam	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bu şiir Yetimî Dîvânı’nda yoktur.
71a	Zâtî	Rûḥları pür-nûr iderdi gönüm ol rûşen ḳanı Tîre oldı baḥtumuñ ḥayfâ ki rûz-ı rûşeni	Döne döne ey felek inîletme yoḥsa Zâtîyi Bâd-ı âhı ḥāk ile yeksân ider bir gün seni	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Zâtî Dîvânı 1510.gazel, s.326.
71a-71b	Aḥmed	N’olduñ ey dil seni ḡarḳ eyledi bu baḥr-ı melâl Ḳurtarır kesme ümîzünü Ḥudâyı müte‘âl	‘ Ârif oldur ki anuñ her ḥüçet-i kâmil ola Her aḳan şuya dinilür mi göre âb-ı zülâl	Gazel 9 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Bu şiir Aḥmed Paşa Dîvânı’nda yoktur.

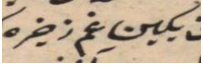
71b	Ca' fer	Niçün ol zülf uzanup hadd-i dil-efrûza gele Kim görüpdür şeb-i yeldâyı ki Nevrûza gele	Rûz-ı firkatde ne tañ vaşluñ añarsa Ca' fer Özenür 'ârif olan 'ide kaçan rûze gele	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Ca' fer Dîvânı 198. gazel, s. 406.
71b - 72a	Sürürî	Çoçarken düşde dil-dâr-ı n'olaydı Uyaña kişi koyında bulaydı	Raķīb ol yâra cânumdur dir imiş Sürürî cânını anuñ alaydı	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ fe' ilün	Surürî Divânı 473. gazel, s. 579.
72a	Emânî	Âhumuñ himmeti bülend oldu Göglere çıķmağa kemend old	N'eyler ey cân Emani dermânı Derd-i 'ışķuñla derd-mend oldu	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ mefâ' ilün/ fe' ilün	
72a	Zârî	Elümde cām-ı muşaffâ dilümde vaşf-ı cemâl Gözümde eşķ-i firāvân gönülde fıkır ü vişâl	Ne bir qarâra gönül var ne bir qarâra güzel Zamân yosmadur Zârîyâ haķikat-i hâl	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ fe' ilâtün/ mefâ' ilün/ fe' ilün	
72a-72b	Raķimî	Ruķuñ gülzâr-ı cennet sebzedür haţt-ı ğubâr anda Açılmış iki nergisdür dü-çeşm-i pür-ķumâr anda	Nezâketle dehânuñda n'ola bir buseñ aldumsa Begüm yok yire incinme Raķimîye var anda	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Bu şiir Kütahyalı Raķimî Dîvânı'nda yoktur.
72b	' Amrî	Dide ķan oldu ay efendicüğüm Ķandasın ķanda hây efendicüğüm	' Âmriyem derd ile delindi dilüm İñlerem bunca nây efendicüğüm	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ mefâ' ilün/ fe' ilün	' Amrî Dîvânı 74. gazel, s. 110.
72b-73a	Ġubârî	Bir ğubâr-ı pây-mâlüm tâc-ı sulţân istemem Bir gedâ-yı hâķ-sârum tûr-ı haķan istemem	Maţla' -ı mihr-i me' âniyem egerçi zerreyem Ey Ġubârî minnet-i ħurşîd-i raķşân istemem	Gazel 9 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
73a	İşķâķ	Âh kim bir 'âşık-ı şûride-hâl oldum yine Göñlümi elden yitürdüm pây-mâl oldum yine	Bî-vefâlar şûretin İşķâķ dilde nakş idüp Yanaram bir şem' -i fânüs-ı hayâl oldum yine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	İşķâķ Dîvânı 246. gazel, s. 206.
73a	Ĥayretî	Kaçma benden cânuma cân ol benüm ķardaşcuğum Gel meded derdüme dermân ol benüm ķardaşcuğum	Ĥayretî gibi dilerseñ olasın ğamdan ħalâş Ġâh-ı mest ü ğâh-ı hayrân ol benüm ķardaşcuğum	Gazel 8 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ĥayretî Dîvânı 321. gazel, s. 235.

73b	Hayretî	Bî-cân-ı cisme döndüm cânâncuğum yitürdüm Bir haste derd-mendüm dermâncuğum yitürdüm	Ey Hayretî çıkardum şabr u qarârı elden Güyâ ki bir garîbem yârâncuğum yitürdüm	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün/	Hayretî Dîvânı 316. gazel, s. 233.
73b	Haṭâyî	Bir iki gündür elden cânâncuğum yitürdüm Derd aña derde düşdüm dermâncuğum yitürdüm	Anuñla eglenürdük bir hoşça diñlenürdük Ağla Haṭâyî ağla sultâncuğum yitürdüm	Gazel 4 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün/	
73b	Vahyî	Gönlümi bir ben ile zülfün ' aceb zîbâ şatar Şanasın Mecnûnı zencîre urup Leylâ şatar	Hasret-i seftâlün itdi beñzümi cânâ turunç Nâr-ı fûrkatde bu Vahyî derd-mend ayva şatar	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Vahyî Dîvânı'nda yoktur.
74a	Vahyî	Derdüñle pîr-i çarḡuñ çün kâmet-i dü-ṭâdur Destinde dūd-ı âhum güyâ ki bir ' aşâdur	Pehlûmda üstüh'ânım cânâ degül görinen ' Işkuñ yolında Vahyî giydüğü bu dibâdur	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün/	Bu şiir Vahyî Dîvânı'nda yoktur.
74a	Vahyî	Tolıdır cevher-i ' işkuñ būsına bir defînemdür Dükenmez la' l [ü] yâḡutı iki gözüm ḡazînemdür	Teraḡḡum eyleyüp dimiş efendüm serv-i âzâdum Ḳulumdur vaḡ' a-yı Vahyî benüm eski kemînemdür	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Bu şiir Vahyî Dîvânı'nda yoktur.
74a - 74b	Vahyî	Benüm bu râh-ı miḡnetde belâ künci yatağumdur Şerâr-ı âteş-i âhüm şeb-i ḡamda çerâğumdur	Vücûdum mûya döndi Vahyiyâ fikr-i miyân ile Dehânına virelden dil ' adem mülki ṭurağumdur	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Bu şiir Vahyî Dîvânı'nda yoktur.
74b	Necâtî	Yaraşur kim seni ser-defter-i ḡubân yazalar Nâme-i ḡüsnüñ içün bir yeñi ' unvân yazalar	Şi' r-i dil-süz-ı Necâtî var iken ḡayf ola kim Ḥalka yazup yañılup defter ü dîvân yazalar	Gazel 7 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Necâtî Dîvânı 206. gazel, s. 272.
74b	-	Dilâ seyl-âb-ı ḡûn-ı dîde-i Mecnûna benden şor O rengin mâcerâdur añı başından geçenden şor	Cefâsın çarḡ-ı bed-mihrün çeken bilür eyâ Mecnûn Raḡîb-i seng-i dil ḡahrın hemân sen Kûh- kenden şor	Gazel 5 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	
74b - 75a	Yahyâ	Dâr-ı dünyâ delü göñlüm gibi vîrân olsa Ne cihân olsa ne cân olsa ne hicrân olsa	Cân atar qarşu çıkar ' izzet iderdi Yahyâ Ḥançer-i dil-ber ile bir çıkışur cân olsa	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Yahyâ Dîvânı 386. gazel, s. 519.

75a	Nizâmî	Âhîr ey dil-ber cefâ itmekden uşanmaz mısın Müddet-i hüsnuñ nihâyet bula sen şanmaz mısın	İdemez dirsın rakîb ile Nizâmî benî şayd Çünkü âhûsın ya sen it ile avlanmaz mısın	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 83. gazel, s. 106.
75a	Necâtî	Diler iseñ ki dil-i haste yarasın göresin Öliceğ sînemi hançerle yarasın göresin	Ger Necâtî kuluñı qahr ile düşünâm idesin Şevk ile şâm ü şehir medh ü şenâsın göresin	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Necâtî Dîvânı 400. gazel, s. 388.
75b	‘Âşkî	Melek-sîmâ perî-peyker şehâ sîmîn-bedensin sen Güzeller içre hercâ ‘î ‘aceb bilsem nedensin sen	Hayıflar saña ey ‘Âşkî reh-i ‘ışkıñda dil-dâruñ Cefâ vü cevri-gerdünü döne döne çekensin sen	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	‘Âşkî Dîvânı 376. gazel, s. 536.
75b	Hayâlî	Nigârâ bezm-i hüsnuñde dil ü dîvânemüz kaldı Cemâlün şem‘ine yakmış perin pervânemüz kaldı	Hayâlî devlet-i bî-i‘tibâra bakmaduñ hergiz Bize besdür bu kim dillerde bir efsânemüz [kaldı]	Gazel 4 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Hayâlî Dîvânı 631. gazel, s. 308.
75b	Necâtî	Âh kim rahm itmedi her dem cefâdur işleruñ Bilmezem n’eyler benî âhîr senüñ cünbişleruñ	Ey Necâtî dünyede sağ ol yürî şimden girü Çün murâduñ hâşıl oldu hayra döndi işleruñ	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dîvânı 292. gazel, s. 323.
76a	Ahmed	Ne vech ile beñzer yüzüñe mihr ile meh kim Merdüm ki iñen mest ola anda edep olmaz	Ağyâr kapuñ Ka‘ besini beklemesin kim Ahmed var iken hafız aña Bû-Leheb olmaz	Gazel 3 beyit	mef‘ ülü/ mefâ‘ ilü/ mefâ‘ ilü/ fe‘ ülün	Ahmed Paşa Dîvânı 115.gazel, s. 174.
76a	Ṭâlî‘î	Şol cân ki ğam-ı ‘ışkuñ ile mübtezel olmaz Biñ yıla eger vaşluña hergiz maḥâl olmaz	Reşk itse n’ola Ṭâlî‘î nazmuñı Nizâmî Şi‘ rüñ gibi mecmû‘ada rengin ğazel olmaz	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefâ‘ ilü/ mefâ‘ ilü/ fe‘ ülün	
76a	Hafî	Hâk eyledi la‘ lün güheri kim demek olmaz Mat itdi sözüñ gül-şekeri kim demek olmaz	Ğamzeñ şehri yârelerinden bu Hafîñüñ Karıyla tolupdur cigeri kim demek olmaz	Gazel 4 beyit	mef‘ ülü/ mefâ‘ ilü/ mefâ‘ ilü/ fe‘ ülün	Hafî Dîvânı 54. gazel, s. 73.
76a - 76b	Celâlî	Haddüñ gibi gül-i ter bir gülsitânda bitmez Kaddüñ mişâli ‘ar ‘ar bâğ-ı cihânda bitmez	Dil-dâra ser-güzeştüm nice aña Celâlî Takrîre başlar isem iki cihânda bitmez	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtün/ mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtün	

76b	Zātī	Zülfün mişâli sünbül Hindüstânda bitmez Tağıtma ey peri-şân anı yabanda bitmez	Tohm-ı ümîd ekersin sebz-i vefâlar içre Ol şuh-ı seng-dildür Zātī ol anda bitmez	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün	Zātī Dīvânı'nda 563. gazel, s. 67.
76b	Ġinâyī	Nâlem ruhuñ yanında gören ta' accüb itmez Zirâ bilür ki bülbül gül görmeyince ötmez	Çünkü şarâb-ı bezmün añañ Ġinâyî gitmez La' linden anuñ için çeşmüm Ġinâyî gitmez	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün	
76b - 77a	Şânī	Tennür-ı sînem içre bağrum kebâba beñzer Bezm-i ğamuñda eşküm rengin şarâba beñzer	Devr-i kamere Şânī ruhsâr-ı mihrün ile Gün gibi yaqdı halkı bir âfitâba beñzer	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün	
77a	‘Aṭā	Bağrum firâk odıyla yanmış kebâba beñzer Keyfiyyet ile şî' rüm rengin şarâba beñzer	Bu bî-vefâ cihânuñ yokdur ‘Aṭā sebâtı Âb üzredür yanası bir âsiyâba beñzer	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtün/ mef' ülü/ fâ' ilâtün	
77a	Ṭālī‘ī	Vefâsızlıkda dil-ber dehre beñzer Cefâsı acılıkda zehre beñzer	Güzelden Ṭālī‘înuñ yoḡ naşibi Ezelden ğâlibâ bî-behre beñzer	Gazel 5 beyit	mefâ‘îlün/ mefâ‘îlün fe‘ ülün	
77b	Aḡmed	El urursam ser-i zülfüne dil ü cân dökülür Nice merdümle ayağuna perîşân dökülür	Şöyle şîrin över Aḡmed lebin ol Hızır-ḡaṭuñ Ki dilinden kalemün çeşme-i ḡayvân dökülür	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Aḡmed Paşa Dīvânı 72. gazel, s. 153.
77b	Nizâmī	Zülfünü bâd-ı şabâ depredecek cân dökülür Söze geldükçe lebün çeşme-i ḡayvân dökülür	Leb [ü] zülfün şîfatın yazsa Nizâmī şanemâ Nâfe-i Çîn saçılır la‘ l-i Bedeḡşân dökülür	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Karamanlı Nizâmī Dīvânı 31. gazel, s. 66.
77b	Nizâmī	Gün yüzün görmeyeliden ki günüm dün gibidür Baña biñ yılca gelür gerçi saña dün gibidür	Şâd [u] mâtem ki firâḡuñ baña maḡşûş degül Ki dimişler qara gün il ile düğün gibidür	Gazel 3 beyit	fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilâtün/ fe‘ ilün	Karamanlı Nizâmī Dīvânı 10. gazel, s. 48.
78a	Zātī	-	Ḳalb-i Zātī ‘ârîzuñ it şafâ kesb eyleyüp Hey meded maḡrûr olan bîmâre eyler çâre şor	Müfred	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	

78a	‘Âşķī	Şevķ-i hūsninden gözüm aķıtdı kūy-ı yāre şū Şanasınebr-i bahārīdür doker gūlzāra şū	Cām-ı la‘ lūnden eyā ser-çeşme-i Āb-ı Hayāt Teşnelikden cān virür ‘Âşķī meded bir pāre [şu]	Gazel 7 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	‘Âşķī Dīvānı 387.gazel, s. 543.
78a	Seyfī	Dā’im ruh [u] zūlfūnde doker dīde-i ter şū Zīrā ki qarār itmez aķar şām [u] seher şū	Gördükçe yaşum Seyfi n’ola gönlüm açılır Ġam-gīn olan dilleri dirler ki aķar [şu]	Gazel 5 beyit	mef‘ ūlū/ mefā‘ ilū/ mefā‘ ilū/ fe‘ ūlün	
78a - 78b	Mu‘īdī	Aġlarsa tañ mı çeşmüm ol gül-‘izāre qarşu Bārān olur bilürsin evvel bahāra qarşu	Vaşl istemez Mu‘īdī miskīne bu yiter kim Ayrıķdan işigüñe eyler nezāre qarşu	Gazel 5 beyit	mef‘ ūlū/ fā‘ ilātün/ mef‘ ūlū/ fā‘ ilātün	Mu‘īdī Dīvānı 381. gazel, s. 343.
78b	Necātī	Gün yüzünñ hayālī peyveste cān içinde ‘Aks-i ķamer gibidür āb-ı revān içinde	Sen gül gibi efendi elden ele revān ol Būlbūl gibi Necātī ķalsun fiġān içinde	Gazel 7 beyit	mef‘ ūlū/ fā‘ ilātün/ mef‘ ūlū/ fā‘ ilātün	Necātī Dīvānı 520. gazel, s. 466.
78b	Mu‘īdī	Bir yāre ‘āşık oldum iki cihān içinde Mıhr ile künc-i mıhri bir tıtdı ķān içinde	Ġonca lebün ġamından mecrūh olup durur kim Yatur şikeste lāle her laħza ķān içinde	Gazel 3 beyit	mef‘ ūlū/ fā‘ ilātün/ mef‘ ūlū/ fā‘ ilātün	Bu şiir Mu‘īdī Dīvānı’nda yoktur.
79a	Necātī	Dime kim yārda yok cevır ü cefādan ġayrı Ne dilerseñ bulınur mıhr ü vefādan ġayrı	Yüzine tıtsa Necātī ne ‘aceb ġaclet elin Nesi var yüze gelür dest-i du‘ādan ġayrı	Gazel 6 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Necātī Dīvānı 599.gazel, s. 520.
79a	Ĥayretī	Lebünden buse almadı kimesne cāndan ġayrı Şoyup ķoyınına ķomadı seni ġammāndan ġayrı	Bi-ġamdi’llāh hele ey Ĥayretī bed-nām-ı ‘ālemsin Nesi ķalur soñında ķişinñ bir nāmdan ġayrı	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün	Ĥayretī Dīvānı 431. gazel, s. 288.
79a-79b	Şemsī	 olayduñ ola mı Kūlbe-i aħzānuma mıhmān olayduñ ola mı	Sākin olmaz gözyaşı yandık hevā-yı ‘ışķ ile Şemsiyā ġāk-i reh-i cānān olayduñ ola mı	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Bu şiir Şemsī Paşa Dīvānı’nda yoktur.
79b	Muĥıbb ī	Cān vir ey dil maĥrem-i cānān olayduñ ola mı Derde düş nā-lāyık-ı dermān olayduñ ola mı	Kīmyā ķılmaķ dilersen Muĥıbbī cevherün Sa’y ķıl ġāk-i reh-i cānān olayduñ ola mı	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Bu şiir Muĥıbbī Dīvānı’nda yoktur.

79b	Necâtî	Ey gönül genc-i ğama vîrân olayduñ ola mı Bir gözi hûn-rîz elinde ğan olayduñ [ola mı]	‘Ömr-i sermed ister iseñ ey Necâtî ölmedin İşiginde bir gice mihmân olayduñ ola mı	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Necâtî Dîvânı 567. gazel, s. 499.
79b	Derûnî	Ruĥlaruñ naţ‘ -ı felekde dehre çok âl eyledi Ėaşlaruñ fikri hilâlûñ ĥaddini dâl eyledi	Bir ĥuyumcî mâh-rû sîmîn-beden dil-ber beni Pûte-i ‘ışķında nâr-ı hecr ile ĥal eyledi	Gazel 2 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
80a	Zâtî	Dem-be-dem seylâbveş eşķ-i revânüm çağlar Dögünüp taşlarla ağlar ĥâlûme ırmağlar	Zâtîyâ Ferhâd içün taşlarda feryâd itdigüm İşidüp feryâdumı göğsin geçürdi taşlar	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Zâtî Dîvânı 163. gazel, s. 163.
80a	Kemâl	Bağrına taşlar başup ben ĥaste içün ağlar Ėabrüm üzre saçların çözmîş bulutlar ağlar	Şu gibi çağlar geçer ‘ömrüm güzellik çağıdır Şanma ancak sen benüm eşķ-i revânüm çağlar	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir İbn-i Kemâl Dîvânı’nda yoktur.
80a - 80b	Ca‘ ferî	Dâğ-ı dilde dem-be-dem Ceyhûn olan ırmağlar Ėan bulanık gözlerüm ‘aynından aķup çağlar	Ca‘ ferî çün boynına aldıysa zülfüñ bendini Dem-be-dem bu zülfüñ boynına daķup ağlar	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Tacizade Ca‘ fer Dîvânı’nda yoktur.
80b	-	Egnüme ‘ışķuñ belâsı ĥil‘at-ı zîbâ yiter Başuma dûzaĥ maĥabbet tâc-ı istiğnâ yiter	Râh-ı vaşla dil sefîne şabr-ı lenger âh yil gözlerüm deryâ yiter	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
80b - 81a	Ėafî	Gözümüñ ĥanlı yaşından ser-â-ser bu cihân nemdür Baña bâğ-ı behîştî bu cihânüñ şan cehennemdür	Ėafî şanma ki çarĥ ancak seni inletdi ‘âlemde Cihânın inleyü gitdi şular kim nesl-i âdemdür	Gazel 13 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Bu şiir Ėafî Dîvânı’nda yoktur.
81a	Âĥî	Andan berü kim başduñ ayağüñ yüzüm üzre Naķş oldu na‘lçeñ yiri iki gözüm üzre	Ben bir baş açuķ Rûm ili âbdâliyam Âĥî Yoķdur dönüşüm cân virürem bu sözüüm üzre	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefâ‘ ilü/ mefâ‘ ilü/ fe‘ ülün	Âĥî Dîvânı 104.gazel, s. 49.
81a	Fazlî	Birbirine urdı âhum ‘âlemi şarşar mıdur Göñlüne kâr itmedi yârüñ ‘aceb mermer midür	Eksük olmaz tiğ-i derd ü ğam şebinden Fazlinüñ Sevdügi yâ Rab anuñ şol bir güzel berber midür	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Kara Fazlî Dîvân’nda yoktur.

81b	Âhî	Andan berü kim başduñ ayağün yüzüm üzre Nağş oldı na' lçeñ yiri iki gözüm üzre	Ben bir baş açuğ Rûm ili âbdâliyam Âhî Yoğdur dönüñüm cân virürem bu sözüüm üzre	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ilün	Âhî Dîvânı 104. gazel, s. 49.
81b	Zâtî	Âb u deryâ eşk-i çeşmümden vâfir midür Şu gibi cümle cihânı dutmağa kâdir midür	Bir ğazel didüm gözün hakkında ey Mûsî-kelâm Dir gören sihr eylemiş Zâtî ' aceb sâhîr midür	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Dîvânı 174. gazel, s. 174.
81b - 82a	Nizâmî	Hañuñ ol pîrüzedür kim la' l-i nâb üstindedür Leblerün şol la' l kim dürr-i hoşâb üstindedür	Ey Nizâmî vaşla şâd olma vü hicrâna melül Kâ 'inâtuñ hâl[i] çünkim inqılâb üstindedür	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Karamanlı Nizâmî Divanı 23. gazel, s. 60.
82a	Necâtî	Zülf-i miskînün ki ħadd-i dil-rübâ üstindedür Süre-i <i>ve'l-leylü</i> dür kim <i>ve'd-Duĥâ</i> üstindedür	Nice bir olsun Necâtî ' ıñk-ı dil-berden ki dil Bir Hümâdur k'âşiyânı ol hevâ üstindedür	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dîvânı 121. gazel, s. 219.
82a - 82b	Ġubârî	Ol mehün kaşı hilâli k'âfitâb üstindedür ' Anberîn sünbüllerinün piç-tâb üstindedür	İşiginde ħâk olanlaruñ Ġubârî zerreveş Mihri şevkünden ' urüc eyledi bâb üstindedür	Gazel 8 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
82b	Fazlî	Hâller kim çehre-yi sünbül niğâb üstindedür Noktalar dur güyiyâ kim âfitâb üstindedür	Gâh mescidde gehî mey-ĥânededür Fazlî-i bî-dil Ber-ķarâr olmadı hergiz inqılâb üstindedür	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Kara Fazlî Dîvânı'nda yoktur.
82b	Ġınâyî	Gözlerüm dâ'im benüm ol la' l-i nâb üstindedür Güyiyâ kim bâdenün iki ĥabâb üstindedür	Bu dil-i pür-süzda ĥaṭṭı ĥayâli dil-berün Ey Ġınâyî sebzeder güyâ kebâb üstindedür	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
82b-83a	Sebkî	Mey-fürüşuñ desti kim dâ'im ayağ üstindedür Güyiyâ bir pîr mürşiddür ṭayağ üstindedür	N'ola Sebkî cân virürse kâkül-i mâr üstindedür Merd olanuñ ola mı ekser yarağ üstindedür	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Sa'î başlığı olmasına rağmen Sebkî mahlasıyla verilmiştir.
83a	Fazlî	Hâller kim çehre-yi sünbül niğâb üstindedür Noktalar dur güyiyâ kim âfitâb üstindedür		Gazel 1 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu beyit 82b sahifesinde Fazlî'nin gazelinin ilk beyitinin mukareridir.

83a - 83b	‘Askerî	Halka-yı tevḥîd erenler Muṣṭafâ meydânıdır Şuffe-i ehl-i şafâ ya‘ni Vefâ meydânıdır	Ġâfil olma bu erenler meclisidür aç gözün Gördüğün ey ‘Askerî şıdḳ u şafâ meydânıdır	Gazel 16 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir ‘Askerî Dîvânı’nda yoktur.
83b	Lem‘î	‘Arz idüp ol meh metâ‘-ı hüsni zîbâ şatar Haḳ budur dil-berler içre kendüyi ra‘nâ şatar	Derdümün nazmında Lem‘î ey şeh-i gevher nişâr Beñzer ol gevher fûrûşa lû‘lû‘-i lâlâ şatar	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
83b-84a	Ḥayâlî	Haṭ-ı müşgînün lebünde ‘anber-i sârâ şatar Ruḥların mihr [ü] maḥabbet beñlerün sevdâ şatar	Dilde peykânından ayrılmaz Ḥayâlî ḥâlünün Güyiyâ tıfl-ı Ḥabeşdür Ka‘bede ḥurmâ şatar	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Ḥayâlî Dîvânı 69. gazel, s. 113.
84a	Zâtî	N’olduñ inlersin felek hercâ‘i cânânun mı var Her maḳâmı seyr ider bir mâh-ı tâbânun mı var	Zülf-i dil-ber gibi ey Zâtî perîşânsın yine Cevri [bî]-ḥad yoḥsa bir yâr-ı perî-şânun mı var	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Zâtî Dîvânı 406. gazel, s. 406.
84a	Ḥalîlî	Ey gözüm her dem cigerden irişür kanun mı var Yoḥsa başun la‘l ider ḥurşîd-i tâbânun mı var	Bu Ḥalîlî bülbülünle ey yüzi gül bir daḥı Ḳuş diline söyleşür murḡ-ı hoş-elḥânun mı var	Gazel 7 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	
84a-84b	Şem‘î	Cân bağışlar gonca-leb gün yüzlü cânânun mı var Zâhidâ ya‘nî senün de dünyede cânun mı var	Başuna odlar yakup feryâd idersin Şem‘iyâ Cevri çok dünyâ gibi zulm issi sulṭânun mı var	Gazel 6 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Şem‘î Dîvânı 41. gazel, s. 61.
84b	Müdâm î	Gül yüzünde ey perî zülf-i perîşânun mı var ‘Ârız-ı yâre mu‘âriz olmaḡa cânun mı var	Bu Müdâmî bendeñi öldürmek istersin şehâne Tekye-i küyünde yoḥsa yine ḳurbânun mı var	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Müdâmî Dîvânı’nda yoktur.
84b	Edhemî	Bi-ḥamdi’llâh güzâr itdüm kamu ḡamdan sürürüm var İki ‘âlem cefâsından elüm çekdüm ḥuzûrüm var	Bugün ol Edhemîyem kim maḥabbet ihtiyâr itdüm Benüm de ehl-i ‘ışk içre bu nev‘ ile zuhûrüm var	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Bu şiir Edhemî Dîvânı’nda yoktur.
85a	Ḥudâyî	Felek mihrine baş egmez benüm bir âfitâbum var Ḳul oldum âsitânında yine devlet me‘âbum var	Ġarîb ü ger gedâ isem Ḥudâyî ḡam degül çünkim Vefâyî gibi ‘âlemde şeh-i ‘âlî-cenâbum var	Gazel 5 beyit	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Bu şiir Ḥudâyî Dîvânı’nda yoktur.

85a	Necâtî	Şevküñle yanan dillere pervâne disünler Sen şem' olıcağ ' aşıkıña yâ ne disünler	Bir vech ile şüret virelüm şî're Necâtî Kim halk be bağ mâ' ni-i Selmâna disünler	Gazel 6 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	Necâtî Dîvânı 136. gazel, s. 228.
85a-85b	Şâhidî	Cânum vireyüm yoluña merdâne disünler Merdâne imiş kalmadı bir câna disünler	Şimden girü ol Şâhidiye şûfî diyenler Şâfî mey içer yâr [ile] rindâne disünler	Gazel 6 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	
85b	Revânî	Şem' -i ruhuña göñlümi pervâne disünler Yandurdu per ü bâlini pes yana disünler	Sen hüsün-i hûbânı öger çünkü Revânî İrişdi bugün nazm ile Selmâna disünler	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	Revânî Dîvânı 143. gazel, s. 150.
85b	Revânî	Çanlu yaşumuñ la' lini cânâna disünler ' Âlemde şataşdı yine bir kâna disünler	Şâ' irleri Rûm ilinüñ ögmede nigârın Her şî' ri Revânî gibi rindâne disünler	Gazel 6 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	Revânî Dîvânı 59. gazel, s. 120.
85b-86a	Ahmed	Bâd işigüñ pâk iderken çeşmüme yaş aındırur Her dem âb-efşânlığı saqqâya ferrâş aındırur	Dîde-i Ahmed cemâlünde görür nûr-ı İlâh Nağş-ı dil-keş merdüm-i binâya nağğâş aındırur	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Ahmed Paşa Dîvânı 82. gazel, s. 158.
86a	Nizâmî	Gözlerüne fitne-i âşüb-ı ol kaç aındırur Şüh [u] fettân merdümü ser-meste savaş aındırur	Âferîn eyler Nizâmî gördüğince hüsünüñi Şüret-i mevzûn nazâr ehline sâbâş aındırur	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Karamanlı Nizâmî Dîvânı 24. gazel, s. 61.
86a-86b	Hafî	Leyletü'l-kadri bize bu zülf-i evbaş aındırur Kâb-ı Kavseynüñ rumûzı sırrın ol kaç aındırur	Vaşl-ı hûânından cüdâ kıılır Hafî bî-çâreyi Fûrkat ü ğam maţbağından dem-be-dem aş aındırur	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Hafî Dîvânı 44. gazel, s. 66.
86b	Necâtî	Didüm ol şüh-ı cefâ-pîşe inen nâzlanur Nâz ile güldi didi nâzûk olan nâzlanur	Ben Necâtî iderem kendümi yolında şehîd Ol baña bir çanlu kefen sarmağa nâzlanur	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Necâtî Dîvânı 109. gazel, s. 212.
86b	Muhtâşî	Gördüğince bize ol şüh-ı püser nâzlanur Bilür âşüftesiyüz nâzı gezer nâzlanur	Anuñ içün dimedüm Muhtâşîmi kim bilicek Okımaz şî' rümü ol şüh küser nâzlanur	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	
86b-87a	Yahyâ	Gel vücûduñ perdesin kâldur cemâl-i yârî gör Cân gözinden sil ğubârı çehre-i dil-dârî gör	Beyt-i ma' mûr oldu Yahyânüñ bu şî' r-i dil-keşî ' Ayn-ı ' ibretle yine ma' mûra bağ mi' mârî gör	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Yahyâ Dîvânı 124. gazel, s. 360.

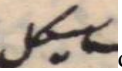
87a	Cūdī	Ḥ̣āb-ı ğafletden gözün aç gel gönül o yâri gör Bağ cemāl-i yâre her dem ‘ışık ile dil-dârı gör	Bu Cudî-yi bî-bekâdan bes ‘adem durur murād Gel naẓar kıl bu fenâ mülkine yokdan varı gör	Gazel 5 beyit	fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilün	
87a	Uşulî	Ey başİretsüz göz aç aġyâra bakma yâri gör Mâsivâdan gözünü yum tal‘at-ı dîdârı gör	Ey Uşulî perde-i pîndârda maġbûb iken Saña sırrı keşf iden ol kâşif-i esrârı gör	Gazel 5 beyit	fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilün	Uşulî Dîvânı 28. gazel, s. 49.
87a-87b	Başîrî	Ey gönül ger Leyliyi görmek dilerseñ yâri gör Ger dilerseñ görmege Mecnûnı gel ben zârı gör	Dost dîdârın Başîrî görmek isterseñ eger Ḥ̣āb-ı ğafletden başİret gözünü uyarı gör	Gazel 7 beyit	fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilün	Başîrî Dîvânı 19. gazel, s. 76.
87b	İşhâk	Câm-ı meyi tutmañ leb-i cânâna ber-â-ber Lâyık mı bir iş eylesin çana ber-â-ber	Bildüm sözüñi n’idigün İşhâk budur bu Bir tâze gazel var ise dîvâna ber-â-ber	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ülün	İşhâk Dîvânı 33. gazel, s. 89
87b	Aḡmed	La‘lünü görüp didi gönül cânâna ber-â-ber Olmaya Mesîḡa daḡı cânâna ber-â-ber	-	Müfred	fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilâtün/ fā‘ ilün	Bu şiir Aḡmed Paşa Dîvânı’nda yoktur.
87b-88a	Şun‘î	Bir câm ile kıldı beni sâķî yine Mecnûn Beñzer ki dilâ itdi şarâba o gül efsûn	Ḥ̣übân-ı kelâm içre bugün ehli yanında Ey Şun‘î kanı Yûsuf-ı nazmum gibi mehzûn	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ülün	Şun‘î Dîvânı 131. gazel, s. 526.
88a	-	Maraż-ı ‘ışkı gör şifâ yirine Alıġor derdini devâ yirine	Çeker ey dil gözümi görmezse Ḥ̣āk-i pâyuñı tütüyâ yirine	Gazel 5 beyit	fe‘ ilâtün/ mefā‘ ilün/ fe‘ ilün	
88a	Râhî	 egerçi gül gibi serv-i bülendisin Mihr varuñ efendi bugün şeh levendisiz	Şi‘rün tutarsa ‘âlemi Râhî ‘aceb degül Şâ‘irler içre şimdi Kemâl-i ḡucendesiz	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilâtü/ mefā‘ ilü/ fā‘ ilün	
88a-88b	‘Ubeydî	Bu tâķ-ı lâciverdi zer-beft otaġuñ olsun Mihr ile mâh öñiñce iki şolaġuñ olsun	Luḡf it ‘Ubeydinüñ gel uyar murād-ı şem‘in Bu tekye-i cihândur yanar çerâġuñ olsun	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilâtün/ mef‘ ülü/ fā‘ ilâtün	‘Ubeydî Dîvânı 232. gazel, s. 463.
88b	Yaḡyâ	Dülbendüñi nâz ile zarîfâne şararsın Meydân-ı maḡabbetde gezüp ‘âşık ararsın	Yaḡyâ yûri var sâlik-i ‘ışık ol gice gündüz Gide gide sen menzil-i maḡsûda irersin	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ülün	Yaḡyâ Dîvânı 321. gazel, s. 481.

88b	Yahyā	‘Azm-i sefer itdüm yine cânân ile gitdüm Bir mūr-ı za‘îfem ki Süleymân ile gitdüm	Cânân ile Yahyā gibi terk-i vaṭan itdüm Ölüp dirilüp şoñ nefes î mân ile gitdüm	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ mefā‘ ilü/ mefā‘ ilü/ fe‘ ilün	Yahyā Dīvānı 260. gazel, s. 444.
89a	Vāsi‘î	Çāk olan dest-i cefā ile girībānumdur İlişen hār u ğam u miḥnete dāmānumdur	Qışsa-yı Leyli vü Mecnün unutuldu Vāsi‘î Söylenen dilde bugün yār ile destānumdur	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	
89a	Kemāl	Ebrûlaruñ kemānlarını yine kırdılar Beñzer yataklarunda yatur āhu gördiler	Gözüm yaşı Kemāl giranmaya derd idi anı da ayağa düşürdiler	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fā‘ ilātü/ mefā‘ ilü/ fā‘ ilün	Bu şiir İbn-i Kemāl Dīvānı’nda yoktur.
89a-89b	Gülşenî	Şüretin dizmeg ile kişi Selmān olımaz Hâtem urınmağ ile diyü Süleymān olımaz	Olmayan Gülşeniye cân u gönülden bende Mısr-ı ‘ışk içre bu Yūsuf gibi sulṭān [olımaz]	Gazel 5 beyit	fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilātün/ fe‘ ilün	Bu şiir Ḥayretî başlığı olarak verilmiştir. Gülşenî’ye ait bir gazeldir. Gülşenî Saruhānî Dīvānı’nda yoktur.
89b	Qādiri	Benüm ‘ışk ehline ‘ālemde üstād Ne Mecnündür benüm yanumda Ferhād	Biter cevrum dimişsin Qādiriye Elünden hey vefāsuz dād [u] feryād	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ fe‘ ilün	
89b	Şuhūdî	Ol perî-peyker nigāra cân u dil tuş oldılar Cām-ı ‘ışkın nüş idüp ānı da medhüş oldılar	Cām-ı ‘ışkın nüş idenler ey Şuhūdî dem-be-dem Qaynayup her dem hum-ı mey gibi pür-cüş oldılar	Gazel 5 beyit	fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün	Bu şiir Şuhūdî Dīvānı’nda yoktur.
89b-90a	Sulṭān Bāyezi d [‘Adlî]	Bi-ḥamdi’llāh yine yanuñda birkaç gün mekân buldum Belā vü ğuşsa vü ğamda ḥalāş olup amān buldum	Egerçi bezm-i vaşluñda bu şāhı ‘îş ider ammā Ki vaşluñ korkısından ben anuñ ḥālin yaman buldum	Gazel 5 beyit	mefā‘ ilün/mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/ mefā‘ ilün/	Bu şiir ‘Adlî Dīvānı’nda yoktur.

90a	İşhāk	Ölmez ol serv-i kabā-pūşı der-āgūş eyleyen Tāze cān bulur çeküp cām-ı lebūñ nūş eyleyen	Derd-mend İşhāk ol vaktin göreydūñ hālūñı Kim saña raḥm itmeyeydi nāleni gūş eyleyen	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	İşhāk Dīvānı 201. gazel, s. 180.
90a	Mesīḥī	Sürsem müjemi n'ola itūñ izine sensüz Gülzār-ı cihān içre gül olmaz çü dikensüz	Bī-çāre Mesīḥīyi şehīd itdi güzeller Miskīn kişiyi ḳodılar eñ şoñra kefensüz	Gazel 4 beyit	mef' ülü/ mefā' ilü/ mefā' ilü/ fe' ülün	Mesīḥī Dīvānı 98. gazel, s. 180.
90a-90b	Seḫābī	Hūn-ı dil nūş eyleyüp yād-ı leb-i cānān ile Gül gibi 'iş eyledük bir ḡonce-i ḡandān ile	Seyl-i eşkiyle Seḫābī 'ālemi ḳıldı ḡarāb Başa çıkmaḳ müşkil ancaḳ dīde-i giryān ile	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Seḫābī Dīvānı 355. gazel, s. 150.
90b	İşhāk	Görmedüm sen şem' -i bezm-ārāyı bir gün bir gice Āh u yaşum gitdiler ārāyı bir gün bir gice	Dünyede ādem misin İşhāk eger ḳoçmaz iseñ Ol perī-şüret melek-sīmāyı bir gün bir gice	Gazel 5 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	İşhāk Dīvānı 235.gazel, s. 200.
90b	Necātī	Deldi ḡamzeñ oḳı geçdi cigeri cāndan öte Delsün ey şūḡ-ı sitem-ger nic'ola cāndan öte	Bülbül-i ṭab' -ı Necātī söze āḡāz idicek Kimse yoḳdur ki önünde gele 'irfāndan öte	Gazel 5 beyit	fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilātün/ fe' ilün	Necātī Dīvānı 488. gazel, s. 445.
91a	-	Bir vefāsuz yār imişsin böyle bilmezdük seni Cevr[i] ḳoḳ dil-dār imişsin böyle bilmezdük seni	Bi-vefālıḳda seni dil bī-bedeldür dir idi Didiḡünce var imişsin böyle bilmezdük seni	Gazel 6 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	
91a	Kemāl Paşa- zāde	Ey ḡamzeñ oḳına dil-i 'uşşāk nişāne Ḳaşuñ hevesi ḳaddümi döndürdi kemāne	Aşluñ durur ey dost-ı murādum dü-cihānda Maḳşūd aradasın sen ü ayruḡı bahāne	Gazel 6 beyit	mef' ülü/ mefā' ilü/ mefā' ilü/ fe' ülün	Bu şiir İbn-i Kemāl Dīvānı'nda yoktur.
91a-91b	Mu' idī	Ṭālī'üm naḡs olduḡı çarḡ-ı sitem-gerden midür Başuma bunca belā dilden mi dil-berden midür	Ey Mu' idī gice gündüz durmayup ḳan aḡlamak Kendü kendüñden midür yoḡsa güzellerden midür	Gazel 7 beyit	fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilātün/ fā' ilün	Mu' idī Dīvānı 116. gazel, s. 140.
91b	Mihri	Bilsem ki melek misin ey cān yoḡsa firişte Biñ cān ile sevdüm seni bir kerre görüşte	Dil-ber didi bir buse virem cān virür iseñ Mihri didi bir cāna ne minnet meh al işte	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefā' ilü/ mefā' ilü/ fe' ülün	Mihri Dīvānı 147. gazel, s. 565.
91b-92a	Mu' idī	ḡamzeñ ḳıya ḳıya nazar eyler baña gibi Ben mübtelāya göz göre āḡır ḳıya gibi	Öḡüp Mu' idī sevdüḡini göḡe çıkarur Yā Rab kim ola ol şanem-i meh-liḳā gibi	Gazel 6 beyit	mef' ülü/ fā' ilātü/ mefā' ilü/ fā' ilün	Mu' idī Dīvānı 453.gazel, s. 399.

92a	Necâtî	Nice bir hûn dökeyin bu dil-i biryânumdan Nice bir besleyeyin gamzelerün yanumdan	Yine sen baña Necâtî yatacak yir kıomadun K'uyumaz halk-ı cihân nâle vü efgânımdan	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Necâtî Dîvânı 424. gazel, s. 403.
92a	Hilâlî	‘İşkuña esir oldum ise n’ola hey âfet Öldüre gamun cevri ü cefân ile hey âfet	Ol sîm-tenün vaşfını yazmağa kaçdun Şi’ründe Hilâlî yaraşur k’ola nezâket	Gazel 5 beyit	mef’ ülü/ mefâ’ ilü/ mefâ’ ilü/ fe’ ilün	Bu şiir Hilâlî Dîvânı’nda yoktur.
92a-92b	Hilâlî	Hüsrevâ sen la’l-i şîrine düşelden bu dilüm Kûh-ı gamdur meskenüm deşt-i belâdur menzilüm	Ey Hilâlî cennet almadı olurdu meskenün Güy içre her kaçan itse şehid ol kâtilüm	Gazel 5 beyit	fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	Bu şiir Hilâlî Dîvânı’nda yoktur.
92b	Yetimî	Geçmişem seyr-i cihânda bir temâşâda seni Çün seni görmek durur cânâ temâşâda seni	Ben Yetimî devletün mi ya senün bahtun mıdur Taîrî tûş itdi beni saña vü baña seni	Gazel 7 beyit	fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	Bu şiir Yetimî Dîvânı’nda yoktur.
92b-93a	Mu’îdî	Hâgân terkin urup geçsem yiridir hândân Bir delü dîvâne oldum çıkmazam vîrânenen	Cevri döndi Mu’îdî cânıma geçdi velî Bîñ kez ölsem geçmişem câm-ı leb-i cânânenen	Gazel 7 beyit	fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilâtün/ fâ’ ilün	Bu şiir Mu’îdî Dîvânı’nda yoktur.
93a	Ca’fer	Dest-büse nite kim sa’y iderem irmez elüm Dostum bâri icâzet vir ayağun öpelüm	Ca’ferem şem’ gibi sözlerümün sūzından Dili odlara yanar her kim okursa gazelüm	Gazel 5 beyit	fe’ ilâtün/ fe’ ilâtün/ fe’ ilâtün/ fe’ ilün	Ca’fer Dîvânı 128. gazel, s. 331.
93a	Şem’î	Çoçam dirdüm nigârî pîrehensüz Çürütdüm varımı kâldum kefensüz	Eritdün cânunı hasretle Şem’î Şarardun zer gibi bir sîm-tensüz	Gazel 5 beyit	mefâ’ ilün/ mefâ’ ilün/ fe’ ülün	Şem’î Dîvânı 77. gazel, s. 482.
93a-93b	Ca’fer	Vaşluñı virme cânâ begcügezüm Şatma cânı cihâna begcügezüm	Ca’ferün kaçdı vaşf-ı hüsnuñdür Şi’r arada bahâne begcügezüm	Gazel 5 beyit	fe’ ilâtün/ mefâ’ ilün/ fe’ ilün	Ca’fer Dîvânı 129. gazel, s. 332.
93b	Fehmî	Bir gün yüzüne bakmaya ol mâh ne müşkil Hışm eyleye ben bendesine şah ne müşkil	Mihnet iline gider iken bir kişi Fehmî Gam kâfilesin idene hem-râh ne müşkil	Gazel 5 beyit	mef’ ülü/ mefâ’ ilü/ mefâ’ ilü/ fe’ ülün	

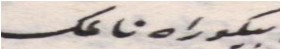
93b	Şem'î	Vefâya çünki yok meylün düşürme gönlümi bende Yüri var ey cefâ-pîşe senün sende benüm bende	Müşebbek micmer-i bezm-i belâdur Şem'iyâ cismün Duĥân-ı âteş-i dildür görinen müylar tende	Gazel 5 beyit	mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/ mefâ'ilün/	Şem'î Dîvânı 158. gazel, s. 533.
93b-94a	Âhî	Virmesün Hâk kimseye ğurbetde yârân acısın Yollarında öleyin ben baña yârân acısın	Kendüyi bilmezlerün ğuş itme ta'nın Âhiyâ Tab'-ı pâke ĥayfdur çekdürme nâ-dân acısın	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	Âhî Dîvânı 4.gazel, s. 67.
94a	Âhî	Ne nakş ider bizüm ile nigârı gördün mi Ne fitneler kıparur rûzgârı gördün mi	Şorar irişdüğine Âhi gözyaşını döküp Kâbâ-yı sürh ile ol gül-izârı gördün mi	Gazel 7 beyit	mefâ'ilün/ fâ'ilâtün/ mefâ'ilün/ fâ'ilün	Âhî Dîvânı 125. gazel, s. 58.
94a	İşhâk	Yolına sen şanemün cânı fedâ eyleyelüm Turalum kıavlümüze 'ahde vefâ eyleyelüm	Kim kıkar ni'mete pâyânı mı var ĥân-ı ğamuñ Cümle 'ışk ehline İşhâk şalâ eyleyelüm	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	İşhâk Dîvânı 179. gazel, s. 168.
94a	İşhâk	Va'de-i vaşla dilinden dil-berün lâ gelmedi Çok vefâ şüretlerin gösterdi illâ gelmedi	Devr-i Âdemden berü İşhâka beñzer 'âleme Bir belâ-keş 'âşık-ı şeydâ-yı rüsvâ gelmedi	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	İşhâk Dîvânı 278. gazel, s. 224
94a	İşhâk	Günde biñ [kez] ölmeg ile geçdi eyyâmum benüm Biñde birin dimedüm çokdur ser-encâmum benüm	Şöyle bed-nâmuz cihânda şimdi biz İşhâk kim 'Âleme bed-nâm olur yâd eyleyen nâmum benüm	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	İşhâk Dîvânı 165. gazel, s. 160.
94a - 95a	İşhâk	Hâtır[um] maĥzûn u baĝrum ĥûn [u] baĥtum ser-nigûn Şabra tâkât kıalmadı ğâyet zebûn oldum zebûn	Sevdiğüm kimdür dimez İşhâk ammâ ğün gibi Zâhirâ kıaf ola evvel ĥarfî âĥir ĥarfî nûn	Gazel 5 beyit	fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilâtün/ fâ'ilün	İşhâk Dîvânı 208. gazel, s. 184.
95a	İşhâk	Senün için ğötürür sînede âdem cânı Ehl-i dilden ne kıaçarsın be hey âdem cânı	Göre İşhâk göre Üskübi virmez felege Mülke [bir] yir kıomadı şehrimüzün oĝlanı	Gazel 7 beyit	fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilün	İşhâk Dîvânı 274.gazel, s. 222.
95a	İşhâk	Yolına sen şanemün cânı fedâ eyleyelüm Turalum kıavlümüze 'ahde vefâ eyleyelüm	Kim kıkar ni'mete pâyânı mı var ĥân-ı ğamuñ Cümle 'ışk ehline İşhâk şalâ eyleyelüm	Gazel 5 beyit	fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilün	İşhâk Dîvânı 179.gazel, s. 168.

95a-95b	İşhāk	Âh kim gözden bıraktı ol gözi fettân beni Vâdi-i hicrâna şaldı itdi ser-gerdân beni	Ben ol İşhākam ki şimdi yâd idüp her güşede Bir nefes elden düşürmez defter ü dīvân beni	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	İşhāk Dīvânı 296. gazel, s. 234.
95b	-	Mübtelâ-yı derd-i hicrân eyleyen sensin beni ‘Âşık-ı bî-şabr u sāmân eyleyen sensin beni	Raht-ı bahtum nâr-ı ‘ışka yandurup pervâne var Şem‘ veş ‘uryân u giryân eyleyen sensin beni	Gazel 2 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
95b	Derûnî	Yâreler urdukça tîğın sîne-çâk üstine Bir zülâl-i pâkdür güyâ açar hâk üstine	Ey Derûnî qarşular yaşum getürdükçe şabâ Tûtiyâ-yı hâk-i pâyin çeşm-i nem-nâk üstine	Gazel 4 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
96a	Fazlî	Gün degüldür şubh-dem pertev şalan hâk üstine ‘Aks-i envâr-ı ruhuñdur düşmiş eflâk üstine	Sâye-i seng-i mezârın şanma Fazlî görinen Geldi Leylî meşhedî Mecnûn ğam-nâk üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir Kara Fazlî Dīvânı’nda yoktur.
96a	İşhāk	Her ki nazmum görse ol la‘l-i şeker-bâr üstine Cân nişâr ide diyüp taşın ü sâbâş üstine	Derd-mend İşhâka ağlañ kim ğarîb üftâdedür Kimsesi yokdur dike öldükde bir taş üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	İşhāk Dīvânı 234.gazel, s. 200.
96a	Necâtî	Her ğazel kim nazm ola ol göz ile kaş üstine Götürür erbâb-ı ma‘nî şevk ile baş üstine	Naş ider ihlâşuñ dilde Necâtî güyiyâ Kul hüve’llâhu yazar bir dâne haşhaş üstine	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dīvânı 550. gazel, s. 487.
96a-96b	Ġinâyî	Bir ğazel didüm bugün ben ol iki kaş üstine Ehl-i diller götürürler şi‘rûmi baş üstine	Bu Ġinâyîye şehâ ‘ışkuñda kim dahl eyleye Kimseler fırsat bulamaz rind-i qallâş üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
96b	La‘lî	Ca‘d-ı zülfün kim aşılımış sen dil-ârâm üstine Misk dağdı bir serv-i gül endâm üstine	İstedüm La‘lî şeker-bârından ol yârün şeker Luţf ile finduk qodı fi‘l-hâl bâdâm üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
96b-97a	Nizâmî	Haţt-ı müşğîn kim yazılmış levh-i simîn üstine Sünbül-i terdür dökülmüş berg-i nesrîn üstine	Yıllar oldu kim firâkuñda Nizâmî hastedür Şem‘ gibi gelmedün bir gice bâlîn üstine	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Karamanlı Nizâmî Dīvânı 97. gazel, s. 117.
97a	Mesîhî	Cem‘ olur her gice encüm mâh-ı tâbân üstine Şan üşer pervâneler şem‘-i şebistân üstine	Qapuña vardı fiğân ile Mesîhî güyiyâ Nâleye yapışdı çıkdı çarh-ı gerdân üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Mesîhî Dīvânı 226. gazel, s. 261.

97a	Necâtî	Haṭṭ belürmiş leb-i yâkût-ı ḥandân üstine Hızr gibi çıka geldi âb-ı ḥayvân üstine	Ruḥları vaşfın Necâtî şöyle rengin itdi kim Âftâb altun qalemle yaza devrân üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dîvânı 535. gazel, s. 476.
97a - 97b	Cem	Dil helâk idüp gözün ḥançer çeker cân üstine Nice ḥünidür ki qan itmek diler qan üstine	Didüm ey meh kaçma Cemden ḥâcîdur güldi didi Gerçi ḥâcîdur velî cân virür oğlan üstine	Gazel 6 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir “Ez-ân-ı Sulṭân Cem” başlığı ile verilmiştir.
97b	-	Naḫş iden encüm [ü] hilâli ṭalâḫ mînâ üstine Hoş ḳomışdur beñler ol ebrû-yı ğarrâ üstine	Ḳaşları yayına ey dil nice ḳurbân olayım Kimseler yay aşmadı dünyede ol yâ üstine	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	
97b	-	Biçdüm ḳabâ-yı medḥi çü dil-dârum üstine Zehre terâne başladı eş' ârum üstine	Raḥm it baña ki zülfüñ ucından daḥı Ḳan ağladum bu baḥt-ı nigü[n]-sârum üstine	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtü/ mefâ' ilü/ fâ' ilün	
97b-98a	-	Nergis ki mest olup düşer ol yârüm üstine Toz ḳonduram bir gün ol yârüm üstine	Şâfî firâḳ-ı yâr ile dil-ḥaste ḳıldı âh Gelmez ṭabîb-i cân dil-i bîmârum üstine	Gazel 7 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtü/ mefâ' ilü/ fâ' ilün	
98a	İşḫâḳ	Ḥarâbdur bedenüm penbe-i dâğ-ı tenüme [Geymege zerrece yir ḳalmadı pîrâhenüme]	Şabrumuñ ḥırmenidür sînede cânüm İşḫâḳ Âh kim sūz-ı dil âteş bırağur ḥırmenüme	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	İşḫâḳ Dîvânı 251.gazel, s. 208.
98a - 98b	Muḥibb î	Nâr-ı ğamda naẓar iden ḳişi tâb-ı tenüme Didi fânūs-ı belâ perdesi pîrâhenüme	Ey Muḥibbî dime aġyâra seg-i yâr şaḳın Hey niçün beñzedesin dostumı düşmenüme	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Bu şiir Muḥibbî Dîvânı'nda yoktur.
98b	‘Azîzî	Câm-ı mey nûş eyledüm la' l-i nâbuñ yâdına Od ururlarsa ğamum yok ' âlemün âbâdına	Ġurre olma bu cihânuñ şâdına ey dil yûri Kim fenâ dirler 'Azîzî bu mekânun adına	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bu şiir 'Azîzî Dîvânı'nda yoktur.
98b	Necâtî	Kûh-ken Ferḥâdlıḳlar itdi Şîrîn adına Sikkeyi mermerde ḳazdı âferîn üstâdına	Şûfî çünkim tevbeden yuduñ Necâtî gibi el Gülşenün bir kez ḳadem başsañ behişt-âbâdına	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dîvânı 533. gazel, s. 474

98b - 99a	Fenāyī	Ol nihāl-i tāze girdi ‘îş ü ‘işret çağına Döndi şem‘-i meclisün beñzi hazân yaprağına	Mâ’il olsa göñlüne tañ mı Fenāyī tîğ-i yâr Meyl ider ‘âdet bu kim şu yirün alçağına	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Fenāyī Dīvânı’nda yoktur.
99a	Figānī	Burc-ı şerefde gün gibi hüsnuñ bula kemâl Eksüklüğüñi görmeyelüm ey kaşı hilâl	Fâl açdum idi ey yüzi muşhaf añup kadün Geldi elif Figāniye oldı hüceste fâl	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilün/ fâ‘ ilün	Figānī Dīvânı 46.gazel, s. 56.
99a	Figānī	Âbdāl-ı dil ki kendüyi zeyn itdi dağ ile Bâzâr-ı ‘ışka cerre gelüpdür çerâğ ile	El virmedi bu sâķi-i devrân Figāniyâ Bezm-i cihânda yıkdı beni bir ayağ ile	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilün/ fâ‘ ilün	Figānī Dīvânı 75. gazel, s. 71.
99a-99b	Rahmī	Zeyn oldı şanma vâdi-i [‘ışk] tāze dağ ile Seyrâna çıkdı şâh-ı gamuñ sürh otağ ile	Rahmī elifle ki sînede dağ-ı siyâhlar Bir servdür ki zeyn olur ol nice zâğ ile	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilün/ fâ‘ ilün	Rahmī Dīvânı 187.gazel, s. 250.
99b	Hâletī	Yandum tutuşdum âteş-i âh-ı derün ile Efsâne oldum ‘âlem içinde cünün ile	Fürkatler ile münis ol ‘âlemde Hâletī Bir lahza şöhet eyleme zinhâr dün ile	Gazel 4 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Azmī-zâde Hâletī Dīvânı’nda yoktur.
99b	Zâtī	Aramızda ger bizüm fürkat düşerse yâr ile Derd ile bir âh idem yir yir felekler yarıla	Zâtīyâ hiç acımazdum öldüğüme dünyede Hem-dem olsam bir nefes ben ol şeker-güftâr ile	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Zâtī Dīvânı 1296. gazel, s. 186.
99b - 100a	Yetimī	Hem-dem olmadın ölürsem bir nefes ol yâr ile Kabrüm içinde bir âh idem ki yir gök yarıla	Ey Yetimī dil virüp hercâ’i diller sevme kim Sen çekersin cevriñi ol seyr ider ağıyâr ile	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir Yetimī Dīvânı’nda yoktur.
100a	Günâhī	Yüz yirde ur bıcağ ile tek sen bu çağ ile Şalınma her dili çalar alçağ nacağ ile	Dönme Günâhī emre boyun vir kalem gibi Dilse dilim dilim seni dil-ber nacağ ile	Gazel 5 beyit	mef‘ ülü/ fâ‘ ilâtü/ mefâ‘ ilün/ fâ‘ ilün	
100a	-	Beñzedürken yâr ışığın ehl-i diller Ka‘beye Başlamamış idi İbrâhīm-i Azer Ka‘beye	Küyüña varmağla ‘âşık durulmasun raķīb Hâcī olmaz bellidür varmağ ile har Ka‘beye	Gazel 5 beyit	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	

100a -100b	Mesîhî	Başladuğı vaktin İbrâhîm-i Âzer Ka' beye Kâr-nâme yâr ışigin kıldı beñzer Ka' beye	Gözi yaşıyla varur her dem Mesîhî küyuña Kendü hâlinde yüzi şuyıyla gider Ka' beye	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Mesîhî Dîvânı 233. gazel, s. 226.
100b	Yahyâ	Nice bir vâdi-i ğamda dil-i maḥzûn yirine Bağlamaz ol şaçı Leylî beni Mecnûn yirine	‘Aql u fikrüm gider oynar yüregüm ey Yahyâ Nev-cüvânım [ki] gele nâz ile oyun yirine	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Yahyâ Dîvânı 418. gazel, s. 537.
100b	Revânî	Hûblar çünki görür ‘âşıkı dil-ber yirine ‘Ârif ol sen de taḥîn bir güzeli gül yirine	Yazalum yine Revânî nice rengin ğazeli Tâze güller şunalum yâre kıranfûl yirine	Gazel 5 beyit	fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilâtün/ fe' ilün	Revânî Dîvânı 367. gazel, s. 233.
101a	Necâtî	Ey şoḥbet eyledüm diyen ol dil-sitân ile Yalanı şöyle söyle ki bir az inanıla	Nâm u nişâmı ‘ışk erinün yanmağ olmağın Tutdı Necâtî ‘âlemi nâm u nişân ile	Gazel 7 beyit	mef' ülü/ fâ' ilâtü/ mefâ' ilü/ fâ' ilün	Necâtî Dîvânı 448.gazel, s. 417.
101a	Rahmî	Şâh-ı ‘ışkam üstüme çetr-i siyehdür dūd-ı âh Âteş-i dil şu' lesi başumda zerrin bir külâh	Ġamzesi cellâdı öldürse dil-i pür-hûnumı Şekl-i ḥançer ola Rahmî kabrüm üzre her giyâh	Gazel 7 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Bursalı Rahmî Dîvânı 178. gazel, s. 408.
101a -101b	-	Ditrer yüzünü görse güneş şubḥ u seḥergâh Her gice ruḥuñ mihr ile taña kıllur mâh	Ey ḥüsn ilinün mihr[i] ‘aceb nicesi cânun Çapuñda yüzün görmek için bende olur şâh	Gazel 5 beyit	mef' ülü/ mefâ' ilü/ mefâ' ilü/ fe' ülün	
101b	Ḥayâlî	Güneş gibi beni altuna ğarḳ itseñ kabûlüm yok Çapusunda kıl olduğum esîr-i pür-günâham ben	Ḥayâlî dâne-i ḥâl-i nigârumsuz qarârum yok Maḥabbet ḥırmeninde yele varmış berg-i râham ben	Gazel 3 beyit	mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün/ mefâ' ilün	Ḥayâlî Dîvânı 436. gazel, s. 240.
101b	Necâtî	Hem-dem olan ğamze-i ḥün-rizüñe başdan çıkar Gizlû râzı ‘âşıkun ol türk-i ser-ḥoşdan [çıkar]	Göñlini nerm ideğör ḥüsni bahârı geçmeden Ey Necâtî lâle gibi rızkuñı taşdan çıkar	Gazel 4 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Necâtî Dîvânı 197. gazel, s. 267.
101b- 102a	Revânî	Nâzeninün nâzı çok ammâ vefâsı az olur A benüm çok sevdüğüm bu ne dükenmez nâz olur	Devr-i ḥüsñünde Revânî leblerün terk idemez Rûmdur bunda şarâb içmez kimesne az olur	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Revânî Dîvânı 130. gazel, s. 146.
102a	Zâtî	‘Âşıkun âhı felekde Zöhreye dem-sâz olur Kaddi çeng ü cismi kıldan ince beñzi saz olur	Döne döne oynadur dil-ber hevâyî göñlümi Dil-rübâlar Zâtiyâ ekşer kebûter-bâz olur	Gazel 5 beyit	fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilâtün/ fâ' ilün	Zâtî Dîvânı 387. gazel, s. 387.

102a	Ṭālī'ī	Vaşluñ şebinde şadlık ey cān 'azīz olur Lā-büd şerīf gicede miḥmān 'azīz olur	Ehil atında Ṭālī'ī merġūb szlerūñ Cāhil atında nite nādān 'azīz olur	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	
102a -102b	Mu' idī	Cān gibi la' lūñ aan kim dīde[den] pinhān olur Her adeḥ kim nūş idem ġamdan iinde an olur	Ey Mu' idī bilmezem ḥālūm kime vaşf eyleyem Sylosem esrār-ı 'ışum diñleyen ḥayrān olur	Gazel 5 beyit	fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilātūn/ fā' ilūn	Mu' idī Dīvānı 79. gazel, s. 113.
102b	Raḥmī	Bahār irdi aıldı ġonca-lebler şaḥn-ı gūlzāra Gūle yir yok meġer yapışduram penbeyle dīvāra	arār it Raḥmiyā ' Anā şıfat āf-ı kanā' atda Megesvār olma mā 'il ḥ ān-ı dūnyā gibi murdāra	Gazel 5 beyit	mefā' ilūn/ mefā' ilūn/ mefā' ilūn/ mefā' ilūn	Raḥmī Dīvānı 206. gazel, s. 425.
102b	Fazlī	Ol meh bizūmle dūn gice kim şoḥbet eyledi Şem' ayaġ ūzre seḥer iken ḥıdmet eyledi	Vardumca ıdı gitdigūmi gricek anı Gr ol ululı Fazlī saña 'izzet eyledi	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	Bu şiiir Kara Fazlī Dīvānı'nda yoktur.
102b- 103a	Mesīḥī	ġamzeñ egeri atlūme o niyyet eyledi Līkin gzūñ oñardup anı 'illet eyledi	Grdūġi gibi arşuñā ıdı şarāb ile Pīr-i muġān Mesīḥi saña ḥizmet eyledi	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	Mesīḥī Dīvānı 275. gazel, s. 294.
103a	Revānī	Hem-dem geer gñūl yine bir dil-rūbā ile Bir nāzenīn nigārla bir bī-vefā ile	Ṭa'n eyleme Revāniye her gūn ier diyū Nāzūkdūr ol ki 'mri geurūr şafā ile	Gazel 7 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	Revānī Dīvānı 398. gazel, s. 245.
103a -103b	-	Dutdı cihām āteş-i āhum şerāresi Kim der ki 'āşı olanuñ olmaz sitāresi	Dirler cihānda nesne bulur ehl-i 'ış iūn Ol nesne ile yaşına olurdı āresi	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	
103b	Necātī	Cām-ı şarāb-ı 'ışuñ ile Cem degūl miyūz Bezm-i ġamuñ şafāsına ḥurrem degūl miyūz	Dil-ber cemālī vaşfın idelden Necātiyā Ūslūb-ı nazm iinde mūsellem degūl miyūz	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	Necātī Dīvānı 220. gazel, s. 280.
103b	Zātī	Bu gūn meclisde bir ġonca yaasın ekdi āk itdi Ser-ā-ser būy-ı ḥulıyle amu ḥalı helāk itdi	Elifler ekdi ey Zātī benūm serv-i revānumdan Ferahden cebe-yi cismi yine cān ekdi āk [itdi]	Gazel 5 beyit	mefā' ilūn/ mefā' ilūn/ mefā' ilūn/ mefā' ilūn	Zātī Dīvānı 1695.gazel, s.441.
103b- 104a	Fazlī	Ey sākī meclis ire fiġānum ū diñledi Bī-iḥtiyār baġrı delindi ney inledi	Ey Fazli neydūġini Būlbūl fiġānımı şu ki gūlşende diñledi	Gazel 5 beyit	mef' ūlū/ fā' ilātū/ mefā' ilū/ fā' ilūn	Bu şiiir Kara Fazlī Dīvānı'nda yoktur.

104a	İşhāk	Yine ben miskīnūne cevri firāvān eyledūn Yine ben dil-ḥasteye dūnyāyı zindān eyledūn Yoluma ölmez diyü yok yire bühtān eyledūn Hây zālīm hây kāfir n'eyledūn ḳan eyledūn	Şimdi İşhāk uğradı bir derde kim dermānı yok Ḥālını 'arz itmege cānānesine cānı yok Şol Mesīhā mi durur ol dīni yok īmānı [yok] Hây zālīm hây kāfir n'eyledūn ḳan eyledūn	Murabba ^ç 5 bent	fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilün	Üsküplü İşhāk Dīvānı 5. musammat, s. 80.
104a -104b	Ḥayālī	Cānuña âteş urur bir mihr-i raḥşānuñ mı var Sīnede dāğ-ı ḡamından nār-ı sūzānuñ mı var Şubḥ-dem şebnem urur bir çeşm-i raḥşānuñ mı var Sīnede dāğ-ı ḡamından nār-ı sūzānuñ mı var Her maḳāmı seyr ider bir māh-ı tābānuñ mı var	Ey Ḥayālī 'ışka ḳul olalı sulṭānsın yine Ya ^ç ni bir ḥūrīveşūñ ḥüsnine ḥayrānsın yine Bir melek-şüretlinüñ derdiyle nālānsın yine Zülf-i dil-ber gibi ey Zātī perişānsın yine Cevri bī-ḥad yoksa bir yār-i perişānuñ mı var	Tahmis 5 bent	fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilün	Ḥayālī, Tahmīs-i Gazel-i Zātī, s. 82.
104b- 105a	Mu ^ç idī	Cilve itdi yine birkaç büt-i meh-rū begler Nice büt her biri bir serv ü semen-bū begler Şalınup nāz ile 'aşıqlara karşı begler Bir alay oldu perī şīvelü āhū begler Gözi āhūların alayına yāhū begler	Ey Mu ^ç idī yiter olduñ bu hevā yolında peyk Nice bir il sözine ola cevābuñ lebbeyk Ḥaḳ 'ināyet ḳıla bir gün diyesin tevbe 'aleyk Ne Necātī ne güzeller ne selāmün ne 'aleyk Fārigüz idemezüz kimseye ṭapu begler	Tahmis 5 bent	fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilün	Mu ^ç idī Dīvānı 2. tahmis, s. 425.
105a -105b	Mu ^ç idī	Lebūn 'aksiyle yaşumı görenler dir ki ḳandur [bu] Ne ḳan olsun ki hecrūnde helāk oldum nişāndur bu Cihāndan el yuyan ehl-i dile āşūb-ı cāndur bu Hevā deryāsını pür-cüş iden seyl-i revāndur bu Yaḥūd cām-ı maḥabbetde şarāb-ı erḡavāndur bu	Necātī cānını dostdan dirīḡ eyler dimiş [düşmen] Zihī düşmen ki düşmendür bizümle mā- teḳaddūmden Mu ^ç idī ḥāliş ü muḥliş ḳuluñdur mā- teḳaddūmden Bu sözler ḡayrı vaḳtdur inanma ey yüzi gülşen Yolında öldüğüm va'llāhi bi'llāhi yalandur bu0	Taşdir 5 bent	mefā ^ç ilün/ mefā ^ç ilün/ mefā ^ç ilün/ mefā ^ç ilün	Mu ^ç idī Dīvānı 1. taştir, s. 430.
105b- 106a	Mu ^ç idī	Ebr-i ḥaṭ kim baş çeküp ruḥsār-ı mehveşden çıkar Dūd-ı âfetdür beni ağladup âteşden çıkar Rūzgāruñ fitnesi bu zülf-i ser-keşden [çıkar] Hem-dem olan ḡamze-i ḥün-rīzūne başdan çıkar Gizlū rāzı 'aşıḳ[un] ol türk-i ser-ḥōşdan çıkar	Yār ile 'iş it Mu ^ç idī gizlū rāzuñ [açmadın] Cān şafāsın sür gönül naḳdini [döküp saçmadın] Yā gibi çek baḡruña oḳ gibi senden ḳaçmadın Göñlini nerm ideḡor ḥüsnı bahārı [geçmedin] Ey Necātī lāle gibi rızḳuñı ṭaşdan çıkar	Tahmis 5 bent	fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilātün/ fā ^ç ilün	Mu ^ç idī Dīvānı 1. tahmis, s. 424.

106a - 106b	Mu‘îdî	Ben ki bir meh-rû için biñ âh ü zâr itsem gerek Cümle varum yoğ idüp âhir nişâr itsem gerek Baht-ı yâr olmadı ğurbet ihtiyâr itsem gerek Bir gice sevdâ-yı büy-ı zûlf-i yâr itsem gerek Müşg gibi kan yudup terk-i diyâr itsem gerek	Gerçi kim fikr eylerem her hâlkada ol mâhî ben Halvet olmuşdur Mu‘îdî fikrüm ile encümen ‘Âlem-i câna irişdüm kalmadı fikr-i beden Zîkr-i fikr isterseñ Ahmed uşta halvet [uşta sen] Ço beni kim fikr-i ruhsâr-ı nigâr itsem gerek	Tahmis 9 bent	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Mu‘îdî Dîvânı 3. tahmis, s. 427.
107a -	-	Gözüm yollarda kalmışdur görün ol dil-rübâ gelmez Bugün bu kalb-i nâ-şâda anuñ çün hiç şafâ gelmez Helâk oldum firâkundan tabîbüm gör baña gelmez Cefâ vü cevri arturdi bize ol bî-[vefâ gelmez] Güzelden her ne dirsek hep gelür illâ vefâ gelmez	Beni derd ü belâ için yaratmışdur meger hallâk Ki kısmet eylemiş ‘ışkı baña o kâdir [ü] rezzâk Mutî‘-i hoş nevâ olsa ‘aceb mi cemâle ‘uşşâk Nigârüm dünki sözinden gele gibiydi İshâk Şımazdı ‘ahd u peymânın unutmuşdur aña gelmez	Tahmis 9 bent	mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün/ mefâ‘ ilün	Bu şiir mahlassız olarak İshâk Dîvânı 107. gazel, s. 186. Tahmîs yapılmıştır.
107a -107b- 108a	‘Askerî	Kâr-ı ‘âlemde elün çek fâriğü’l-bâl ol gönül Aţlas u dünyeyi terk it tal‘at-ı şâl ol gönül Muştâfâya ümmet iseñ pîr-i vâlâ ol gönül Tekyegâh-ı ‘ışka gel pāk-i âbdâl ol gönül	‘Askerî dünyede sen şâhid tevellâ eylegil Nesl-i Yûsuf-yâne bir lahza teberrâ eylegil Kesdügi kavmi h̃avâricden müberrâ eylegil Tekyegâh-ı ‘ışka gel bir pāk âbdâl ol gönül	Murab- ba‘ 11 bent	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir ‘Askerî Dîvânı’nda yoktur.
108a	‘Askerî	Hamdülü’llâh Hâkka minnet ehl-i ikbâl olmuşuz Muştâfânuñ ümmetiyüz bend ü âl olmuşuz Hırka-yı Nâciye uyduk tâlîb-i sâl olmuşuz Baş açuk âl-i ‘Alî ‘ışkına âbdâl olmuşuz	Müttekiyüz sînede imânımız oldu taķî Gice gündüz virdüm oldu bizüm ‘Askerîde bî-gümân iki cihânun revnaķı Baş açuk âl-i ‘Alî ‘ışkına âbdâl olmuşuz	Murab-ba‘ 5 bent	fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilâtün/ fâ‘ ilün	Bu şiir ‘Askerî Dîvânı’nda yoktur.

V. BÖLÜM

SONUÇ

1. Çalışmamızın konusu, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T 752 numarada kayıtlı 107 varaktan oluşan şiir mecmuasının transkripsiyonlu metni ve Şiir Mecmualarının Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre tasnifidir.
2. Çalışmamızda mecmuanın transkripsiyonlu metnine ve Mecmuaların Sistemik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre tasnifine yer verilmiştir.
3. Mecmuanın mürettibi ve tertip tarihi belli değildir. Ağırlıklı olarak 16. yüzyıl şairlerine yer verilmiştir. Mecmuada en geç 17. yüzyıl şairlerine yer verilmesi münasebetiyle 17. yüzyılda derlenmiş olduğu söylenebilir.
4. Bu çalışmayla edebiyatımızın kırkambarı olarak kabul edilen bir şiir mecmuasının daha sahip olduğu şekil ve muhteva özellikleri üzerinde durularak bu mecmuanın zengin muhtevasıyla yapılacak olan araştırmalara yeni bir zemin oluşturması amaçlanmıştır.
5. Mecmuada gazel, kaside, murabba, tahmis, muhammes, taşdir ve müfred gibi nazım şekillerine yer verilmiştir.
6. Mecmuada en fazla kullanılan aruz kalıbı “fâ’ilâtün/fâ’ilâtün/fâ’ilâtün/fâ’ilün” dır. Toplam 232 şiirde bu aruz kalıbı kullanılmıştır.
7. Mecmuada mahlası belli olan toplam 129 şair bulunmakta olup 2839 beyit, 83 bent ve 3 müfred tutarındaki şiirlerin nazım şekillerine yer verilmiştir. Toplam 47 şiir ile en fazla şiirin Necâtî'ye ait olduğu tespit edilmiştir.
8. Mecmuada 129 şairin 515 şiiri bulunmaktadır. Ayrıca mahlassız olarak verilen 17 şiir ile birlikte toplam şiir sayısı 532'yi bulmaktadır.
9. Mecmuada şiirleri bulunan şairlerden divanı elde olanların şiirleri divandaki şiirlerle karşılaştırılmış ve bazı şiirlerde nüsha farklılıklarının olduğu tespit edilmiştir.
10. Mecmuada bazı şairlerin yayımlanmış divanlarında olmayan şiirlerinin olduğu tespit edilmiştir. Mecmuada olup yayımlanmış divanlarında olmayan şairlerin şiir sayıları şöyledir: İbn-i Kemâl (4), Hayâlî (1), Karamanlı Nizâmî (1), Usûlî (1), Mesîhî (1), Ünsî Hasan (1), Pertev Paşa (1), Edirneli Nazmî (1), Za'fî (1), Nahîfî (1), Necâtî (1), Sivâsî (1), Mu'îdî (3), Revânî (1), Şeyhî (1), Gülşen-i Saruhanî (1), Cemalî (1), ‘Askerî (1), Za'îfî (1), Feyzî (1), Ahmed Paşa (3), Hafî (2), Cenâbî (1), Latîfî (1), Kara Fazlî (10), Muhibbî (3), Yetîmî (3), Rahîmî (1), Vahyî (4), Zâtî (1), Şemsi Paşa (1), Müdâmî (1), Edhemî (1), Hudâyî (1), ‘Adlî (1), Hilâlî (2), Fenâyî (1), Hâletî (1).

11. Mecmuada yer alan şairlerden divanı bulunmayan veya divanı yayımlanmamış şairler şunlardır: Âbî, Ânî, ‘Atâ, Âzâdî, Bedrî, Belîğî, Ca‘ferî, Câmi‘î, Celâlî, Cem (Sultan), Cûdî, Derûnî, Emânî, Esîrî, Fehmî, Firâkî, Gınâyî, Gubârî, Günâhî, Habîbî, Halîlî, Hatâyî, Hâverî, Hayâtî, Haydarî, Hevesî, Hüsrev, Kâdirî, Kadrî, Kâtibî, Kerîmî, Kıvâmî, La‘lî, Lem‘î, Lâyhî, Mahvî, Muhlisî, Muslîhî, Mutî‘î, Na‘tî, Nihâlî, Râhî, Remzî, Rûhî, Sâbirî, Sadrî, Sâ‘atî, Sa‘î, Seyfî, Su‘âlî, Şâ‘irî, Şâhidî, Şûrî, Tâli‘î, Tavâfî, Vânî, Vâsi‘î, Zârî.
12. Bulunduğu dönemin edebiyat zevk ve anlayışını yansıtan antoloji niteliğindeki şiir mecmualarına sadece metin gözüyle bakılmayıp dönemin şartlarına göre değerlendirilirse araştırmacılara daha yararlı bilgiler sağlamış olur. Antoloji niteliğindeki orijinal şiir mecmuaları yayımlandıkça hem edebiyat araştırmacılarına kolaylık sağlayacak hem de dönemin şiir zevk ve anlayışını öğrenmemizi kolaylaştıracaktır.

KAYNAKÇA

Metin Neşrinde Kullanılan Yayımlanmış Tezler ve Divanlar

- Adlî Dîvânı: Bayram, Yavuz (2018). Adlî Dîvânı Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Adnî Dîvânı: Kufacı, Osman (2015). Adnî Dîvânı ve Adnî Dîvânında Benzetmeler, İstanbul Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Âhî Divanı: Kaçalın, M.S. (2010). Âhî Divan, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Ahmed Paşa Dîvânı: Tarlan, Ali Nihat (1992). Ahmet Paşa Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Amrî Dîvânı: Çavuşoğlu, Mevlüt (1979). Amrî Dîvân Tenkidli Basım, İstanbul: İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Askerî Muhammed Dîvânı: Demircioğlu, Ayşe Akay (2012). Askerî Muhammed Dîvânı'nda Dîn-Tasavvuf, Afyon Kocatepe Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Afyon.
- Azîzî Dîvânı: ERSOY, Ersen (2013). Azîzî Dîvân, İstanbul: Akademi-Titiz Yayınları.
- Azmî-zâde Hâletî Dîvânı: Kaya, Bayram Ali (2017). *Azmîzâde Hâletî Dîvânı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Bağdatlı Rûhî Dîvânı: Ak, Coşkun (2001). Bağdatlı Rûhî Dîvânı, Karşılaştırmalı Metin, Bursa: Uludağ Üniv. Yayınları.
- Bâkî Dîvânı: Küçük, Sabahattin (2017). Bâkî Divanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Basîrî Dîvânçe: Kartal, Ahmet (2006). Basîrî ve Türkçe Şiirleri, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Behîştî Dîvânı: Aydemir, Yaşar (2018). Vizeli Ramazan Behîştî Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Bursalı Rahmî Dîvânı: Erdoğan, Mustafa (2017). Bursalı Rahmî Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Cemâlî Dîvânı: Derdiyok, İ.Çetin (1988). Cemâlî Dîvânı (İnceleme-Metin), Çukurova Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Cem Sultan: Okur, Münevver (1992). Cem Sultan Hayatı ve Şiir Dünyası, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Cenâbî Paşa Dîvânı: Cihan, Selim (1996). Cenâbî Paşa Dîvânı, İstanbul Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

- Edhemî Dîvânı: Sevinç, Fırat (2001). Edhemî Dîvânı ve Tahlili, Yüzüncü Yıl Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Edirneli Nazmî Dîvânı: Üst, Sibel (2012). Edirneli Nazmî Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Emrî Dîvânı: Saraç, Mehmet A. Yekta (2010). Emrî Divanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Hüsamzâde Feyzî Dîvânı: Gülnar, Özlem (1996). Hüsam-zâde Feyzî Dîvânı, Uludağ Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Fenâyî Dîvânı: Şener, İbrahim (2002). Fenâyî Dîvânı (Metin-Muhteva-Tahlil), Dokuz Eylül Üniv. SBE Doktora Tezi, İzmir.
- Figânî Dîvânı: Cankurt, Gülşen Çaylı (2015). Figânî Dîvânı Gramatikal İndeksi, Adnan Menderes Üniv. Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Gelibolulu Surûrî Dîvânı: Ünver, Niyazi (2010). Gelibolulu Surûrî Divanı, Gazi Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Gelibolulu Sun'î Dîvânı: Yakar, Halil İbrahim (2002). Gelibolulu Sun'î Dîvânı ve Tahlili, İstanbul Üniv. SBE Doktora Tezi, İstanbul.
- Gülşenî Dîvânı: Kulat, Özlem (2010). Gülşeni Saruhani Divanı ve Tahlili, Fırat Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Hafî Dîvânı: Dinçer, Sedanur (2010). Hafî Hayatı Sanatı ve Şiirleri, Kırıkkale Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale.
- Hayâlî Dîvânı: Tarlan, Ali Nihat (1992). Hayâlî Divanı, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Hayretî Dîvânı: Çavuşoğlu, Mehmed-M. Ali Tanyeri (1981). Hayretî Divan Tenkidli Basım, İstanbul: İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Helâkî Dîvânı: Çavuşoğlu, Mehmet (1982). Helâkî Dîvan Tenkidli Basım, İstanbul: İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Hilâlî Dîvânı: Yağmur, Bahri (1998). Hilâlî Dîvânı İnceleme-Metin, Hacettepe Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Hudâyî Dîvânı: Köse Türkoğlu, Hayriyye (2007). XVI. Yüzyıl Dîvânı Şâ'iri Hudâyî Hayatı-Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni, Gazi Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- İbn-i Kemâl Dîvânı: Uğur, Ahmet (1987). İbn-i Kemâl, İzmir: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

- İshak Çelebi Dîvânı: Yıldırım, Ali (1991). İshak Çelebi Dîvânı (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Divanının Edisyon Kritiği), Fırat Üniversitesi, SBE Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Kadrî Dîvânı: Külahlıoğlu, Mehmet (1997). Kadrî, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Transkripsiyonlu Metni, Selçuk Üniv. SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Kalkandelenli Mu'îdî Dîvânı: Tanrıbuyurdu, Gülçin (2018). Kalkandelenli Mu'îdî Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Kara Fazlî Dîvânı: Özkat, Mustafa (2005). Kara Fazlî'nin Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), Marmara Üniv. Türkiyat Araştırmaları Ens. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Karamanlı Nizâmî Dîvânı: Savran, Ömer (1996). Karamanlı Nizami Dîvânından Seçme Gazeller ve Bugünkü Türkçesi, Harran Üniv. Şanlıurfa.
- Karamanlı Nizâmî Dîvânı: İpekten, Haluk (1974). Karamanlı Nizâmî Hayatı Edebî Kişiliği ve Divanı, Atatürk Üniversitesi Yayınları No. 208, Ankara.
- Kütahyalı Rahîmî: Mermer, Ahmet (2004). Kütahyalı Rahîmî ve Divanı, İstanbul: Sahhaflar Kitap Sarayı Yayınları.
- Lâmi'î Dîvânı: Burmaoğlu, Hamit Bilen (1983). Lâmi'î Dîvânı (Hayatı, Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanı'nın Tenkidli Metni), Atatürk Üniversitesi, Doktora Tezi, Erzurum.
- Latîfî Dîvânı: SEVGİ, Ahmet (1987). Latîfî (Hayatı ve Eserleri), Gazi Üniv. SBE Doktora Tezi, Ankara.
- Me'âlî Dîvânı: Şahin, Esma (1982). Me'âlî Dîvânı, Berlin: Ambros.
- Mehmet Said Pertev Paşa Dîvânı: Azarkan, Muhammed Şerif (2013). Mehmet Said Pertev Paşa Dîvânı Dicle Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.
- Mesîhî Dîvânı: Mengi, Mine (1995). Mesîhî Dîvânı, Ankara: Tarih Kurumu Basımevi.
- Mihrî Hatun Dîvânı: Gemici, Sabiha (1990). Mihrî Hatun Dîvânı, Uludağ Üni. Doktora Tezi, Balıkesir.
- Müdâmî Dîvânı: Kol, Nilüfer (2007). Kefeli Mustafa Müdâmî Dîvânı, Boğaziçi Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Muhibbî Dîvânı: Ak, Coşkun (1987). Muhibbî Dîvânı İzahlı Metin, Ankara: Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Muvakkit-zade Pertev Dîvânı: Bektaş, Ekrem, Metin Bankası Divanlar.

- Nahîfî Dîvânı: Alpay, A. İrfan (1990), Nahîfî Süleyman Efendi, Selçuk Üniv. SBE Doktora Tezi, Konya.
- Necati Beg Dîvânı: Tarlan, Ali Nihat (1997). Necati Beg Divanı, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Nev'î-zâde Âtâyî Dîvânı: Karaköse, Saadet (2017). Nev'izade Atâyi Divanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Nesîmî Dîvânı: Metin Bankası Divanlar.
- Prizenli Şem'î Dîvânı: Karavelioğlu, Ali (2005). Onaltıncı Yüzyıl Şâ'irlerinden Prizenli Şem'î Dîvânı'nın Edison Kritiği ve İncelenmesi, Ankara: Kültür Eserleri-421.
- Revânî Dîvânı: Avşar, Ziya (2009). Revânî Dîvânı, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Sebzî Dîvânı: YEKBAŞ, Hakan (2011). Sebzî Dîvânı, Cumhuriyet Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- Sehâbî Dîvânı: BAYAK, Cemal (2017). Sehâbî Dîvânı, Ankara: Kültür Eserleri Dizisi-442.
- Selîkî Dîvânı: ZÜLFE, Ömer (2009). On Altıncı Yüzyıl Şair Selîkî ve Şiirleri, Ankara: Kültür Eserleri-441.
- Suzî-i Sivâsî Dîvânı: Arslan, Zafer (2010). Dîvân-ı Suzî-i Sivâsî, Sütçü İmam Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, K.Maraş.
- Şeyhî Dîvânı: Biltekin, Halit (2018). Şeyhî Dîvânı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap.
- Şemsî Paşa Dîvânı: Akkaya, Mehmet (1992). Şemsî Paşa Dîvânı (Edisyon Kritikli Metin), İstanbul Üniv. SBE Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Şuhûdî Divançesi: Can, Ertuğrul (2005). Şuhûdî Divançesi (İnceleme-Metin), Çukurova Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Tâcizâde Ca'fer Dîvânı: Erünsal, Erol, İsmail (1983). Tâcizâde Ca'fer Dîvânı, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı: Çavuşoğlu, Mehmed (1977). Yahyâ Bey Divanı, Tenkidli Basım, İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Yay., İstanbul.
- Topkapılı Feyzî Dîvânı: Özerol, Nazmi (1996). Topkapılı Feyzî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni, Fırat Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Ubeydî Dîvânı: Aslan, Ömer (2013). Ubeydî Dîvânı, İstanbul Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Usulî Dîvânı: Metin Bankası Divanlar.

- Ünsî Hasan Dîvânı: Uzun, Savaş (2003). Ünsî Hasan Efendi, Niğde Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Üsküdarlı Aşkî Dîvânı: Uzun, Süreyya (2011). Üsküdarlı Aşkî Divanı Tenkitli Metin, Nesre Çeviri ve 16. yy. Osmanlı Hayatının Divandaki Yansımaları, İstanbul Üniv. SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Üsküblü İshak Çelebi Dîvânı: Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M.Ali, Üsküblü (1989). İshak Çelebi Dîvan Tenkidli Basım, Prof. Dr. Nazım Terzioğlu Basım Atölyesi, İstanbul.
- Vahyî Dîvânı: Taş, Hakan (2017). Vahyî Dîvânı, Ankara: Kültür Eserleri Dizisi-437.
- Yetimî Dîvânı: Piroğlu, Zehra (1996). Yetimî, Selçuk Üniv. SBE Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Za'fî Dîvânı: Adak, Abdurrahman (2006). Za'fî-i Gülşenî Hayatı, Eserleri, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânının İncelenmesi, Ankara Üniv. SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Za'îfî Dîvânı: Akarsu, Kamil (1989). Za'îfî Dîvânı Metin, Tahlil ve Sistemantik Endeks, Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara.
- Zâtî Dîvânı: Tarlan, Ali Nihat (1967). Zâtî Dîvânı Gazeller Kısmı, I. Cilt, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Zâtî Dîvânı: Tarlan, Ali Nihat (1970). Zâtî Dîvânı Gazeller Kısmı, II. Cilt, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Zâtî Dîvânı: Çavuşoğlu, Mehmet, Tanyeri, M. Ali, (1987). Zâtî Dîvânı Gazeller Kısmı, III. Cilt, İstanbul Üniv. Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

İnceleme Kısmında Kullanılan Kaynaklar

- Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler. Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları, II (3), s. 122-137.
- Devellioğlu, F. (2007). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Ankara: Aydın.
- Gürbüz, M. (2012).“Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Turkuaz Yay., İstanbul, s. 99-113.
- Koncu, H.- Çakır, M. (2012). Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmua. Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, İstanbul: Turkuaz, s. 117-133.

- Köksal, M. F. (2008). Metin Tamiri (Usul ve Esaslar, Uygulamalar ve Bazı Teklifler). Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, İstanbul, (1), s. 169-190.
- Köksal, M. F. (2009). Metin Neşrinde Vezinle İlgili Problemler, Bazı Tespit ve Teklifler. Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, İstanbul, (3), s. 63-86.
- Köksal, M. F. (2012). Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi. Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori, İstanbul: Kesit.
- Kut, G. (1986). “Mecmua”, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergâh Yay., C. 6, İstanbul, s.170-176.
- Levend, A. S. (1973). Türk Edebiyatı Tarihi, C.I, Türk Tarih Kurumu Basımevi Ankara.
- Levend, A. S. (2014). Türk Edebiyatı Tarihi, Dergâh Yay., İstanbul.
- Pala, İskender (2015). Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Parlatır, İ. (2011). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı.
- Sertkaya, Ayşe Gül (2010). Kul Süleymân (Bakırgani) ve Yûnis Emre Hikmetleri, İ. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 2008-2, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay.
- Şemseddin Sâmî, (1989). Kâmûs-ı Türkî, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com (Erişim Tarihi:17.12.2018).
- Uzun, M. (2003). Mecmua, Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. 28, s. 265-268.
- Ünver, İ. (1993). Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi, Ankara, XI (1), s. 51-90.

ŞAİRLER DİZİNİ

A-Â

Âbî, 5, 11, 196, 441

Âhî, 5, 11, 56, 58, 60, 61, 63, 227, 228, 230, 231, 233, 234, 237, 238, 259, 260, 269, 270, 317, 318, 319, 366, 423, 445,
446, 450, 451, 458, 459, 465, 466

Ânî, 5, 11, 157, 435

Ahmed Paşa, 5, 11, 30, 46, 97, 130, 191, 198, 206, 214, 239, 265, 268, 281, 298, 304, 335, 343, 419, 427, 432, 440, 442,
443, 447, 451, 453, 456, 461, 462

Askerî, 5

Âzâdî, 5, 11, 31, 32, 419

Azîzî, 5

B

Başîrî, 5, 12, 35, 195, 238, 239, 341, 342, 420, 440, 447, 462

Bâkî, 5, 12, 236, 355, 446

Bedrî, 5, 12, 93, 94, 196, 427, 441

Behîştî, 6, 12, 186, 270, 271, 439, 440, 452

Belîgî, 6, 12, 66, 104, 105, 107, 108, 153, 154, 206, 207, 255, 256, 257, 424, 428, 429, 435, 442, 449

C

Ca'fer, 6, 12, 45, 204, 221, 282, 283, 362, 364, 421, 442, 444, 453, 458, 465

Ca'ferî, 6, 12, 315, 458

Câmi'î, 6, 12, 194, 440

Celâlî, 6, 12, 96, 97, 300, 427, 456

Cem, v, 6, 12, 72, 104, 125, 379, 402, 467, 471, 474, 476

Cemâlî, 6, 12, 152, 153, 435

Cenâbî, 6, 12, 211, 443

Cüdlî, 6, 12, 340, 462

D

Derûnî, 6, 12, 60, 250, 251, 313, 373, 423, 448, 458, 466

E

‘Adlî, 5, 11, 267, 268, 350, 451, 463

‘Adnî, 5, 11, 160, 161, 436

‘Amrî, 5, 11, 184, 204, 230, 278, 279, 285, 439, 442, 445, 453, 454

‘Âşkî, 5, 11, 296, 297, 306, 307, 455, 457

‘Atâ, 5, 11, 28, 29, 44, 302, 303, 419, 421, 456

Edhemî, 6, 12, 331, 460

Emânî, 6, 12, 283, 453

Emrî, 6, 12, 193, 224, 225, 274, 440, 445, 452

Enverî, 6, 12, 176, 438

Esîrî, 6, 12, 53, 54, 256, 413, 422, 449

‘Ubeydî, 10, 16, 345, 462

F

Faḫlī, 6, 12, 198, 254, 258, 260, 318, 323, 325, 373, 374, 399, 400, 404, 441, 449, 450, 459, 467, 470, 471
 Fehmī, 6, 12, 22, 364, 365, 418, 465
 Fenāyī, 6, 12, 385, 468
 Feyzī, 6, 12, 190, 440
 Fiḡānī, 6, 13, 30, 32, 54, 252, 385, 386, 419, 422, 449, 468
 Firāḫī, 6, 13, 103, 104, 235, 236, 272, 428, 446, 452

G-Ġ

Gülşenī, 7, 13, 148, 149, 348, 434, 463
 Günāhī, 7, 13, 389, 390, 469
 Ġubārī, 6, 13, 286, 287, 322, 454, 459
 Ġināyī, 6, 13, 172, 173, 182, 183, 210, 260, 301, 323, 324, 376, 437, 439, 443, 450, 456, 459, 467

H

Helāḫī, 7, 13, 185, 439
 Hevesī, 7, 13, 243, 447
 Hilālī, 7, 13, 359, 360, 465

İ

İşhāk, 7, 13, 27, 38, 39, 50, 52, 68, 69, 154, 155, 156, 157, 199, 200, 220, 223, 224, 257, 258, 287, 288, 342, 343, 351,
 353, 354, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 382, 383, 404, 405, 413, 418, 420, 422, 424, 435, 441, 444, 449, 454, 462,
 463, 464, 466, 467, □468, 471, 472

K-Ḳ

Kātībī, 7, 14, 150, 434
 Kemāl, 7, 14, 32, 38, 69, 232, 314, 345, 348, 355, 419, 420, 424, 446, 458, 462, 463, 464
 Ḳādirī, 7, 13, 349, 463
 Ḳadrī, 7, 13, 95, 427
 Kerīmī, 7, 14, 89, 90, 249, 250, 426, 448
 Ḳıvāmī, 7, 14, 225, 226, 445

L

La‘lī, 8, 14, 376, 377, 467
 Lāmī‘ī, 8, 14, 64, 65, 119, 120, 424, 430
 Laṭīfī, 8, 14, 242, 447
 Lāyihī, 8, 14, 106, 107, 428
 Lem‘ī, 8, 327, 460

M

Mahlassız, vii, 10, 43, 142, 149, 210, 253, 293, 315, 344, 354, 373, 380, 381, 390, 395, 402, 412

Maḥvī, 8, 14, 188, 189, 439
 Me'ālī, 8, 14, 266, 451
 Mesīhī, 8, 14, 63, 64, 146, 150, 151, 175, 176, 177, 178, 268, 352, 378, 391, 400, 424, 434, 438, 451, 464, 467, 469, 470
 Mihri, 8, 14, 23, 24, 55, 99, 357, 358, 418, 422, 427, 464
 Muşliḥī, 8, 14, 215, 216, 443
 Mu'īdī, 8, 14, 47, 52, 53, 62, 63, 65, 66, 70, 71, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 219, 220, 307, 308, 309, 356, 357, 358, 361, 362, 398, 399, 407, 408, 409, 410, 412, 421, 422, 423, 424, 425, 429, 430, 444, 457, 464, 465, 470, 471, 472
 Muḥibbi, 8, 14, 99, 100, 197, 198, 261, 262, 274, 312, 383, 427, 441, 450, 452, 458, 468
 Muḥliṣī, 8, 14, 338, 461
 Muṭī'ī, 8, 14, 190, 191, 440
 Müdāmī, 8, 14, 330, 331, 460

N

Na'tī, 8, 14, 187, 439
 Naḥīfī, 8, 14, 101, 102, 428
 Nazmī, 8, 14, 35, 98, 420, 427
 Necaī, 8, 14, 23, 24, 27, 28, 30, 36, 37, 39, 40, 48, 70, 71, 73, 77, 78, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 110, 111, 118, 147, 148, 151, 152, 169, 202, 203, 234, 235, 242, 243, 271, 273, 293, 295, 296, 298, 308, 309, 310, 312, 313, 321, 332, 333, 338, 354, 358, 359, 375, 378, 379, 384, 385, 393, 396, 402, 407, 408, 409, 410, 418, 419, 420, 421, 425, 426, 429, 430, 434, 437, 442, 446, 447, 452, 455, 457, 458, 459, 461, 464, 467, 468, 469, 470, 471, 472
 Nesīmī, 8, 14, 144, 146, 434
 Nihālī, 8, 15, 223, 444
 Nizāmī, 8, 15, 33, 50, 51, 72, 95, 96, 121, 122, 123, 124, 161, 162, 163, 164, 165, 238, 266, 267, 295, 299, 304, 305, 320, 321, 336, 337, 377, 378, 419, 422, 425, 427, 430, 431, 436, 446, 451, 455, 456, 457, 459, 461, 467
 Nişānī, 8, 15, 224, 444

H

Ḥabībī, 7, 13, 26, 418
 Ḥāletī, 7, 13, 387, 388, 469
 Ḥayātī, 7, 13, 243, 244, 447
 Ḥaydarī, 7, 13, 262, 450
 Ḥayretī, 7, 13, 92, 93, 100, 101, 108, 109, 112, 118, 119, 128, 143, 144, 166, 170, 171, 172, 189, 194, 199, 200, 201, 202, 212, 217, 218, 236, 246, 247, 248, 249, 288, 289, 310, 311, 348, 426, 428, 429, 430, 431, 434, 437, 440, 441, 443, 444, 446, 448, 454, 457, 463

H

Ḥafī, 7, 13, 33, 34, 42, 43, 209, 210, 218, 219, 245, 299, 316, 317, 337, 419, 421, 442, 444, 448, 456, 458, 461
 Ḥalīlī, 7, 13, 329, 460
 Ḥaṭāyī, 7, 289, 454
 Ḥāverī, 7, 13, 212, 443
 Ḥayālī, 7, 13, 34, 39, 48, 159, 160, 173, 179, 180, 184, 185, 207, 228, 232, 233, 251, 253, 258, 262, 263, 264, 297, 327, 328, 395, 405, 406, 419, 420, 421, 436, 437, 438, 439, 442, 445, 446, 448, 449, 450, 451, 455, 460, 470, 471
 Ḥudāyī, 7, 13, 332, 460
 Ḥüsrev, 7, 13, 105, 120, 187, 221, 240, 259, 264, 265, 276, 428, 430, 442, 444, 447, 450, 451

P

Pertev Ağā, 9, 263, 450

Pertevis, 8, 15, 93, 426

R

Rāhi, 9, 15, 58, 344, 345, 423, 462

Rahimi, 9, 15, 285, 454

Rahmi, 9, 15, 57, 192, 226, 227, 387, 394, 399, 423, 440, 445, 468, 469, 470

Remzi, 9, 15, 130, 432

Revani, 9, 15, 40, 131, 132, 133, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 158, 174, 175, 178, 197, 203, 204, 276, 277, 334, 335, 392, 393, 396, 397, 401, 420, 432, 433, 435, 437, 438, 441, 442, 452, 461, 469, 470, 471

Revani, 41, 420

Ruhi, 9, 15, 222, 444

S-Ş

Sa'ati, 9, 15, 120, 159, 430, 436

Sa'i, 9, 275, 324, 452, 459

Sebki, 9, 15, 324, 459

Sebzi, 9, 15, 186, 439

Seliki, 9, 15, 103, 428

Sehabi, 9, 15, 352, 353, 464

Seyfi, 9, 15, 307, 457

Sivasi, 9, 15, 112, 429

Su'ali, 9, 15, 24, 418

Sururi, 9, 283, 453

Şabiri, 9, 15, 193, 440

Şadri, 9, 67, 424

Şun'i, 9, 343, 462

Ş

Şa'iri, 9, 16, 272, 273, 452

Şahidi, 9, 16, 69, 333, 424, 461

Şani, 9, 16, 302, 456

Şem'i, 9, 16, 53, 128, 129, 183, 226, 277, 278, 329, 363, 365, 422, 431, 439, 445, 453, 460, 465

Şemsi, 10, 16, 311, 458

Şeyhi, 10, 16, 29, 148, 419, 434

Şuhudi, 10, 16, 188, 350, 439, 463

T

Tali'i, 10, 16, 49, 56, 66, 67, 111, 152, 221, 222, 241, 246, 299, 303, 398, 421, 422, 424, 429, 435, 444, 447, 448, 456, 470

Tavafi, 10, 16, 105, 106, 428

U

Uṣūlī, 10, 16, 41, 42, 51, 174, 181, 229, 230, 340, 341, 420, 422, 437, 438, 445, 462

Ū

Ūnsī, 10, 16, 68, 424

V

Vānī, 10, 16, 269, 451

Vaḥyī, 10, 16, 290, 291, 292, 454, 455

Vāsi^ʿī, 10, 16, 347, 463

Y

Yahyā, 10, 16, 59, 60, 83, 84, 85, 181, 213, 214, 231, 232, 244, 245, 251, 252, 254, 255, 294, 295, 339, 346, 347, 391, 392, 423, 425, 438, 443, 446, 448, 449, 455, 461, 462, 463, 469

Yetīmī, 10, 16, 280, 360, 361, 389, 453, 465, 469

Z-Ẓ-Z̤

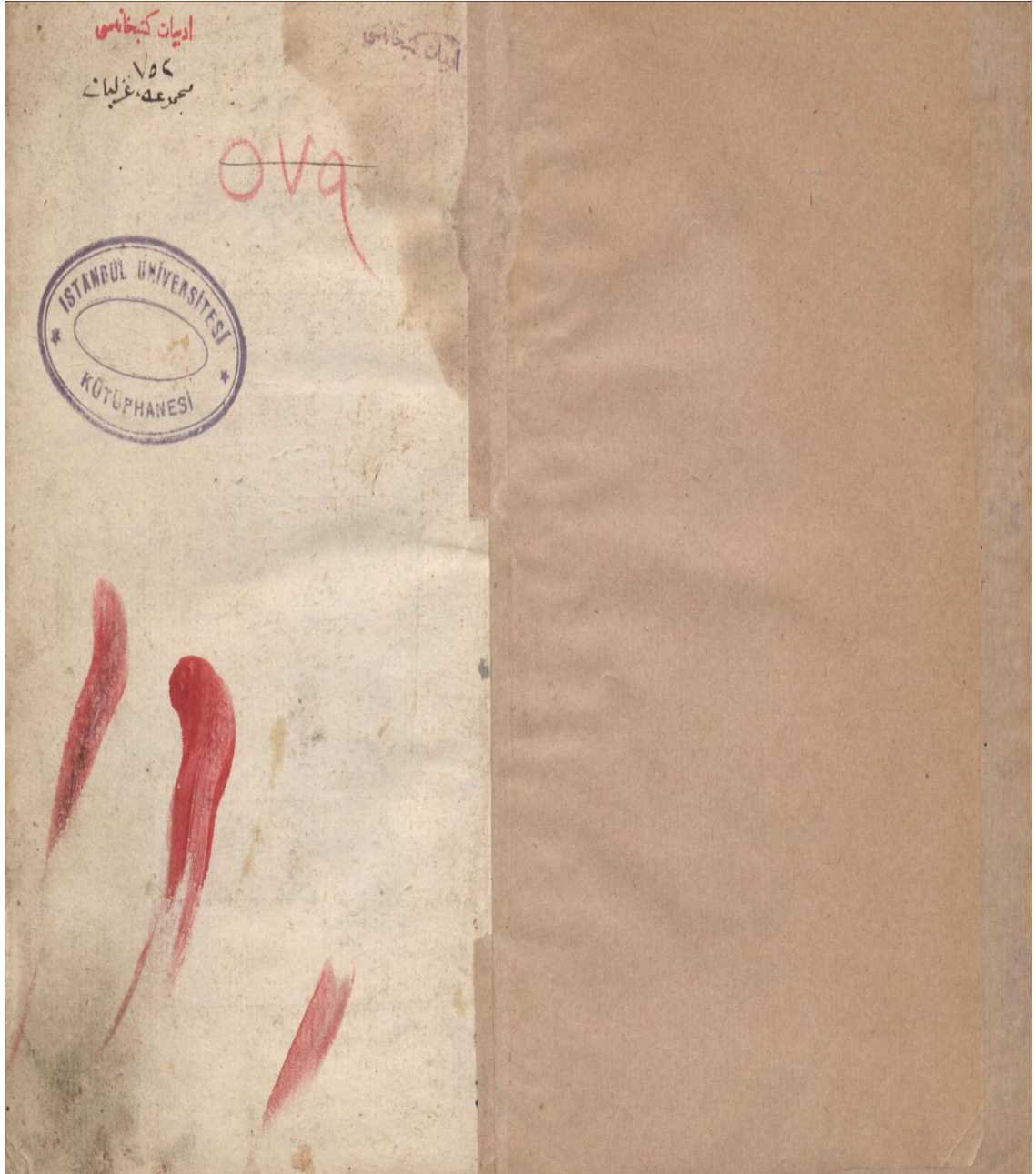
Zārī, 10, 16, 284, 453

Zātī, 10, 16, 61, 62, 122, 124, 125, 126, 127, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 180, 205, 206, 216, 280, 301, 305, 306, 313, 319, 320, 328, 388, 397, 403, 404, 405, 407, 423, 430, 431, 432, 433, 438, 442, 443, 453, 456, 457, 458, 459, 460, 469, 470, 471

Žā^ʿ fī, 10, 16, 101, 428

Žā^ʿ ifī, 10, 16, 176, 429, 438

EKLER

شمس فہم عن بخاری

[illegible]

پوری

[illegible]

مجلس که چنانچه نامی بود بنامک **مجلس** اول
 بنده نشانی از انقش و خط آده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 اوله بود که چنانچه نامی در او نمی
 بهرین ذوق و صفای که توی که از کاتب بر سر
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 اوله بود که چنانچه نامی در او نمی
 بهرین ذوق و صفای که توی که از کاتب بر سر
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 اوله بود که چنانچه نامی در او نمی
 بهرین ذوق و صفای که توی که از کاتب بر سر
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی

کوهی که نامی بود بنامک **مجلس** اول
 بنده نشانی از انقش و خط آده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
مجلس که چنانچه نامی بود بنامک **مجلس** اول
 بنده نشانی از انقش و خط آده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 اوله بود که چنانچه نامی در او نمی
 بهرین ذوق و صفای که توی که از کاتب بر سر
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 اوله بود که چنانچه نامی در او نمی
 بهرین ذوق و صفای که توی که از کاتب بر سر
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 بنده نشانی که بر او در باره توی
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی
 اوله بود که چنانچه نامی در او نمی
 بهرین ذوق و صفای که توی که از کاتب بر سر
 کنی سودی خدا کنی سود آده توی
 کل آرایش بر لب بلی غوغا ده توی

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

چاروہ

[illegible]

اعمال عقلیه فی سید مرتضی اولین و بعد از
هم برین بنیان قرار گرفته و داخل اندر دوما

بزرگوار فد

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : ALİ POLAT

DoğumYeri : Şanlıurfa

Adres : Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

İletişim : a.polat288@gmail.com.tr

EĞİTİM BİLGİLERİ

Tezli Yüksek Lisans : Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, 2015-2019.

Lisans : Marmara Üniversitesi, 2011-2014.

İŞ DENEYİMİ

2017-... : Şanlıurfa Konuklu İmam Hatip Ortaokulu, Türkçe Öğretmenliği

2014-2017 : Şanlıurfa Sağlık Ortaokulu, Türkçe Öğretmenliği

OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 11/07/2019

Tez Başlığı: İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADIR ESERLER KÜTÜPHANESİ T 752 NUMARADA KAYITLI MECMUA'NIN TRANSKRİPSİYONLU METNİ VE ŞİİR MECMUALARININ SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ

Yukarıda başlığı belirlenen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 494 sayfalık kısmına ilişkin, 17/07/2019 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme tiplerinden biri uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 27 'dir.

Filtreleme Tip 1 (maksimum %30) ☒

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça dâhil,
- 3- Alıntılar dâhil.

Filtreleme Tip 2 (maksimum %10) ☐

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç,
- 3- Alıntılar dâhil,
- 4- 5 Kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orjinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

24/07/2019

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Ali POLAT

Öğrenci No: 15YLTDE1105

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı

Programı: Eski Türk Edebiyatı

Statüsü: ☒ Y.Lisans ☐ Doktora

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Doç. Dr. Yunus KAPLAN

(Unvan, Ad Soyad, İmza)

ENSTİTÜ ONAYI

UYGUNDUR.

Arş. Gör. Erdem KORKLU

(Unvan, Ad Soyad, İmza)